Jilid V
No. 1

Hari Juma'at
7hb Jun, 1968

PERBAHATHAN PARLIMEN

DEWAN NEGARA YANG KEDUA

PENGGAL KELIMA

PENYATA RASMI

KANDONGAN-NYA

PEMASHHORAN OLEH TUAN YANG DI-PERTUA:

Titah Uchapan Duli Yang Maha Mulia Seri Paduka Baginda Yang di-Pertuan Agong [Ruangan 5]

Pemberitahu Mengangkat Sumpah Oleh Yang Berhormat Tuan Abdul Ghafar bin Baba dan Tuan Mohd. Hanipah bin S. Alauddin [Ruangan 31]

Chuti Kapada Yang Berbahagia Tan Sri T. H. Tan [Ruangan 31]

JAWAPAN[2] MULUT BAGI PERTANYAAN[2] [Ruangan 32]

USUL[2]:

Jalan[2] Masok Ka-Parlimen [Ruangan 45]

Jawatan-kuasa Pemileh [Ruangan 45]

Uchapan Terima Kaseh Kapada Duli Yang Maha Mulia Seri Paduka Baginda Yang Di-Pertuan Agong [Ruangan 46]

JAWAPAN[2] BERTULIS [Ruangan 115]

HUJONGAN KHAS [Ruangan 139]

DI-CHETAK DI-JABATAN CHETAK KERAJAAN
OLEH THOR BENG CHONG, A.M.N., PENCHETAK KERAJAAN
KUALA LUMPUR
1969

MALAYSIA

DEWAN NEGARA YANG KEDUA

PENGGAL YANG KELIMA

Penyata Rasmi

Jilid V | Hari Juma'at, 7hb Jun, 1968 | No. 1

Persidangan bermula pada pukul 9.30 pagi

YANG HADZIR:

Yang Berhormat Yang di-Pertua, DATO' HAJI ABDUL RAHMAN BIN MOHAMED YASIN, S.P.M.J., P.I.S., J.P. (Johor).

,, Menteri Ta' Berjabatan, TUAN ABDUL GHAFAR BIN BABA (Di-lantek).

,, TUAN A. ARUNASALAM, A.M.N. (Di-lantek).

,, TUAN ABDUL RAHIM BIN ABDUL MANAN, A.M.N., P.J.K. (Negri Sembilan).

,, TUAN ABDUL RAHMAN BIN AHMAD (Perlis).

,, TUAN ABDUL SAMAD BIN OSMAN, P.J.K. (Di-lantek).

,, TUAN HAJI AHMAD BIN HAJI ABDULLAH, A.M.N. (Pulau Pinang).

,, TUAN HAJI AHMAD BIN HAJI ABDUL MANAP, P.P.N. (Melaka).

,, PUAN AISHAH BINTI HAJI ABDUL GHANI, A.M.N. (Di-lantek).

,, PUAN BIBI AISHAH BINTI HAMID DON, A.M.N. (Di-lantek).

,, TUAN AMALUDDIN BIN DARUS, J.P. (Kelantan).

,, DATO' JOSEPH AUGUSTINE ANGIAN ANDULAG, P.D.K. (Sabah).

,, TUAN AWANG DAUD MATUSIN (Di-lantek).

Yang Berbahagia TAN SRI DATU TUANKU BUJANG BIN TUANKU HAJI OTHMAN, P.S.M., O.B.E. (Sarawak).

Yang Berhormat TUAN CHAN KEONG HON, A.M.N., S.M.S., P.J.K. (Di-lantek).

,, TUAN CHAN KWONG-HON, A.M.N., S.M.S., J.P. (Selangor).

,, DATO' DR CHEAH TOON LOK, D.P.M.K., D.M.K., J.M.N., J.P. (Di-lantek).

,, DATO' FOO SEE MOI, D.P.M.K., J.P. (Di-lantek).

,, TUAN GOH CHEK KIN, P.J.K. (Trengganu).

,, TUAN HOH CHEE CHEONG, A.M.N., J.P. (Pahang).

,, TUAN HONG KIM SUI, A.D.K. (Di-lantek).

,, DATO' O. K. K. INDAN BIN KARI, P.D.K. (Di-lantek).

,, TUAN C. D. ISMAIL, J.M.N., J.P. (Di-lantek).

,, TUAN ANDREW JIKA LANDAU (Di-lantek).

,, TUAN KOH KIM LENG (Melaka).

,, DATO' LEE FOONG YEE, J.M.N., P.P.T., J.P. (Negri Sembilan).

,, DATO' Y. T. LEE, D.P.M.S., J.M.N., P.J.K., J.P. (Di-lantek).

Yang Berhormat TUAN LIM HEE HONG, J.M.N., J.P. (Di-lantek).
„ TUAN S. T. MANI, P.J.K. (Di-lantek).
„ TUAN MOHAMED ADIB BIN OMAR, P.J.K. (Trengganu).
„ DATU PENGIRAN MOHAMED DIGADONG GALPAM, P.D.K. (Sabah).
„ TUAN MD. HANIPAH BIN S. ALAUDIN, A.M.N., J.P. (Kedah).
Yang Berbahagia TAN SRI HAJI MOHAMED NOAH BIN OMAR, P.M.N., S.P.M.J., D.P.M.P., P.I.S., J.P. (Di-lantek).
Yang Berhormat TUAN HAJI MOHAMED SAAID BIN HAJI ABU BAKAR (Di-lantek).
„ TUAN S. P. S. NATHAN (Di-lantek).
„ NIK HASSAN BIN HAJI NIK YAHYA, J.M.N. (Di-lantek).
„ TEMENGGONG OYONG LAWAI JAU, M.B.E. (Sarawak).
„ TOK PANGKU PANDAK HAMID BIN PUTEH JALI, P.J.K. (Di-lantek).
„ TUAN SAIDON BIN KECHUT, A.M.N. (Di-lantek).
„ DATO' SHEIKH ABU BAKAR BIN YAHYA AL-HAJ, D.P.M.J., P.I.S., J.P. (Johor).
Yang Berbahagia TAN SRI G. SHELLEY, P.M.N., J.P. (Di-lantek).
Yang Berhormat TUAN K. R. SOMASUNDRAM, A.M.N. (Kedah).
„ TUAN SYED DARUS BIN SYED HASHIM, A.M.N. (Perlis).
„ TUAN WILLIAM TAN (Di-lantek).
„ DATO' E. E. C. THURAISINGHAM, D.P.M.J., J.P. (Di-lantek).
„ DATO' S. O. K. UBAIDULLA, D.P.M.S., J.M.N. (Di-lantek).
„ DATO' WAN IBRAHIM BIN WAN TANJONG, J.M.N., P.J.K., Orang Kaya Indera Maharaja Purba Jelai (Pahang).
„ TUAN YAHYA BIN HAJI AHMAD (Perak).
„ TUAN YEOH KIAN TEIK (Perak).

YANG TIDAK HADHIR:

Yang Berhormat Menteri Ta' Berjabatan, Yang Berbahagia TAN SRI ONG YOKE LIN, P.M.N. (Di-lantek).
„ TUAN CHEAH SENG KHIM, J.P. (Pulau Pinang).
„ DATO' J. E. S. CRAWFORD, D.P.M.P., J.M.N., S.P.M.P., J.P., DATO' KURNIA INDERA (Di-lantek).
Yang Berbahagia TAN SRI GAN TECK YEOW, P.M.N. (Di-lantek).
Yang Berhormat DATO' ATHI NAHAPPAN, D.P.M.S. (Di-lantek).
„ RAJA RASTAM SHAHROME BIN RAJA SAID TAUPHY (Selangor).
Yang Berbahagia TAN SRI T. H. TAN, P.M.N. (Di-lantek).
Yang Berhormat DATO' WAN MUSTAPHA BIN HAJI WAN ALI, D.J.M.K. (Kelantan).
„ WAN SULAIMAN BIN WAN TAM, P.J.K. (Di-lantek).

YANG HADHIR BERSAMA:

Yang Berhormat Menteri Kebajikan 'Am, Yang Berbahagia TAN SRI HAJI ABDUL HAMID KHAN BIN HAJI SAKHAWAT ALI KHAN, P.M.N., J.P. (Batang Padang).
„ Menteri Muda Pelajaran, TUAN LEE SIOK YEW, A.M.N., P.J.K. (Sepang).

DO'A

(Tuan Yang di-Pertua *mempengerusikan Meshuarat*)

PEMASHHORAN OLEH TUAN YANG DI-PERTUA

TITAH UCHAPAN DULI YANG MAHA MULIA SERI PADUKA BAGINDA YANG DI-PERTUAN AGONG

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat Ahli² Dewan Negara, saya hendak mema'alumkan kapada Majlis ini ia-itu Majlis Dewan Negara ini telah mengadap Duli Yang Maha Mulia Seri Paduka Baginda Yang di-Pertuan Agong di-Dewan Ra'ayat. Duli Yang Maha Mulia dengan lempah kurnia Baginda telah berkenan menyampaikan Titah Uchapan Baginda kapada kedua² buah Majlis Parlimen. Saya telah perentahkan supaya salinan Titah Uchapan Baginda itu di-bahagikan kapada Ahli² Majlis ini dan di-chetak dalam Perbahathan Parlimen.

Tuan Yang di-Pertua Dewan Negara, Tuan Yang di-Pertua Dewan Ra'ayat dan Yang Berhormat Ahli² Dewan Negara dan Dewan Ra'ayat:

Sekali lagi Beta berasa sangat sukachita menyampaikan uchapan Beta kapada Ahli² Yang Berhormat kedua² Dewan Parlimen dalam perhimpunan ini pada meshuarat pembukaan Penggal Kelima bagi Parlimen Malaysia. Dalam masa yang pendek ini Beta hanya akan menyentoh dasar Kerajaan Beta yang penting sahaja sementara perkara² yang menyentoh dasar² Kerajaan Beta dan kejayaan² yang telah di-chapai dalam Kementerian² sechara lebeh luas ada-lah di-sediakan dalam satu penyata khas yang akan di-bahagi²kan kapada Ahli² sekalian.

Pada 31hb Ogos tahun yang lalu, negara kita telah merayakan Hari Ulangtahun Kemerdekaan yang kesepuloh dengan penoh kegembiraan dan kebanggaan. Ra'ayat negeri ini sa-harus-nya berasa demikian memandangkan bagaimana negara kita telah menchapai kemajuan yang chemerlang dalam segala lapangan dalam masa yang sengkat ini. Kemajuan² yang telah di-chapai telah Beta sebut-kan satu persatu dalam uchapan Beta tahun yang lalu dan tidak-lah payah Beta mengulangi-nya semula. Beratus² batu jalan baharu dan tali-ayer telah di-bena; beribu² ekar ladang getah dan kelapa sawit telah di-buka; beratus² sekolah baharu dan pusat² kesihatan baharu telah di-dirikan di-segenap cherok rantau negeri ini. Ini dengan terang menunjokkan apa yang telah di-jalankan oleh Kerajaan Beta dalam lapangan pembangunan.

Dalam masa sa-puloh tahun ini, negara kita telah dapat mengujudkan satu keadaan politik, ekonomi dan sosial yang setabil yang telah memberi kema'amoran dan kebahagiaan kapada ra'ayat dan kehormatan kapada negara. Tidak-lah shak lagi ia-itu kejayaan² ini telah dapat kita chapai oleh sebab kebijaksanaan dan pimpinan memanda Beta Perdana Menteri Tunku Abdul Rahman Putra yang telah memimpin negara ini dengan jujor dan setia. Bagi pehak diri Beta dan bagi pehak ra'ayat negeri ini Beta suka mengambil peluang ini untok meng-uchapkan terima kaseh kapada-nya. Beta juga bershukor kapada Tuhan Yang Maha Kuasa yang telah memberi kapada kita taufik dan hidayah untok meng-hadapi masaalah yang kita telah tempohi dalam tahun yang bergelora ini dan berdo'a supaya Tuhan akan terus menurunkan rahmat-nya kapada kita semua dalam tahun² yang akan datang.

Sunggoh pun kita telah menchapai kejayaan yang chemerlang dalam masa sa-puloh tahun yang lampau, tidak-lah boleh kita berpelok-tuboh dan berpuashati

dengan kejayaan sa-takat itu sahaja kerana dalam beberapa tahun yang akan datang kita akan menghadapi chabaran yang lebeh hebat lagi. Dunia dalam masa hadapan akan hadapi pertandingan dan pergolakan yang memerlukan usaha² yang tegas, kechergasan dan kepintaran ra'ayat sekalian untok menghadapi apa² jua chabaran. Kita mesti berusaha dengan sa-penoh jiwa dan semangat bagi menyesuaikan diri untok mengatasi chabaran² itu. Kerajaan Beta ada-lah sedar terhadap janji²-nya kapada ra'ayat dan tanggong-jawab-nya yang besar, ia-itu memberi kesenangan dan kemewahan hidup kapada ra'ayat jelata serta mempertahankan kedaulatan dan kemerdekaan negara. Untok menchapai maksud² ini Kerajaan Beta ada-lah sentiasa menchari jalan yang boleh memberi kebaikan dan kema'amoran kapada Negara.

Sebagaimana yang Ahli² Yang Berhormat ma'alum Kerajaan Britain telah mengambil keputusan hendak mengundorkan semua pasokan tentera-nya dari kawasan ini sa-belum hujong tahun 1971. Oleh sebab pengundoran ini tanggong-jawab yang lebeh besar akan terletak ka-atas Pasokan² Keselamatan kita untok mempertahankan kedaulatan negara. Tugas ini mungkin memerlukan tambahan kapada kekuatan pertahanan kita.

Pengundoran tentera British ini juga akan menimbulkan satu masaalah baharu dari segi politik dan pertahanan bagi kawasan ini. Ada-lah mustahak sekarang ini bagi Kerajaan Australia, New Zealand, Singapura, Britain dan Malaysia yang turut sama di-dalam Perjanjian Pertahanan Malaysia/British menimbangkan semula keadaan ini dan juga peratoran pertahanan yang berjalan sekarang untok menyesuaikan kapada keadaan yang sudah berubah. Bagi menchapai matalamat ini, satu persidangan perengkat Menteri² negara² yang bersangkutan akan di-adakan di-sini dalam bulan Jun ini. Kerajaan Beta juga telah beberapa kali menegaskan serta memberi jaminan bahawa peratoran pertahanan kita dengan negara² komanwel tidak akan di-tujukan kapada negara² jiran kita atau pun mana² negara lain. Beta juga ingin menegaskan di-sini bahawa peratoran pertahanan sa-umpama itu tidak akan sama sekali menyekat usaha² kita untok bekerjasama dengan negara² jiran kita.

Oleh sebab keselamatan di-Malaysia Timor, terutama-nya di-Sabah, telah terancham, Kerajaan Beta telah mengambil langkah² saperti mengadakan Pasokan Pertahanan Tempatan, mengadakan semula latehan perkhidmatan negara dan pendaftaran perkhidmatan negara di-Sabah. Kerajaan Beta juga telah mengadakan semula Pasokan Kawalan Kampong di-negeri itu. Sokongan yang di-terima dari Negeri Sabah termasok sokongan kewangan menunjokkan dengan jelas-nya, ia-itu Kerajaan dan ra'ayat negeri Sabah mahu tinggal kekal dalam Malaysia dan Kerajaan Beta berazam untok mempertahankan negeri itu dari sebarang pencherobohan.

Beta suka mengingatkan lagi supaya ra'ayat sekalian sentiasa berwaspada kapada tindak tandok yang tidak bertanggong-jawab dari sebilangan kechil ra'ayat negeri ini yang suka menimbulkan kekachauan. Tidak-lah payah Beta menegaskan bagaimana perlu-nya kita mengadakan satu keadaan yang selamat dan setabil di-negeri ini jika kita hendak menarek tanaman modal baik dari luar atau dalam negeri, demi kepentingan pembangunan dan kemajuan negeri ini. Oleh yang demikian, kita mesti-lah sentiasa berjaga² dan berusaha bersunggoh² untok menghanchorkan gerakan itu.

Beta sukachita mendapat tahu ia-itu Pasokan Keselamatan kita selain daripada menjalankan tugas² ketenteraan telah juga memberi pertolongan kapada orang² 'awam dalam masa banjir baharu² ini dan juga dalam usaha² pembangunan luar bandar. Oleh itu Beta suka menguchapkan penghargaan Beta kapada Pasokan Keselamatan atas segala usaha²-nya itu.

Dalam bidang perhubongan luar Beta sukachita mengingatkan kembali tentang lawatan resmi Perdana Menteri Beta ka-Indonesia dari 4hb hingga 8hb Mach tahun ini. Sebagai hasil dari lawatan ini kedua negara kita telah bersetuju untok bekerjasama dengan lebeh erat lagi atas dasar saling hormat menghormati dalam berbagai bidang terutama dalam bidang ekonomi, sosial dan kebudayaan. Dan, sesuai dengan hasrat persahabatan dan persaudaraan yang sentiasa ujud itu, kita telah bersetuju akan menanda tangani satu Perjanjian Persahabatan dan juga berikhtiar menchari penyelesaian sechara damai melalui perundingan² apa-bila timbul perselisehan mengenai soal² yang menyangkut kedua negara. Kerajaan Beta perchaya bahawa perhubongan dan kerjasama yang lebeh rapat dan mesra akan dapat di-jalinkan dalam masa hadapan.

Satu perkembangan lagi yang memberi pengertian yang besar dan penting bukan sahaja bagi Malaysia tetapi, Beta perchaya juga, bagi seluroh ra'ayat kawasan Tenggara Asia ini, ia-lah upachara menanda tangani Perishtiharan ASEAN pada 8hb Ogos, 1967, oleh Menteri² Luar Indonesia, Filipina, Thailand, Singapura dan Malaysia yang melahirkan Pertubohan Negara² Asia Tenggara, atau pun "Association of South East Asian Nations", ia-itu ASEAN. Beta berharap konsep ASEAN ini akan berjaya dan kejayaan ini sudah pasti jika sekira-nya negara² ahli semua-nya menghormati perjanjian itu dengan jujur dan ikhlas.

Beta ingin mengulangi sekali lagi di-sini tentang ketegasan Kerajaan Beta terhadap satu dasar luar negeri yang bebas saperti terdapat dalam tahun² yang sudah. Kerajaan Beta akan terus berusaha bagi mengekalkan perhubongan baik lagi berfaedah dengan semua negara² bersahabat tanpa mengira sistem ekonomi dan kemasharakatan mereka. Berdasarkan atas perinsip² hidup bersama, saling hormat menghormati kemerdekaan dan kedaulatan negara², tidak menchampor tangan dalam hal ehwal negara² lain dan juga bekerjasama bagi faedah kedua² pehak, Malaysia telah mengadakan perhubongan diplomatik dengan beberapa buah negara lagi termasok Russia dan Yugoslavia. Maka ada-lah menjadi harapan Beta muga² perhubongan antara Malaysia dengan negara² lain itu akan melahirkan kerjasama yang berfaedah supaya sama² mendapat munafa'at. Beta sukachita ia-itu Timbalan Perdana Menteri Beta baharu sahaja balek dari lawatan-nya yang amat berjaya ka-negeri² Eropah dan Soviet Russia dan Beta perchaya ia-itu lawatan-nya itu telah mengokohkan lagi tali persahabatan kita dengan negara² yang berkenaan.

Beta sekali lagi ingin menegaskan di-sini tentang sokongan yang kukoh dan berlanjutan Kerajaan Beta atas Pertubohan Bangsa² Bersatu dalam usaha-nya ka-arah keamanan dan keselamatan antarabangsa dan juga untok menghapus-kan sama sekali kekejaman penjajahan, rasa perkauman dan juga kemiskinan yang maseh di-deritai oleh beberapa negara di-dunia sejak bertahun² lama-nya. Kerajaan Beta penoh keyakinan bahawa keamanan antarabangsa, ke'adilan dan

kema'amoran ekonomi ada-lah satu dan tidak dapat di-pisahkan² dan Kerajaan Beta akan sentiasa berusaha bagi menchapai matalamat² ini.

Dalam lapangan pelajaran pula Kerajaan Beta akan berusaha menegohkan lagi pelajaran rendah dengan menyesuaikan sukatan pelajaran bagi mata² pelajaran rendah mengikut aliran perkembangan pelajaran moden. Bagi pelajaran menengah pula keutamaan akan terus di-beri kapada pelajaran vokeshenal dan teknik untok menyesuaikan dengan keperluan ekonomi yang sedang membangun dan Pepereksaan Sijil Pelajaran Vokeshenal Malaysia akan di-mulakan dalam tahun 1969. Bagi pelajaran tinggi pula Kerajaan Beta sedang lagi menguruskan penubohan Universiti Kolej di-Pulau Pinang. Dalam segi ini juga Penyata Jawatan-kuasa Pelajaran Tinggi akan menjadi asas bagi perkembangan² pelajaran tinggi bagi tempoh dua puloh tahun yang akan datang dan Kerajaan Beta akan menyediakan jenis pelajaran tinggi yang belum di-dapati di-dalam negeri dalam tempoh tersebut.

Sebagaimana yang Beta sebutkan dalam uchapan Beta pada tahun yang lepas, ada-lah menjadi dasar Kerajaan hendak mengadakan satu ranchangan perumahan dalam tiap² bandar di-Malaysia. Usaha² untok menchapai matalamat ini ada-lah sedang pesat di-jalankan dalam tahun ini. Kerajaan Beta telah melancharkan satu ranchangan kilat yang akan mengadakan di-antara tiga puloh dua hingga lima puloh biji rumah dalam tiap² bandar yang belum ada ranchangan perumahan dan ada-lah di-jangkakan ia-itu empat ribu pintu rumah akan di-siapkan di-bawah ranchangan kilat dalam tahun ini selain daripada ranchangan² rumah murah yang di-jalankan oleh Kerajaan Negeri atau ranchangan² Persekutuan yang di-jalankan di-bandar² besar saperti di-Kuala Lumpur dan Pulau Pinang di-mana dua ranchangan perusahaan rumah telah di-mulakan, dan lebeh dari 7,000 buah rumah akan di-siapkan dalam ranchangan ini. Sementara itu pakar² dalam bidang pembiayaan ranchangan perumahan dari Amerika Sharikat telah mengkaji berkenaan dengan penubohan satu Persatuan Simpanan dan Pinjaman sebagai langkah untok mengumpulkan modal tempatan bagi membiayai ranchangan perumahan dan kemajuan. Laporan pakar² ini ada-lah sedang dalam kajian.

Beta gembira mendapat tahu ia-itu angka kematian dan angka kematian kanak² telah jauh berkurangan dari tahun² yang lalu. Ini ada-lah menunjokkan it-itu kesehatan ra'ayat telah bertambah baik. Sunggoh pun begitu Kerajaan Beta terus menumpukan perhatian-nya kapada mengembangkan dan meninggikan lagi mutu perkhidmatan Perubatan dan Kesihatan kapada semua pendudok² terutama-nya di-luar bandar supaya mereka boleh memperbaiki lagi kesehatan mereka untok menchapai kedudokan taraf sosial dan ekonomi yang lebeh tinggi. Penyakit malaria maseh lagi menjadi masaalah kesihatan umum di-kawasan luar bandar dan Kerajaan Beta telah memulakan satu ranchangan sapuloh tahun untok menghapuskan malaria di-seluroh negara. Beta sukachita mendapat tahu ia-itu kekurangan doktor yang di-alami dalam beberapa tahun yang lalu akan di-atasi tidak berapa lama lagi. Fakulti Perubatan di-Universiti Malaya dengan Hospital Pengajaran yang tersergam indah dan terbesar serta moden sekali di-kawasan sa-belah sini akan mula mengeluarkan doktor dalam tahun 1969.

Kerajaan Beta telah terus mengikuti satu dasar-buroh yang bergerak maju dan pada tahun yang lalu banyak kejayaan telah di-chapai. Lembaga Kewangan Pemindahan Malaysia telah memberi hasil lebeh daripada apa yang di-jangkakan dan sekarang ini ada-lah mengambil bahagian yang penting dalam pembangunan ekonomi negeri Sabah. Beta juga sukachita mengetahui ia-itu perhubongan yang baik di-antara pekerja² dan majikan telah di-teruskan dan ini ada-lah menunjok-kan ia-itu Ketua² Kesatuan² Sekerja di-negeri ini telah matang.

Tidak berapa lama lagi Kerajaan Beta akan memulakan satu sekim Keselamatan Sosial bagi pekerja² yang mendapat kechachatan yang kekal di-sebabkan oleh apa² jua sekali pun atau mendapat kemalangan semasa menjalankan pekerjaan. Kerajaan Beta chukup mengambil berat tentang sekim ini kerana ini ada-lah menjadi asas bagi kebajikan sebilangan besar ra'ayat Beta yang terdiri dari kaum pekerja. Ada-lah di-jangka ia-itu satu rang undang² bagi sekim ini akan di-bentangkan di-Parlimen tidak lama lagi dan di-kuatkuasakan segera sa-lepas itu. Beta sukachita ia-itu sekim ini ada-lah terbit-nya daripada sokongan dan kerjasama yang rapat di-antara Kerajaan, majikan dan pekerja².

Dalam tahun akan datang bantuan di-jangka akan di-dapati dari Kerajaan² sahabat dan Perbadanan Bangsa² Bersatu untok membolehkan Kerajaan Beta meluas dan menambah ranchangan Latehan Perusahaan dan juga melateh pengajar² untok menjalankan ranchangan ini. Selain daripada ranchangan hendak mendirikan sa-buah Yayasan Latehan Perusahaan di-Butterworth, kemudahan² yang di-dapati dalam Yayasan di-Kuala Lumpur akan di-luaskan. Kerajaan Beta berharap ia-itu dengan langkah² ini akan dapat mengalatkan pemuda² dengan kepandaian yang di-perlukan oleh Perusahaan² yang sedang membangun. Ini bukan sahaja akan menolong mereka itu menchari pekerjaan tetapi juga akan membantu dalam kemajuan perusahaan dalam negeri ini.

Kerajaan Beta juga memandang berat kapada keselamatan dan kesehatan pekerja² dalam semua jenis pekerjaan. Undang² terhadap perkara ini yang telah di-luluskan oleh Parlimen tahun lalu akan di-kuatkuasakan tidak berapa lama lagi dan bahagian Kesehatan dalam Perusahaan yang baharu di-tubohkan itu akan mulai menjalankan tugas²-nya untok menggalakkan ada-nya tempat² kerja yang menjamin kesehatan.

Belia² hari ini ada-lah bakal pemimpin masa hadapan dan kapada mereka-lah terletak-nya nasib negara kita. Oleh yang demikian mereka perlu-lah di-pupok dengan semangat kaseh sayang dan ta'at setia kapada negara. Untok maksud ini Kerajaan Beta telah mengishtiharkan 31hb Julai sa-bagai Hari Belia bagi seluroh Negara.

Dalam segi pentadbiran, usaha² sedang giat di-jalankan untok mengator sa-mula chara² pentadbiran dan memberi latehan kapada pegawai². Badan Penchegah Rasuah yang telah mendapat kejayaan yang chemerlang sejak di-ator sa-mula itu akan terus bertindak dengan chergas-nya untok mendirikan satu perkhidmatan 'awam yang lebeh jujor dan chekap.

Dalam usaha² menambah pengeluaran bahan asli, Kerajaan Beta menggalakkan menchari-gali bijeh dan galian² yang lain. Baharu² ini satu perjanjian telah di-buat dengan dua sharikat minyak untok menchari-gali minyak di-kawasan

perayeran Malaysia Barat. Beta berharap, dengan kuasa Allah, dapat-lah kita satu puncha kekayaan yang baru bagi negara kita.

Dalam segi pembangunan ekonomi negara ada-lah menjadi satu kebanggaan bahawa negara kita dalam masa sapuloh tahun ini telah berjaya mendirikan batu asas yang tegoh dalam lapangan perusahaan dan pertanian. Kerajaan Beta berazam mengokohkan lagi kedudokan ekonomi negeri ini dan untok maksud ini ada-lah menjadi dasar Kerajaan Beta hendak menambah dan memperbagaikan bilangan perusahaan dan juga memajukan dan memperbagaikan lagi pertanian dalam negeri ini. Dasar Kerajaan Beta yang membenar usaha persendirian yang bebas, mengadakan undang² taraf perintis dan undang² Galakan Pelaboran yang baharu di-luluskan oleh Parlimen ada-lah langkah² untok memajukan perusahaan dalam negeri ini. Kerajaan Beta sedar bagaimana perlu-nya langkah² ini di-ambil bukan sahaja untok menambah pengeluaran negara tetapi juga untok memberi pekerjaan kapada beribu² pemuda² yang keluar dari sekolah² dan universiti² tiap² tahun.

Satu lagi kemajuan yang terchapai dalam bidang perusahaan ia-lah penubohan kilang memasang kenderaan berjentera dan galakan ada-lah di-beri bagi menubohkan kilang² membuat alat² kenderaan itu. Beta sukachita ia-itu dengan perkembangan perusahaan di-negeri ini, negara kita telah mengeluarkan anika barang² bukan sahaja untok kegunaan tempatan tetapi juga untok eksepot keluar negeri. Lembaga Kemajuan Perusahaan Persekutuan yang telah di-tubohkan dalam tahun 1967 sedang menjalankan usaha² membuat pengkajian dalam segala lapangan berkaitan dengan pengembangan perusahaan. Lembaga ini akan sedia memberi nasehat kapada sesiapa yang hendak menanam modal di-negeri ini.

Kerajaan Beta juga menumpukan perhatian yang berat dalam bidang Pertanian dengan mengambil langkah² untok menggunakan tanah kita dengan lebeh berfaedah lagi. Usaha² akan di-jalankan untok mengeluarkan lebeh banyak hasil² tanaman bukan sahaja untok keperluan² kita sendiri bahkan untok pasaran dunia. Tanah baharu akan di-buka lagi untok pertanian, dan kawasan pertanian yang ada sekarang ini akan di-perbaikkan dengan menggunakan teknik moden. Satu ranchangan terbesar yang sedang di-jalankan ia-lah pembukaan kawasan padi yang luas di-Sabah dan Sarawak. Dengan ranchangan Taliayer yang telah di-siapkan dan yang sedang dalam pembenaan saperti Sungei Muda, di-Kedah dan Kemubu di-Kelantan beratus² ribu ekar sawah padi akan dapat mengeluarkan hasil dua kali sa-tahun. Selain daripada kawasan Tiga Segi di-Jengka Kerajaan Beta juga sedang meranchang pembukaan kawasan baharu yang beratus² ribu ekar luas-nya di-Pahang dan Johor.

Penyelidekan juga terus di-jalankan untok menchari jenis dan chara tanaman yang mendatangkan hasil yang lebeh banyak. Sementara itu Perkhidmatan Lanjutan Pertanian akan di-perhebatkan untok menukar chara berfikir petani supaya mereka dapat faedah dari teknik² moden dan progresib. Ada-lah penting bagi petani² kita mempunyai sikap dan semangat baharu yang dainamis dan menggunakan chara² menanam yang baharu untok menchapai kejayaan sepenoh-nya dari tenaga mereka. Untok menchapai maksud ini, Kerajaan Beta berchadang

hendak membuka tanah di-tempat² yang tertentu untok pertanian di-mana usaha² akan di-tumpukan dengan menggunakan teknik² moden. Sementara itu perkhidmatan lanjutan kapada pekebun² kechil akan di-terus dan di-perbesarkan.

Kerajaan Beta akan terus berusaha untok memperbaiki chara² pasaran supaya petani² akan mendapat harga yang berpatutan dari tanaman² mereka. Lembaga Pemasaran Pertanian sedang giat menjalankan tugas ini. Di-samping itu Act Penanam² Padi (Mengawal Sewa dan Menjamin Pemegangan) yang di-luluskan oleh Dewan Ra'ayat pada tahun lepas akan memberi faedah yang besar kapada penanam² padi.

Sa-imbang dengan usaha menambah pengeluaran negara dari perusahaan dan pertanian, Kerajaan Beta akan menggandakan usaha-nya untok meluaskan perdagangan dengan negara² luar dan juga untok mendapatkan harga yang berpatutan daripada barang² eksepot. Kerajaan Beta telah mengadakan Perjanjian Perdagangan dengan beberapa negara termasok negara² Eropah Timor dan akan menubohkan lagi beberapa banyak Surohanjaya Perdagangan di-luar negeri untok meluaskan lagi pasaran barang keluaran Malaysia. Beta berasa bangga ia-itu negara kita telah mengambil peranan yang penting dalam Persidangan Antara Bangsa untok mendapatkan harga yang berpatutan dari hasil² pengeluaran² barang mentah di-pasar dunia. Semua usaha² Kerajaan ini ada-lah dengan satu tujuan ia-itu untok meninggikan taraf hidup ra'ayat jelata dan kema'moran negara.

Sambil menerangkan ranchangan² Kerajaan Beta ini, patut-lah juga Beta menarek perhatian Ahli² Yang Berhormat kapada kemerosotan harga getah yang besar akibat-nya kapada ekonomi negara kita. Getah ia-lah pengeluaran negeri ini yang terpenting sekali sekarang ini dan buat beberapa tahun yang akan datang sunggoh pun perusahaan telah maju dan Kerajaan mengamalkan dasar memperbagaikan pertanian. Harga getah telah merosot lagi tahun ini jika di-bandingkan dengan harga tahun yang lepas. Sa-benar-nya harga-nya sekarang ada-lah yang sa-habis rendah sekali dalam tempoh sembilan belas tahun yang lalu. Ini ada-lah di-sebabkan oleh kemerosotan ekonomi dunia yang tidak dapat di-elakkan. Oleh yang demikian keadaan kewangan kita ada-lah genting dan keadaan ini bertambah burok di-sebabkan juga oleh kebimbangan terhadap bila dan berapa chepat-kah ekonomi negara² yang menggunakan getah asli puleh semula. Oleh sebab keadaan yang membimbangkan ini, perbelanjaan² 'awam hendak-lah di-kurangkan dan tidak boleh berlebeh dari apa yang telah di-hadkan dalam perbekalan bagi tahun 1968 melainkan oleh sebab² yang tidak dapat di-elakkan. Jika sekira-nya kita tidak berbuat demikian, keadaan kewangan dan ekonomi negara akan terancham. Dengan lain perkataan, kita hendak-lah memileh sama ada kita berkehendakkan satu keadaan kewangan dan ekonomi yang setabil atau berkehendakkan Kerajaan menambah perbelanjaan-nya yang akan mengancham ekonomi negara. Kita tidak-lah boleh mendapatkan kedua²-nya ini sekali dan pemilehan yang mana satu hendak-lah di-buat sekarang ini juga.

Walau pun demikian kita boleh menghadapi masa depan dengan penoh keyakinan. Dengan ranchangan dan dasar yang baharu sahaja Beta huraikan

tadi dan dengan ra'ayat negeri ini menyedari akan keadaan kewangan negara di-sertai dengan pengorbanan dan keazaman ra'ayat sekalian Beta yakin bahawa kebahagiaan dan kema'moran ra'ayat jelata sekalian akan bukan sahaja terjamin tetapi juga akan bertambah² lagi.

Terima kaseh.

The English Translation is as follows:

Mr President, Mr Speaker, Honourable Members of both Houses of Parliament:

Once again it gives me great pleasure to address Honourable members of both Houses gathered here in joint assembly at this opening of the Fifth Session of Parliament of Malaysia. In the short time available, it will only be possible for me to touch on the major policies and programmes of my Government while the other policies and achievements of each Ministry in greater detail will be included in a special paper which will be distributed to members of both Houses.

On 31st, August last year, the nation celebrated the Tenth Anniversary of our Independence with great rejoicings and glowing pride and our people have good reason to do so in the light of the tremendous progress that we have achieved in every field in that short period of time. I have already mentioned the various achievements we have made and the problems that we have faced in my address to this House last year and there is no need for me to repeat them today. However, the hundreds of miles of new roads and irrigation canals and the vast stretches of newly planted rubber and oil palms, new schools, new health centres, and other amenities throughout the length and breadth of the country are tangible evidence of what my Government has done in the field of development in this country.

During these ten eventful years our nation has maintained political, economic and social stability which has brought happiness and prosperity to our people and dignity and respect to the nation. Needless for me to say that these successes have been achieved through the wisdom and leadership of our beloved Prime Minister, Tunku Abdul Rahman Putra, who has guided the nation with sincere devotion, dedication and vision. On behalf of myself and on behalf of the people of this country, I wish to take this opportunity of paying tribute to him and I also wish to offer our thanks to God Almighty who has given us strength and guidance to face the various trials and tribulations during those difficult years and I pray that we may continue to receive His blessings during the equally challenging years ahead.

Although we have achieved a considerable amount of success during the last ten years we should not allow ourselves to be complacent and rest on our laurels as the next few years will be yet more challenging. In this competitive age, our nation requires the best and determined effort of every Malaysian and we must constantly struggle to improve and adapt ourselves to meet this challenge. My Government is fully conscious of its promise to the people and its responsibility to bring peace, happiness and prosperity to all and also its duty to

defend and protect our sovereignty and independence. To achieve these my Government will spare no efforts to find ways and means that will be of benefit to the nation.

As you are aware the British Government has already decided to withdraw her forces from this region by the end of 1971. In view of this accelerated withdrawal our Armed Forces will have to shoulder a greater responsibility in the defence of our nation's sovereignty and in the efforts to defend ourselves, it may be necessary to increase our defence capability further.

The withdrawal of British forces will also create a new military and political situation in this region. It has become necessary now for the partners to the Anglo-Malaysia Defence Agreement, i.e., the Governments of Australia, Britain, Malaysia, New Zealand and Singapore to review the situation and the present Defence Arrangements to meet the changing circumstances and to that end a Ministerial meeting of the Governments concerned will take place here in June. My Government has taken steps to ensure that our Defence Arrangements with our Commonwealth Allies are not and will not be a threat to any of our neighbours or to any other country. It will not inhibit in any way our co-operation with our neighbouring countries.

In view of the security threat in East Malaysia, in particular Sabah, it becomes necessary for my Government to take certain defence measures which include the establishment of Local Defence Corps, the introduction of National Service Training and National Service Registration in Sabah. My Government has also decided to re-establish the Vigilante Corps in that State. The strong support including finance that has been forthcoming from the State of Sabah re-affirms the wishes of the Sabah Government and its people to remain in Malaysia and my Government is determined to defend that country from any form of aggression.

I wish also to remind my people to be always on guard against the irresponsible action of a small section of the people of this country who are bent on causing trouble. It is needless for me to stress the importance of maintaining a peaceful and stable social and political atmosphere if we want to attract local and foreign investments for the economic development of this country. We must always be vigilant against such elements and marshal our efforts to destroy them.

I am very glad to note that the Armed Forces, besides shouldering their military responsibility, have also provided assistance to the public during the recent floods and also in the field of rural development. I would, therefore, like to pay tribute to our Armed Forces for all their magnificent work.

In the field of foreign relations, I wish to recall in particular the official visit which my Prime Minister made to Indonesia from 4th to 8th March this year. As a result of this visit, our two countries have agreed to co-operate even more closely on the basis of mutual respect and amity in various fields, particularly in the economic, social and cultural fields. Furthermore, in line with the spirit of friendship and brotherhood which has always existed we have

agreed to conclude a new Treaty of Friendship and also to seek peaceful settlement through negotiations of any difficulties which may arise between us. My Government is confident that there will be close relationship and greater co-operation between the two countries in the years ahead.

A development of far-reaching importance not only for us in Malaysia but, I believe, for all the people of this region, is the signing of the ASEAN Declaration on 8th August, 1967, by the Foreign Ministers of Indonesia, Malaysia, Philippines, Singapore and Thailand which gave birth to the Association of South-East Asian Nations. I hope this ASEAN concept will succeed, as I am sure it will, if all member countries honour their obligations sincerely and faithfully.

I wish to reiterate here my Government's firm adherence, as it has always been in the past, to an independent foreign policy. My Government will continue to strive to maintain cordial and fruitful relations with all friendly countries, irrespective of their economic and social systems. Based on the principles of peaceful co-existence, genuine respect for the independence and territorial integrity of states, non-interference in the internal affairs of states and co-operation for mutual benefit, Malaysia has over the past year extended further her diplomatic links with many other countries including the Soviet Union and Yugoslavia. It is my earnest hope that these relations will lead to fruitful co-operation between these countries and Malaysia. I am happy to note that our Deputy Prime Minister has just returned from a successful visit to European countries and Soviet Russia and I am sure that his visit will strengthen further our friendly ties with those countries.

I wish also to reiterate here the continued and firm support of my Government for the United Nations in its efforts to maintain international peace and security and to eradicate the evils of colonialism, racialism and poverty from which so many countries of the world have suffered for so long. It is the deep conviction of my Government that international peace, human justice and economic prosperity are indivisible and my Government will constantly strive for their realization.

In the field of education, my Government will consolidate and strengthen primary education by the orientation of its curriculum with modern educational trends. At the secondary level, priority will continue to be given to technical and vocational education to fit in with the requirements of our developing economy and in this respect the Malaysia Vocational School Certificate Examination will be introduced in 1969. As regards higher education, my Government is still making preparations for the establishment of a University College in Penang. In this field too the Report of the Higher Education Planning Committee will become the blueprint for the development of higher education for the next twenty years and my Government will provide various categories of higher education that are not yet available in this country within that period.

As I mentioned in my address last year, it is the policy of my Government to provide a housing scheme in every town in Malaysia and every effort is now being made to achieve this aim. My Government has launched a crash programme

which will provide from thirty-two to fifty units per scheme in every town where there is as yet no low cost housing scheme. It is expected that this scheme will produce about four thousand units of terrace brick houses this year apart from the other low cost housing schemes carried out by State Governments or Federal schemes in big towns like Kuala Lumpur and Penang, where two pilot industrial housing projects, which will eventually yield a total number of over 7,000 units, have been launched. Experts in the field of house financing from the United States have conducted a feasibility survey on the establishment of savings and loans Association as a measure to mobilise domestic capital for house and development financing and their report is now being studied.

I am glad that the death rate and the infant mortality rate have steadily decreased over the last few years. This indicates the steady improvement of the health of our people. My Government, however, continues to pay attention to improving and expanding further the medical and health services particularly to the people in the rural areas with the objective of further improving their health and consequently the attainment of a higher socio/ economic status. Malaria is still posing a threat in the rural areas and my Government has embarked on a ten year programme to eradicate malaria from this country. I am glad that the shortage of doctors which was experienced for many years, will soon be overcome. The Medical Faculty in the University of Malaya, with its teaching hospital, which is said to be the best in this region, will produce its first graduates from 1969.

My Government has continued its active labour policy and the past year had witnessed some significant achievements in this field. The Malaysian Migration Fund Board has more than fulfilled its original targets and expectations and is now firmly established as a positive participant in the economic development of Sabah. I am also glad to note that industrial relations have been maintained at a high level and this, to a certain extent, reflects the growing maturity of Trade Union leaders in this country.

The new Social Security Scheme to cater for workers who suffer permanent invalidity from whatever cause or meet with accidents during the course of their employment, is to be introduced soon. My Government attaches the greatest importance to this Scheme, as it lays the foundations for the promotion of the welfare of a large section of our population—the workers. It is expected that the necessary legislation for the scheme will be introduced in Parliament shortly and actual implementation will start soon thereafter. I am happy that in introducing this scheme, we have the unanimous support and co-operation of the Government, employers and the workers.

The industrial training programme will receive added impetus in the course of the next year. Substantial assistance from both friendly Governments and the United Nations Agencies is expected to be forthcoming to enable my Government to expand and intensify the industrial training programme and to train the corps of instructor personnel to carry out this programme. Besides the proposal to establish a new Industrial Training Institute in Butterworth, the facilities of the

Institute at Kuala Lumpur are also to be expanded. My Government hopes, by these steps, to equip our growing youthful population with the skills demanded by our industrial growth. This will not only help to find employment for them but also to assist in further and accelerated expansion of our industrial sector.

My Government will also pay greater attention to the question of the safety and health of workers in all types of employment. The new legislation in this regard passed by Parliament last year will be brought into operation shortly and the newly-established Industrial Health Unit will commence full-fledged activities to promote a healthier work environment.

The youths of today will provide the future leaders of tomorrow. Upon them lies the destiny of this nation. It is, therefore, important that they should be instilled with the sense of patriotism and loyalty towards this country. For this purpose my Government has declared 31st July as a national Youth Day throughout Malaysia.

In the field of administration, efforts are continuously being made to re-adjust our administration procedures and to train our officers. The Anti-Corruption Agency, which has gained some measure of success since its re-organisation, will pursue with greater vigour its aim of creating a more honest and efficient civil service.

In our efforts to develop our natural resources my Government encourages prospecting for tin ore and other minerals. An agreement was recently signed with two oil firms for the prospecting of oil in the continental shelf areas of West Malaysia. We hope this will become a new source of natural wealth in this country.

In the field of national economic development, it is a matter of pride that our nation has, in the past ten years, laid down a strong foundation in the field of industry and agriculture. My Government is determined to push economic development forward. It is the policy of my Government to expand and diversify manufacturing industries while at the same time to develop and diversify agriculture. The Government's policy of free private enterprise, the pioneer industries legislation and the Investment Incentive Act which was recently passed by Parliament are steps which have been taken to promote industrial development in this country. My Government is fully aware of the need to take such steps not only to increase national production but also to provide employment to the thousands of youths who will be leaving schools and universities each year.

Another landmark in the progress of industrial development has been the establishment of assembly plants to assemble motor vehicles locally while every encouragement is given to the setting up of industries manufacturing component parts for motor vehicles. I am glad to note that resulting from our industrial development our country is now producing goods not only for local consumption but also for the export market. The FIDA which was established in 1967 is actively conducting studies on various aspects of industrial development. This authority will make available any advice or information to those who wish to invest in this country.

My Government is simultaneously concentrating its efforts on the agricultural sector of our economy. It has taken steps for the greater and better utilisation of our land. Efforts are being made to increase our agricultural production both for the home and export markets. New areas will be opened up for agriculture and with modern techniques existing agricultural land will be improved. One of the biggest agricultural projects that will be undertaken will be the opening of large areas of new padi lands in Sabah and Sarawak. With many irrigation schemes already completed or in the various stages of completion like the Muda Scheme in Kedah and the Kemubu Scheme in Kelantan hundreds of thousands of acres of padi land will be made possible for double cropping. Apart from the Jengka Triangle my Government is also planning to open up thousands of acres in Pahang and Johore.

Research is being actively carried out to find new varieties of crop and new methods of planting which can give maximum yields. Meanwhile, agricultural extension services are being intensified to change the attitude of farmers so that they can benefit from modern technical advancement. It is of vital importance that our farmers should adopt a more dynamic attitude and use new techniques to achieve maximum benefits from their labour. As a means of achieving this, the Government proposes to open up lands in specific areas for agricultural development where concentrated efforts will be carried out with modern techniques while at the same time, expansion services to existing smallholders will be continued and expanded.

My Government will continue to find ways and means to improve marketing facilities so that farmers can get a fair price for their produce. The FAMA is actively engaged in this field. In addition the Padi Cultivators' (Control of Rent and Security of Tenure) Act passed by Parliament last year will bring further benefits to the padi planters.

In conjunction with our efforts to increase production, my Government is doubling its efforts to expand our foreign trade. Continuous efforts are also being made to get a fair and reasonable price for our export products. My Government has entered into Trade Agreements with a number of countries including those in Eastern Europe and many more Trade Commission will be established to find new markets and expand present ones for Malaysian products. It is with a sense of pride that our nation has actively participated in International Conferences in the fight for a fair and reasonable price for our export commodities. All these efforts are for one sole purpose, that is, to raise the standard of living of my people.

While explaining the brighter side of my Government's policy programme, I should also draw your attention to the fall in the price of rubber which has grave effects on our economy. The price of rubber, which is by far the most important sector of our economy, and which will remain so for a long time more to come in spite of industrialisation and our policy of agricultural diversification, has, in 1968, dropped even lower than it did in 1967. Indeed, it has dropped to its lowest level in nineteen years. This was due to world recession, a situation beyond the control of my Government. As a result, our financial

difficulties are acute and have been aggravated by not only this factor but by the uncertainty which still prevails in regard to the timing and pace of economic recovery in the countries which are the main consumers of natural rubber. The immediate outlook, therefore, is both uncertain and discouraging. Under these circumstances, public expenditure must be cut to the barest minimum and must not be allowed to increase beyond the level envisaged in the 1968 Budget under any but the most exceptional circumstances. Failure to do this will, without any doubt at all, jeopardise our financial and economic stability. In other words, we must choose between financial and economic stability on the one hand and increased Government expenditure with its undesirable effects on the other. We cannot have both. It must be one or the other and a choice must be made now.

In spite of this, we can face the future with confidence. With my Government's policy programme which I have just enumerated, and with the people fully realising the difficult financial situation of the country and their preparedness to sacrifice and determination to strive, I am confident that the prosperity and progress of the people will not only be maintained but also be further enhanced.

Thank you.

PEMBERITAHU MENGANGKAT SUMPAH OLEH YANG BERHORMAT TUAN ABDUL GHAFAR BIN BABA DAN TUAN MOHD. HANIPAH BIN S. ALAUDIN

Tuan Yang di-Pertua: Ahli[2] Yang Berhormat, saya suka hendak memberitahu Ahli[2] Yang Berhormat ia-itu Yang Berhormat Tuan Abdul Ghafar bin Baba telah mengangkat sumpah sabagai Ahli Dewan Negara di-hadapan saya pada hari Khamis 18hb April, 1968, dan Yang Berhormat Tuan Mohd. Hanipah bin S. Alaudin pada hari Thalatha, 4hb Januari, menurut Peratoran Meshuarat Dewan Negara Fasal 4 (3).

CHUTI KAPADA YANG BERBAHGIA TAN SRI T. H. TAN

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat Ahli[2] Dewan Negara, saya ingin memberitahu Dewan ini ia-itu mengikut kuasa yang telah di-berikan kapada saya, saya telah membenarkan Yang Berhormat Tan Sri T. H. Tan, atas permintaan-nya sendiri, berchuti daripada menghadziri meshuarat[2] Dewan Negara sa-lama 6 bulan mulai daripada 1hb Jun, 1968.

JAWAPAN[2] MULUT BAGI PERTANYAAN[2]

JAWAPAN KERAJAAN FILIPINA TERHADAP PERISTIWA CORREGIDOR

1. Tuan Saidon bin Kechut bertanya kapada Menteri Luar Negeri menerangkan jawapan yang di-berikan oleh Kerajaan Filipina sa-bagai membalas Nota Kerajaan Malaysia yang meminta penjelasan berkenaan dengan niat Kerajaan Filipina terhadap Sabah berikutan dengan "Peristiwa Corregidor" baharu[2] ini.

Menteri Ta' Berjabatan (Tuan Abdul Ghafar bin Baba): Tuan Yang di-Pertua, sa-hingga hari ini Kerajaan Filipina telah menjawab dengan rasmi chuma dengan penerangan bahawa Pasokan Khas Filipina itu di-tubohkan dengan tujuan untok menchegah kegiatan[2] subversive dalam negeri itu sendiri. Mereka membuat alasan bahawa soal ini ia-lah soal dalam negeri dan oleh itu tidak mustahak bagi mereka memberi apa[2] penjelasan kapada kita. Baharu[2] ini pula menurut keterangan rasmi yang telah di-keluarkan kapada umum bahawa Pasokan Khas ini ada-lah bertujuan untok men-

chegah kumpulan[2] yang hendak melanggar Sabah, yang mana satu betul tidak-lah dapat di-pastikan.

Tan Sri Haji Mohd. Noah bin Omar: Ada-kah Kerajaan puas hati dengan jawapan yang di-berikan oleh Kerajaan Filipina atau tidak?

Tuan Abdul Ghafar bin Baba: Oleh kerana ranchangan berkenaan dengan soal Sabah akan di-jalankan tidak lama lagi dan supaya perundingan itu berjalan dengan lichin dan baik, maka elok perkara[2] ini tidak di-sentoh lagi supaya tidak merosakkan persidangan yang akan berlangsong di-Bangkok.

Tuan Saidon bin Kechut: Soal tambahan. Baharu[2] ini Perdana Menteri India, Puan Indra Gandhi, telah pun menyeru supaya semua pehak menghormati keputusan ra'ayat Sabah sendiri dalam menentukan kedudokan-nya dalam memasoki wilayah Malaysia. Jadi pilehanraya telah pun di-adakan dengan pengawasan Bangsa[2] Bersatu dan keputusan muktamad sa-chara yang sah telah pun di-jalankan, apakah salah-nya Kerajaan Malaysia mempersetankan sahaja tuntutan Filipina ka-atas Sabah itu.

Tuan Abdul Ghafar bin Baba: Itu soal lain yang tidak ada kena-mengena dengan soal pagi ini.

KEKURANGAN GURU[2] YANG BERKELAYAKAN DI-SEKOLAH[2] MENENGAH KEBANGSAAN

2. Dato' Sheikh Abu Bakar bin Yahya Al-Haj bertanya kapada Menteri Pelajaran ada-kah Kerajaan sedar bahawa Sekolah[2] Menengah Kebangsaan sedang mengalami kesusahan kerana amat kekurangan guru[2] yang berkelayakan, dan jika sedar, apa-kah tindakan Kerajaan hendak ambil bagi mengatasi masaalah ini.

Tuan Abdul Ghafar bin Baba: Dalam istilah Perkhidmatan Guru[2] yang berkelayakan, guru[2] yang telah tamat latehan. Dalam hubongan ini bilangan guru[2] yang tidak terlateh di-Sekolah[2] Menengah Kebangsaan adalah sadikit benar, jumlah-nya chuma ada 7% sahaja. Bilangan yang tidak terlateh ini akan bertambah kurang lagi dari sa-tahun ka-satahun apabila guru[2] yang terlateh keluar dari Maktab[2] Perguruan dan Universiti[2].

Dato' Sheikh Abu Bakar bin Yahya Al-Haj: Soal tambahan. Berapa-kah banyak guru[2] yang *unqualified* itu dalam Sekolah[2] Menengah Kebangsaan?

Tuan Abdul Ghafar bin Baba: Dato' Yang di-Pertua, saya tidak dapat menjawab kerana terpaksa berkehendakkan penerangan daripada Kementerian.

Dato' Sheikh Abu Bakar bin Yahya Al-Haj: Soal tambahan, berapa-kah lama-nya di-anggarkan dapat kita atasi kesulitan itu, berapa tahun-kah agak-nya *approximately*.

Tuan Abdul Ghafar bin Baba: Soal ini kita tidak dapat pastikan, kerana kita tidak dapat menentukan guru[2], penuntut[2] yang di-masokkan ka-dalam Kolej atau Universiti tetap akan mendapat kelulusan jika sa-kira-nya mereka yang masok tidak lulus, maka tentu-lah panjang masa-nya bagi kita menunggu supaya dapat guru[2] itu terlateh 100%.

PENGAWALAN PENGEMIS[2] DI-MALAYSIA

3. Dato' Sheikh Abu Bakar bin Yahya Al-Haj bertanya kapada Menteri Kebajikan 'Am apa-kah langkah Kerajaan yang lengkap pada masa ini dan masa hadapan bagi mengawal pengemis[2] yang makin bertambah bilangan-nya di-Malaysia sekarang ini.

Menteri Kebajikan 'Am (Tan Sri Haji Abdul Hamid Khan): Dato' Yang di-Pertua, untok menjawab soal ini saya suka menyatakan ranchangan sekarang ada-lah saperti berikut: Kementerian Kebajikan 'Am telah menyediakan Ranchangan Tiga Tahun, ia-itu tahun 1967 hingga 1970 untok mengurangkan kapada bilangan yang sarendah[2]-nya jumlah pengemis[2] di-Malaysia Barat dan untok-nya menghapuskan sama sa-kali di-harap dapat di-laksanakan dalam tahun 1972.

Ranchangan ini hanya boleh di-chapai dengan kerjasama yang bersunggoh[2] daripada orang ramai supaya

tidak melibatkan diri mereka dengan melayan peminta[2] sedekah itu dan kerjasama dengan pehak polis dan lain[2] jabatan Kerajaan yang berkenaan di-dalam masaalah ini. Ranchangan Kementerian ini di-jalankan di-dalam dua arahan yang luas:

(*a*) Satu gerakan daripada Negeri kapada Negeri terhadap pengemis[2] yang di-jalankan di-bawah arahan Kuasa Penolong Pengarah Perkhidmatan Orang[2] Chachat; dan

(*b*) Gerakan di-sana-sini terhadap pengemis[2] di-peringkat Negeri di-bawah arahan kuasa Pegawai Kebajikan Masharakat Negeri.

Kedua[2] arahan ini di-jalankan bersama dengan kerjasama yang bersunggoh[2] daripada pehak polis siapa ada-lah bertanggong-jawab menangkap mereka[2] yang bersalah dan Jabatan Perubatan yang menjalankan pepereksaan perubatan terhadap pengemis[2] yang di-tangkap dan yang di-serahkan kapada Jabatan Kebajikan Masharakat. Sejak lulus-nya Undang[2] Pengemis tahun 1965 hingga akhir tahun 1967 sa-ramai 1,280 orang pengemis[2] telah di-layan oleh Kementerian di-antara lain[2] saperti memasokkan Pusat[2] Pemulehan untok tahanan dan latehan, peruntokan bantuan 'am menghubongkan semua dengan keluarga mereka dan saudara mereka serta menchari pekerjaan dan lain[2] lagi sa-lepas di-jalankan penyiasatan kemasharakatan oleh Pegawai Kementerian.

Dalam tahun 1968 hingga 30hb April, sa-ramai 199 orang pengemis telah di-layan oleh Kementerian ini. Dalam gerakan dari Negeri ka-Negeri oleh Pegawai[2] Ibu Pejabat, hasil yang berikut di-bawah ini telah di-chapai:

Dalam bulan September, 1967 di-Negeri Pulau Pinang bilangan pengemis yang di-tangkap ada-lah sa-banyak 41 orang. Dalam bulan Mach, 1968 di-negeri Perak bilangan pengemis yang di-tangkap ada-lah sa-banyak 50 orang. Dalam bulan April, 1968 di-Kedah, pengemis yang telah di-tangkap ada-lah sa-banyak 61. Jumlah 152 orang. Pengemis[2] yang di-masokkan kapada Pusat[2] Pemulehan untok tahanan dan layanan akan di-beri latehan pekerjaan bertukang bambu, ia-itu buloh, rotan dan sabut, berchuchok tanam, menanam sayoran[2] dan bunga[2], berternak ayam, lembu, kambing dan ukir-mengukir serta membela ikan.

Ranchangan yang ka-hadapan ada-lah menjadi tujuan Kementerian Kebajikan 'Am menjadikan kebajikan di-Rumah Kem di-Mersing, Johor, itu kapada sa-buah Pusat Pemulehan yang besar untok pengemis[2] yang boleh menampong di-antara 400-600 orang pengemis[2]. Kem Kebajikan ini letaknya ada-lah sesuai di-Mersing, ia-itu satu tempat yang akan menyukarkan pengemis[2] itu untok lepas lari oleh kerana jauh-nya lebeh kurang 50 batu daripada pekan[2] yang berhampiran saperti pekan[2] Kluang dan Kota Tinggi.

Tan Sri Haji Mohd. Noah bin Omar: Dato' Yang di-Pertua, saya hendak tompang bertanya kapada Menteri yang berkenaan di-dalam 3 tahun ini daripada tahun 1964, 1965, 1966 sampai 1968 ada-kah pengemis[2] ini bertambah-kah atau ada membawa kurang 3 tahun dari belakang sampai sekarang, ada-kah bilangan-nya itu bertambah atau nampak-nya ada kurang dalam 3 tahun itu?

Tan Sri Haji Abdul Hamid Khan: Mengikut keterangan yang saya telah beri tadi beberapa ratus pengemis telah pun di-tangkap dan juga sa-ramai 1,280 orang pengemis telah di-beri latehan dan di-masokkan ka-dalam Kem. Jadi pada pendapat saya ini ada-lah kurang.

Tuan Abdul Samad bin Osman: Tuan Yang di-Pertua, chara yang Kerajaan buat sekarang ini, saya tengok ia-lah menangkap pengemis[2] dan di-masokkan ka-dalam Welfare Home di-mana orang[2] tua dudok, dan saya dapati pengemis[2] ini mengachau orang[2] tua dalam Welfare Home itu dan juga pada sa-belah malam-nya mereka lari keluar. Oleh sebab itu saya nampak mereka tidak puas hati, ada-kah Kerajaan membuat satu ranchangan yang boleh memberi puas hati lagi daripada ini?

Tan Sri Haji Abdul Hamid Khan: Saya tidak dapat keterangan ia-itu pengemis[2] ini ada mengachau orang[2]

tua, kerana pengemis[2] ini sendiri pun kebanyakan-nya daripada orang tua juga, akan tetapi sa-umpama-nya Kem di-Mersing sekarang ini buat sementara waktu ada ward[2] atau rumah[2] dalam Kem di-Mersing itu yang di-bahagikan untok di-tempatkan orang[2] tua dan juga ada rumah yang berasingan untok di-tempatkan pengemis[2], mereka itu ada berlainan dan sa-kira-nya ada dia buat kachau ia-itu langkah[2] ada-lah di-ambil untok menahan perkara itu berlaku.

Dato' Sheikh Abu Bakar bin Yahya Al-Haj: Tuan Yang di-Pertua, saya memohon ulasan daripada Yang Berhormat Menteri, bila-kah agak-nya Kem di-Mersing itu akan di-pergunakan kerana pengemis[2] ini bagi seluroh Malaysia, kerana saya dapat tahu Kem itu besar-nya agak kurang daripada 100 ekar, kalau saya tidak salah. Jika demikian agak-nya tentu-lah Kerajaan kita boleh memperbuat tempat di-situ untok pengemis[2] ini bagi seluroh Malaysia, kerana sa-takat ini ia-lah di-Johor Bahru sa-umpama-nya, pengemis ini tak usah bukan sadikit, makin banyak. Kita terpaksa juga, bila kita pergi ka-tempat[2] ka-pasar ma'ana-nya, dia bacha Qur'an kita mesti beri dua tiga sen.

Tan Sri Haji Abdul Hamid Khan: Tuan Yang di-Pertua, tempat yang di-sebut oleh Senator Yang Berhormat itu di-Mersing ini ada-lah lebeh kurang luas-nya sa-banyak 60 ekar yang akan membolehkan Kementerian ini meluaskan lagi ranchangan[2]-nya di-masa hadapan, akan tetapi supaya di-adakan rumah[2] berasingan, kerana tempat ini chukup luas, ada-lah bersangkut dengan keadaan kewangan negara pada masa yang akan datang.

Dato' S. O. K. Ubaidulla: Mr President, Sir, the Honourable Minister, in reply, has observed that it is up to the public to co-operate and the Police to round up cases of vagrancy and beggary. I would like to know from the Honourable Minister whether he believes that the Police have sufficient powers to round up the beggars, because there have been occasions, when pointed out the Police have said that they do not have sufficient powers to round up the beggars in the towns.

Tan Sri Haji Abdul Hamid Khan: Tuan Yang di-Pertua, memang ada Vagrancy Act di-mana pehak Polis boleh menangkap mereka yang melanggar undang[2] itu, ia-itu bagaimana telah saya biasa menyatakan ia-itu hanya dudok di-kaki lima dengan tidak mengganggu orang[2] yang berjalan, dengan tujuan meminta sedekah itu tidak menjadi kesalahan, kerana siapa pun boleh dudok di-kaki lima, saya pun boleh, Ahli Yang Berhormat itu pun boleh. Saya boleh dudok di-sana pegang tasbih, saya menguchap shukor kapada Tuhan, saya dapat memandang keindahan[2] alam daripada dudok di-situ. Itu tak menjadi salah, tetapi yang menjadi salah ia-lah mengganggu orang ramai dengan meminta, "Bagi kapada saya wang", pegang baju dia. Jikalau perkara sa-umpama ini berlaku, polis boleh-lah menangkap. Jadi bagini-lah keadaan-nya.

PEMBANTUAN BAGI NELAYAN[2] DI-TELOK GONG, PORT SWETTENHAM

4. Tuan Saidon bin Kechut bertanya kapada Menteri Pertanian dan Sharikat[2] Kerjasama ada-kah beliau sedar bahawa nelayan[2] di-Telok Gong, Port Swettenham, pada masa ini mendapati sukar sangat hendak menjual ikan[2] mereka dengan harga yang berpatutan, dan jika sedar, apa-kah tindakan Kerajaan berchadang hendak ambil untok membantu nelayan[2] tersebut.

Tuan Abdul Ghafar bin Baba: Tuan Yang di-Pertua, soal turun dan naik-nya harga barang[2] termasok-lah hasil penangkapan ikan bukan-lah satu perkara luar biasa, tetapi ia-lah satu perkara biasa berlaku pada sepanjang-panjang masa apabila tangkapan ikan terlampau banyak tentu-lah susah hendak mendapatkan pasaran, lebeh[2] lagi apabila kedudokan ekonomi ra'ayat di-sebabkan harga getah jatoh sadikit dan tangkapan ikan pun banyak, tentu-lah sukar bagi penangkap[2] ikan hendak menjualkan semua ikan-nya itu.

Bagi pehak FAMA sedang menjalankan langkah[2] yang tegas bagi menolong penangkap[2] ikan supaya

mendapat harga yang lebeh baik, berpatutan pada masa yang akan datang. Tuan[2] telah mengetahui Seminar, soal hendak menyelesaikan soal pemasaran ikan telah pun di-adakan dan pada pandangan saya ada dua perkara yang boleh menolong, bukan menjamin 100% tetapi melakukan semua pasaran ikan, ia-itu yang pertama menyimpan ikan[2] dalam tin saperti ikan sadin yang di-bawa masok di-dalam negeri kita dan juga mengadakan fish meal ia-itu menjadikan ikan[2] busok, baja yang boleh di-gunakan untok tanaman dan juga makanan[2] binatang. Langkah[2] ini sedang di-jalankan oleh FAMA.

Tuan Saidon bin Kechut: Saya kurang puas hati dengan keterangan Menteri yang berkenaan ia-itu nilai atau harga tangkapan nelayan ikan ini menurut harga yang kadang[2] turun dan kadang[2] naik. Apa yang saya ingin mendapat penjelasan yang tegas ia-itu saperti mana yang berlaku di-Telok Gong, kaum nelayan menangkap ikan, ikan yang bermutu ia-itu ikan yang terbaik sa-kali berharga lebeh kurang 12½ sen sa-kati sedangkan di-bawa ka-bandar[2] ka-tempat[2] lain di-jual dengan harga yang paling tinggi. Ini menunjokkan ada-nya sekatan atau tekanan[2] yang di-lakukan oleh orang[2] tengah, yang kaum[2] nelayan atau pun petani[2] juga bahkan hendakkan satu ranchangan pemasaran yang dapat menolong usaha[2] hasil mereka dengan bayaran yang memuaskan.

Tuan Abdul Ghafar bin Baba: Saya mengatakan tadi FAMA adalah menjalankan tugas-nya dan baharu sahaja memulakan ranchangan bagaimana hendak menolong pemasaran ikan. Untok pengetahuan Ahli Yang Berhormat sakalian, kerja FAMA yang paling susah sakali dalam pemasaran ada-lah pemasaran ikan. Soal padi, kopi, kelapa, soal pasaran lada hitam tidak-lah sa-rumit pemasaran ikan, kerana nelayan[2] kita dudok bertaboran di-seluroh pantai, chara[2] menangkap ikan yang berlainan dan juga sa-tengah-nya menggunakan orang[2] tengah tempat mereka bergantong hidup dan soal pemasaran dan ikan tidak boleh di-simpan lama; ini juga satu perkara yang sukar, tetapi saya telah berjanji akan menjalankan saberapa daya yang boleh supaya dapat di-tolong sa-banyak[2] yang terdaya oleh FAMA bagi mengurangkan kesusahan mereka ini.

Tuan Saidon bin Kechut: Tuan Yang di-Pertua, sa-bagaimana yang telah saya katakan tadi, harga ikan yang paling tinggi mutu-nya ia-lah 12½ sen sa-kati. Kaum nelayan mempunyai tanggongan yang berat, mempunyai beberapa orang anak[2] dan juga anak[2] ini berkehendak di-sekolahkan. Kalau sa-kira-nya FAMA sa-bagaimana yang di-katakan oleh Menteri berkenaan tadi, maseh mengambil masa yang lama, ada-kah Menteri yang berkenaan ini sedar bagaimana penderitaan yang harus di-tanggong oleh kaum nelayan ini kalau sa-kira-nya tindakan untok mengatasi masaalah ini bagitu lambat di-jalankan.

Tuan Abdul Ghafar bin Baba: Saya ada-lah sedar di-atas kesusahan nelayan[2] itu tetapi dalam tempoh 3 bulan semenjak saya menjadi Pengerusi FAMA tentu-lah tidak boleh hendak jalankan ranchangan itu dengan segera, dan kerja ini baharu sahaja di-jalankan. Saya perchaya, saperti kata saya tadi, kalau tidak dapat di-atasi dengan 100% tetapi sa-bahagian-nya tentu-lah dapat di-tolong juga dan bagi pengetahuan Dewan ini, saya suka mengatakan bahawa FAMA tidak-lah hendak mengambil tempat orang tengah pada permulaan ini, kerana perbelanjaan-nya terlampau banyak dan kerja-nya terlampau rumit. Jadi FAMA berchadang hendak mengawal orang[2] tengah di-buatkan peratoran[2] pasaran supaya penangkap[2] ikan tidak-lah menanggong kerugian yang terlampau banyak.

Tuan Mohd. Hanipah bin S. Alaudin: Tuan Yang di-Pertua, ada-kah Kementerian Pertanian dan Sharikat Kerjasama atau Kementerian yang bersangkutan sedar bahawa ikan[2] daripada luar negeri terutama sa-kali daripada Selatan Siam ada di-bawa masok ka-dalam negara kita ini yang mana saya rasa ada berkaitan dengan pasaran, yang membawa keburokan kapada pasaran ikan di-dalam Malaysia ini.

Tuan Abdul Ghafar bin Baba: Kementerian sedar di-atas ikan[2] yang di-bawa masok daripada luar negeri daripada Indonesia dan juga Thailand dan Kerajaan sedang menimbangkan sama ada hendak mendiamkan atau pun hendak menyekat sebab kebaikan-nya kapada orang ramai pun ada juga kerana dapat membeli ikan yang mahal tetapi menyusahkan nelayan[2]. Jadi dalam soal pasaran Kerajaan terpaksa berhati[2] supaya kedua[2] pehak mendapat faedah, ia-itu pengeluar[2] barang sa-perti penangkap[2] ikan dapat harga yang berpatutan dan jangan pula sampai orang ramai terpaksa membeli barang[2] dengan harga yang mahal, dan ini-lah kesulitan Kerajaan hendak menimbangkan kedua[2] belah pehak sa-kali.

Tuan Nik Hassan bin Haji Nik Yahya: Menteri yang berkenaan ber-kata, FAMA tidak akan mengambil tempat orang tengah dalam pemasaran ikan ini. Ada-kah Menteri yang ber-kenaan sedar ia-itu kumpulan[2] orang tengah yang ada hari ini sedang mengawal dan monopoly Pusat[2] Pe-masaran Ikan di-tiap[2] pekan atau pun pasar ikan yang ada di-seluroh Malaysia ini, dan kumpulan[2] ini ia-lah kumpulan yang paling kuat sa-kali yang menguasai pusat pasaran borong, umpama-nya, di-Kuala Lumpur dan pekan[2] atau pun pusat[2] penjualan ikan di-seluroh Malaysia. Kalau sa-kira-nya FAMA tidak berchadang hendak mengambil tempat orang tengah ini, ada-kah FAMA bertujuan akan me-mechahkan kumpulan[2] ini untok mem-beri kebaikan kapada nelayan[2].

Tuan Abdul Ghafar bin Baba: Saya telah berkata pada mula[2] tadi jumlah penangkap ikan dalam Malaysia kita ramai lebeh daripada sa-tengah juta orang dan sa-bahagian besar dari-pada mereka itu barangkali 80 peratus bergantong kapada orang tengah, ia-itu orang tengah mengadakan alat penang-kapan, mengadakan wang modal dan sa-bagai-nya. Dan modal ini sangat-lah banyak-nya jika sa-kira-nya FAMA hendak mengambil peranan orang tengah FAMA terpaksa-lah mengada-kan semua alat penangkapan[2] ikan untok penangkap[2] ikan ini, dan wang-nya tentu-lah terlampau banyak. Jadi tujuan FAMA dalam langkah yang pertama ia-itu hendak mengawal orang[2] tengah supaya perjanjian[2] di-antara orang tengah dengan penangkap[2] ikan dapat di-kawal oleh FAMA supaya perjanjian itu tidak berat sa-belah, dan yang kedua berkenaan dengan pema-saran akan di-adakan kawalan[2] yang tetap supaya penangkap[2] ikan dapat tahu dengan jelas berapa-kah harga ikan yang di-jual di-pasar Kuala Lumpur dan di-pekan[2] yang lain supaya mereka mendapat bahagian yang berpatutan mengikut agreement yang di-buat di-antara penangkap[2] ikan dengan orang tengah. Perkara ini tidak-lah akan di-biarkan berjalan sa-lama[2], ini ia-lah satu langkah segera. Langkah[2] berikut akan di-jalankan per-lahan[2] ia-itu Kerajaan Perikatan sedang menjalankan usaha menolong nelayan[2] untok mengadakan alat[2] penangkapan ikan mereka sendiri. Kalau tuan[2] semak kembali ranchangan[2] yang telah di-jalankan oleh Kerajaan Pusat, oleh Kerajaan Negeri[2], mengadakan motobot di-beri kapada nelayan[2], jeti[2] dan sa-bagai-nya lagi, ada-lah usaha untok melepaskan mereka sama sa-kali mereka itu daripada orang tengah. Tetapi hendak melepaskan mereka sama sa-kali dalam tempoh yang pendek ada-lah sukar, sebab kata saya tadi terlampau banyak orang tengah yang hendak di-hapuskan dan ter-lampau banyak wang yang terlibat untok mengadakan alat kelengkapan yang akan di-berikan kapada nelayan[2] itu. Jadi untok langkah chepat, kita akan control (kawal) dan perjanjian di-antara orang[2] tengah dan nelayan[2] dan di-samping itu perlahan[2] kita memaju-kan perusahaan mereka sendiri dan kita harap satu masa yang akan datang semua nelayan[2] boleh berdiri di-atas kaki-nya sendiri, mengikut saperti perpatah Melayu "Kita belayar sampai merapat" jadi FAMA akan melancharkan dua projek ini berjalan bersama[2] untok jangka pendek dan jangka panjang.

Tan Sri Haji Mohamed Noah bin Omar: Saya mengalu[2]kan ranchangan FAMA yang hendak mengawal orang yang menangkap ikan dan bagaimana

saya dapat faham tadi ada dua ranchangan jangka pendek dan ranchangan jangka panjang, tetapi saya hendak tahu bila anggaran-nya boleh dapat perjanjian itu di-buat di-antara pehak orang tengah dengan orang² yang menjaga atau mengambil ikan nelayan² itu dan kalau pun sudah di-buat beberapa perjanjian sa-lama ini atau pun baru hendak di-chuba atau pun bila agaknya ranchangan itu boleh dapat di-buat, saya hendak tahu bila anggaran² masa-nya di-buat?

Tuan Abdul Ghafar bin Baba: Saya baru sahaja berjalan ka-kampong² nelayan² menyiasat hal ini sendiri dan oleh kerana terlampau banyak kampong yang hendak saya lawati itu mengambil masa yang lama dan sebab itu satu Seminar telah di-adakan baru² ini untok meninjau fikiran nelayan² itu sendiri. Jadi keputusan seminar itu akan di-bentangkan ka-dalam Lembaga FAMA yang akan bersidang dalam tempoh dua tiga minggu lagi, dan di-situ-lah permulaannya ranchangan² untok mengawal orang tengah akan dapat di-jalankan.

Perkara ini mengambil masa yang lama sadikit sebab mengikut peratoran² FAMA yang saya perchaya tuan² sendiri di-sini telah meluluskan dahulu, ia-itu satu² ranchangan FAMA yang hendak di-jalankan mesti di-adakan enquiry, ia-itu bertemu dengan orang² ramai yang hendak mengeluarkan bantahan², di-gazetkan terlebeh dahulu dan sa-bagai-nya; ini tentu-lah mengambil masa berbulan² baharu-lah dapat di-jalankan ranchangan tersebut sa-chara langsong, kerana hendak menyelesaikan undang² sendiri peratoran yang ada dalam FAMA yang tuan sendiri telah meluluskan dahulu.

Tuan Yeoh Kian Teik: Mr President, Sir, the work which FAMA and the Ministry, especially the Fisheries Department, is doing in connection with the fishermen and their catches is appreciated. At the moment, we have glut of ikan kembong in this country. I am sure the Minister and the Director of Fisheries are well aware that a kati of kembong from a fisherman would not fetch more than 1½ cents, which means $1.50 per pikul, and in spite of that, he cannot find a market for his fish. In addition to the work which FAMA is doing and the Department of Fisheries is doing, may I suggest also that they look into the question of finding markets for our fish? In Pangkor Island, Hutan Melintang, Bagan Datoh and all the coastal areas of Perak, I know that fishermen are not going out to sea to catch fish because the fish they catch is not sufficient to cover the cost of their going out to sea. Unless we can find a market for them, and we know the limited market that we have in this country during the time of glut, the future for these fishermen in this country is not so bright. May I, therefore, request the Minister concerned to look into this to find a market for the fish that is caught in this country?

Tuan Abdul Ghafar bin Baba: Saya mengambil ingatan apabila FAMA menimbangkan soal ini.

Tuan Haji C. D. Ismail: Saya suka mendapat tahu ada-kah pehak Kementerian menyiasat satu perkara yang sedang berlaku di-Pulau Pinang pada hari ini. Nelayan² dan juga taukeh² atau pun tuan² punya bot² dan pukat tunda yang telah mengeluarkan perbelanjaan beribu² ringgit dan anak² perahu-nya bekerja dengan tungkus lumus sa-hari sa-malam, tetapi keuntongan² daripada hasil tangkapan mereka tidak pula dapat mereka merasai nekmat-nya. Mengikut penjelasan daripada pehak Kementerian tadi adalah pehak FAMA sedang menyiasat dan baru² ini telah pun di-adakan satu seminar. Sa-lepas seminar dan pada bulan yang lalu tiap² sa-orang penangkap ikan di-Pulau Pinang biasa-nya mendapat $100 sa-bulan, tetapi pada bulan yang lalu chuma mereka mendapat $70 sa-bulan, tetapi ada-lah tangkapan mereka itu sama banyak sabagaimana yang biasa mereka tangkap dahulu. Saya harap pehak Kementerian tolong-lah siasatkan kejadian² yang sedang berlaku di-Pulau Pinang pada hari ini.

Tuan Abdul Ghafar bin Baba: Saya akan ambil ingatan.

USUL²

JALAN² MASOK KA-PARLIMEN

Tuan Abdul Ghafar bin Baba: Tuan Yang di-Pertua, saya mohon menchadangkan,

Bahawa Majlis ini memerentahkan Ketua Polis Negara menjaga supaya sa-panjang Penggal Dewan Negara yang ada sekarang, jalan² dan lorong² menuju ka-Dewan ini hendak-lah sentiasa terbuka dan boleh di-laluï, dan jangan ada apa² halangan menghalang Ahli² hendak pergi dan balek dari Dewan ini, jangan berlaku apa² kachau bilau di-jalan² menuju arah ka-Dewan ini, dan supaya jangan ada apa² gangguan di-Bangunan Dewan ini dan berhampiran dengan-nya; dan Setia-usaha Majlis Dewan Negara hendak-lah menyampaikan perentah ini kapada Ketua Polis Negara tersebut.

Puan Aishah binti Haji Abdul Ghani: Tuan Yang di-Pertua, saya sokong usul ini.

Usul di-kemuka bagi di-putuskan, dan di-setujukan.

Di-putuskan,

Bahawa Majlis ini memerentahkan Ketua Polis Negara menjaga supaya sa-panjang Penggal Dewan Negara yang ada sekarang, jalan² dan lorong² menuju ka-Dewan ini hendak-lah sentiasa terbuka dan boleh di-laluï, dan jangan ada apa² halangan menghalang Ahli² hendak pergi dan balek dari Dewan ini, jangan berlaku apa² kachau bilau di-jalan² menuju arah ka-Dewan ini, dan supaya jangan ada apa² gangguan di-Bangunan Dewan ini dan berhampiran dengan-nya; dan Setia-usaha Majlis Dewan Negara hendak-lah menyampaikan perentah ini kapada Ketua Polis Negara tersebut.

JAWATAN-KUASA PEMILEH

Tuan Abdul Ghafar bin Baba: Tuan Yang di-Pertua, saya sa-kali lagi bangun menchadangkan,

Bahawa menurut perenggan (1) dalam Peratoran Meshuarat 70, sa-buah Jawatan-kuasa mengandongi Yang di-Pertua Dewan Negara sa-bagai Pengerusi dan Ahli² Dewan Negara yang tersebut di-bawah ini di-lantek jadi Jawatan-kuasa Pemileh—

1. Tan Sri T. H. Tan.
2. Nik Hassan bin Haji Nik Yahya.
3. Dato' Sheikh Abu Bakar bin Yahya.
4. Dato' Y. T. Lee.

Puan Aishah binti Haji Abdul Ghani: Tuan Yang di-Pertua, saya sokong usul ini.

Usul di-kemuka bagi di-putuskan, dan di-setujukan.

Di-putuskan,

Bahawa menurut perenggan (1) dalam Peratoran Meshuarat 70, sa-buah Jawatan-kuasa mengandongi Yang di-Pertua Dewan Negara sa-bagai Pengerusi dan Ahli² Dewan Negara yang tersebut di-bawah ini di-lantek jadi Jawatan-kuasa Pemileh—

1. Tan Sri T. H. Tan.
2. Nik Hassan bin Haji Nik Yahya.
3. Dato' Sheikh Abu Bakar bin Yahya.
4. Dato' Y. T. Lee.

UCHAPAN TERIMA KASEH KAPADA D.Y.M.M. SERI PADUKA BAGINDA YANG DI-PERTUAN AGONG

Dato' Foo See Moi: Dato' Yang di-Pertua, saya meminta izin menchadangkan,

Bahawa suatu uchapan yang tidak sapertinya di-persembahkan kapada Kebawah Duli Yang Maha Mulia Seri Paduka Baginda Yang di-Pertuan Agong demikian bunyi-nya—

"Ampun Tuanku,

Patek, Yang di-Pertua dan Ahli² Dewan Negara Malaysia di-dalam Persidangan Parlimen, memohon ampun mempersembahkan suatu uchapan yang zalil daripada Majlis Dewan Negara menguchapkan berbanyak-banyak shukor dan terima kaseh kapada Kebawah Duli kerana Titah Uchapan Kebawah Duli pada masa membuka Penggal Yang Kelima Parlimen Yang Kedua."

Dato' Yang di-Pertua, saya juga meminta izin menyambongkan sadikit sa-banyak pandangan saya dalam bahasa Inggeris.

Sir, I deem it an honour to be afforded the opportunity to move this Motion of Thanks to His Majesty for his most Gracious Speech made in Parliament yesterday. Although it is a statement of policy, but one could not help being moved by His Majesty's deep concern over the welfare of our beloved country and its people. His Majesty took reign at a time of grave national crisis, a very unusual time as our Prime Minister has put it, with the confrontation by our neighbour at its height. We are fortunate that by his striking personality and with the wise guidance of his Government, His Majesty has succeeded in gaining the

respect, confidence and support not only of his people but also that of his friends abroad in restoring peace, order and prosperity to our country.

Sir, the past few years were difficult years in the history of our nation. The steady decline of the prices of our primary commodities had adversely affected the economic growth of our country, but we are glad to see that in the domestic circle, our Government has managed to forge ahead with the development plans for the various fields. We are proud to see the successful issue of our own currency for the first time after Merdeka and despite the devaluation of the British pound, we are able to maintain the strong position of our currency. In spite of all the troubles we had in the last few years, as a whole, the life of our people, though it has been made a bit tougher, is still comparatively better than that of the people of many parts of the world today.

Externally, we see the establishment of new trade relations and links with many countries like Yugoslavia, Russia and Rumania and so on, as well as the resumption of trade relations with our big neighbour, Indonesia. The goodwill visits of our Prime Minister to the various countries abroad, followed by that of our Deputy Prime Minister, had sparked the feeling among nations abroad that co-operation and co-existence among nations are not only essential but vital to the peace and prosperity of the world. We have seen the visits of many Heads of States recently to our country with the view to strengthen further our diplomatic and trade relations. This is a very good sign indeed to our future foreign trade development and it will go a long way to enhance the political and economic position of our country in this fast-changing world. I congratulate the Government for its farsighted policy.

Sir, it is not my intention to make a thorough comment on all aspects of Government policy. I shall only touch on some acute problems which we are facing, that is, the sharp decline of our national income due to the falling price of rubber, and increasing excess of our import over export, increase of Government expenditure over revenue and the demand of the nation as a consequence of the rate of population growth. Although plans have been made by the Government to diversify our economy, the process is necessarily slow because of our existing economic structure which does not suit the present pace of modern development. The trouble is that we have been depending mainly on our primary products. Sir, as I have said before, if this problem is not solved now, there is a danger that our economy will not sustain the present rate of growth. Worse, the present comparative high rate of living will fall.

His Majesty has warned the country in His Gracious Speech of the uncertain and discouraging economic outlook. The immediate answer to this, Sir, to my mind, is "to open up the sources and regulate the flow" and apart from attracting investments from foreign sources, what we need is to marshall local capital investment. This domestic source is all the more important and necessary especially when the prices of our primary products, particularly that of rubber, have fallen steadily during the last few years.

Sir, I would urge the Government to follow a more active policy of greater productivity with less cost of production and with subsidiary statutory bodies producing results under discipline. Sir, I suggest that a special committee consisting of economic experts and leaders of local industries and other businesses be set up with an objective to find ways and means to stimulate local capital investment by the private sector and to consider the feasibility of direct or indirect Government participation in the field of industrial development—something in the line of a "Mixed Economy"—thus to initiate and accelerate the economic development of our country. I am glad to note that, after several meetings of rubber producing countries, they have finally agreed to set up an organisation to look after the interest of rubber. We hope that through these combined efforts,

the organisation will produce some results for the common good of all.

Sir, due to the shortage of technical know-how and capital, our industrialisation scheme will take time to materialise and it is a long-term planning, but anyhow we have made a very good start. In the meantime, we must find something more simple and less time consuming as well as less skill-needing; and I think with our cultural background, nothing is better than the production of foodstuffs and we should make it a business proposition and do it on a big scale by mobilising all our manual power in the cultivation of foodstuffs like padi, tapioca, maize, groundnuts and other catch crops for export. By so doing, we will not only be safe from a shortage of food supply, but it will also help immensely in lowering the cost of living in our country. It will also help to provide employment and enhance the advancement of our economy without involving the finding of big capital. What is needed is simply the provision of more land which is available. If the alienation of land takes time, then I would suggest that the Government starts with the giving out of land in the form of lease. I strongly urge the Government to consider this seriously in order to meet the universal problem of food shortage. It is heartening to hear from His Majesty that the Government has recently allocated large areas of land for the purpose of food cultivation. I would urge the Government to give this scheme first priority.

Sir, there are no countries in the world without their problems, and these problems have to be solved by the people themselves. The world is experiencing a difficult time with competition becoming more acute and there will be more challenging years ahead. We shall all, whether in the Government service or as members of the public, take heed of His Majesty's advice that we must all adapt ourselves and face this challenge together with more determined efforts in order to make our country a happier place for all. Sir, I beg to move.

Puan Aishah binti Haji Abdul Ghani: Dato' Yang di-Pertua, saya berdiri memohon menyokong satu chadangan yang baharu sahaja di-bawakan oleh Yang Berhormat Dato' Foo See Moi ka-dalam Dewan ini yang berbunyi:

> Bahawa suatu uchapan yang tidak sapertinya di-persembahkan kapada Kebawah Duli Yang Maha Mulia Seri Paduka Baginda Yang di-Pertuan Agong demikian bunyi-nya—
>
> "Ampun Tuanku,
>
> Patek, Yang di-Pertua dan Ahli[2] Dewan Negara Malaysia di-dalam Persidangan Parlimen, memohon ampun mempersembahkan suatu uchapan yang zalil daripada Majlis Dewan Negara menguchapkan berbanyak-banyak shukor dan terima kaseh kapada Kebawah Duli kerana Titah Uchapan Kebawah Duli pada masa membuka Penggal Yang Kelima Parlimen Yang Kedua."

Dato' Yang di-Pertua, saya terlebeh dahulu memohon menguchapkan satinggi[2] tahniah di-atas Titah Uchapan Kebawah Duli Yang Maha Mulia Seri Paduka Baginda yang telah sama[2] di-dengar oleh Ahli[2] Parlimen dalam mana Baginda telah membayangkan kapada kita bagaimana satu Titah Uchapan yang memberi harapan kapada ra'ayat dan bagitu juga telah membentangkan laporan[2] kemajuan yang telah di-buat oleh Kerajaan salama ini.

Dato' Yang di-Pertua, pada pendapat saya tahun ini ia-lah tahun yang paling sebok bagi Yang Maha Mulia Seri Paduka Baginda Yang di-Pertuan Agong ia-lah kerana pada tahun ini-lah, rasa saya, negara kita telah banyak dan tidak berhenti[2] menerima tetamu[2] dari luar, daripada Ketua[2] Negara asing, dan yang paling baharu sa-kali ia-lah Kunjongan daripada sa-orang Perdana Menteri wanita dari India. Pada pendapat saya, Dato' Yang di-Pertua, ini-lah satu yang baik bahawa Malaysia pada hari ini mempunyai banyak sahabat dan kerana itu-lah juga menunjokkan satu tanda, Kerajaan yang ada pada hari ini ada-lah Kerajaan yang mendapat penghormatan dan bagitu juga mendapat kunjongan[2] yang tidak putus[2]-nya dari negara[2] sahabat baik jauh atau pun dekat.

Duli Yang Maha Mulia Baginda tidak juga putus[2]-nya mengadakan

lawatan[2], mendampingi ra'ayat, maka ini juga merupakan satu masa yang sebok kapada Duli[2] Yang Maha Mulia Seri Paduka Baginda Yang di-Pertuan Agong dan bagitu juga Raja Permaisuri Agong yang sentiasa dapat membuat lawatan[2] dan bagitu juga dapat menawan hati ra'ayat. Saya juga sa-terusnya menguchapkan sa-tinggi[2] tahniah kapada Yang Teramat Mulia Tunku Perdana Menteri yang kebijaksanaan beliau mengetuai Kerajaan Negeri ini telah dapat memimpin negara ini ka-arah pembangunan dan kemajuan, walau pun masaalah[2] yang di-hadapi oleh negara ini bukan-lah kechil, apatah lagi di-sa'at kita mengalami turunnya harga getah dan bagitu juga barang[2] mentah di-negeri ini. Walau bagaimana pun, saperti yang di-bayangkan dalam Titah Uchapan, kalau-lah ra'ayat negeri ini ada menanamkan semangat kesedaran dan tahu akan kedudokan kewangan negara dan bersama[2] rela menghadapi-nya, maka tentu-lah perkara[2], walau bagaimana pun rumit-nya, akan dapat di-atasi bersama.

Dato' Yang di-Pertua, saya menguchapkan sa-tinggi[2] tahniah juga kapada Tunku Perdana Menteri yang pada pendapat saya ada-lah beliau ini sa-orang Perdana Menteri yang sentiasa berhubong rapat dengan akhbar[2] dan beliau juga mengambil berat mengadakan press conference pada tiap[2] minggu. Rasa saya ini-lah satu sikap yang sangat baik, kerana dengan ini-lah apa juga keputusan[2] atau pun apa[2] penerangan yang dapat di-lanjutkan kapada pehak orang ramai dapat-lah barangkali pehak akhbar ini memberi penjelasan yang lebeh luas lagi, tetapi dalam soal ini, suka-lah saya mengeshorkan ia-itu ada-nya sa-orang Press Officer yang menolong menerangkan tugas Tunku Perdana Menteri pada masa ini, maka rasa saya, suka-lah saya mengeshorkan supaya sa-orang Press Officer yang baharu di-lantek, ia-itu yang sa-benar-nya dapat bertanggong-jawab dalam soal ini.

Dato' Yang di-Pertua, saya suka-lah menyentoh sadikit tentang soal luar negeri. Kalau pagi tadi satu soalan telah pun di-kemukakan berkenaan dengan tuntutan Filipina ka-atas Sabah dan ini juga-lah yang menjadi saperti duri dalam daging kapada kita di-Malaysia ini sa-sudah habis-nya konfrantasi dengan Indonesia.

Pada pendapat saya, Dato' Yang di-Pertua, melihatkan daripada telatah[2] dan sikap Kerajaan Filipina kapada kita dan bagitu juga memandang balek kapada asal-nya tuntutan Filipina ka-atas Sabah ini, ia-itu yang kita telah tahu ra'ayat Sabah telah pun mengadakan pilehanraya untok mengetahui di-mana-kah pendirian ra'ayat Sabah. Maka di-sini ra'ayat Sabah telah menunjokkan bahawa ra'ayat Sabah ingin tetap tinggal dalam Malaysia, maka pada pendapat saya, tidak ada jalan atau tidak ada lagi alasan[2] bagi Kerajaan Filipina hendak meneruskan tuntutan-nya ka-atas Sabah ini.

Pada pendapat saya, Dato' Yang di-Pertua, Kerajaan Filipina mengemukakan atau membaharui balek issue tuntutan ka-atas Sabah ini hanya-lah sa-mata[2] sa-bagai election stunt sahaja, ia-itu hendak menchari suatu issue baharu sa-bagai pilehanraya President yang akan datang. Maka pehak kita, saya berasa hairan, mengapa-kah kita, Kerajaan Malaysia ini, bagitu benar melayani tuntutan[2] Kerajaan Filipina ini dan kalau saya tidak salah dalam bulan Jun ini akan di-adakan pula rundingan di-Bangkok dan kita akan menghantar satu perwakilan ka-sana. Maka tidak-kah lebeh elok lagi kita diamkan sahaja tuntutan Filipina ini, ia-itu kita saperti yang di-sebutkan oleh salah sa-orang Ahli Yang Berhormat ketika mengemukakan soalan pagi tadi, ia-itu kita persetankan sahaja tuntutan Filipina ini dan kalau bagini-lah gayanya sa-buah negara sahabat yang sa-sudah kunjongan yang mesra dari sa-orang President ka-negeri ini, maseh tinggal baharu dalam kenangan kita dengan segala sambutan meriah, tetapi apa-kah yang kita terima sa-sudah itu, ia-lah pemberontakan di-Corrigedor.

Jadi kalau bagini-lah sikap sa-orang sahabat yang menikam dari belakang, saya rasa, Tuan Yang di-Pertua, elok-lah Kerajaan Malaysia memutuskan sahaja perhubongan diplomatik-nya dengan Kerajaan Filipina, kerana pada

pendapat saya kalau-lah sa-buah negara yang tidak ada keikhlasan yang hanya bermanis bermuka[2] saperti ada-nya sambutan yang bagitu meriah, saya tidak nampak dan saya tidak mengagak sa-kali[2] sa-sudah sambutan itu belum hilang lagi kapada kita kenang[2]an manis dengan segala hadiah[2] yang di-beri oleh Puan Marcos kapada kami daripada kaum[2] wanita di-negeri ini, tetapi apa-kah yang kita terima dan yang di-dengar sa-sudah itu ia-lah Pemberontakan Corregidor. Kemudian lagi yang di-sebutkan oleh jawapan salah sa-orang Menteri kita tadi ini kata-nya urusan Kerajaan Filipina dan kita tidak boleh tahu pula dalam soal ini, maka ini saya rasa ada-lah satu perbuatan sangat[2]-lah tidak patut dari-pada sa-buah negara sahabat yang kita sendiri telah menunjokkan kejujoran hendak berbaik[2] dengan Kerajaan Filipina sa-lama hari ini. Kalau dahulu Filipina telah menuntut Sabah daripada British dan British tidak mahu mem-berikan kapada Kerajaan Filipina, maka mengapa-kah pada hari ini Ke-rajaan Filipina maseh hendak meneruskan tuntutan-nya? Jadi pada pendapatan saya tidak lain dan tidak bukan ini hanya-lah *election stunt,* Tuan Yang di-Pertua.

Tuan Yang di-Pertua, satu perkara lagi yang saya ingin kemukakan berkenaan dengan Kementerian ia-itu tentang sa-orang yang patut mengganti Enche' Ahmad Nordin ia-itu sa-bagai spokesman daripada Kementerian Luar Negeri, kerana saya rasa jawatan ini perlu di-adakan supaya senang bagi mereka yang ingin hendak mendapat tahu dan bagitu juga mendapat pen-jelasan pada hal ehwal negeri senang-lah mereka berhubong dengan juru-chakap saperti yang di-adakan oleh Kerajaan sa-masa Enche' Ahmad Nordin ada di-sini dahulu. Saya harap pehak Kementerian Luar Negeri meng-adakan sa-orang spokesman yang baharu.

Tuan Yang di-Pertua, mengenai dengan dasar luar negeri, saya meng-uchapkan sa-tinggi[2] tahniah kapada pehak Kerajaan kerana dasar bebas ia-itu dasar yang tidak belahbahagi ka-mana[2], tidak ka-barat dan tidak ka-timor melainkan kita mengutamakan kepentingan negara kita; maka ini-lah yang menjadi dasar pada kita pada hari ini. Shukor *alhamdu lillah,* kalau dua tahun dahulu saya berchakap dalam Dewan ini meminta Kerajaan mengada-kan perhubongan diplomatik dengan negara Eropah Timor, maka pada hari ini telah nampak oleh kita bersama ia-itu pehak Kerajaan telah berani mengambil satu sikap yang tegas ia-itu tidak lagi bergantong kapada negara[2] barat yang kita fikirkan sa-lama ini dapat memberi bantuan dan memberi pertolongan yang sa-chukup-nya kapada kita, tetapi ada kala-nya kita juga tidak mendapat saperti yang kita harapkan, maka itu ada-lah satu langkah yang sangat bijak dan langkah yang berani pada pehak Kerajaan kita menggunakan dasar bebas atau tidak belahbahagi atau tidak memehak ka-mana[2]. Dan pada hari ini kita menguchapkan tahniah yang di-sebutkan dalam Titah Uchapan Duli Yang Maha Mulia ia-itu Kerajaan telah pun mengada-kan perjanjian perdagangan dengan beberapa buah negara di-Eropah Timor dan kita juga telah melihat Kedutaan daripada salah sa-buah negara Kominis ia-itu negara Russia telah ada di-negara kita ini. Jadi, Tuan Yang di-Pertua, dalam soal ini saya suka menchadang-kan ia-itu kalau-lah kita telah meng-adakan perhubongan diplomatik dengan negara[2] Eropah Timor dan telah meng-adakan perjanjian perdagangan dan sa-bagai-nya itu, maka saya rasa sudah sampai pula masa-nya larangan bagi ra'ayat biasa melawat ka-negara[2] saperti itu di-hapuskan, saperti yang di-tulis dalam paspot kita itu. Kalau Kerajaan sudah mengakui negara[2] ini maka saya rasa sudah sa-patut-nya-lah ra'ayat biasa di-benarkan melawat ka-negara[2] Eropah Timor itu.

Tuan Yang di-Pertua, satu Kemen-terian lagi yang saya ingin berchakap dalam uchapan saya bagi menyokong Titah Uchapan ini ia-lah berkenaan Kementerian Kesihatan. Sunggoh pun di-dalam Titah Uchapan yang kita telah bacha itu menyebutkan juga senarai kelinik, berapa banyak rumah sakit, kelinik bidan dan sa-bagai-nya telah di-buat oleh Kementerian Kesihatan, tetapi saya berpendapat, Tuan Yang di-

Pertua, maseh banyak lagi yang perlu di-buat untok pendudok[2] di-luar bandar. Menteri yang baharu ia-itu Menteri Kesihatan yang baharu ini ada-lah sa-orang doktor, maka pada pendapat saya tentu-lah beliau ini akan dapat melihat di-kampong[2] bagaimana kesihatan orang[2] di-kampong, terutama sa-kali kanak[2] yang kebanyakan mereka itu tidak sehat, darah lemah, perut banyak chaching dan sa-bagai-nya dan kematian anak[2] Melayu (infant mortality rate) maseh lagi tinggi sunggoh pun keselurohan (infant mortality rate) telah turun, tetapi kematian anak[2] Melayu di-kampong[2] maseh lagi tinggi.

Bagitu juga kematian ibu[2] Melayu kerana bersalin enam kali ganda banyak-nya jika di-bandingkan dengan kematian ibu[2] daripada yang bukan Melayu, dan ini sa-patut-nya, beri-lah perhatian sa-penoh-nya kapada pehak Kementerian Kesihatan tentang memperbaiki kesihatan ra'ayat di-kampong[2] kerana negara kita ini pendudok-nya boleh di-katakan $\frac{3}{4}$ tinggal di-kampong[2]. Oleh kerana itu-lah, Tuan Yang di-Pertua, saya mohon dalam Dewan ini supaya pehak Kementerian Kesihatan dapat lagi memberi layanan yang lebeh elok kapada orang ramai. Walau bagaimana pun kita kata elok, tetapi kalau orang biasa pergi ka-Rumah Sakit Umum di-Kuala Lumpur ini, maka kita akan dapat-lah satu sikap di-sana ia-itu kalau mereka tahu siapa yang datang, maka mereka beri-lah layanan yang baik, tetapi kalau-lah mereka datang dari kampong[2] yang burok[2] wanita itu jarang benar mereka dapat di-layani dalam masa satu atau dua jam, malahan saya telah bertemu dengan dua tiga orang perempuan bukan datang dari jauh, datang dari Gombak, tiga hari datang ka-hospital hendak minta rawatan belum dapat masok lagi. Jadi bagini-lah keadaan[2] yang ada dalam Rumah Sakit Umum. Kalau kita tengok sa-pintas lalu jika orang yang sa-macham ini datang, kerana dia kenal saya barangkali tidak-lah berlaku macham itu, tetapi kalau mereka tidak tahu siapa, maka akan menderita-lah orang[2] yang datang itu menunggu berjam[2] baharu-lah mereka mendapat ubat atau dapat mereka menemui doktor.

Jadi dalam soal ini, Tuan Yang di-Pertua, saya suka mengshor atau menchadangkan kapada Kementerian Kesihatan ia-itu beri-lah kakitangan yang bekerja di-hospital itu kursus[2] ia-itu chara perhubongan yang baik antara manusia dengan manusia lain, kerana dalam soal perubatan ini bukan-lah ubat itu sahaja yang boleh menyembohkan manusia, tetapi layanan yang baik ia-itu keikhlasan daripada orang[2] yang merawat orang[2] yang sakit ini ada-lah juga sangat di-perlukan, Tuan Yang di-Pertua.

Pelajaran kesihatan di-kampong[2], saya rasa, perlu-lah di-perluaskan kerana ada penyakit[2], ada pula kemalangan[2] yang boleh di-elakkan, tetapi ini tidak dapat mereka elakkan, kerana mereka ini tidak tahu atau pun jahil. Jadi kalau-lah pula pehak Jabatan Penerangan barangkali atau pun kelas[2] lanjutan, kelas[2] dewasa yang ada di-luar bandar itu dapat memberi mereka itu pelajaran kesihatan ini kapada ibu di-kampong[2] jangan-lah di-ajar menulis dan membacha sahaja, tetapi kalau di-ajar pelajaran[2] yang lain, maka ini juga akan memberi pertolongan. Kalau-lah kita melawat, umpama-nya, ka-wad kanak[2] di-Rumah Sakit di-sini, maka banyak-lah kes (case) yang saya sendiri telah tengok patut dapat di-elakkan sama ada kebakaran, terchurah ayer panas dan sa-bagai-nya, kanak[2] masok dalam perigi dan sa-bagai-nya. Ini dapat di-elakkan kalau mereka ini di-beri pelajaran sa-umpama itu yang chara mana supaya biar-lah pehak ibu[2] itu berhati[2] dan dapat-lah kanak[2] ini terselamat daripada segala mala petaka dengan kemalangan[2] yang tidak sapatut terjadi tetapi terjadi juga.

Tuan Yang di-Pertua, saya suka juga menyebutkan satu dua perkara mengenai Kementerian Pelajaran ia-itu baharu[2] ini saya telah membacha dalam akhbar ia-itu tentang ranchangan hendak menjadikan Kolej Islam itu sabagai sa-buah perguruan Islam yang tinggi di-negeri ini. Maka dalam soal ini saya suka mengshor supaya pehak Kementerian Pelajaran juga mengambil tahu tentang perjalanan sekolah[2] ugama ra'ayat itu supaya sekolah[2] ugama ra'ayat di-kampong[2] itu sa-benar-nya

dapat memberi pelajaran kapada pemuda[2] dan pemudi[2] di-kampong[2] yang kebanyakan mereka itu menerima pelajaran di-sekolah[2] ugama ra'ayat ini, kalau Sekolah[2] Ugama Ra'ayat di-kampong[2] ini tidak kita baiki, maka tentu-lah pehak penuntut[2] itu tidak dapat pula melanjutkan pelajaran ka-Sekolah Perguruan Tinggi Islam yang akan di-buka oleh Kerajaan atau yang akan di-adakan oleh Kerajaan tidak lama lagi.

Oleh kerana itu-lah, Dato' Yang di-Pertua, pendapat saya walau daripada mana pun asalkan mereka ini mendapat pelajaran yang betul, tentu-lah rasa saya, sa-saorang itu akan dapat menumpu pelajaran-nya jangan-lah hanya mempunyai pelajaran ugama sa-kali pun, kalau mereka tidak di-asoh dan tidak di-didek dengan sa-chara yang sa-benar[2]-nya, maka mereka ini tidak akan dapat menggunakan ilmu pengetahuan itu dan tidak akan dapat melanjutkan-nya ka-mana[2] pun. Jadi, ini ada-lah satu kerugian yang besar yang akan berlaku di-negeri kita, kerana ada juga bakat[2] yang barangkali boleh maju dan bagitu juga anak[2]-nya bergeliga otak-nya, barangkali di-sekolah[2] ugama ra'ayat itu, tetapi mereka tidak dapat peluang hendak meneruskan persekolahan di-tempat lain, barangkali kerana kemiskinan ibu bapa atau pun kerana sikap ibu bapa yang tidak mahu menghantar anak[2] ka-sekolah lain daripada sekolah ugama, maka ini-lah juga satu peluang kapada mereka untok dapat menerima pelajaran tinggi.

Satu lagi soal yang saya ingin sentoh dalam Kementerian Pelajaran ini ia-lah berkenaan dengan sungutan ibu bapa tentang nilai Sijil Pelajaran Melayu kata-nya tidak sa-taraf dengan nilai Sijil Pelajaran Inggeris. Ini biasa di-sungutkan dan sungutan[2] ini sentiasa kita dengar dan kita bacha dalam akhbar[2] kerana pemegang[2] sijil aliran Inggeris biasa-nya lebeh senang mendapat pekerjaan daripada mereka yang memegang Sijil Pelajaran aliran Melayu, baik Sijil L.C.E. atau Sijil Sekolah Menengah. Jadi ini, Dato' Yang di-Pertua, kalau keadaan umpama ini pehak Kementerian Pelajaran tidak dapat memberikan penjelasan atau tidak dapat memberikan nilai atau pun taraf yang sama di-antara kedua sijil ini, maka tentu-lah pehak ibu bapa tidak merasa puas hati kerana perbezaan layanan yang di-beri kapada mereka ia-itu kerana anak[2] mereka memegang sijil aliran Melayu.

Saya suka-lah menyebutkan satu chontoh baharu[2] ini, ia-itu pehak daripada Post Office sendiri meminta mereka[2] chalun[2] yang hendak meminta kerja jadi postman, itu pun saya nampak di-sharatkan L.C.E. bahagian Inggeris. Dari itu, Dato' Yang di-Pertua, ada-lah satu perkara yang boleh menimbulkan tidak puas hati di-kalangan ibu bapa yang anak[2] mereka mempunyai sijil aliran Melayu, kerana kalau kita tengok di-zaman penjajah dahulu mereka[2] yang jadi postmen itu ia-lah yang lulus Sekolah Melayu Standard III dan Standard IV tetapi bila kita sudah Merdeka 10 tahun, maka hendak jadi postmen, hendak kelulusan L.C.E. Inggeris pula. Jadi, ini-lah yang rasa saya satu pekerjaan atau pun satu chara yang tidak menasabah, ia-itu dengan membeza[2]kan, sedangkan pekerjaan atau jenis kerja[2] yang hendak di-buat itu tidak-lah langsong pun memerlukan sa-saorang itu tahu bahasa Inggeris sedangkan anak[2] di-Sekolah Melayu itu pun tahu juga sadikit sa-banyak chara hendak menjadi postmen itu pun rasa saya tidak-lah bagitu susah sampai memerlukan L.C.E. Inggeris.

Jadi di-sini, Tuan Yang di-Pertua, kalau benar kita ikhlas hendak meninggikan bahasa kebangsaan, maka tentu-lah perkara[2] yang sa-macham ini barangkali kapada sa-tengah[2] gulongan tidak di-pandang berat, tetapi hendak-lah juga kita perbaiki supaya jangan-lah ada sangkaan[2] bahawa kita hanya menyebut sahaja hendak mendaulatkan bahasa kebangsaan, tetapi dari segi praktik, atau dari segi perbuatan, kita tidak ada menjalankan-nya, maka tentu-lah ini menimbulkan rasa tidak puas hati di-kalangan orang ramai.

Tuan Yang di-Pertua: Persidangan ini di-tempohkan sa-lama 15 minit.

Persidangan di-tempohkan pada pukul 10.50 pagi.

Persidangan di-sambong sa-mula pada pukul 11.05 pagi.

(Tuan Yang di-Pertua *mempengerusikan Meshuarat*)

Puan Aishah binti Haji Abdul Ghani: Dato' Yang di-Pertua, saya mohon menyambong sadikit sahaja lagi uchapan saya.

Saya ingin menyentoh tentang gaji sama bagi kaum wanita yang baharu[2] ini ia-itu pehak Kerajaan telah mengumumkan ia-itu pehak gaji sama ini tidak dapat di-laksanakan kerana memandangkan kapada kewangan negara. Dalam soal ini, Dato' Yang di-Pertua, pada pendapat saya, masaalah gaji sama ini bukan sahaja masaalah wang, tetapi ia-lah masaalah principle. Jadi kerana itu-lah pada pendapat saya, Dato' Yang di-Pertua, kalau tuntutan gaji sama ini telah pun di-mulakan lebeh kurang 8 tahun dahulu oleh kaum wanita di-negeri ini, tetapi pada hari ini dengan keputusan Kerajaan menanggohkan pelaksanaan Laporan Gaji Suffian itu, maka pehak kaum wanita terpaksa menerima kerana memandangkan kapada kepentingan negara seluruhnya. Jadi dalam soal, Dato' Yang di-Pertua, saperti yang saya sebutkan tadi ia-itu masaalah gaji sama bukan-lah hanya masaalah wang, tetapi masaalah principle, oleh kerana itu-lah tidak dapat di-salahkan jika ada gulongan[2] kaum wanita di-negeri ini yang merasa bahawa mereka di-pandang rendah dan tuntutan mereka untok mendapat ke-'adilan social dan ekonomi itu tidak di-pandang penting, malah ada kala-nya di-pandang sa-bagai olok[2] sahaja.

Jadi, Dato' Yang di-Pertua, dalam soal ini rasa saya tentu-lah di-satu masa kelak pehak Kerajaan sa-kira-nya keadaan kewangan negeri agak puleh sadikit tentu-lah akan dapat menimbang sa-mula soal melaksanakan gaji sama ini untok pekerja[2] kaum wanita bagi kerja yang sama dan condition yang sama. Saya menghargai di-atas alasan[2] yang di-berikan oleh Kerajaan mengapa-kah Laporan Gaji Suffian itu di-tanggohkan, tetapi di-samping itu saya berharap pehak Kerajaan juga tidak akan mengenepikan sama sa-kali shor[2] yang baik yang terkandong dalam Laporan itu. Kerajaan patut-lah mengadakan kawalan rapi tentang sick leave atau pun chuti yang dapat di-beli dari doktor[2] yang tidak bertanggong-jawab dengan mengadakan satu Panel of Doctors yang di-akui oleh Kerajaan. Jadi dengan ini, rasa saya, tidak adalah lagi yang ada mereka[2] yang mengambil chuti itu, chuti yang di-beli, bukan-lah kerana sakit, tetapi di-katakan chuti kerana sakit. Saya perchaya ada doktor[2] yang tidak ada kerja lain lagi melainkan menjual surat[2] chuti sahaja kapada kakitangan Kerajaan, jadi kerja[2] yang saperti ini yang merugikan negara ini patut-lah di-ambil kawalan dan patut-lah di-hapuskan. Bagitu juga kalau dalam Suffian Report itu ada meminta supaya *privilege* yang biasa di-beri kapada Pegawai[2] Tinggi Kerajaan yang telah berkhidmat lebeh dari 10 tahun untok makan angin suami isteri keluar negeri itu, ini rasa saya memakan belanja yang banyak juga kalau kita sama[2] meminta kaum wanita terima penanggohan gaji sama, maka patut-lah juga gulongan yang lain juga rela berkorban bersama[2] ia-itu privilege leave ini patut-lah juga di-hapuskan, kerana ini rasa saya di-buat oleh Kerajaan British dahulu untok kepentingan pegawai[2] British dan ini—kali ini—kita telah berada di-sabuah negara yang merdeka yang bertanggong-jawab sendiri tentang negara kita, sudah sa-patut-nya-lah pada perkara[2] saperti ini di-kaji dan tidak payah di-teruskan lagi.

Kemudian lagi, pada 4hb Jun yang lalu saya ada terbacha sa-buah renchana pengarang *Straits Times* ia-itu yang meminta supaya kata-nya, Menteri[2] yang terlalu banyak keluar negeri dengan tidak ada urusan[2] yang penting, itu pun, kata-nya patut-lah juga di-fikir dan di-timbangkan. Jika benar yang di-sebut oleh renchana pengarang *Straits Times* itu, saya minta juga pehak Kerajaan memberikan perhatian yang berat dalam soal ini, kerana rasa saya dalam masa kita menghadapi kepentingan kewangan negara jangan-lah hanya di-seru satu[2] pehak sahaja hendak berchermat, tetapi tiap[2] ra'ayat negara ini hendak-lah memikirkan tanggong-jawab dia kapada negara dan kalau kita beramai[2]

memikul tanggong-jawab dengan sedar dan insaf macham mana kita hendak mengekalkan negara kita, macham mana kita hendak menchorakkan negara kita ini, maka dengan chara ini-lah, rasa saya, dapat kita laksanakan atau jayakan bersama[2].

Satu perkara lagi, Dato' Yang di-Pertua, saya suka menyentoh dalam uchapan saya ini ia-lah berkenaan dengan efficiency in Government Service. Saya tidak-lah menyalahkan kalau pehak Kesatuan[2] Sekerja sentiasa membuat tuntutan[2] naik gaji dan sa-bagai-nya untok kepentingan pekerja[2] yang bekerja dengan Kerajaan. Tetapi di-samping itu saya minta juga kapada mereka supaya biar-lah bagaimana khidmat-nya yang di-beri kapada public, ini juga patut-lah di-timbangkan dan di-kaji dan di-tengok.

Pada hari ini, Dato' Yang di-Pertua, tidak-lah berlebeh[2]an kalau saya menyebutkan dalam Dewan ini bahawa di-kebanyakan pejabat[2] Kerajaan telah kekurangan disiplin. Ini kita nampak kalau kita menengok di-kantin[2] yang biasa di-adakan di-mana juga pejabat[2] Kerajaan, maka kantin[2] ini sentiasa sahaja penoh. Saya hairan juga bila-lah masa-nya kakitangan Kerajaan ini bekerja, kerana selalu sahaja ada orang[2] yang dudok di-kantin itu dan sa-tengah[2]-nya mereka ini kita kenal mereka ini ada-lah orang yang ada mempunyai tugas. Jadi dalam soal ini, kalau kita bersama[2] tidak menunjokkan kesunggohan, baik daripada pehak kakitangan Kerajaan atau pun ra'ayat yang ramai, tentu-lah rasa saya tidak akan dapat di-jayakan kalau pun tidak lama dahulu Yang Amat Berhormat Tun menyebutkan, "Potong-lah segala red tape ini" kerana memikirkan berkehendakkan supaya biar-lah satu[2] kerja itu dapat di-buat dan di-jayakan dengan lekas. Tetapi di-Kuala Lumpur ini kadang[2] surat yang di-alamatkan di-Kuala Lumpur ini pun boleh tiga hari baharu sampai ka-rumah. Ini pun satu perkara yang patut di-ambil perhatian oleh pehak Pejabat Pos, kerana rasa saya tidak patut-lah perkara yang dekat kadang[2] surat yang jauh lagi lekas datang, surat dalam Kuala Lumpur ini kadang[2] terlalu lambat dan bagitu juga sa-bagai-nya, ada pula surat[2] yang sampai ka-tempat lain, surat yang alamat lain di-hantar pula ka-rumah kita. Jadi, Dato' Yang di-Pertua, soal[2] macham ini patut-lah di-ambil perhatian supaya biar-lah pentadbiran atau pun pentadbiran Kerajaan yang menjadi jentera, yang menjadi alat untok menyampaikan kapada ra'ayat atau pun juga untok menjalankan apa juga yang di-buat oleh Kerajaan. Maka patut-lah mereka ini menunjokkan segala kesunggohan.

Pehak Ketua[2] Pejabat juga rasa saya, di-sini saya tidak-lah menyentoh mana[2] gulongan, tetapi saya berharap biar-lah menunjokkan kesunggohan bekerja, kerana ada kala-nya Pegawai[2] Tinggi Kerajaan kalau kita hubongi pukul 9.00 pun kadang[2] tidak ada di-pejabat lagi. Jadi rasa saya, tentu-lah perkara[2] sa-umpama ini tiap[2] gulongan perlu-lah menunjokkan chontoh yang baik, ia-itu supaya biar-lah negara ini menuju kapada satu tujuan ia-itu untok mempertahankan bersama[2] apa juga yang kita fikirkan boleh memajukan, membaiki lagi keadaan negara kita ini. Jadi dengan tidak ada-nya kesunggohan[2] bekerja, dengan tidak ada-nya chontoh tauladan yang baik, ini rasa tentu-lah lambat laun akan melemahkan jentera Kerajaan.

Saya tidak-lah faham dan tidak-lah mengerti jenis[2] permainan, tetapi pada pendapat saya menggalakkan permainan, jenis permainan itu, saya hendak sebut barangkali tidak betul, carrom-kah, entah apa-kah, dalam pejabat[2] Kerajaan. Ini juga rasa saya tidak patut-lah di-galakkan. Barangkali pehak pejabat ada banyak alasan[2] yang tertentu, saya tidak tahu-lah, tetapi pada pendapat saya, kalau bekerja di-pejabat itu biar-lah mereka ini bekerja dengan bersunggoh[2].

Kesunggohan ini tidak nampak, Dato' Yang di-Pertua, kerana kalau kita tengok dalam Bulan Puasa, kerja meminta sa-kerat hari. Bila kaum Ibu Umno minta dahulu jangan di-adakan chuti bekerja sampai balek pukul 2.00 ini, biar-lah balek sampai pukul 4.00, maka bising-lah Kesatuan[2] Sekerja ini ia-itu kata-nya, ada-lah hak istimewa hendak balek hari Bulan Puasa. Jadi

di-sini, Dato' Yang di-Pertua, kalau-lah bagitu gaya sikap, kalau hanya hendak datang untok menguntongkan pehak Kesatuan[2] Sekerja, tentu-lah rasa-nya tidak berpatutan. Jadi baik-lah pehak Kerajaan membaharui baik General Order, baik Schemes of Service atau pun peratoran[2] yang kita terima daripada British dahulu kita baru-lah supaya biar-lah jentera Kerajaan ini berjalan dengan baik, dan berjalan dengan lanchar. Jadi saya ulang sa-kali lagi, Dato' Yang di-Pertua, tentang chuti Bulan Puasa itu, patut-lah di-timbangkan oleh pehak Kerajaan sama ada hendak meneruskan untok memberi-nya kapada orang yang bukan Islam, juga di-dalam Bulan[2] Puasa itu berhari raya, dan lepas Hari Raya lagi lambat pula baru hendak di-mulakan pejabat[2]; ini saya berchakap terus terang sa-chara ikhlas supaya dapat perkara ini rasa saya di-timbangkan dan di-kaji bersama[2].

Satu perkara yang saya ingin hendak penjelasan dari pehak Kerajaan ia-itu baru[2] ini kita telah mendengar pengumuman Kerajaan ia-itu kita dapat kalau saya tidak salah 25 juta paun daripada British sa-bagai compensation, kerana British keluar daripada negeri ini. Yang saya hairan mengapa-kah pehak Kerajaan Singapura mendapat lebeh, sedangkan di-negara kita ini, Malaysia ini-lah British interest atau pun harta[2] Inggeris itu lebeh banyak lagi dan dia lebeh banyak lagi dapat kewangan daripada negara kita, tetapi di-bagi kita sadikit, jadi ini saya meminta penjelasan dari pehak Kerajaan.

Dato' Yang di-Pertua, akhir sa-kali suka-lah saya menguchapkan tahniah kapada Anti-corruption Agency, ia-itu membasmi rasuah yang kita telah nampak bagaimana hasil[2] penangkapan yang telah di-buat baru[2] ini, daripada laporan[2] itu kita rasa sangat-lah memuas hati, tetapi di-samping itu, Dato' Yang di-Pertua, saya suka-lah juga menyebutkan lagi rasuah itu bukan-lah hanya di-dalam bentok wang, tetapi ada juga di-dalam bentok pembayaran bil[2] hutang dan sa-bagai-nya. Maka ini sa-patut-lah juga pehak Badan Penchegah Rasuah ini memanjangkan lagi usaha-nya ka-arah hendak mengesani chara[2] rasuah yang di-buat baik sa-chara pembayaran[2] bil, atau pun chara[2] menjual motokar dengan murah dan sa-bagai-nya, ini juga ada-lah merupakan rasuah.

Dato' Yang di-Pertua, apa[2] perkara yang saya telah sentoh dalam Dewan ini ada-lah saya uchapkan dengan rasa ikhlas, ia-itu dengan rasa meminta kerjasama daripada semua gulongan, jadi saya tidak-lah hendak, Dato' Yang di-Pertua, kalau ada pula pehak[2] yang menaroh salah sangka di-atas uchapan saya ini, ia-itu kita hargai-lah dan kita junjongi tinggi apa yang telah di-sebutkan dalam Titah Uchapan Seri Paduka Baginda Yang di-Pertuan Agong, ia-itu tiap[2] ra'ayat ini hendak-lah menaroh kesedaran dan keinsafan tentang tanggong-jawab di-tanah ayer kita ini.

Dato' Yang di-Pertua, itu-lah sahaja yang saya ingin uchapkan sa-bagai menyokong chadangan yang di-bawa oleh Yang Berhormat Dato' Foo See Moi, ia-itu chadangan menguchapkan Terima Kaseh di-atas Titah Uchapan Duli Yang Maha Mulia Seri Paduka Baginda Yang di-Pertuan Agong yang telah pun di-lafadzkan oleh beliau pada hari sa-malam. Terima kaseh.

Dato' E. E. C. Thuraisingham (*dengan izin*): I wish to add, Mr President, my humble thanks to His Majesty for his fair, factual, and happy speech. Without any undue speculative glory or undue pressure on our expectations, he clearly stated the rapid and fine progress made in this country by our Ministers and our Government.

In the words of His Majesty, I wish to state with him, that our Ministers have done a splendid piece of work and their job has been appreciated by the nation and they stand in very high prestige in the democracies of the world. I say without any fear of contradiction that our Prime Minister is one of the most respected and best loved political leaders and sportsmen in the entire world. (*Applause*). In all our joy there is a dark cloud that overshadowed the world—I refer to the death of Robert Kennedy. Our most sincere sympathy goes to all decent Americans and our heart felt condolences to his wife and his ten young children.

What is the world coming to today, Mr President? Mr Robert Kennedy himself in no uncertain terms condemned the futile and cruel war in Vietnam and the war in the Middle East for a matter of a small territory. We have a war in Nigeria, a fraternal war, that is even claimed as a genocide. We have the students in Germany and France and rumblings in the big universities in Great Britain taking to violence. Up to now the nations have upheld democracy by a vote—the winner became the Government and the loser became the Opposition and everything went on well. Today do we see a democracy by the gun? It appears that we are entering into such an era. After the assassination of John Kennedy, Martin Luther King, and now Robert Kennedy, it appears to me that there is a great change in the attitude of the nations to a democracy. I hope in our land we will be very watchful and contain and suppress violence wherever it is found rapidly and with vigour. Give our youth every opportunity for employment at all stages of their education and at all stages of their training and skill, so that there will be no more discontentment among our youth in this land.

I am very sorry that His Majesty was not advised to refer to poverty in this land. It is very urgent that we make research and enquire into the causes of poverty and take such action as is necessary to eliminate as much as possible poverty and want in this country. Then only we could build in this land a happy nation. (*Applause*).

Dato' Sheikh Abu Bakar bin Yahya Al-Haj (*dengan izin*): Honourable Dato' President, Sir, I take this opportunity to associate myself with the various speeches made by Honourable Members of this House in thanking D.Y.M.M. Seri Paduka Baginda Yang di-Pertuan Agong for His Majesty's Speech at the Opening of Parliament two days ago. I also, Sir, as a Member of this House, fully support the Motion, and I voice here my sincere and humble thanks to His Majesty for his Speech and advice to his loyal subjects in Malaysia. Indeed, Sir, what His Majesty said in his Speech was quite comprehensively clear and instructive, not only to all of us, his loyal subjects, but also to the countries and the peoples which have friendly and valuable relations with us.

Sir, the Speech made by His Majesty shows that Malaysia, through the visits of our Honourable Ministers, has gained a tremendous amount of prestige as well as valuable friends in this part of the world. We are grateful to our Perdana Menteri, Y.T.M. Tunku Abdul Rahman and other Honourable Ministers, who have done their best to see that this country of ours retain and maintain its stability, and for managing Malaysian affairs throughout the preceding years.

Sir, having regard to what our country has done, the fact must not be forgotten that at the present moment our country is situated very near to some of the troubled States in the Far East. I, of course, refer to Vietnam, Cambodia and other nearby States. The undeclared war in the first mentioned country has been going on for quite some time already, but apparently there is no indication to show that it will end quickly. One State very near to us is recruiting and drafting its young men into National Service. This, in my humble opinion, Sir, is a good step, having regard to the circumstances which I have just mentioned above. I would suggest, therefore, that Malaysia should follow this state and that our able-bodied men including, if I may be allowed to say so, Members of Parliament—and also members of the State Assemblies, if possible—should be recruited into National Service. I remember, Sir, when I first joined the Government Service I was drafted into the Johore Volunteer Forces, and I stayed there for 3 years; and if I am not mistaken, before I joined the Service, you, Sir, as an officer in Johore State were also drafted into the Johore Volunteer Forces. It is a good thing, Sir, because the circumstances might arise and we, would know how to handle a gun, at least, when the necessity arises.

Another small thing, Sir, which I would like to mention is in regard to the Courts in Malaya, especially in Johore Bahru. A few days ago the

Honourable Minister of Justice, Tuan Bahaman bin Samsudin, hit out at the unsatisfactory conditions of the Courts in Malaysia. I fully support the Honourable Minister, Sir. Some time ago, in this House, I mentioned about the dilapidated condition of the court house in Johore Bahru, but unfortunately I missed mentioning the Supreme Court and also the Registry in Johore Bahru. The net result of what I stated in Parliament then, Sir, I am happy to mention, was that the lower courts were recently renovated and furnitures repaired or replaced; but, unfortunately, the High Court remains as it was. I believe it was rather my fault in not mentioning in this House regarding the conditions of the Supreme Court. The furniture of the Supreme Court, Sir, so far as my knowledge goes, was bought during the British Military Administration period. The High Court, Sir, must maintain its dignity and prestige as such. The British Military Administration was established about 20 years ago. I am of the opinion, therefore, that the Government should do something commensurate with the words of the Honourable Minister of Justice in regard to the furniture of the High Court.

Lastly, Sir, I would like to refer briefly to the Suffian Salaries Commission Report which, I believe, has just been made public. The Report which consists of about 290 pages, I believe, Sir, was very well done and fairly considered by the Commission. The approximate sum required, plus the Armed Forces Pay Review Commission, would entail the Central Government and also the State Governments in Malaysia a sum of an additional expenditure of about $100 million annually. This sum is a huge one to be borne by the Central Government as well as the State Governments. As we are well aware, Sir, the financial position of our Malaysian Government is not so strong as before consequent upon the drop of the prices of rubber and other commodities and raw materials produced in Malaysia. This Sir, coupled with the cost of the development programme necessary for our country, makes the idea of spending more out of the question for the moment. It must not be forgotten too, Sir, that once the Commission's Report is implemented taxation will have to be raised by the Government. The traders in turn will, of course, pass the taxation to the people and the cost of living will have to go up. There is nothing one can do to stop this issue. I am of the humble opinion, therefore, Sir, that the Government's decision to freeze the Report for the time being is a wise one. The only snag I see, Sir, is that we must be sure that "for the time being" does not mean for a very long time but should be revised as soon as possible when conditions permit.

Finally, Sir, I wish again to submit my humble thanks to Duli Yang Maha Mulia Seri Paduka Baginda Yang di-Pertuan Agong for his Speech to us at the opening of Parliament. Thank you, Sir.

Dato' Dr Cheah Toon Lok (*dengan izin*): Mr President, Sir, I wish to associate myself with the humble Address of Thanks to His Majesty the Yang di-Pertuan Agong for his Gracious Speech at the opening of the Fifth Session of the Second Parliament. In this Speech, there are lots of things which are important and which are unimportant. There are some things which are important and which I would stress here; for instance, his praise for our most beloved Tunku Abdul Rahman and his team of Ministers, who have worked within these ten years to make this country so progressive, so prosperous and so happy for all of us. But there are things which are also important which are not mentioned in this Special Appendix to the Speech, e.g., the frustration among the population, education, the many aspects of living, the services, and so on. But I will start first with the things that are very important to us today.

Sir, I am especially proud to think that what we have done in Kedah is remembered—the Muda Irrigation Project. I can remember that in 1960 and 1961, when I was a Member of the Executive Council of Kedah, the

project was mooted by the Drainage and Irrigation Department of the P.W.D. to have double cropping of padi for the States of Kedah and Perlis, and in 1965 this project came into being with a loan from the International Bank of Reconstruction and Development of $135 million and we raised another $65 million to make a total expenditure of $204 million for this project. However, unfortunately, today, owing to the cost of construction and to the various roads we have made, the expenditure has risen up to $208 million. What is the aim of this project? The aim of this project is to have two crops of rice a year in respect of over 261,500 acres of existing *bendang* land in the coastal plains of Kedah and Perlis. For this extensive coastal plain, the irrigation will be from the Sungei Muda and Pedu Catchment Areas in the State of Kedah. The Muda Catchment Area is 380 square miles while the Pedu Catchment Area is 66 square miles, making a total of 446 square miles of water to fill two reservoirs—one reservoir is the Muda Reservoir and the other is the Pedu Reservoir—connected by a tunnel 4½ miles long, which is now being constructed. I have been through there with the Minister of Finance and it is very well done. The project is being completed on schedule. It is very well done by contractors who are Malaysians, who are Swedish, who are Japanese, and who are English. This water will go into 60 miles of canals and will irrigate these areas of 261,500 acres of padi land.

What will be the benefits of this to the people of Malaysia? At present our production of padi annually from that area is 229,000 tons, but with this double cropping scheme we will be getting 654,000 tons of rice annually—that means there will be an increase of 450,000 tons a year. The present annual national output of padi is 685,000 tons a year, and the present import of rice is 346,000 tons a year. That means to say, in simple terms, that if we can have double cropping in this area we will have a surplus of rice throughout the States of Malaysia—79,000 tons and we need not import rice, that means to say we will be self-sufficient in rice.

But, Sir, I stated just now that there are the good sides and the bad sides of things. The factor involved is the human factor. You can have the area, machinery, everything done to help this scheme through, but the human factor involved is this—will the peasants themselves work hard enough to produce padi twice a year? I appeal to the Government to have legislation now to select the best people to go to that area to do the planting and to cultivate the land there and to have certain incentives for these people to work, and, if they do not follow regulations, to have penalties and even the forfeiture of their land for other peasants who are energetic and strong enough to work. This is a blessing for the whole of Malaysia. We need not suffer poverty and hunger as feared by my Honourable friend, Dato' Thuraisingham, because it is within our own selves that we must win this war over poverty.

I have been abroad recently, and I came back about 10 or 12 days ago from a visit to Taiwan, Korea, Japan and Hong Kong. I went there not only to visit one town but to visit the areas to see what the situation is there. (*Laughter*). In Taiwan, there is not a bit of vacant land that is not cultivated. In the morning up to night people are cultivating the land to increase production and even on the railway lines there is cultivation of food; even the drains on the roadside, there is not a piece of vacant land. The people are so energetic and they are exporting rice from Taiwan, which is a small country compared to us, to Japan and the grain of rice is very delicious and soft and is very much valued in Japan. I hope our people will emulate the spirit of the people of Taiwan. Then, there is Korea. The people there are very hard-working, but unfortunately it is barren land. However, the people are very hard working and progressive and within 5 years—I was there 5 years ago—there is tremendous development.

When I went to Taiwan I could not recognise it now. The hotel I had

previously stayed in was a small hotel, the Orient Hotel; now it is a hotel of many storeys high and the rooms are air-conditioned, with refrigerator, radio and television inside and the drinking friends of mine will be very happy because they have got drinks inside the refrigerator (*Laughter*). It is there for you day and night and there is no need to ring up for service; everything is ready for you; and the cost is very cheap compared to our hotels. For a couple, it is $30 our money a night. So, they attract tourists there.

Then, I went to Japan. Since I went there in 1963 up to now (1968), that is 5 years ago, the scene has changed so tremendously. I have never seen Japan as she is today, with workers everywhere, and no space for the people to build houses even; and you can see that in every hotel there, there is a television set in the room too, the same as in Taiwan—refrigerator, television and radio. I was in Dai Ichi Hotel—formerly I stayed in Palace Hotel; the Dai Ichi Hotel is modernised now and is very well improved and it is cheap compared to our hotels here, and not as expensive as our hotels here, which may be classified according to world standards, as second-class hotels only.

Now, what are the people of that country doing? They are loyal to the country; they work for the good of the country; and they sacrifice themselves for the sake of the country. Can we Malaysians emulate their example and their spirit? Can we do it? I hope we can. If we can do it, we will be a first class nation within another ten years. Sir, the future of East Asia, not of us alone but of India, of Burma, of Thailand, of Philippines, of Indonesia depends on this. As far as I can see it, there are only two Eastern nations. One is Japan with her high technical development. She is the first in shipbuilding; she is the first in steel; she is the first in electronics, and she is the richest country in the Far East; she is the fourth in the world in G.N.P., and I think she has no space to move herself now. Another country is China with a population of 700 millions. Within these few countries, we have half the population in Asia—half in Europe; in the Western side half and our side half.

Sir, Japan and China will determine our fate, the fate of small nations like us, like Indonesia, like Burma, like India. India is a big country, but compared to them she is very small, because though great in manpower she is weak economically, and cannot be depended on. The direction Japan will take in another decade will determine our future, because she has no more room to expand now, and in another 25 years where she is going to, is the question. In spite of legislation for abortion and family planning, still the population is increasing by 2 per cent a year—the normal increase should be 2.5 per cent, but she is increasing by 2 per cent. Even if she increases by 1 per cent she has no land to settle her big population. I think it is high time that we consider it now before it is too late—25 years hence; what we have to do to placate or ask for help from Japan, so that our country can advance.

Sir, it is sometimes easy to outline general principles than to apply these principles to specific cases. A compass can only show you the direction in which you can go, but the route which you will take will be determined by the lay of the land, the contours of the land and the resources which you can command. If we do not have our bearings, no route is likely to lead us to our goal; but even when we have our bearings we may still be forced to follow a somewhat tortuous route. But the most important thing is that we may be forced to change or divert the route because of human factors outside and inside our country that determine our policy and our future. So, I think it is high time that we have a policy, which I agree is an independent policy by the Government. But I think our people are very fortunate indeed to have a Government such as we have today, a Government headed by our beloved Tunku Abdul Rahman and his team of Ministers. We have never had a freer country than this. But democracy does not mean to say that you must have

licence, you must practice violence, you must kill each other for the fun of it. Because you want to rob a man of $5, you go and shoot him and kill him and stab him. Democracy does not mean that. Democracy means the safeguard of our interests in relation to the interests of others, that if we want to have freedom we must allow others to have the same freedom as we have. That is democracy. But can our people learn it? Why do I ask, can they learn it? Because our people, I think, have not learned it. Why? Because they think of self first and not others. The cost of living in other countries is much cheaper than we have it in our country today. The second factor is that the salaries paid to the Government servants in the countries that I visited are half of the pay that our Civil servants are receiving today. I was in Taiwan and I met a man who is the manager of 3 insurance companies, and he thought he was lucky to be able to have a Honda Cub car to go to office because the Government would not allow him permission to buy a car—happy to have a Honda Cub to go to office, and he was manager of 3 insurance companies. So, Sir, you see how happy our people are and how good a Government we have. In fact, we are so good that we allow these people to loaf in the coffeeshops without doing work, only talking day and night (*Laughter*), so good, and we never asked them to work too. So, we are a very happy people. But that cannot last very long. If you adopt the Suffian Report, Sir, I would tell you this, that we will be drawing out our bank reserves till there is nothing left in the bank and money will be so inflated that I do not know what one dollar will buy. I do not think one dollar will buy anything at all—maybe not even half a banana. But in other countries our money is very high indeed, thanks to our Finance Minister, Tun Tan Siew Sin and his Treasury people, his economic advisers. Thanks to them that today if you go to Taiwan, one dollar is equivalent to thirteen dollars. You can spend a lot. If you go to Korea, one dollar is equivalent to 91 woon, and if you go to Japan one dollar is equivalent to 120 yen. Now, if you want to become a millionaire, go to Japan and take $10,000 with you and you will become a millionaire in Japan at once. It is so easy. But in Japan the things that they produce are wonderful and the pearls they produce are second to none in the world. I went down to the Mikimoto Island and when I saw the pearls there I bought them till I had no money in my pocket.

Now, the question is how long can we sustain our prosperity. Our Dato' says that he is afraid of poverty. How long can we sustain our prosperity without a proper educational policy? What is a proper educational policy? At present we know that application to our University today is 3,000; those who have passed H.S.C. and qualified to join the University. We can accept only 1,500, and we have got 1,500 students passing the H.S.C. who have got to ask for employment. How are we going to solve the employment problem of these youngsters today? Must not we have another University in whatever form according to the rules and regulations of the Education Department to allow these youngsters to further their education in other fields—in vocational fields and so on?

Sir, I am very happy that MARA has done a very good job. I am very happy that we have with us here the Head of MARA, the Honourable Senator Abdul Ghafar bin Baba. He knows how to plan for the youngsters' future—vocational training and all these things, to train them to be proper citizens of this country. The future leader of Malaysia will not be a man to be accepted by one community alone. He must be accepted by all communities. Then, he is a good leader. If he should be accepted by the Chinese or the Malays or the Indians alone, he is no good; he is not a good leader of future Malaysia. He must be a man to be accepted by all of us—then he is the leader. He must be like Tunku Abdul Rahman, even not up to the standard but one-fifth or one-tenth of what Tunku Abdul Rahman is, then he can be accepted by us.

Sir, I think the time is almost due for you to call for a recess. Now, I wish to say this: that I agree with the Honourable Dato' here, that we must express our regret for the tragedy in America caused by the death of Robert Kennedy. And I think it is time that we look into this sort of thing—that the youngsters do not participate in mob rule in this age of violence, age of suffering. The youngsters have been telling us; what are we going to do with peace? Why, what can you do with the peace? Look at you people—you have one war, you have two wars. You have all the excitement of these wars to go and fight with the enemy and so on. You carry guns and shoot each other. But we have no excitement today. So, we have got to burn cars. We have got to go to the streets; we have got to howl down the Government and so on. A period of excitement for all the youngsters; a period of violence. I hope for the sake of this world, this violence must stop. If it does not stop, all things will be accumulated, all these long frustrations will be accumulated, and then it will burst up not only in the one country but in all countries.

I hope, Sir, that our Government will still go on, not only now but after the election in 1969—the same Government must go on. I do not believe in my heart of hearts that any other Government can continue to give us the prosperity we have now, can continue to give us the democracy we have now, can continue to allow our people to be in the coffee shops and talk from morning till night. I think this is the only Government that can give us democracy; and I believe that unless the world is well-fed, well-clothed and well-sheltered, no peace will come to this world. And I hope that we, at least, in Malaysia, can feed our people, can clothe our people, can shelter our people, can give them a job.

I wish to thank His Majesty for his Gracious Address to us, and I hope that God may grant him long life and prosperity not to rule only over our nation but also, in case he has come to the end of his term of office, to rule over his State. (*Applause*).

Tuan Yang di-Pertua: Persidangan ini di-tanggohkan sa-hingga pukul 2.30 petang.

Persidangan di-tanggohkan pada pukul 12.00 tengah hari.

Persidangan di-sambong sa-mula pada pukul 2.30 petang.

(Tuan Yang di-Pertua *mempengerusikan Meshuarat*)

UCHAPAN TERIMA KASEH KAPADA D.Y.M.M. SERI PADUKA BAGINDA YANG DI-PERTUAN AGONG

Perbahathan di-sambong sa-mula.

Tuan Mohd. Hanipah bin S. Alaudin: Tuan Yang di-Pertua, saya sa-bagai Ahli yang baharu di-dalam Dewan Negara ini mula hari ini mengambil peluang sama[2] menguchapkan terima kaseh di-atas Titah Uchapan Duli Yang Maha Mulia Seri Paduka Baginda Yang di-Pertuan Agong pada 6hb Jun, 1968, yang bersejarah ini. Dalam kesempatan bagi membahathkan Titah Uchapan di-Raja yang besar bererti kepentingan bagi negara kita ini saya berpeluang telah membuat uchapan ulong atau *maiden speech,* dengan chara yang rengkas ma'alumlah, Tuan Yang di-Pertua, saya orang yang baharu di-dalam Dewan ini saya rasa bertuah mendapat rakan[2] yang baharu di-dalam Dewan ini dan juga di-Dewan Ra'ayat.

Tuan Yang di-Pertua, di-dalam bahath uchapan kita ini, saya suka menyentoh beberapa perkara yang berkaitan dengan perkara[2] yang saya rasa penting menyebut di-dalam Dewan ini. Pertama-nya, bersangkut dengan Titah Uchapan Duli Yang Maha Mulia Seri Paduka Baginda Yang di-Pertuan Agong pada petang sa-malam berkenaan dengan kemerosotan ekonomi dunia yang membabitkan kegentingan kewangan negara kita dan kejatohan eksepot[2] di-dalam berbagai[2] bahan mentah yang menjadi sumber[2] kewangan, dan sesuai pula saya patut sebutkan di-sini ia-itu baharu[2] ini Yang Berhormat Menteri Kewangan mengatakan negara kita sedang menghadapi

kerisis kewangan. Jadi, Tuan Yang di-Pertua, kalau sekarang kita menghadapi kerisis kewangan, negara kita yang silam, masa yang lalu. Juga kita menghadapi kerisis dengan Indonesia dan saya rasa tiap[2] kerisis yang bangkit itu dapat di-atasi dengan mempunyaï beberapa perkara yang bersangkutan dengan perkara itu kita jadikan emergency, ia-itu dharurat. Oleh hal yang demikian saya memikirkan patut juga menghadapi kerisis kewangan dapat di-atasi dengan satu chara ia-itu *'Economic Emergency'*.

Tuan Yang di-Pertua, maksud saya *economic emergency* ini dapat di-gunakan di-dalam masa negara kita ka-dalam kegentingan kewangan. Ekonomi negara kita boleh kita membuat perubahan[2] dengan chepat dan aktif di-dalam segala bidang ekonomi supaya dapat menampong kegentingan dengan sa-berapa segera yang boleh.

Tuan Yang di-Pertua, manakala saya menatapi risalah Hujongan Khas kapada Titah Uchapan dan lain[2] faktor di-dalam-nya nyata-lah dengan terang bahawa eksepot kita akan merosot dan juga getah dengan kejatohan harga-nya, maka terbayang pula kapada kita bahawa keadaan pasaran getah ada-lah kurang baik bagi beberapa tahun yang akan datang.

Sa-lain daripada getah dan beberapa barang[2] mentah yang lain saperti bijeh timah, bijeh besi, boksait, kayu-kayan yang menjadi sumber matawang asing yang menolong ekonomi negara kita di-dalam tahun 1967, logam bijeh timah telah membuat 25 peratus daripada jumlah nilai eksepot kita, dan membuat 60.49 peratus jumlah kutipan hasil eksepot bagi tahun yang berikut, tetapi, Tuan Yang di-Pertua, di-jangka keluaran bijeh timah bagi tahun 1968 akan merosot dan kurang. Juga kita dapat kajikan sebab musabab kekurangan penanaman modal di-luar negeri dan dalam negeri, maka kita harus bertemu beberapa faktor lagi yang telah beransor kekurangan. Oleh sebab itu saya suka supaya pehak Kerajaan Pusat membuat pertimbangan jika mustahak, maka Economic Emergency boleh di-usulkan supaya tindakan sa-kira-nya dapat berjalan saperti perkara[2] yang akan saya sebutkan.

Yang pertama yang akan membuatkan pindaan undang[2] atau peratoran[2] yang boleh memberi kuasa dapat memperlaksanakan dengan chepat barang[2] bagi menambahkan bahan eksepot yang mana barang[2] itu di-kehendaki oleh negara luar dengan laris-nya yang boleh menampong perolehan negara kita, mithal-nya, Tuan Yang di-Pertua, menambahkan eksepot keluaran kayu balak di-dalam masa Economic Emergency itu. Sekarang kalau mengikut chatetan berkenaan dengan kayu balak, kayu balak telah dapat di-keluarkan dari tahun 1967 balak yang berjumlah 822,000 tan yang bernilai $60 juta. Kayu yang di-gaji 408,000 tan berjumlah $70 juta, lain[2] $10 juta, berjumlah $140 juta. Bagi tahun 1966-1967 kita dapat $104 juta berma'ana dalam tahun 1967 kita dapat kelebehan sabanyak $36 juta.

Tuan Yang di-Pertua, pada pendapat saya pengeluaran eksepot ini ada-lah menggalakkan dan kapada Kementerian yang berkaitan ini, saya mengambil peluang menguchapkan terima kaseh. Tetapi dalam apa yang saya sebutkan patut-lah pehak Kementerian yang berkaitan ini mengambil satu sikap yang baharu supaya dapat menambahkan puncha kewangan dengan sa-chepat mungkin dengan kerana perusahaan ini salah satu daripada perusahaan yang menggalakkan, satu daripada perusahaan puncha matawang yang dapat di-salorkan masok dengan laris-nya ini ada-lah satu faktor yang boleh membawakan kebaikan kapada puncha kemasokan kewangan dalam negara kita.

Tuan Yang di-Pertua, kedua-nya dapat memberi kemudahan kapada bidang persendirian—private sector—di-dalam perusahaan[2] keluaran barang[2] eksepot, terutama sa-kali bijeh timah supaya modal luar dan modal dalam negeri dapat di-usahakan dengan chepat-nya, kerana di-dapati undang[2] peratoran[2] di-dalam tingkatan Negeri dan Pusat yang telah membuatkan, memberi masa yang panjang dan terpaksalah menghadapi beberapa kesulitan undang[2] yang menjadikan kelambatan

perkembangan perusahaan bijeh timah ini dan perusahaan[2] yang lain. Sebab itu kita dapat di-dalam penyata baharu kekurangan sa-banyak 65 buah lombong di-dalam tahun 1967 telah terjadi. Mungkin akan berkurangan lagi dalam tahun 1968 ini.

Tuan Yang di-Pertua, sa-lain daripada puncha yang saya rasa puncha kewangan yang chepat yang dapat kita adakan lagi, ia-itu satu perkara untok mengatasi kegentingan kewangan itu, ia-itu ada-lah Perusahaan Pelanchong. Saya menguchapkan terima kaseh kapada pehak[2] yang telah menggalakkan dalam bidang ini, tetapi sa-takat sekarang ini maseh belum chukup lagi daya penarek yang boleh menambahkan puncha kemasokan wang luar bersangkut dengan pelanchong[2] oleh sebab harus dan patut-nya kita mengadakan penerangan[2] yang lebeh luas di-luar negeri di-serata dunia di-negeri[2] jiran kita saperti Thailand, Singapura, Indonesia dan New Zealand yang boleh membuat pelawat[2] dunia yang melawat ka-negeri[2] itu dapat ma'lumat[2] yang lebeh terang lagi supaya mereka ini dapat menyambong pelanchongan mereka itu ka-negara kita ia-itu Malaysia ini.

Tuan Yang di-Pertua, jika beberapa perkara penting yang lain dapat kita mengatasi untok mengukohkan ekonomi negara bahawa dengan dasar Economic Emergency yang saya sebutkan ini mustahak-lah di-beritahu lebeh luas kapada seluroh ra'ayat bagaimana penting-nya sa-buah Kerajaan yang kuat yang dapat sokongan daripada negeri[2] seluroh dunia ini sahaja yang boleh memerentah negeri ini dengan baik dan memberi jaminan kehidupan ra'ayat dan menjadi negara kita ini ma'amor aman sa-lama[2]-nya. Dan dengan perishtiharan yang tersebut, saya rasa dengan chepat semua lapisan ra'ayat akan mengubah sikap untok melipatgandakan sumber[2] eksepot dan daya usaha kerja yang kuat dan lain[2] lagi dengan jalan yang chepat negara kita akan dapat wang dengan sa-berapa chepat yang boleh dan akan membolehkan Kerajaan kita menghadapi beberapa kesulitan[2] yang ada terutama sakali Kerajaan kita dapat melaksanakan Penyata Surohanjaya Suffian 100% pada masa yang tidak membimbangkan seluroh ra'ayat pada masa itu, oleh sebab kewangan negara kita tegoh.

Tuan Yang di-Pertua, saya suka juga menyentoh satu perkara, ia-itu bersangkut dengan Lembaga Kemajuan Perusahaan. Lembaga Kemajuan Perusahaan ini, Lembaga Kemajuan Perusahaan Persekutuan, telah di-tubohkan dalam tahun 1967 tetapi sekarang di-dalam tingkatan kajian. Dalam tahun 1968 kita pula menghadapi kekurangan kewangan. Jika kita dapat memberi kuasa[2] emergency kapada Lembaga ini, bukan sahaja dapat menasehati kapada pemodal[2] tetapi juga kapada pehak Kerajaan Negeri dan Kementerian[2] yang berkaitan supaya dapat mengatasi kesulitan[2] yang selalu kita dapat rungutan daripada orang ramai dan daripada orang[2] yang hendak membuat perusahaan[2] di-atas kelambatan beberapa masaalah yang berkaitan telah menjadi lambat-nya dan mendatangkan sejok sambutan daripada pemodal[2] di-dalam negeri untok menambahkan perusahaan[2].

Sa-lain daripada itu, Tuan Yang di-Pertua, jikalau di-dalam logam bijeh timah, besi, boksait jadi satu sumber kewangan. Saya juga di-fahamkan, Kerajaan Negeri dan Pusat sedang menggalakkan chari galian bijeh di-perayeran pantai di-Malaysia Barat dan menchari minyak di-Pantai Timor Malaysia Barat dan menggalakkan modal luar juga di-dalam memberi peluang kapada pelombong[2] daripada negeri Jepun, menyiasat menggali bijeh tembaga di-Sabah. Saya merasa, patut saya sebutkan di-dalam Dewan ini supaya Lembaga Perusahaan itu di-luaskan kuasa[2]-nya atau mana[2] pehak yang berkaitan, di-beri kuasa terutama sa-kali kapada Kementerian Tanah dan Galian dapat mempelawa kapada bidang orang ramai atau bidang persendirian supaya dapat modal[2] luar, berusaha di-dalam lain[2] logam, ia-itu saperti timah sari, zinc, tembaga, kachi, manganese, besi dan batu kuak atau batu pasir atau di-katakan S.I.O. 2 dan lain[2] lagi supaya dapat kita menambahkan sumber kewangan, berdasarkan Economic Emergency supaya dapat taraf atau dapat galakan pelaboran dan kerjasama semua pejabat[2]

yang berkaitan hendak-lah di-awasi dengan sa-sunggoh-nya supaya daya-usaha yang hendak di-buat oleh private sector itu dapat di-jalankan dengan sempurna-nya.

Tuan Yang di-Pertua, saya suka mengeshorkan satu lagi kapada Kementerian Tanah dan Galian, ia-itu satu logam lagi, ia-itu logam emas boleh di-usahakan dan dalam perniagaan boleh membuat penyiasatan chari gali bersama[2] dengan mana[2] sharikat atau modal luar dengan chara besar[2]an. Perkara hendak menchari galian emas ini memang-nya satu perkara yang rumit di-dalam menchari logam, tetapi kita dapat tahu, boleh jadi pehak Kementerian telah dapat tahu atau maseh di-dalam penyelidekan belum dapat ma'alumat. Tetapi sa-tengah[2] pehak daripada gulongan ra'ayat orang ramai ini rasa ada di-dalam negara Malaysia kita ini logam emas yang orang[2] mengatakan kesan[2]-nya ada di-dapati di-Kelantan, di-Pahang dan Upper Perak dan kita dapat tahu juga memang ada di-negeri Perak, yang dia berchampor dapat di-keluarkan bersama[2] dengan bijeh timah. Jadi, kalau ada kesan[2] yang sa-macham ini, maka bagi pehak Kementerian patut menggalakkan perusahaan, atau memberi ma'alumat[2] yang lebeh luas lagi kapada pehak[2] yang boleh menjalankan usaha chari gali di-dalam bidang logam emas ini, dengan kerana, Tuan Yang di-Pertua, negara kita juga dan wang negara kita juga telah di-nilai dengan nilai emas. Banyak perusahaan[2] bijeh di-dalam negara kita telah merosot, tetapi perasaan hendak memajukan di-dalam bidang ini maseh ada lagi kapada pendudok[2] di-dalam negara kita ini. Tetapi hendak menjalankan perusahaan bijeh timah ini ada-lah dengan dua chara, ia-itu satu chara kechil dan lagi satu chara besar[2]an. Saya mengeshorkan chara kechil ini dapat di-jalankan oleh ra'ayat[2] atau pendudok[2] di-dalam negara kita ini dan dengan modal di-dalam negeri, tetapi chara[2] besaran, ia-itu saperti menchari bijeh timah di-dalam kawasan gunong-ganang, bukit-bukau, di-dalam hutan[2] yang besar mesti-lah hendak di-beri satu layanan yang sa-imbang, yang mengiktisadkan, yang boleh memberi pehak[2] itu meletakkan satu modal yang besar supaya dapat mengeluarkan dengan chara[2] besaran, dengan kerana chara besar[2]an ini orang[2] di-dalam negeri kita, atau pun modal[2] di-dalam negeri kita ini harus tidak mampu, atau pun boleh di-galakkan dengan chara joint venture.

Tuan Yang di-Pertua, akhir sa-kali saya suka-lah menyentoh sadikit, ia-itu boleh jadi perkara ini ada terkait di-dalam Titah Uchapan atau tidak, ia-itu bersangkut dengan ekonomi bumiputera. Saya mengambil peluang di-sini menguchapkan sa-tinggi[2] terima kaseh kapada Kerajaan yang mana telah mengadakan Kongress Ekonomi Bumiputera Yang Pertama dan daripada hasil Kongress Ekonomi ini telah menchetuskan beberapa perkara dan telah membuat perubahan[2] yang kita dapat nampak, ia-itu saperti MARA, Bank Bumiputera, FAMA, itu dan ini. Tetapi di-dalam beberapa masaalah dan keputusan[2] yang telah di-buat di-dalam Kongress itu, saya yakin ada beberapa perkara lagi yang maseh belum di-laksanakan dan yang sa-tengah sedang di-laksanakan tidak mendatangkan bagitu baik hasil-nya dan sa-tengah[2] perkara sedang berjalan dengan lanchar. Walau bagaimana pun, sikap saya, Tuan Yang di-Pertua, di-dalam hal ini, saya rasa bagaimana tumboh Kongress Ekonomi Bumiputera itu dengan anjoran Kerajaan kita ini telah memberi sadikit sabanyak faedah kapada bumiputera. Kalau tidak di-katakan 50%, kita boleh katakan hampir[2] 50% tetapi banyak perkara[2] yang patut di-kaji lagi. Oleh hal yang demikian, Tuan Yang di-Pertua, saya meminta pehak Kerajaan di-dalam Dewan yang mulia ini supaya dapat mengadakan lagi Kongress Ekonomi Bumiputera yang kedua yang mana saya tahu Yang Amat Berhormat Tun Abdul Razak biasa berkata dan biasa menyebutkan persetujuan-nya dan bagaimana besar ertinya jika di-adakan Kongress Ekonomi Bumiputera yang kedua itu. Dengan ini saya minta-lah pehak Kerajaan yang telah pun melantek beberapa jawatan-kuasa mengkaji untok memasokkan perkara[2] dan butir untok melengkapkan bagi tujuan di-dalam

Kongress Ekonomi Bumiputera saberapa chepat yang boleh.

Tuan Yang di-Pertua, dengan ini sakali lagi saya mengambil peluang iaitu menguchapkan atas diri saya sendiri sa-tinggi[2] junjong kaseh kapada kabawah Duli Yang Maha Mulia Seri Paduka Baginda Yang di-Pertuan Agong yang telah beruchap kapada kedua[2] Dewan. Dan segala isi uchapan saya yang saya chuba pada kali pertama ini di-dalam Dewan ini boleh jadi berbangkit perkara[2] yang menyentoh dengan pehak yang berkaitan. Sa-benar-nya saya berchakap ini adalah sa-bagai sa-orang yang telah dapat peluang dudok dalam Dewan ini menyampaikan hasrat saya. Jika didapati perkara[2] itu dapat di-kutip dijadikan perkara[2] yang membaiki negara kita hendak-lah di-laksanakan dan jika sa-kira-nya di-dapati menyentoh, saya harap pehak[2] yang berkaitan akan memberi kema'afan.

Dato' Y. T. Lee *(dengan izin):* Dato' President, Sir, I have great pleasure in associating myself with other Honourable Members in supporting the motion now being debated in this Honourable House, namely, that a humble address be presented to His Majesty for the Gracious Speech on the opening of the Fifth Session of the Second Parliament.

His Majesty has stressed in particular that although we have achieved a considerable amount of success during the last ten years, the next few years will be yet more challenging. Mr President, Sir, this warning by His Majesty is very, very timely. Since the Royal Speech by His Majesty in 1967 the price of rubber has dropped 10 cents a pound. A little arithmetic will tell us that on this account alone this country received $200 million less. Now, this is only one side of the story.

Another significant factor which we have to face, and very shortly too, is the withdrawal of British forces from this country. Apart from creating a new military and political situation in this region, this country will have to bear the entire burden in defence expenses after the withdrawal. This additional expenditure will amount to a few hundred million dollars per year. Added to this, Mr President, Sir, is the natural growing population which every country has to face and the very rapid rise in the annually recurrent expenditure of the Government Services. Now, these are challenges which the Government and the people of the country will have to face. These are challenges which we cannot deny.

The Government led by our beloved Prime Minister, the Tunku, has wisely adopted an independent foreign policy. In this manner the Government has been able to maintain cordial and fruitful relations with all friendly countries irrespective of their economic and social systems. As a result of this wise move, the country has established diplomatic links with many countries, including the Soviet Union and Yugoslavia. Now, there is no doubt that the extension of these friendly relations with more countries will react to our mutual advantage and prosperity. We can now sell rubber direct to the Soviet Union and the Eastern Bloc countries without going through the London market. In this respect, we must also express our thanks to our Deputy Prime Minister, who has recently made a hectic tour of Europe to bolster the sale of our main products—rubber and tin.

Sir, perhaps, the best part of the Royal Speech was His Majesty's call to farmers to adopt a more dynamic attitude and use new techniques to achieve maximum benefits from the labour. Mr President, Sir, there is a universal saying that God will help those who help themselves. The best intention of the Government in the provision of machineries and facilities, such as the Muda Scheme, etc., is of no avail if the farmers do not take advantage of this. This is a challenging world. Farmers must move with the times in getting the best from the land. Double cropping should be the practice and not the aim.

The story told by my colleague, the Honourable Dr Cheah regarding Taiwan, Korea and Japan was only half the story. There is still the other half

which he has not spoken of. (*Laughter*). I hope he will complete his story on the next occasion.

Mr President, Sir, I also like to associate myself with the Honourable Member who complained about delays in getting things done in Government Department. We do not need experts to tell us that red tape is the cause of unnecessary delays, unnecessary frustration on the part of the public, and it is one of the factors contributing to undesirable practice. Cut red tape and you will be cutting down the root of the cancer. This has been proved in many countries. It has been proved, and you do not need to have an expert to tell us this, that the more the number of people involved in a particular matter the greater the chance of going wrong. Say, if only one or two men are responsible for issuing a particular licence in any Department, chances of going wrong will be very slim because the culprits can be easily traced. But if a man has to go from one place to another and from one department to another to get a simple licence, the chances of things going wrong are wide open—right from the peon up to the top civil servant—and the chances of detection are invariably reduced.

Now, I would like to tell a story to explain the matter in more detail. While I was in Bonn, the capital of Western Germany of course this is a repetition and I would like to repeat it—a high official of the Economic Branch asked me a question on the subject of the investment incentives. My answer was that this proposal by the Government is to attract foreign capital to invest in Malaysia and the proposed Bill is to encourage by way of relief from tax the development of industries and commerce in Malaysia and to promote trade. Now, to my astonishment, the same official interjected politely and said, "If that was so, why should it take the Deutsh-Asiatische Bank so many months to obtain a simple licence to set up a branch in Kuala Lumpur?" Now, another instance of red tape encountered was that of a potential industrialist from Hong Kong who wanted to set up a factory in this country. He waited for several months and was pushed from one Ministry to another without any result. In his final exasperation, he changed his mind and transferred his scheme to Singapore where he not only had his factory established at the quickest possible moment, but he also had obtained a Government loan to do so. Mr President, Sir, cut out red tape, get on with the job, reduce public frustration and minimise opportunities for going wrong.

Sir, another subject is tourism. There is a tremendous amount of possibility in this country as far as tourism is concerned, yet to my surprise the efforts made so far have been lukewarm. I strongly urge the Government to review and enlarge this Department, so that more incentives will be accorded the tourists. Money from this source is hard currency, and I am sure with more imagination this source will bring several millions of dollars more to this country.

Mr President, Sir, in view of the financial stringency of the country, the various Chambers of Commerce and Industries of this country unanimously support the decision of the Government of Malaysia to postpone the implementation in full of the recommendations of the Suffian Salaries Commission and hope this matter will be considered as soon as the financial position improves. However, we appreciate Government's decision to assist the Industrial and Manual Group employees by making a further upward adjustment of their wages as recommended by the Commission.

Mr President, Sir, if the recommendations are implemented in full, the Government will have to find roughly $96 million additional revenue. Now, this sum will have to be obtained either from further taxation or from loans. Further loans from foreign countries, or to be floated locally, for this purpose is out of the question. With the present low prices of rubber and tin, further taxation on the already highly-taxed commercial and industrial communities will, so to say, break the camel's back. Most of the people in the kampongs and new villages get

only or hardly $2 a day; and in my recent tour I noticed that many countries all over the world are experiencing a mild recession in trade. The adoption of the Report will also have a chain reaction on the commercial and industrial groups. This action will certainly frighten local and foreign investors away with disastrous effects on the country's economy. The implementation of the Report in full will also further aggravate the unemployment problem.

Mr President, Sir, once again I am very happy to be associated with other Honourable Members in thanking His Majesty for his Gracious Speech. (*Applause*).

Tuan Amaluddin bin Darus: Tuan Yang di-Pertua, saya sukachita juga hendak mengambil peluang dalam perbahathan atas Usul Uchapan Terima Kaseh kapada Uchapan Titah Seri Paduka Baginda Yang di-Pertuan Agong yang di-buat-nya pada 6hb Jun ini.

Kita sama[2] telah mendengar Uchapan rengkas merupakan dasar yang di-sampaikan di-dalam Dewan Ra'ayat dan kita dapat mengikuti Hujongan Khas yang menghuraikan serba lanjut dalam berbagai[2] masaalah berhubong dengan perkembangan kemajuan dan harapan bagi negara kita Malaysia ini. Walau bagaimana pun, Tuan Yang di-Pertua, daripada apa yang telah kita ikuti ada-lah sangat nyata bahawa Kerajaan kita—dan daripada Uchapan Seri Paduka Baginda telah menyebutkan sa-bagai tahniah dan terima kaseh kapada "memanda Beta Perdana Menteri" yang telah menjalankan pentadbiran yang bijak sa-lama ini—telah membawa kemajuan[2] dalam segi politik, ekonomi dan social. Walau pun bagitu kesimpulan daripada keselurohan Uchapan itu ada-lah nyata sa-kali menunjokkan kita berada dalam satu keadaan yang lebeh chemas daripada tahun 1967 yang lalu. Samasa ini tidak lain dan tidak bukan ia-lah dari sudut kedudokan kewangan negara kita ini berdasarkan pengakuan yang jujor dan tulus ikhlas tentang kedudokan kewangan negara yang lebeh menchemaskan oleh kerana harapan untok naik-nya harga getah beberapa tahun yang akan datang ada-lah sangat gelap, maka perkataan terima kaseh kapada "memanda Beta Perdana Menteri" Malaysia.

Saya rasa sangat-lah tidak tepat oleh kerana hasil daripada pemerentahan 10 tahun lebeh kurang yang memboroskan wang ra'ayat dan negara ini dengan membena bangunan[2] yang indah[2] sahingga ada keindahan bangunan yang di-bena di-Malaysia kita ini menjadi nombor satu di-dunia dan nombor dua di-dunia, decoration-nya, hiasan-nya dan sa-bagai-nya, dan ini ada-lah semua membangga[2]kan dan membuangkan wang ra'ayat dan wang negara.

Perkara[2] kechil yang telah di-buat yang sama di-kesali oleh kita semua yang konon-nya bagi maksud untok memberi kebahagian hidup kapada ra'ayat di-bawah Ranchangan Pembangunan Negara dan Luar Bandar di-bena-lah Balai[2] Raya di-seluroh tanah ayer kita ini dengan nasehat dan penasehat[2] kulit puteh di-dalam Kementerian Pembangunan Negara dan Luar Bandar itu yang akibah-nya semua di-akuï ada-lah membazirkan dan telah di-gunakan oleh ra'ayat sabagaimana yang sa-mesti-nya.

Sa-lain daripada itu lebeh kurang 10 juta ringgit sa-tahun telah dibelanjakan oleh Kerajaan kita bagi kepentingan yang tertentu dengan mengadakan kelas[2] dewasa yang perkara ini telah di-sedari tidak ada faedah-nya. Lebeh banyak kelas[2] dewasa ini merupakan indah khabar daripada rupa dan sa-panjang yang saya tahu Yang Berhormat Menteri Kewangan sendiri telah pernah mensarankan supaya di-berhentikan perkara yang membazir ini, tetapi Menteri Pembangunan Luar Bandar berkeras[2] membazirkan terus wang ra'ayat bagi sa-suatu yang tidak menguntongkan kapada negara dan juga kapada Parti Perikatan-nya sendiri. Saya katakan tidak menguntongkan kapada negara ini sudah jelas saperti yang telah di-ketahuï oleh ramai bahawa sekolah dewasa itu lebeh merupakan sekolah dewasa tetapi satu Che'gu dan dua guru-nya sahaja. Hasil-nya telah tidak

ada apa[2] sa-lain daripada orang dapat mengeja PERIKATAN, tidak ada lain daripada itu.

Tuan Yang di-Pertua, saya katakan tidak memberi faedah kapada Parti Perikatan sendiri pun dari apa yang saya dapat tahu sumbar[2] dalam Operation Room Parti Perikatan yang memerentah negara kita ini, mereka juga tidak memperchayai guru[2] dewasa yang melaporkan suasana yang sa-benar-nya perkembangan, kemajuan Parti Perikatan di-kampong[2] yang telah di-amanahkan kapada guru dewasa itu untok memberi laporan yang sa-benar-nya. Mereka tidak boleh memberi laporan sa-benar-nya, kerana mereka takut kalau memberi laporan yang merugikan parti, erti-nya mungkin mereka tidak akan terpakai dan berguna lagi, maka akan hilang-lah elaun sa-banyak $40 perchuma yang di-bayar kapada mereka itu daripada wang negara dan wang ra'ayat negeri ini. Jadi apa-lah hairan kalau dengan kerana sebab[2] perbezaan yang berjalan dengan penoh kesedaran bertahun[2] lama-nya, maka kita menerima akibat saperti sekarang ini.

Ada-lah satu perkara yang luar biasa untok memperkatakan bahawa kejatohan harga getah dan kemerosotan ekonomi negara kita yang hasil-nya dari sumber getah dan bijeh timah sa-lama ini sampai sekarang pun, oleh kerana kemerosotan ekonomi dunia. Saya belum nampak kesan[2] kemerosotan ekonomi dunia dalam beberapa negara besar, kechuali England, dengan sebab itu untok mengkaitkan sabagai keluar atau excuse kelemahan kita sekarang ini sa-mata[2] dengan kerana kemerosotan negara[2] dunia ada-lah tidak dapat di-ma'afkan.

Tuan Yang di-Pertua, soal getah yang menimbulkan malang kapada nasib negara kita dan negara[2] pengeluar getah yang lain bukan kerana kemerosotan ekonomi negara[2] dunia, tetapi kerana harga getah, bahan mentah yang di-keluarkan negara[2] lain itu di-tentukan harga-nya oleh negara yang lain. Masaalah ini-lah yang mesti di-pechahkan. Barang kita harus kita menentukan harga-nya, di-pasar, bukan di-tentukan oleh pembeli-nya di-pasar itu. Dan saya berharap negara[2] pengeluar getah harus menchari ikhtiar bagi mendapatkan sasuatu persetujuan dari segi politik dan ekonomi bagi membolehkan satu perubahan yang sa-hingga berjalan-lah sasuatu yang adil, ia-itu pembuat barang, atau pengeluar barang, atau pengusaha barang menentukan harga barang-nya sendiri, bukan di-tentukan oleh orang lain.

Saya katakan mesti mendapat persetujuan politik yang sama oleh kerana umum negara[2] yang mengeluarkan getah ini bekas tanah jajahan dan lama sa-kali telah terpaksa tundok di-bawah kepentingan penjajah[2] yang ada hubongan dengan negara Amerika yang sa-lama ini menjadi tuan monopoli perniagaan getah. Kalau tidak di-usahakan betul[2] yang di-antara lain chuma menukarkan fikiran kita, jangan mengharapkan untok menjual getah[2] mentah sa-lama[2]-nya dengan hendak bertanding dengan getah tiruan yang pada masa ini sunggoh pun getah tiruan itu mutu-nya rendah sadikit dari asli dan belanja mengeluarkan-nya pun agak lebeh mahal sadikit daripada getah asli, tetapi bagi kebanyakan negara yang telah dapat mengusahakan sendiri getah tiruan-nya, lebeh suka mendapat getah asli yang sadikit, kalau perlu di-beli, tetapi lebeh suka menggunakan getah tiruan yang walau pun mahal belanja membuat-nya dan kurang sadikit mutu-nya dari getah asli, tetapi dapat menyelamatkan foreign exchange mereka dengan kerana itu, maka sa-lama[2]-nya-lah getah Malaya atau getah asli kita ini akan terancham juga. Dengan kerana itu salain daripada menentukan pasaran saperti yang pernah saya sarankan di-dalam Dewan yang mulia ini beberapa tahun yang lalu bahawa kita sa-bagai pengeluar getah harus-lah membuat sasuatu daripada getah kita sa-hingga barang yang telah kita usahakan dari getah kita yang buat hasil tanaman negeri kita ini kita tandingkan atau kita adakan competition di-seluroh dunia, ia-itu barang[2] bukan getah mentah itu sendiri.

Tuan Yang di-Pertua, sa-lama masaalah ini tidak dapat di-selesaikan

dengan chara jantan, chara berani, sa-bagai bangsa yang merdeka, sa-lama itu-lah kita akan menderita penyakit kelumpohan ekonomi, apa-tah lagi tanda[2] yang tidak menyenangkan tanda[2] kemelisitan dunia itu memang ada pada masa sekarang yang kalau ini dapat kita terima sa-bagai satu alasan yang lojik, maka bahaya perang dunia ketiga itu akan bertambah hampir saperti yang telah berlaku pada zaman[2] dahulu sa-sudah berlaku-nya perang dunia yang pertama, kemudian lepas itu berlaku pula perang dunia yang kedua dan kalau perang berlaku lagi dan melesit-nya kemerosotan harga getah, maka mungkin mengakibahkan perang dunia ketiga yang telah bertambah hampir.

Kemerosotan wang negara kita, Tuan Yang di-Pertua, menyebabkan Kerajaan mempunyai satu alasan untok membekukan laporan Surohanjaya Gaji Suffian yang baharu[2] telah dikeluarkan itu yang telah lama mengambil masa bagi menyiapkan, bagitu lama Kerajaan telah memberi semangat sabar menyuroh pekerja[2] supaya bersabar, tunggu-lah Surohanjaya Laporan Suffian, tunggu-lah, sabar-lah, tidak lama lagi bila dia keluar hasil daripada apa yang mereka tunggu sa-bagai lama ia-lah di-bekukan laporan itu, hanya sa-mata[2] dengan alasan bahawa Kerajaan akan terpaksa berbelanja kira[2] $100 juta sa-tahun akibat daripada menerima dan melaksanakan laporan Surohanjaya Gaji Suffian itu. Ini boleh menimbulkan sa-suatu yang merugikan. Saya tidak peduli soal merugikan kepentingan parti politik Perikatan, tetapi saya katakan akan merugikan kedudokan ekonomi negara ini saperti yang di-bayangkan oleh Ahli Yang Berhormat dari Ipoh dalam surat khabar baharu[2] ini bahawa ini ada-lah memberi peluang kapada anasir[2] kominis untok memainkan jarum mereka bagi membangkitkan sa-suatu sama ada sekarang atau pun dalam jangka panjang pada masa hadapan yang akan mengakibat kehanchoran bagi negara kita sendiri.

Tuan Yang di-Pertua, saya tidak dapat berchakap mengatakan betapa dan bagaimana pendapat saya yang sa-benar dalam soal ini, sebab saya tidak mendapat peluang membacha Suffian Report; oleh kerana saya tiada berpeluang membacha hanya mengikut beberapa rangkap di-surat[2] khabar saya rasa saya tidak berhak untok mengatakan sa-suatu yang tidak saya tahu dengan betul[2]. Tetapi saya perchaya Kerajaan menerima hanya membekukan dengan alasan akan membelanjakan terlalu banyak, dan kemudian-nya Kerajaan bersetuju akan membayar kapada pekerjaan[2] Division III dan IV serta Anggota Polis dan Tentera yang di-anggarkan lebeh kurang $5 juta sa-tahun. Kalau $5 juta sa-tahun yang Kerajaan akan membelanjakan, entah berapa ringgit-kah sa-saorang akan dapat kenaikan tiap[2] bulan, belum kita tahu, sebab saya hendak kata berapa persen tidak dapat, kechuali saya membacha Penyata Suffian itu sa-lengkap[2]-nya.

Dalam soal ini, Tuan Yang di-Pertua, satu gulongan ra'ayat dalam negeri yang Kerajaan telah mengambil mereka sa-bagai guru[2] yang di-katakan guru ugama tadi-nya mengharapkan nasib mereka akan di-bela dengan laporan dari Surohanjaya Gaji Suffian, tetapi nyata bahawa persoalan guru[2] ugama yang gaji-nya lebeh rendah daripada sa-orang peon telah tidak di-masokkan dalam tugas Surohanjaya Gaji Suffian. Maka berharap[2]-lah manusia[2] itu barangkali nasib mereka sedang di-kaji oleh Surohanjaya Gaji Aziz, yang sekarang ini sedang bekerja mungkin pada bulan Julai tahun ini penyata itu akan keluar pula. Yang sangsi kapada saya penyata yang di-terbitkan oleh Surohanjaya Gaji Suffian yang telah bertahun[2] masa-nya bekerja sekarang telah di-bekukan, maka betapa-kah pula nasib Surohanjaya Aziz yang bakal di-terbitkan dalam sa-bulan dua ini kelak yang mengakibatkan nasib guru[2] ugama tidak akan dapat pembelaan. Jadi saya tidak berapa mengerti bagaimana chara Kerajaan dalam menyelesaikan masa-alah ini, sebab saperti saya bacha dalam surat khabar dalam Surohanjaya Gaji Suffian itu sendiri pun ada menyentoh soal ini, soal ini ada-lah soal yang menasabah dan tidak boleh sa-sabuah

Kerajaan itu memikirkan sa-barang kenaikan gaji itu kapada kedudokan kewangan-nya, tetapi di-fikirkan dari sebab[2] yang sangat menasabah, maka saya fikir kalau sa-kira-nya Kerajaan mahu melaksanakan, memang dapat di-laksanakan, jika di-selamatkan wang yang banyak, di-sifatkan sa-bagai membazir dalam perbelanjaan negara kita ini.

Tuan Yang di-Pertua, sa-perkara lagi yang di-sentoh dan ingin pula saya menyentoh di-dalam Uchapan Seri Paduka Baginda, ia-lah mengenai dengan penarekan Tentera[2] British, atau Tentera[2] Commonwealth menjelang tahun 1971 akan datang. Negara kita maseh merasa sangat kesal dan merasa sangat berdukachita atas penarekan Tentera[2] British ini dan dengan kerana itu maseh menchari[2] jalan lagi, untok mengadakan perundingan di-antara lima negara bagi menchari jalan keluar, supaya mengekalkan kedudokan ketenteraan Commonwealth, yang sa-benarnya bukan kedudokan Tentera[2] Commonwealth, kerana dia tidak meliputi seluroh negara[2] Commonwealth dalam dunia, melainkan meliputi apa yang di-katakan negara British, Australia, New Zealand, yang British Anggota S.E.A.T.O., New Zealand dan Australia sa-lain dari Anggota S.E.A.T.O. ada-lah juga Anggota A.N.Z.U.S. dan saya perchaya pengkalan yang ada di-Malaya, di-Malaysia Barat ini bukan pengkalan kepentingan Malaya, tetapi kepentingan S.E.A.T.O. dan A.N.Z.U.S. sendiri dan kerana itu tidak ada sebab bagi kita, sa-bagai bangsa yang merdeka dan negara yang merdeka, bersedia merayu[2] hendak mempertahankan sa-suatu yang memalukan muka bangsa yang merdeka.

Saya, dari Persatuan Islam sa-Tanah Melayu semenjak tahun 1959, telah menyuarakan supaya tidak ada perjanjian, kita mesti menchari perjanjian yang di-buat oleh sa-suatu bangsa yang menjajah dengan bangsa yang kena jajah sa-bagai sharat untok memberi kemerdekaan saperti yang berlaku di-negeri[2] tanah jajahan yang lain di-antara-nya ia-lah di-Pulau Cyprus bagaimana British memainkan Presiden Marcarius sa-mata[2] kerana mahu kedudokan dapat mertabat terus di-Pulau Cyprus. Jadi sekarang ini, pada pendapat saya, segala perundingan dengan British bagi maksud pertahanan sabagai lanjutan kapada apa yang di-katakan Perjanjian Pertahanan Commonwealth di-daerah dunia sa-belah sini hendak-lah di-batalkan terus menerus, sa-barang usaha untok membaharui dengan chara yang lain dengan kononnya saperti yang tersebut dalam uchapan ini, mengatakan: "Sunggoh pun bagitu, Beta juga ingin menegaskan di-sini bahawa peratoran pertahanan sa-umpama ini tidak akan sama sa-kali menyekat usaha[2] kita untok bekerjasama dengan negara[2] jiran kita."

Tuan Yang di-Pertua, saya tidak dapat menerima perkataan[2] ini, kerana walau bagaimana pun Perjanjian Pertahanan kita dengan negara[2] lain di-luar daerah kita dengan kepentingan British sendiri ada-lah bertentangan dengan kepentingan jiran[2] kita yang tidak mahu menyeretkan diri-nya dan membiarkan leher-nya di-ikat oleh kepentingan[2] barat. Oleh kerana perkara ini telah saya berchakap dalam sidang dahulu, terutama dalam sidang Belanjawan yang lalu, maka tidak perlu-lah saya mengulas panjang untok mengulangkan perkara yang sama. Tetapi satu perkara yang ingin saya sentoh, Inggeris yang telah mendapat keuntongan dan dapat membena England sa-bahagian daripada-nya daripada wang kekayaan Malaya yang di-hirup beratus tahun lama-nya sampai kita telah membalas budi mereka pada hari kemerdekaan, menyerahkan dua ekar tanah yang di-namakan Kawasan Carcosa dengan Istana-nya sendiri yang sekarang berkibar Union Jack menghadapi Bangunan Parlimen yang mulia ini, tetapi pada sa'at[2] yang bagitu genting, dia telah meletakkan taraf Malaysia dengan Singapura jauh sa-kali beza-nya.

Tuan Yang di-Pertua, sa-bagaimana yang kita ketahui sa-hari dua ini Malaysia oleh kerana kesan[2] pengundoran Tentera[2] British yang akan dilakukan tidak lama lagi telah di-beri bantuan $25 million, tetapi Singapura yang bagitu kechil telah di-beri $50 million. Ada-lah sangat berbeza dan tidak ada pengertian terima kaseh daripada bangsa yang kita telah berbudi

dan menyerahkan tanah, rumah dan segala²-nya dengan menjadikan segala hak modal mereka di-dalam negeri ini.

Saya tidak tahu apa yang patut saya chakap dan saya tidak ingin hendak mengajar Kerajaan Perikatan apa yang patut mereka buat. Sa-lain daripada itu sa-bagai satu Parti Pembangkang yang tidak lama lagi akan ikut dalam pilehanraya kebangsaan selalu berdebar² hati saya, memikirkan apa-kah langkah² Kerajaan Perikatan yang ingin kekal berkuasa sampai hari kiamat di-negeri ini hendak menchari satu political issue, kerana pada pilehanraya tahun 1955 issue mereka untok menchapai kemerdekaan, pada tahun 1959 untok mengisi kemerdekaan, pada tahun 1964 dengan sa-chara kebetulan konfrantasi Sukarno-Subandrio. Jadi pada tahun ini, sampai hari ini saperti yang Perikatan tahu dan saya juga tahu, Perikatan belum ada satu political issue untok menghadapi pilehanraya besar sa-lain daripada kejatohan harga getah dan kenaikan harga beras. Jadi, Tuan Yang di-Pertua, saya khuatir masaalah Sabah, yang saling tudoh-menudoh mengatakan sengaja buat fasal barangkali ini akan di-jadikan satu kesempatan yang baik menjelang pilehanraya sa-bagai satu issue bagi menekan Parti² Pembangkang di-bawah nama dharurat pula. Saya katakan bagitu kerana tentu-lah saya bersependapat dengan negara saya dan Kerajaan saya ia-itu Kerajaan Perikatan, Kerajaan saya juga walau pun bukan Kerajaan parti saya, dalam soal ini ia-itu hak kita ada di-atas Sabah kerana itu patut di-selesaikan dahulu dan Filipina tidak menuntut beberapa tahun dahulu yang sa-patut-nya dia telah berbuat bagitu sa-waktu British maseh menjajah di-sana. Tetapi bila mana kita merasaï churiga terhadap sikap Filipina yang berjabat tangan di-negeri kita apabila kita telah membelanjakan wang yang banyak menyambut kedatangan Presiden-nya kemudian balek ka-sana berlaku peristiwa Corrigidor yang memalukan kapada mereka sendiri, maka, Tuan Yang di-Pertua, kita kata mereka dalam berjabat tangan, tetapi ada tujuan lain di-balek batu, kita juga menchari² jalan untok tidak menyelesaikan problem ini dengan chara yang sunggoh² sebab baharu² ini Tunku Perdana Menteri ada membuat satu kenyataan, Filipina mesti lupakan tuntutan-nya terhadap Sabah kalau mahu berbaik² dengan Malaysia, dua kali dia repeat, dia ulang perkara ini dan terakhir sa-kali ada-lah lagi di-sebut satu, sayang saya tidak membawa keratan surat khabar-nya, di-sebutkan satu lagi, kalau tidak dapat di-chari suatu perkara dalam perkara tekanan Filipina ka-atas Sabah ini, mungkin perundingan yang di-adakan di-Bangkok akan gagal. Itu juga merupakan usaha kita sendiri bagi menghanchorkan perdamaian, penyelesaian yang akan di-dapati sa-belum persidangan itu di-mulaï lagi. Jadi dalam hal ini saya nampak dua kali lima, lima kali dua, sama sahaja, itu sebab saya fikir² dari segi politik, mungkin Perikatan mahu jadikan ini satu political issue dalam pilehanraya akan datang. sa-kurang²-nya untok Sabah dan Sarawak, kalau tidak keselurohan Malaysia pun.

Saya perchaya kerana Filipina negara jiran, kerana Filipina negara Anggota Asian, erti negara sahabat yang hampir dalam satu pakatan yang baharu di-buat, maka kita boleh menchari ikhtiar sa-chara gentlemen bagi menyelesaikan masaalah ini. Biasa sahaja saperti yang terchatit dalam Atlantic Charter, Piagam Bangsa² Bersatu, kemudian di-muatkan itu semua-nya hak self-determination (Hak Menentukan Nasib). Apa salah kalau pehak Malaysia dengan sa-chara berani, kita chuba memberitahu Filipina, mari kita berhakim dengan referendum ra'ayat Sabah yang akan menentukan nasib Sabah, apa-kah mereka mahu kekal dalam Malaysia atau pun mahu menggabongkan diri-nya dalam Filipina. Tentu-lah dari segi politik erti-nya kita mengakuï dispute, erti-nya Malaysia mengakuï ada perselisehan faham, erti memberi jalan kapada Filipina, tetapi dengan kita tidak mahu melakukan ini meminta Filipina menerima usul kita mengadakan referendum, erti-nya meneruskan perselisehan yang pura² kita mengatakan kita boleh menyelesaikan, kita boleh berdamai, padahal kita tidak mahu menyelesaikan perkara ini, kerana kita tidak mahu membiarkan Sabah keluar sa-telah masok dari Malaysia ini. Ini perbuatan pura² yang akan

menimbulkan perselisehan yang tidak akan selesai sa-lama[2]-nya.

Tuan Yang di-Pertua, di-dalam uchapan Seri Paduka Baginda juga ada menyentoh soal Malaysia sa-bagai Anggota Bangsa[2] Bersatu menghormati Bangsa[2] Bersatu dalam segala Badan[2] bagi menolong ra'ayat yang miskin, yang berwarna dan sa-bagai-nya dalam dunia ini.

Memang-lah perkataan yang layak sa-bagai sa-buah negara anggota menyebut bagitu. Akan tetapi sama kita sedari bahawa Bangsa[2] Bersatu sahingga hari ini merupakan Badan yang makin sa-hari makin tidak berkesan. Yang terakhir kita lihat sahaja kapada resolusi[2] yang di-ambil oleh Majlis Keselamatan dalam perkara Jerusalem, dalam perkara Israel hendak mengadakan perayaan dan pembarisan tentera kerana menyambut hari kebesaran mereka di-Kota Jerusalem. Walau pun Majlis Keselamatan telah mengadakan keputusan melarang-nya, akan tetapi pehak Israel meneruskan dengan tidak ada sa-barang tindakan. Jadi ada atau tidak ada-nya United Nations pada waktu yang saperti sekarang ini sama sahaja. Dan kapada Badan yang saperti ini-lah Kerajaan kita Malaysia menguchapkan tahniah dan menyertai dengan sa-penoh[2]-nya pada hal dia tidak memberi menafa'at kapada Malaysia, melainkan di-perkotak-katekkan oleh sagulongan dan sa-gelintir manusia dari bangsa[2] yang kuat, dan besar terutamanya Amerika. Saperti yang boleh pernah saya sarankan dalam Dewan ini pada tahun 1963 dan 1964 dahulu, ini sa-kali lagi saya mengatakan Bangsa[2] Bersatu perlu di-susun kembali dan negara Malaysia perlu mengambil inisiatif, kalau tidak ada negara lain bagi memperkuatkan barisan[2] negara[2] kechil di-dunia yang baru merdeka bagi mendapat satu perubahan yang besar dan berkesan kapada Bangsa[2] Bersatu yang akan membawa perubahan yang besar dan berkesan pula kapada seluroh nasib umat manusia di-dalam dunia ini.

Tuan Yang di-Pertua, di-antara lain yang di-sentoh oleh Seri Paduka Baginda dan di-dalam Hujongan Khas yang di-beri butir[2] yang banyak bagaimana harapan negara kita ini terhadap perkembangan belia di-negara kita ini. Memang di-dalam statistics yang ada, perangkaan yang di-keluarkan oleh negara kita pun menunjokkan bahawa jumlah ra'ayat Malaysia, jumlah pendudok Malaysia bilangan yang muda-nya itu lebeh ramai, erti-nya zaman hadapan kita ini akan di-tentukan oleh nasib belia[2] dan pemuda[2] yang ada pada hari ini, kerana mereka itu jumlah-nya sangat ramai.

Yang saya ingin menyentoh di-dalam perkara ini ia-lah chara Kementerian Kebudayaan, Belia dan Sokan menyusun gerakan[2] bagi memajukan belia[2] ini, saya tidak erti, tidak faham ka-mana akan di-bawa mereka ini. Mereka ini akan di-bawa ka-mana dan apa akan jadi pada negara kita pada masa hadapan. Maksud saya pemuda[2] dengan segala achara[2] yang di-lakukan oleh Kementerian yang berkenaan dengan belia[2] ini sedang mabok di-dalam A-go-go dan sa-bagai-nya, mereka tidak peduli kapada ugama, saya boleh mengatakan bagitu kerana masjid[2] luar bandar yang di-bangun oleh Kerajaan Perikatan dengan belanja yang bagitu mahal merupakan bangunan yang chantek dan endah, hanya tempat perbualan dan kunjongan orang[2] tua sementara waktu Maghrib dan Isha', dan terlalu jarang kita dapat melihat muka pemuda[2], atau belia[2] di-dalam masjid[2] itu di-seluroh Malaysia ini. Saya khuatir, chara yang di-lakukan oleh Kementerian yang berkenaan ini akan menghasut, akan menghalau, akan membawakan natijah belia[2] kita masa hadapan akan menjadi belia free thinker belaka, yang walau pun mereka keturunan Islam, keturunan Kristian, keturunan Buddha, keturunan Hindu dan sa-bagai-nya, tetapi mereka semua-nya ada-lah orang yang free thinker yang mempersetankan dengan sa-barang ugama pun. Jadi saya khuatir dan kekuatan ini ada bertempat, ada berasas daripada apa yang telah di-lakukan oleh dasar Kementerian yang berkenaan sekarang ini. Saya mengharapkan untok keselamatan negara ini, Kerajaan Perikatan akan chuba menyelesaikan masaalah ini, sebab masaalah ini ada-lah masaalah negara dan bangsa masa hadapan, ia di-tentukan oleh orang yang memerentah di-masa ini. Kalau tidak apa yang

tidak kita mahu pada hari ini berlaku dia akan jadi pada hari besok daripada angkatan belia yang ada pada hari ini.

Saya memerhati, Tuan Yang di-Pertua, di-dalam uchapan dan juga di-dalam Hujongan Khas mengenaï dengan Bahasa Kebangsaan terlalu sadikit, hampir² kita katakan tidak di-sentoh sama sa-kali. Soal Bahasa Kebangsaan ini yang telah kita luluskan undang²-nya pada awal tahun yang lalu, ia bukan satu soal kechil yang boleh di-anggap tidak perlu di-sentoh dalam uchapan kerana Undang² Bahasa Kebangsaan itu, walau pun telah di-luluskan dia, maseh merupakan satu proses bagi perlaksanaan Bahasa Kebangsaan kerana sa-puloh tahun sa-belum itu banyak Menteri² yang tidak ada peluang untok belajar Bahasa Kebangsaan, jadi sampai sekarang pun maseh dalam proses melaksanakan Bahasa Kebangsaan.

Perkara ini terlalu besar yang mesti di-sentoh kerana ia berhubong dengan perlaksanaan Undang² dan kehendak Perlembagaan dan berhubong dengan penyatuan satu bangsa baru yang bernama Malaysia. Apa yang telah kita temuï di-sana, di-dalam Hujongan Khas Uchapan Titah itu, oleh kerana hasil daripada ada-nya Undang² Bahasa Kebangsaan yang pada Kerajaan mengatakan Undang² Bahasa Kebangsaan yang tunggal, tetapi bagi kami Undang² Bahasa Kebangsaan yang tidak tunggal. Hasil-nya maka kursus yang intensive bagi pegawai² yang bukan Melayu telah pun di-atorkan oleh Pejabat Perjawatan Malaysia dengan mendapat sambutan yang menggalakkan. Hasil-nya baru masok Klas I. Sa-tahun lebeh sa-sudah Rang Undang² Bahasa Kebangsaan di-luluskan hasil yang di-siarkan dalam uchapan ini ia-lah baru masok Klas I, ya'ani baru di-adakan kursus² lagi. Memang dulu telah di-adakan kursus, sekarang maseh di-adakan kursus². Apa yang dapat kita harap, Tuan Yang di-Pertua, bagi menjayakan perkembangan Bahasa Kebangsaan? Kita mendengar di-radio, mengikuti talivishen, kita melihat keadaannya sama dengan Singapura dalam perlaksanaan bahasa itu. Apa yang dapat kita banggakan, apa-kah dapat kita banggakan kita telah menuju menjadikan satu bangsa Malaysia yang bersatu di-dalam satu negara Malaysia yang bersatu. Apa yang dapat kita banggakan dalam hal ini? Tidak dapat apa² yang kita banggakan sa-makin lama sa-makin rumit di-masa hadapan, itu-lah yang nampak hasil daripada kelemahan tolak ansor yang telah berlaku pada masa yang telah lalu.

Tuan Yang di-Pertua, dalam Hujongan Khas Titah Uchapan Seri Paduka Baginda ada menyebut soal pilehanraya kebangsaan yang akan di-adakan pada tahun 1969 akan datang. Di-sana ada menyebutkan soal kawasan² baru yang di-usahakan oleh kehendak² Perlembagaan, maka Surohanjaya Pilehanraya terpaksa menyusun sa-mula kawasan² Pilehanraya bagi maksud memenohkan kehendak² Perlembagaan itu sendiri. Pada pendapat saya sa-kali pun Surohanjaya Pilehanraya sedang bekerja dengan tekun dan akan menyerahkan laporannya pada tahun ini, sa-kali saya katakan pada fikiran saya, perkara ini patut di-teruskan, tetapi yang lebeh baik ia-lah meminda Perlembagaan itu sendiri kembali, itu lebeh baik. Erti-nya kehendak Perlembagaan itu meminta supaya Surohanjaya Pilehanraya mesti memenohi kehendak² Perlembagaan kerana itu apabila jumlah pendudok telah bertambah, maka kawasan mengundi itu terpaksa di-susun sa-mula dan di-sesuaikan dengan kehendak² Perlembagaan. Akibah daripada melaksanakan kehendak Perlembagaan ini, maka mungkin akan bertambah di-Kelantan mithal-nya akan bertambah dua kerusi Negeri—dua kawasan, di-Johor mungkin akan bertambah tiga atau empat, di-Kedah mungkin bertambah dua, bagitu juga di-Kawasan² Parlimen, dua kawasan Dewan Ra'ayat. Penambahan² ini bererti penambahan Yang Berhormat bagi orang yang memikirkan Yang Berhormat itu satu perkara yang mutlak, bukan kerana wang saja, tetapi kerana kedudokan yang terhormat. Ini ada peluang baik bagi mengurangkan krisis perbuatan menjadi chalun, tetapi bila kita memikirkan dari segi kepentingan negara dan kepentingan kewangan negara saperti sekarang ini, maka soal menambah

jumlah kawasan ini akan membebankan lagi wang negara dan wang negeri[2] yang sakit merana pada masa ini.

Jadi untok mengelakkan itu, lebeh baik Perlembagaan yang di-pinda, dengan terpinda-nya Perlembagaan, maka kerja itu boleh di-berhentikan dengan serta-merta, sebab jumlah Dewan Negara ini sendiri, Tuan Yang di-Pertua, yang pada mula-nya di-buat Rumah Dewan ini untok Anggota[2] yang menasabah, kemudian terpaksa di-tambah sampai 60 sudah bersempit[2] sa-hingga Menteri pun tak ada tempat, menumpang[2] di-chelah[2]. Ini membazir.

Saya tidak mahu berkata apa[2] dan bagitu juga dalam soal Dewan Ra'ayat dan Dewan Negara. Dewan Ra'ayat telah di-sediakan kerusi chukup dengan keadaan Malaysia sesuai dan menasabah, dan kalau di-tambah lagi, ertinya mungkin bertambah 16 atau 18 di-seluroh Malaysia, maka akan menjadi kelam-kabut kita. Wang tidak ada dan dudok-nya pun bersesak. Yang ada itu pun kadang[2] orang[2] PAS complain tidak dapat peluang hendak berchakap. Alasan Speaker, kerana tak chukup waktu. Kalau di-tambah lagi banyak tukang[2] anggok dan banyak orang[2] yang mengantok dan negara ini malu, saperti malu-nya negara ini kerana Dewan Negara sendiri. Habis tinggi mereka itu berkata worst—very worst, sa-tengah orang mengatakan Dewan Negara ini. Saya tidak tahu kerana saya chakap banyak-kah, atau kerana ahli[2] Perikatan diam belaka, saya tidak tahu, tetapi orang mengatakan Dewan Negara very very worst, memalukan negara kita sendiri. Ada-kah akan di-tambah lagi orang[2] yang datang ka-Dewan, tetapi tidak berchakap.

Tuan Yang di-Pertua, pada pendapat saya ada lebeh baik Perlembagaan itu sendiri di-ubah, di-pinda kerana kuasa Parti Perikatan chukup untok meminda Perlembagaan daripada membeban negara ini dengan wang yang lebeh banyak kapada perkara yang tidak sangat mendatangkan faedah kapada negara kita sendiri. Yang mendukachitakan saya di-dalam uchapan saya pada sidang yang lalu ada saya sentohkan soal tidak ada keadilan dalam perjalanan Pilehanraya negeri kita ini, kerana itu saya meminta di-adakan undang[2] wajib undi. Tiap[2] orang wajib keluar mengundi saperti berlaku-nya di-Singapura, dan di-Australia, tetapi perkara itu telah tidak di-jawab oleh sa-barang Menteri pada masa yang lalu dan telah tidak juga di-sentoh dalam uchapan ini sa-bagai merupakan satu chara baik, atau tidak baik apa yang di-lihat mengikut kacha mata Kerajaan.

Izinkan saya, Tuan Yang di-Pertua, untok menyentoh perkara ini bahawa pada saya, undi wajib hendak-lah di-adakan di-negeri ini, sebab kalau tidak di-adakan undi wajib di-negeri ini, maka tentu-lah akan merugikan dan memenatkan saja pilehanraya[2] yang kita adakan. Saya katakan rugi dan memenatkan saja, kerana dalam Pilehanraya Bachok Utara baru[2] ini yang kami kira, kami boleh menang lagi banyak, tetapi jatoh tinggi 478, 474 yang kami rasa majority dari Perikatan. Jadi penat dan rugi oleh kerana kita bekerja kuat tiba[2] majority kita itu sudah kurang. Sebabnya di-sebabkan di-antara lain[2] ia-lah Kad Pengenalan ini di-pungut beribu[2], ada yang di-bayar dengan wang $2 atau $3 ada yang di-main dengan ugutan[2], kerana itu ra'ayat terpaksa menyerahkan Kad Pengenalan mereka, suka atau tidak mereka sukaï dan tujuan itu untok mengalahkan PAS dalam pilehanraya itu. Tetapi tentu-lah kita telah menggunakan apa yang dapat kita lakukan mendebatkan perkara ini, kerana di-dalam Undang[2] Pilehanraya tidak ada menyebut mengundi dengan Kad Pengenalan, chuma mesti puas hati kapada Pegawai yang menjaga tempat mengundi, walau pun kelaziman di-negeri kita ini untok mengenal sa-saorang mesti puas hati dengan Kad Pengenalan, tetapi tidak ada perkataan atau kalimat Kad Pengenalan dalam undang[2]. Dengan ini sahaja maka dapat kita perjuangkan dan kita memberi tahu ra'ayat mesti-lah menuntut hak mereka sa-bagai pengundi kerana nama mereka ada dalam daftar pengundi. Beribu[2] ada Kad Pengenalan telah di-pungut. Ada sa-orang tuan guru menyimpan 600

Kad Pengenalan. Ada sa-orang Sarjan Polis saperti yang saya dapat tahu 200 dia menyimpan Kad Pengenalan. Ini dari segi Kad Pengenalan bagi menghalang orang keluar mengundi. Ada sa-orang anak telah memukul emaknya, kerana tidak mahu menyerahkan Kad Pengenalan, akibah emak-nya sekarang telah menjadi gila.

Tuan Yang di-Pertua, ini satu bahagian, erti-nya dari sudut pungut Kad Pengenalan dengan usaha mengugot ra'ayat ini kalau ra'ayat tidak boleh mengundi, apa erti-nya pilehanraya? Dan apa erti-nya kempen yang telah di-keluarkan belanja bagitu banyak membuang tenaga bagitu banyak siang dan malam dan apa erti demokrasi bagi negara kita ini?

Tuan Yang di-Pertua, saya telah menulis surat terbuka kapada Yang Amat Berhormat Tunku Perdana Menteri dan beliau telah pun menjawab kapada saya, tetapi dalam surat terbuka saya itu tidak saya sebutkan detail[2]-nya, memang barang itu sedang saya kumpulkan dan saya lebeh suka, kalau sakira-nya Kerajaan bersedia untok membentok sa-buah Surohanjaya di-Raja bagi menyiasat Pilehanraya Bachok Utara sampai dapat di-buktikan kapada negara dan ra'ayat negeri ini dan juga dunia bahawa apa yang sa-benar-nya telah berlaku demokrasi telah di-perkosa sama sa-kali sa-hingga ada pegawai[2] Special Branch dudok di-Balai Polis menyuroh mata[2] memanggil orang dan menekan ra'ayat supaya jangan bekerja untok PAS. Barangkali boleh di-bohong[2]kan oleh wakil dari Kelantan juga, tetapi itu tidak menjadi soal, saya mahu Surohanjaya di-Raja, satu Royal Commission di-bentok bagi menyiasatkan perkara ini baru kita dapat kebenaran. Apa yang saya mahu bukan-lah menjatohkan Perikatan, hendak menimbulkan kebenaran supaya lahir-lah ke'adilan dalam negara kita ini. Bila lahir ke'adilan pilehanraya itu di-nilai, kalau tidak, tidak ada nilai sama sa-kali sa-barang pilehanraya dalam demokrasi negeri ini.

Jadi, Tuan Yang di-Pertua, kerana sebab[2] itu-lah saya katakan undi wajib ini patut di-adakan saya boleh berchakap dengan Tan Sri Ahmad Perang kalau dia di-benarkan saya berjumpa dia, boleh saya shorkan, tetapi ini semua hak Kerajaan, kalau Kerajaan mahu, sebab itu saya ulangi lagi di-dalam Dewan yang mulia ini supaya Kerajaan memikirkan dan melaksanakan satu Rang Undang[2] mewajibkan sa-tiap ra'ayat keluar mengundi dalam sa-barang pilehanraya. Satu perkara lagi, Tuan Yang di-Pertua, di-dalam Hujongan Khas pada muka 75 sampai 78 telah di-sentoh soal[2] bahaya sabersif kominis dalam negeri kita ini. Kerajaan tentu-lah sedar, dan sa-tiap orang yang anti-kominis tentu sedar dalam perkara ini bahawa anasir[2] kominis sedang bergerak dan Malayan Communist Party walau pun telah di-haramkan, tetapi dia tidak pernah membubarkan dirinya sendiri, dia sedang bergerak terus-menerus dalam negara kita.

Statement yang baharu[2] ini di-keluarkan oleh Malayan Communist Party ia-itu saperti yang di-siarkan dari Hongkong ia-itu siaran daripada Radio Peking telah menyebut bahawa Malayan Communist Party akan berjuang terus dengan kekerasan hingga ka-matlamat yang akhir. Jadi oleh kerana anchaman itu wujud sa-lain daripada Malaysia Barat dan juga Malaysia Timor, saya bersama dan berserta dengan keterangan[2] Kerajaan dalam perkara ini. Saya juga menaroh bimbang dalam perkara ini dan saya mengharapkan Kerajaan menchari jalan mengatasi-nya dengan chara yang lain lagi daripada chara yang sedang berjalan sekarang ini.

Tuan Yang di-Pertua, anchaman-nya terlalu besar, sebab Thailand sendiri sedang merasa tekanan kechergasan kominis bersenjata di-bahagian utara sempadan dengan Laos-nya dan juga bahagian selatan di-sempadan dengan Malaysia sendiri. Kalau-lah kegiatan[2] kominis di-Thailand bertambah[2], maka lambat-laun kita akan merasai kegiatan yang bertambah pula di-negara kita ini. Sukachita saya hendak menyebutkan dalam Dewan yang mulia ini, saya pernah berchakap dengan sa-orang bekas Menteri Kerajaan Siam, Kerajaan Thailand, dalam tahun 1950 yang lalu dalam soal perkembangan kominis Tenggara Asia dan beliau

menyatakan bahawa kedudokan di-Thailand sendiri pada tahun 1950 itu 50% daripada angkatan muda Thailand, orang[2] Thai ada-lah atheist, orang yang sudah tidak bertuhan, orang yang sudah mulai memperchayai kominis. Tetapi kata-nya, Kerajaan Tentera sahaja yang dapat mempertahankan Siam daripada terus dapat kapada kominis. Tetapi angkatan muda-nya 80% telah atheist, tidak bertuhan. Hanya mereka itu, oleh kerana tabiat, tabiat yang terlateh beberapa lama, hasil pengajaran ugama Buddha, menghormati ibu-bapa, maka sa-bahagian daripada pemuda[2] ini pergi ka-kuel[2], menjadi Sami[2] Buddha, bukan dengan maksud untok menjadi Sami sa-mata[2], maksud-nya untok menyenangkan hati ibu-bapa mereka. Dan sa-bahagian dari mereka yang muda ini pergi ka-kuel[2] untok menjadi Sami, bukan dengan maksud untok menyenangkan hati ibu-bapa dan untok menjadi Sami, tetapi dengan maksud menchari sa-suatu, jampi[2] mentera[2] dari ugama Buddha bagi mendapatkan ilmu[2] sakti dan sa-bagai-nya.

Jadi, dari apa yang telah saya pernah berchakap dalam tahun 1950 dahulu, bahaya kominis dalam Thailand itu memang benar[2] bahaya dan sekarang telah menjadi kenyataan, telah ada aktivitis yang betul[2] membahayakan Siam dari utara dan selatan-nya sendiri, maka Malaya ada-lah dalam keadaan terancham. Untok mempertahankan kawasan, keadaan dan kawasan sa-belah sini, saya tidak fikir yang Kerajaan Pusat yang bagitu tegas menentang kegiatan anasir subversif kominis hendak terus membiarkan jalanraya yang menghubongkan timor dan barat di-Malaysia ini. Jalanraya yang menghubongkan di-antara Kota Bharu dengan Pulau Pinang, dia bukan sahaja dari segi ekonomi, menguntongkan negara kita, ertinya hasil pengeluaran yang dapat di-keluarkan dari negeri Kelantan akan menolong juga hasil negara Kerajaan Persekutuan dan Kerajaan Negeri, tetapi negeri Kelantan atau negeri Pantai Timor yang tidak ada pelabohan, atau tidak ada kemudahan yang membolehkan di-buat pelabohan, atau kalau di-buat pelabohan memakan belanja yang terlalu besar, kalau ada jalanraya timor dan barat, maka segala kemudahan pelabohan Pulau Pinang dapat di-gunakan dan menjadikan Pulau Pinang pelabohan yang besar di-Malaysia. Maka ra'ayat negeri ini akan dapat peluang kerja yang banyak, negeri akan dapat hasil, negara akan dapat puncha[2] hasil yang baik.

Pada pendapat saya, Kerajaan Pusat tidak harus melengahkan membuat jalanraya ini, bukan sahaja dari sudut tadi, kerana dari sudut tadi-lah menyebabkan jalanraya ini tidak jadi di-buat oleh sebab sentimen[2], kerana berbeza-nya pemerentahan di-negeri Kelantan itu. Lupakan soal tadi, bahawa pandang-lah dari sudut mempertahankan negara kita, dan keselamatan negara kita ini dari bahaya kominis, maka jalan ini mesti di-buat, kerana ini akan mendatangkan juga puncha[2] hasil bagi negara kita sendiri dari sudut pelanchongan dan juga dari sudut[2] lain, kerana dengan pembukaan itu banyak lagi yang menguntongkan sa-lain daripada dapat kita mengadakan petroleum, kawalan yang kemas di-sepanjang jalan itu yang bersempadan dengan negeri Siam di-mana tempat kominis bersarang sekarang ini. Tidak patut Kerajaan mengatakan tidak ada wang dan tidak boleh di-laksanakan, nanti bantuan daripada Asian Highway, atau tunggu bantuan daripada American Aid, Road and Bridges, tidak patut bagitu, sebab jalanraya timor dan barat di-Sabah telah di-buat. Saya tidak mahu mengatakan apa[2], tetapi tentu akan dapat kita nilai sendiri hasil yang lebeh banyak dan lebeh penting ia-lah jalanraya timor dan barat di-Malaysia Barat, bukan di-Sabah, Malaysia Timor itu sendiri.

Lagi satu, Tuan Yang di-Pertua, Kerajaan juga dapat menambah wang dari segi wang negara, wang Negeri dan juga wang pelanchongan jika Taman Negara yang dahulu-nya kita namakan King George's Park sa-bahagian besar daerah itu berada di-dalam Negeri Kelantan, sa-bahagian kechil di-dalam Negeri Pahang, saperti saya ikuti dari peta Tanah Melayu. Kalau ada sa-batang jalanraya daripada Kuala Kerai membawa ka-selatan terus ka-situ,

maka tentu-lah mendatangkan faedah yang banyak, bukan sahaja dari segi ekonomi negeri dan negara, tetapi juga dari segi pelanchong, kerana pelanchong[2] yang pergi ka-Taman Negara, maka dapat terus naik ka-utara, bahagian pantai Timor dengan kerana ada-nya jalanraya dan itu juga menghubongkan antara Kota Bharu dengan Kuala Lumpur dengan chara jalan yang lebeh dekat. Semua-nya ini bukan kerana kepentingan Kelantan sa-mata[2] tetapi ia-lah kepentingan negara, kepentingan nasional kita sendiri. Saya tidak tahu-lah kalau Kerajaan Perikatan memikir tidak penting, tetapi apa yang saya harapkan ia-lah soal pertahanan negara dari bahaya kominis ini tidak boleh di-kesampingkan, tidak boleh di-perkechilkan sa-mata[2] kerana takut jalanraya itu menguntongkan Kerajaan Negeri Kelantan yang di-perentah oleh PAS.

Tuan Yang di-Pertua, masaalah lain yang ingin saya sentoh ia-lah ka-arah satu bangsa Malaysia. Memang di-dalam uchapan berkali[2] Seri Paduka Baginda menyentohkan dan memang dasar Kerajaan Perikatan bagitu-lah to build a United Malaysian Nation dan ini hendak-lah di-jalankan sa-chara betul[2] berkesan dan kalau Kerajaan Perikatan tidak sanggup menjalankan dengan sa-chara berkesan, maka segala apa yang telah di-bena-nya pada beberapa tahun yang lalu akan hanchor berkechai di-masa hadapan. Kelemahan Kerajaan Perikatan dalam soal perlaksanaan bahasa menjadi suatu bukti yang nyata, sa-tiap benda yang dia bangun itu di-sediakan segala bahan untok menghanchorkan-nya kembali. Satu benda yang menjadi komidi sahingga Dewan Parlimen telah menjadi satu tempat permainan juga ia-lah Undang[2] Bahasa Kebangsaan bagi maksud kepentingan nasional. Beberapa kali dalam Dewan Ra'ayat dan juga dalam Dewan Negara, saya dan anggota[2] dari Parti Kerajaan sendiri pernah menyuarakan pendapat[2], ia-itu tidak senang dari sikap sa-bahagian ra'ayat Malaysia yang tidak menunjokkan ta'at-setia mereka kapada negara ini apabila Lagu Kebangsaan dan Bendera Malaysia di-kibarkan di-filem[2] di-dalam panggong[2] wayang, mereka tidak bangun. Beberapa kali telah di-sungutkan perkara ini, akhirnya Kerajaan pun menjawab dengan satu Bill dengan satu Rang Undang[2], akan di-hukum mereka yang tidak menghormati-nya. Yang saya katakan komidi, bila sahaja Rang Undang[2] itu di-luluskan, dan bila sahaja Rang Undang[2] itu di-ambil kuat-kuasa-nya, kalau satu peratoran baharu, ia-itu semua sa-kali filem[2] yang menunjokkan Lagu Kebangsaan Malaysia dan Bendera Malaysia di-panggong[2] wayang gambar di-tarek kembali. Jadi Lagu Kebangsaan itu untok di-hormati di-Majlis[2] Rasmi, di-Majlis[2] yang ada Yang di-Pertuan Agong, Majlis[2] Negara, saperti biasa, dan itu ada-lah normal. Itu ada-lah perkara biasa, satiap orang yang menghadhiri functions, majlis[2] istiadat saperti itu memang tahu sama ada dia pura[2] atau dia sunggoh[2], dia memang tahu, dia harus berbuat bagitu, dia harus menghormati. Yang perlu di-adakan Undang[2] itu ia-lah di-sebabkan atau di-timbulkan oleh sungutan[2] yang tidak menyenangkan dari panggong[2] wayang sa-bagai satu bukti yang tidak ta'at-setia. Ra'ayat ini ada, dan kita mahu menutup tidak ada-nya ta'at-setia itu kapada orang[2] lain, dengan jalan mengadakan Undang[2] itu, dan dengan chara itu melateh ra'ayat supaya tundok kapada kepentingan nasional bagi membena satu Bangsa Malaysia yang bersatu-padu. Tetapi bila sahaja Undang[2] itu di-kuat-kuasakan, semua filem di-tarek balek, ini sudah menjadi permainan. Kalau di-maksudkan bagitu hendak di-tarek balek filem[2] dari panggong wayang gambar tidak perlu di-buat undang[2] kerana sudah traditional, sudah biasa kita bagitu, sudah tahu kita menghormati Lagu Kebangsaan di-dalam sa-barang majlis[2]. Jadi, tidak payah di-adakan undang[2] bagitu—bagitu hebat. Ini semua ranchangan Perikatan, saperti yang di-katakan dari segi ekonomi oleh Professor Engku Aziz, bunyi suara-nya macham naga tetapi jalan-nya macham semut. Jadi hendak membentok satu bangsa baharu pun, suara-nya macham naga, jalan-nya macham semut.

Jadi, Tuan Yang di-Pertua, sadikit lagi yang saya ingin sentohkan soal

dasar pelajaran. Saya tidak mahu berchakap soal Penyata Rahman Talib atau Penyata Razak, kerana perkara itu telah kita perkatakan banyak kali. Yang saya hendak sebutkan satu sahaja-lah, saya tidak mengerti mengapa Kerajaan maseh lagi mengistiharkan melalui surat khabar, radio suroh ibu-bapa yang anak²-nya lahir pada tahun² 1964, 1965 dan 1966 mendaftarkan anak² mereka di-sekolah mana yang mereka suka. Apa-kah ini dapat kita sampaikan kapada chita² menegakkan satu bangsa? Kerajaan tidak membentokkan satu, Kerajaan tidak mahu mengadakan satu structure yang betul². Kerajaan membiarkan. Sudah tentu ibu-bapa Melayu juga sekarang memileh sekolah Inggeris, kerana telah beberapa sekolah kebangsaan telah di-tutup dalam Malaya ini. Kerajaan pun tahu, di-Perak dan di-Johor. Dengan kerana itu ada shor daripada guru² Melayu sendiri meminta supaya di-tutup semua sekolah kebangsaan dan di-jadikan sekolah berbahasa Inggeris belaka. Ini ada-lah hakikat yang sa-benar, kerana tidak ada *value* sa-lama pertandingan di-suroh buat di-antara kura² dengan arnab, di-antara bahasa kebangsaan yang baharu hendak di-naikkan satelah di-perkosa beratus tahun oleh penjajah dengan bahasa Inggeris yang telah bagitu tinggi kedudokan-nya, maka sudah tentu tidak dapat di-kejar oleh bahasa kebangsaan. Dan akhirnya bahasa kebangsaan akan jadi korban dan negara ini terapong² entah ka-mana akan pergi. Jadi, Tuan Yang di-Pertua, Kerajaan sendiri yang membuat kesilapan ini. Sekarang di-suroh pileh lagi, jadi akhir-nya datang-lah repot jumlah sa-kian puloh ribu memileh sekolah China, sa-kian puloh ribu memileh sekolah Tamil, sa-kian puloh ribu memileh sekolah Inggeris dan sa-kian puloh ribu memileh sekolah Melayu, saperti yang berlaku di-Kuala Lumpur jumlah-nya terlalu kechil. Jadi siapa yang membuat-nya, yang membuat-nya ia-lah Kerajaan. Perkara ini mesti-lah di-rentikan. Kita harus mempunyai satu sekolah. Kalau mengikut Penyata Rahman Talib, tahun 1962 sudah mula bahasa kebangsaan mengambil tempat di-semua Darjah Satu, erti-nya tahun 1967 telah selesai perkara ini, tetapi malang-nya Kerajaan Perikatan tidak sanggup tegas dalam melaksanakan chita²-nya sendiri bagi menegakkan satu bahasa dan satu bangsa dalam negara Malaysia ini.

Akhir-nya, Tuan Yang di-Pertua, ingin-lah saya menyampaikan perasaan hati saya yang sa-dalam²-nya meminta kapada Kerajaan supaya menjalankan dasar-nya dengan sa-'adil²-nya terhadap partai² politik yang menjadi lawan Perikatan, kerana tidak patut ada perempuan² di-tinggalkan oleh suami kerana kena tahan, tidak patut anak² kehilangan bapa-nya sa-mata² kerana dia di-tahan dalam kemah² tahanan, sedangkan apabila di-bicharakan dalam kemah² tahanan oleh tiga orang anggota pehak Hakim—Hakim yang benar dan dua orang anggota yang di-lantek oleh Kementerian didapati tidak ada sebab dia boleh ditahan, tidak ada satu kesalahan bahkan tidak tepat dengan sa-barang tudohan, tetapi dia bergantong pada rahim dan belas kasehan daripada Menteri Keselamatan Dalam Negeri sendiri. Jadi, ada-lah tidak adil orang² tahanan jadi korban sa-mata² dengan kerana permohonan² daripada Partai Perikatan, khusus-nya daripada orang UMNO yang mengadakan meshuarat²-nya selalu di-buat-nya dua usul: pertama minta haramkan PAS sa-bagai lawan Perikatan yang kuat, yang kedua tangkap sa-banyak²-nya orang² PAS. Orang² UMNO yang jujor yang bertimbang rasa sa-lepas sahaja meshuarat di-beberapa tempat di-Kelantan khusus-nya datang memberi tahu kapada orang² PAS yang menjadi keluarga mereka bahawa demikian keputusan² yang di-buat, tetapi tidak di-tulis; dicherita dengan mulut. Ini tidak boleh di-nafikan. Apa-lah untong-nya dengan chara yang sa-macham ini saperti yang telah berlaku kapada Tuan Haji Ismail, Setia-usaha Dewan Ulama PAS Negeri Kelantan . . . .

Nik Hassan bin Haji Nik Yahya: Dia menggunakan Qur'an.

Tuan Amaluddin bin Darus: Tuan Setia-usaha Dewan Ulama PAS Negeri Kelantan telah di-tahan bersama dengan Ketua Dewan Pemuda PAS

Chawangan Machang. Dia di-tahan dengan alasan menyusun satu kegiatan sabversif untok menubohkan satu pasokan pemuda² PAS berlateh di-negeri Siam dan balek ka-Malaya untok memberontak. Ini tudohan yang di-buat, yang tudohan itu di-sampaikan tidak ada sain daripada Menteri Keselamatan Dalam Negeri, tetapi ada sain yang berchop, tidak sain dengan tangan, tetapi rubber stamp. Itu-lah perentah tangkap. Orang yang di-katakan telah mengadakan satu perhubongan pergi ka-Sungai Golok berunding dengan orang bagi menyusun satu kegiatan untok melateh pemuda² memainkan senjata dan hendak memberontak di-Malaya, dia di-tangkap, di-tahan dan di-pisahkan dengan anak isteri-nya . . . .

Nik Hassan bin Haji Nik Yahya: Mereka mengkafirkan orang.

Tuan Amaluddin bin Darus: . . . . . di-pisahkan alasan-nya sa-mata² kononnya bersiap hendak memberontak. Padahal hari yang di-katakan dia itu bermeshuarat di-Sungei Golok, pada hari itu dia bermeshuarat Dewan Ulama PAS di-Kota Bharu; ada minit meshuarat-nya, dan Pegawai Special Branch telah pergi ka-Pejabat PAS di-Kota Bharu memereksa minit meshuarat di-dapati benar. Tetapi fitnah ini di-terima, dan dia di-tahan di-Batu Gajah sekarang ini. Ini sahaja yang saya minta supaya berlaku adil-lah sasama kita, kerana kita ada-lah satu keluarga walau pun berbeza² parti dan berbeza pendapat.

Tuan S. O. K. Ubaidulla (*dengan izin*): Mr President, Sir, His Majesty's Gracious Speech yesterday had deep and dimensional clarity. It portrayed an array of achievements of which we in Malaysia can be very proud of.

Among all the subjects His Majesty touched on, the special reference he made to youth training is the one that I consider very important and of great significance to this country. Sir, to my mind, we have been very negligent in tackling the problems of the youth in this country. We have almost touched the point of dismal failure. We have not understood the fast changing world that has produced the restless youths of today. Youths of today are living three to four times the life span that their forefathers lived. That is due to the advancement of science, technology and medicine. It is our inability to offer adequate and necessary occupation, both mental and physical, that has brought the much alarming fall in the moral standard of the youths of today. This state of affairs has brought down the results in the schools and colleges and has created a lack of filial love and lack of respect for the elders. And what is more, Sir, when one opens the newspaper, one reads the alarming tales of theft, robbery, kidnap, rape, murder and things like that committed by youths between 18 and 25. Some 10 years ago this had not been the case in this country. If you go back to the years 1940 to 1958, hardly we came across the incidence of crime which is rampant now. I have been watching this with studious care. It is from 1958 that the curve of crime began rising. Sir, is this one of the prices we are paying for independence? On the contrary, it should not be so. Youths of today, who are the future leaders of tomorrow, should realise that they are the pillars of the coming generation. They should be responsible, civic-minded and bear the burden of the future squarely. Instead of such civic-consciousness, there is a callous indifference in the midst of our youths, a tendency to ape anything foreign, a tendency to follow a culture which is alien to Malaysian culture. Sir, still I believe we have a built-in culture in the head and heart of our youths, but that is being given a very indifferent treatment because we elders have failed them.

There are several valid reasons for this moral vacuum in the sphere of our youths. First and foremost, the parents themselves ought to be blamed. They take it for granted and pay very little attention to the moral and religious teachings of the youths. The second are those who are vested with the "holy" task of giving them their education—I mean the teachers. Teachers are the nation builders of this country, but some of them today take the attitude of the workers in an

assembly plant. Thirdly, Sir, the oft-repeated and most lamented point is the type of films and the programmes we give in our T.V. That hastens the concept of crime and sex into the mind of our youths. If we do not now sit up and take account of our dealing with our youths and their problems, I am afraid we will see here what students are doing in Indonesia. We would have Paris repeated here. Sir, we are a young nation and we cannot afford to have these expensive experiments that would be detrimental to our economy and social advancement.

Sir, may I humbly today loudly think that we should do something immediately about this vital problem. Even as students our youths of today want to have all the participation of elders. Unless we form a Royal Commission on youth problems in this country we may not be able to know what exactly is wrong with the youth movement of this country. To some it may sound that I am thinking too much as an alarmist, but I am satisfied, Sir, that from what is going round all over the world and what we read everyday in the newspapers, it would be a step in the right direction, if we set up a Commission to investigate we can forestall tragedies that are taking place in other countries. It will be very much in keeping with the Malay saying "*Sediakan payong sa-belum hujan*". Thank you.

Tuan Abdul Ghafar bin Baba: Tuan Yang di-Pertua, saya bangun menchadangkan supaya Majlis ini di-tanggohkan hingga pukul 10.00 pagi hari Isnin, 10hb Jun, 1968.

Dato' Dr Cheah Toon Lok: Tuan Yang di-Pertua, saya menyokong.

Timbalan Yang di-Pertua: Ahli[2] Yang Berhormat, Majlis ini di-tanggohkan hingga pukul 10.00 pagi hari Isnin, 10hb Jun, 1968.

Dewan di-tanggohkan pada pukul 4.30 petang.

JAWAPAN[2] BERTULIS

KEMENTERIAN KE'ADILAN

Ra'ayat Malaysia yang lulus Ilmu Undang[2]

1. Puan Bibi Aishah binti Hamid Don bertanya kapada Menteri Ke'adilan berapa-kah bilangan pendudok[2] di-Malaysia yang lulus dalam ilmu undang[2] pada tahun 1963, 1964, 1965, 1966 dan 1967.

Menteri Ke'adilan (Tuan Bahaman bin Samsudin): Bilangan yang di-kehendaki ia-lah:

Tahun	Di-daftar menjadi Peguam	Masok Kerja Kerajaan	Jumlah
1963	33 ...	5 ...	38
1964	64 ...	11 ...	75
1965	59 ...	7 ...	66
1966	61 ...	8 ...	69
1967	73 ...	10 ...	83

Bilangan yang tersebut di-atas ia-lah mengikut berapa orang lulus Undang[2] yang telah menjadi Peguam dan di-champor dengan bilangan yang masok kerja Kerajaan. Ini ia-lah berma'ana bilangan tersebut tidak termasok yang telah lulus tetapi bekerja dengan Sharikat[2] atau berniaga lain atau tidak hendak menjadi Peguam sa-lepas lulus. Di-perchayai bilangan saperti ini kechil sahaja.

Perentah[2] 'Am dan Arahan[2] Perbendaharaan dalam Bahasa Kebangsaan

2. Dato' Sheikh Abu Bakar bin Yahya bertanya kapada Menteri Ke'adilan apa-kah tindakan tertentu yang telah di-ambil oleh Kerajaan untok menter-jemahkan Arahan[2] Perbendaharaan, Perentah[2] 'Am dan surat[2] pekeliling Kerajaan yang lain ka-dalam Bahasa Kebangsaan, dan jika tindakan belum di-ambil lagi, bila-kah tindakan itu akan di-ambil.

Tuan Bahaman bin Samsudin: Perentah[2] 'Am sudah pun di-terjemahkan ka-dalam Bahasa Kebangsaan. Pekeliling Perkhidmatan dan Surat Pekeliling Perkhidmatan tidak akan di-terjemah-kan ka-dalam Bahasa Kebangsaan oleh kerana perbekalan[2] dalam-nya ada-lah untok sementara sahaja. Akan tetapi Pekeliling Perkhidmatan semenjak tahun 1965 dan Surat Pekeliling Perkhidmatan semenjak tahun 1964 ada-lah di-keluarkan dalam Bahasa Kebangsaan dan Bahasa Inggeris atau dalam Bahasa Kebangsaan sahaja.

Berkenaan dengan Arahan[2] Perben-daharaan, dengan bantuan Dewan Bahasa dan Pustaka, sudah pun me-mulakan penterjemahan Arahan[2] Per-bendaharaan ka-dalam Bahasa Ke-bangsaan. Bagaimana pun, oleh kerana penterjemahan ini kena di-buat dengan chermat dan juga kerana ia melibatkan penchiptaan istilah[2] baharu sambil penterjemahan itu di-buat, maka ada-lah di-jangka usaha ini akan mengambil masa juga untok di-siapkan. Berkenaan dengan Pekeliling dan Surat Pekeliling Perbendaharaan, ini ada-lah di-keluar-kan sekarang dalam Bahasa Kebang-saan sahaja atau, terutama-nya jika ia di-pakai juga di-Malaysia Timor, dalam kedua[2] Bahasa Kebangsaan dan Ing-geris.

KEMENTERIAN KERJA RAYA, POS DAN TALIKOM

Jalanraya Tenom-Keningau

3. Datu J. A. Angian Andulag ber-tanya kapada Menteri Kerja Raya, Pos dan Talikom mengapa-kah kontrekter[2] bersendirian tidak di-beri konterek membena jalan tar dari Tenom ka-Keningau.

The Minister of Works, Posts and Telecommunications (Tun V. T. Sambanthan): Since the Sabah P.W.D. is able to undertake this specialised work, it was therefore not given out on contract.

Kerja yang tertentu ini tidak di-beri kapada konterek kerana J.K.R. Sabah boleh membuat-nya.

Jalanraya[2]

4. Dato' Pengiran Mohamed Digadong Galpam bertanya kapada Menteri Kerja Raya, Pos dan Talikom ada-kah Kerajaan akan membena jalan[2] dari Telupid ka-Kinabatangan, ka-Tongod, ka-Keromo, dan ka-Menusu bagi kesenangan pendudok[2] di-situ.

Tun V. T. Sambanthan: No financial provision has been included in the First Malaysia Plan for the construction of a road from Telupid to Kinabatangan, Tongod, Keromo and Menusu. A road from Telupid to Tongod may be considered for inclusion in the next development plan.

Tidak ada peruntokan wang yang di-masokkan ka-dalam Ranchangan Malaysia Yang Pertama untok pembenaan sa-batang jalan dari Telupid ka-Kinabatangan, Tongod, Keromo dan Menusu. Sa-batang jalan dari Telupid ka-Tongod mungkin di-timbang untok di-masokkan ka-dalam ranchangan pembangunan yang akan datang.

Lapangan Terbang

5. Dato' Pengiran Mohamed Digadong Galpam bertanya kapada Menteri Kerja Raya, Pos dan Talikom ada-kah Kerajaan akan membuka sa-buah lapangan terbang di-Menusu bagi kesenangan pendudok[2] di-situ.

Tun V. T. Sambanthan: There is at present no plan to build an airport/airstrip in Menusu.

Tidak ada ranchangan pada masa ini untok membena sa-buah lapangan terbang di-Menusu.

Perkhidmatan Talipon

6. Dato' Pengiran Mohamed Digadong Galpam bertanya kapada Menteri Kerja Raya, Pos dan Talikom ada-kah Kerajaan akan menyediakan alat[2] talipon di-Ulu Kinabatangan yang terletak jauh dari bandar[2] lain, bagi kesenangan pendudok[2] di-situ.

Tun V. T. Sambanthan: Ulu Kinabatangan area is very remote and inaccessible. It is expensive to provide and, almost impossible, to maintain a satisfactory telephone service to this area at present. Moreover, it will require the co-operation of the local inhabitants to operate the service, which will involve the charging of batteries, utilising a generator. Very often, it has been found that the service became unsatisfactory after some time due to poor battery charging.

However, further investigation could be made into the matter if the Hon'ble Member could be more specific as to the actual location of the place since Ulu Kinabatangan refers to several villages in the upper reaches of the Kinabatangan River.

Kawasan Ulu Kinabatangan jauh terpenchil dan tidak mudah di-masoki. Perkhidmatan talipon yang memuaskan bagi kawasan ini tidak dapat di-adakan pada masa ini kerana mahal, malahan mustahil hendak menyenggarakan-nya. Tambahan lagi, kerjasama pendudok[2] kawasan itu terpaksa di-minta untok menjalankan perkhidmatan itu, ia-itu termasok-lah menghidupkan beteri[2], menggunakan sa-buah janakuasa. Kerap kali di-dapati bahawa perkhidmatan bagini tidak memuaskan hati sa-lepas beberapa waktu kerana beteri menjadi lemah.

Bagaimana pun, penyiasatan lanjut dalam perkara ini boleh di-lakukan sa-kira-nya Ahli Yang Berhormat itu dapat menyatakan dengan tepat di-mana letak-nya tempat yang di-maksudkan itu oleh kerana Ulu Kinabatangan meliputi beberapa kampong di-Ulu Sungai Kinabatangan.

Pejabat[2] Pos, Sibu dan Kuching

7. Tuan William Tan asks the Minister of Works, Posts and Telecommunications to state:

(*a*) whether he is aware that parcels in Kuching and Sibu Post Offices are piling to the ceiling and in Kuching a separate ware-house is used to store them, and if so, why these parcels are not delivered;

(*b*) whether proper planning for expansion of telephone lines in a developing industrial area in Kuching has been made to cater for the increased demands for telephones.

Tun V. T. Sambanthan: (*a*) All parcel mails for Sarawak are received at Kuching and comprise not only those from West Malaysia but also from London, Hongkong, Phillipines and

Singapore. Because of the acute storage accommodation at Sibu and Kuching Post Offices and at Kuching when shipments of parcel mail arrive simultaneously, alternative accommodation has to be found to store the bags temporarily until they are transferred to the Parcels Office for processing by the Customs. Non-dutiable ones are speedily cleared and delivered to the addressees. Some dutiable parcels require the production of invoices which the addressees have to obtain from the senders. In this case delivery would depend on how soon the addressees could produce the invoices. The Department is actively pursuing the question of acquiring additional accommodation for the parcels offices at Kuching and Sibu.

(*b*) Presumably the Hon'ble Member is referring to the Pending and Able Road developing industrial areas in Kuching. Planning for extension of telephone lines in these and other developing industrial areas in Kuching has already been completed and the necessary cables are being ordered.

KEMENTERIAN KESIHATAN

Dispensari kechil

8. Datu J. A. Angian Andulag bertanya kapada Menteri Kesihatan ada-kah Kerajaan akan membena sa-buah dispensari kechil di-Kampong Apin Apin, empat belas batu dari Keningau, yang mempunyaï pendudok[2] sa-ramai 3,000 orang.

Menteri Kesihatan (Dr Ng Kam Poh): Tiada chadangan pada masa ini bagi membena sa-buah dispensari kechil di-Kampong Apin Apin. Sa-buah Pusat Kesihatan Kechil Kampong telah siap di-bena dalam tahun 1966. Sa-orang jururawat kesihatan luar bandar telah di-tempatkan di-situ.

There is no plan at present to build a sub-dispensary at Kampong Apin Apin as there is already a village group sub-centre with resident rural health nurse. This village group sub-centre was completed in 1966.

Rumah Sakit Keningau

9. Datu J. A. Angian Andulag bertanya kapada Menteri Kesihatan ada-kah benar bahawa orang[2] yang sakit tidak di-benarkan masok ka-Rumah Sakit di-Keningau dan mereka yang telah pun masok ka-rumah sakit itu di-suroh keluar sa-belum menerima rawatan yang sempurna kerana kekurangan katil[2] dan jika benar, ada-kah Kerajaan akan membesarkan rumah sakit itu.

Dr Ng Kam Poh: Ada-lah tidak benar bahawa orang[2] sakit tidak di-terima masok ka-dalam rumah sakit di-Keningau dan tidak juga benar bahawa mereka yang telah di-terima masok di-suroh keluar sebelum di-beri rawatan yang sempurna di-sebabkan kekurangan katil[2].

It is not a fact that at the hospital in Keningau patients are not admitted. It is not true that those already admitted have been asked to leave the hospital before completion of their treatment due to shortage of beds.

Kelinik[2]

10. Dato' Pengiran Mohamed Digadong Galpam bertanya kapada Menteri Kesihatan ada-kah Kerajaan akan menambahkan lagi bilangan kelinik[2] Kesihatan di-beberapa tempat yang cherok di-Sabah.

Dr Ng Kam Poh: Kerajaan Negeri Sabah ada-lah senentiasa membena kelinik Kesihatan di-tempat[2] yang terpenchil mengikut yang telah di-tetapkan di-dalam ranchangan pembangunan. 22 buah kelinik tersebut telah di-bena dalam 1966, 19 buah dalam 1967 dan 26 lagi ada-lah di-chadangkan bagi tahun 1968. Sekira-nya Ahli Yang Berhormat berkehendakkan kenyataan[2] yang lebeh lanjut mengenaï kelinik[2] ini ada-lah di-shorkan supaya beliau berhubong dengan Kerajaan Negeri Sabah oleh kerana perkara kesihatan ada-lah tanggong-jawab Kerajaan Negeri Sabah sa-hingga 31hb Disember, 1970.

The Government of Sabah is continually building Health Clinics in isolated places in accordance with the development plan. 22 of such clinics were completed in 1966, 19 in 1967 and

26 more are planned for 1968. If the Honourable Member requires more details about these clinics, it is suggested that he contact the Sabah Government as Health matters in that State are the responsibility of the Sabah Government until 31st December, 1970.

KEMENTERIAN LUAR NEGERI

Perutusan[2] Malaysia di-Seberang Laut

11. Dato' Sheikh Abu Bakar bin Yahya bertanya kapada Menteri Luar Negeri:

(*a*) di-negeri[2] mana-kah Malaysia telah membuka kedutaan[2]-nya pada masa ini; dan

(*b*) di-negeri[2] mana-kah Malaysia berchadang hendak membuka kedutaan[2]-nya lagi.

Perdana Menteri:

(*a*) Malaysia sekarang mempunyai perutusan di-negeri[2] yang disebutkan di-bawah:

1. United Kingdom—Pesurohjaya Tinggi Malaysia di-London di-tauliahkan sa-rentak ka-Ireland.
2. Amerika Sharikat—Duta Besar Malaysia di-Washington di-tauliahkan sa-rentak ka-Mexico dan Brazil.
3. Pertubohan Bangsa[2] Bersatu.
4. Australia—Pesurohjaya Tinggi Malaysia di-Australia di-tauliahkan sa-rentak ka-New Zealand.
5. India—New Delhi dan Madras (Pesurohjaya Tinggi Malaysia di-New Delhi di-tauliahkan sa-rentak ka-Nepal).
6. Indonesia—Jakarta dan Medan (Konsulat).
7. Negeri Jepun.
8. Negeri Peranchis—Duta Besar Malaysia di-Paris di-tauliahkan sa-rentak ka-Switzerland.
9. Thailand—Bangkok dan Songkhla (Konsulat).
10. Republik Arab Bersatu—Duta Besar Malaysia di-Cairo di-tauliahkan sa-rentak ka-Sudan dan Lebanon.
11. Saudi Arabia—Duta Besar Malaysia di-Jeddah di-tauliahkan sa-rentak ka-Jordan dan Kuwait.
12. Filipina.
13. Republik Jerman Bersekutu.
14. Vietnam Selatan.
15. Burma.
16. Korea Selatan.
17. Morocco.
18. Nigeria—Pesurohjaya Tinggi Malaysia di-Lagos di-tauliahkan sa-rentak ka-Ghana.
19. Ethiopia.
20. Singapura.
21. Italy.
22. Ceylon—Pesurohjaya Tinggi Malaysia di-Ceylon di-tauliahkan sa-rentak ka-Maldive Islands.
23. Negeri Belanda—Duta Besar Malaysia ka-Negeri Belanda di-tauliahkan sa-rentak ka-Belgium dan Luxemburg.
24. Taiwan (Konsulat).
25. Canada.
26. Pakistan—Islamabad dan Karachi.
27. Austria (Konsulat).

(*b*) Malaysia berchadang hendak membuka sa-buah Kedutaan Besar di-Moscow dalam sadikit masa lagi dan sa-buah Pejabat Perwakilan Tetap Malaysia ka-Jabatan Bangsa[2] Bersatu dan Badan[2] Antarabangsa di-Geneva dengan sa-berapa segera yang boleh.

Atase Penerangan di-Bangsa[2] Bersatu

12. Puan Bibi Aishah binti Hamid Don bertanya kapada Menteri Luar Negeri ada-kah Kerajaan akan melantek sa-orang Atase Penerangan di-Perwakilan Tetap Malaysia di-Bangsa[2] Bersatu, jika tidak, mengapa.

Perdana Menteri: Ya, Kerajaan akan melantek sa-orang Atase Penerangan di-Perutusan Tetap Malaysia di-Bangsa[2] Bersatu dengan seberapa segera yang boleh.

Jawatan-kuasa Bangsa[2] Bersatu

13. Puan Bibi Aishah binti Hamid Don bertanya kapada Menteri Luar Negeri ada-kah Kerajaan akan melantek sa-orang penasihat tetap bagi tiap[2] Jawatan-kuasa Bangsa[2] Bersatu, dan jika tidak, mengapa.

Perdana Menteri: Tidak di-fikir perlu bagi Kerajaan melantek sa-orang penasihat tetap kapada tiap[2] Jawatan-kuasa Bangsa[2] Bersatu. Pegawai[2] Chawangan Bangsa[2] Bersatu di-Kementerian Luar Negeri dan di-Perutusan Tetap Malaysia di-Bangsa[2] Bersatu ada-lah mahir dengan kerja mereka dan mereka boleh menjalani perkara[2] yang timbul dari beberapa Jawatan-kuasa Bangsa[2] Bersatu. Chawangan Bangsa[2] Bersatu di-Kementerian Luar Negeri menasihatkan dan mengarahkan Perutusan Tetap kita di-New York dalam semua perkara. Sementara itu, Perutusan Tetap tersebut sentiasa menghantar laporan berkenaan beberapa Jawatan-kuasa Bangsa[2] Bersatu untok ma'aluman Kerajaan.

Kakitangan Perutusan Tetap Malaysia ka-Bangsa[2] Bersatu berkuasa untok mewakili Malaysia ka-Enam[2] Jawatan-kuasa Perhimpunan Agong saperti:

Jawatan-kuasa yang Pertama yang menjaga hal[2] politik dan keselamatan.

Jawatan-kuasa yang ka-Dua yang menjaga hal[2] ekonomi dan kewangan.

Jawatan-kuasa yang ka-Tiga yang menjalankan perkara[2] social, kemanusiaan dan kebudayaan.

Jawatan-kuasa yang ka-Empat yang menjagai perkara kehakiman termasok wilayah[2] jajahan.

Jawatan-kuasa yang ka-Lima mengenai perkara[2] pentadbiran dan perbelanjawan, dan

Jawatan-kuasa yang ka-Enam mengenai perkara undang[2].

Selain daripada ini, Malaysia ada juga menghantar wakil[2] ka-Jawatan-kuasa tertentu di-Bangsa[2] Bersatu saperti Jawatan-kuasa Hak[2] Manusia dan Jawatan-kuasa Hak[2] Wanita. Jika di-fikir perlu, pemilehan sa-orang wakil yang pakar dalam sa-suatu perkara kapersidangan jawatan-kuasa yang tertentu, akan di-ator dengan pimpinan chawangan Bangsa[2] Bersatu di-Kementerian Luar Negeri melalui shor[2] tertentu yang akan di-kemukakan kapada Kementerian atau pejabat yang berkenaan.

The need for Government to appoint a permanent adviser to each United Nations Committee does not arise. Both the United Nations division in the Ministry of Foreign Affairs and the Permanent Mission of Malaysia to the United Nations are staffed with experts in their own fields capable of handling the present work arising out of the transactions of various United Nations Committees. The former advises and instructs our Permanent Mission in New York in every matter while the latter keeps us fully informed of the proceedings of such meetings.

The staff of the Permanent Mission of Malaysia to the United Nations have the full authority to represent Malaysia at any of the Six Committees of the General Assembly, i.e.:

The First Committee which deals with political matters and security.

The Second Committee which deals with economic and financial matters.

The Third Committee which deals with social, humanitarian and cultural matters.

The Fourth Committee which deals with trusteeship including non-self-governing territories.

The Fifth Committee which deals with administrative and budgetary matters, and

The Sixth Committee which handles legal matters.

In addition, Malaysia also send representatives to the *ad hoc* committees of the United Nations such as the Committee on Human Rights and

the Committee on Women's Rights. Should it be thought necessary, then, under the expert guidance of the United Nations division of the Ministry of Foreign Affairs, appropriate recommendations will be made to the relevant Ministry or department to choose a representative who is an authority on a certain matter, to attend a session of a particular meeting.

KEMENTERIAN PELAJARAN

Sekolah² Ugama di-Sabah

14. Dato' Pengiran Mohamed Digadong Galpam bertanya kapada Menteri Pelajaran ada-kah Kerajaan akan menambahkan lagi wang peruntokan bagi Sekolah² Ugama di-Malaysia Timor.

Menteri Pelajaran (Tuan Mohd. Khir Johari): Kementerian Pelajaran tiada memberi apa² wang peruntokan kapada Sekolah² Ugama (Islam) di-Sabah memandang kapada Fasal 64 (1) Perlembagaan Malaysia dan oleh yang demikian soal menambah peruntokan ini tidak berbangkit.

The Ministry of Education is not providing any financial grant to Religious Schools (Islam) in Sabah in view of Article 64 (1) of the Constitution of Malaysia and the question of increasing it, therefore, does not arise.

Umor Bersara Guru² di-Sarawak

15. Tuan Willian Tan asks the Minister of Education to state:

(*a*) the reason why the Teachers in Aided Secondary Schools in Sarawak are required to retire at the age of 55 years instead of 60 years;

(*b*) whether it is a fact that boarders of Government Secondary Schools in Sarawak are asked to bring 3 gantangs of rice each for one term; and

(*c*) whether he is aware that the students in Government Secondary Schools are complaining of poor food in the School.

Tuan Mohd. Khir Johari:

(*a*) I must first point out that the conditions of service of teachers in Sarawak come within the jurisdiction of the State Government. However, I am informed that the normal retiring age in the Public Service in Sarawak is 55 years and not 60 and this rule also applies to teachers in Aided Secondary Schools in the State.

(*b*) Boarders in Government Secondary Schools in Sarawak are required to pay monthly boarding fees. If needy boarding pupils could not afford to pay such fees some of them may be asked to pay 3 gantangs of rice a month. If they are unable to pay 3 gantangs of rice a month they may be exempted from doing so with the approval of the Director of Education. For the information of the Honourable Member, all primary boarding pupils under Local Councils are required to contribute 3 gantangs of rice a month. This is because the Government does not accept the sole responsibility of feeding all boarding pupils in primary and secondary schools. Parents of boarding pupils in primary and secondary schools should at least share the responsibility of feeding their own children.

(*c*) No, but as the Hon'ble Member is aware, food is a matter of taste which varies from person to person. However, it must be pointed out that the vast majority of boarders in Government Secondary Schools in Sarawak contribute relatively little towards their boarding.

Maktab Pertanian

16. Dato' Pengiran Mohamed Digadong Galpam bertanya kapada Menteri Pelajaran ada-kah Kerajaan akan menimbang menambahkan lagi bilangan penuntut² dari Malaysia Timor yang memasoki Maktab Pertanian, dan sakira-nya perlu, ada-kah Kerajaan akan

menimbang melonggarkan kelayakan masok bagi penuntut[2] dari Malaysia Timor.

Tuan Mohd. Khir Johari: Maktab Pertanian, Serdang, telah menguntokkan 20 tempat bagi kursus Diploma dan 10 tempat kursus Permulaan bagi penuntut[2] dari Malaysia Timor. Adalah di-fahamkan tempat[2] yang diuntokkan ini tiada di-penohi. Jika sakira-nya perlu di-tambahkan lagi bilangan penuntut[2] dari Malaysia Timor ka-Maktab itu, ini boleh di-timbangkan.

Kelayakan masok ka-Maktab Pertanian bagi penuntut[2] dari Malaysia Timor sudah pun di-longgarkan.

KEMENTERIAN PENGANGKUTAN

Keretapi Sabah

17. Datu J. A. Angian Andulag bertanya kapada Menteri Pengangkutan ada-kah Kerajaan akan membena landasan keretapi dari Melalap ka-Keningau memandangkan bahawa ramai orang[2] dan banyak barang[2] di-bawa ka-kawasan ini.

Menteri Pengangkutan (Tan Sri Haji Sardon bin Haji Jubir): Keretapi Sabah ada-lah satu perkara di-bawah jagaan Kerajaan Negeri. Oleh yang demikian Yang Berhormat itu harus-lah mengemukakan soalan ini kapada Kerajaan Negeri.

The Sabah Railway is a subject under the State List. The Honourable Member should therefore address this question to the State Government.

M.S.A.

18. Dato' Pengiran Mohamed Digadong Galpam bertanya kapada Menteri Pengangkutan ada-kah Kerajaan akan menimbang mengurangkan harga tiket[2] kapalterbang Sharikat Penerbangan Malaysia-Singapura antara Kuala Lumpur dan Kota Kinabalu supaya boleh menambahkan lagi bilangan pelawat[2] dari Malaysia Barat ka-Malaysia Timor dan sa-balek-nya.

Tan Sri Haji Sardon bin Haji Jubir: Perkara ini sedang di-timbangkan. Sabenar-nya Sharikat Penerbangan Malaysia-Singapura telah melantek sa-orang pakar untok menjalankan satu kajian besar mengenai seluroh susunan paras tambang bagi perkhidmatan dalam negeri dan ada-lah di-perchayai bahawa perakuan[2] akan di-buat mengenai tambang antara Kuala Lumpur/Kota Kinabalu.

The matter has been under consideration for some time now. M.S.A. had in fact appointed an expert to undertake a major study on the entire domestic fare structure and it is believed that certain recommendations will be made in respect to the Kuala Lumpur/Kota Kinabalu fare.

19. Dato' Pengiran Mohamed Digadong Galpam bertanya kapada Menteri Pengangkutan ada-kah Kerajaan akan meminta Sharikat Penerbangan Malaysia-Singapura membuat dua penerbangan sa-hari dari Kuala Lumpur ka-Kota Kinabalu.

Tan Sri Haji Sardon bin Haji Jubir: Apabila angka[2] lalulintas memerlukannya Kerajaan akan sentiasa menchuba untok menjamin supaya di-adakan perkhidmatan[2] yang menchukupi. Walau bagaimana pun mesti-lah di-ingat ada batas[2] tertentu saperti bilangan kapalterbang yang terhad yang membataskan jadual yang boleh di-pinda dari masa ka-samasa. Sekarang ini sudah ada perkhidmatan Comet sa-tiap hari ka-Kota Kinabalu dari Kuala Lumpur. Saya perchaya perkhidmatan baharu Fokker Friendship sudah memulakan perkhidmatan-nya dari Kuala Lumpur ka-Kuching dan Kota Kinabalu yang pada hakikat-nya mengadakan perkhidmatan kedua yang di-pohonkan oleh Ahli Yang Berhormat itu.

Wherever traffic figures justify Government will endeavour at all times to ensure that there are adequate services to serve them. It must however be borne in mind that there are certain physical limitations such as limited aircraft fleet which limits the flexibility of schedulling. At present there is already a daily Comet service to Kota Kinabalu from Kuala Lumpur. A new Fokker Friendship service will start operating from Kuala Lumpur soon to Kuching

and Kota Kinabalu which in effect provides the second service which the Honourable Member has in mind.

KEMENTERIAN PERTANIAN DAN SHARIKAT KERJASAMA

Pegawai[2] Pertanian

20. Dato' Pengiran Mohamed Digadong Galpam bertanya kapada Menteri Pertanian dan Sharikat Kerjasama ada-kah Kerajaan akan menghantar pegawai[2] pertanian dari Kuala Lumpur ka-Sabah oleh kerana di-sana kekurangan pegawai[2] saperti itu.

Menteri Pertanian dan Sharikat Kerjasama (Tuan Mohamed Ghazali bin Haji Jawi): Kerajaan Pusat ada-lah sedar atas kekurangan kakitangan di-Jabatan Pertanian, Sabah. Maka chara yang tegas dan chepat bagi mengatasi kekurangan ini ia-lah dengan menghantar banyak pegawai[2] Sabah menghadziri latehan pertanian di-semua perengkat. Di-bawah susunan pentadbiran sekarang tiada peruntokan bagi membolehkan pertukaran di-antara Pegawai[2] Pertanian, dan kakitangan pertanian lain di-Malaysia Barat dengan Sabah. Pada masa sekarang Malaysia Barat pun mengalami kekurangan kakitangan pertanian.

Walau bagaimana pun beberapa pertolongan yang boleh akan di-beri kapada Sabah untok mengatasi kekurangan ini dengan menukarkan sabilangan kechil pegawai[2] ka-Sabah dengan chara pinjaman.

The Central Government is aware of the staff shortage of the Sabah Department of Agriculture. The quickest and surest way to relieve staff shortage is to send more Sabahans for agricultural training at all levels. Under the present administrative set-up there is no provision for the interchange of agricultural officers and other agricultural personnel between West Malaysia and Sabah. There is also a shortage of agricultural personnel in West Malaysia.

However, every possible assistance will be rendered to relieve the staff shortage in Sabah. Steps have already been taken to consider the posting of a few officers to Sabah on secondment terms.

KEMENTERIAN PERDAGANGAN DAN PERUSAHAAN

Harga Barang[2]

21. Puan Bibi Aishah binti Hamid Don bertanya kapada Menteri Perdagangan dan Perusahaan apa-kah tindakan tegas yang telah di-ambil untok mengurangkan kenaikan harga barang[2] makanan saperti beras.

The Minister of Commerce and Industry (Dr Lim Swee Aun): My Ministry has taken the following measures to combat price increases of basic consumers goods:

(i) setting up an Advisory Committee on prices of essential commodities to advise the Government on ways and means to check price increases;

(ii) introducing an order under the Price Control Ordinance, 1964, whereby every shopkeeper is required to display price tags showing prices and grades of the following commodities: rice, sugar, wheat flour and cooking oil;

(iii) carrying out surprise checks by Supplies Inspectors appointed under the Supplies Act on retail shops in the country to see that all essential goods are sold at reasonable prices;

(iv) inviting the public to lodge complaints with the Ministry of Commerce and Industry through P.O. Box 8000;

(v) stopping the purchase of local rice by the Government Rice Stockpile in the 1967/8 season with a view to avoiding competition with the private rice dealers;

(vi) liberalising the import of rice;

(vii) encouraging the formation of the Consumers' Associations. One such Association has been established in Selangor with financial

assistance from the Government. The Association has carried out surprise surveys of prices of essential commodities and has reported to the Ministry where excessive prices are charged. Acting on this information, the Ministry has taken appropriate action on those shops concerned;

(viii) arresting and prosecuting those who failed to display price tags under P.U. 271/67 of the Price Control Ordinance or stored rice without a licence under the Control of Supplies Act, 1961.

Kementerian saya telah mengambil langkah[2] yang berikut sa-bagai melawan kenaikan harga barang[2] makanan yang perlu:

(i) menubohkan sa-buah Jawatankuasa Penasihat mengenai harga barang[2] yang perlu untok menasihatkan Kerajaan tentang chara hendak menahan kenaikan harga barang[2];

(ii) mengeluarkan perentah di-bawah Ordinance Mengawal Harga, 1964, menyuroh tiap[2] pekedai supaya memaparkan harga dan pangkat[2] barang[2] yang berikut: beras, gula, tepong gandum dan minyak makan;

(iii) Merinyu[2] Perbekalan yang dilantek di-bawah Act Perbekalan menjalankan pemereksaan mengejut ka-atas kedai[2] jualan ronchit di-dalam negeri ini untok mengawasi supaya semua barang[2] perlu di-jual dengan harga yang berpatutan;

(iv) mempelawa orang ramai membuat aduan kapada Kementerian Perdagangan dan Perusahaan menerusi Peti Pos 8000;

(v) Pehak Simpanan Beras Kerajaan berhenti membeli beras tempatan dalam tempoh 1967/8 untok mengelakkan persaingan dengan peniaga[2] beras sendirian;

(vi) membebaskan impot beras;

(vii) menggalakkan penubohan Persatuan[2] Pengguna dan sa-buah Persatuan sa-umpama-nya telah pun di-tuboh di-negeri Selangor dengan mendapat bantuan kewangan dari Kerajaan. Persatuan ini telah menjalankan penyiasatan mengejut terhadap harga barang[2] yang perlu dan telah pun melaporkan kapada Kementerian ini tentang harga[2] yang terlampau mahal. Sa-telah menerima ma'alumat saperti ini, Kementerian ini telah mengambil tindakan yang sesuai terhadap kedai[2] yang berkenaan;

(viii) menangkap dan membicharakan mereka[2] yang gagal memaparkan harga barang[2] menurut P.U. 271/67 Ordinance Mengawal Harga atau menangkap dan membicharakan mereka[2] yang di-dapati menyimpan beras tanpa lesen menurut Act Mengawal Perbekalan tahun 1961.

Barang[2] Negeri China

22. Puan Bibi Aishah binti Hamid Don bertanya kapada Menteri Perdagangan dan Perusahaan berapa banyak-kah barang[2] Negeri China Kominis yang di-impot oleh Malaysia dan berapa banyak-kah barang[2] Malaysia yang di-eksepot ka-Negeri China Kominis tiap[2] tahun.

Dr Lim Swee Aun: The value of goods in Malaysian $ imported from China and of goods exported to China for each year for period 1964 to 1967 are as follows:

Year	Imports	Exports
1964* ...	337.7 ...	2.4
1965 ...	228.6 ...	4.3
1966 ...	239.9 ...	3.5
1967 ...	226.3 ...	20.2

SOURCE: Malaysia Quarterly Statistics of External Trade

Oct.-Dec. ... 1964
„ „ ... 1965
„ „ ... 1966
„ „ ... 1967

* Figures include Singapore's Trade.

Nilai dalam ringgit Malaysia atas barang[2] yang di-impot dari Negeri China dan barang[2] yang di-eksepot ka-Negeri China bagi tiap[2] tahun dari 1964 hingga 1967 ia-lah saperti berikut:

Tahun	Impot	Eksepot
1964*	337.7	2.4
1965	228.6	4.3
1966	239.9	3.5
1967	226.3	20.2

PUNCHA: Malaysia Quarterly Statistics of External Trade

Oct.-Dec. ... 1964
" " ... 1965
" " ... 1966
" " ... 1967

* Angka[2] ini termasok Perniagaan Singapura.

Barang[2] Malaysia di-Pasaran Luar Negeri

23. Puan Bibi Aishah binti Hamid Don bertanya kapada Menteri Perdagangan dan Perusahaan apa-kah langkah[2] yang telah di-ambil atau akan di-ambil oleh Kerajaan Malaysia untok menentukan supaya barang[2] Malaysia mendapat pasaran di-luar negeri.

Dr Lim Swee Aun: My Ministry is now in the process of actively promoting the exports of Malaysian goods in foreign markets and towards this end, we have posted a number of Trade Commissioners overseas. These officers have been required to make thorough market surveys for Malaysian goods in the countries where they are stationed. We will also be setting up an Export Promotion Council which will be responsible for the over-all co-ordination of our efforts to encourage exports of Malaysian products, particularly manufactures and semi-manufactures. The Council will establish close liaison with the Trade Commissioners overseas.

The Government has also granted various incentives to the manufacturing sector to encourage established as well as new industries to re-orientate themselves towards export marketing. With these incentives and the services now provided by the Trade Commissioners, the manufacturing sector should be in a better position to find overseas markets for their products.

In addition my Ministry is also taking part in international trade fairs and is encouraging selling missions to go abroad.

Kementerian saya sedang giat memajukan usaha mengeksepotkan barang[2] Malaysia ka-pasaran luar negeri. Untok menchapai chita[2] ini kita telah menghantarkan beberapa orang Pesurohjaya Perniagaan kita ka-seberang laut dan di-negeri ini mereka di-tugaskan menyiasat sa-dalam[2]-nya tentang pasaran untok barang[2] Malaysia. Kita akan menubohkan juga sa-buah Majlis Memajukan Eksepot yang akan bertanggong-jawab dalam seluroh pengimbangan usaha[2] kita menggalakkan eksepot barang[2] Malaysia ter-utama sekali barang[2] buatan atau sa-paroh buatan Malaysia. Majlis ini akan berhubong rapat dengan Pesurohjaya[2] Perniagaan di-seberang laut.

Kerajaan telah juga memberi berbagai[2] galakan kapada pembuat[2] barang[2] untok menggalak perusahaan[2] yang sudah sedia di-tubohkan atau perusahaan[2] baharu supaya membiasakan sa-mula dengan chara[2] pemasaran eksepot. Dengan galakan[2] ini dan juga dengan khidmat yang di-beri oleh Pesurohjaya[2] Perniagaan sekarang ini pehak pembuat barang[2] harus boleh menchari pasaran yang lebeh baik bagi barang[2] mereka di-seberang laut.

Sa-lain daripada itu Kementerian saya juga mengambil bahagian dalam pertunjokan dagangan antarabangsa dan juga menggalakkan utusan jual-menjual di-luar negeri.

Batek

24. Puan Bibi Aishah binti Hamid Don bertanya kapada Menteri Perdagangan dan Perusahaan ada-kah kain[2] batek dari Kelantan mendapat pasaran di-negeri[2] di-Afrika, dan jika ya, bila-kah kain[2] batek ini akan di-eksepot ka-negeri[2] ini.

Dr Lim Swee Aun: We have not as yet investigated the possibilities of exporting Bateks to African countries. In August this year we will be posting a Trade

Commissioner in Nairobi to cover the East African countries and one of his immediate tasks will be to make a thorough market survey on the possibilities of exporting Made-in-Malaysia goods, including Batek, to some of the East African countries.

Kita belum lagi menyiasat tentang kemungkinan mengeksepotkan batek ka-negeri[2] di-Afrika. Dalam bulan Ogos tahun ini kita akan menempatkan sa-orang Pesurohjaya Perniagaan ka-Nairobi yang akan bertugas di-sana meliputi negeri[2] di-Afrika Timor juga. Satu daripada tugas[2]-nya yang akan di-lakukan segera ia-lah membuat penyiasatan pasaran yang rapi tentang kemungkinan mengeksepotkan barang[2] Buatan Malaysia, termasok Batek, ka-satengah[2] negeri di-Afrika Timor.

JABATAN PERDANA MENTERI

Lawatan Sambil Belajar

25. Datu J. A. Angian Andulag bertanya kapada Perdana Menteri ada-kah Kerajaan akan berchadang menghantar ketua[2] anak negeri Sabah yang boleh berbahasa Inggeris membuat lawatan sambil belajar ka-luar negeri untok meluaskan lagi pengalaman mereka dan menjadi chontoh yang lebeh baik bagi mereka yang mempunyaï anak buah sa-ramai 2,000 hingga 3,000 orang tiap[2] sa-orang.

Perdana Menteri: Ranchangan khas saperti yang di-kemukakan itu tidak ada sekarang ini tetapi permintaan[2] untok membuat lawatan sambil belajar itu akan di-pertimbangkan dari segi faedah yang akan di-dapati dari lawatan tersebut dan lawatan[2] itu untok ka-negeri[2] di-Tenggara Asia sahaja.

Ijazah[2] Amerika Sharikat

26. Puan Bibi Aishah binti Hamid Don bertanya kapada Perdana Menteri ada-kah Kerajaan telah mengiktirafkan ijazah[2] dari Universiti[2] Formosa dan Amerika Sharikat.

Perdana Menteri: Kerajaan belum mengiktirafkan ijazah[2] Universiti dari Taiwan tetapi Kerajaan telah meng-iktiraf ijazah[2] yang di-peroleh dari Amerika Sharikat dalam pengiktirafan kelulusan dengan chara yang umum saperti berikut:

(A) Kelulusan ikhtisas di-iktiraf dengan sharat bahawa—

(i) Ijazah[2] yang di-anugerah oleh Universiti[2] yang di-tauliah ia-itu Universiti[2] yang bertauliah kapada perwakilan wilayah mentauliah atau regional accrediting agencies.

(ii) Ijazah[2]-nya di-terima oleh perwakilan[2] mentauliah ahli[2] ikhtisas yang bersangkutan. Perwakilan mentauliah ahli[2] ikhtisas yang di-akuï ia-lah—

(*a*) *Bagi pertanian*—

"The National Association of Land-Grant Colleges and Universities;"

(*b*) *Bagi akitek*—

"The National Architectural Accrediting Board"; dan

(*c*) *Bagi kejuruteraan*—

"The Engineers' Council for Professional Development".

Kelulusan ikhtisas 'am, apabila di-akuï, akan di-terima sa-bagai sa-tanding dengan kelulusan[2] yang sama yang di-anugerah oleh Universiti Malaya.

(B) Kelulusan[2] yang bukan ikhtisas di-iktirafkan dengan sharat bahawa—

(i) ia di-anugerah oleh Universiti[2] Amerika Sharikat yang bertauliah ia-itu Universiti[2] yang di-tauliah oleh perwakilan wilayah mentauliah;

(ii) ia di-peroleh dengan markah "B" pukol rata ia-itu sa-bagai yang di-beri di-dalam sijil; dan

(iii) bidangan pelajaran yang di-akuï yang menemuï kehendak[2] Kerajaan Malaysia.

Bagi kelulusan[2] yang bukan ikhtisas ini, ijazah Sarjana Muda akan di-anggap sa-bagai sa-tanding dengan ijazah Lulus sementara ijazah Sarjana di-anggap sa-bagai sa-tanding dengan ijazah Kepujian Universiti Malaya.

Hukuman[2] Kerana Kesalahan[2] Rasuah

27. Tuan William Tan asks the Prime Minister to state if Government would state what the consequences would be, particularly the penalty to be imposed, in the case of

(*a*) a civil servant; and

(*b*) a politician, who have been found guilty of corruption by the Anti-Corruption Agency.

Perdana Menteri: The Anti-Corruption Agency does not conduct a trial of its own in order to ascertain the guilt or innocence of any persons on charges of corruption. In the case of Government servants, if the Agency finds sufficient evidence to charge them in a Court of law it will do so under the appropriate laws. In regard to cases which do not justify Court proceedings, the matter will be referred by the Agency to the appropriate Disciplinary Authority for whatever action deemed necessary under the General Orders.

The consequences following a conviction under the Prevention of Corruption Act, 1961 are:

(*a*) *Civil servant:* To imprisonment for a term of not exceeding *five* years or to a fine not exceeding ten thousand dollars or to both such imprisonment and fine. And liability to *dismissal* from the service and loss of *pension* rights.

(*b*) There is no separate law for Ministers, Members of Parliament and State Assemblymen. If they are found guilty of an offence under the Act, they are subject to the same law.

KEMENTERIAN KEWANGAN

Pemereksaan Kastam di-Tambak Johor

28. Dato' Sheikh Abu Bakar bin Yahya bertanya kapada Menteri Kewangan ada-kah Kerajaan sedar akan gendala yang di-alami sa-tiap hari di-Pusat Pemereksaan Kastam oleh lori[2] perniagaan dan kereta[2] persendirian apabila masok ka-Malaysia melaluï Tambak Johor, dan jika sedar, apa-kah tindakan yang Kerajaan berchadang hendak ambil untok menyenangkan lalulintas di-tempat itu.

The Minister of Finance (Tun Tan Siew Sin): I am very much aware of the delays that occur at the Customs checkpoint in Johore Bahru and every effort is being made to alleviate this situation. The fact remains, however, that commercial vehicles in particular tend to move only at certain hours of the day, especially from about noon to 3.00 p.m., and it is obvious that the position could be eased somewhat if there is a more even spread of such traffic throughout the day.

The amount of traffic as a whole over the Causeway has increased greatly but because of the physical limitations of the area in which the Customs have to operate in Johore Bahru, it would not be possible to extend such facilities without incurring very heavy expenditure. The Treasury, however, is looking into the desirability of providing more staff at this station as one way of easing the situation.

Saya sunggoh sedar tentang kelambatan yang berlaku di-tempat pemereksaan Kastam di-Johor Bahru. Segala usaha sedang di-ikhtiarkan supaya keadaan ini dapat di-ringankan. Tetapi apa yang sa-benar-nya berlaku ia-lah kereta[2] dagang khas-nya, suka bergerak pada masa[2] yang tertentu sahaja pada siang hari, terutama sekali menjelang tengah hari hingga pukul 3 petang. Keadaan ini jelas boleh di-ringankan sadikit kira-nya kereta[2] sa-umpama itu bergerak bukan pada satu[2] masa yang tertentu sahaja bahkan pada waktu lain juga sa-panjang hari.

Jumlah lalu-lintas di-Tambak itu pada keselurohan-nya telah bertambah banyak tetapi oleh kerana kawasan Kastam menjalankan pemereksaan di-Johor Bahru itu tidak bagitu luas, maka tidak mungkin dapat memberi kemudahan[2] saperti itu tanpa mengeluarkan belanja yang amat besar. Walau bagaimana pun Perbendaharaan sedang meneliti hasrat menambah kakitangan di-tempat pemereksaan ini sa-bagai satu ikhtiar hendak meringankan keadaan ini.

HUJONGAN KHAS KAPADA TITAH UCHAPAN DULI YANG MAHA MULIA SERI PADUKA BAGINDA YANG DI-PERTUAN AGONG DALAM MAJLIS PEMBUKAAN PARLIMEN PADA HARI KHAMIS, 6 HARIBULAN JUN, 1968

Kertas ini ia-lah Hujongan Khas kapada Titah Uchapan yang di-lafadzkan oleh Duli Yang Maha Mulia Seri Paduka Baginda Yang di-Pertuan Agong dalam Majlis Pembukaan Parlimen pada hari Khamis, 6 haribulan Jun, 1968 yang mengandongi lain² penerangan yang lengkap

---

JABATAN PERDANA MENTERI

KEADAAN EKONOMI SA-CHARA UMUM DALAM TAHUN 1967 DAN KEMUNGKINAN BAGI 1968

Tahun 1967 merupakan satu tahun lagi perkembangan ekonomi Malaysia, walau pun kadar keluaran bertambah dalam tahun kedua Ranchangan Malaysia Pertama ini kurang dari kadar tahun 1966, di-sebabkan terutama-nya oleh faktor² yang tidak dapat di-kawal.

2. Keluaran Negara Kasar (KNK) mengikut harga pasaran telah bertambah sa-banyak 2.8%, dari $9,243 juta dalam tahun 1966 kapada $9,502 juta dalam tahun 1967. Keluaran sa-chara benda (physical output) ada-lah di-anggarkan bertambah sa-banyak 5.8% dalam tahun 1967 berbanding dengan 6.4% dalam tahun 1966; ini hanya menunjokkan kadar tambahan yang kurang sadikit sahaja.

3. Ekonomi negara telah terpaksa menampong kesan harga² dunia yang lebeh rendah bagi barang² ekspot-nya yang utama—getah asli, timah dan kelapa sawit— dan ini telah mengurangkan hasil dari ekspot. Tambahan lagi, kesan² permulaan dari pengundoran tentera British dan keadaan yang tidak tenteram di-Tenggara Asia ini telah juga memberi kesan atas kemasokan modal per-sendirian dari luar. Pembentokan modal kasar telah berkurangan dari 18.5% dari jumlah keluaran negara kapada 17.6% dalam tahun 1967 dan tabongan kasar dalam negeri (gross domestic savings) juga telah berkurangan dari 19% dari jumlah keluaran negara kasar kapada 17% dalam tahun 1967. Kedua² penggunaan dan penanaman modal di-bahagian 'awam telah terus bertambah.

4. Walau pun ada aliran ekonomi yang meleset, usaha² untok mendapatkan chukai dari puncha² dalam negeri untok pembangunan telah pun dapat di-kekal-kan dan ini merupakan satu bukti kapada negara² luar yang Malaysia tidak berkechuali untok giat menolong diri sendiri.

5. Tahun 1967 merupakan satu tahun untok menyesuaikan dengan faktor[2] luar yang tidak sehat. Dengan ada-nya kegiatan[2] ekonomi yang terus maju di-negeri[2] perusahaan terbesar di-dunia, harga[2] barang[2] ekspot yang utama di-negeri ini akan menjadi lebeh baik dan dengan pengeluaran yang di-jangka bertambah serta kedudokan ekonomi, sosial dan siasah yang setabil, maka kedudokan ekonomi akan datang berupa baik juga.

6. Negara ini di-samping mempunyai banyak tanah subor yang maseh belum di-buka ada juga mempunyai masa'alah[2] penganggoran dan tenaga buroh yang tidak di-gunakan sa-penoh-nya. Tahun ini sa-patut-nya dapat menghasilkan faedah[2] besar dengan menggunakan kedua[2] tanah dan tenaga buroh sa-telah di-jalankan dasar[2] pembahagian tanah yang lebeh sesuai untok kemajuan pertanian.

7. Malaysia ada-lah bernasib baik kerana mempunyai bahan[2] untok menjayakan pembangunan ekonomi yang realistik. Dalam Kajian Pertengahan Ranchangan Malaysia Pertama yang di-jalankan dalam tahun 1968 ini, semua faktor[2] yang memberi kesan ka-atas kemajuan ekonomi akan di-timbangkan.

Kemajuan Tanah

8. Penting-nya kemajuan tanah untok meneruskan kemewahan ekonomi yang ada sekarang tidak-lah payah di-jelaskan. Untok membiayai ranchangan[2] yang besar ini, maka sangat-lah mustahak bagi Kerajaan meminta bahagian persendirian juga bersama[2] memikul beban pembangunan.

9. Keputusan[2] dari Ranchangan Pemetaan Tanah sekarang amat-lah berguna bagi meranchang pembangunan negara. Banyak perojek[2] pembangunan meliputi kawasan[2] tertentu sekarang ini sedang di-ranchangkan di-kawasan[2] yang sangat sesuai bagi pertanian dan perkampongan. Kawasan[2] yang terbesar ada-lah di-dapati di-Tenggara Negeri Pahang, di-mana lebeh kurang 1.1 juta ekar tanah ada-lah di-perchayai sesuai untok pertanian, berserta dengan beratus[2] ribu ekar kawasan perhutanan kekal yang perodaktif. Kawasan ini sangat-lah sesuai untok pembangunan sa-chara besar-besaran kerana, pada umum-nya, kawasan ini ada banyak hasil asli yang tinggi mutu-nya dan berdekatan dengan kawasan[2] pembangunan. Kerana penting-nya kawasan ini dari segi setrategi, maka pembangunan-nya mungkin akan memberi kesan penggerak kapada ekonomi yang akan menembusi batasan pembangunan sa-benar, di-mana lebeh kurang sa-juta orang akan dapat tinggal.

10. Dua kawasan lagi telah di-pileh untok di-tumpukan usaha[2] pembangunan. Kawasan[2] ini yang mempunyai kemungkinan pertanian sa-banyak 350,000 ekar ada-lah terletak di-Negeri Johor dan kedua[2] kawasan ini ada-lah sama besar-nya atau mempunyai peluang yang sama dengan kawasan Tiga Segi Jengka yang sekarang ini sedang di-buka dengan pesat-nya.

Pertanian Aneka-Jenis

11. Kerajaan telah berusaha untok mempelbagaikan ekonomi Malaysia dengan menegaskan khas kapada bahagian pertanian sebagai bahagian yang di-utamakan. Satu permohonan untok mendapat bantuan daripada Ranchangan

Pembangunan Bangsa[2] Bersatu (UNDP) untok ranchangan[2] penyelidekan pertanian akan di-kemukakan tidak lama lagi.

12. Satu kemajuan lagi ia-lah keputusan Kerajaan baharu[2] ini hendak menubohkan Pusat Penyelidekan dan Kemajuan Pertanian Malaysia atau "Malaysian Agricultural Research and Development Institute (MARDI)" yang bertugas untok menyelidek semua tanaman (kechuali getah dan nenas) dan ternakan termasok ayam itek. Ranchangan[2] lanjutan yang di-kehendaki bagi menyebarkan hasil[2] penyelidekan kapada pekebun[2] kechil, ladang[2] dan perusahaan[2] akan juga di-selenggarakan. Kerajaan akan menubohkan MARDI dengan seberapa segera dengan pertolongan pehak antarabangsa. Kemajuan telah juga di-chapai untok menentukan pengeluaran[2] yang patut di-besarkan lagi, saperti ubi kayu, jagong, pisang dan cocoa.

Pembangunan Perusahaan

13. Di-dalam perkara kemajuan perusahaan, satu lapangan yang memberi harapan untok perkembangan pembangunan perusahaan ia-lah perusahaan[2] yang menggunakan kayu. Malaysia sekarang ini ia-lah pengeluar utama bahan[2] kayu keras dan kayu balak mungkin akan bertambah dalam beberapa tahun di-hadapan. Peluang[2] lain untok berkembang termasok-lah kemajuan perusahaan plywood dan veneer. Dengan pertolongan Ranchangan Pembangunan Bangsa[2] Bersatu (U.N.D.P.), satu perjanjian telah terchapai supaya satu perojek pembangunan perusahaan hutan di-laksanakan di-Malaysia selama lima tahun.

Ranchangan Tenaga Ra'ayat dan Pelajaran

14. Kerajaan sedar peri mustahak-nya menyelaraskan sa-berapa boleh keluaran daripada sistem pelajaran dengan keperluan[2] ekonomi, supaya dapat mengurangkan masaelah[2] penganggoran yang bertambah tiap[2] tahun dengan ada-nya lepasan[2] sekolah. Sangat-lah mustahak perubahan mata pelajaran 'am kapada jurusan[2] teknikal dan vokeshen di-perbanyakkan. Bank Dunia telah bersetuju memberi pertolongan kapada Kerajaan untok menubohkan banyak lagi sekolah[2] vokeshen dan sekolah[2] menengah pertanian di-Malaysia Barat. Di-Malaysia Timor, bantuan[2] akan di-beri untok menubohkan sekolah[2] semacham ini juga dan maktab[2] latehan guru.

Pengangkutan

15. Satu kajian pengangkutan sa-chara meluas sedang di-jalankan oleh satu pasokan penasihat yang di-bentok oleh Bank Dunia dan Kerajaan. Kajian[2] ini akan membuat satu ranchangan yang lengkap mengenai penanaman modal di-bahagian pengangkutan bagi tahun 1969-75, dengan berasaskan keutamaan[2] dari segi ekonomi bagi perojek[2] yang tertentu, dan juga ranchangan jangka panjang bagi jangka masa 1967-85. Chadangan[2] dalam kajian itu termasok juga perkara memperbaiki lagi perjalanan, kerja[2] meranchang, susunan, pentadbiran dan pengurusan tiap[2] jenis pengangkutan, memperbaiki dasar[2] pengangkutan Kerajaan serta melateh orang[2] Malaysia dalam bidang meranchang pengangkutan.

16. Malaysia telah juga mengambil daya utama menganjorkan Persidangan Pegawai[2] Tenggara Asia mengenai Pengangkutan dan Perhubongan kerana memandang kapada perlu-nya pengangkutan dan perhubongan kapada pembangunan kawasan Tenggara Asia ini. Dengan shor daripada Persidangan tersebut, Kerajaan Malaysia telah meminta Bank Pembangunan Asia supaya menjalankan satu kajian pengangkutan meliputi Negeri[2] Tenggara Asia dan kajian sedang berjalan. Kerajaan telah menubohkan satu Jabatan Setia-usaha Sementara untok menjalankan perkara[2] berkaitan dengan hal ini.

Bantuan[2] Pembangunan Luar Negeri

17. Dengan usaha mendapat dan menggunakan bantuan luar, Kerajaan telah menerima daripada beberapa buah negeri dalam Kumpulan Kelab Membantu Malaysia tawaran yang konkerit mengenai bantuan wang dan teknik; dan peratoran undang[2] untok menggunakan tawaran daripada luar ini sedang di-siapkan. Bagaimana pun, oleh sebab ekonomi Malaysia ada-lah berasaskan kapada pertanian dan perojek[2] yang di-jalankan kechil[2] belaka serta tiada sa-tempat dan tiada banyak pula berkehendakkan bahan[2] impot, maka perojek[2] itu tidak-lah dapat di-biayai dengan pinjaman yang di-tawarkan mengikut sharat[2] yang ada sekarang. Oleh itu, Bank Dunia telah menjadi puncha besar untok mendapat pinjaman. Perengkat pertama perojek Tiga Segi Jengka yang meliputi kawasan 34,000 ekar telah mendapat pinjaman AS$14 juta ringgit daripada Bank Dunia. Bank Dunia telah pun menolong untok kemajuan sistem talikom, pembekalan ayer bagi kawasan Kuala Lumpur dan mengembangkan ranchangan sekolah teknik, vokeshen dan pertanian dalam bahagian pelajaran.

18. Satu puncha pinjaman wang lagi ia-lah Bank Pembangunan Asia yang mengutamakan pembangunan pertanian. Di-antara perojek[2] yang di-kemukakan kapada Bank Pembangunan Asia untok di-tanggong perbelanjaan-nya ia-lah ranchangan kilang[2] memperoses kelapa sawit yang di-laksanakan oleh Lembaga Kemajuan Tanah Persekutuan dan juga pembekalan ayer di-Pulau Pinang dan Seberang Perai.

19. Lain[2] perojek yang berkehendakkan bantuan dari luar negeri ia-lah untok membesarkan alat memanaskan ayer (thermal units) di-pusat[2] letrik di-Prai dan di-Port Dickson, dan juga menajok bentok jurutera yang lengkap di-pembangunan perojek letrik haidro di-Perak Utara, serta juga satu kajian ranchangan tanah yang luas di-sabelah selatan Pahang. Kerajaan British telah pun menawarkan bantuan untok mengatasi masaelah[2] yang akan timbul di-sebabkan oleh penarekan tentera[2]-nya dari kawasan ini.

Tugas Menyatu-padukan Bangsa

20. Meshuarat antara Kerajaan[2] Negeri dan Kerajaan Pusat di-beberapa perengkat dari satu masa ka-satu masa telah pun menolong mengatasi masaelah[2] menyatu-padukan negeri[2] di-Malaysia ini. Menteri[2] dan pegawai[2] Kerajaan Persekutuan, termasok juga Perdana Menteri dan Timbalan Perdana Menteri, telah kerap kali membuat lawatan yang berguna ka-Malaysia Timor dan bagitu juga Menteri[2] dan pegawai[2] daripada Sabah dan Sarawak telah datang ka-Kuala

Lumpur untok merundingkan beberapa perkara bersangkutan dengan negeri[2] mereka. Sementara itu, seminar[2] pentadbiran dan pentadbiran negara yang telah di-adakan pada tahun yang lepas bukan sahaja makin bertambah tetapi juga di-hadziri oleh pegawai[2] dari Malaysia Barat dan Malaysia Timor. Lawatan[2] dan seminar[2] serta juga pertukaran pegawai[2] antara Malaysia Timor dan Malaysia Barat sangat-lah mengelokkan lagi perhubongan antara Kerajaan[2] Negeri dan Kerajaan Pusat dan dapat menentukan bahawa perojek[2] pembangunan negara di-negeri[2], terutama-nya di-negeri[2] Malaysia Timor, dapat berjalan dengan lanchar.

Lawatan Sambil Belajar

21. Kerajaan telah meneruskan ranchangan Lawatan Sambil Belajar dan lawatan[2]-nya telah di-uruskan dan sumbangan[2] sa-chara langsong dan tiada langsong telah di-beri kapada pertubohan[2] sokan dan seni yang membuat lawatan[2] ka-negeri[2] Asia Tenggara. Achara[2] lawatan dalam negeri termasok lawatan[2] dari Malaysia Timor ka-Malaysia Barat dan sa-balek-nya.

22. Dengan tujuan untok berjimat chermat, Kerajaan telah mengurangkan peruntokan Lawatan Sambil Belajar bagi tahun 1968 kapada $286,000 sahaja berbanding dengan $400,000 pada tahun 1967.

Tugu Peringatan

23. Di-Tugu Peringatan Negara dalam bulan November 1967, Perdana Menteri telah mengishtiharkan pemasangan lambang[2] dan lenchana[2] pasokan keselamatan Komenwel yang mengambil bahagian dalam masa Dharurat dahulu. Kerajaan sedang meranchangkan hendak menambah pula lambang[2] dan lenchana[2] Pasokan Keselamatan Malaysia.

Membaiki Perkhidmatan 'Awam

24. Semenjak tahun 1967, Bahagian Kemajuan Pentadbiran melalui empat chawangan-nya, ia-itu Chawangan Pentadbiran Kakitangan dan Latehan, Chawangan Belanjawan dan Pentadbiran Kewangan, Chawangan Perkhidmatan Pengurusan (Management Services) dan Chawangan Pentadbiran Negeri dan Tempatan, telah dapat mengatorkan ranchangan latehan dan chara[2] meninggikan mutu pentadbiran di-dalam perkhidmatan 'awam di-Malaysia Barat supaya memperelokkan lagi kechekapan perkhidmatan 'awam dalam menjalankan tugas[2]-nya sebagai alat pembangunan negara.

25. Satu laporan mengenai ranchangan[2] latehan yang meliputi seluroh Jabatan Kerajaan di-Malaysia Barat sedang di-kaji oleh satu Jawatan-kuasa Kebangsaan bagi Kemajuan Pentadbiran. Penubohan Rekod Kakitangan Kerajaan (Central Staff Record) yang mustahak bagi peranchang (planning) dan belanjawan (budgeting) sedang di-atorkan dengan pertolongan satu komputer; ma'alumat[2] yang di-keluarkan daripada rekod ini akan menjadi pertolongan besar kapada Perbendaharaan, Pejabat Perjawatan, Kementerian[2] dan Jabatan[2] yang berkehendakkan ma'alumat[2] itu dengan segera.

26. Dengan pertolongan sa-orang pakar dari luar negeri, satu sistem baharu mengenaï "programme and performance budgeting" sedang di-dalam penyiasatan. Sistem ini akan membolehkan Kerajaan mengawal dengan lebeh berkesan segala perbelanjaan sama ada untok urusan sa-hari[2] atau pun untok ranchangan[2] kemajuan dan pembangunan. Penyiasatan sedang di-jalankan di-dalam enam buah Jabatan sebagai permulaan.

27. Sunggoh pun Bahagian Kemajuan Pentadbiran ini telah dapat mengeluarkan satu Buku Susunan Kerajaan (Handbook of Government Organisation) yang sangat berguna, terutama-nya kapada orang[2] 'awam, di-dalam menentukan serta mengetahuï tanggong-jawab tiap[2] Kementerian, Jabatan dan pegawai[2] Kerajaan, tetapi kechekapan[2] Kementerian[2] dan pejabat[2] mesti-lah di-perbaiki supaya pentadbiran sa-hari[2] dapat berjalan dengan lebeh lichin dan segera. Satu kursus latehan yang intensib untok pegawai[2] pentadbiran dan pegawai[2] iktisas (professional) sedang di-atorkan supaya dapat mereka kemudian-nya di-hantar ka-Kementerian[2] dan Jabatan[2] untok menjadi yunit[2] analisa pengurusan (management analysis units) di-Kementerian[2], yang boleh membantu Kementerian[2] serta Jabatan[2] menyelaraskan dan melichinkan sistem pentadbiran sa-hari[2].

28. Di-dalam perkara pentadbiran tanah, Bahagian Kemajuan Pentadbiran ini telah pun mengadakan berbagai[2] projek untok memperkemaskan sistem pentadbiran tanah dan juga peratoran[2] di-pejabat tanah mengikut teknik yang moden supaya dapat pejabat[2] tanah memberi perkhidmatan yang lebeh chepat dan lebeh memuaskan kapada orang ramai, dan juga memperchepatkan pelaksanaan ranchangan pembangunan luar bandar. Di-antara projek[2] yang sunggoh pun kechil tetapi mustahak kapada Kerajaan, boleh-lah di-sebutkan anjoran[2] seminar[2] untok Setia-usaha[2] Tetap dan Setia-usaha[2] Kementerian serta Ketua[2] Jabatan, satu ranchangan permulaan untok memperbaiki dan memperlichinkan lagi pentadbiran sa-hari[2] di-Kementerian[2] dan di-Jabatan[2], satu sistem baharu mengenaï tawaran untok membeli alat[2] pejabat yang mahal yang boleh menjimatkan wang, dan juga menyediakan satu sistem baharu yang kemas dan terator bagi memungut hasil[2] tanah di-pejabat[2] tanah.

Bahasa Kebangsaan

29. Dengan berkuat-kuasa-nya Act Bahasa Kebangsaan mulaï daripada 1hb September, 1967, yang berkehendakkan semua urusan resmi di-dalam Kementerian[2] dan Jabatan[2] Kerajaan di-selenggarakan dalam Bahasa Kebangsaan, maka kursus yang intensib bagi pegawai[2] yang bukan Melayu telah pun di-atorkan oleh Pejabat Perjawatan Malaysia dengan mendapat sambutan yang menggalakkan.

Lembaga Kenaikan Pangkat

30. Lembaga[2] Kenaikan Pangkat telah di-tubohkan di-bawah "Public Services Promotion Board Regulations 1967". Lembaga[2] ini yang mempunyaï kuasa menaikkan pangkat pegawai[2] dalam perkhidmatan Persekutuan telah pun berjalan dengan tiada menghadapi kesulitan[2] yang besar. Perkara mengulangkaji Perentah[2] 'Am belum lagi di-siapkan kerana perkara itu ada berkaitan dengan

Laporan Surohanjaya Gaji Khas Suffian yang sedang di-dalam timbangan Kerajaan. Bagaimana pun, kajian ada di-jalankan mengenai perkara[2] yang tiada di-sentoh oleh Laporan Surohanjaya itu.

Latehan Pegawai[2] Malaysia Timor

31. Dengan melaksanakan ranchangan pertukaran pegawai[2] di-antara Malaysia Barat dan Malaysia Timor, Pengarah Perjawatan dapat-lah memberi latehan kapada pegawai[2] anak negeri Malaysia Timor supaya dapat mereka bersedia untok mengambil aleh jawatan[2] yang penting yang di-kosongkan oleh pegawai[2] dagang di-negeri mereka.

Biasiswa dan Latehan

32. Di-dalam perkara biasiswa dan latehan bagi tahun 1967, Kerajaan telah pun membelanjakan lebeh kurang $3.4 juta untok biasiswa, dermasiswa dan hadiah[2] latehan termasok peruntokan bagi negeri[2] Malaysia Timor, untok berbagai[2] kursus dan mata pelajaran sama ada di-Universiti Malaya atau pun di-seberang laut. Bagi tahun 1968, Kerajaan akan menambah lagi perbelanjaan bagi biasiswa dan dermasiswa, termasok juga peruntokan yang lebeh bagi negeri[2] Sabah dan Sarawak supaya dapat pegawai[2] Malaysia mengikuti berbagai[2] kursus di-seberang laut termasok kursus "post graduate".

Kursus di-Dewan Latehan, Petaling Jaya

33. Dewan Latehan Pegawai[2] Kerajaan sedang membentok dan mengatorkan berbagai[2] kursus bagi pegawai[2] pentadbir dan pegawai[2] iktisas sa-telah berhubong rapat dengan Kementerian[2] dan badan[2] berkanun. Dewan Latehan itu juga akan membena bangunan[2] tambahan untok memperluaskan lagi bidang latehan pegawai[2] di-semua peringkat Kerajaan. Supaya pegawai[2] yang baharu masok dalam Perkhidmatan Dalam dan Luar Negeri pada masa yang akan datang, dan juga pegawai[2] yang sedang berkhidmat di-dalam perkhidmatan itu dapat di-lengkapkan dengan pengetahuan dan pengalaman yang melayakkan mereka di-tempatkan dalam bidang keahlian dan sa-terus-nya dalam lapangan yang tertentu, satu sistem penempatan pegawai[2] yang terator dan beranchang dengan di-sulami oleh latehan[2] yang lengkap sedang di-kaji.

Surohanjaya Pilehanraya

34. Dalam tahun 1967 dari bulan September hingga bulan Oktober, daftar[2] pemileh Malaysia Barat dan Sabah telah di-semak, dan hasil-nya sa-ramai 138,593 pemileh[2] baru telah di-daftarkan. Jumlah bilangan pemileh[2] berdaftar kini meningkat pada 3,325,264.

35. Enam pilehanraya[2] kechil telah di-adakan di-Malaysia Barat berikutan dengan kematian enam orang wakil ra'ayat. Bahagian[2] pilehanraya itu ia-lah Raub di-Negeri Pahang, dan Pasir Mas Hulu dan Kelantan Hilir di-Negeri Kelantan bagi Parlimen, dan bagi Negeri ia-lah Kampong Bahru di-Selangor, Tampoi di-Johor dan Chukai di-Trengganu.

36. Pengundian dalam Pilehanraya Dewan Negeri Sabah yang pertama kali di-adakan sechara terus telah berjaya di-adakan daripada 8hb April, hingga 23hb April, 1967.

37. Penyata mengenaï persempadanan Bahagian[2] Pilehanraya Parlimen dan Negeri dalam Negeri Sarawak telah di-serah kapada Perdana Menteri dalam bulan Ogos, 1967 mengikut kehendak[2] Sekshen 96 Act Malaysia. Beberapa undang[2] pilehanraya telah di-perluaskan ka-Sarawak.

38. Kerja[2] awal untok mengkaji semula Bahagian[2] Pilehanraya di-Malaysia Barat telah di-mulakan oleh Surohanjaya Pilehanraya dalam bulan Mei, 1967 dan kerja[2] itu hampir[2] siap pada akhir tahun itu. Surohanjaya berharap kerja ini dapat di-siapkan kira[2] pertengahan tahun 1968 dan menyampaikan penyata-nya kapada Perdana Menteri sa-belum akhir tahun 1968.

39. Surohanjaya ini berharap dapat mengemukakan kapada Kerajaan suatu penyata mengandongi pengeshoran[2]-nya mengenaï pendaftaran pengundi[2] sechara terus menerus tidak berapa lama lagi. Sistem baru mendaftar pemileh[2] ini ada-lah sa-bagai memperbaiki sistem yang berjalan pada masa ini.

40. Sa-panjang tahun 1968, Surohanjaya akan membuat persediaan[2] untok men-jalankan Pilehanraya Umum yang akan datang dengan giat-nya.

Ranchangan Keluarga

41. Sa-bagai sa-bahagian daripada ranchangan pembangunan ekonomi dan sosial, tujuan ranchangan keluarga, Lembaga Peranchang Keluarga, ia-lah untok menolong memperbaiki kesihatan ibu[2] dan kanak[2] dan juga menimbulkan suasana rumah tangga yang aman dan sejahtera. Lembaga itu telah menjalankan ranchangan-nya dengan lanchar-nya dalam tahun yang lepas. Dari segi ekonomi, peranchang keluarga juga akan menolong mengurangkan kadar penambahan jumlah pendudok. Tujuan Lembaga Peranchang Keluarga ini ia-lah untok membentok dan melaksanakan ranchangan bagi mengurangkan kadar penam-bahan jumlah pendudok negara ini yang pada masa ini sangat tinggi, ia-itu daripada 3% sa-tahun kapada 2%. Jika penambahan jumlah ini dapat di-kurangkan satu taraf hidup yang lumayan bagi ra'ayat di-negara ini akan dapat di-jaminkan.

42. Mulaï daripada bulan Mei tahun yang lalu, Lembaga ini telah mengadakan pada kali pertama-nya dalam sejarah negara ini perkhidmatan peranchang keluarga untok orang ramai di-kelinik[2] yang bertempat di-hospital[2] di-bandar[2] besar di-Malaysia Barat. Ranchangan ini mendapat sokongan yang baik dari-pada semua lapisan pendudok dan telah pun menarek lebeh kurang 90% daripada ibu[2] untok ranchangan peringkat pertama ini. Ini ada-lah menunjokkan bahawa peranchang keluarga ada-lah di-terima dengan mudah-nya oleh masharakat kita. Ranchangan[2] ini kemudian akan di-jalankan di-bandar[2] yang kechil dan akhir-nya sa-belum 1969 kapada kawasan[2] yang lain di-seluroh Malaysia.

Arkib Negara

43. Dalam tahun 1967 kerja[2] Arkib Negara telah banyak bertambah akibat penglaksanaan Undang[2] Arkib Negara dan Undang[2] Pemeliharaan Buku[2] yang kedua[2]-nya telah di-kuatkuasakan dalam tahun 1966. Bahan[2] yang di-terima

telah meningkat jumlah-nya menyebabkan kesukaran menyelenggarakan-nya oleh kerana jumlah kakitangan kechil sahaja. Di-samping itu jumlah penerbitan[2] yang makin banyak telah di-terima untok simpanan mengikut undang[2].

44. Arkib Negara dalam usaha-nya untok mendapatkan rekod[2] persendirian yang mempunyai mutu kebangsaan atau sejarah telah menerima satu kumpulan besar rekod[2] persendirian mendiang Tun Tan Cheng Lock, sa-orang jagoh politik yang terkenal. Pilehan daripada kumpulan ini telah di-pamerkan dalam satu pameran khas yang pertama kali di-adakan, dalam bulan November, 1967, dan telah di-buka dengan resmi-nya oleh Timbalan Perdana Menteri.

45. 290 penyelidek[2] dari negeri ini dan juga dari seberang laut telah menggunakan arkib[2] di-pejabat ini dan juga perkhidmatan menyalin dokumen dengan sa-penoh-nya, dan lawatan hari[2] ada-lah lebeh kurang 1,265. Bagi pertama kali-nya, dua kursus kediaman pendek telah di-adakan untok beberapa orang pegawai[2] rekod di-Dewan Latehan Pegawai[2] Kerajaan supaya pegawai[2] itu dapat mentadbirkan rekod[2] dalam Jabatan masing[2] dengan chara yang terator.

46. Di-peringkat antara bangsa, kemajuan telah di-chapai untok menubohkan satu Chawangan Majlis Arkib Antara Bangsa bagi Asia Tenggara dengan sokongan daripada negara[2] ASA. UNESCO telah berjanji akan memberi bantuan untok membiayai persidangan penubohan-nya yang akan di-adakan di-Kuala Lumpur dalam tahun ini.

47. Mengenai perkara Perpustakaan Negara, teras perpustakaan itu di-Arkib Negara akan di-perkuatkan lagi pada tahun ini dengan di-tambahkan pegawai[2]-nya.

KEMENTERIAN BUROH

48. Kerajaan telah meneruskan dasar-nya di-dalam hal meninggikan kebajikan dan kesejahteraan pekerja[2] pada 'am-nya dan menyatukan dengan lebeh baik lagi peranan mereka dalam proses pembangunan negara. Dalam tahun yang sudah, langkah[2] yang lanjut telah di-buat dalam melaksanakan tujuan utama dasar perburohan ini.

Undang[2] Perburohan

49. Usaha[2] untok mengkaji semula dan melengkapi semua undang[2] perburohan di-negara ini maseh di-teruskan. Pindaan[2] yang mustahak telah di-buat kapada Ordinance Penggajian, 1955, untok memperluaskan bidang lingkongan-nya kapada semua jenis pekerja[2] yang bergaji tidak lebeh daripada $500 sa-bulan. Ordinance tersebut dahulu-nya hanya di-hadkan kapada orang[2] yang bekerja sebagai buroh kasar. Dengan pindaan itu, kemudahan[2] dan perlindongan yang di-wujudkan oleh perbekalanan[2]-nya sekarang ini ada-lah di-rasai juga oleh sa-bilangan besar orang[2] yang makan gaji di-negeri ini dan orang[2] gaji di-rumah[2] boleh-lah, jika mereka mahu, mendakwa kenaikan gaji dan lain[2] perkara yang berkaitan dengan pekerjaan mereka dalam Mahkamah Buroh.

50. Ordinance Majlis Penetapan Gaji, 1947, telah juga di-pinda dalam bulan Mach tahun ini untok melichinkan perbekalan[2]-nya dan untok membolehkan ia-nya di-kuatkuasakan dengan mudah-nya.

51. Ordinance Chuti Mingguan, 1950 telah juga di-ulangkaji dan kedai[2] yang menjual alat[2] perkakas kereta motor, bunga[2], tanaman[2] dan binatang[2] permainan juga termasok di-dalam Jadual kapada Ordinance itu; dengan itu tidak-lah mustahak lagi kedai[2] tersebut di-tutup sa-hari dalam seminggu. Pekerja[2] dalam kedai[2] tersebut, walau bagaimana pun, ada-lah di-kehendaki di-berikan sa-hari chuti dalam seminggu.

52. Usaha[2] menyatukan undang[2] buroh di-seluroh Malaysia di-teruskan dalam tahun yang sudah dan ini di-harap akan selesai dengan segera-nya.

Perkhidmatan Pekerjaan

53. Tindakan telah di-ambil dalam tahun sudah untok mengkaji semula dan menyamakan tugas Perkhidmatan Pekerjaan yang di-jalankan oleh Kementerian ini. Dengan pertolongan Penasihat dari Pertubohan Buroh Antarabangsa, chara[2] pendaftaran, temuduga dan penempatan penchari[2] kerja sechara yang baharu telah di-buat dan perkara menempatkan berbagai Pejabat[2] Pekerjaan di-kaji. Pejabat[2] Pekerjaan di-Petaling Jaya, Butterworth dan Johor Bharu telah pun bergerak dengan chara[2] yang baharu ini dan hasil-nya telah pun di-rasai dengan penggunaan yang lebeh ka-atas Pejabat[2] tersebut oleh majikan[2] dan penchari[2] kerja. Penempatan semula Pejabat[2] Pekerjaan telah di-buat untok menumpukan usaha[2] dengan lebeh giat lagi di-daerah[2] yang mempunyai aktiviti[2] ekonomi yang pesat dan untok memberikan perkhidmatan yang chekap kapada penchari[2] kerja dan majikan[2] di-seluroh negara ini. Dengan lebeh banyak lagi pegawai[2] yang terlateh dalam chara[2] dan atoran[2] yang baharu ini, maka lebeh banyak lagi di-antara 26 buah Pejabat[2] Pekerjaan di-Malaysia Barat dan juga Pejabat[2] di-Malaysia Timor yang akan di-susun mengikut chara[2] yang baharu ini.

Penyelidekan Tugas[2]

54. Kementerian ini telah menubohkan satu Bahagian Penyelidekan Tugas[2] dan dengan pertolongan sa-orang pakar Pertubohan Buroh Antarabangsa, satu sistem Penjenisan Tugas[2] di-Malaysia telah di-wujudkan. Persediaan[2] sedang di-buat untok menchetak sistem yang baharu ini. Penchetakan ini, yang mengandongi sebagai permulaan ta'arif lebeh daripada 1,000 tugas[2] yang lazim terdapat di-negara ini, akan membolehkan pengertian tajok[2] tugas[2] yang sama yang lazim di-gunakan dalam menyediakan ranchangan[2] pembangunan, peranchangan dan pelaksanaan kursus[2] latehan perusahaan, penganalisaan tenagamanusia dan pimpinan bakatkerja dan juga kerja[2] perkhidmatan pusat pekerjaan. Sistem Penjenisan ini akan di-ulangkaji mengikut perusahaan[2] dan peluang[2] pekerjaan yang baharu yang terdapat berikutan dengan kemajuan ekonomi Malaysia. Sejumlah pegawai[2] telah pun di-lateh untok pekerjaan yang khusus ini.

Majlis[2] Penetapan Gaji

55. Ada beberapa kegiatan[2] dalam lapangan Majlis Penetapan Gaji dalam tahun sudah. Majlis[2] Penetapan Gaji bagi kedai[2], dengan bidang-kuasa ka-atas 26 buah bandar[2] besar di-Malaysia Barat, telah merangkakan chadangan Peratoran Gaji yang baharu untok memperbaiki sharat[2] minima Perentah Peratoran Gaji tahun 1964 dahulu. Chadangan yang baharu ini juga telah menghapuskan

beberapa kekurangan yang terdapat di-dalam menguatkuasakan Perentah yang dahulu. Penguatkuasaan Perentah tahun 1964, meliputi lebeh 11,000 kedai[2] dalam 9 buah Ibu[2] Negeri, ada-lah memuaskan dan hampir kesemua kedai[2] yang di-kenakan oleh Perentah tersebut telah di-lawati. Chadangan yang baharu ini ada-lah di-jangka akan di-kemukakan untok persetujuan Menteri tidak lama lagi. Majlis Penetapan Gaji bagi Perhidangan Makanan dan Hotel telah mengemukakan chadangan-nya bagi satu Perentah Peratoran Gaji, meliputi 9 buah Ibu[2] Negeri dan lebeh 2,000 pertubohan[2], tahun sudah. Satu Perentah Peratoran Gaji telah di-buat oleh Menteri pada 1hb Julai, 1967 dan sejak itu lebeh 60% pertubohan[2] yang di-liputi telah pun di-lawati. Satu Majlis Penetapan Gaji telah juga di-tubohkan bagi perusahaan wayang gambar dalam bulan Mei, 1967 dan kemajuan yang agak besar telah pun di-chapai oleh Majlis ini dalam menyediakan chadangan[2] bagi satu Perentah Peratoran Gaji. Sa-buah Majlis Penetapan Gaji yang baharu untok meliputi pembantu[2] kedai di-Sarawak telah juga di-tubohkan tahun sudah dan Majlis ini telah pun mengadakan beberapa meshuarat. Sementara itu, Majlis Penetapan Gaji bagi Pelabohan Pulau Pinang meneruskan tugas[2]-nya dan satu pindaan telah di-buat kapada Perentah Peratoran Gaji 1966 yang meliputi pekerja[2] pelabohan mengenai masa bekerja bagi pekerja[2] punggah memunggah dan pengandali[2] muatan.

Keselamatan, Kesihatan dan Kebajikan Pekerja[2]

56. Act Kilang dan Kejenteraan yang baharu telah di-luluskan oleh Parlimen tahun sudah bagi memperbaiki dan mengadakan perbekalan[2] yang lebeh berkesan mengenai keselamatan, kesihatan dan kebajikan pekerja[2], bukan sahaja di-tempat[2] di-mana jentera[2] yang menggunakan kuasa enjin jentera ada digunakan tetapi juga di-lain[2] tempat pekerjaan yang besar. Peratoran[2] yang mustahak bagi membuat perbekalan[2] yang lebeh lanjut lagi bagi piawaian[2] adalah sedang di-rangkakan dan Act ini di-jangkakan akan di-kuatkuasakan dalam dua atau tiga bulan lagi. Satu Unit Kesihatan Perusahaan telah juga di-tubohkan di-Kementerian ini di-awal tahun ini. Perkhidmatan sa-orang doktor telah pun di-perolehi bagi mengetuai Bahagian ini dan kakitangan[2] lain-nya yang diperlukan ada-lah sedang di-ambil sekarang. Bahagian ini telah pun mula bertugas; perhatian-nya sekarang ini bertumpu kapada kajian 'am ka-atas soal[2] kesihatan dalam perusahaan, pertanian dan perlombongan dan penyiapan kehendak[2] kesihatan dan kebajikan di-bawah Act Kilang dan Kejenteraan.

Lembaga Kumpulan Wang Perpindahan Malaysia

57. Lembaga Kumpulan Wang Perpindahan Malaysia yang di-tubohkan dalam bulan September, 1966 telah menunjokkan usaha[2] yang berjaya. Dalam tahun 1967, sa-jumlah 1,069 pekerja[2] dan 1,217 orang tanggongan[2] mereka telah dihantar untok bekerja dalam ladang[2] di-Sabah di-bawah perlindongan Lembaga itu. Dalam tempoh 4 bulan pertama tahun 1968, seramai 295 pekerja[2] lagi dan 307 orang tanggongan[2] mereka telah pun di-hantar. Lembaga ini berchadang hendak menghantar 1,800 keluarga[2] ka-Sabah bagi tahun 1968 tetapi ini akan bergantong kapada permintaan majikan[2] yang sa-benar-nya. Soal[2] permulaan yang di-hadapi oleh Lembaga ini, saperti suasana keliling semulajadi yang dihadapi oleh pekerja[2] di-tempat[2] baharu, nampak-nya dapat di-atasi dan Lembaga

ini sekarang ini mengambil bahagian yang mempunyai harapan dalam kemajuan ekonomi Sabah. Berikutan dengan pemberhentian kemasokan buroh Filipina ka-Sabah, ada-lah di-jangkakan bahawa perusahaan kayu balak dan perladangan di-Sabah akan mengalami lebeh terok sedikit kekurangan tenaga buroh dan Lembaga ini telah pun membuat penyiasatan[2] yang perlu mengenai kedudokan permintaan yang terpendam itu dan sharat[2] serta keadaan pekerjaan dalam perusahaan kayu balak, dalam usaha persediaan menghadapi permintaan tersebut.

KESATUAN SEKERJA

58. Jumlah Kesatuan[2] pekerja[2] di-Malaysia Barat di-akhir tahun 1967 ia-lah 258 dengan keahlian yang berjumlah 307,000. Ini di-bandingkan dengan 277 kesatuan[2] sekerja dengan 315,000 ahli[2] di-akhir tahun 1966. Keahlian[2] di-dalam daftar berbagai[2] kesatuan sekerja, walau bagaimana pun, menunjokkan tambahan lebeh kurang 22,000 daripada jumlah 348,000 bagi tahun 1966. Angka[2] ini jelas menunjokkan bahawa proses penyatuan pergerakan Kesatuan Sekerja berjalan dengan maju-nya walau pun bentok kesatuan sekerja seluroh-nya menunjokkan banyak kesatuan[2] sekerja yang mempunyai ahli[2] yang sadikit. Kira[2] 226 buah kesatuan[2] sekerja daripada jumlah 258 kesatuan[2] pekerja mengandongi hanya 18% daripada jumlah keahlian kesatuan[2] sekerja sementara 51% daripada jumlah keahlian ada-lah terdapat pada 9 buah kesatuan sekerja yang lebeh besar lagi. Tahun 1968 telah memperlihatkan tanda[2] penyatuan kesatuan sekerja yang lebeh dan di-akhir bulan Mach, 1968, proses pergabongan dan pemansohan telah mengurangkan jumlah kesatuan pekerja[2] kapada 249 kesatuan.

PERHUBONGAN PERUSAHAAN

59. Kemajuan yang penting dalam tahun 1967 dalam lapangan perhubongan[2] perusahaan ia-lah penerimaan Act Perhubongan Perusahaan yang berkuatkuasa pada 7hb Ogos, 1967. Act ini memansohkan Essential Regulations yang telah di-siarkan dalam tahun 1965 dan menyatukan semua perundangan[2] yang ada mengenai perhubongan perusahaan di-seluroh Malaysia. Pada keselurohan-nya perbekalan[2] Act tersebut telah memenohi kehendak[2] yang di-harapkan dan telah pun di-laksanakan dalam chara yang pada 'am-nya memuaskan semua pehak yang berkenaan. Walau bagaimana pun, pengawasan ada-lah di-buat atas kesulitan[2] dan hal[2] yang timbul daripada penguatkuasaan Act tersebut untok membuat apa[2] pindaan kapada-nya, jika ini di-rasakan perlu.

60. Act ini mempunyai pengaroh yang mensetabilkan dalam bidang aktiviti perhubongan[2] perusahaan. Perbekalan[2] baharu yang terdapat dalam-nya bagi tujuan soal[2] saperti pengiktirafan kesatuan sekerja dan tudohan[2] penindasan pegawai[2] kesatuan sekerja dan ahli[2]-nya ada-lah di-dapati berguna bukan sahaja bagi menyelesaikan beberapa soal[2] yang telah timbul dalam hal ini tetapi juga, dengan chara yang meluas, untok menghalang soal[2] itu timbul hasil dari pengetahuan yang luas mengenai prinsip[2] yang terkandong dalam Act ini. Perbekalan[2] mengenai rujokan pertikaian[2] kapada Mahkamah Perusahaan di-dapati sangat[2] di-terima baik dalam bahagian ekonomi di-mana pertubohan kesatuan sekerja tidak begitu berkesan dan dalam hal[2] di-mana perkara[2] yang berkenaan itu tidak sesuai bagi penyelesaian menerusi saloran yang biasa, ia-itu perundingan bersama dan perdamaian.

61. Di-sepanjang tahun 1967, sejumlah 161 pertikaian² perusahaan telah timbul dan dengan 34 kes yang di-bawa kehadapan dari tahun sudah, jumlah pertikaian ia-lah 195. 162 daripada pertikaian² tersebut telah di-selesaikan, lebeh 100 daripada-nya dengan pertolongan Kementerian Buroh. 42 daripada pertikaian² itu telah di-rujokkan ka-Mahkamah Perusahaan untok penyelesaian, 7 daripada-nya ada-lah di-atas permintaan pehak² yang bertikai itu sendiri.

62. Kesemua-nya, 38 perjanjian² bersama telah di-chapai di-antara majikan² dan kesatuan² sekerja, 28 daripada perjanjian² ini telah di-buat selepas penguat-kuasaan Act Perhubongan Perusahaan. Perjanjian² ini telah di-perchayai meng-untongkan lebeh daripada 20,000 pekerja², dengan kenaikan² gaji di-antara 4% hingga 6% dan mengadakan juga kemajuan² yang lain dalam hal sharat² dan keadaan pekerjaan.

63. 45 pemogokan berlaku dalam tahun 1967, melibatkan 9,452 pekerja² dan mengakibatkan jumlah kerugian 157,980 hari bekerja bagi pekerja². Lebeh dari-pada 100,000 hari bekerja bagi pekerja² yang rugi itu ada-lah akibat dari 7 pemogokan² yang berlangsong lebeh satu bulan. 15 daripada 44 pemogokan² itu hanya berumor 1 hari sahaja.

64. Bagi tahun ini, sebanyak 47 pertikaian² perusahaan telah di-ambil tindakan dan 42 daripada-nya telah di-selesaikan. 19 daripada pertikaian² ini membawa kapada pemogokan yang melibatkan 5,148 pekerja² dan kerugian 22,681 hari bekerja bagi pekerja². Hanya satu pemogokan menunggu penyelesaian di-akhir bulan Mach. Sehingga akhir bulan April, 8 perjanjian² bersama telah di-rujokkan ka-Mahkamah Perusahaan, sementara 5 kes telah di-rujokkan kapada Mahkamah tersebut oleh Menteri untok penyelesaian, 3 daripada-nya ada-lah di-atas per-mintaan bersama pehak² yang berkenaan itu.

65. Angka² di-atas itu telah menunjokkan dengan tidak ada waswas lagi bahawa Act Perhubongan Perusahaan tidak-lah, dalam apa chara pun, menjadi satu faktor yang mengechewakan; tegas-nya walau pun terdapat banyak kechaman² bahawa ia-nya akan menghapuskan perundingan bersama sechara bebas, pehak² yang berkenaan telah mendapati yang di-sebalek-nya telah timbul.

Latehan Perusahaan dan Pekerjaan

66. Dalam tahun 1967, Jabatan Pekerjaan dan Latehan yang baharu di-tubohkan itu telah berusaha dengan giat-nya menyediakan bagi perkembangan kemudahan² latehan perusahaan dan mengatorkan ranchangan² yang khas untok latehan yang di-perchepatkan yang akan di-mulakan bagi julong² kali-nya itu dalam tahun ini. Kerja pembinaan bagi asrama² dan wokshop² baharu untok menambah kemudahan² yang telah sedia ada di-Pusat Latehan Perusahaan di-Kuala Lumpur telah di-mulakan dalam bulan Disember, 1967 dan di-jangka akan siap tidak berapa lama lagi.

67. Untok mengatasi masaalah kekurangan jurulateh di-Pusat itu, maka permohonan telah pun di-kemukakan kapada Bantuan Tabong Khas Ran-changan Pembangunan Bangsa² Bersatu bagi menubohkan Ranchangan Latehan Jurulateh bukan sahaja untok memenohi kehendak² Kementerian ini bahkan juga kehendak² Kementerian² yang lain serta berbagai-bagai badan² berkanun

yang menjalankan Ranchangan[2] Latehan mereka masing[2]. Rundingan[2] sedang juga berjalan dengan beberapa Kerajaan dengan tujuan mendapatkan jurulateh[2] asing bagi memenohi kekosongan yang ada sekarang ini supaya ranchangan bagi latehan perusahaan yang di-perchepatkan itu boleh di-mulakan dengan tiada lengah[2] lagi.

68. Ranchangan bagi pembinaan sa-buah Pusat Latehan Perusahaan yang kedua di-Butterworth telah juga berjalan dengan memuaskan. Kerajaan Negeri Pulau Pinang telah bermurah hati memperuntokkan sa-buah tapak sa-luas 27 ekar di-kompleks perusahaan di-dalam kawasan itu dan rundingan[2] sekarang ini sedang berjalan dengan Negeri[2] yang bersahabat bagi bantuan teknik yang berupa alat[2] dan ahli[2] pakar untok memulakan perojek ini sa-belum akhir tempoh Ranchangan Malaysia Yang Pertama. Kemajuan dalam rundingan[2] ini ada-lah sangat[2] memuaskan dan di-jangka bahawa Kerajaan[2] ini akan memberi-kan keputusan[2] yang tegas tidak berapa lama lagi.

69. Sementara itu Pusat Latehan Perusahaan di-Kuala Lumpur meneruskan ranchangan-nya bagi Latehan Perintisan. Enam buah kursus sa-penoh-masa telah di-jalankan dalam tahun ini bersama[2] dengan beberapa buah kursus sambilan. Sa-jumlah 1,003 orang pelateh[2] dari semua bahagian Malaysia Barat telah mengambil bahagian dalam kursus[2] latehan ini dalam tahun yang lalu.

70. Ranchangan latehan yang di-perchepatkan yang akan di-mulakan tidak berapa lama itu akan melateh pada 'am-nya pelajar[2] yang keluar sekolah di-perengkat Sijil Rendah Pelajaran dalam berbagai[2] pekerjaan. Ada-lah di-ranchangkan bahawa ranchangan latehan itu akan di-jalankan untok tempoh sa-lama lebeh kurang enam bulan, tempoh kursus itu yang sa-benar ada-lah berubah[2] mengikut jenis pekerjaan itu. Walau bagaimana pun, kemungkinan bagi mengadakan ranchangan latehan pendek-masa saperti itu bagi mereka yang di-dapati sesuai daripada di-antara pekerja[2] yang akan di-berhentikan kerja akibat pengundoran Tentera British dari Malaysia sedang juga di-kaji.

Ranchangan Perlindongan Keluarga Pekerja

71. Laporan Pakar Ranchangan Kolombo, Enche' A. N. Ambo, mengenai Ranchangan[2] Perlindongan Keluarga Pekerja meliputi kemalangan[2] ketidak-upayaan yang kekal dan kechederaan pekerjaan telah pun di-terima dan di-binchangkan dengan kumpulan[2] majikan dan pekerja[2] dalam Majlis Penasehat Bersama Buroh Kebangsaan. Kedua-dua kumpulan itu dan juga Kerajaan telah menerima dengan sa-bulat suara perakuan[2] yang terkandong dalam Laporan itu.

72. Telah pun di-persetujui bahawa ranchangan mengenai ketidakupayaan yang kekal itu hendak-lah di-pakai di-seluroh Malaysia Barat bagi permulaan-nya, sementara ranchangan yang berperengkat-perengkat akan di-mulakan meliputi kechederaan pekerjaan, bagi mula[2]-nya meliputi bandar raya George-town, Ipoh, Kuala Lumpur, Petaling Jaya dan Johor Baharu sahaja. Sa-lepas itu ranchangan itu sedikit demi sedikit akan di-lanjutkan ka-seluroh negeri.

73. Telah juga di-persetujui bahawa sumbangan sa-banyak 1% daripada gaji[2] pekerja, yang di-beri dengan sama banyak oleh majikan[2] dan pekerja[2] hendak-lah di-kenakan bagi ranchangan ketidakupayaan yang kekal, sementara

majikan hendak-lah memberi sumbangan kira² 1% daripada gaji itu bagi ranchangan kechederaan pekerjaan.

74. Rang Undang² bagi sekim ini akan di-kemukakan kapada Parlimen tidak lama lagi untok sekim tersebut di-mulakan dalam tahun ini juga.

KEMENTERIAN HAL EHWAL DALAM NEGERI

Fahaman Komunis dan Gerakan² Sabersif

75. Kedua² chorak anchaman komunis, ia-itu keganasan dan gerakan² sabersif, maseh menjadi masa'elah keselamatan yang besar yang memerlukan tentangan yang kuat dan berpanjangan untok menchegah-nya.

76. Di-Malaysia Timor, Pertubohan Komunis Sarawak maseh lagi meneruskan dasar persediaan²-nya yang chergas bagi perjuangan gerila dan, dalam pada itu, berusaha mengukohkan sokongan ramai terhadap gerakan-nya melalui ranchangan sabersif yang lengkap. Walau bagaimana pun, dengan bertambah-nya gerakan Angkatan² Keselamatan Indonesia ka-atas gerila² yang bersembunyi di-hutan² Kalimantan Barat, dan dengan kejayaan² Angkatan Keselamatan Malaysia bagi memechahkan pertubohan Komunis di-bawah tanah di-Sarawak, maka usaha pertubohan itu telah terkandas dan semangat ahli²-nya telah lemah. Walau pun demikian hal-nya, Pertubohan ini amat-lah sukar di-hapuskan dan penganjor²-nya ada-lah orang² yang keras hati. Pada ketika ini, satu anchaman baharu telah munchul, ia-itu kemungkinan gerila² komunis yang bersenjata kembali sa-mula ka-Sarawak kerana melarikan diri daripada Angkatan Tentera Indonesia.

77. Walau pun gerakan² bersama di-antara Angkatan² Keselamatan Malaysia/Thai maseh terus di-jalankan di-Malaysia Barat terhadap Pertubohan² Pengganas Komunis di-daerah² sempadan, tetapi mereka telah berjaya mengelakkan diri daripada tertawan dan maseh menjadi anchaman besar kapada keselamatan negeri ini. Keadaan ini ada-lah jelas dengan bertambah-nya perbuatan² keganasan yang telah di-lakukan oleh Pertubohan ini melalui kegiatan² dan di'ayah mereka. Dalam lapangan sabersif, Barisan Bersatu Komunis maseh meneruskan dasar hendak menchapai chita² dengan kekerasan senjata. Dasar ini terbukti daripada kekachauan² pada akhir tahun lepas.

78. Kerajaan ada-lah berjaga² terhadap kegiatan² tenaga sabersif yang menchari jalan merosakkan keselamatan negara dan Kerajaan berazam hendak menjalankan tanggong-jawab yang di-beri oleh ra'ayat untok mengekalkan keselamatan dan ketenteraman dalam negeri ini.

Pasokan Polis Di-Raja Malaysia

79. Pasokan Polis Di-Raja Malaysia yang telah di-ganti seluroh-nya dengan pegawai² anak negeri di-Malaysia Barat, ada-lah bertugas bagi memelihara undang² dan ketenteraman, mengekalkan keamanan dan keselamatan Persekutuan, menchegah dan mengesan jenayah, menangkap serta menda'awa orang yang bersalah di-sisi undang² dan mengumpulkan keterangan² perisekan. Ia

telah menjalankan tugas[2] yang sukar ini dengan chemerlang-nya walau pun Pasokan Polis terpaksa menghadapi desakan[2] berikutan dengan keadaan ketenteraman awam yang di-lakukan oleh anasir[2] sabersif dan gulongan[2] yang menentang masharakat.

80. Tidak-lah perlu di-huraikan dengan lanjut tentang berbagai[2] masa'elah yang di-hadapi oleh pehak Polis. Amat-lah menggembirakan bahawa perasaan keyakinan orang ramai serta kerjasama yang di-beri kapada pehak Polis makin sa-hari makin bertambah dan dengan tiada-nya ini sudah tentu tidak akan terchapai kejayaan yang chemerlang saperti yang telah terbukti. Demi kepentingan keselamatan dan keamanan serta persefahaman di-antara masharakat yang berbilang bangsa di-Malaysia, ada-lah mustahak orang ramai akan terus memberikan kerjasama kapada pehak polis.

81. Pasokan Polis Di-Raja Malaysia telah menseragamkan tugas[2]-nya di-segala lapisan dengan tujuan hendak mengadakan perkhidmatan yang lebeh sempurna. Pegawai[2] yang berpengalaman di-hantar untok bertugas di-merata[2] tempat. Kaedah[2] baharu ada-lah di-laksanakan dengan tujuan menyatu padukan anggota[2] Polis dengan pehak masharakat.

82. Pada 1hb Januari, 1968, Pasokan Senoi Pra'aq yang dahulu-nya menjadi satu badan yang berasing, telah di-satukan dengan Polis Di-Raja Malaysia dan di-letakkan di-bawah kawalan dan perentah Ketua Polis Negara. Sa-lain daripada menyamakan segala gerakan[2]-nya dengan Pasokan Polis Hutan, tujuan utama menyatukan pasokan ini ia-lah bagi menyerapkan orang[2] asli dengan ahli[2] masharakat yang lain demi kepentingan masa hadapan mereka.

83. Kerajaan tentu tidak akan memperolehi satu Pasokan Polis yang sempurna dan bermutu tinggi jika sa-kira-nya kebanyakan anggota[2]-nya, terutama sa-kali ahli[2] Polis biasa, tidak di-beri tempat[2] tinggal yang sesuai. Dengan itu, Kerajaan akan terus memberi keutamaan kapada masa'elah perumahan untok pegawai[2] pangkat rendah.

84. Semenjak Ranchangan Pembangunan Lima Tahun Pertama dan Ke-dua di-lancharkan, 3,224 yunit rumah bagi ahli[2] Polis biasa telah di-bena di-seluroh Malaysia. Di-bawah Ranchangan Malaysia Pertama (1966-1970) sa-banyak 2,784 yunit lagi telah di-bena dalam tahun[2] 1966 dan 1967 menjadikan jumlah-nya 6,008 yunit. Pembenaan 1,533 yunit lagi sedang di-jalankan.

Jabatan Imigeresen

85. Jawatan-kuasa Tetap Pegawai[2] untok menggantikan pegawai[2] dagang dengan pegawai[2] anak negeri dalam lapangan perdagangan dan perusahaan, terus menjalankan dasar Kerajaan berkenaan perkara menggantikan pegawai[2] dagang dengan pegawai[2] anak negeri dalam lapangan perdagangan dan perusahaan sa-bagaimana yang di-tentukan oleh Jawatan-kuasa Juma'ah Menteri mengenai soal ini. Dalam tahun 1967, Jawatan-kuasa tersebut telah mengkaji kedudokan jawatan[2] di-dalam 485 buah sharikat[2] bersendirian yang mempunyai 4,004 orang pegawai[2] dagang. Pada akhir tahun itu, 225 jawatan pegawai[2] dagang telah di-ganti dengan pegawai[2] anak negeri. Satu persetujuan telah terchapai di-antara

Kerajaan dengan Persatuan Penanam[2] Getah ia-itu persatuan tersebut telah berjanji hendak menggantikan 7% jawatan[2] yang di-pegang oleh pegawai[2] dagang dengan pegawai[2] anak negeri pada tiap[2] tahun.

86. Dasar Kerajaan bagi mengenakan kawalan imigeresen di-Tambak Johor telah di-jalankan dengan baik.

87. Perjanjian Menchegah Penyeludupan yang telah di-tandatangani di-antara Filipina dengan Malaysia pada 1hb Disember, 1967, telah memberatkan lagi tanggong-jawab Jabatan ini dan kakitangan baharu kena di-ambil di-Sabah bagi menjalankan tugas[2] mengeluarkan pas[2] sempadan dan mengawal warga-negara Filipina yang keluar dan masok ka-negeri ini.

Jabatan Pendaftaran Negara

PENDAFTARAN NEGARA

88. Dalam tempoh kajian ini, 221,638 kad[2] pengenalan baharu berbagai jenis telah di-keluarkan di-Malaysia Barat. Dengan ini, kad[2] plastik yang di-keluarkan semenjak bulan Ogos tahun 1960, ia-lah sa-banyak 5,628,312. Sa-lain daripada itu, sa-banyak 71,990 kad[2] baharu telah di-keluarkan dalam tahun 1967 menggantikan kad[2] lama.

89. Kad[2] pengenalan yang di-terima dari Sarawak, Sabah dan Brunei untok di-salutkan dengan plastik ia-lah saperti berikut:

Sarawak	265,104
Sabah	14,052
Brunei	7,233

PENDAFTARAN WARGANEGARA

90. Sa-banyak 5,655 permohonan di-terima dari Malaysia Timor dalam tahun 1967. Jumlah Sijil yang di-keluarkan ia-lah 5,359—(Sarawak—3,102 dan Sabah—2.259).

91. Di-Malaysia Barat, sa-banyak 56,589 sijil telah di-keluarkan dalam tahun itu.

Jabatan Penchegah Rasuah

92. Kerajaan telah menyusun sa-mula Badan Penchegah Rasuah dengan tujuan hendak menghapuskan sama sa-kali perbuatan rasuah di-dalam Perkhidmatan 'Awam. Badan tersebut telah di-beri kuasa menyiasat dan menda'awa serta juga di-lengkapkan dengan kakitangan[2] yang chukup bagi melaksanakan tugas[2] tersebut. Badan tersebut telah mula bertugas di-bawah susunan baharu itu pada 1hb Oktober, 1967.

93. Dengan ada-nya susunan baharu itu, maka Badan tersebut mempunyai suatu bentok baharu. Orang ramai mulai bertambah yakin tentang faedah-nya dan ini terbukti dengan bertambah-nya ma'alumat[2] yang telah di-terima. Ada-lah di-harap ia sentiasa mendapat kerjasama orang ramai bagi menghapuskan rasuah.

KEMENTERIAN HAL EHWAL TANAH DAN GALIAN

JABATAN GALIAN

BIJEH TIMAH

94. Bijeh timah, hasil logam Malaysia yang terutama, maseh lagi menjadi satu daripada pasak[2] utama ekonomi negara ini dan terus memberi sumbangan yang besar kapada hasil negara dan mendapatkan tukaran mata wang asing. Malaysia telah menjadi negara yang banyak sekali mengeluarkan dan mengeksepot bijeh timah di-dunia selama lebeh daripada 80 tahun. Pengeluaran bijeh timah bagi tahun 1967 telah menchapai rekod yang tertinggi sekali sejak tahun 1941 ia-itu 72,119 tan dan menunjokkan tambahan sebanyak 3,235 tan atau pun 4.7% jika di-bandingkan dengan pengeluaran tahun lepas. Jika di-bandingkan dengan jumlah pengeluaran dunia pula, pengeluaran negeri ini ia-lah lebeh kurang 43%. Tambahan pengeluaran yang banyak ini, sunggoh pun tidak di-sangka[2] sangat-lah menggalakkan oleh kerana harga timah mengikut hetong panjang pada tahun 1967 telah pun kurang sebanyak $45 sa-pikul berbanding dengan harga tahun 1966 dan banyak-nya lombong yang bekerja telah kurang sebanyak 65.

95. Logam timah yang di-eksepot di-dalam tahun 1967 berjumlah 73,525 tan dan bernilai $743.8 juta dan angka ini ia-lah 25% daripada jumlah nilaian eksepot Malaysia pada tahun itu. Kutipan hasil daripada eksepot logam timah berjumlah $114.4 juta dan ini ia-lah 60.49% daripada jumlah kutipan hasil eksepot pada tahun itu.

96. Ada-lah di-jangka aliran pengeluaran untok tahun 1968 dan tahun[2] yang berikutan akan menurun. Sunggoh pun banyak penyiasatan telah di-jalankan dengan giat-nya, tetapi tiada kawasan[2] yang besar yang mengandongi bijeh timah telah di-jumpai pada tahun 1967. Walau bagaimana pun, penyiasatan[2] di-atas kawasan[2] yang baru di-buka di-Perak dan juga di-lain[2] negeri terus di-jalankan dan keputusan daripada sebahagian penyiasatan ini menggalakkan.

BIJEH BESI

97. Pengeluaran bijeh besi bagi tahun 1967 telah merosot sebanyak 412,660 tan ia-itu daripada 5,762,440 tan dalam tahun 1966 bernilai sebanyak $138,125,687 kapada 5,349,780 tan yang bernilai $124,382,385. Kemerosotan pengeluaran ini ada-lah di-sebabkan merosot-nya simpanan bijeh besi. Sunggoh pun banyak pekerjaan charigali telah di-jalankan di-dalam tahun 1967, tetapi tidak ada kawasan yang ada bijeh besi yang agak besar di-jumpai.

98. Di-dalam tahun 1967, 25 lombong bijeh besi telah menjalankan pekerjaan berbanding dengan 31 pada tahun 1966. Daripada 25 lombong yang bekerja ini, chuma 2 sahaja yang boleh di-anggap sebagai lombong yang besar. Pengeluaran daripada 2 lombong ini berjumlah lebeh kurang 70.9% daripada jumlah pengeluaran negara. Aliran pengeluaran bagi tahun[2] yang akan datang akan menurun di-sebabkan merosot-nya kawasan simpanan bijeh besi.

BOKSAIT

99. Pengeluaran Boksait bagi tahun 1967 berjumlah 885,389 tan yang bernilai $14,785,996. Pengeluaran ini menunjokkan kekurangan sebanyak 55,058 tan jika

di-bandingkan dengan tahun yang lepas. Ada-lah di-jangka bahawa pengeluaran bagi tahun 1968 akan sama aras-nya dengan pengeluaran tahun 1967.

MINYAK MENTAH

100. Pengeluaran minyak mentah daripada Padang Minyak Miri di-Sarawak telah merosot lagi. Dalam tahun 1967 pengeluaran-nya ia-lah 45,102 tan bersamaan dengan 328,334 U.S. barrel bernilai sebanyak $1,844,486 yang menunjokkan kekurangan sebanyak 2,234 tan jika di-bandingkan dengan tahun yang lepas. Menggerok di-kawasan perayeran Sarawak di-jalankan oleh Sarawak Shell Oil Field Ltd dan satu simpanan minyak telah di-jumpai di-perayeran di-pantai Lutong. Kerja mengeluarkan minyak di-kawasan itu di-jadualkan bermula pada penghujong tahun ini.

101. Dalam tahun 1967, Chawangan Gerudi Menyiasat Galian telah menyambong pekerjaan penyiasatan kasar di-dalam kawasan Simpanan Melayu dalam negeri Perak, Selangor, Negeri Sembilan dan Pahang. Penyiasatan[2] ini akan di-lanjutkan hingga semua kawasan[2] Simpanan Melayu dalam negeri ini dapat di-siasat. Sa-hingga penghujong tahun 1967, 59 Kawasan Simpanan Melayu yang berjumlah 167,528 ekar telah di-siasat dan, daripada ini, 21 Kawasan Simpanan Melayu yang berjumlah 13,131 ekar di-anggap ada mengandongi bijeh timah. Shor[2] telah di-buat kepada Kerajaan[2] Negeri supaya menggalakkan permohonan[2] daripada orang[2] Melayu, Sharikat[2] dan Sharikat[2] Kerjasama Melayu untok melanjutkan penyiasatan di-kawasan[2] ini dengan bertujuan untok membesarkan dan menchergaskan pengambilan bahagian orang[2] Melayu di-dalam perusahaan perlombongan. Kerajaan telah juga membekalkan satu Kumpulan Wang di-bawah "Pinjaman Kumpulan Wang Kira[2] Amanah untok melombong dalam kawasan Simpanan Melayu" supaya dapat orang[2] Melayu meminjam wang untok memulakan pekerjaan melombong di-dalam Kawasan Simpanan Melayu. Dua Sharikat lombong Melayu telah di-tubohkan oleh tuan[2] punya tanah yang telah di-pileh di-dalam kawasan Simpanan Melayu Negeri Perak dengan tujuan untok melombong tanah[2] mereka. Ada-lah di-jangka sharikat[2] lombong ini akan memulakan pekerjaan mereka pada awal tahun 1968.

102. Pertimbangan[2] yang teliti telah di-beri kapada semua permohonan[2] untok mencharigali bijeh timah dan juga minyak di-kawasan perayeran Malaysia Barat. Undang[2] dan Peratoran berkaitan dengan pengeluaran surat[2] kebenaran mencharigali telah pun di-rumuskan dan satu perjanjian minyak (petroleum agreement) telah di-tandatangani di-antara Kerajaan dan dua buah sharikat minyak, ia-itu "Esso Exploration (Malaysia) Inc." dan "Continental Oil Company". Kawasan yang di-luluskan untok mencharigali itu termasok-lah kawasan "continental shelf" di-Pantai Timor Malaysia Barat.

103. Lesen mencharigali telah di-keluarkan kapada Sharikat Persatuan Perlombongan Jepun untok menyiasat dan mencharigali Bijeh Tembaga di-Mamut (di-lereng Kinabalu), Sabah. Pekerjaan permulaan telah pun di-jalankan oleh Sharikat tersebut sa-belum menjalankan penyiasatan teliti. Keputusan penyiasatan ini akan dapat di-ketahui di-dalam dua atau tiga tahun lagi.

PESUROHJAYA TANAH, NEGERI² TANAH MELAYU

MELANJUTKAN UNDANG² PESUROHJAYA TANAH PERSEKUTUAN KA-MALAYSIA TIMOR

104. Ada pun tugas² besar bagi Pesurohjaya Tanah, Negeri² Tanah Melayu, ia-lah memberi nasehat kapada Kerajaan Pusat dan Kerajaan² Negeri dan juga kapada pehak² Berkuasa 'Awam (Public Authorities) mengenai hal ehwal tanah, serta memiliki tanah bagi pehak Kerajaan Persekutuan mengikut Kuasa² Undang² Pesurohjaya Tanah Persekutuan Tanah 1957. Hingga masa ini, kuasa memiliki tanah itu telah di-hadkan meliputi Malaysia Barat sahaja. Tetapi dalam bulan September, 1967, Undang² itu telah di-lanjutkan ka-Malaysia Timor oleh satu Perentah yang telah di-perkenankan oleh Duli Yang Maha Mulia Seri Paduka Baginda Yang di-Pertuan Agong di-bawah "Undang² Pindaan" (Pesurohjaya Tanah Persekutuan) (Melanjutkan Undang² ka-Negeri² Borneo) Tahun 1967.

105. Sebagai sa-orang penyatu dan perunding, Pesurohjaya Tanah telah mengadakan dua meshuarat Pesurohjaya² Tanah dan Galian dalam bulan Jun dan November, 1967. Di-dalam meshuarat² itu berbagai² masaelah bagi melaksanakan peruntokan² Kanun Tanah Negara telah di-binchangkan. Meshuarat² itu sangat berguna dan telah memberi satu chara yang sesuai bagi menyelesaikan masaelah² tanah.

106. Pesurohjaya Tanah dan Penolong²-nya telah memereksa 14 buah Pejabat² Tanah dalam tempoh yang sedang di-kaji dan laporan² mengenai pemereksaan itu telah di-serahkan kapada Kerajaan² Negeri dan Jabatan² yang berkenaan.

107. Kursus² Pentadbiran Tanah telah di-jalankan di-dalam tahun ini di-Dewan Latehan Pegawai² Kerajaan, di-mana pegawai² tanah dan kaki-tangan² lain telah di-beri cheramah² berkenaan dengan hal ehwal tanah dan juga di-dalam perkara² yang lain yang berkaitan dengan-nya. Dua kursus untok pegawai² tanah dan satu kursus untok pegawai² pertempatan dan kerani² telah di-adakan dalam tahun 1967 di-mana tiap² kursus telah di-hadziri oleh 24 orang peserta.

108. Kemajuan Ranchangan Penyelesaian Tanah² di-Kelantan dan Perlis terus berjalan dengan memuaskan. Di-Kelantan, 16,266 keping tanah telah di-siasat di-dalam pejabat dan 16,438 keping tanah telah di-siasat di-luar, dan jumlah-nya, hingga masa ini menjadi 129,658 keping di-dalam pejabat dan 126,487 di-luar. Bilangan surat hakmilek yang telah di-keluarkan di-dalam tahun ini ia-lah 11,389. Jumlah bilangan hakmilek yang telah di-keluarkan semenjak ran-changan ini di-mulakan ia-lah 85,269.

109. Di-Perlis, 2,204 keping tanah telah di-siasat di-dalam pejabat dan 3,275 keping tanah telah di-siasat di-luar. Di-dalam tahun ini, 1,857 Surat Hakmilek telah di-keluarkan dan telah berjumlah 7,651 Surat Hakmilek di-keluarkan semenjak Ranchangan itu di-mulakan di-dalam Negeri ini.

LEMBAGA PEMULEHAN DAN PENYATUAN TANAH NEGARA

110. Pada tahun 1967, ia-itu tahun pertama Lembaga Pemulehan dan Penyatuan Tanah Negara menjalankan tugas-nya, Lembaga ini telah dapat memulakan pemulehan 4 kawasan Ranchangan Tanah Pinggir, ia-itu, Ranchangan Tanah Pinggir Ayer Hitam, Ranchangan Tanah Pinggir Kampong Rasau "A" (Slim

River), Ranchangan Tanah Pinggir Gong, Temerloh, dan Ranchangan Tanah Pinggir Simpang Rengam, Kluang. Tiga daripada kawasan² itu, ia-itu Ranchangan Ayer Hitam, Kampong Rasau "A" dan Simpang Rengam, ada-lah di-dalam tanaman pokok² getah berumor di-antara 3-5 tahun semasa ranchangan² ini di-ambil aleh oleh Lembaga itu, dan kerja² pemulehan di-kawasan² ini tertumpu kapada membersehkan kawasan tanaman, menyulam, menchatas, membaja, membena jalan dalam kawasan dan sebagai-nya. Bagi Ranchangan Gong, kawasan ini mula-nya kawasan hutan belukar (secondary jungle) sa-belum di-ambil aleh oleh Lembaga itu. Walau pun, pada mula²-nya, ranchangan ini di-chadangkan di-tanam dengan pokok² getah, tetapi, oleh sebab ada kemungkinan bagi kawasan ini di-tanam dengan kelapa sawit, persediaan telah di-buat untok kawasan ini di-tanam dengan kelapa sawit.

111. Kemajuan dalam kerja² pemulehan dalam ranchangan² ini ada-lah memuaskan.

112. Dalam tahun 1968, Lembaga ini akan terus memulehkan Ranchangan² Tanah Kerajaan² Negeri saperti Ranchangan Pemulehan Tanah Sri Wangi, Batu Pahat, Ranchangan Pemulehan Tanah Temeris, Kuala Pilah, Ranchangan Pemulehan Tanah Nasaruddin, Kuala Kangsar, dan Ranchangan Pemulehan Tanah Berhala Gantang, Temerloh, Pahang.

113. Kesemua ranchangan² ini ada-lah di-tanami dengan pokok² getah. Tetapi, jika ada kemungkinan untok di-tanami dengan kelapa sawit, tanaman akan di-ubah kapada kelapa sawit. Kenyataan² tawaran tender bagi kerja² pemulehan telah di-keluarkan dan ada-lah di-jangka kerja² pemulehan akan di-mulakan dalam bulan April atau Mei, 1968.

114. Dasar² Lembaga dalam menjalankan usaha pemulehan ada-lah saperti di-bawah ini:

(*a*) bahawa, sa-belum menerima chadangan atau pun permohonan memuleh semula apa² ranchangan tanah, kemampuan peserta² membayar balek wang pinjaman hendak-lah di-kaji;

(*b*) bahawa perbelanjaan pentadbiran, sa-umpama perbelanjaan menguruskan sa-suatu ranchangan, akan di-tanggong oleh Kerajaan Pusat manakala perbelanjaan pemulehan akan di-kira sebagai pinjaman kapada peserta² ranchangan;

(*c*) bahawa kerja² pemulehan di-buat melalui kontrek tetapi, untok memberi peluang kapada peserta² mengambil bahagian, peruntokkan di-buat dalam surat perjanjian kontrek supaya, setakat mana yang boleh, peserta² di-ambil oleh kontrektor bekerja dengan-nya sa-bagai pekerja² kontrek;

(*d*) bahawa Lembaga akan menjaga tanah yang di-puleh sa-mula sa-hingga ka-suatu masa yang di-fikirkan sesuai bagi menyerahkan balek tanah² itu kapada peserta²;

(*e*) bahawa, untok menjamin pungutan wang pinjaman daripada peserta², Lembaga akan menguruskan kerja² memperoses, mengangkut dan

menjual getah atau lain[2] hasil serta memotong wang pinjaman dari hasil jualan; dan

(*f*) bahawa, sa-masa menjalankan usaha[2] memuleh, galakan di-beri untok memperbagaikan tanaman dan hasil terutama sa-kali dengan chara menanam pokok[2] hasilan sementara dan juga membela ternakan.

115. Lembaga ini belum lagi dapat menjalankan tugas[2]-nya yang lain saperti menyatu dan memuleh sa-mula tanah[2] yang telah di-beri milek (alienated land). Penyiasatan[2] dan penyelidekan di-kehendaki di-buat untok mengkaji serta menyusun chara[2]-nya Lembaga itu boleh menjalankan tuags[2]-nya dalam bidang ini. Dalam perkara ini, tindakan telah di-ambil untok mendapatkan perkhidmatan pakar[2] luar negeri.

JABATAN HUTAN

116. Sa-bagaimana telah di-nyatakan dalam titah uchapan pada bulan Jun 1967, Jabatan Hutan Malaysia Barat akan menubohkan ladang pemandu dari jenis umbor dengan tujuan mengkaji penubohan ladang dari semua segi, teknik dan ekonomi, untok di-buat panduan bagi meluaskan lagi ladang perusahaan yang ada di-beberapa buah negeri[2] sekarang ini. Bantuan telah di-terima dari pertubohan Bangsa[2] Bersatu dan sa-ramai lapan orang pakar telah pun mulai bertugas. Sa-jumlah 11 orang pakar semua-nya akan di-perolehi bagi melaksanakan ranchangusaha ini. Enam orang lagi akan di-perolehi dari masa ka-samasa mengikut kemajuan susunan ranchangusaha.

117. Berkaitan dengan penubohan ladang jenis umbor ini, kajian telah di-buat bagi menubohkan ladang yang luas-nya tidak kurang daripada 50,000 ekar untok di-tanam dengan jenis "pine". Penyata kajian ini yang hampir siap di-susun akan di-kemukakan kapada Jabatan Perdana Menteri untok di-timbangkan.

118. Di-dalam bidang Pemetaan Jenis Tanah yang di-anjorkan oleh Jabatan Perdana Menteri, Jabatan Hutan ada-lah di-tugaskan bagi menyiasat serta membuat penyata berkait dengan sumber[2] hutan mengikut daerah[2] dalam negeri[2] dalam Malaysia Barat ini. Ini berma'ana sa-jumlah 40 penyata akan di-sediakan. Sa-hingga sekarang, 15 penyata telah di-sempurna dan di-terbitkan meliputi daerah[2] dalam negeri[2] Pahang, Johor, Negeri Sembilan, Perak, Selangor dan Melaka. Kerja[2] menyiasat serta menyediakan penyata itu sedang terus di-usahakan dengan pesat dan penyata[2]-nya akan di-terbitkan dari masa ka-masa.

119. Chadangan Jabatan Hutan bagi menubohkan sa-buah Pusat Penyelidekan Pengeluaran Hutan di-Malaysia Barat telah mendapat sambutan yang baik dari pehak Pertubohan Bangsa[2] Bersatu dan kelulusan telah di-beri dalam bidang Ranchangan Kemajuan Perusahaan Perhutanan bagi seluroh Malaysia. Ranchangan ini akan di-mulakan apabila sahaja pakar[2] dari pehak Pertubohan Bangsa[2] Bersatu tiba. Mereka akan menguruskan ranchangan ini dengan kerjasama Jabatan ini. Mereka di-jangka akan datang dalam tahun 1968.

120. Pengeluaran kayu balak ada-lah di-dapati sa-makin bertambah dan menjadikan bertambah-nya hasil kapada negara. Dalam tahun 1967, sa-jumlah lebeh kurang 3.0 juta tan kayu balak telah di-keluarkan dengan mendatangkan hasil

lebeh kurang $27 juta berbanding dengan keluaran bagi tahun 1966 yang berjumlah lebeh kurang 2.7 juta tan yang mendatangkan hasil lebeh kurang $23.7 juta. Keluaran hutan, sa-lain daripada balak, telah mendatangkan hasil sabanyak $8.6 juta menjadikan jumlah besar hasil yang di-pungut oleh Jabatan Hutan Malaysia Barat sa-banyak $35.5 juta.

121. Hingga masa ini, sa-jumlah 437 buah kilang papan, besar dan kechil, dan 13 buah kilang kayu lapis telah tertuboh sa-lain daripada 6 buah kilang[2] lain saperti kilang manchis, pensel, papan serpai dan papan "wood wool". Ada-lah dianggarkan perusahaan ini dan perusahaan balak sedang memberi pekerjaan kapada sa-jumlah 25,000 orang sa-lain daripada pekerja[2] dalam bahagian pengangkutan yang berkait dengan perusahaan ini.

122. Perusahaan perhutanan ada-lah satu puncha bagi mendapatkan pertukaran wang asing. Dalam tahun 1967, sa-jumlah lebeh dari 822,000 tan balak yang bernilai lebeh kurang $60 juta dan 408,000 tan kayu gergaji yang bernilai lebeh kurang $70 juta, telah di-jual ka-luar negeri. Nilaian eksepot sa-lain-nya berjumlah lebeh kurang $10 juta menjadikan nilaian eksepot tahun 1967 bagi Malaysia Barat bagi semua jenis keluaran hutan berjumlah lebeh kurang $140 juta berbanding dengan $104 juta bagi tahun 1966.

123. Langkah[2] bagi menggalakkan penyertaan bumiputra dalam perusahaan hutan terus di-ambil. Bagi sa-tengah[2] negeri kejayaan yang penoh belum lagi terchapai. Tetapi, di-sabalek-nya pula, bagi sa-tengah[2] negeri lain di-mana chatuan tahunan bagi kawasan Hutan Simpan maseh ada lagi dan kawasan[2] hutan tanah Kerajaan (State land) maseh ada yang belum di-buka, peruntokan kawasan kapada bumiputra ada-lah memuaskan.

124. Memandang kapada pesat-nya perkembangan yang berlaku akibah pembangunan yang sedang bergerak sekarang, bilangan kakitangan Jabatan maseh kekurangan. Langkah[2] telah pun di-ambil bagi mengkaji sa-mula susunan Perkhidmatan Perhutanan dalam Malaysia Barat ini bagi mensesuaikan dengan keadaan tersebut.

Jabatan Ukor

125. Pekerjaan memeta telah berjalan terus-menerus dengan giat-nya. Sajumlah 479,710 helai peta telah di-terbitkan dalam tahun ini. Ini termasok-lah 98,650 peta baharu yang bersekil 1 inchi sa-batu, 241,870 helai chetak sa-mula dan 139,190 helai peta berbagai jenis. Dengan ini, pemetaan 1 inchi sa-batu bagi Malaysia Barat telah siap sa-banyak 74% dan bagi Malaysia Timor 36%. Kerjasama yang di-beri oleh dua anggota pemetaan British di-Malaysia Timor telah berjalan terus.

126. Bagi melaksanakan Perjanjian Penukaran Peta antara Malaysia dan Thailand untok menchapai kerjasama yang penoh di-kalangan mengukor untok pemetaan, suatu persetujuan telah terchapai di-antara Jabatanarah Pemetaan Negara, Malaysia, dan Jabatan Ukor Di-Raja Thai bagi menjalankan kerja[2] ukor bersama di-kawasan sempadan Malaysia/Thailand. Kerja[2] telah di-atorkan kapada dua peringkat, peringkat pertama terhad kapada mengukor jauh dengan menggunakan tellurometer, dan yang kedua, mengukor sudut[2] ufuk dengan menggunakan tiodolait jodesi. Kerja[2] ini telah dapat di-jalankan dengan ada-nya

kerjasama daripada Assistant Director of Survey, Far East Land Forces yang telah meminjamkan alat² ukor letronik dan kenderaan serta dengan latehan dan penyeliaan yang perlu.

127. Oleh sebab ada-nya gambar² udara yang elok, pekerjaan menyusun peta² rupabumi bagi Malaysia Barat sangat-lah memuaskan, dan pekerjaan ini telah pun siap sebanyak 90%.

128. Perpustakaan Pemetaan Negara telah terdiri dan mula menapak. Beribu² gambar udara chetak lekap dan juga chetak di-besarkan untok membuat peta² ranchangan pembangunan telah di-keluarkan kapada Jabatan² Kerajaan yang lain saperti Jabatan Kerja Raya, Jabatan Peranchang Bandar dan Kampong, Jabatan Parit dan Taliayer, Lembaga Letrik Negara dan Universiti Malaya.

129. Di-dalam bahagian pembangunan negara dan luar bandar pula, 56,063 lot tanah telah di-ukor berbanding dengan 46,875 lot dalam tahun 1966. Ada pula beberapa ranchangan tanah yang besar yang telah di-ukor oleh Juru Ukor Berlesen.

130. Ada-lah menjadi dasar Kerajaan memberi keutamaan yang tinggi kapada kerja² mengukor dan memeta untok pembangunan dan pertahanan. Jabatan ini berharap pertolongan yang sekarang di-beri oleh dua anggota pemetaan British, ia-itu Directorate of Overseas Survey, dan Directorate of Military Survey, akan di-langsongkan sekurang²-nya hingga pemetaan asas bagi Malaysia Timor telah siap.

131. Dalam Bahagian kerja² ukor kadastera pula, Jabatan ini telah dapat menjalankan semua kerjaluar yang di-kehendaki bagi semua permintaan yang datang menchurah² itu sunggoh pun kerja dalam pejabat telah beransor² menjadi bertimbun. Ranchangan telah di-buat untok menggunakan Komputer Letronik untok merengankan sadikit kerja ini. Perkhidmatan Juru² Ukor Berlesen mungkin di-kehendaki terutama-nya dalam Negeri Pahang di-mana kawasan² besar untok kelapa sawit sedang di-buka.

Penyiasatan Kajibumi—Malaysia Barat

132. Sunggoh pun Jabatan Penyiasatan Kajibumi mengalami banyak kekurangan kakitangan²-nya, kejayaan² yang telah di-chapai-nya pada tahun yang lalu ada-lah memuaskan. Pemetaan kajibumi yang tersusun bagi seluroh negara sedang di-jalankan kerana ini ada-lah satu²-nya kerja yang sangat di-utamakan supaya dapat di-nilai kemungkinan puncha ekonomi bagi negara ini. Penyiasatan kajibumi dan penyiasatan kajipunchayerbumi di-kawasan Jengka Tigasegi bagi faedah pembangunan tanah, telah pun selesai di-jalankan dengan jaya-nya. Penyiasatan berkenaan dengan ranchangan bekalan ayer bagi Kuala Lumpur yang melibatkan lebeh daripada 22 batu lubang dalam tanah yang hendak di-gali dari Jalan Kuala Kubu-Segenting Semangkok hingga ka-Ulu Klang, telah pun selesai dan satu Penyata berkenaan dengan-nya telah di-keluarkan. Nasehat² berkenaan dengan kemungkinan puncha ekonomi dari kawasan² perlombongan dan pergunaan kawasan² tanah-nya telah banyak di-perolehi kerana penyiasatan dan penentuan bijeh² telah bertambah dalam tahun² yang lalu di-sebabkan

banyak Sharikat[2] lombong bersendirian yang telah menjalankan penyiasatan dan mencharigali di-dalam negara ini. Hampir[2] sa-paroh daripada kawasan tanah sa-luas 35,000 batu persegi yang di-chadangkan untok kawasan Pembangunan Tanah di-Selatan Negeri Pahang, dan di-Utara Negeri Johore itu telah siap di-siasat supaya dapat di-nilai kemungkinan galian di-dalam kawasan tersebut dan ini juga dapat membantu Ranchangan Penyama Pemetaan Tanah. Dalam pada itu juga, membenarkan kawasan[2] tanah untok di-lombong telah di-jalankan di-beberapa buah Negeri di-Malaysia Barat. Kajian dan Penyelidekan kapada batu[2] dalam tanah yang mengandongi galian dan lain[2] galian yang berfaedah kapada ekonomi sa-lain daripada bijeh timah, timah hitam, tembaga, zinc (timah sari), aluminium dan lain[2] galian, sedang di-jalankan mengikut dasar Jabatan ini, ia-itu menyiasat dan memajukan lain[2] galian yang berfaedah kapada ekonomi negara ini. Penyelidekan kapada satu chara baharu untok menganalisa dan mengkaji galian[2] dengan menggunakan alat[2] yang paling moden saperti "Spectrophotometer" yang menggunakan penyerapan kuasa atom dan alat[2] "X-ray flourscene and diffraction", telah dapat memesatkan lagi kerja[2] menganalisa galian[2] dengan lebeh tepat lagi dan menentukan di-mana letak-nya galian[2] dalam negara ini.

133. Kerja Jabatan Penyiasatan Kajibumi ini mengikut berbagai[2] aliran yang berlainan dan yang di-utamakan ia-lah kerja[2] yang berkaitan dengan kemajuan ekonomi dan pembangunan masharakat dalam negara ini. Ada-lah di-harapkan bahawa segala chatetan[2] kajibumi yang telah di-pungut itu dan di-laksanakan perusahaan-nya dengan berasaskan chatetan[2] tersebut itu, akan membawa kapada satu fahaman kajibumi yang terator dan sistemetik dan yang akan menambahkan lagi pengetahuan manusia dalam segi ilmu[2] sain tanah dan meninggikan lagi taraf hidup manusia di-dunia di-bahagian kita ini.

Penyiasatan Kajibumi—Malaysia Timor

134. Dalam tahun 1967, Jabatan Penyiasatan Kajibumi, Malaysia Timor, telah menchapai kemajuan[2] yang baik di-dalam lapangan penyelidekan ekonomi, membuat peta[2] yang sistematik dan juga penyelidekan kajibumi dan bagi menerbitkan hasil[2] kegiatan[2] itu. Perhatian utama ada-lah di-tumpukan kapada "geochemical surveys" oleh kerana chara penyiasatan ini telah berjaya menjumpai satu kawasan tembaga yang penting di-Mamut, Sabah. Tiga penyiasatan yang serupa itu sedang di-jalankan dan satu daripada-nya menunjokkan hasil[2] yang menggalakkan.

135. Kejayaan yang chemerlang telah di-perolehi oleh Penyiasatan Kajibumi dengan kerjasama Jabatan Galian dalam usaha menchari "kaolinitic clay" di-Sarawak Barat. Semenjak Mach, 1967, 25 kawasan baharu yang mengandongi lebeh 9 juta tan "kaolinitic clay" telah di-jumpai dan kerja penyiasatan itu sedang di-teruskan.

136. Laporan[2] dan peta[2] mengenai dua kawasan (Bidu-Bidu Hills dan Krokong) telah di-siapkan oleh dua orang ahli kajibumi yang berkenaan sa-belum tamat konterek mereka dalam pertengahan tahun 1967, dan telah pun di-terbitkan. Penyelidekan kawasan Silam yang di-mulakan dalam tahun 1966 telah di-sambong sa-mula dan di-jalankan sebagai sa-bahagian daripada pengajian

sa-mula penyiasatan tinjauan kawasan Semam dan Darvel Bay, Sabah. Kawasan ini ia-lah satu daripada kawasan[2] yang pertama di-peta oleh Penyiasatan Kajibumi ia-itu dalam tahun 1954. Semenjak itu kemajuan[2] dalam perhubongan, gambar-udara[2] yang baharu dan ma'alumat[2] baharu mengenai jalan raya memerlukan penyiasatan yang baharu bagi kawasan itu. Pemetaan sechara lebeh luas lagi telah di-mulakan dalam dua kawasan (Kuap dan Sandakan) yang dahulu-nya di-buat sechara tinjauan sahaja. Kedua[2] kawasan Kuap yang berhampiran dengan Kuching itu dan kawasan Sandakan tiada mempunyai apa[2] kemungkinan galian, akan tetapi, oleh kerana kedudokan mereka berdekatan dengan kedua[2] bandar yang besar sekali di-Malaysia Timor, maka kawasan[2] tersebut akan di-jadikan kawasan[2] pembangunan umum. Penyusunan dan penerbitan chatetan[2] asas kajibumi akan menolong ranchangan dan ini akan membawa kapada faedah[2] ekonomi dalam perkara[2] saperti bekalan batu[2], bekalan ayer dan lain[2] kajian kejuruteraan.

137. Sunggoh pun keluaran galian di-Malaysia Timor ada-lah sadikit pada masa ini, tetapi pehak Penyiasatan Kajibumi ada harapan baik untok masa hadapan dan ini ada-lah juga pendapat kebanyakan Sharikat[2] minyak dan galian yang sedang giat membuat penyelidekan. Lima buah Sharikat sedang menggunakan teknik moden untok mencharigali minyak dengan belanja yang di-anggarkan lebeh daripada $40 juta dalam tahun 1968 ini. Dua buah Sharikat sedang mencharigali bijeh tembaga dan banyak lagi Sharikat[2] yang chenderong hendak mengusahakan tanah liat puteh, dan pasir[2] kacha dan juga "nickel".

138. Jabatan Penyiasatan Kajibumi dapat mengekalkan mutu khidmat-nya yang tinggi dan juga pengeluaran-nya, sunggoh pun jabatan ini telah banyak kehilangan kakitangan[2] dagang yang telah bersara atau pun telah habis tempoh konterek-nya. Dua orang siswazah anak[2] Malaysia Timor telah pulang dari seberang laut untok memenohi jawatan[2] dalam tahun itu dan yang lain[2] lagi yang maseh belajar akan membolehkan Jabatan Penyiasatan Kajibumi memenohi semua jawatan[2] dengan Anak[2] Malaysia Timor menjelang tahun 1970.

Jabatan Mergastua

139. Tugas utama Jabatan Mergastua ia-lah melindongi dan mengawal binatang[2] liar. Semenjak bulan September 1966 sa-orang Pakar Ranchangan Colombo yang bertugas di-Jabatan ini sedang menjalankan kerja[2] perengkat akhir terhadap penyelidekan dan penyiasatan atas keadaan[2] di-sekeliling dan kehidupan binatang liar di-Malaysia Barat. Apabila penyelidekan dan penyiasatan itu selesai, shor[2] akan di-buat untok mengadakan satu kawasan Simpanan Binatang[2] Liar yang baharu dan mengelokkan lagi kawasan[2] Simpanan yang ada sekarang.

140. Pada tahun yang lalu, pembangunan Taman Negara di-bawah Ranchangan Malaysia Pertama telah di-jalankan dengan jaya-nya. Dua chalet baharu, delapan yunit rumah[2] kakitangan, sa-buah surau dan satu janakuasa telah di-beli dan di-pasangkan. Taman Negara boleh-lah di-katakan sangat di-gemari jika di-pandang dari segi bertambah-nya pelanchong[2] yang melawati-nya. Wang sajumlah $200,000.00 akan di-belanjakan untok membena sa-buah yunit asrama yang mengadakan 24 buah tempat[2] tidor, sa-buah kolam perbekalan ayer dan 15 yunit rumah[2] untok kakitangan[2].

JABATAN ORANG ASLI

141. Ranchangan Pembangunan Luar Bandar bagi Orang Asli dalam tahun 1967 ada-lah berjaya. Semua-nya, sembilan buah ranchangan perumahan telah siap dan telah memberi rumah[2] kapada lebeh kurang 1,000 Orang Asli di-beberapa tempat. Selain daripada itu beberapa buah perojek pertanian yang kechil telah juga di-jalankan. Ini termasok-lah memberikan binatang[2] terenak, beneh[2] tanaman dan juga pembenaan kolam[2] ikan.

142. Dua buah sekolah telah di-bena pada tahun yang lalu untok kanak[2] Orang Asli yang tinggal jauh daripada lain[2] kaum. Sekarang ada 80 buah sekolah[2] khas saperti itu. Lebeh daripada 5,000 orang kanak[2] pada masa ini sedang bersekolah di-sekolah[2] yang di-kelolakan oleh Jabatan ini atau sedang bersekolah[2] biasa. Kelas[2] pelajaran dewasa juga di-adakan di-Balai[2] Raya yang di-bena di-beberapa kawasan kediaman Orang[2] Asli dan lebeh kurang 4,000 orang dewasa belajar di-kelas[2] dewasa itu.

143. Kemudahan[2] perubatan bagi Orang Asli ada-lah tersusun dengan rapi-nya. Pada akhir-nya yang lalu, sa-ramai 19,000 orang pesakit telah di-beri rawatan perubatan di-Pos[2] Perubatan di-dalam hutan. Sa-ramai 3,200 orang pesakit telah di-rawat di-dua buah Rumah Sakit Orang Asli. Jika di-hetong panjang, pesakit[2] luar yang di-rawat di-Rumah Sakit Gombak itu tiap[2] hari ada-lah sa-ramai 350 orang dan sa-ramai 1,730 telah di-X-ray. Usaha[2] Jabatan ini untok memberi kemudahan[2] perubatan kapada Orang Asli ada-lah berjaya.

144. Kerajaan akan terus berusaha untok mengelokkan lagi keadaan ekonomi dan kebajikan masharakat Orang Asli menerusi ranchangan pembangunan luar bandar, pelajaran dan kesihatan. Banyak lagi ranchangan[2] tersebut ada-lah di-masokkan ka-dalam Ranchangan Malaysia yang Pertama. Tiada-lah shak lagi bahawa kerja[2] pembangunan ini akan membantu meninggikan lagi taraf hidup Orang[2] Asli dan, dengan itu juga, akan dapat membawa masharakat Orang[2] Asli ini untok menyatukan mereka dengan gulongan[2] lain di-Malaysia.

KEMENTERIAN KE'ADILAN

JABATAN PERUNDANGAN

145. Act Bahasa Kebangsaan, No. 7 tahun 1967, telah di-kuatkuasakan mulai daripada 1hb September, 1967, dan semua undang[2] baharu sekarang ini di-karang dalam dua bahasa ia-itu Bahasa Kebangsaan dan Bahasa Inggeris. Ini menyebabkan Jabatan Perundangan menanggong beban yang berat. Beban ini yang di-jangka akan berterusan bagi beberapa lama akan beransor[2] kurang apabila siswa[2] yang di-hantar mengaji undang[2] di-luar negeri dalam tahun 1967 akan balek dalam tahun 1969.

146. Kerja untok mengubah undang[2] persekutuan bagi Malaysia Timor untok mensesuaikan-nya dengan Perlembagaan sa-bagaimana di-pinda oleh Act Malaysia telah di-selesaikan; akan tetapi kerja untok memakai undang[2] Persekutuan Tanah Melayu yang dahulu di-Malaysia Timor maseh di-jalankan sa-bagai sa-bahagian daripada kerja menyatukan undang[2] mengenai perkara[2]

persekutuan di-seluroh Malaysia. Penyemakan undang[2] persekutuan, sama ada yang terkhas kapada Malaysia Barat atau yang di-pakai di-seluroh Malaysia, sedang di-jalankan dengan menerbitkan chetakan[2] sa-mula yang lengkap dengan memasokkan segala pindaan[2] dan ubahan[2]. Kerja ini sedang di-perchepatkan.

147. Mulaï dari bulan Ogos 1967, sa-orang pegawai kanan undang[2] telah di-pinjamkan kapada Badan Penchegah Rasuah untok menjadi Pengarah-nya. Badan ini bertugas sa-bagai badan yang bebas tetapi bekerjasama dengan rapat-nya dengan Jabatan Peguam Negara oleh kerana Peguam Negara atas sifat-nya sa-bagai Penda'awa Raya mempunyaï kuasa atas segala penda'awan jenayah dalam negeri ini.

Jabatan Kehakiman

148. Dalam tempoh yang di-kaji, kemajuan Jabatan Kehakiman ada-lah saperti berikut:

(*a*) Dua orang Hakim Mahkamah Tinggi telah di-naikkan taraf menjadi Hakim Mahkamah Persekutuan, dan dua orang ra'ayat Malaysia dari-pada Perkhidmatan Perundangan Persekutuan telah di-lantek menjadi Hakim.

(*b*) Tiga orang biasiswa kehakiman telah balek dari United Kingdom, dua orang dalam bulan Julai 1967 dan sa-orang lagi dalam bulan November 1967 sa-telah lulus Pepereksaan Bar Final mereka dan telah di-lantek ka-jawatan dalam Perkhidmatan Perundangan Persekutuan.

(*c*) Bangunan Mahkamah baharu di-Kuala Selangor, suatu projek di-bawah Ranchangan Pembangunan Malaysia Lima Tahun Yang Pertama (1966-1970), telah siap di-bena dan telah di-resmikan pembukaan-nya oleh Duli Yang Maha Mulia Sultan Selangor pada 16hb Mach, 1968.

(*d*) Pelan[2] untok pembenaan bangunan[2] Mahkamah Baharu di-Kota Bharu, Kulim, Kajang, Pontian dan Butterworth sedang di-sediakan dan ada-lah di-jangka bahawa kerja[2] membena-nya akan di-mulakan dalam pertengahan tahun 1968.

(*e*) Bangunan Mahkamah Tinggi baharu di-Kota Kinabalu telah hampir siap di-bena apabila siap kelak akan mengandongi sa-buah bilek Mahkamah Tinggi dan dua buah bilek Mahkamah Pengadil lengkap dengan kemudahan[2] bagi banduan dan saksi dan juga kemudahan yang chukup untok orang ramai hadzir. Sa-lain daripada itu, akan ada juga Bilek[2] bagi Hakim[2] tempatan dan Hakim[2] pelawat, dan juga tempat untok Pengadil[2], Peguam[2] dan kakitangan pentadbiran Mahkamah[2].

Jabatan Pemegang Amanah Raya

149. Jabatan Pemegang Amanah Raya telah menubohkan dua buah lagi chawangan Pejabat di-Malaysia Barat—satu di-Seremban dan satu lagi di-Kangar untok berkhidmat bagi ra'ayat Negeri Sembilan dan Negeri Perlis. Dengan dua buah chawangan ini, Jabatan ini sekarang mempunyaï satu chawangan Pejabat dalam tiap[2] tiga belas Negeri dalam Malaysia.

150. Jabatan Pemegang Amanah Raya ada-lah sekarang memegang tanggong-jawab di-seluroh Malaysia. Trustee Ordinance, 1949, Trustee Investment Act, 1965 dan Public Trustee Ordinance, 1950, serta undang[2] tambahan yang telah di-perbuat di-bawah-nya, telah di-pakai di-Negeri Sabah dan Sarawak. Tindakan sedang di-ambil untok memakai Undang[2] Wasiat dan Pentadbiran Harta Pesaka, 1959 di-Malaysia Timor dan apabila hal ini sudah di-sempurnakan, maka undang[2] mengenai pentadbiran amanah[2] dan pesaka[2] akan di-jalankan sama di-seluroh Malaysia.

151. Kerja[2] di-Jabatan Pemegang Amanah Raya ini ada-lah sa-makin bertambah tentang banyak-nya dan faedah-nya terutama sa-kali dalam hal[2] amanah. Pada masa sekarang ganti-rugi yang di-perentahkan oleh Mahkamah[2] di-bawah Undang[2] Civil supaya di-beri kapada budak[2] (minors) ada-lah di-bayar kapada Pemegang Amanah Raya untok di-simpan sa-bagai amanah bagi mereka itu hingga mereka itu chukup umor. Dengan jalan ini, maka kepentingan dan kebajikan waris[2] itu ada-lah terpelihara dengan sempurna-nya dan lagi wang[2] amanah itu ada-lah di-perniagakan untok mendapat faedah dan ada-lah di-jamin oleh Kerajaan. Pendek kata, wang[2] amanah yang di-pegang oleh Pemegang Amanah Raya itu bertambah[2] banyak-nya dari sa-tahun ka-satahun. Jabatan Pemegang Amanah Raya ini (termasok Pentadbir Pesaka), pada menjalankan tugas[2]-nya ada-lah sa-benar-nya memberi pertolongan yang besar kapada orang[2] ramai dalam hal masharakat dan undang[2]. Pemegang Amanah Raya ada-lah sentiasa berusaha, untok menchapai tujuan-nya hendak menjadikan kewajipan-nya sama saperti kewajipan[2] pemegang amanah bersendirian yang chekap, chermat lagi berperasaan belas kasehan.

152. Act Kemuflisan yang baharu bagi Malaysia telah di-luluskan dan di-kuatkuasakan pada 30hb September, 1967. Kaedah[2] Kemuflisan untok menjalankan Act tersebut telah di-buat dan sekarang sedang di-terjemahkan ka-Bahasa Kebangsaan oleh Jabatan Peguam Negara dan di-harap akan dapat di-kuatkuasakan dalam beberapa bulan lagi.

153. Sa-buah Chawangan Pejabat Pegawai Muflis telah di-tubohkan di-Kota Bharu pada 10hb Januari, 1968. Pejabat tersebut akan menyelenggarakan kes[2] kemuflisan yang telah di-jatohkan hukuman di-Mahkamah Tinggi Kota Bharu, Kuala Trengganu dan Kuantan.

154. Langkah[2] sedang di-ambil untok menubohkan Chawangan[2] Pejabat Pegawai Muflis di-Kota Kinabalu dan Kuching di-Malaysia Timor.

Jabatan Penjara

155. Di-bawah Biasiswa[2] Latehan dan Hadiah Ranchangan Colombo. Pegawai[2] Penjara terus di-hantar tiap[2] tahun untok menghadziri kursus[2] latehan "di-United Nations Asia and Far East Institute for the Prevention of Crime and Treatment of Offenders" di-Fuchu, Tokyo, Negeri Jepun. Dalam tahun 1967 sa-orang Pegawai Penjara telah menghadziri kursus latehan tersebut sa-lama 3 bulan dari 12hb September hingga 13hb Disember, 1967.

156. Mengikut dasar-nya hendak mengadakan satu latehan yang lengkap di-semua perengkat dalam pentadbiran penjara, maka Sekolah Latehan Pegawai² Penjara di-Taiping selalu mengadakan kursus untok kakitangan berpakaian seragam. Dalam tahun 1967 dua kursus telah di-adakan yang di-hadziri oleh 150 orang kakitangan berpakaian seragam termasok tiga orang daripada Brunei.

157. Di-bawah Ranchangan Malaysia Yang Pertama, beberapa rumah tempat tinggal telah di-bena untok kakitangan Penjara. Dalam tahun 1967 88 buah rumah telah di-bena di-Malaysia Barat. Di-samping itu, langkah² menjaga keselamatan telah di-tambah kapada tembok² Penjara Kuala Lumpur dan satu blok bilek kurongan terasing di-bena di-Penjara Kelantan.

158. Di-Sarawak, Penjara Limbang telah siap di-bena dalam tahun 1967 dengan tiga unit rumah untok Wadar² berkelamin.

159. Di-Sabah, empat yunit rumah kelas II telah siap di-bena untok kakitangan Penjara Kota Kinabalu.

160. Perojek² yang tersebut di-bawah ini telah siap atau akan di-jalankan di-bawah Ranchangan Pembangunan tahun 1968:

(1) Benaan 2 unit blok² bilek tidor di-Penjara Alor Setar yang telah siap dalam bulan Mach 1968.

(2) Memasang jerjak² besi kapada lubang² udara di-Penjara Kuala Lumpur.

(3) Tambahan kapada Pejabat Perusahaan di-Penjara Johor Bahru.

(4) Benaan 20 yunit tangsi wadar² berkelamin untok Penjara Sibu.

(5) Benaan 16 yunit rumah kelas IV untok Penjara Kota Kinabalu.

(6) Benaan 1 blok penjara yang boleh mengisi 40 orang di-Penjara Perempuan, Kota Kinabalu.

161. Akhir²-nya tanah telah di-perolehi di-Ayer Kroh, Melaka bagi menjalan-kan satu ranchangan mengadakan sa-buah ladang pertanian untok mengajar dan melateh budak² yang sesuai di-Sekolah Henry Gurney, Telok Mas, Melaka dalam 'ilmu pertanian. Ranchangan ini dan ranchangan membena 9 buah sekolah dan 30 yunit rumah kakitangan telah di-utamakan dalam peringkat pertama di-bawah Ranchangan Pembangunan tahun 1968.

162. Untok merundingkan mas'elah² dan lain² hal yang bersangkutan dengan pentadbiran penjara, satu meshuarat Penguasa² di-adakan tiap² tahun di-Ibu Pejabat Penjara, Malaysia, Taiping. Penguasa² dari semua penjara ada-lah di-kehendaki hadzir dalam meshuarat itu dan meshuarat yang terakhir baharu sahaja di-adakan pada awal bulan Mach tahun ini.

Jabatan Kimia

163. Jabatan Kimia ia-lah jabatan perkhidmatan yang menjalankan kerja cherakinan sains, penyiasatan dan nasihat bagi semua Jabatan² Kerajaan lain yang tiada mempunyai kemudahan² ini. Ini termasok-lah Kementerian Kesihatan, Polis di-Raja Malaysia, Kastam dan Eksais di-Raja Malaysia, Angkatan Tentera Malaysia, Jabatan Kerja Raya, Jabatan Penchetak, Pejabat Pos,

Perbendaharaan dan lain[2] badan separoh-kerajaan saperti Lembaga Kemajuan Tanah Persekutuan, Lembaga Letrik Negara, Keretapi Tanah Melayu dan MARA.

164. Kerja[2] utama Jabatan ini ia-lah:

(1) Memberi bantuan[2] sains dan latehan kapada Polis di-Raja Malaysia dalam pemereksaan dan penjelasan bukti[2] phisikal yang di-dapati di-tempat[2] jenayah.

(2) Membantu Jabatan Kastam dalam memungut dan menjaga hasil dengan memberi kerja[2] cherakinan dan nasihat teknikal di-atas barang[2] masok dan keluar supaya barang[2] itu di-perjeniskan dengan betul-nya dalam Perjenisan Perniagaan Malaysia dan Tarif Kastam.

(3) Mencherakin—dari segi kimia dan bakteria—chontoh[2] ayer daripada semua bekalan[2] ayer negeri ini bagi menentukan bahawa ayer[2] itu boleh di-gunakan dan tidak membahayakan kesihatan orang ramai.

(4) Menjalankan tugas sebagai pencherakin resmi di-bawah berbagai undang[2] berkanun saperti "Food and Drugs Ordinance, the Criminal Procedure Code, the Customs Ordinance, the Poisons Ordinance" dan lain[2].

(5) Menyiasat udara dalam kawasan loji perusahaan saperti gudang[2] simen, "quaries", gudang penapis minyak dan kerja[2] asid bagi kepentingan kesihatan orang ramai.

(6) Mencherakin chontoh[2] tawaran makanan dan lain[2] bekalan (tidak termasok alat[2] letupan dan senjata api) bagi Perbendaharaan, Angkatan Tentera dan Polis di-Raja Malaysia supaya mematohi penentuan, "shelf-life" dan jaminan.

165. Dasar Jabatan ini ia-lah untok memechahkan kerja[2] mencherakin dengan mendirikan ma'amal[2] daerah. Di-bawah Ranchangan Malaysia yang Pertama, dua ma'amal chawangan di-jangka akan di-dirikan. Kerja telah pun di-mulakan bagi membena chawangan ma'amal di-Kuala Trengganu yang akan di-siapkan pada hujong tahun 1968. Satu lagi ma'amal chawangan yang di-chadangkan di-jangka akan di-dirikan di-Johor Bahru pada hujong tahun 1970. Ada-lah di-fikirkan bahawa ma'amal[2] daerah ini dan satu lagi di-Kuching akan membantu memberi kerja[2] mencherakin yang sesuai yang di-kehendaki oleh Jabatan[2] Kerajaan lain di-seluroh Malaysia.

Pejabat Chetak, Sarawak

166. Bangunan tambahan kapada Pejabat Chetak Kerajaan, Sarawak berharga $175,000 di-bawah Ranchangan Pembangunan Malaysia yang pertama telah siap di-bena. Bahagian[2] Pengator Huruf, Linotaip, Monotaip dan Bachaan Peruf telah di-tempatkan di-Bangunan baru itu. Dua bilek besar dalam bangunan lama yang di-kosongkan itu di-gunakan untok menempat alat[2] tulis dan borang[2] Kerajaan. Dengan yang demikian kekurangan tempat untok menyimpan barang[2] yang menjadi masaelah besar pejabat ini, telah pun dapat di-selesaikan.

JABATAN PERANGKAAN

167. Satu penyiasatan sampel isi-rumah yang lengkap telah di-lancharkan dalam bulan Jun 1967 dengan kerjasama Kementerian Buroh untok memperolehi data^2 pekerjaan, penganggoran dan guna-tenaga ta' penoh. Bidang penyiasatan ini termasok satu pungutan data yang meliputi berbagai sifat^2 sosio-ekonomi pendudok Malaysia. Penyiasatan sepanjang tahun ini ada-lah terbahagi kapada tiga pechahan-pusingan, ia-itu empat bulan tiap^2 satu. Keputusan sementara daripada pechahan-pusingan pertama telah di-masokkan dalam uchapan Belanjawan Menteri Kewangan.

168. Pengajian perchubaan berkenaan dengan penyiasatan Tanaman Negara, ia-itu satu penyiasatan yang bertujuan untok memperolehi data luas-ekar yang tepat bagi berbagai tanaman^2 kebun-kechil, telah selesai bagi negeri^2 Melaka, Johor dan Pulau Pinang. Berikutan dengan pengajian perchubaan ini, Penyiasatan Tanaman Negara telah di-perluaskan untok meliputi semua negeri^2 Malaysia Barat dalam tempoh tahun 1968. Langkah^2 telah juga di-ambil untok menyatukan Penyiasatan Tanaman Negara dengan Penyiasatan tahunan Menuai Padi. Ini akan menentukan bahawa anggaran^2 tepat bagi pengeluaran padi akan di-perolehi. Persiapan^2 untok menjalankan Penyiasatan Belanjawan Isi-rumah di-Sabah dan Sarawak telah pun di-siapkan. Penyiasatan itu telah di-mulakan di-Sarawak pada penghujong tahun. Tujuan utama penyiasatan ini ia-lah untok memperolehi ma'alumat pokok bagi mengira angka-tunjok harga jualan-runchit, yang akan membolehkan Jabatan ini mengkaji perubahan^2 harga jualan-runchit.

169. Masaelah^2 tenaga maanusia bagi Malaysia Timor yang ada kaitan penting dengan ranchangan kemajuan telah menerima perhatian yang sewajar-nya. Satu Penyiasatan Tenaga Maanusia yang bertujuan untok mendapatkan gambaran terbaharu bagi tenaga maanusia yang mahir, dan kekurangan^2 dalam kumpulan^2 terpenting, telah pun di-selenggarakan di-kedua^2 negeri Sabah dan Sarawak. Manakala kerja luar telah di-siapkan dalam tempoh tahun itu, keputusan^2 mu'tamad akan hanya boleh di-perolehi dalam tempoh tahun 1968. Di-Malaysia Barat, Penyiasatan Peranchang Keluarga yang di-mulakan pada pertengahan yang kedua tahun 1966 telah selesai pada akhir tahun 1967. Keputusan^2 awal telah di-kemukakan kapada Lembaga Peranchang Keluarga Negara untok membantu Lembaga ini dalam menguruskan dan menjalankan ranchangan-nya. Satu nilaian mendalam bagi keputusan^2 itu telah pun di-selenggarakan di-Pusat Penyelidekan Pendudok, Universiti Michigan, di-Amerika Sharikat. Laporan yang penoh dan lengkap akan di-terbitkan dalam tempoh tahun 1968.

170. Untok menemui permintaan^2 bagi memperoseskan sa-bahagian besar data dan membaiki chara^2 analisa, Jabatan Perangkaan telah membeli dan memasangkan sa-buah Elektronik Komputer berharga $1 juta. Komputer itu, yang di-buka dengan resmi-nya oleh Perdana Menteri dalam bulan Februari, 1967, sedang di-gunakan dengan sa-penoh-nya. Bahagian^2 memperoses data, Jabatan ini memberi perkhidmatan bukan sahaja kapada Jabatan ini tetapi juga kapada

lain[2] Kementerian[2] Kerajaan/Jabatan[2]. Mithal-nya, komputer itu telah di-gunakan dalam Pengajian Pengangkutan Bangsa[2] Bersatu yang di-selenggarakan dalam tahun 1967.

171. Banchi Perdagangan[2] Agehan, yang ulong sekali di-selenggarakan di-Malaysia, telah di-jalankan dalam tahun 1967. Pada akhir 1967, hampir semua kerja luar yang berkaitan dengan pengajian ini telah di-siapkan di-kawasan[2] bandar. Pekerjaan di-kawasan[2] luar bandar ada-lah di-jadualkan siap dalam masa 6 bulan pertama, tahun 1968.

172. Memandangkan kapada keperluan untok memperbaiki anggaran[2] Pengimbangan Kira[2] Bayar Membayar bagi negara, satu perojek terbesar telah di-lancharkan untok memungut data kewangan dari perniagaan[2] yang di-jalankan di-Malaysia. Perojek ini yang telah di-selenggarakan dengan bantuan sa-orang pakar dari Kumpulan Wang Antarabangsa, telah di-lancharkan pada akhir tahun 1967. Keputusan[2] di-jangka akan di-perolehi pada tahun 1968.

173. Meski pun terdapat kekurangan pegawai[2] iktisas, Jabatan ini telah memperkukohkan perjawatan-nya di-pejabat[2] chawangan di-Malaysia Timor. Tahun 1967 ia-lah juga tahun pelancharan ranchangan melateh pegawai[2] sechara besar[2]an. Tidak kurang daripada enam orang pegawai[2] kanan Jabatan ini telah di-hantar ka-luar negeri untok mendapatkan latehan dalam berbagai[2] bidang dalam tempoh dari 1 hingga 18 bulan.

174. Satu perubahan besar yang telah berlaku pada permulaan tahun 1968 ia-lah pertukaran Jabatan Perangkaan dari portfolio Perdana Menteri kapada Kementerian Ke'adilan. Berkenaan dengan ranchangan kerja Jabatan ini, tugas[2] utama merupakan pelancharan Penyiasatan Belanjawan Isi-rumah di-Malaysia Barat. Penyiasatan tersebut yang terakhir sekali, telah di-selenggarakan dalam tahun 1957/58. Ada-lah di-fikirkan bahawa angka[2]-tunjok harga jualan-runchit yang ada sekarang perlu di-semak. Penyemakan tersebut hanya boleh di-buat sa-lepas selesai-nya penyiasatan Belanjawan Isi-rumah yang di-chadangkan itu.

175. Jabatan ini ada-lah terlibat penoh dengan pengkajian sa-mula pertengahan-penggal bagi Ranchangan Lima Tahun Malaysia Yang Pertama. Tugas Jabatan ini ia-lah memberi kapada pehak[2] peranchang, data[2] yang lengkap bagi menaksirkan kedudokan ekonomi sekarang dan untok menaksir sa-mula keutamaan negara.

176. Jabatan ini akan terus memperkukohkan dan memperluaskan pungutan[2] perangkaan di-Malaysia Timor. Dengan tertuboh-nya Lembaga Kemajuan Perusahaan Persekutuan, ia akan menchuba memberi ma'alumat perangkaan yang lebeh luas bagi kegunaan menchepatkan kemajuan perusahaan dalam negeri ini.

177. Dalam tahun 1970, Jabatan Perangkaan akan menyelenggarakan suatu tugas yang penting, ia-itu, Banchi Pendudok dan Perumahan. Persiapan[2] bagi menyelenggarakan banchi ini telah pun di-mulakan dan bagi maksud ini, perkhidmatan sa-orang Penasehat Ranchangan Colombo telah di-perolehi dari Kerajaan Australia. Banchi Pendudok akan menjadi satu tugas yang terbesar, jika tidak terbesar sekali, di-jalankan oleh Jabatan ini. Bagi tujuan ini, tambahan

berkaitan peralatan dan tenaga maanusia sedang di-perolehi. Persediaan[2] akan juga bermula di-akhir tahun 1968 bagi menjalankan satu tugas lain yang besar ia-itu, Banchi Pertanian yang di-jadualkan bagi tahun 1971.

178. Dasar Jabatan ini menghantar pegawai[2] kanan untok mendapat latehan di-luar negeri akan di-turuti dengan giat-nya dalam tahun ini.

KEMENTERIAN KEBAJIKAN 'AM

179. Kementerian Kebajikan 'Am bukan sahaja akan menumpukan perhatian-nya kapada keperluan[2] sa-saorang dan kumpulan[2] khas dalam masharakat—gulongan[2] yang tiada bernasib baik—dengan tujuan supaya mereka dapat sa-mula hidup dalam masharakat dengan sempurna, tetapi juga kapada keperluan pembangunan seluroh negara termasok ranchangan[2] besar[2]an yang di-reka untok menimbulkan keadaan yang baik dalam masharakat orang ramai supaya mereka lebeh banyak bertenaga dalam masharakat dan supaya mereka tiada menjadi orang[2] yang merugikan masharakat. Bagi menchapai tujuan ini, Jabatan Kebajikan Masharakat telah menjalankan kajian[2] dan penyiasatan[2] untok mengetahui di-kawasan[2] mana perojek[2] ranchangan pembangunan Kerajaan dapat di-jayakan dengan lebeh chepat jika di-bantu dengan kerja kemasharakatan. Sa-bagai langkah yang pertama, Kementerian ini dengan kerjasama Kementerian Pembangunan Negara dan Luar Bandar akan mengendalikan penyiasatan untok merangka satu ranchangan mengubah keadaan dalam masharakat di-kawasan Ranchangan Kuala Muda supaya boleh di-dapati orang[2] yang lebeh berkebolehan dalam usaha pembangunan antara petani[2] dan, dengan hal yang demikian, dapat-lah mereka meni'mati sa-penoh[2] faedah daripada ranchangan taliayer itu. Sambil menjalankan langkah[2] bagi menyempurnakan keperluan[2] yang munchul ini, Kementerian ini akan terus memperkukoh dan membesarkan perkhidmatan[2] masharakat yang biasa untok faedah orang[2] yang kesusahan di-sebabkan oleh kemajuan ekonomi dan masharakat.

180. Kerja meranchang yang telah di-mulai pada tahun lepas bagi perkhidmatan[2] untok orang[2] sakit yang melarat supaya rumah[2] sakit tiada penoh sesak sangat telah di-siapkan dan kerja membena sa-buah yayasan untok menjaga dan mengubat mereka di-jadualkan bermula pada pertengahan tahun ini. Kerja meranchang sa-buah lagi Rumah untok orang[2] itu di-Kuala Lumpur sedang di-selenggarakan.

181. Perkhidmatan[2] pemulehan bagi budak[2] nakal akan juga di-perbesarkan. Sa-buah Rumah Tahanan Sementara telah siap di-Pulau Pinang pada tahun lepas dan sa-buah lagi untok budak[2] nakal di-Pantai Timor akan mula di-bena dalam tahun ini. Di-Sabah, kerja meranchang yayasan pemulehan untok budak[2] nakal hampir akan siap dan kerja membena yayasan itu di-harap akan di-mulakan dalam tahun ini. Di-Sarawak, Rumah Budak[2] Sarawak yang ada sekarang sedang di-perbesarkan dan kerja meranchang sa-buah Sekolah Akhlak baharu sedang di-jalankan.

182. Perkhidmatan[2] bagi pengemis[2], kuturayau dan orang[2] yang melarat akan juga di-perbesarkan. Kerja membena sa-buah Rumah baharu di-Johor sedang berjalan mengikut jadual, termasok kerja membesarkan Rumah[2] yang ada sekarang bagi pengemis[2] dan kuturayau[2] yang kena di-ambil oleh kerana Act Kuturayau.

183. Satu Badan Pemasaran yang julong yang telah di-mulakan dalam tahun lepas bagi menyediakan kemudahan[2] mengeluar dan memasarkan barang[2] yang di-buat oleh orang[2] chachat, sekarang sudah pun berjalan dengan baik. Orang[2] chachat yang mengambil bahagian di-dalam ranchangan ini sekarang tiada lagi berharapkan kapada bantuan orang dan dapat hidup bahagia dengan tiada bergantong kapada Kerajaan.

184. Perkhidmatan[2] bagi kanak[2] yang susah, ia-itu perkhidmatan mendidek dan memberi nasihat dan perkhidmatan[2] yang lain, sedang di-perkukoh dan di-perbesarkan. Kerja meranchang sa-buah Rumah Kanak[2] baharu di-Pulau Pinang bagi kanak[2] negeri Kedah, Perlis dan Pulau Pinang, yang telah di-mulakan dalam tahun lepas, telah pun siap dan kerja membena Rumah itu di-jadualkan akan di-mulakan dalam tahun ini.

185. Ranchangan latehan sambil bekerja akan di-kaji sa-mula bukan sahaja bagi memberi pelajaran mengenai kerja masharakat kapada kakitangan[2] untok menjalankan perkhidmatan[2] biasa, tetapi juga untok melengkapkan kakitangan dengan pengetahuan untok menjalankan kerja masharakat yang di-perlukan bagi membantu pembangunan negara.

186. Bantuan akan terus di-beri kapada sanak saudara orang[2] dalam tahanan.

KEMENTERIAN KEBUDAYAAN, BELIA DAN SOKAN

Umum

187. Dalam tahun 1967, Kementerian ini telah menjalankan tugas[2]-nya dengan lebeh berkesan lagi di-perengkat Negeri dan Daerah, kerana bertambah-nya kakitangan dan pegawai[2] Kementerian baik di-perengkat Negeri atau di-perengkat Daerah.

188. Kementerian ini telah menjalankan projek[2] pembangunan sambongan saperti Pusat Belia di-Kampong Pandan, Pusat Pimpinan Belia Kebangsaan, di-Kuala Kubu Bharu dan Muzium Negara. Ia telah juga melaksanakan dua projek baru di-bawah Ranchangan Malaysia Pertama, ia-itu Penubohan Angkatan Belia Pelupor Negara dan Pembenaan Pusat[2] Pelbagai-guna Negeri.

189. Semenjak di-tubohkan pada tahun 1966, Angkatan Belia Pelupor Negara ada seramai 462 orang belia yang sedang mengikuti kursus[2] latehan bagi mendapat kemahiran dalam perkara[2] pertanian, jahitan, pertukangan, pembenaan rumah, dan membaiki jentera[2], talivishen dan radio. Daripada 462 orang peserta itu, 361 orang ada-lah sedang mengikuti kursus khas dan 101 orang sedang mengikuti kursus asas (kursus permulaan) yang memakan masa selama 2 bulan.

Dalam tahun 1968, seramai lebeh kurang 800 orang belia akan di-ambil untok mengikuti kursus[2] tersebut dan ada-lah di-harap bahawa pada penghujong tahun ini seramai lebeh kurang 1,000 orang belia akan mengikuti kursus[2] tersebut.

190. Pada akhir tahun 1967, peranchangan untok pembenaan Pusat[2] Pelbagai-guna Negeri telah di-siapkan dan Pusat pertama yang akan di-benakan ia-lah Pusat Pelbagai-guna Negeri Perlis yang akan di-mulakan pembenaan-nya pada awal tahun 1968. Dengan ada-nya Pusat Pelbagai-guna ini, dapat-lah di-adakan ranchangan[2] latehan untok tujuan memajukan kegiatan[2] kebudayaan, belia dan sokan.

Kebudayaan

191. Dalam tahun 1967, Kementerian ini telah mengadakan pertunjokan[2] kebudayaan sama ada untok meraikan perayaan[2] Negara atau pun mengadakan pertunjokan bagi orang ramai. Kementerian ini telah membantu menjayakan Pesta menyambut 10 Tahun Kemerdekaan Malaysia.

192. Kementerian ini terus juga mengadakan kursus[2] tarian, muzik dan seni lukis untok orang ramai. Di-samping mengadakan kursus[2] tersebut, Kementerian ini juga menganjorkan pertandingan. Dalam tahun 1967, pertandingan tersebut hanya-lah di-tumpukan kapada kawasan Kuala Lumpur, tetapi pada tahun 1968, pertandingan tersebut akan meluas ka-semua Negeri[2] di-Malaysia.

193. Kementerian ini, dengan kerjasama pehak T. V. Malaysia, telah mengadakan ranchangan[2] talivishen yang merupakan ranchangan pertunjokan tarian[2] Malaysia. Kementerian ini terus menjalankan tugas[2]-nya untok memberi bantuan dan juga untok menyatukan badan[2] kebudayaan dengan tujuan memajukan kebudayaan.

Belia

194. Dalam tahun 1967, di-dapati banyak lagi kelab[2] belia di-tubohkan.

195. Kementerian ini terus menjalankan tugas[2]-nya untok memberi latehan[2] kapada belia[2]. Latehan[2] pimpinan telah di-adakan dan jurulateh[2] gerakan telah di-adakan untok menjalankan latehan[2] tersebut.

196. Dalam tahun 1967, sebanyak 49 kursus telah di-adakan di-Pusat Latehan Pimpinan Belia di-Kuala Kubu Bharu dan telah di-hadhiri oleh seramai 801 pemimpin[2] belia. Ini termasok-lah kurus jangka panjang bagi Urusan Rumah Tangga yang memakan masa selama 3 bulan. Untok tahun 1968, kursus[2] ini di-ranchangkan lebeh intensif lagi dengan mata-pelajaran[2] berdasarkan ka-arah pembangunan.

197. Dalam tahun yang di-kaji, Kementerian ini, dengan kerjasama pehak Radio Malaysia, telah mengadakan ranchangan[2] radio "Belia Bergerak Maju" yang maseh di-siarkan. Kementerian ini sedang juga menjalankan ranchangan "Belia Bergerak Maju" ini di-T.V. Malaysia. Dalam tahun 1968, Kementerian ini berchadang hendak menjalankan perfileman berkenaan Khidmat[2] Belia di-Malaysia.

198. Kementerian ini terus menjalankan kerja[2] untok menyatukan kelab[2] belia dan memberi bantuan[2] dan perkhidmatan[2] kapada belia.

SOKAN

199. Dalam tahun 1967, Kementerian ini terus memberi bantuan kapada Pertubohan Sokan Kebangsaan dan lain[2] badan sokan untok menjalankan ranchangan[2] masing[2].

200. Dalam pertandingan sokan SEAP pasokan Malaysia di-dapati tidak mendapat kejayaan sebagaimana yang sudah[2]. Usaha[2] ada-lah sedang di-jalankan untok memajukan sokan oleh Kementerian ini. Dalam tahun itu, di-Kementerian ini telah di-tubohkan satu unit "Sports Medicine". Tujuan unit ini ada-lah untok menyelideki lagi chara[2] memajukan sokan. Dengan ada-nya unit ini, Kementerian telah mengadakan perchubaan latehan di-parasan tinggi, ia-itu di-Cameron Highlands dengan tujuan mengujikan kebolehan serta menyesuaikan peserta[2] sokan kapada keadaan iklim yang berlainan dengan negeri ini.

201. Achara istimewa dalam tahun 1967 ada-lah tertumpu kapada kejayaan Malaysia memenangi pertandingan badminton bagi merebutkan Piala Thomas.

MUZIUM NEGARA

202. Dalam tahun 1967, di-dapati jumlah pelawat[2] ka-Muzium ini ada-lah seramai 1,220,404, ia-itu satu jumlah yang lebeh tinggi daripada tahun[2] yang lalu.

203. Enam pameran besar telah di-adakan di-Muzium ini. Pameran yang istimewa sekali ada-lah pameran 10 Tahun Malaysia Merdeka berkenaan Sejarah dan Perlembagaan.

204. Bilek pameran di-tingkat kedua yang menunjokan Sejarah Alam (Natural History) telah pun di-buka dengan resmi-nya dalam bulan Februari, 1968. Kerja[2] persiapan telah di-jalankan di-sabuah bilek pameran di-tingkat yang sama. Bilek ini akan menunjokan perkara[2] berkenaan ekonomi dan teknologi Malaysia.

205. Hubongan rapat telah di-kekalkan dengan Universiti Malaya. Badan Penyelidekan Perubatan dan lain[2] institusi yang telah memperuntokan ahli[2]-nya untok menjadi curator[2] kehormat di-Muzium ini. Hubongan dengan badan[2] luar negeri juga di-perkekalkan dan Muzium ini telah mengatorkan achara per-tukaran penerbitan dengan 99 buah institusi.

KEMENTERIAN KERAJAAN TEMPATAN DAN PERUMAHAN

KERAJAAN TEMPATAN

206. Laporan Surohanjaya Penyiasat Di-Raja yang telah di-lantek pada akhir tahun 1965 bagi menyiasat perjalanan pehak[2] berkuasa tempatan, sedang di-tunggu[2] dengan penoh minat oleh pehak Kerajaan dan orang ramai. Ada-lah di-harap bahawa pendapat[2] serta shor[2] Surohanjaya tersebut, apabila di-terima

oleh Kerajaan, boleh menolong bukan sahaja mengelokkan lagi mutu dan kechekapan pentadbiran Kerajaan Tempatan bahkan juga membolehkan pehak[2] berkuasa ini memainkan peranan yang lebeh penting dalam masharakat demokrasi.

PEMBANGUNAN DAN KERJA[2] KECHIL DALAM KAWASAN PEHAK[2] BERKUASA TEMPATAN (TERMASOK KAWASAN[2] MAJLIS TEMPATAN)

207. Kerajaan Persekutuan terus membantu usaha pembangunan kawasan[2] Pehak[2] Berkuasa Tempatan dengan menguntokkan wang bagi perojek[2] pembangunan umum. Perojek[2] ini ia-lah jalanraya[2] serta jambatan kechil, parit[2] dan kelubong[2], memasang dan menyambong bekalan letrik, pasar[2] dan gerai[2], mengelokkan lagi kemudahan[2] kesihatan 'awam, kemudahan[2] riadah, balai[2] raya dan pelbagai kerja yang lain.

208. Tidak ada perojek[2] besar yang telah di-laksanakan dalam tempoh ini kerana kebanyakan daripada bantuan[2] itu ia-lah untok kerja[2] yang tidak lebeh daripada $10,000 tetapi jumlah peruntokan yang di-keluarkan dalam tahun 1967 ia-lah $640,242. Tanggong-jawab terhadap pembangunan pehak[2] berkuasa tempatan terletak kapada Kerajaan Negeri masing[2], tetapi ada-lah di-harapkan bahawa peruntokan[2] daripada Kerajaan Pusat melaluï Kementerian Kerajaan Tempatan dan Perumahan telah menjadi sumbangan yang agak besar juga terhadap pembangunan kawasan pehak[2] berkuasa tempatan.

PERUMAHAN

209. Kemajuan berhubong dengan ranchangan rumah murah dalam tahun kedua bagi Ranchangan Malaysia, ia-itu tahun 1967, ada-lah memuaskan. Dalam tempoh ini, sa-banyak 1,697 buah rumah telah siap di-bena dengan wang yang di-beri oleh Kerajaan Persekutuan. Dari segi wang yang telah di-belanjakan, hampir[2] $10 juta telah di-gunakan daripada peruntokan sa-banyak $17 juta. Hendak-lah di-nyatakan ia-itu tidak-lah dapat di-elakkan bahawa bilangan rumah dalam dua tahun yang mula[2] itu akan kurang dari bilangan dalam tiga tahun yang akhir bagi Ranchangan itu oleh kerana pengambilan masa antara membuat ranchangan melaksanakan dan menyiapkan-nya. Tambahan pula, kebanyakan ranchangan[2] rumah yang bertingkat[2] akan di-bena pada peringkat akhir Ranchangan Malaysia itu (1968-1970) dan sa-jumlah besar wang peruntokan yang di-sediakan bagi 5 tahun itu akan juga di-belanjakan dalam tempoh itu.

210. Sa-bagaimana yang telah di-nyatakan dalam titah uchapan tahun lalu, kebanyakan daripada ranchangan[2] rumah murah ini di-tumpukan di-bandar Kuala Lumpur dan di-bandar[2] besar. Di-Ibu Kota, dalam tahun 1967, telah di-siapkan sa-banyak 80 yunit rumah (Peringkat Pertama) dalam Ranchangan Perumahan Bukit Bungsar dan ranchangan[2] di-Jalan Shaw (808 yunit), Tun Tan Cheng Lok Mansion (Peringkat IV) (400 yunit), Jalan Pekeliling (3,009 yunit), Wardieburn Estate (Peringkat I) (1,130 yunit) dan di-Jalan Cheras (640 yunit), semua-nya dalam berbagai[2] peringkat pembenaan. Kerja peran-changan telah juga di-jalankan dengan giat-nya bagi ranchangan yang berikut:

(1) Cheras (Peringkat II, III dan IV—2,090 yunit).

(2) Sentul (1,088 yunit).

(3) Wardieburn Estate (Peringkat II—256 yunit).

(4) Bungsar (960 yunit).

(5) Jalan Peel (2,768 yunit).

(6) Jalan San Peng (272 yunit).

Untok menyempurnakan kehendak[2] masa hadapan, pehak Kementerian telah mengambil milek tanah sa-luas 806 ekar di-Ladang Getah Seaport berdekatan dengan bandar Kuala Lumpur. Pehak Ibu Kota telah juga melancharkan ranchangan perumahan-nya yang mengandongi 84 buah rumah kembar dan 120 buah rumah berderet di-Gombak untok kakitangan-nya. Ranchangan ini telah pun siap di-bena dan rumah[2] itu akan di-jual kapada kakitangan-nya dengan mengenakan sharat[2] bayaran yang mudah. Seluroh ranchangan ini akan menyediakan rumah sa-banyak 419 yunit untok kakitangan Perbandaran Ibu Kota.

211. Pulau Pinang juga mempunyaï ranchangan rumah murah yang besar juga. Beberapa buah ranchangan yang telah di-luluskan bagi Negeri itu sedang di-jalankan, ia-itu Ranchangan Perumahan di-kawasan perusahaan di-Mak Mandin (Rumah[2] pangsa 4 tingkat mengandongi 672 yunit), di-Ayer Itam (Peringkat Ke-empat—sa-buah belok 16 tingkat mengandongi 448 yunit) dan di-Noordin Street Ghaut (satu belok 17 tingkat mengandongi 398 yunit). Lagi sa-buah ranchangan yang sedang dalam pembenaan ia-lah di-Jalan Rifle Range. Ranchangan ini ia-lah Ranchangan Perchubaan yang kedua dengan menggunakan teknik pembangunan kilang yang akan menggunakan belanja lebeh $20 juta. Semua ranchangan ini di-jadualkan akan siap pada awal tahun 1970. Ranchangan di-Mak Mandin dan Jalan Chain Ferry itu di-untokkan bagi pekerja[2] yang bekerja dalam kawasan perusahaan Mak Mandin dan juga setinggan[2] yang terlibat dalam pembenaan jalan besar yang baru itu. Baki dari wang peruntokan ranchangan rumah murah itu akan di-bahagi[2]kan kapada pekan[2] kechil dan daerah[2] dalam negeri.

212. Untok menambah lagi ranchangan[2] yang ada sekarang dalam negeri[2], Kementerian ini telah melancharkan Ranchangan Perumahan Kilat yang mengandongi rumah[2] antara 32 hingga 50 yunit bagi satu[2] ranchangan di-tiap[2] bandar yang maseh belum ada lagi ranchangan rumah murah. Ini ada-lah suatu usaha yang berani jika di-fikirkan bahawa Kementerian ini terlalu kurang kakitangannya terutama sekali dalam peringkat teknik. Walau pun demikian, Kementerian ini akan berusaha dengan sa-daya upaya-nya melaksanakan Ranchangan Kilat ini dengan sa-berapa segera-nya. Ranchangan Kilat ini di-jangka akan dapat membena kira[2] 4,000 yunit rumah batu berderet dalam tahun 1968. Usaha ini ada-lah juga satu perchubaan kerana boleh memberi maklumat yang berguna dalam menjalankan kerja peranchangan dan penubohan suatu Lembaga Perumahan dan Kemajuan Pusat pada masa hadapan.

213. Dalam titah uchapan yang lalu, telah di-nyatakan bahawa pehak Kementerian akan mengkaji chadangan hendak menubohkan sa-buah Lembaga Perumahan dan Kemajuan Pusat untok menyatukan perkara[2] yang membolehkan pehak perusahaan orang ramai memainkan peranan-nya bagi membiayaï ranchangan perumahan 'awam dan kemajuan, khas-nya pembaharuan bandar.

Bagi maksud ini, Menteri Kerajaan Tempatan dan Perumahan telah pergi ka-Amerika untok mengkaji sendiri bagaimana pehak perusahaan orang ramai dapat memainkan peranan dalam bidang ranchangan perumahan 'awam tersebut. Sa-bagai hasil dari lawatan itu, Kementerian ini telah meminta dua atau tiga orang pakar dalam bidang pembiayaan ranchangan rumah dengan tujuan hendak menjalankan kajian sama ada penubohan "Savings and Loans Association" dan sa-bagai-nya berfaedah atau tidak sa-bagai langkah mengumpulkan modal tempatan bagi membiayai ranchangan perumahan dan kemajuan. Pakar[2] ini telah tiba di-negeri ini pada akhir bulan April untok menjalankan kajian mereka dan penyata sedang di-kaji oleh Kerajaan.

Jabatan Peranchang Bandar dan Kampong

214. Kemajuan besar telah dan sedang di-chapai oleh Jabatan Peranchang Bandar dan Kampong dalam berbagai[2] aspek kerja[2]-nya—membuat ranchangan pembangunan bandar dan luar bandar dan kemajuan kawasan[2] dalam negeri ini.

215. Tugas Jabatan ini yang sangat mustahak di-jalankan dengan segera ia-lah membantu dalam usaha hendak melaksanakan Ranchangan Kilat Rumah Murah di-seluroh negara bagi menchapai tujuan Kerajaan hendak mengadakan ranchangan rumah murah dalam tiap[2] bandar di-negeri ini. Kerja menyelidek dan memileh tapak[2] yang sesuai untok ranchangan[2] ini dan meranchang supaya kemudahan[2] 'awam di-adakan menurut konsep ranchangan kawasan ada-lah amat rumit. Walau bagaimana pun, Jabatan ini telah pun berjaya menyelidek dan meranchang sa-jumlah 127 ranchangan di-seluroh negeri dalam tempoh tiga bulan sahaja.

216. Lain[2] perojek perumahan Kerajaan yang telah di-ranchangkan dengan teliti-nya oleh Jabatan ini ia-lah Ranchangan Perumahan Ladang[2] Seaport dan Wardieburn. Dalam Ranchangan Ladang Wardieburn, kerja dalam Peringkat Pertama-nya, ia-itu membena rumah pangsa mengandongi 1,130 yunit, rumah deret 260 yunit dan kawasan perusahaan, telah pun di-mulakan.

217. Dalam bidang pembangunan luar bandar pula, Jabatan ini telah meranchang perkampongan untok tiga ranchangan Lembaga Kemajuan Tanah Persekutuan yang besar beberapa bulan yang lepas, ia-itu di-Bukit Ramum, Johor dan di-Bukit Puchong dan Bukit Mendi, Pahang. Jabatan ini telah menggunakan kemahiran dan pengalaman-nya dengan bijak untok memelihara kesempurnaan hidup pendudok[2] luar bandar dengan chara mengadakan kemudahan[2] dan kesenangan[2] hidup kapada masharakat[2] luar bandar.

218. Ranchangan kawasan ia-lah satu aspek Peranchang Bandar yang paling penting. Tujuan-nya ia-lah menempatkan pendudok[2] supaya peluang yang baik boleh di-dapati untok pekerjaan, peruntokan kemudahan yang berpatutan dengan kehendak tiap[2] kampong dan bandar dan mengelakkan orang[2] luar bandar daripada berpindah ka-bandar hingga di-bandar[2] itu menjadi sesak dan kekurangan kemudahan[2]. Di-sabalek-nya pula, kemudahan[2] dan peluang[2] pekerjaan di-kawasan luar bandar hendak-lah di-pelihara. Oleh yang demikian, ranchangan kawasan ada-lah usaha bagi meranchang kehidupan di-bandar dan luar bandar supaya sa-imbang. Jabatan ini terus memainkan peranan-nya yang

penting, memandu pembangunan di-kawasan Kuala Lumpur dan Lembah Kelang dan Jabatan Peranchang Bandar dan Kampong Negeri Kelantan di-Kota Bharu pula telah menyiapkan satu pelan Chorak Penempatan Kawasan untok Kelantan dan Trengganu dan pelan kawasan untok Bandar Kota Bharu.

219. Dalam bidang peranchangan badar, Jabatan ini telah membantu Lembaga Penyiasat mendengar segala bantahan[2] terhadap Deraf Pelan Bandar Kuala Lumpur. Tidak shak lagi bahawa Lembaga itu akan mengambil ingatan tentang sikap orang[2] 'awam terhadap Pelan itu dan betapa mustahak-nya membuat ranchangan untok masa hadapan supaya Ibu Kota kita akan menjadi salah satu daripada Kota yang termoden lagi terindah di-dalam dunia.

220. Jabatan ini terus memberi perkhidmatan[2] peranchang kapada Universiti Malaya. Baru[2] ini, Jabatan ini telah membantu menjalankan satu kajian lalu-lintas di-Kampus dan sekarang telah pun mengeluarkan satu laporan mengenai kajian itu. Laporan ini kelak akan menjadi sa-bahagian daripada bahan untok meranchang Universiti itu.

221. Akhir-nya, tahun yang lepas ada-lah satu tahun yang chemerlang bagi Jabatan ini terutama sekali di-Negeri Pulau Pinang, Perak dan Johor di-mana Jabatan[2] Negeri di-negeri[2] itu telah mendapat perkhidmatan Penolong[2] Pegawai Peranchang Negeri dan, dengan yang demikian, menambahkan lagi banyak kerja[2] dan tanggong-jawab Jabatan[2] itu.

PERKHIDMATAN BOMBA

222. Jema'ah Pemereksa Perkhidmatan Bomba Persekutuan telah terus memberi nasehat kapada Pehak[2] Berkuasa Negeri dan lain[2] Pehak Berkuasa Bomba mengenai perkara[2] yang bersangkut-paut dengan perkhidmatan bomba supaya dapat mengekalkan mutu perkhidmatan selaras dengan keperluan negara dan mengurangkan kerosakan akibat kebakaran sedapat[2]-nya. Suatu kajian lengkap tentang latehan bomba telah di-jalankan dan beberapa Pehak Berkuasa telah di-beri nasehat tentang langkah[2] yang patut di-ambil bagi mengelokkan lagi latehan[2] itu. Ada-lah di-jangka bahawa ini akan menimbulkan kerjasama yang lebeh baik dan tindakan yang lebeh berkesan dalam hal memadamkan kebakaran[2].

223. Sekolah Pusat Latehan Bomba yang di-selenggarakan oleh Kerajaan Pusat telah juga memainkan peranan-nya menambahkan lagi kechekapan perkhidmatan bomba. Sa-banyak 11 Kursus telah di-adakan di-Sekolah itu dalam tahun 1967, dan sa-ramai 229 orang dari beberapa perkhidmatan bomba di-seluroh Malaysia telah menuntut-nya. Perkara yang di-ajar dalam kursus itu bukan sahaja mengenai chara[2] melawan kebakaran, bahkan juga chara menchegah kebakaran.

224. Supaya semua bangunan[2] dan lain[2] hartabenda Kerajaan Pusat chukup terpelihara daripada bahaya[2] kebakaran, Jema'ah Pemereksa Perkhidmatan Bomba telah membuat 911 pemereksaan mengenai menchegah kebakaran dalam tahun 1967, dan telah menyelenggara dan memelihara lebeh daripada 13,000 alat pemadam api daripada berbagai[2] jenis. Jabatan ini juga telah membuat shor[2] untok meranchangkan langkah menchegah kebakaran bagi bangunan[2] baru.

IBU KOTA KUALA LUMPUR

225. Banyak kemajuan telah di-chapai dalam bahagian Kerajaan dan persendirian menyebabkan bertambah-nya nilai tahunan bagi hartabenda dari $72,282,305 pada 1hb Januari, 1967, menjadi $81,919,442 pada 31hb Disember, 1967. Angka ini tidak-lah termasok nilai tahunan harta[2] yang di-kechualikan di-bawah Perkara 156 dalam Perlembagaan Persekutuan yang berjumlah $28,572,628.

226. Satu deraf Pelan Bandar sekarang ini sedang di-timbangkan dengan teliti. Pelan ini, apabila siap dan di-luluskan dengan rasmi-nya oleh Y.B. Menteri, akan menggantikan Pelan Bandar yang ada sekarang yang telah di-luluskan dan di-istiharkan dalam *Warta* Kerajaan dalam tahun 1939.

227. Dengan lulus-nya Act Kawalan Sewa No. 56 tahun 1966 yang di-kuatkuasa pada 1hb Januari, 1967, Pesurohjaya Ibu Kota Kuala Lumpur telah di-berikan tugas menjalankan peruntokan[2] Act tersebut dalam lengkongan kawasan Ibu Kota bagi pehak Kementerian Kerjaan Tempatan dan Perumahan.

228. Perjalanan lalu-lintas baru—Sistem "Gelombang Hijau"—telah di-jalankan di-Kawasan Pusat Bandar dalam bulan Januari tahun ini. Sistem ini telah di-chipta untok mengelokkan lagi perjalanan lalu-lintas di-jalan[2] yang terhad bilangan-nya di-Kawasan Pusat Bandar. Kini, Sistem ini sedang berjalan dengan memuaskan. Semua jalan[2] yang menghala keluar dari Kawasan Pusat Bandar telah di-lebarkan lagi dan, pada masa ini, kerja[2] maseh lagi di-jalankan untok melebarkan jalan[2] berikut:

(1) Jalan Pahang: untok lalu-lintas ka-Pantai Timor,

(2) Jalan Kelang, Jalan Bangsar dan Jalan Travers: bagi lalu-lintas ka-Petaling Jaya dan Port Swettenham,

(3) Jalan Ampang.

229. Langkah[2] sedang di-ambil untok membena sa-batang jalan baru dari Jalan Parlimen ka-Jalan Ipoh untok mengurangkan lalu-lintas di-Jalan Tuanku Abdul Rahman.

230. Perbelanjaan untok menyiapkan kerja[2] yang tersebut berjumlah lebeh kurang $3½ juta.

231. Usaha[2] sedang di-jalankan sekarang untok membuat parit[2] yang sesuai untok mengatasi masa'elah banjir di-Ibu Kota.

232. Kerja memasang paip[2] betongan di-Kawasan Pudu telah hampir[2] siap dan kerja sedang di-jalankan untok menyambongkan tandas[2] di-situ kapada betongan 'awam. Apabila ranchangan ini siap kelak, kira[2] 200,000 orang pendudok kawasan itu dapat menggunakan tandas[2] pam.

233. Lampu[2] jalan raya di-Kawasan Pusat Bandar telah di-tambah dan di-elokkan lagi. Ini ada-lah selaras dengan dasar Pesurohjaya untok menambah dan mengelokkan lagi lampu jalan raya di-Kuala Lumpur untok menjadikan Ibu Kota sa-buah bandar yang lebeh menarek.

234. Satu perchubaan sedang di-jalankan sekarang di-Kuala Lumpur untok menempatkan penjaja[2] dalam dua buah Emporium—sa-buah di-Jalan Raja Bot dan yang sa-buah lagi di-Jalan Sekolah. Belanja membena dua Emporium ini ia-lah $1.3 juta.

235. Jika perchubaan ini berjaya, banyak lagi Emporium akan di-bena supaya masa'elah penjaja di-Ibu Kota ini dapat di-atasi.

236. Pesurohjaya Ibu Kota terus memberi Perkhidmatan Bomba untok memelihara keselamatan nyawa dan harta benda di-Kuala Lumpur.

KEMENTERIAN KERJA RAYA, POS DAN TALIKOM

237. Satu perubahan yang besar yang telah di-jalankan di-Kementerian Kerja Raya, Pos dan Talikom pada akhir tahun 1967 ada-lah perkara menyusun sa-mula Jabatan Pos dan Talikom, Wilayah Borneo. Sa-belum daripada 1hb Januari, 1968, perkara Pos dan Talikom ada-lah di-tadbirkan oleh satu Jabatan. Oleh kerana Jabatan itu telah menjadi besar dan kerja[2]-nya sa-makin rumit, maka telah di-putuskan bahawa pegawai[2] Jabatan itu hendak-lah menumpukan usaha mereka kapada satu[2] perkara dan oleh hal yang demikian hendak-lah di-adakan Jabatan[2] Pos dan Talikom yang berasingan di-Sabah dan Sarawak. Perkara menyusun sa-mula ini telah pun di-laksanakan dan tiap[2] Ketua Jabatan Pos dan Jabatan Talikom bertanggong-jawab terus kapada Ketua[2] Jabatan yang berkenaan di-Kuala Lumpur, ia-itu Pengarah Talikom Negara dan Ketua Pos Negara.

238. Pada masa ini, di-Sabah tidak ada kemudahan[2] bank simpanan pejabat pos. Keputusan telah di-ambil untok mengadakan perkhidmatan ini dan pegawai[2] di-Sabah sedang di-lateh untok membuat kerja ini. Sa-lain daripada itu, satu kajian sistem kiriman[2] pos sedang di-buat di-Sabah dan Sarawak. Pada masa ini, kiriman[2] pos ada-lah di-hadkan kapada kawasan[2] pekan sahaja.

239. Pada penghujong tahun 1967, tiga Act baru, ia-itu Act Akitek[2], Act Jurutera[2] dan Act Juru[2] Ukor, telah di-kanunkan supaya membolehkan Lembaga Jurutera[2], Lembaga Akitek[2] dan Lembaga Juru[2] Ukor di-tubohkan untok menetapkan kod (code) tingkah-laku pada masa Jurutera[2], Akitek[2] dan Juru[2] Ukor menjalankan pekerjaan mereka dan juga chara pembayaran (scale of fees) yang boleh mereka kenakan. Pada masa[2] yang sudah, chuma Undang[2] Akitek sahaja yang ada dan Jurutera[2] dan juga Juru[2] Ukor yang ingin menjalankan perusahaan sendiri terpaksa mendaftarkan nama[2] mereka di-bawah peruntokan[2] Undang[2] Akitek. Chara ini tidak adil kapada Jurutera[2] dan Juru[2] Ukor dan Act[2] yang di-sebutkan di-atas telah di-kanunkan untok memperbaiki keadaan itu.

240. Satu langkah yang baharu ia-lah mengenai penggunaan jalan[2] raya, yang di-hadkan kapada kenderaan[2] yang rengan, oleh lori[2] yang berat, khas-nya, lori[2] yang mengangkut kayu[2] balak dan batu besi. Sekarang, ada-lah dasar Kerajaan membenarkan jalan[2] itu di-gunakan oleh kenderaan yang berat dengan sharat pengguna[2] sanggup membayar wang untok penyelenggaraan luar biasa (abnormal maintenance) jalan[2] raya itu.

KERJA RAYA

241. Dalam bulan September 1967, Kajian Pengangkutan Kebangsaan (National Transport Study) telah di-mulakan. Dalam kajian itu Yunit Peranchang Jalan, Ibu Pejabat Jabatan Kerja Raya ada-lah mengambil peranan yang penting. Kajian tersebut di-jangka selesai pada pertengahan tahun ini.

242. Jambatan[2] Muar dan Batu Pahat telah siap dan di-buka dengan resmi-nya di-dalam tahun 1967. Dengan itu, perkhidmatan feri untok menyeberang kedua[2] sungai Muar dan Batu Pahat tidak-lah di-jalankan lagi. Kereta[2] yang menggunakan jambatan[2] itu ada-lah di-kehendaki membayar tol.

243. Pada akhir tahun 1967 kerja membena suatu jambatan jalan raya di-atas jalan keretapi telah di-mulakan di-Bukit Tengah, Seberang Perai. Perojek itu termasok pembenaan sa-buah bulatan yang besar untok menggantikan simpang empat yang ada di-pekan Bukit Tengah. Apabila jambatan itu siap, maka lalu lintas yang menggunakan jalan raya itu tiada-lah terpaksa lagi berhenti apabila keretapi lalu di-situ. Dan lagi, ada-lah di-jangkakan ia-itu dengan siap-nya bulatan di-pekan Bukit Tengah itu, lalu lintas boleh-lah bergerak dengan lanchar dan selamat.

244. Kerja memperbaiki Jalan Kuantan-Maran di-antara batu 36 ka-batu 48 telah siap pada tahun 1967. Pada tahun ini, sa-bahagian jalan di-antara batu 41¼ ka-batu 48 pula akan di-perbaiki. Sa-lain dari itu, sa-bahagian jalan di-antara batu 64 ka-batu 66, Jalan Temerloh-Maran akan di-perbaiki juga.

245. Dalam tahun 1967, hampir[2] $26 juta telah di-belanjakan untok kerja[2] pembangunan jalan raya di-Malaysia Barat. Bagi penyenggaraan pula, lebeh daripada $14 juta telah di-belanjakan.

246. Di-Negeri Sarawak, beberapa kemajuan telah di-chapai di-dalam pem-benaan dan memperbaiki lagi jalan[2] raya menyambongi Bahagian[2] Yang Pertama, Yang Kedua dan Yang Ketiga. Pada masa ini, ada jalan raya terus daripada Sematan di-Bahagian Yang Pertama ka-Sibu di-Bahagian Ketiga kechuali sa-bahagian yang kechil di-Bahagian Yang Pertama yang akan di-buka kapada lalu lintas tidak lama lagi. Pembenaan jalan raya di-antara Bintulu dan Miri di-Bahagian Yang Keempat akan terus di-jalankan dan ada juga peruntokan untok membena satu jalan yang sesuai di-antara Miri dan sempadan Negeri Brunei.

247. Dengan ada-nya jalan[2] raya di-Sarawak, maka kawasan[2] tanah yang besar di-Bahagian Yang Keempat akan dapat di-buka untok perusahaan kayu[2] balak dan untok pertanian.

248. Di-Sabah, kerja mengadakan Jalan Timor-Barat (East-West Road) menyambongkan Ranau di-Barat ka-Sandakan di-Timor akan terus di-jalankan. Pembenaan sa-bahagian jalan ini akan di-jalankan dengan bantuan Kerajaan Australia. Jalan ini akan mengadakan jalan masok ka-kawasan pendalaman Negeri itu dan akan menyambongkan jalan raya di-antara Timor dan Barat Negeri Sabah. Kerja[2] untok memperbaiki jalan[2] di-Sabah akan terus di-jalankan.

249. Usaha telah di-jalankan, pada tahun yang lepas, untok mengadakan bekalan ayer yang berseh bagi seberapa banyak ra'ayat yang boleh mengikut kebolehan Kerajaan dari segi kewangan.

250. Bekalan[2] baharu telah di-adakan di-Pantai Remis dan Dindings, di-Negeri Perak, di-Jerantut, Pahang, di-Ayer Kroh, Melaka dan di-Muar, Johor.

251. Tiga ranchangan Lembaga Kemajuan Tanah Persekutuan telah di-beri bekalan ayer yang berseh dan 16 lagi telah di-beri bekalan ayer sementara sahingga ranchangan[2] bekalan ayer yang tetap siap.

252. Sambongan[2] paip ayer terus di-adakan daripada bekalan[2] yang ada sekarang di-seluroh negeri ini ka-tempat[2] di-luar bandar di-Kuala Ketil, Merbau Pulas dan Titi Karang di-Kedah, Tanjong Tualang di-Perak, Gambang dan Gali di-Pahang, Kampong Ladang, Kampong Kuala, Tanjong Bidara, Kampong Solok, Pengkalang Balak, Kuala Tinggi dan Telok Berembang di-Melaka; Kampong Gombang, Kampong Bharu Melayu Lenga, Kampong Sentosa dan Sri Gading di-Johor, dan Kampong Kerjasama, Kampong Pasir Semenyik dan Kampong Batu Tiga di-Selangor.

253. Ada-lah di-anggarkan sa-ramai 280,000 orang lagi telah di-beri kemudahan bekalan ayer daripada ranchangan[2] bekalan Ayer Kerajaan pada tahun ini. Untok menyenangkan lagi orang[2] ramai mendapat ayer, Kerajaan[2] Negeri Kedah dan Pahang telah pun memberi kemudahan supaya pendudok[2] luar bandar boleh membayar harga memasang paip ka-rumah[2] mereka beransor[2] tiap[2] bulan. Kerajaan Negeri Selangor pula terus mengadakan paip[2] ayer di-tepi[2] jalan di-kawasan[2] yang pendudok[2]-nya tidak mampu memasang paip[2] ayer sendiri.

254. Dalam tahun 1967, Chawangan Jentera Jabatan Kerja Raya di-Malaysia Barat terus mengadakan perkhidmatan[2]-nya untok menyelenggara dan memperbaiki semua alat[2] dan loji[2] jentera (mechanical plant and equipment) yang di-gunakan oleh Jabatan Kerja Raya dan sa-bahagian daripada badan[2] yang berkanun. Sa-lain daripada kerja[2] itu, chawangan itu telah juga di-minta, dalam tahun itu, supaya memberi nasihat kejuruteraan kapada beberapa Jabatan Kerajaan dan juga mengusahakan rekaan untok memasang alat[2] hawa dingin, memasang lip[2], pam[2] dan alat[2] yang lain di-bangunan[2] Kerajaan dan bangunan[2] badan[2] berkanun yang peruntokan wang-nya telah di-adakan oleh Kerajaan Persekutuan atau Negeri[2]. Sa-lain daripada itu, chawangan ini telah menyediakan penetapan[2] (specifications) dan dokumen[2] tender untok membeli kereta[2] dan alat[2] jentera di-bawah Anggaran Lain[2] Perbelanjaan Khas sa-bagaimana yang telah di-arahkan oleh Perbendaharaan. Bagi yang pertama-nya, chawangan ini telah di-tugaskan oleh Perbendaharaan untok menyediakan penetapan[2] dan dokumen tender yang sesuai untok mempelawa tender antarabangsa mengikut perjanjian pinjaman wang Luar Negeri untok mendapatkan jentera kerja-tanah yang berat dan kereta[2] yang di-kehendaki oleh Jabatan Kerja Raya, Jabatan Parit dan Tali Ayer dan Lembaga Kemajuan Tanah Persekutuan untok

melaksanakan Ranchangan Malaysia Yang Pertama. Sa-bagaimana tahun² yang lepas, chawangan ini telah di-beri tanggong-jawab untok menyediakan, mengerjakan dan mentadbirkan konterek² ulang tahunan untok membekalkan petrol, minyak dan minyak pelinchir, barang² ganti jentera dan menyelenggara alat² hawa dingin.

255. Kerja² yang telah di-jalankan di-semua Wokshop Jentera Jabatan Kerja Raya dalam tahun itu ada-lah berjumlah lebeh kurang $19 juta.

256. Oleh kerana ada-nya kemudahan² yang lebeh baik di-Wokshop² Persekutuan di-Kuala Lumpur dan juga achara² latehan yang lebeh terator, maka kursus latehan telah di-adakan dalam tahun itu untok memberi faedah kapada pelateh² daripada beberapa Jabatan Kerajaan, badan² yang berkanun dan ahli² tentera. Sa-bagaimana tahun yang lepas, kursus² latehan praktik untok mahasiswa² Universiti Malaya dan Maktab Teknik telah juga di-adakan di-beberapa Wokshop.

257. Chawangan Jentera terus membekalkan permintaan yang semakin bertambah untok batu² daripada kuari bagi penyelenggaraan jalan² raya yang ada sekarang dan untok membena jalan² raya baharu. Keluaran batu² daripada kuari² pusat ada-lah lebeh daripada keluaran dalam tahun 1966 dan ini ada-lah di-sebabkan kuari² itu telah di-perluaskan dan di-perbaiki lagi dan chara² susunan dan perkhidmatan telah bertambah baik. Keluaran batu² dalam tahun 1967 berjumlah 1,586,371 tan. Kerja² bagi perengkat yang pertama di-Pusat Kuari Bukit Jong di-Trengganu telah pun siap dan kerja² bagi perengkat yang kedua akan di-mulakan tidak berapa lama lagi. Ranchangan untok memperluaskan kuari² di-tempat² yang lain telah juga di-buat dan kerja² rekaan di-jangka akan di-mulakan pada tahun 1968.

Perkhidmatan Pos

258. Pada tahun 1967, enam buah pejabat pos baharu telah siap di-dirikan dan di-buka untok menjalankan urusan pos, ia-itu, di-Kuala Trengganu, Kuala Perlis, Kapar, Kelang Utara, Ulu Tiram, dan Sungei Petani. Kerja² membena dua lagi Pejabat Pos di-Jinjang, Selangor, dan Polis Cantonment di-Tanjong Rambutan, Perak, sedang di-jalankan.

259. Sa-banyak 28 Perwakilan Pos telah juga di-adakan di-merata² tempat di-negeri ini dalam tahun 1967 dan dua Pejabat Pos Bergerak telah di-mulakan. Sa-banyak 59 peti² pos di-tepi jalan telah juga di-adakan di-dalam tahun lalu. Kemudahan² ini di-adakan terutama-nya untok kawasan² luar bandar.

260. Untok tahun 1968, Jabatan Perkhidmatan Pos telah membuat ranchangan untok memulakan kerja² membena Pejabat² Pos baharu di-Lanchang, Pahang, Yan, Kedah, Tumpat dan Temangan, Kelantan, Chaah dan Kota Tinggi, Johor, Mak Mandin di-Butterworth, Pulau Pinang, Salak South, Batu Arang, Sentul dan Jalan Pantai Bharu, Kuala Lumpur, Selangor dan Seremban dan Port Dickson di-Negeri Sembilan. Selain daripada itu, suatu pejabat iseh mel akan di-bena di-Butterworth.

261. Sa-banyak 30 buah Perwakilan Pos akan di-buka di-beberapa tempat di-Negeri ini dan empat Pejabat Pos Bergerak akan berkhidmat untok kawasan² luar bandar.

262. Kemajuan telah juga di-chapai di-dalam Perkhidmatan Pos di-Negeri² Sabah dan Sarawak, saperti berikut:

(i) Di-Negeri Sabah—

(*a*) Pembenaan suatu Pejabat Pos baharu di-Ranau yang bermula dalam bulan Oktober 1967 di-jangka akan siap pada awal tahun 1968.

(*b*) Sa-banyak 8 Perwakilan Pos telah di-tubohkan dalam tahun 1967.

(*c*) Sa-banyak 70 Peti² Surat Sewa (private letter boxes) dan Peti² Pos di-adakan di-kawasan² yang terpileh untok memberi kemudahan kapada orang ramai.

(*d*) Perkhidmatan menghantar kiriman oleh posmen telah di-perbaiki lagi. Perkhidmatan menghantar surat dari rumah ka-rumah telah di-mulakan dalam enam buah bandar. Perkhidmatan menghantar segera telah di-tubohkan di-semua Pejabat² Pos yang besar. Menghantar bungkusan² yang tidak di-kenakan chukai dari rumah ka-rumah telah di-lakukan di-Kota Kinabalu. Kiriman terus mel udara dan mel biasa telah di-mulakan di-antara Kota Kinabalu dan beberapa tempat di-luar negeri dan Kiriman Wang Taligerap dengan Malaysia Barat dan Singapura telah di-adakan.

(ii) Di-Negeri Sarawak—

(*a*) Bangunan² Pejabat Pos baharu di-Lundu dan Lawas telah di-dirikan dan perkhidmatan telah di-mulakan dalam tahun 1967.

(*b*) Empat Perwakilan Pos telah di-tubohkan—dua di-Bahagian Pertama dan satu di-Bahagian Tiga dan satu lagi di-Bahagian Empat.

(*c*) Ranchangan² sedang di-buat untok mendirikan tiga buah Pejabat Pos dalam tahun 1968 di-Saratok di-Bahagian Dua, Dulat di-Bahagian Tiga dan Bekenu (Sibuti) di-Bahagian Empat.

Talikom

263. Tiap² tahun perkhidmatan talipon baharu yang di-kehendaki oleh orang ramai sa-makin bertambah. Perkembangan ekonomi yang pesat, khas-nya dalam lapangan kemajuan perusahaan dan perumahan, telah menyebabkan bertambah-nya keperluan perkhidmatan talipon di-seluroh Negara ini. Keperluan yang berlebeh²an ini ada-lah sedang di-atasi dengan seberapa yang dapat mengikut keadaan kewangan. Dalam tahun 1967, tidak kurang daripada $5.5 juta telah di-belanjakan oleh Kerajaan untok alat² talipon baharu bagi mengatasi keperluan² tersebut.

264. Bersaingan dengan perkembangan ini, langkah² sedang di-jalankan untok memudahkan dan memperbaiki lagi perkhidmatan² talikom di-kawasan² yang

di-dapati perkhidmatan-nya tidak memuaskan. Pekerjaan[2] sedang di-laksanakan untok meninggikan lagi mutu alat[2] ibusawat dan juga rangkaian talipon dan taligerap.

265. Di-bawah Ranchangan Malaysia Yang Pertama, perkara menambah perkhidmatan[2] talikom di-Negeri[2] Pantai Timor Malaysia Barat ada-lah di-utamakan. Kerja[2] telah di-mulakan bagi mengadakan gelombang-mikero yang mengandongi saloran yang banyak dari Kuala Lumpur ka-Kota Bharu untok talipon dan juga talivishen. Di-samping itu juga, seluroh ibusawat[2] yang besar di-Pantai Timor sedang di-tukarkan daripada ibusawat beropereter kapada ibusawat otomatik dengan menggunakan alat[2] "ibusawat crossbar" yang moden. Perojek ini di-jangka akan siap sa-belum tahun 1970 apabila kemudahan[2] dan taraf rangkaian talikom di-Pantai Timor akan sa-imbang dengan yang ada sekarang di-Pantai Barat Malaysia.

266. Berkenaan dengan perkhidmatan[2] talikom di-Malaysia Timor pula, suatu sistem "troposcatter gelombang mikero" di-antara Kuching di-Malaysia Timor dan Kuala Lumpur di-Malaysia Barat telah di-ranchangkan. Kerja[2] telah di-mulakan dan keselurohan perojek ini di-jangka akan siap dalam tahun 1969. Apabila siap perojek ini kelak, perhubongan di-antara Malaysia Barat dan Sarawak akan lebeh baik lagi. Dengan sistem ini juga, Sarawak akan mendapat perkhidmatan talikom yang baik dengan Sabah melaluï troposcatter ka-Malaysia Barat dan kemudian ka-Sabah melaluï kebel SEACOM. Selain daripada itu, perhubongan gelombang mikero untok menyambongkan Sarawak dan Sabah juga sedang di-ranchangkan.

267. Suatu pesanan bagi 5,000-talian ibusawat talipon telah di-uruskan untok Kota Kinabalu dengan menggunakan alat[2] "crossbar" yang terbaharu. Sa-banyak 3,000-talian ibusawat dengan menggunakan alat serupa telah juga di-pesan untok Sibu. Sa-jumlah 18 ibusawat[2] otomatik yang kechil telah juga di-pesan dengan mengandongi 1,420-talian. Ada-lah di-jangka bahawa Kerajaan akan membelanjakan sa-banyak lebeh kurang $15 juta dalam tahun 1968 bagi memperluaskan lagi perkhidmatan[2] talikom di-seluroh Malaysia Timor.

268. Pada tahun yang sudah, perkhidmatan[2] talikom seberang-laut Malaysia telah menchapai dua kemajuan yang penting. Satu daripada-nya ia-lah siap-nya suatu Pusat Suis Talipon Otomatik Antarabangsa yang julong[2] kali di-bena di-Tenggara Asia (First Intercontinental Automatic Telephone Switching Centre). Pusat suis ini ada-lah mengikut ranchangan dunia di-dalam rangkaian talipon otomatik. Menerusi pusat ini, opereter[2] talipon di-Malaysia boleh memusing terus kapada pelanggan[2] di-Eropah, Amerika Utara, Jepun dan Hongkong. Langkah yang akan datang ia-lah bagi membolehkan pelanggan[2] di-Malaysia memanggil terus pelanggan[2] di-mana[2] tempat di-dunia ini.

269. Kemajuan yang kedua terchapai ia-lah apabila Pusat Geganti Taligerap Separoh-Otomatik Antarabangsa (International Semi-Automatic Telegraph Relay Centre) di-buka di-Kuala Lumpur pada bulan November, 1967. Dengan ada-nya Pusat Geganti (Relay Centre) ini, maka utusan[2] taligerap antarabangsa dapat di-perchepatkan lagi dari pusat[2] taligerap, saperti di-Kuala Lumpur, Pulau Pinang, Ipoh, Kuching dan Kota Kinabalu.

KEMENTERIAN KESIHATAN

270. Kemajuan yang tetap telah di-chapai dalam perkara menchegah dan mengubat penyakit dalam perkhidmatan perubatan dan kesihatan.

271. Pada keseluroh-nya, kesihatan pendudok² terus menerus bertambah baik dengan bertambah dan berkembang-nya perkhidmatan perubatan dan kesihatan. Kerajaan bukan sahaja mengambil berat terhadap perkara mengurangkan bilangan kematian dan berlaku-nya kejadian penyakit, tetapi juga untok men-chapai dan memelihara taraf kesihatan yang tinggi bagi pendudok² negeri ini.

272. Malaysia ada-lah bebas dari bahaya penyakit² berjangkit dalam tahun 1967. Angka kematian telah kurang dari 7.9 dalam tahun 1965 kapada 7.6 dalam tahun 1966 bagi tiap² 1,000 orang pendudok berbanding dengan 12.4 dalam tahun 1957. Angka kematian kanak² telah kurang dari 78 bagi tiap² 1,000 kanak² yang di-lahirkan hidup bagi tahun 1957 kapada 50 bagi tiap² 1,000 dalam tahun 1965.

Kesihatan Luar Bandar

273. Dasar Kerajaan ada-lah terus menerus menitekberatkan tumpuan kapada menambah dan mengembangkan perkhidmatan kesihatan bagi pendudok² di-luar bandar dengan tujuan meninggikan lagi taraf kesihatan mereka dan, dengan jalan demikian, menchapai kedudokan sosial dan ekonomi yang lebeh tinggi. Pada penghujong tahun 1967, 39 buah pusat kesihatan besar, 139 buah pusat kesihatan kechil dan 703 buah kelinik bidan ada memberi perkhidmatan. Sa-lain dari itu, ada lagi 338 buah dispensari tetap dan 192 buah dispensari pelawat mengikut jalan raya dan sungai bagi mengadakan perkhidmatan² kapada kawasan yang terpenchil. Lagi 18 buah pusat kesihatan kechil akan di-siapkan dalam tahun 1968 dan pembenaan sa-banyak 18 buah lagi akan di-mulakan dalam tahun itu juga. Tujoh puloh tujoh buah kelinik bidan akan siap dalam tahun 1968 dan pembenaan sa-banyak 105 buah lagi akan di-mulakan dalam tahun itu.

274. Di-Pusat² kesihatan luar bandar ini boleh di-dapati ubat² menyembohkan penyakit dan juga kemudahan² untok menchegah penyakit² saperti layanan per-gigian, layanan kesihatan bagi kanak² dan ibu², suntekan untok menchegah penyakit², pelajaran kesihatan dan ranchangan makanan dan juga langkah² untok memperbaiki kesihatan kawasan.

275. Di-Sabah dan Sarawak, Ranchangan Meninggikan Kesihatan di-Luar Bandar telah pun di-perluaskan selaras dengan dasar memperhebatkan lagi langkah² menchegah penyakit² di-kawasan luar bandar melalui ranchangan² yang serupa dengan yang di-jalankan di-Malaysia Barat.

276. Sambutan daripada ra'ayat ada-lah menggalakkan sa-bagaimana yang ternyata dengan tambahan bilangan ibu² yang bersalin dengan pertolongan bidan² yang terlateh daripada sa-ramai 48,083 orang dalam tahun 1960 kapada sa-ramai 68,105 orang dalam tahun 1966. Bagitu juga bilangan orang yang menggunakan kemudahan² kesihatan dan perubatan dalam rumah² sakit dan pusat² kesihatan yang telah bertambah dari 2,249,816 orang bagi tahun 1963 kapada 2,432,261 orang dalam tahun 1966.

KESIHATAN SEKOLAH

277. Kesihatan murid[2] sekolah ada-lah suatu perkara yang sangat mustahak dan satu Jawatan Kesihatan Sekolah bersama telah di-tubohkan dalam tahun 1967 dengan Kementerian Pelajaran untok mengkaji ranchangan kesihatan sekolah yang ada dalam negeri ini dari semua segi saperti menchegah penyakit dan kemalangan, layanan perubatan dan perkhidmatan selanjut-nya, pelajaran kesihatan dan kebersehan kawasan bagi kanak[2] sekolah. Jawatan-kuasa ini akan mengkaji perojek[2] yang telah di-laksanakan sa-takat ini untok membaiki taraf makanan kanak[2]. Kerja[2] berbagai badan[2] saperti Kesatuan[2] Perubatan, Kemasharakatan dan Kebajikan yang berkaitan dengan usaha[2] untok meninggikan taraf kesihatan kanak[2] sekolah, akan juga di-satukan. Pada akhir-nya, ada-lah di-jangkakan satu perkhidmatan kesihatan sekolah yang berkesan akan tertuboh.

PELAJARAN KESIHATAN

278. Ranchangan pelajaran kesihatan sedang berjalan dengan baik-nya bukan sahaja melaluï saloran[2] yang di-i'tiraf, tetapi juga melaluï kursus[2] dan seminar[2] yang bertujuan menyesuaikan semua kakitangan perubatan dan kesihatan dengan gerakan[2] pelajaran kesihatan dalam tugas[2] mereka hari[2]. Sa-telah di-dapati banyak lagi pegawai[2] penyelia bagi pelajaran kesihatan, ranchangan ini akan di-perbesarkan terutama-nya di-kalangan ra'ayat luar bandar. Pelajaran kesihatan dalam Ranchangan Membasmi Malaria ada-lah di-utamakan supaya ra'ayat akan bersedia menerima ranchangan ini dan mengetahuï peranan mereka dalam ranchangan ini.

MALARIA

279. Malaysia Barat telah melangkah ka-ranchangan menghapuskan malaria seluroh Negara pada hujong tahun 1967. Ranchangan ini telah di-ranchangkan untok meliputi tempoh sa-kurang[2]-nya 10 tahun dengan perbelanjaan di-anggarkan lebeh kurang $85 juta. Dalam melaksanakan ranchangan ini, ada-lah di-chadangkan bahawa kakitangan[2] perkhidmatan kesihatan dan perkhidmatan mengawal malaria yang ada sekarang akan di-gunakan dengan tujuan menyatukan ranchangan menghapuskan malaria dengan perkhidmatan kesihatan dari mula-nya, supaya kakitangan yang terlateh dan sesuai akan di-dapati di-semua perengkat ranchangan ini. Wang yang di-untokkan kapada kerja[2] mengawal malaria akan di-gunakan bersama[2] dengan wang yang di-untokkan kapada kerja[2] menghapuskan malaria dan dengan beransor[2] akan di-gunakan semua-nya kapada ranchangan menghapuskan malaria sa-telah ranchangan ini di-perhebatkan. Bantuan daripada beberapa jabatan[2] Kerajaan serta kerjasama dari pehak ra'ayat sangat-lah di-perlukan untok menjayakan ranchangan ini.

280. Kawasan permulaan gerakan ini ia-lah di-negeri[2] sa-belah utara Malaysia Barat dan kerja[2] persediaan telah pun di-mulakan di-Perlis, di-Daerah[2] Kubang Pasu dan Langkawi dalam Negeri Kedah dan di-Pulau Pinang, meliputi sa-ramai 400,000 orang pendudok. Tempat[2] ini akan mendapat layanan semboran ubat yang sempurna dan chukup dalam tahun ini, dan sa-telah itu satu lagi kawasan tertentu akan di-masokkan ka-peringkat persediaan. Peroses ini akan berjalan

dengan beransor[2] hingga semua kawasan di-Malaysia Barat selesai di-beri layanan. Ada-lah di-jangka apabila tiba tahun 1978 peringkat menghapuskan akan terchapai dan malaria akan di-chegah daripada menjadi lagi.

281. Di-Sarawak, sa-telah tamat-nya konfrantasi, gerakan[2] membasmi telah pun di-perhebatkan di-seluroh kawasan sempadan antara Sarawak dengan Kalimantan Indonesia dan menjadikan penyakit malaria di-kawasan ini banyak berkurangan. Dalam tahun 1968 ada-lah di-chadangkan beberapa kawasan lagi akan mendapat semboran ubat, terutama-nya di-kawasan sempadan, supaya usaha[2] membasmi penyakit itu dapat di-lakukan dengan segera. Kerja[2] membasmi malaria di-Sarawak dalam tahun 1968 di-jangka akan menelan belanja sa-banyak $810,000.

Penyakit Tibi

282. Ranchangan Kawalan Tibi Negara yang telah di-lancharkan dalam tahun 1961 untok menghapuskan tibi sa-bagai satu masaelah kesihatan umum sekarang sedang berjalan dengan sa-penoh-nya dan kemajuan[2] tertentu terus di-chapai. Semenjak permulaan kempen ini seramai 1,500 kakitangan[2] perubatan dan kesihatan telah di-lateh di-dalam berbagai[2] ranchangan mengawal itu. Hingga masa ini, lebeh dari 1.6 juta orang kanak[2] telah di-beri suntekan B.C.G. dan dari bilangan ini lebeh dari 600,000 orang ia-lah kanak[2] yang baharu di-lahirkan. Di-dalam gerakan mengesan penyakit ini 1.7 juta orang dewasa telah di-Xray, dan 70,000 orang daripada-nya ada-lah di-shakki mengidap penyakit tibi dan menghendaki pepereksaan yang lebeh lanjut. Di-antara mereka[2] yang datang apabila di-panggil balek kira[2] sa-suku tidak menyelesaikan pepereksaan penoh.

283. Di-Sarawak, perojek mengawal tibi telah beraleh ka-kawasan luar bandar dari kawasan dalam bandar. Latehan kakitangan telah di-jalankan dalam tahun 1967 kerana chara[2] yang di-gunakan di-kawasan dalam bandar perlu di-sesuaikan dengan keadaan di-luar bandar.

Penyakit Kusta

284. Dalam mengawal penyakit kusta, usaha[2] di-tumpukan kapada memberi pepereksaan dan rawatan awal kapada penyakit ini yang belum berjangkit dan dengan chara ini tiada ramai orang[2] yang mengidap penyakit ini di-masokkan ka-rumah sakit. Kelinik[2] kulit ada-lah sedang di-dirikan untok memberi rawatan luar sa-lanjut-nya kapada orang[2] yang mengidap penyakit ini yang belum menjangkit. Untok menchapai tujuan ini, 150 pegawai perubatan dan pegawai perubatan kesihatan telah pun di-beri latehan yang mendalam kerja[2] memereksa penyakit kusta. Apabila Ranchangan Mengawal Kusta ini mula di-jalankan dengan berkesan, jumlah bilangan orang[2] sakit akan beransor kurang dari sa-tahun ka-sa-tahun dan dengan ini dapat-lah mengurangkan perbelanjaan. Dalam pada itu juga, orang[2] sakit ini tidak akan menjadi mangsa kebenchian masharakat saperti terkena kapada orang[2] yang mengidap penyakit itu yang telah di-masokkan ka-rumah sakit.

Lain[2] Penyakit yang Berjangkit

285. Kawalan penyakit untut di-Negeri[2] Kedah, Pulau Pinang, Perak, Pahang dan Johor sedang berjalan dengan memuaskan. Tujoh pasokan sedang bertugas

di-negeri[2] ini. Kerjasama dari pendudok[2], terutama sa-kali mengambil rawatan dengan sa-penoh-nya, ada-lah mustahak jika penyakit ini hendak di-kurangkan lagi.

286. Penyakit puru telah dapat di-hapuskan daripada hampir[2] semua negeri dan sekarang chuma di-dapati di-kawasan[2] sempadan di-mana penyakit ini kadang[2] berlaku.

287. Penyakit kepialu sudah berkurangan semenjak tahun 1965 apabila 15.10 sahaja di-dapati mengidap penyakit itu pada tiap[2] 100,000 orang pendudok. Dalam tahun 1966 di-dapati 11.4 dari tiap[2] 100,000 orang pendudok. Dengan berjalan-nya kerja[2] menchegah di-semua kawasan, terutama-nya di-kawasan yang telah terkena banjir, maka penyakit ini telah kurang. Sa-jumlah besar daripada penyakit ini maseh lagi di-dapati di-kawasan luar bandar di-mana tiada menchukopi bekalan ayer yang selamat.

288. Penyakit kerongkong telah kurang dari 18.4 tiap[2] 100,000 orang pendudok dalam tahun 1965 kapada 11.7 tiap[2] 100,000 orang pendudok dalam tahun 1966. Ini ada-lah di-sebabkan oleh gerakan menchegah yang di-jalankan dengan menggunakan "triple antigen" kapada semua kanak[2] yang menghadziri kelinik[2] dan pusat[2] kesihatan.

289. Penyakit lumpoh tiada-lah menjadi satu masaalah kesihatan umum dalam negeri ini. Daripada 4.97 bagi tiap[2] 100,000 orang pendudok yang mengidap penyakit ini dalam tahun 1965 angka itu telah pun turun kapada 1.2 bagi tiap[2] 100,000 orang pendudok dalam tahun 1966.

290. Tiada kejadian penyakit chachar yang di-laporkan dalam tahun 1967. Tiap[2] kanak[2] di-wajibkan di-suntek dengan ubat melawan penyakit ini. Bilangan kanak[2] yang biasa-nya di-suntek ada-lah kira[2] 80% dan angka ini ada-lah memuaskan. Kemasokan penyakit ini ka-Malaysia telah di-chegah melaluï kawalan ketat di-semua tempat[2] masok ka-negeri ini. Orang[2] dari luar negeri yang datang ka-Malaysia di-perlukan ada sijil suntekan.

Perkhidmatan Rumah Sakit

291. Kemudahan[2] rawatan orang[2] sakit terus menerus bertambah baik dengan selesai-nya beberapa perojek membaiki dan meluaskan kemudahan[2] yang ada. Tambahan pula, ranchangan[2] membena rumah[2] sakit yang baharu telah di-jalankan mengikut bagaimana yang telah di-ranchangkan. Rumah Sakit Latehan di-Petaling Jaya sekarang memberi perkhidmatan kapada orang ramai serta mengadakan latehan kapada penuntut[2] perubatan. Di-Rumah Sakit Umum, Kuala Lumpur, Jabatan Radiotherapy yang baharu dengan wad-nya sendiri sa-banyak 100 buah katil akan di-siapkan, sementara "North Ward Block" yang mempunyaï 516 buah katil akan siap tidak berapa lama lagi. Kerja[2] dalam perengkat sa-lanjut-nya ada-lah berjalan mengikut ranchangan. Rumah Sakit Umum baharu di-Seremban di-jangka akan siap sa-belum akhir tahun ini. Pembenaan rumah sakit luar bandar di-Changkat Melintang telah tergendala tetapi di-jangka akan di-siapkan sa-belum akhir tahun ini. Semua perkembangan ini akan mengurangkan keadaan penoh sesak yang di-dapati sekarang dalam rumah[2] sakit yang ada.

292. Neuro-Surgical Unit di-Kuala Lumpur akan di-besarkan lagi apabila wang di-dapati daripada Yayasan Neuro-Surgical Malaysia yang berchadang hendak mengeluarkan sa-bahagian daripada belanja membesarkan pusat ini yang di-anggarkan sa-banyak $7 juta.

SABAH DAN SARAWAK

293. Di-Sabah, ranchangan pembangunan ada-lah berjalan dengan memuaskan. Dua pusat pergigian bagi Unit[2] Kawasan Kesihatan di-Kudat dan di-Keningau akan di-bena tidak berapa lama lagi. Pusat Kesihatan Daerah bagi Kudat, Beaufort dan Tenam dan 20 buah pusat[2] kechil bagi kumpulan[2] kampong dan dispensari luar bandar di-ranchang untok di-bena dalam tahun ini. Kemajuan dalam pembenaan rumah[2] sakit kechil baharu di-Semporna ada-lah memuaskan dan kerja[2] di-jangka siap dalam tahun ini. Pembenaan rumah sakit di-Ranau dengan rumah[2] kediaman yang bermula tahun lalu bagi membolehkan pegawai[2] perubatan dan kakitangan[2] pembantu di-hantar dahulu sambil menunggu siap-nya kerja mendirikan rumah sakit itu, sedang berjalan saperti di-ranchangkan dan pembenaan rumah sakit yang sa-betul-nya, akan bermula tahun ini. Tambahan[2] kapada rumah[2] sakit umum, wad[2], asrama[2] jururawat, setor pusat perubatan dan peruntokan wang untok membeli ambulan[2], dispensari[2] berkereta dan motorbot[2] bagi kerja[2] kesihatan luar bandar ada-lah perojek[2] yang akan di-laksanakan.

294. Di-Sarawak, sa-jumlah 15 buah pusat kesihatan kechil sedang di-bena. Kelinik pergigian yang baharu telah di-buka di-Sibu dalam tahun 1967. Rumah[2] sakit baru di-Lundu dan Marudi telah pun memberi perkhidmatan. Sa-buah rumah sakit baharu di-Lawas sedang di-bena. Peruntokan sa-banyak $6,884,684 telah di-adakan bagi tahun 1968 untok menyiapkan perengkat pertama Rumah Sakit Umum baharu, Sarawak. Perojek[2] lain saperti dispensari tetap, dispensari berkereta dan membesarkan wad bahagian bersalin di-Sibu ada-lah sa-bahagian daripada perojek[2] yang akan di-jalankan.

KEDUDOKAN KAKITANGAN

295. Kedudokan doktor[2] telah menjadi baik baru[2] ini dengan banyak-nya bilangan doktor[2] tempatan yang telah masok berkhidmat dengan Kerajaan. Semua jawatan[2] dalam perjawatan Kementerian sekarang telah di-penohi. Akan tetapi doktor[2] gigi dan ahli[2] kimia ubat maseh lagi berkurangan bukan sahaja yang di-perlukan untok berkhidmat dengan Kerajaan tetapi juga di-bidang perniagaan sendiri. Untok mengatasi kekurangan[2] ini langkah[2] akan di-ambil bagi menambah penuntut[2] yang di-masokkan ka-Universiti Singapura dan memenohi semua tempat[2] di-universiti[2] luar negeri yang di-dapati di-bawah Ranchangan Colombo. Kementerian Kesihatan akan juga mengambil langkah meminda Undang[2] Pendaftaran Doktor[2] Gigi bagaimana yang telah di-perbuat kapada Undang[2] Pendaftaran Perubatan untok membolehkan pendaftaran warganegara Malaysia yang beroleh kelayakan dari luar negeri sa-lepas memenohi sharat[2] tertentu.

296. Sa-lain daripada itu, Kerajaan sedang menimbangkan chadangan menubohkan Fakulti Pergigian di-Universiti Malaya supaya ada satu puncha yang tetap untok mengeluarkan doktor[2] gigi di-Malaysia. Kerajaan sedang juga berikhtiar

mengadakan satu Sekolah Kimia Ubat di-Universiti Malaya supaya dapat memenohi keperluan ahli[2] kimia ubat yang berkelayakan.

LATEHAN

297. Latehan bagi semua lapisan kakitangan telah di-jalankan dengan giat dan lanchar-nya. Bilangan biasiswa Kerajaan dan dermasiswa untok penuntut[2] ia-lah 290 bagi perubatan, 15 bagi pergigian dan 8 bagi kimia ubat. Sa-bagai tambahan, sa-ramai 40 orang doktor, 4 orang doktor gigi dan sa-orang ahli kimia ubat telah di-hantar keluar negeri dalam tahun 1967 dengan biasiswa[2] Pertubohan Kesihatan Sa-Dunia dan Kerajaan negeri[2] luar.

298. Latehan bagi kakitangan sa-paroh perubatan ada-lah bertambah baik, dan dalam tahun 1967 satu ranchangan latehan untok 41 pembantu ma'amal muda telah di-jalankan.

299. Untok mengatasi kekurangan jururawat bagi rawatan sakit otak, chadangan[2] sedang di-timbangkan untok melateh banyak lagi jururawat[2] ini di-United Kingdom.

300. Latehan "post graduate" bagi mendapatkan kelayakan yang lebeh tinggi untok doktor[2] dan pakar[2] pergigian ada-lah juga memuaskan sunggoh pun sambutan untok mendapat kelayakan khas bagi ilmu pathology dan ilmu penyakit otak maseh lagi kurang. Latehan kakitangan[2] pembantu untok di-tempatkan di-bahagian[2] khas di-semua pusat[2] sedang di-jalankan. Sa-jumlah 30 kakitangan sa-paroh perubatan telah di-hantar keluar negeri dalam tahun 1967 dengan pertolongan dari Pertubohan Kesihatan Sa-Dunia dan lain[2].

301. Kursus[2] dalam negeri telah di-kelolakan dalam tahun 1967 untok meliputi perkara[2] khas saperti kusta, kesihatan luar bandar, pentadbiran jururawat, pembasmian malaria, pelajaran kesihatan dan ranchangan keluarga untok doktor[2] dan kakitangan[2] sa-paroh perubatan. Dengan kakitangan[2] yang lebeh terlateh ini, kechekapan perkhidmatan akan bertambah lagi.

302. Di-Sarawak dalam tahun 1967 pengiktirafan penoh telah di-beri oleh Majlis Jururawat 'Am England dan Wales kapada Sekolah Latehan Jururawat Kuching. Di-masa yang lampau pelateh jururawat terpaksa di-hantar ka-luar negeri untok mendapatkan Sijil Jururawat Berdaftar Negeri, tetapi sekarang sijil ini boleh di-dapati di-Kuching.

PENYELIDEKAN

303. Pusat Penyelidekan Perubatan sekarang sedang mengambil bahagian dengan chergas-nya bukan sahaja terhadap penyelidekan penyakit[2] teropika tempatan tetapi juga di-dalam pertubohan Sekretariat Kementerian Pelajaran Tenggara Asia. Di-Sekretariat ini, penyatuan yang luas bagi gerakan[2] penyelidekan dalam perubatan teropika sedang di-ator dengan negeri[2] saperti Indonesia, Negeri Thai, Filipina, Vietnam, Laos dan Singapura.

304. Kemajuan telah di-perluaskan lagi dalam tahun 1967 dalam perkara bahagian penyelidekan dan ahli[2] sains dan Pusat Penyelidekan ini dengan beransor[2] mendapat balek kedudokan-nya. Penyelidekan akan di-teruskan dalam perkara penyakit malaria, untut, penyakit chaching dan penyakit[2]

jantong, paru² dan mulut. Satu penyelidekan penting sedang di-ranchangkan untok mengkaji dengan teliti-nya kedudokan kesihatan ra'ayat luar bandar dengan bantuan dari puncha² tertentu. Sa-lain daripada penyelidekan, Pusat Penyelidekan Perubatan ada juga ranchangan latehan untok pembantu ma'amal muda.

Tabong Darah

305. Tabong Darah dan Perkhidmatan Pemberian Darah seluroh Negara sedang di-susun sa-mula. Satu Majlis Kebangsaan telah pun di-tubohkan untok menyusun sa-mula dan menyatukan gerakan² persatuan² sukarela di-perengkat Negeri dan Daerah bagi meninggikan mutu dan meluaskan lagi perkhidmatan tersebut.

Pergigian

306. Ranchangan² ada-lah di-buat untok membena kelinik² pergigian yang baharu di-Melaka, Kulim, Kuala Trengganu dan Kuala Lumpur. Di-tiap² pusat kesihatan yang akan siap dalam tahun 1968, perkhidmatan pergigian akan di-adakan. Sekolah Latehan Jururawat Pergigian di-Pulau Pinang mengadakan latehan bukan sahaja untok chalun² dari Malaysia Barat, Sarawak dan Sabah, tetapi juga chalun² dari negara² sahabat jauh dan dekat. Di-akhir tahun 1967 ada sa-ramai 103 orang pelateh jururawat pergigian—67 orang dari Malaysia Barat, 23 dari Sarawak, 4 dari Sabah, 5 dari Nigeria, 2 dari Hongkong dan 2 dari Vietnam Selatan.

307. Di-Sarawak, satu pusat pergigian di-Sibu telah di-buka dalam tahun 1967. Sa-lain daripada 21 kelinik pergigian yang ada sekarang di-sekolah² rendah Sarawak, 19 buah lagi kelinik pergigian akan di-buka dalam tahun 1968.

308. Sa-telah pelancharan "Gerakan Mesra" perhubongan antara kakitangan² dengan orang ramai telah bertambah baik lagi.

KEMENTERIAN LUAR NEGERI

309. Dengan sebab lawatan Perdana Menteri Malaysia, Yang Teramat Mulia Tunku Abdul Rahman Putra ka-Indonesia pada 4hb hingga 8hb Mach, 1968, kedua² negara itu bersetuju menandatangani satu Perjanjian Persahabatan baharu yang sesuai dengan keadaan suasana pada masa ini dan kemesraan perhubongan antara kedua² buah negara itu. Sesuai dengan semangat bersahabat dan bersaudara antara dua buah negara itu, Malaysia dan Indonesia telah bersetuju menchari penyelesaian sa-chara damai melalui perundingan² jika timbul perselisehan antara dua negara itu.

310. Malaysia dan Indonesia telah bersetuju hendak bekerjasama dengan lebeh rapat lagi terutama sa-kali dalam usaha² "mensetabilkan" harga² bahan mentah yang menjadi sumber hasil yang penting bagi kedua² negara. Bagi menambah perdagangan antara kedua² negara, Indonesia dan Malaysia bersetuju hendak menubohkan dengan lebeh chepat lagi Surohanjaya Bersama yang di-tetapkan dalam Perjanjian Asas mengenai Hubongan Perdagangan dan Ekonomi bertarikh 11hb Mei, 1967.

311. Malaysia telah menyatakan maksud-nya hendak menambah wilayah perayeran-nya dari tiga batu laut menjadi 12 batu laut. Kedua[2] Kerajaan bersetuju mengadakan perundingan peringkat pegawai dalam sadikit masa lagi mengenai wilayah perayeran negara masing[2].

312. Perdana Menteri Malaysia telah menyampaikan undangan dari Seri Paduka Baginda Yang di-Pertuan Agong kapada Yang Mulia Presiden Republik Indonesia untok mengunjongi Malaysia dan Yang Mulia Presiden itu menyatakan bahawa ia akan membuat lawatan itu kemudian kelak.

313. Pengundoran Tentera British dari Malaysia dan Singapura menimbulkan satu keadaan politik dan pertahanan yang baharu di-kawasan ini. Pada penghujong tahun 1971 semua tentera British—darat, laut dan udara—akan di-undorkan dari Malaysia dan Singapura. Oleh hal yang demikian, Perjanjian Pertahanan Britain-Malaysia, yang Australia dan New Zealand juga ada hubongan-nya, kena-lah di-semak sa-mula supaya sesuai dengan keadaan yang berubah. Bagi menghadapi keadaan baharu ini, Kerajaan Malaysia telah, antara lain[2], meminta di-adakan satu rundingan pertahanan lima negara dengan Kerajaan British, Australia, New Zealand dan Singapura pada penghujong bulan Mei, 1968.

314. Mengenai soal pertahanan bersama dengan Singapura, Kerajaan Malaysia telah menegaskan bahawa ia akan bekerjasama dengan rapat-nya dengan Kerajaan Singapura. Lawatan Yang Amat Berhormat Tun Abdul Razak, Timbalan Perdana Menteri, ka-Singapura pada 4hb Mach ada-lah tanda yang nyata bahawa Kerajaan Malaysia benar[2] hendak bekerjasama dengan rapat-nya.

315. Pertubohan Negara[2] Asia Tenggara atau ASEAN telah di-lancharkan dengan resmi-nya pada 8hb Ogos, 1967, sa-telah selesai sahaja Persidangan Menteri[2] Luar di-Bangkok yang di-adakan dari 5hb hingga 8hb Ogos, 1967. Negeri[2] yang di-wakili di-Persidangan itu ia-lah Indonesia, Filipina, Thailand, Singapura dan Malaysia. Tujuan ASEAN ia-lah hendak mengadakan kerjasama kawasan yang lebeh luas lagi dalam bidang ekonomi, sosial, kebudayaan, teknik, sains dan pentadbiran di-kalangan negara[2] anggota.

316. Bagi melaksanakan tujuan[2] dan objektif[2] ASEAN, satu jawatan-kuasa tetap telah di-tubohkan. Jawatan-kuasa tetap ASEAN itu, pada masa ini, bertempat di-Djakarta dan ahli[2]-nya ia-lah Menteri Luar Indonesia sa-bagai pengerusi dan Ketua[2] Perwakilan negara[2] anggota.

317. Meshuarat pertama jawatan-kuasa tersebut telah di-adakan pada 16hb September, 1967. Hanya perkara[2] yang mengenai atoran meshuarat telah di-binchangkan. Dalam meshuarat kedua yang telah di-adakan pada 25hb Januari, 1968 keputusan telah di-ambil oleh jawatan-kuasa bahawa, untok permulaan, ASEAN patut mengutamakan usaha[2] ka-arah pelaksanaan projek[2] yang senang di-laksanakan, tidak memerlukan perbelanjaan yang banyak dan chepat memberi hasil.

318. Meshuarat ketiga jawatan-kuasa tetap telah di-adakan pada 23hb Februari, 1968, khas-nya untok mengkaji shor[2] yang telah di-buat oleh Meshuarat Ketua[2] Sekretariat Nasional ASEAN yang telah di-adakan di-Djakarta pada 20hb dan 21hb Februari tahun ini. Meshuarat Ketua[2] Sekretariat

Nasional ASEAN itu telah di-adakan untok membinchangkan projek[2] yang hendak di-laksanakan, baik sa-bagai ranchangan serta-merta atau pun sa-bagai rangka panjang.

319. Berdasarkan atas shor[2] yang telah di-buat oleh Sekretariat Nasional ASEAN maka jawatan-kuasa tetap ASEAN, dalam meshuarat-nya yang ketiga, bersetuju bekerjasama dengan segera-nya dalam perkara mengeluarkan makanan, menggalakkan pelanchongan dan perkara talikom dan pengangkutan.

320. Dalam tempoh yang di-kaji ini, enam orang Ketua Negara/Perdana Menteri telah melawat Malaysia. Dua orang lagi Ketua Negara dan sa-orang Perdana Menteri di-jangka melawat Malaysia pada masa yang tidak lama lagi. Lawatan[2] Ketua[2] Negara dan Perdana[2] Menteri ka-Malaysia ini sudah tentu menguatkan lagi tali persahabatan antara Malaysia dengan negara[2] yang berkenaan. Lawatan[2] itu akan juga meluaskan lagi bidang bekerjasama antara Malaysia dengan negara[2] itu terutama dalam hal memajukan perdagangan dan ekonomi. Nama dan kedudokan Malaysia di-perengkat antarabangsa telah bertambah baik oleh kerana lawatan[2] tersebut.

321. Sesuai dengan dasar-nya hendak mengeratkan lagi tali persahabatan dengan negara[2] lain untok faedah bersama terutama dalam hal[2] perdagangan, Malaysia telah mengadakan perhubongan diplomatik dengan Russia dan Yugoslavia dan menaikkan taraf wakil diplomatik-nya di-Kanada, ia-itu menjadi Pesurohjaya Tinggi yang bertempat di-Ottawa. Di-Djakarta, sa-buah Jabatan Kedutaan telah di-buka pada bulan Ogos, 1967 dan pada masa itu juga sa-buah Pejabat Konsol telah di-buka di-Medan. Sa-buah Pejabat Konsol telah di-buka di-Vienna pada awal tahun ini. Duta Malaysia di-Negeri Belanda akan juga di-beri tauliah untok berkhidmat di-"European Economic Community" di-Belgium untok mengkaji kemungkinan[2] menambah perdagangan dengan "Community" tersebut.

322. Malaysia telah menawarkan kemudahan[2] dalam urusan konsulat kapada dua buah lagi negara[2] Komenwel ia-itu Zambia dan Guyana. Negara[2] itu pula telah bersetuju menjalankan tugas[2] konsulat bagi Malaysia kerana Malaysia belum lagi mengadakan perwakilan dengan negara[2] itu.

323. Tiga orang Konsul Kehormat Malaysia telah di-lantek ia-itu sa-orang di-Helsinki, sa-orang di-Copenhagen dan sa-orang di-San Francisco.

324. Malaysia sentiasa memberikan sokongan yang kuat kapada Bangsa[2] Bersatu dalam usaha-nya hendak mengekalkan keamanan dan keselamatan antara bangsa dan menghapuskan sama sa-kali kekejaman penjajahan, faham perkauman dan kemiskinan yang maseh di-deritaï oleh beberapa negeri di-dunia ini. Dalam peperangan Arab dengan Israel yang meletus pada bulan Jun 1967, Malaysia telah mengecham perbuatan Israel mencheroboh Arab dan telah memberi sokongan penoh kapada Bangsa[2] Bersatu dalam usaha-nya hendak menchari penyelesaian kapada sengketa itu dengan chara yang aman. Sementara itu, Malaysia menegaskan juga dasar-nya menyokong hak[2] mutlak orang[2] pelarian Palestine.

325. Berasaskan kapada dasar hendak bekerjasama untok faedah bersama, Malaysia dan India telah bersetuju hendak mengadakan meshuarat perengkat

pegawai pada tiap[2] tahun yang akan di-adakan bergilir[2] di-Kuala Lumpur dan di-New Delhi. Meshuarat tersebut akan membinchangkan segala aspek per-hubongan dan kerjasama antara Malaysia dengan India.

326. Perhubongan Malaysia dengan Jepun telah bertambah erat lagi sa-telah Perjanjian Hutang Darah di-tandatangani pada 21hb September, 1967. Per-janjian tersebut ia-lah sa-benar-nya satu tanda perasaan mesra dan muhibbah Kerajaan Jepun kapada Malaysia.

327. Pada 1hb September, 1967, Perjanjian Menchegah Penyeludupan telah di-tandatangani dengan Filipina dan telah berjalan kuatkuasa-nya pada 1hb Disember, 1967. Sejak itu dengan kerjasama Kerajaan Malaysia, Kerajaan Filipina telah berjaya mengurangkan penyeludupan.

KEMENTERIAN PELAJARAN

'Am

328. Jumlah murid[2] yang bersekolah di-seluroh Malaysia sa-makin bertambah. Di-Malaysia Barat, angka itu telah miningkat kapada 1,369,000 bagi sekolah[2] rendah dan 478,000 bagi sekolah menengah. Di-Malaysia Timor pula, jumlah murid[2] yang bersekolah ia-lah 314,100 orang, ia-itu bertambah sa-banyak 17,600 orang. Berkenaan dengan perbelanjaan pula, peruntokan biasa untok Kementerian Pelajaran ada-lah yang terbesar sa-kali, ia-itu sa-banyak $401 juta bagi tahun ini berbanding dengan $385 juta bagi tahun 1967. Di-bawah ranchangan pembangunan, usaha membena bilek[2] darjah baharu dan mengganti bangunan[2] sekolah dan bilek[2] darjah yang lama terus di-jalankan. Usaha[2] membena ma'amal sains, bilek sains rumah-tangga dan bengkel 'ilmu perusahaan ada-lah juga di-jalankan untok menyempurnakan dasar Kerajaan hendak memberi pelajaran anika jurusan di-sekolah[2] menengah. Usaha ini memakan sa-bahagian besar daripada peruntokan pembangunan Kementerian Pelajaran.

329. Sunggoh pun perbelanjaan bertambah, beberapa langkah jimat-chermat telah di-jalankan termasok-lah meminda kadar bantuan kapada sekolah[2] dan yayasan[2] yang boleh mendapat bantuan dan juga melaksanakan formula per-jawatan yang tegas mengenai perkara mengadakan jawatan[2] guru.

Surohanjaya Gaji Guru[2]

330. Satu peristiwa penting pada tahun lepas ia-lah penubohan Surohanjaya Gaji Guru[2] bagi mengkaji dan membuat shor[2] berkenaan dengan gaji dan sharat[2] perkhidmatan guru[2] dalam dan di-luar perkhidmatan Kerajaan. Surohanjaya ini yang di-pengerusikan oleh Tuan Hakim Dato' Abdul Aziz sedang lanchar menjalankan tugas-nya dan ada-lah di-harap ia akan menyudahkan kerja[2]-nya dengan sa-berapa segera.

Lembaga Pepereksaan

331. Satu lagi perkembangan penting pada tahun lepas ia-lah menjalankan pepereksaan Lower Certificate of Education/Sijil Rendah Pelajaran (LCE/SRP) dalam bentok objektif, ia-itu pemereksaan yang menggunakan komputer.

Dengan chara ini, bukan sahaja wang bayaran kapada pemereksa[2] telah di-jimatkan tetapi masa'elah menchari pemereksa[2] yang berkelayakan telah di-atasi Satu lagi perkembangan baharu ia-lah pepereksaan penilaian dalam bentok objektif juga telah di-jalankan dengan jaya-nya dalam semua bahasa pengantar di-sekolah[2] rendah di-Malaysia Barat. Ranchangan sedang di-jalankan bagi mengadakan, pada pertama kali-nya, Pepereksaan Sijil Pelajaran Vokeshenal Malaysia dalam tahun 1969 bagi murid[2] yang mendapat pangkat A atau B dalam pepereksaan LCE/SRP.

Pelajaran Khas

332. Dalam bidang pelajaran khas, lagi tiga buah kelas perchantuman bagi kanak[2] buta di-sekolah[2] menengah telah di-buka pada tahun 1967. Kod beril rengkas Melayu untok pelajaran orang[2] buta telah di-selesaikan dan di-bahagi[2]-kan kapada semua kelas[2] perchantuman murid[2] buta dan yayasan khas bagi orang[2] buta termasok Persatuan Untok Orang[2] Buta Tanah Melayu.

Guru[2] Siswazah

333. Guru[2] Siswazah maseh lagi kurang terutama-nya bagi 4 mata pelajaran ia-itu Fizik, Kimia, Kaji Hayat dan 'Ilmu Hisab. Satu chara jangka panjang untok mengatasi kekurangan ini ia-lah dengan mengeluarkan lebeh banyak lagi biasiswa dan dermasiswa pelajaran. Bagi tahun akademik 1967/68, sa-ramai 2,734 pelajar telah di-hadiahkan dengan biasiswa dan dermasiswa untok mengikuti berbagai[2] kursus di-Universiti Malaya. Sa-lain dari itu, 21 Biasiswa Perguruan telah di-hadiahkan dalam tahun 1967 kapada pelajar[2] bagi mengikuti kursus[2] di-seberang laut yang tiada di-ajar di-Universiti Malaya. Sa-banyak 46 biasiswa pula telah di-hadiahkan oleh Australia, New Zealand dan Canada di-bawah Ranchangan Colombo untok tahun 1967.

Latehan Guru

334. Kesemua 29 buah Pusat Latehan Daerah telah di-tutup pada hujong tahun 1967 dan penuntut[2] Pusat itu telah di-pindahkan ka-Maktab Perguruan Menengah yang berasrama untok menyambong kursus latehan mereka. Dalam tahun 1967, kursus latehan guru dalam masa chuti penggal sekolah telah di-mulakan bagi melateh 76 orang guru ra'ayat, 83 orang guru Tamil dan 869 orang guru ugama yang tidak terlateh. Dari segi perkembangan latehan guru, ada-lah di-jangka Maktab Latehan Guru Pertukangan yang di-chadangkan di-Kuantan itu akan di-bena pada tahun 1968.

Pelajaran Teknik

335. Di-bawah Ranchangan Malaysia Yang Pertama, perkara memperkembang-kan pelajaran teknik dan vokeshenal ada-lah di-ambil berat supaya orang[2] berkelayakan yang di-kehendaki di-negeri ini dapat di-adakan. Pelajaran seni perusahaan, yang telah di-mulakan di-sekolah[2] menengah rendah dalam tahun 1965 sa-bagai sa-bahagian dari pelajaran anika jurusan, telah di-laksanakan dengan jaya-nya dan ada-lah di-harapkan bahawa ranchangan[2] pelajaran teknik dan vokeshenal sa-bagai sambongan kapada pelajaran seni perusahaan akan

juga berjaya. Tiga sekolah vokeshenal telah mula berjalan tahun ini. Banyak lagi perojek[2] pelajaran teknik dan vokeshenal yang hendak di-laksanakan dengan bantuan pinjaman Bank Dunia sedang di-timbangkan dan ada-lah di-harapkan apabila rundingan[2] selesai nanti kesemua yang di-perlukan akan di-perolehi.

Juma'ah Nadzir Persekutuan

336. Tiga pejabat Bahagian Kechil Juma'ah Nadzir telah di-buka dalam tahun ini, ia-itu di-Alor Star, Taiping dan Raub. Untok tahun 1968 pula, ada-lah di-ranchangkan hendak membuka banyak lagi pejabat[2] Bahagian Kechil dan menempatkan Nadzir[2] Sekolah dalam semua daerah di-negeri ini. Dengan ini dapat-lah mereka melawat lebeh banyak lagi sekolah[2] dan mempunyai hubongan yang sa-rapat[2]-nya dengan guru[2] dan memperolehi pengetahuan yang sa-banyak[2]-nya mengenai keadaan[2] tempatan.

Secretariat Menteri[2] Pelajaran Tenggara Asia

337. Malaysia ada-lah salah sa-buah anggota Secretariat ini yang telah di-tubohkan pada hujong tahun 1965 dengan tujuan hendak meninggikan lagi mutu pelajaran di-Tenggara Asia. Ahli[2] yang lain ia-lah Singapura, Negeri Thai, Filipina, Laos, Vietnam dan Indonesia. Beberapa perojek telah pun di-lancharkan dan perojek yang di-tempatkan di-negeri ini ia-lah Pusat Kawasan bagi Pengajaran Sains dan 'Ilmu Hisab di-Pulau Pinang.

Pengajaran Ugama Islam di-Sekolah[2] Rendah dan Menengah

338. Majlis Raja[2] telah meluluskan Sukatan Pelajaran Ugama Islam baharu yang telah di-susun oleh Kementerian ini bagi sekolah rendah, menengah dan menengah khas bantuan penoh Kerajaan. Sukatan itu di-jalankan sa-chara beransor[2] mulai pada awal tahun 1968 dan akan berjalan dengan sa-lengkap-nya pada tahun 1970. Kursus pengajian tinggi tingkatan VI Kolej Islam Malaya, termasok pengajian undang[2] Islam, theoloji Islam, bahasa dan kesusasteraan Arab, telah juga di-susun untok di-laksanakan.

Kolej Islam

339. Kolej Islam Malaya di-Petaling Jaya telah terus berkembang maju dalam tahun 1967 sa-telah di-letakkan di-bawah Act Pelajaran, 1961. Ada-lah menjadi harapan Kerajaan Kolej Islam Malaya akan dapat menjadi pusat pengajian Islam yang terkenal di-Asia Tenggara. Dengan ada-nya pengajian di-peringkat tingkatan VI di-Kolej itu, penuntut[2] akan mempunyai asas yang kuat bagi memperolehi pelajaran tinggi di-peringkat universiti. Ini ada-lah sesuai dengan dasar Ugama Islam kerana pengajian Islam tidak-lah hanya terhad kapada hal[2] ehwal ugama sa-mata[2] bahkan meliputi pengajian akademik yang lain saperti sains, ekonomi dan sa-bagai-nya.

Kolej Pertanian Serdang

340. Tahun 1967 ada-lah satu tahun yang chemerlang bagi Kolej Pertanian, terutama sa-kali dalam hal menambah bangunan[2] Kolej ini. Sa-banyak $7.9 juta telah di-untokkan di-bawah Ranchangan Malaysia Yang Pertama bagi kerja

ini. Di-bawah ranchangan[2] pembangunan itu, tiga buah asrama telah di-siapkan dalam tahun itu, dan 550 ekar tanah telah di-beli bagi menambah ladang Kolej itu.

341. Kursus Diploma telah di-perluaskan untok menambah mata[2] pelajaran-nya, ia-itu saperti asas sains kemasharakatan, asas pelajaran pertanian dan per-kembangan pertanian. Dengan tujuan supaya pemuda pemudi luar bandar yang berbakat dapat peluang masok ka-Kolej ini, satu kursus pendahuluan bagi 40 penuntut[2] telah di-mulakan pada tahun 1967. Langkah ini telah menchapai kejayaan yang besar. Galakan ada-lah di-beri untok menjalankan perojek[2] penyelidekan di-Kolej itu dan lebeh banyak lagi pensharah[2] akan di-hantar ka-luar negeri untok berlateh. Ada-lah chita[2] Kerajaan hendak mengadakan latehan yang sesuai bagi mengeluarkan siswazah[2] dengan sa-chukup-nya dan yang mempunyaï darjat kebolehan yang tinggi supaya negara mempunyaï satu kumpulan ahli teknik yang tekun dan usaha untok menjalankan ranchangan[2] pertanian yang besar.

Universiti Malaya

342. Tahun 1968/69 nampak-nya ada-lah masa memperkukohkan Universiti Malaya bukan-nya membesarkan-nya. Sunggoh pun kursus[2] baharu akan di-adakan dalam fakulti[2], tetapi tidak ada jabatan[2] baharu yang akan di-buka. Di-antara kursus[2] baharu itu termasok-lah teknoloji kimia yang di-jalankan oleh Jabatan Kimia dalam tahun ilmiah 1967/68. Sa-buah Sekolah Sains Kaji Hayat telah di-tubohkan pada 1hb April, 1967, yang bertujuan hendak memberi latehan asas dalam berbagai[2] bidang 'ilmu sains yang pada masa ini sangat di-perlukan. Fakulti Ekonomi dan Pentadbiran yang telah di-tubohkan dalam tahun ilmiah 1966/67 dengan sa-tengah[2] kursus-nya di-jalankan dalam Bahasa Kebangsaan, akan mengeluarkan kumpulan siswazah yang pertama pada akhir tahun ilmiah 1968/69.

343. Kesemua bangunan[2] Pusat Perubatan Universiti Malaya, ia-itu bangunan fakulti dan asrama untok penuntut[2] perubatan klinik, rumah[2] jururawat dan sekolah kejururawatan, pusat kandang haiwan, rumah sakit peringkat I dan II dengan jumlah 756 tempat tidor, telah siap pada bulan Disember 1967 sa-telah 3½ tahun lama-nya di-jalankan kerja membena-nya. Pelajar[2] yang mula[2] lulus akan menerima ijazah kedoktoran pada tahun 1969 dan perwakilan "General Medical Council" di-jangka akan membuat lawatan ka-fakulti tersebut pada bulan Disember 1968 bagi menimbangkan pengakuan digri M.B., B.S., negara ini.

Pelajaran Tinggi

344. Satu lagi peristiwa penting dalam tahun lepas ia-lah selesai-nya tugas[2] Jawatan-kuasa Peranchang Pelajaran Tinggi dan Penyata Jawatan-kuasa itu di-bentangkan di-Parlimen pada persidangan bulan November 1967. Kesemua shor[2] Jawatan-kuasa itu telah di-terima pada dasar-nya oleh Kerajaan dan akan di-laksanakan bila ada wang. Shor[2] yang akan di-beri keutamaan untok di-laksanakan oleh Kerajaan ia-lah mendirikan sa-buah Universiti Kolej di-Pulau Pinang yang di-harapkan akan dapat menerima penuntut[2] yang mula[2] sekali dalam tahun 1970 dan menjadikan Maktab Teknik, Kuala Lumpur sa-bagai sa-buah Maktab Teknoloji yang bertujuan hendak menambah ahli[2] teknik yang di-kehendaki oleh negara.

DEWAN BAHASA DAN PUSTAKA

345. Dengan berjalan-nya Act Bahasa Kebangsaan, 1967 dari 1hb September, 1967, Dewan Bahasa dan Pustaka telah bersunggoh[2] lagi menjalankan usaha hendak melengkapkan Bahasa Kebangsaan. Dalam tahun 1967, Dewan Bahasa dan Pustaka telah menerbitkan 178 buah buku[2] termasok buku[2] untok umum. Kamus Bahasa Kebangsaan telah pun di-hantar untok di-terbitkan dan di-jangka akan siap pada akhir tahun hadapan. Usaha menyusun ensaikelopedia perintis, atlas kebangsaan dan ensaikelopedia sains berjalan dengan baik dalam tahun 1967. Dewan Bahasa dan Pustaka terus menjalankan kerja[2] penyelidekan dan mengumpulkan bahan[2] sastera lama dan baharu. Berikutan dengan keputusan Kerajaan hendak memakai ejaan baharu Malaysia/Indonesia, Dewan Bahasa dan Pustaka telah menjalankan kegiatan[2] supaya orang ramai faham akan ejaan itu, ia-itu saperti mengadakan cheramah[2], forum[2] dan menyiarkan penerangan[2] dalam surat[2] khabar dan majallah Dewan itu sendiri serta melalui radio dan talivishen. Apabila orang ramai di-fikirkan sudah faham betul akan keadaan ejaan baharu itu, maka satu tarikh akan di-timbangkan untok melaksanakan-nya.

MALAYSIA TIMOR

346. Dengan bermula-nya pelajaran rendah perchuma di-Sabah dan Sarawak dari 1hb Januari, 1966 dan dengan kesedaran pendudok[2] luar bandar tentang penting-nya pelajaran, maka bilangan murid[2] di-negeri itu telah bertambah dengan pesat-nya. Bukti-nya ia-lah bilangan sekolah[2] rendah di-Sarawak telah bertambah sa-banyak 48 buah dalam tahun 1967 dan berkenaan dengan pelajaran menengah pula, apabila siap projek[2] sekolah menengah, ada-lah di-harap tiap[2] daerah di-Sarawak akan mempunyai sa-kurang[2]-nya sa-buah sekolah menengah. Di-Sabah pula, bilangan sekolah rendah dalam tahun ini ia-lah 652 buah berbanding dengan 623 buah pada tahun lepas. Bilangan sekolah[2] menengah pula telah bertambah sa-banyak 66 buah berbanding dengan 54 buah dalam tahun 1967. Bagi pertama kali-nya dalam sejarah pelajaran di-Negeri itu, pelajaran lanjutan telah di-mulakan di-lima buah pusat. Murid[2] yang mula[2] belajar dalam kelas[2] itu dalam tahun 1967 ia-lah 1,100 orang tetapi dalam tahun ini kelas[2] telah bertambah menjadi 80 buah di-bandar[2] besar di-Sabah dan jumlah murid[2]-nya lebeh dari 2,000 orang. Usaha[2] akan terus di-jalankan bagi menambah kemudahan[2] pelajaran di-kedua[2] buah Negeri itu.

KEMENTERIAN PEMBANGUNAN NEGARA DAN LUAR BANDAR

347. Tanggong-jawab yang terutama Kementerian Pembangunan Negara dan Luar Bandar ia-lah menjalankan usaha[2] penyatuan tindakan[2] yang di-jalankan oleh Kementerian[2] dan Jabatan[2] yang di-tugaskan melaksanakan ranchangan[2] pembangunan di-bawah Ranchangan Pembangunan Malaysia Pertama. Dalam tahun yang lalu, Kementerian Pembangunan Negara dan Luar Bandar telah mengadakan beberapa briefing bulanan dan juga briefing khas kapada pegawai[2] Kementerian, Jabatan dan Pegawai[2] Kemajuan Negeri, mengenai perlaksanaan kemajuan[2] dan masaelah ranchangan[2] pembangunan negara dan luar bandar. Beberapa briefing yang sa-umpama itu telah juga di-adakan di-perengkat[2] negeri dan daerah dalam tahun yang lalu.

348. Briefing itu ada-lah sangat mustahak bagi faedah menyatukan tindakan[2] yang di-buat oleh Kementerian[2] dan Jabatan[2] yang berkenaan dan juga untok menentukan masaelah[2] tertentu yang harus menghalang atau pun melambatkan pelaksanaan sa-suatu ranchangan pembangunan. Teknik yang di-gunakan untok menyatukan kerja[2] ia-lah "Teknik Gerakan" sa-bagaimana yang terkandong di-dalam "Buku Merah". Teknik ini telah sangat memberi kesan di-dalam usaha[2] menchapai matlamat[2] pembangunan yang telah di-tentukan di-dalam Ranchangan Malaysia Pertama.

349. Sa-lain dari bertanggong-jawab menjalankan usaha[2] menyatukan tindakan[2] bagi melaksanakan ranchangan[2] pembangunan, Kementerian ini juga menyedia dan melaksanakan ranchangan[2] Pelajaran Dewasa dan Pembangunan Masharakat melalui jentera[2] pembangunan yang telah sedia tersusun di-perengkat[2] negeri dan daerah. Kemajuan[2] dan kejayaan[2] yang telah di-chapai pada tahun yang lalu dan ranchangan[2] yang akan di-jalankan dalam tahun ini di-dalam lapangan ini, ada-lah di-laporkan di-dalam perenggan[2] yang berikut di-bawah ini dalam bahagian Pelajaran Dewasa dan Pembangunan Masharakat. Satu lagi tugas yang besar bagi Kementerian ini ia-lah melaksanakan ranchangan[2] kechil pembangunan di-kawasan[2] luar bandar dan juga menjalankan pembenaan rumah[2] 'ibadat di-merata pelusok Malaysia dengan kerjasama Kerajaan[2] Negeri yang berkenaan.

350. Dalam tahun 1966, Kementerian ini telah membelanjakan $3,480,453 untok ranchangan[2] kechil saperti jalan[2] kampong, jambatan[2], balai raya, perigi, bekalan ayer, padang[2] permainan dan lain[2] ranchangan yang sangat[2] utama di-kehendaki oleh pendudok[2] luar bandar bagi kemudahan[2] mereka. Dalam tahun 1967, Kementerian ini telah membelanjakan wang sa-banyak $15,561,464 untok membena dan membaiki masjid[2], surau[2], sekolah[2] ugama, rumah berhala, gereja dan lain[2] rumah 'ibadat.

351. Manakala dalam tahun 1963 dan 1964 keadaan dzarurat di-Malaysia Timor memaksa penempatan sa-mula dan mengumpulkan pendudok[2] di-sa-tengah[2] tempat di-Sabah dan di-Sarawak, Kementerian ini telah menubohkan beberapa ranchangan[2] penempatan sa-mula dan ranchangan[2] kumpulan di-kawasan[2] jalan Serian dan Pandaruan di-Sarawak dan Tawau di-Sabah, sa-bagai satu daripada kerja[2] pembangunan. Sa-sunggoh-nya, ranchangan[2] petempatan sa-mula ini telah di-jalankan dengan jaya-nya. Dalam tahun 1968, Kementerian ini akan menyiapkan ranchangan[2] yang telah di-tentukan bagi tahun ini. Apabila aspek[2] tertentu ranchangan itu telah siap, Kementerian ini akan menyerah-kan ranchangan[2] itu kapada pehak[2] berkuasa tempatan yang berkenaan.

352. Dalam penghujongan tahun 1966, Kementerian ini telah membentok satu bahagian penyelidekan di-dalam Kementerian ini untok menjalankan penyeli-dekan atas beberapa aspek pembangunan yang berkaitan dengan pelaksanaan ranchangan[2] pembangunan di-bawah Ranchangan Malaysia Pertama. Penye-lidekan tersebut ada-lah sangat mustahak dari segi mengatasi masaelah[2] yang penting yang mungkin di-hadapi dalam lapangan pembangunan dan mustahak bagi mendapatkan kesan[2] yang lebeh lagi dari ranchangan[2] pembangunan Kerajaan. Bahagian Penyelidekan ini ada-lah di-ketuai oleh sa-orang pegawai tempatan dan, dalam tahun 1967, Bahagian ini telah membuat ranchangan[2] atas

kerja[2] yang patut di-jalankan-nya dan telah pun dapat mengusahakan sa-bahagian kerja[2] luar pejabat. Dalam tahun ini, Bahagian ini akan menumpukan usaha-nya ka-atas masaelah pertanian yang berkaitan dengan penambahan pengeluaran dan ranchangan[2] memperbanyakan lagi jenis pertanian di-Malaysia.

353. Kementerian ini, pada umum-nya, ada-lah juga bertanggong-jawab atas dasar dan pelaksanaan dasar badan[2] berkanun, saperti Lembaga Kemajuan Tanah Persekutuan, ia-itu satu badan yang di-tubohkan oleh Kerajaan bagi melaksanakan ranchangan[2] pembukaan tanah Kerajaan, MARA, satu badan yang di-tubohkan bagi menjalankan ranchangan[2] perniagaan dan perusahaan, dan juga Perbadanan Simpanan Wang Bakal[2] Haji, satu badan yang di-tubohkan bagi mengumpulkan simpanan[2] wang bakal[2] Haji untok di-perniagakan dan di-gunakan bagi pembangunan ekonomi negara. Ranchangan[2] bagi tahun 1968 dan kemajuan[2] yang telah di-chapai oleh badan[2] tersebut dalam tahun 1967 ada di-huraikan dalam perenggan[2] di-bahagian mereka masing[2] dalam hujongan ini.

Bahagian Pembangunan Masharakat dan Pelajaran Dewasa

gerakan maju (pembangunan masharakat)

354. Gerakan MAJU yang telah di-lancharkan dalam bulan Mach, 1966 telah memainkan peranan yang terkemuka di-dalam usaha menyatukan tindakan[2] Kementerian[2] dan Jabatan[2] Kerajaan, terutama di-perengkat daerah, serta mendapatkan penyertaan ra'ayat di-dalam usaha[2] pembangunan Negara dan Luar Bandar.

355. Dalam tahun yang lalu, ahli[2] Jawatan-kuasa Pembangunan Daerah telah menjalankan lawatan[2] ka-kampong[2], terutama kampong[2] yang telah menubohkan Jawatan-kuasa Kemajuan Kampong, dan memberi panduan dan bantuan kapada ra'ayat untok mengambil bahagian yang besar dalam usaha meninggikan taraf hidup mereka. Sambutan ra'ayat terhadap Gerakan MAJU ada-lah menggalakkan. Mereka bertambah yakin kapada kebolehan mereka sendiri dan sudah kurang bergantong kapada Kerajaan, terutama dari segi membena kemudahan[2] untok kegunaan masharakat.

Jayadiri—Satu Daya Menambah Kemajuan

356. Kemajuan[2] yang di-chapai di-bawah Ranchangan Gerakan MAJU (Pembangunan Masharakat) telah membuktikan penting-nya di-wujudkan satu usaha untok meyakinkan tiap[2] sa-orang ra'ayat Malaysia supaya mempunyai semangat yakin kapada kebolehan diri sendiri untok menchapai kejayaan[2] yang lebeh besar dalam bidang pembangunan. Hakikat ini telah membawa kapada permulaan suatu daya baharu yang di-beri nama JAYADIRI. Gerakan ini telah di-rasmikan pada 18hb April, 1968, sa-telah di-adakan satu seminar kebangsaan mengenai pertanian yang di-anjorkan dengan jaya-nya oleh Kerajaan.

357. JAYADIRI bertujuan membena ra'ayat Malaysia supaya sedia menyesuaikan diri kapada kehendak[2] perubahan zaman, supaya menggunakan sa-penoh[2]-nya segala bahan[2] kemajuan dan giat bekerja supaya usaha yang di-laksanakan oleh sa-saorang itu boleh mengeluarkan hasil dalam bidang

pembangunan negara dan luar bandar. Sebagai permulaan, Ranchangan ini ada-lah di-arahkan kapada lapangan pertanian, ya'ani:

(*a*) Satu achara tersusun yang menggunakan sa-penoh daya untok memenohi kehendak[2] kemajuan yang segera di-tempat[2] yang sedia boleh mara.

(*b*) Satu achara meneruskan kerja pembangunan selaras dengan apa yang di-nyatakan dalam ranchangan pembangunan negara kita, tetapi dengan tujuan menyediakan tempat[2] ini untok kemajuan pertanian yang lebeh chepat kelak.

Ranchangan ini akan di-jalankan menerusi daya usaha bersama pehak Kerajaan dan petani[2]. Ia menggunakan tenaga yang mengandongi semangat yang berkesan, bernama JAYADIRI, yang di-tanam dalam anggota semua Perkhidmatan[2] Lanjutan Kerajaan, supaya menjadi lebeh bertanggong-jawab dan dinamis, dan di-dada petani[2] supaya menjadi anggota masharakat yang lebeh chergas membena ekonomi negara.

JAWATAN-KUASA KEMAJUAN KAMPONG

358. Pada akhir bulan Mach tahun ini, bilangan Jawatan-kuasa[2] Kemajuan Kampong telah meningkat menjadi 2,212 berbanding dengan 1,200 dalam tahun yang lalu. Kebanyakan daripada Jawatan-kuasa[2] ini ada-lah chergas di-dalam usaha menyatukan segala gerak-kerja badan[2] yang ada di-perengkat kampong (saperti Persatuan[2] Peladang, pergerakan[2] perempuan dan belia) dan menjadi sangat berguna kapada Perkhidmatan[2] Lanjutan Kerajaan, terutama di-dalam bidang pertanian, haiwan, kesihatan, pelajaran dewasa, perusahaan[2] kampong, gerakan kerjasama dan ranchangan[2] gotong-royong. Kebanyakan daripada Jawatan-kuasa[2] itu telah menyediakan Buku Merah Kemajuan Kampong masing[2] yang mengandongi ranchangan[2] untok memperbaiki lagi keadaan kawasan[2] mereka. Sa-bahagian daripada ranchangan[2] itu telah pun di-laksanakan oleh pendudok[2] kampong itu sendiri dengan pertolongan yang sadikit daripada Kerajaan.

LATEHAN MENGENAI GERAKAN MAJU

359. Berbagai[2] Latehan di-perengkat[2] kampong, daerah, negeri dan kebangsaan telah di-adakan untok Ahli[2] Jawatan-kuasa[2] Kemajuan menjalankan tanggong-jawab mereka dengan chekap. Dalam tempoh sa-tahun yang lalu, 2 latehan Lawatan Sambil Belajar di-perengkat kebangsaan telah di-adakan untok Ahli[2] Jawatan-kuasa[2] Kemajuan Kampong, di-adakan bersangkutan dengan "Hari MARA" dan Perayaan Ulang Tahun Ke-sapuloh Kemerdekaan. Selain daripada ini kursus pendek telah juga di-adakan untok ahli[2] Jawatan-kuasa Kemajuan Kampong serta pergerakan[2] perempuan dan belia untok melateh mereka memainkan peranan yang lebeh chekap di-dalam bidang Pembangunan Masharakat.

360. Bagi pegawai Kerajaan pula, Kursus Gerakan MAJU telah juga di-adakan untok menambahkan kechekapan mereka mengatasi masaelah[2] masharakat. Dalam tempoh satu tahun yang lalu, 4 Kursus pembangunan masharakat yang menegaskan peri mustahak-nya faktor penyatuan, telah di-adakan untok Pegawai[2] Daerah dan pegawai[2] lain di-perengkat negeri dan daerah yang bersangkutan dengan Perkhidmatan Lanjutan.

PEROJEK² GERAKAN MAJU

361. Tiga jenis perojek Gerakan MAJU telah di-mulakan dalam tahun lepas mengenaï penyertaan ra'ayat di-dalam bidang kesihatan, pertanian dan perikanan. Satu jenis ia-lah perojek Panduan Kesihatan Sa-keliling Kawasan yang telah di-mulakan di-sabelas kawasan di-Malaysia Barat. Perojek ini, bertujuan memperbaiki amalan orang² kampong dalam bidang kebersehan kampong dan kesihatan diri, telah di-laksanakan dengan kerjasama Jawatan-kuasa² Kemajuan Kampong. Satu Perojek lagi ia-lah Kempen Berchuchok Tanam Chukup Untok Kehendak² Diri Sendiri untok menanam barang² keperluan hari², sayor²an dan jagong. Satu perojek lagi ia-lah menggalakkan orang² supaya menggunakan kawasan² lembah serta kolam² bekas lombong untok menternak ikan² ayer tawar. Perojek² ini telah membuktikan hasil yang banyak dan sedang diperluaskan ka-kawasan² lain.

362. Satu perojek mengenaï Khasiat² Makanan (Applied Nutrition) sedang di-ranchangkan dan melibatkan Kementerian² Pertanian dan Sharikat Kerjasama, Kesihatan, Pembangunan Negara dan Luar Bandar, Pelajaran serta Penerangan dan Penyiaran. Perojek ini ada-lah bertujuan untok mengatasi kekurangan khasiat makanan di-kalangan pendudok² luar bandar dan berdasarkan mengeluarkan serta memakan tanaman² tempatan.

PELAJARAN DEWASA

363. Perlaksanaan Ranchangan Pelajaran Dewasa Kebangsaan, yang menjadi ranchangan ulong dalam bidang Pembangunan Masharakat di-Malaysia semenjak tahun 1961, telah di-lanjutkan dengan chergas-nya dalam tahun yang lalu. Kesemua-nya, ada 11,482 kelas² Bahasa dalam kedua² jurusan untok pelajar² Melayu dan bukan Melayu yang berjumlah kira² 281,000 orang.

364. Sa-lain daripada membasmi buta-huruf, Ranchangan Pelajaran Dewasa juga bertujuan untok menjadikan pelajar²-nya sedar dan berusaha untok memperbaiki taraf hidup masing². Oleh yang demikian, sa-lain daripada Pelajaran Asas mengenaï Bahasa Kebangsaan, pelajaran² yang lain termasok Ekonomi Rumah-Tangga, Pengajaran Ugama Islam, Tata Negara dan perkara² mengenaï pembangunan luar bandar, ada juga di-ajarkan kapada pelajar² itu.

365. Dalam tahun yang lalu, 67,558 pelajar² telah menghadziri Kursus Ekonomi Rumah-Tangga, 146,615 pelajar² belajar di-dalam kelas² Ugama Islam dan 1,027 pelajar² telah menerima latehan dalam bidang pertanian dan lain² perkara mengenaï pembangunan luar bandar. Dalam jurusan Ekonomi Rumah-Tangga, 423 wanita² luar bandar telah di-lateh di-tiga Taman-Latehan Wanita (Kuala Lumpur, Melaka dan Kepala Batas) dalam tahun lepas dan, dengan bilangan ini, sa-jumlah kira² 2,000 wanita luar bandar telah menerima latehan semenjak tahun 1963.

366. Kesemua-nya 354 Penyelia² Pelajaran Dewasa dan 9,647 Guru² Pelajaran Dewasa berkhidmat sa-chara sambilan dalam Ranchangan Pelajaran Dewasa.

367. Mulaï tahun 1968, Ranchangan Pelajaran Dewasa telah di-ubah sadikit dan pelajaran asas serta pelajaran lateh kerja telah di-tegaskan. Bilangan kelas²

tahun pertama pelajaran asas telah di-tambah menjadi 5,000 buah untok menambahkan peluang kapada orang² yang hendak mengatasi buta-huruf. Satu ranchangan untok melateh guru² Pelajaran Dewasa yang mahir untok mengajar chara² berchuchok tanam, menternak dan menanam getah untok faedah hari² telah juga di-mulakan supaya 200 buah kelas lateh kerja dapat di-buka mengikut konsep Kenal Huruf Tugasan (Functional Literacy) yang mengaitkan usaha membasmi buta-huruf dengan lain² lapangan pembangunan.

Perbadanan Wang Simpanan Bakal² Haji (Tabong Haji)

368. Kemajuan yang telah di-chapai oleh Perbadanan ini semenjak di-tubohkan kira² 4 tahun dahulu boleh-lah di-lihat dalam bidang² kehidupan manusia dan kewangan. Dalam bidang kehidupan manusia, Perbadanan ini telah berjaya, sa-hingga awal bulan Mach, 1968, mendapatkan sa-jumlah 36,174 orang Islam menjadi penyimpan² dan juga memberi kemudahan² kapada sa-banyak 1,850 orang penyimpan² itu menunaikan Fardhu Haji. Dalam bidang kewangan pula, Perbadanan ini telah berjaya menyimpan wang sa-banyak $9,383,657.71 serta menghasilkan keuntongan daripada usaha² penanaman modal sa-bahagian besar wang tersebut.

369. Sa-hingga akhir bulan Februari 1968, Perbadanan ini telah mendapat untong sa-banyak $775,478 dan sa-banyak $2,109,715 lagi kerana harga saham yang telah di-beli dahulu dengan harga $3,834,718 telah naik. Sa-lain daripada itu, Perbadanan ini ada mempunyai harta jangka panjang berjumlah hampir² $700,000 berupa tanah², bangunan² dan lain² lagi.

370. Perbadanan ini telah juga mengishtiharkan bonus sa-banyak 4% kapada simpanan di-antara September, 1966 hingga September, 1967. Bonus ini, yang berdasarkan di-atas keuntongan² yang di-perolehi daripada penanaman modal, akan di-masokkan ka-dalam simpanan² yang berkenaan dan penyimpan² akan di-beritahu mengenai keuntongan ini.

371. Perbadanan ini sedang membena bangunan ibu pejabat-nya di-Kuala Lumpur yang di-jangka akan siap dalam pertengahan tahun ini.

372. Kemajuan Perbadanan ini telah mendorongkan pehak Kerajaan merancangkan satu ranchangan untok menchantumkan urusan² Perbadanan ini dengan Jabatan Urusan Haji di-bawah satu badan Kebangsaan yang lebeh besar, supaya tugas² menyimpan dan menanam modal wang bakal² Haji serta kemudahan² kebajikan untok orang² Islam menunaikan Fardhu Haji dapat di-laksanakan dengan lebeh chekap lagi.

Lembaga Kemajuan Tanah Persekutuan

373. Lembaga Kemajuan Tanah Persekutuan ia-lah satu badan yang berkanun yang di-tubohkan oleh Kerajaan bagi melaksanakan ranchangan² pembukaan tanah dengan tujuan hendak menempatkan ra'ayat luar bandar yang tiada bertanah supaya mereka itu dapat mempunyai ladang² yang ekonomik dan bertanam dengan tanaman² yang banyak mengeluarkan hasil. Semenjak 7 tahun yang lalu, Lembaga Kemajuan Tanah Persekutuan telah menjalankan peranan yang penting bagi melaksanakan dasar Kerajaan yang tersebut itu.

374. Ranchangan[2] yang di-jalankan oleh L.K.T.P. itu ada-lah di-lengkapkan dengan:

(i) Segala keperluan perkhidmatan yang penting dan kemudahan kemasharakatan;

(ii) Pengurusan yang baik—latehan dan perkhidmatan[2] lanjutan (extension);

(iii) Alat[2] memperoses yang baik serta kemudahan[2] pemasaran.

375. Sa-hingga hari ini, L.K.T.P. telah membuka sa-banyak 75 Ranchangan Kemajuan Tanah, ia-itu 52 bertanam dengan getah dan 23 bertanam dengan kelapa sawit. Ini menunjokkan tambahan sa-banyak 8 ranchangan jika di-bandingkan dengan tahun yang lepas. Jumlah luas tanah itu ia-lah sa-luas 184,000 ekar yang akan dapat menanggong sa-ramai 16,500 keluarga apabila siap di-selenggarakan. Sa-takat ini, sa-ramai 13,244 keluarga peneroka atau 82,100 orang telah pun di-tempatkan di-dalam kawasan[2] ranchangan itu. Sa-chara pukul rata, luas ekar tanaman tahunan boleh di-bahagikan kapada 3 perengkat. Perengkat Pertama, di-bawah Ranchangan Malaya Pertama, sa-banyak 3,600 ekar tanah baharu telah dapat di-buka bagi tiap[2] tahun. Perengkat Kedua, di-bawah Ranchangan Malaya Yang Kedua, sa-banyak 23,000 ekar tanah baharu telah dapat di-buka bagi tiap[2] tahun sementara di-Perengkat Ketiga (di-bawah Ranchangan Malaysia Yang Pertama), sa-banyak 28,000 ekar tanah telah dapat di-buka bagi tiap[2] tahun. Maka ini ada-lah satu kejayaan yang besar yang telah di-chapai oleh Lembaga ini.

376. Di-dalam usaha menambahkan lagi jenis[2] tanaman pula, L.K.T.P. telah membuka banyak ranchangan[2] kelapa sawit. Daripada 926 ekar dalam tahun 1961, L.K.T.P. telah menambahkan tanaman kelapa sawit kapada 59,677 ekar pada masa ini. Sa-terus-nya, pula, L.K.T.P. menumpukan usaha[2]-nya bagi menggalakkan peneroka[2] menanam jenis[2] tanaman yang boleh menambahkan pendapatan mereka.

377. Kegiatan[2] yang di-jalankan oleh L.K.T.P. telah pun mula mengeluarkan hasil. Tujoh-belas ranchangan yang meliputi kawasan sa-luas 20,487 ekar ada-lah sedang mengeluarkan hasil. Dengan ini, sa-ramai 2,630 keluarga telah pun mendapat faedah daripada usaha[2] yang di-jalankan oleh mereka. Menjelang tahun 1968 pula, sa-luas 21,280 ekar lagi akan dapat mengeluarkan hasil dan ini akan memberi faedah kapada 3,007 keluarga lagi. Berasaskan kapada ranchangan[2] yang telah mengeluarkan hasil, pendapatan keluarga[2] yang berkenaan boleh meningkat kapada $300 atau $350 sa-bulan.

378. Ada-lah menjadi dasar L.K.T.P. bukan sahaja untok membuka ranchangan[2] tanah dan penempatan, bahkan juga untok menumpukan usaha[2]-nya bagi membangunkan satu masharakat yang baharu dan yang bersemangat baharu supaya mereka boleh memainkan peranan yang penting di-dalam usaha pembangunan yang di-jalankan oleh Kerajaan. Maka dengan itu, L.K.T.P. telah melaksanakan ranchangan[2] di-bawah Gerakan MAJU dengan tujuan untok memperkuatkan lagi semangat menolong diri sendiri, berdiri di-atas kaki sendiri dan juga semangat jimat-chermat di-kalangan peserta[2]. Bagi menchapai tujuan[2] itu L.K.T.P. telah pun mengadakan satu bahagian Pembangunan Peneroka di-dalam susunan-nya.

379. Lembaga itu telah juga menubohkan di-bawah-nya satu bahagian memperoses pengeluaran[2] ranchangan serta juga bahagian pemasaran hasil ranchangan. Sa-takat ini, sa-jumlah 4 kilang kelapa sawit yang moden telah pun di-bena oleh L.K.T.P. dan 4 kilang getah akan siap di-bena pada hujong tahun ini. Maka dengan ada-nya alat[2] memperoses moden saperti ini, segala pengeluaran[2] ranchangan sudah tentu akan mendapat harga yang berpatutan.

380. Memandang kapada kejayaan yang telah di-chapai dalam ranchangan[2] yang berselerak di-merata Malaysia Barat, L.K.T.P. telah memulakan satu konsep baharu ranchangan[2] tanah yang berdasarkan kapada satu[2] kawasan yang luas. Ranchangan pertama yang saperti ini telah pun mula di-usahakan di-kawasan Tiga Segi Jengka yang meliputi 150,000 ekar tanah. Pembukaan kawasan ini telah di-mulakan pada hujong tahun 1966 dan, sa-hingga hari ini, Perojek Satu Tiga Segi Jengka hampir siap di-selenggarakan. Apabila perojek[2] di-kawasan Jengka siap di-usahakan dalam tahun 1977, sa-luas 93,000 ekar tanah di-kawasan itu akan dapat di-tukarkan daripada hutan rimba kapada ladang kelapa sawit yang terbesar sa-kali di-Asia Tenggara. Ada-lah di-jangka bahawa hampir 10,000 keluarga atau 70,000 orang akan mendapat faedah daripada ranchangan itu.

381. Lembaga ini juga sedang mengkaji kemungkinan pembangunan berdasarkan kapada satu[2] kawasan yang lebeh besar lagi daripada kawasan Jengka Tiga Segi itu di-tiga tempat di-Malaysia Barat. Satu daripada kawasan itu ia-lah di-Pahang dan dua lagi di-Johor. Perojek saperti ini akan menentukan kegunaan tanah yang boleh di-dapati dengan lebeh sesuai dan tertentu. Perojek[2] saperti ini bukan sahaja boleh melaksanakan keperluan[2] negara tetapi juga akan menchapaikan chita[2] ra'ayat luar bandar untok memberi sumbangan yang lebeh besar di-dalam bidang pembangunan ekonomi negara ini.

382. Kejayaan[2] yang telah di-chapai oleh L.K.T.P. membuktikan betapa kukoh dan menasabah-nya dasar Kerajaan di-atas pembangunan tanah. Maka kejayaan[2] ini akan tentu memberi sumbangan[2] yang tertentu kapada pembangunan negara ini.

Majlis Amanah Ra'ayat

383. Majlis Amanah Ra'ayat telah di-tubohkan dalam tahun 1966 bagi memajukan, menggalakkan, memudahkan dan menjalankan pembangunan ekonomi dan kemasharakatan dalam negeri ini khusus-nya dalam kawasan[2] luar bandar. Bagi menchapai tujuan ini, MARA ada-lah menumpukan usaha[2]-nya kapada 4 perkara besar, ia-itu:

(i) Memberi latehan kapada Bumiputera;

(ii) Memberikan modal kewangan untok menjalankan perniagaan dan perusahaan dan memberi nasehat dan pimpinan dari segi pengurusan dan teknik kapada peniaga[2] dan pengusaha[2];

(iii) Menjalankan perusahaan dan perdagangan; dan

(iv) Menjalankan perkhidmatan[2] kenderaan bas dan memberi pertolongan kapada Bumiputera dalam bidang ini.

LATEHAN

384. Bahagian Latehan MARA telah menjalankan berbagai[2] ranchangan latehan untok Bumiputera. Latehan[2] ini ada-lah daripada perengkat latehan kemahiran sa-hingga ka-perengkat Universiti. Dari segi latehan kemahiran, hampir 2,000 orang telah di-lateh dalam lapangan[2] saperti:

(i) Mekanik Jentera;

(ii) Mekanik Motor;

(iii) Mekanik Letrik;

(iv) Pembenaan dan Pembangunan;

(v) Mengurus Perusahaan dan Perniagaan;

(vi) Gunting rambut dan solek menyolek;

(vii) Jahit-menjahit.

385. Malaysia sekarang sedang menjalankan ranchangan perusahaan dengan dynamis dan; oleh itu, pekerja[2] yang mahir dan terlateh untok bekerja dalam perusahaan[2] itu semakin di-kehendaki. MARA ada-lah sedang giat berusaha untok melateh Bumiputra[2] bagi mengisi sa-tengah[2] daripada peluang[2] yang di-adakan oleh sebab pelaksanaan ranchangan perusahaan Kerajaan itu.

386. Sa-lain daripada memberi latehan kemahiran. MARA juga memberikan biasiswa[2] untok penuntut[2] belajar di-Kolej[2] dan juga di-Universiti[2] di-negeri ini dan di-seberang laut. Semenjak penggal Parlimen yang lalu, sa-banyak 369 biasiswa telah di-keluarkan dan pechahan mengikut pengajian-nya ia-lah 46% untok jurusan teknik dan sains, 36% untok pelajaran iktisas dalam perusahaan dan perdagangan, dan 18% untok yang lain[2]. MARA sedar bahawa Bumiputra pada hari ini sangat kurang dalam lapangan yang di-sebutkan itu, dan berusaha menggalakkan lagi Bumiputra mempelajari perkara[2] sains dan teknoloji. MARA berharap akan dapat menambahkan bilangan yang kechil ini kapada jumlah yang lebeh menasabah.

387. Satu biasiswa baharu, ia-itu biasiswa pinjaman, telah mula di-jalankan oleh MARA tahun ini. Ini akan memberi peluang yang lebeh banyak lagi kapada pelajar[2] Bumiputra untok melanjutkan pelajaran mereka. MARA juga mengadakan satu Chawangan Kemajuan Kerjaya (Career Development). Tujuan Chawangan ini ia-lah untok memberi nasehat kapada bakal[2] penuntut supaya dapat mereka memileh jurusan[2] pelajaran yang sesuai bagi diri mereka dan juga keadaan negara pada hari ini. Chawangan ini mengeluarkan majallah[2] dan risalah[2] berkenaan dengan pembangunan kerjaya dan juga memberi sharahan[2] dan nasehat kapada beberapa kumpulan pelajar.

388. Institiut Teknoloji MARA, yang berkembang dengan pesat-nya, pada sekarang ini mempunyai lebeh kurang 2,000 orang penuntut. Pada awal tahun 1965, hanya ada lebeh kurang 300 orang sahaja. Dalam bulan Oktober, 1967, batu asas untok Institiut yang baharu telah di-letakkan di-Batu Tiga

Kelang. Sa-lain daripada menambahkan kursus iktisas dalam perusahaan dan perdagangan, Institiut ini juga telah menambah kursus² dalam berbagai² jurusan teknik kejuruteraan. Bermula daripada tahun lalu, Institiut ini telah juga membuka kelas² untok menyediakan penuntut² memasoki Universiti. Kelas² menyediakan penuntut² ka-Universiti ini akan menambah lagi peluang² bagi penuntut² dari luar bandar melengkapkan diri mereka untok mendapatkan pelajaran tinggi. Kelas² ini memberatkan pelajaran sains. Dalam tahun 1968, Institiut Teknoloji MARA tersebut akan menjalankan kursus² persediaan untok ijazah² daripada Universiti London. Ini akan di-jalankan dengan kerjasama Universiti London.

389. Untok menambahkan lagi latehan kemahiran untok Bumiputra MARA telah menuboh sa-buah Sekolah Latehan Kemahiran di-Melaka. Apabila siap, sekolah ini di-jangka akan mengeluarkan sa-ramai 200 orang belia mahir di-dalam berbagai² kemahiran teknik. Kejayaan² yang telah di-chapai dalam usaha melateh Bumiputra sekarang ini dan bertambah-nya bilangan penuntut² yang telah mendapat sijil², diploma² dan ijazah², sangat-lah menggalakkan, dan membuktikan bahawa MARA sudah dapat meyakinkan Bumiputra bahawa mereka juga mempunyai kechekapan dan kepandaian untok menunjokkan kebolehan mereka di-berbagai bidang perchubaan termasok lapangan perusahaan dan perniagaan dan juga sains dan teknik.

Bahagian Pinjaman Modal dan Khidmat Penasehat

390. MARA akan terus menjalankan ranchangan memberi pinjaman modal kapada Bumiputra² yang memerlukan-nya untok memperluaskan lagi perusahaan atau pun perniagaan mereka. Sa-lepas Konggeres Ekonomi Bumiputra dalam tahun 1965, MARA telah mengubahkan d[illegible]

Pusat itu juga telah dapat membuktikan praktik-nya mengechap bukan sahaja di-atas kain benang kapas bahkan juga di-atas kain linen, teteron dan sa-bagai-nya. Pusat ini juga telah membuat kajian berkenaan dengan chorak² yang baharu yang menarek di-pasaran di-bandar² dan di-luar negeri. Satu ma'amal penyelidekan telah di-dirikan untok membuat penyelidekan berkenaan dengan banchohan untok ubat² penchelop. Hasil² daripada penyelidekan ini telah di-sampaikan kapada pembatek² untok memajukan lagi teknik membuat batek mereka. Pembatek² telah juga di-jemput untok mempelajari teknik² baharu di-Pusat ini.

395. Mengenai belulang pula, MARA telah menubohkan beberapa pusat memperoses belulang di-Kelantan dan di-Trengganu. Pusat² saperti itu akan di-buka di-tempat² lain juga jika di-dapati menguntongkan. Berhubong dengan ini, Pusat Penyelidekan Perusahaan Tangan akan menjalankan penyelidekan atas chara² untok membuat kulit² yang baik daripada belulang itu.

396. Satu daripada hasil² penyelidekan yang telah di-jalankan oleh Pusat Penyelidekan Perusahaan Tangan itu ia-lah, 3 buah perusahaan telah di-dirikan oleh MARA. Perusahaan² itu ia-lah:

(i) Sharikat Batek Malaysia Sendirian Berhad;

(ii) Membuat Baju;

pembalak[2] Bumiputra yang mahu mengikut shor yang di-tetapkan oleh MARA mengusahakan kawasan[2] membalak. Sharikat Kayu Kayan Kebangsaan Berhad yang telah di-tubohkan dalam tahun 1967, telah mula menjalankan perusahaan-nya bagi perengkat pertama di-Kawasan Tiga Segi Jengka. Perusahaan[2] mengikut jadual dan mengeluarkan hasil yang baik. Dengan Kerjasama dari-pada Kerajaan[2] Negeri, MARA sedang berusaha untok menggalakkan pembalak[2] kechil di-merata[2] negeri ini untok menubohkan satu persatuan supaya mereka akan dapat menjalankan perusahaan balak dengan chara yang sempurna dan lebeh chekap lagi. Sekarang, usaha[2] ini sedang di-jalankan oleh MARA di-Perak, Pahang dan Johor.

401. Tindakan yang saperti itu ada-lah juga di-jalankan dalam lain[2] per-usahaan Bumiputra umpama-nya di-Kelantan, MARA telah memajukan persatuan[2] pembatek dengan tujuan supaya mereka dapat mengatasi berbagai[2] masaelah yang mereka hadapi di-dalam perusahaan mereka. Persatuan ini di-tubohkan dengan tujuan hendak membaiki lagi keluaran dan mutu kain[2] batek. Satu lagi daripada usaha[2] MARA untok menggalakkan Bumiputra menjalankan perusahaan besar di-bandar[2], ia-lah dengan membeli 10 unit bangunan kilang daripada MIEL di-Petaling Jaya. Lapan buah daripada-nya telah pun di-jual kapada Bumiputra dengan bayaran ansoran.

402. Sharikat Amanah Saham MARA Berhad yang telah di-tubohkan dalam tahun 1967 telah pun mula menjalankan kerja-nya. Yunit[2] amanah telah mula di-jual pada awal tahun ini dan, dalam pada itu, Sharikat ini telah pun men-jamin beli (underwrite) saham[2] daripada 2 sharikat besar di-Malaysia.

Kenderaan

403. Bahagian Kenderaan MARA menjalankan dasar untok mengadakan perkhidmatan[2] bas di-jalan[2] baharu yang di-buka di-bawah Ranchangan Pembangunan Luar Bandar. Bahagian ini juga menggalakkan Bumiputra mengambil aleh perkhidmatan[2] bas itu apabila perkhidmatan itu telah maju dan mendatangkan keuntongan dan apabila Bumiputra berkenaan telah men-dapatkan pengetahuan yang perlu dan kebolehan untok menjalankan perkhidmatan[2] itu. Ini ada-lah sa-laras dengan dasar MARA menubohkan perkhidmatan[2] bas ini dengan tujuan sharikat[2] itu akhir-nya kelak akan dapat di-jalankan oleh Bumiputra sendiri.

404. Di-dalam tahun lalu, satu lagi tambahan perkhidmatan bas telah di-lancharkan di-Malaysia Timor. Rundingan[2] sedang di-jalankan dengan pehak[2] berkenaan di-Sarawak untok menjalankan perkhidmatan bas Kuching/Sibu dan Kuching/Sementara. Rundingan[2] juga sedang di-jalankan dengan Kerajaan Negeri Sabah untok mendapatkan jalan[2] baharu di-Negeri Sabah, ia-itu di-antara Kota Kinabalu dan Papar.

405. Bagi tahun 1968, MARA akan menambahkan lagi jumlah[2] perjalanan dengan jalan[2] yang baharu sa-banyak 800 batu lagi dengan menggunakan 56 buah bas. Sa-lain daripada itu, bas[2] akan di-tambah kapada jalan[2] yang sedang ada bagi kemudahan[2] pendudok[2], khas-nya yang dudok di-luar bandar. Buat pertama kali-nya, MARA telah dapat menjalankan bas express dari Johor Bahru ka-Kuantan.

406. Sa-lain daripada menjalankan perkhidmatan bas ini, MARA juga mengadakan bengkel[2] untok membaiki bas[2] kepunyaan MARA sendiri. Pada masa ini, bengkel[2] telah di-buka di-Kuala Lumpur dan Alor Star, dan satu lagi bengkel akan di-buka di-Batu Tiga, Klang. Bengkel[2] ini juga dapat di-gunakan sa-bagai pusat untok melateh pemuda[2] Bumiputra dalam lapangan mekanik dan membaiki kereta. Berkaitan dengan ini, satu ranchangan yang sedang giat di-jalankan oleh MARA ia-lah ranchangan melateh Bumiputra daripada perengkat bawah, saperti mekanik dan sa-bagai-nya, sa-hingga ka-perengkat pengurusan sharikat[2] kenderaan.

KEMENTERIAN PENERANGAN DAN PENYIARAN

407. Kementerian Penerangan dan Penyiaran, dalam tahun lalu, telah terus menjalankan peranan-nya yang amat penting sa-bagai sa-buah jentera perantaraan bagi Kerajaan. Tugas[2] itu termasok-lah kerja menyusun sa-mula dan menyatukan tugas[2] jabatan[2] di-bawah-nya, ia-itu Jabatan[2] Penerangan, Radio, Talivishen dan Filem Negara, yang bertanggong-jawab menjalankan dasar[2] Kerajaan yang tertentu, menyebar dasar[2] tersebut, dan memberi penerangan mengenai ranchangan[2] kemajuan dan sa-bagai-nya. Yang lebeh penting lagi ia-lah tanggong-jawab memainkan peranan membena negara, mengujudkan perpaduan di-kalangan semua kaum dan menanam semangat ta'at setia.

408. Kemajuan telah di-chapai dalam usaha[2] Kementerian hendak menambahkan lagi berita[2] yang di-keluarkan mengenai Malaysia bagi kegunaan dalam dan juga luar negeri dengan pelancharan sa-buah Sharikat "BERNAMA" atau Berita Nasional Malaysia dalam tahun 1967. Sharikat ini telah mula bertugas dalam bulan Mei, 1968.

409. Dalam bulan Februari, 1968 semua Bahagian Pentadbiran, Kewangan dan Perkhidmatan dalam Kementerian ini termasok jabatan[2] Penerangan, Radio dan Talivishen, telah berpindah ka-Angkasapuri, ia-itu bangunan Kementerian Penerangan dan Penyiaran yang baharu di-Bukit Putra. Upachara pembukaan resmi telah di-jalankan pada 17hb Februari, 1968 oleh Yang Teramat Mulia Tunku Perdana Menteri. Ada-lah di-harapkan kerja[2] menyatukan kerja[2] jabatan[2] di-bawah Kementerian ini akan dapat berjalan dengan lebeh segera dan lanchar lagi. Walau bagaimana pun, kakitangan[2] bahagian teknik Talivishen Malaysia akan hanya dapat pindah ka-Angkasapuri dalam tahun hadapan, ia-itu sa-telah kerja[2] memasang alat[2] perkakas electronic dalam Bangunan Talivishen itu siap. Kakitangan teknik Jabatan Radio di-jangka akan berpindah ka-Bangunan Radio dalam tahun 1970 kerana bangunan itu maseh sedang di-bena sekarang ini. Oleh itu, Pusat Penyiaran di-Angkasapuri itu akan lengkap dalam tahun 1970 apabila semua jabatan[2] telah berpindah ka-bangunan masing[2].

410. Satu perkara yang patut di-sebutkan di-sini ia-lah mengenai pungutan hasil. Sa-lain daripada memainkan peranan-nya menyatukan kerja[2] sebaran 'am Kementerian Penerangan dan Penyiaran telah barjaya memungut hasil daripada lesen[2] Radio dan Talivishen serta juga bayaran I'klan[2] melalui Bahagian Perdagangan. Dalam tahun 1967 hasil yang telah di-pungut ia-lah $6,427,561 di-bandingkan dengan $5,262,933 dalam tahun 1966. Ini menunjokkan

tambahan sa-banyak $1,640,628 atau 19.8%. Pungutan hasil dalam tahun 1967 bagi Bahagian Perdagangan ia-lah $7,021,815 berbanding dengan $5,810,145 dalam tahun 1966 dan ini menunjokkan tambahan sa-banyak $1,211,670 atau 20.8%.

JABATAN PENERANGAN

411. Perkhidmatan Penerangan, dengan kegiatan² luar-nya yang beranika chara itu, telah dapat mengekalkan hubongan-nya dengan orang² 'awam, dan peranan ini menjadi sa-makin penting kerana kegiatan² Kerajaan sa-makin bertambah banyak dan rumit. Dalam menjalankan tugas²-nya, Jabatan ini sa-chara langsong atau tiada langsong terlibat dalam semua kegiatan Kerajaan di-perengkat² kampong, daerah, negeri dan kebangsaan. Walau bagaimana pun, ada-lah pada asas-nya yang jabatan ini terus memainkan peranan-nya yang penting dalam menggerakkan kegiatan² menanam dan memupokkan semangat tata ra'ayat, dan, di-samping itu, menghapuskan di'ayah² jahat dan dusta.

412. Ranchangan latehan ulangkaji yang di-fikirkan mustahak bagi faedah dan pengetahuan kakitangan Jabatan ini telah di-adakan dari sa-masa ka-samasa dan pegawai² luar pula selalu di-uji dalam hal ehwal umum.

413. Jabatan ini mengutamakan perkara pembenaan negara, pelajaran tata ra'ayat, perpaduan kaum dan negara, dan ta'at setia yang tidak berbelah bagi pada Tanah Ayer. Jabatan ini telah di-minta memainkan peranan-nya yang chergas sa-bagai sa-bahagian daripada ranchangan pelajaran tata ra'ayat-nya, dalam Kempen Gerakan Ra'ayat Setia yang telah di-lancharkan dalam bulan Julai, 1967.

414. Tugas penting Perhubongan Akhbar telah di-sambut baik oleh semua Kementerian dan dengan yang demikian beberapa buah Kementerian telah mengadakan pegawai perhubongan mereka sendiri. Kerana perhubongan dengan akhbar² tempatan sentiasa baik dan rapat, maka Pusat Akhbar Asia Tenggara telah dapat di-tubohkan sa-bagai hasil kerjasama Jabatan ini, akhbar² tempatan, Yayasan Akhbar Antarabangsa, Zurich dan beberapa yayasan lain, untok melateh wartawan² tempatan dan negera tetangga.

415. Perkhidmatan Penerangan Luar Negeri yang telah di-tubohkan dalam tahun 1965 sekarang ini sedang di-perkemaskan untok menjadikan sa-buah bahagian yang berasingan dalam Kementerian Penerangan dan Penyiaran. Sekarang ada sa-banyak 17 jawatan Attache Penerangan dan yang akhir sekali di-luluskan ia-lah untok di-Jakarta dan di-Medan. Kebanyakan jawatan² ini telah di-penohi dan yang baki-nya sedang di-uruskan oleh Surohanjaya Perkhidmatan 'Awam.

416. Penerbitan² yang telah di-terbitkan untok kegunaan luar negeri termasok-lah majallah² yang di-keluarkan dalam beberapa bahasa asing. Sunggoh pun, di-sebabkan semata² oleh kekurangan wang, tidak ada filem² penerangan tertentu yang di-buat bagi kegunaan seranta luar negeri, tetapi filem² yang di-khaskan untok tayangan di-Malaysia telah di-sunting dan di-dab ka-dalam bahasa² yang tertentu bagi penuntun² luar negeri.

417. Bahagian Penyelidekan Penerangan yang menjadi sa-bahagian daripada Perkhidmatan Penerangan Luar Negeri maseh terus membuat kajian[2] beberapa surat khabar dan penerbitan[2] luar negeri dan, sa-hingga sekarang, telah mengeluarkan 47 kertas penyelidekan mengenai pelbagai perkara yang menarek termasok-lah intisari bulanan yang mengandongi ulasan[2] surat khabar luar negeri tentang Malaysia.

418. Sa-banyak 1.7 juta helai risalah dalam berbagai[2] bahasa bagi menerangkan kesan[2] Penurunan Nilai Wang Sterling ka-atas nilai wang tempatan telah di-chetak oleh Jabatan ini untok di-sebarkan ka-seluroh negara. Unit Seranta Bergerak Jabatan ini telah juga di-tugaskan ka-kawasan[2] luar bandar untok memberi cheramah[2] kapada ra'ayat atas perkara tersebut dan juga menyebarkan risalah[2].

419. Di-antara kempen seranta yang mustahak yang telah di-anjor dan di-susun oleh Jabatan ini dalam tahun 1967, ia-lah "Tabong Benchana Negara" bagi mangsa[2] banjir, Minggu Perpaduan Negara, Pilehan Raya Sabah yang pertama, penubohan ASEAN, mata-wang baharu Malaysia, Rang Undang[2] Bahasa Kebangsaan, Hari Ulang Tahun Kemerdekaan yang ke-sepuloh, Pertandingan Membacha Quran Antarabangsa, pemulehan sa-mula perhubongan diplomatik dengan Indonesia dan Penurunan nilai mata-wang Sterling dan Jawatan-kuasa[2] Muhibbah.

420. Di-Negeri Sarawak, di-mana undang[2] dzarurat maseh berjalan kuatkuasa-nya di-satengah[2] kawasan, peperangan saraf maseh terus memainkan peranan yang penting bagi mendapatkan pengganas[2] komunis supaya menyerah diri. Pembebasan 180 orang tahanan (45 di-Sarawak, 60 di-Sabah, 75 di-Malaysia Barat) oleh Kerajaan Pusat pada Hari Ulang Tahun Kemerdekaan (31hb Ogos) telah juga di-hebah dengan sa-luas[2]-nya.

421. Pilehanraya Sabah yang pertama telah di-hebah[2]kan dengan sa-luas[2]-nya terus hingga sampai ka-petang hari sa-belum hari membuang undi pada 8hb April. Banyak-nya peratus orang yang mengundi dan kurang-nya peratus undi[2] yang rosak membuktikan bahawa Jabatan ini telah menjalankan tugas-nya dengan sempurna. Satu lagi usaha yang penting di-jalankan ia-lah menyiarkan berita[2] lawatan pemereksaan pemerhati[2] dari lima buah negara asing ka-pilehanraya tersebut dan bantuan yang di-beri kapada akhbar luar negeri.

Jabatan Radio

422. Radio maseh lagi menjadi chara perhubongan 'am yang penting dan amat berkesan di-Malaysia oleh sebab hampir semua keluarga mempunyai peti radio masing[2].

423. Jabatan Radio telah berjaya menjalankan tugas[2]-nya memberi penerangan dan menghebahkan dengan sa-luas[2]-nya usaha[2] dan dasar[2] Kerajaan kapada ra'ayat. Melalui ranchangan[2] dan siaran[2] warta berita-nya, Radio Malaysia telah dapat menentang anasir[2] jahat yang berusaha menyebarkan berita[2] palsu dan menjalankan lain[2] kegiatan subversib di-Malaysia.

424. Turun-nya nilai mata-wang lama, rusohan[2] di-Pulau Pinang dan krisis kewangan antarabangsa, ada-lah perkara[2] yang patut di-sebut. Dalam menjalankan tugas-nya memberi penerangan sa-banyak[2]-nya kapada ra'ayat mengenai perkara[2] yang penting, Jabatan Radio telah dapat mententeramkan hati ra'ayat, menghapuskan khabar[2] angin dan menghalang keadaan kelamkabut di-kalangan ra'ayat.

425. Radio Malaysia juga berusaha mengukohkan lagi semangat ta'at setia dan kemegahan ra'ayat terhadap negara dan juga semangat persefahaman antara kaum.

426. Sa-laras dengan dasar Kerajaan, Bahasa Kebangsaan telah di-gunakan dengan sa-berapa yang boleh dalam menyediakan warta berita dan ranchangan[2] Jabatan Radio dalam tahun lalu.

427. Dalam tahun 1967, beberapa steshen dan pemanchar telah di-siapkan. Steshen pemanchar baharu di-Kajang telah di-buka dengan resmi-nya oleh Duli Yang Maha Mulia Sultan Selangor. Steshen baharu Radio Malaysia di-Ipoh telah di-buka oleh Duli Yang Maha Mulia/ Sultan Perak pada bulan Mei, 1967. Tahun ini, Duli Yang Maha Mulia Sultan Pahang pula telah meresmikan steshen pemanchar baharu di-Kuantan pada 10hb Februari, 1968.

428. Satu lagi kemajuan baharu ia-lah pelancharan siaran daerah Radio Malaysia mulai dari 15hb April tahun ini. Mulai daripada tarikh itu, steshen[2] Pulau Pinang, Ipoh, Melaka dan Johor Baharu mengadakan siaran daerah masing[2] pada tiap[2] malam dari pukul 10.30 malam hingga 12.00 tengah malam. Tujuan utama siaran[2] ini ia-lah hendak memberi peluang kapada pendudok[2] kawasan[2] itu mendengar siaran[2] hal[2] tempatan dan ranchangan[2] yang di-sukai mereka.

429. Dalam usaha[2]-nya hendak berkhidmat kapada ra'ayat, Radio Malaysia telah berjaya merapatkan hubongan antara Kerajaan dengan ra'ayat. Mulai tahun ini, Radio Malaysia telah berusaha dengan lebeh giat lagi merapatkan diri-nya dengan para pendengar dengan mengadakan pertunjokkan[2] anekaragam dan permainan Orkes Radio Malaysia di-luar studio dengan lebeh kerap dan besar[2]an.

430. Sementara kemudahan[2] yang ada itu di-elokkan lagi, usaha[2] sentiasa di-jalankan untok menambahkan lagi kemudahan[2] itu supaya, dalam sadikit masa lagi, Radio Malaysia akan dapat di-dengar di-satiap pelusok negara melaluï gelombang pendek dan gelombang sederhana.

Jabatan Talivishen Malaysia

431. Dalam tahun 1968 ini genap-lah empat tahun Talivishen Malaysia memberi perkhidmatan-nya. Jumlah peti[2] talivishen yang di-keluarkan lesen-nya telah bertambah dari 1,000 buah peti dalam tahun 1964 menjadi 106,692 buah pada bulan November, 1967. Oleh itu, talivishen telah menjadi bukan sahaja suatu alat perantaraan, bahkan telah juga menjadi suatu perkara biasa bagi semua pendudok Malaysia.

432. Bermula dengan satu alat pemanchar perojek pemandu untok Kuala Lumpur dan daerah[2] di-sekeliling-nya, perkhidmatan talivishen Malaysia sekarang ini telah di-tambah hingga sampai ka-seluroh Pantai Barat Malaysia dan ka-sabahagian daripada Pantai Timor. Alat[2] pemanchar sekarang ini memancharkan ranchangan[2] melaluï sistem gelombang talikom dari Bukit Sungai Besi, Gunong Pulai, Gunong Tampin, Gunong Kledang, Gunong Jerai, Maxwell Hill, Batu Pahat, Kluang, Gunong Brinchang dan Bukit Bakar. Ada-lah di-anggarkan bahawa lebeh daripada $\frac{3}{4}$ juta orang menuntun Talivishen tiap[2] petang.

433. Ranchangan[2] untok menyampaikan siaran talivishen ka-seluroh kawasan Pantai Timor, Malaysia Barat dan lain[2] kawasan terpenchil, telah pun banyak di-jalankan dan ada-lah di-jangka bahawa pada akhir tahun ini, Kuantan akan mendapat perkhidmatan talivishen. Trengganu akan mendapat perkhidmatan talivishen kemudian-nya apabila sistem gelombang talikom siap di-pasang.

434. Di-Malaysia Timor juga, ranchangan[2] telah hampir[2] siap di-jalankan dan tidak berapa lama lagi, Sabah dan Sarawak akan mendapat perkhidmatan talivishen.

435. Waktu siaran telah di-tambah daripada 22 jam sa-minggu menjadi 48 jam sa-minggu. Waktu siaran talivishen yang biasa ia-lah daripada 5.45 petang hingga hampir[2] tengah malam, tetapi pada hari[2] Juma'at, Sabtu, Ahad dan hari[2] kelepasan, siaran[2] tambahan di-pancharkan.

436. Lebeh kurang 45% daripada ranchangan[2] talivishen yang di-siarkan ada-lah ranchangan[2] pengeluaran tempatan yang di-siarkan chara terus menerus. Ranchangan[2] ini ada-lah tinggi mutu-nya. Pada masa hadapan, apabila lebeh banyak lagi kemudahan[2] di-dapati ada-lah tujuan perkhidmatan ini untok mengadakan ranchangan[2] keluaran tempatan dengan lebeh banyak dan lebeh baik mutu-nya lagi.

437. Ranchangan[2] telah di-susun untok memberi perkhidmatan yang lebeh baik lagi kapada orang ramai. Apabila Jabatan Talivishen selesai pindah ka-Angkasapuri kelak, ada-lah di-harapkan bahawa saloran yang kedua akan di-adakan supaya bertambah banyak lagi ranchangan[2] yang boleh di-pileh oleh orang ramai. Talivishen Pelajaran juga akan di-adakan dan kemudian-nya di-majukan untok memberi perkhidmatan pelajaran kapada sekolah[2] dan juga untok faedah ra'ayat seluroh negara.

438. Sunggoh pun Talivishen Malaysia ada-lah satu Jabatan Kerajaan, tetapi Jabatan ini juga menjalankan satu perkhidmatan perniagaan dengan menawar-kan masa siaran-nya bagi i'klan[2]. Tetapi tiada satu ranchangan jua pun yang di-ganggu oleh ranchangan perdagangan kerana i'klan[2] di-siarkan apabila sa-suatu ranchangan itu tamat. Penuntun[2] puas hati dengan susunan itu. I'klan[2] perniagaan telah di-mulakan dalam tahun 1965. Dalam tahun 1967, hasil dari-pada perkhidmatan ini telah bertambah hingga sampai $3.6 juta banyak-nya.

439. Melaluï ranchangan bertukar[2] filem, Talivishen Malaysia telah dapat menjadikan Malaysia lebeh terkenal di-negeri[2] lain dalam dunia ini, terutamanya sa-kali dalam kawasan Persatuan Penyiaran Sa-Asia (ABU) di-mana filem[2] mengenaï Malaysia di-siarkan tiap[2] bulan dalam rangkaian kebangsaan sembilan buah negeri yang menjadi ahli dalam ranchangan ini.

Filem Negara

440. Meski pun kesukaran mendapat kakitangan[2] yang berpengalaman terus di-alami, Jabatan ini telah dapat juga menchapai kemajuan dalam tahun lalu. Kerja[2] penerbitan yang telah di-jalankan ada-lah lebeh banyak daripada yang telah lalu semenjak bahagian ini di-tubohkan 21 tahun dahulu. Kejayaan ini telah dapat di-chapai terutama sa-kali kerana ketekunan kakitangan[2] Jabatan ini dalam membantu usaha negara hendak mengukohkan semangat ta'at setia dan bersatu padu serta menerangkan kapada ra'ayat[2] Malaysia mengenaï kemajuan dalam negara.

441. Dalam tahun 1967, Filem Negara telah mengeluarkan sa-banyak 107 buah filem yang mengambil masa sa-lama 23 jam 17 minit menayang-nya. Filem Malaysia Sa-minggu yang sangat di-sukaï ramai, sa-buah majallah filem mingguan mengenaï perkara[2] dan peristiwa[2] penting yang sedang berlaku di-sekitar negara, berjumlah 52 buah filem termasok 5 keluaran khas. Banyak perkara dari hampir[2] semua segi kemajuan masharakat, pelajaran, dan pembangunan negara telah di-filemkan.

442. Sa-banyak 22 buah filem dokumentar dan filem pelajaran telah di-terbitkan mengenaï perkara[2] penting saperti 10 tahun Merdeka, lawatan[2] negara oleh pembesar[2] luar negeri, kesihatan luar bandar dan latehan belia di-Sabah, pertandingan[2] akhir Piala Thomas di-Jakarta dan pembangunan negara dan luar bandar. Tiga buah filem berwarna juga telah di-buat ia-itu "Hari Keputeraan Duli Yang Maha Mulia Seri Paduka Baginda Yang di-Pertuan Agong", "Pesta di-Pulau Pinang", ia-itu sa-buah filem kebudayaan, dan "Sentiasa di-Angkasaraya", sa-buah filem berkenaan dengan peranan Tentera Udara di-Raja Malaysia.

443. Siri "Kesah Kampong Kita" yang di-sukaï ramai mengesahkan kemajuan masharakat luar bandar di-kampong[2] dan siri "Tongkat Hitam" mengenaï balasan kapada mereka[2] yang membuat salah ada-lah termasok dalam 4 buah penerbitan jenis sa-paroh derama.

444. Dalam tahun 1968, ada-lah di-chadangkan hendak meneruskan penerbitan mingguan Malaysia Sa-minggu dan juga menambahkan penerbitan filem[2] dokumentar mengenaï pembenaan negara dan pembangunan. Banyak lagi filem[2] yang akan di-buat saperti filem "Kesah Kampong Kita" dan "Tongkat Hitam". Satu siri baharu bertajok "Inspektor Zain" mengenaï usaha[2] menentang gulongan budak[2] jahat dan menanam semangat menghormati undang[2] sedang di-ranchangkan. Satu kajian sedang di-buat mengenaï kemungkinan Jabatan Filem Negara membuat filem[2] wayang gambar dan berjalan sa-bagai sa-buah perbadanan.

KEMENTERIAN PENGANGKUTAN

PERKARA[2] 'AM

445. Tugas utama Kementerian Pengangkutan ia-lah hendak menyatukan kemajuan kemudahan[2] pengangkutan dan perkhidmatan-nya supaya kedua[2] kemajuan itu dapat di-jadikan satu sistem yang chekap. Kementerian ini juga bermaksud menentukan supaya kemudahan[2] pengangkutan keretapi, jalan raya, ayer dan udara dapat di-adakan dengan sa-berapa baik dan murah yang boleh.

446. Di-dalam Ranchangan Pembangunan Malaysia Yang Pertama (1966-1970), perbelanjaan Pembangunan mengenai berbagai[2] jenis pengangkutan dan perhubongan ada-lah di-taksirkan hampir[2] $751 juta di-bawah Kementerian Pengangkutan dan Kementerian Kerja Raya, Pos dan Talikom.

447. Pada masa ini, satu Kajian 'Am Pengangkutan berkenaan dengan berbagai[2] jenis pengangkutan yang di-jalankan oleh satu pasokan pakar[2] dari Bangsa[2] Bersatu, ada-lah pada perengkat[2] akhir-nya. Laporan dan chadangan[2] pasokan kajian ini di-jangka siap dalam bulan Oktober ini.

448. Hasil yang di-pungut oleh Jabatan Pengangkutan Jalan telah bertambah sa-banyak lebeh kurang $7 juta dalam tahun 1967. Jabatan Penerbangan 'Awam sedang menjalankan perojek memperbesarkan Lapangan-terbang[2] di-Pulau Pinang dan di-Kuala Trengganu. Walau pun Pentadbiran Keretapi maseh menghadapi kedudokan kewangan yang kurang memuaskan, perojek[2] pembangunan-nya di-teruskan juga.

KESELAMATAN JALAN RAYA

449. Kerajaan memang mengambil berat di-atas masaelah keselamatan jalan raya dan kemalangan yang sentiasa berlaku di-jalan raya yang menyebabkan beberapa kechederaan dan kematian. Masaelah ini ada-lah suatu masaelah yang rumit dan sangat-lah payah hendak mengatasi-nya oleh kerana ia-nya berkait dengan beberapa perkara, umpama-nya perangai dan kelakuan pengguna[2] semasa di-jalan raya, keadaan jalan raya dan kenderaan, keadaan chuacha dan seterus-nya. Pendek kata, untok mengatasi masaelah ini tindakan perlu di-ambil menerusi tiga saloran, ia-itu kejuruteraan, menjalankan kuatkuasa undang[2] dan pelajaran. Tindakan terhadap ketiga[2] saloran ini telah pun di-ambil dan maseh di-selenggara lagi.

450. Mengenai pelajaran keselamatan jalan raya, Kerajaan telah mengadakan kempen dari semasa ka-semasa dan akan berikhtiar lagi mengadakan kempen setakat yang boleh untok memberi kesedaran kapada orang ramai betapa mustahak-nya mereka berperangai baik dan berhati[2] di-jalan raya. Kerajaan juga akan berikhtiar untok mendapat kerjasama pertubohan[2] dan sharikat[2] berkenaan terhadap masaelah ini sa-hingga semua golongan ra'ayat faham dan sedar bahawa perkara ini bukan-lah sahaja tanggong-jawab Kerajaan, bahkan tiap[2] pendudok, untok mengatasi-nya. Kegiatan terhadap pelajaran keselamatan jalan raya akan di-perluaskan dan alat[2] seranta untok panduan orang ramai akan di-tambahkan lagi. Peratoran[2] untok membaiki keselamatan pengguna[2] jalan raya juga akan di-selenggarakan.

451. Dalam kempen tahun sudah, Kerajaan telah menjalankan diayah menerusi saloran[2] seranta Kerajaan, akhbar[2] dan panggong[2] wayang. Beribu[2] buku, risalah dan poster telah di-bahagi[2]kan kapada orang ramai. Filem[2] keselamatan jalan raya dan sisip gambar telah juga di-tayangkan di-seluroh negeri dan beberapa perkara lagi telah juga di-adakan untok mengingatkan orang ramai dan memberi kesedaran terhadap masaelah ini. Kempen ini telah mendapat sambutan yang baik dari orang ramai dan telah memberi kesedaran di-atas perkara keselamatan jalan raya.

PENGANGKUTAN JALAN

452. Saperti mengikut dasar Kerajaan, pembangunan di-dalam bidang peranan orang[2] Melayu dalam perusahaan pengangkutan jalan terus di-kekalkan. Di-dalam lapangan perusahaan kereta sewa/teksi, peratus matlamat bagi peruntokan orang[2] Melayu di-dalam Negeri[2] Melaka, Negeri Sembilan, Selangor, Perak, Pulau Pinang dan Pahang telah pun terchapai. Bagi Negeri Kedah, perbezaan peratus yang belum lagi di-chapai hanya-lah chuma 0.14% lagi. Bagi Negeri[2] Johor, Perlis, Trengganu dan Kelantan, tindakan sedang di-ambil supaya peruntokan itu terchapai dengan seberapa segera. Berkenaan dengan Lesen[2] Pengangkutan yang membenarkan kereta[2] untok membawa barang[2], 393 lesen[2] telah di-keluarkan sa-hingga 31hb Mach, 1968 kapada orang[2] Melayu dan kapada sharikat perkongsian orang[2] Melayu dan orang[2] bukan Melayu. Kemajuan yang terchapai dalam lapangan perkhidmatan bas juga ada-lah memuaskan dan jalan[2] bas yang di-kendalikan oleh orang[2] Melayu hingga 31hb Mach, 1968, ia-lah sa-banyak 268 jalan berbanding dengan 242 pada 1hb Januari, 1967. Sa-hingga 1hb Januari, 1968, jumlah modal yang di-tanam oleh orang[2] Melayu di-dalam sharikat bas kepunyaan orang[2] Melayu dan bukan orang Melayu ia-lah sa-banyak $8,262,725.00.

453. Pada 'am-nya kemajuan pengangkutan jalan raya ada-lah bergerak dengan chepat-nya. Jumlah kereta[2] motor yang telah berdaftar sa-hingga 31hb Mach, 1968, ia-lah 514,927, ia-itu bertambah sa-banyak 62,925 kereta[2] motor daripada tahun yang lalu. Hasil[2] yang di-pungut oleh Jabatan Pengangkutan Jalan Raya dalam tahun 1967 ada-lah sa-banyak $137.7 juta berbanding dengan $130.3 juta pada tahun lalu.

454. Untok memberi perkhidmatan yang lebeh baik kapada orang[2] 'awam di-pejabat[2] Pendaftar seluroh negeri ini, pesanan telah di-buat untok membeli mesin[2] receipting analysis bagi menchepatkan lagi pengeluaran lesen[2]. Ada-lah di-jangka mesin[2] itu akan sampai dan siap di-pasang sa-belum akhir tahun ini.

455. Pembenaan pejabat baru Pendaftar dan Pemereksa Kanan Kereta[2] Motor, Selangor pada masa ini ada-lah berjalan dengan memuaskan, dan di-jangka pejabat ini akan berpindah daripada pejabat-nya yang sempit sekarang ini di-Jalan Tuanku Abdul Rahman ka-pejabat baru-nya itu di-Petaling Jaya di-pertengahan tahun ini.

PENERBANGAN 'AWAM

MALAYSIA BARAT

456. Kemajuan berjalan saperti yang di-jangkakan dalam mengadakan kemudahan[2] yang lebeh sempurna bagi kapal[2] terbang dan penumpang[2].

457. Bersaingan dengan pembesaran sharikat penerbangan kebangsaan, "Malaysia-Singapore Air line" Lapangan Terbang Pulau Pinang sedang di-perbesarkan dengan menambah landasan-nya dan menambah alat² pandu penerbangan serta bangunan.

458. Lapangan Terbang Kuala Trengganu sedang di-elokkan lagi dan di-perbesarkan supaya membolehkan kapal terbang Fokker F27 mendarat. Perhu-bongan² dan "ground aids" yang moden telah pun di-ranchang dan di-pasang-kan.

459. Tahun 1967 telah menunjokkan keselamatan yang chukup dan tiada kemalangan berlaku kapada kapal terbang 'awam yang berjadual di-Malaysia Barat.

460. Lalu lintas udara semakin bertambah di-Lapangan Terbang Antara-bangsa, Kuala Lumpur dan empat buah lagi penerbangan² Antarabangsa telah mendarat di-Kuala Lumpur pada tahun itu.

MALAYSIA TIMOR

461. Dalam tahun 1967, terdapat perluasan yang jelas dalam bidang perkhid-matan dan terafik yang di-bawa oleh Sharikat penerbangan kebangsaan, Sharikat Penerbangan Malaysia-Singapura, sa-bagaimana di-gambarkan dalam angka² berikut:

1966 ... Jumlah penumpang di-semua padang terbang—500,605.

1967 ... Jumlah penumpang di-semua padang terbang—583,054.

Ini ia-lah tambahan sa-banyak 16.4% dalam satu tahun.

462. Dalam tahun 1966, jumlah pergerakan kapal² terbang 'awam ia-lah 48,726. Dalam tahun 1967, jumlah-nya ia-lah 48,222.

463. Kekurangan yang sadikit dalam jumlah pergerakan kapal terbang ini di-sebabkan oleh penggunaan kapal terbang yang lebeh besar, ia-itu Fokker Friendship, untok kegunaan dalam perkhidmatan daerah.

464. Ranchangan untok pembenaan dan perluasan padang² terbang di-Malaysia Timor berjalan dengan memuaskan dalam tahun 1967.

465. Semua kerja² bagi landasan, "taxiway" dan "apron" di-padang terbang Bintulu telah siap, dan pada akhir bulan Disember 70% dari kerja² bagi padang terbang baru di-Miri telah di-siapkan. Kerja² bagi padang terbang Lahad Datu telah siap. Banyak kemajuan yang telah di-chapai dalam usaha memperalatkan sa-mula padang² terbang Jabatan ini dengan alat² perhubongan dan, dalam suku akhir tahun lalu, tender² telah di-tawarkan bagi memasang Very High Frequency Omni Range Beacons di-padang terbang² Kota Kinabalu dan Kuching. "Beacons" ini di-jangka akan siap di-pasang dalam tahun 1968.

466. Kerja² membena 2 buah bangunan padang terbang di-mulakan dalam tahun 1967 dan akan siap pada tahun 1968 ini, ia-itu:

(*a*) Sa-buah bangunan persinggahan dan steshen bomba baru di-Padang Terbang Tawan.

(*b*) Pembesaran bangunan persinggahan Padang Terbang Bintulu.

Dasar[2] Kementerian yang akan di-jalankan termasok-lah:

(i) mengadakan padang[2] terbang dan kemudahan[2] yang bersangkutan di-seluroh Malaysia Timor untok membolehkan Sharikat Penerbangan Malaysia-Singapura menggunakan Kapal Terbang[2] Fokker Friendship di-semua jalan udara tempatan yang penting;

(ii) meneruskan ranchangan yang di-tetapkan sa-bagai sa-bahagian daripada Ranchangan Malaysia Pertama untok meninggikan mutu perkhidmatan[2] alat[2] penerbangan-radio, perhubongan serta kemudahan Lampu Padang Terbang ka-satu perengkat yang perlu bagi penggunaan yang selamat serta sesuai bagi kapal[2] terbang sharikat penerbangan kebangsaan dan bagi mengadakan perkhidmatan udara yang chukup kapada orang ramai.

PERKHIDMATAN KAJICHUACHA

467. Perkhidmatan Kajichuacha Malaysia terus memperluaskan lagi perkhidmatan-nya dalam tahun 1967 supaya dapat memenohi segala kehendak[2] penerbangan 'Awam dan Tentera yang sekarang ini berkehendakkan supaya di-perluaskan lagi kemudahan[2] Kajichuacha bagi kawasan Malaysia Timor dan Barat. Sa-buah Pejabat Kajichuacha Kechil di-Kuantan dan sa-buah lagi di-Kota Kinabalu sedang di-tubohkan dengan maksud supaya dapat memberikan perkhidmatan yang lebeh chekap lagi kapada Tentera Udara di-Raja Malaysia. Steshen radiosonde/radio wind yang baharu telah di-bena di-Kota Kinabalu untok mengukor Udara di-langit dan hawa sa-tinggi 100,000 kaki untok memberikan chatitan[2] Kajichuacha untok kapal terbang jet yang terbang tinggi yang terbang di-kawasan ini.

468. Satu kejayaan besar yang telah di-chapai pada tahun 1967 ia-lah penubohan Bahagian Kajiiklim yang dapat menyelamatkan wang yang banyak daripada di-berikan kapada Singapura pada tiap[2] tahun. Bahagian ini telah menggunakan satu sistem "punch-card" yang membolehkan ia-nya di-gunakan sa-mula kemudian pada computer untok memperoses dan menganalisa chatitan[2]. Recording formats yang baharu telah mula di-gunakan supaya senang menukar[2]-kan chatitan[2] dalam "punch-cards" itu untok di-analisa oleh computer. Chara yang baharu ini ada-lah kemajuan yang besar jika di-bandingkan dengan chara[2] lama menganalisa chatitan[2] dan merekodkan-nya. Penerbitan chatitan[2] kajichuacha boleh di-jalankan dengan lanchar-nya apabila sahaja sistem ini di-bantu oleh computer.

469. Kemajuan dalam teknik ramalan iklim tropika telah berjalan dengan lanchar-nya apabila pesanan di-buat untok perkakas elektronik bagi melengkapkan "APT Satellite Tracking Station" dalam tahun 1967. Dengan menggunakan gambar[2] APT untok menganalisa chuacha, akan bertambah-lah lagi kemajuan muta dan tepat-nya ramalan Kajichuacha oleh sebab peredaran awan yang pada masa dahulu, tiada dapat di-tentukan dengan menggunakan chara[2] lama, boleh di-ambil gambar[2]-nya dan di-jadikan bahan[2] analisa.

470. Satu lagi kemajuan dalam perkhidmatan ini ia-lah penubohan bahagian latehan di-Ibu Pejabat. Bahagian ini di-tubohkan untok melateh kakitangan yang baharu dalam teori dan kerja[2] Kajichuacha. Semenjak penubohan-nya itu,

sa-ramai 35 orang kakitangan baharu telah di-lateh. Perkhidmatan ini berharap agar latehan ini di-perluaskan lagi hingga ka-bahagian[2] ikhtisas lain saperti Kajichuacha dengan radar dan satellite apabila kakitangan[2] yang berkelayakan boleh di-dapati.

Jabatan Laut dan Pelabohan

dermaga[2] ayer dalam, bagan luar

471. Pembangunan dermaga[2] ayer dalam di-Bagan Luar, yang menelan belanja sa-banyak $60 juta, sedang berjalan dengan pesat-nya dan tiga tambatan yang pertama akan di-buka untok penggunaan dalam bulan September tahun ini, dan, dengan ini, akan membolehkan Surohanjaya ini mendapatkan hasil lebeh awal dari yang di-jangkakan. Ini akan merupakan bantuan yang besar kapada Surohanjaya untok membayar kembali pinjaman sa-banyak $44.3 juta kapada Kerajaan Pusat termasok pinjaman sa-banyak $16.3 juta kapada Kreditanstalt fur Wiederaufbau, Republik Bersekutu German.

472. Dua tambatan lagi di-jangka akan siap pada penghujong tahun 1969 atau pada awal tahun 1970 dan tambatan[2] ini bersedia mengerjakan kago dalam kontener kira-nya chara terbaharu mengerjakan kago ini di-perkenalkan untok penggunaan di-Pelabohan Pulau Pinang. Dari itu, pelabohan ini bukan sahaja dapat mengerjakan kago tambahan pada penghujong sa-puloh tahun ini, akan tetapi dapat juga mengerjakan kago dengan sistem baharu, dan, dengan ini, dapat-lah mengekalkan kedudokan-nya sa-bagai pelabohan yang terpenting dalam Malaysia.

473. Untok memastikan pekerjaan[2] di-dermaga[2] baharu ini berjalan dengan lanchar dan chekap, Surohanjaya ini, dengan bantuan Penasihat[2] Pengurusan, telah mengkaji semua susunan pekerjaan[2] dan peratoran[2], dan telah membuat beberapa pembaharuan yang akan menambahkan lagi pengeluaran dan membaiki perkhidmatan kapada pengguna[2] pelabohan. Peranchangan yang teliti dan pengkajian dalam tiap[2] segi pekerjaan di-dermaga[2] baharu ini akan membolehkan Surohanjaya ini memulakan penggunaan-nya dengan lanchar dan chekap, ia-itu apabila pembenaan dermaga[2] ini siap.

weld quay

474. Pembangunan bahagian tengah Weld Quay telah pun siap, dari itu, ia merupakan pengkalan yang lurus dari selatan kawasan Surohanjaya sa-hingga Pengkalan Raja Tun Uda yang membolehkan tongkang[2] persendirian mengerjakan kago[2] pada sebarang keadaan pasang surut. Pertimbangan telah pun di-beri untok menjadikan Dermaga Weld Quay kawasan berniaga bebas bagi menjagaï perniagaan pusat perdagangan Pulau Pinang.

perkhidmatan feri

475. Sejak 1hb Januari, 1968, Surohanjaya telah menggunakan sistem pungutan tambang feri di-satu pengkalan sahaja dan ini mengurangkan belanja di-atas kakitangan[2] di-pengkalan[2]. Di-sebabkan pengurangan belanja ini, maka Surohanjaya telah dapat mengurangkan harga tambang feri kapada pengguna[2] feri.

JABATAN LAUT DAN PELABOHAN—SABAH

476. Pembenaan satu pelancharan kapal[2] yang berat-nya 120 tan telah siap dan telah di-buka dengan resmi-nya pada 5hb April, 1968 oleh Menteri Pengangkutan. Dengan siap-nya pelancharan ini, kapal[2] kechil di-pantai timor Sabah tidak lagi mesti di-bawa ka-Labuan untok di-kandaskan dan di-perbaiki.

477. Dermaga baru yang berukuran 150 kaki × 40 kaki di-Semporna telah siap dan akan di-buka kapada perkapalan tidak lama lagi. Dermaga ini apabila siap, akan membolehkan kapal[2] jenis sedang berlaboh di-sepanjang-nya.

478. Kontrek bagi pembenaan sebuah dermaga baru berukuran 200 kaki × 40 kaki di-Lahad Datu telah di-tawarkan dalam bulan Oktober, 1967 dan kerja[2] bagi perojek ini berjalan dengan memuaskan.

479. Tiga buah kapal kechil baru yang di-bena di-Hong Kong telah siap dan di-hantar dalam tahun 1967, ia-itu:

Sa-buah kapal-korek Grab/Hopper.

Sa-buah kapal pendaratan bagi Jabatan Kerja Raya.

Sa-buah kapal kechil untok Pentadbiran.

Sa-buah lagi kapal kechil untok Pentadbiran sedang di-bena dalam negeri ini dan di-jangka akan siap sekarang ini.

JABATAN LAUT DAN PELABOHAN—SARAWAK

480. Dalam tahun lalu, kontrek[2] telah di-dapati bagi membena empat buah kapal[2] baru untok menambah kebolehan jabatan ini membawa barang[2] dan penumpang[2].

481. Usaha yang istimewa telah di-buat untok menolong menyiapkan perojek kemajuan lapangan terbang di-Miri, Bahagian 4, dan kearah ini, Kapal[2] Pembawa Batu telah mengangkut sa-jumlah 20,000 tan batu[2] kechil sa-jauh 83,200 batu antara Kuari dengan tempat itu.

482. Semua penyelidekan yang terutama telah di-selesaikan oleh Hydrographic Surveyor jabatan ini sa-belum perletakan jawatan-nya dalam bulan September. Pembenaan sa-buah Kapal Lanchar Hydrographic Survey yang baru telah di-mulakan.

483. Tindakan terhadap langkah[2] keselamatan yang baik di-kalangan kapal[2] tempatan di-teruskan dengan tiada banyak tentangan daripada tuan-punya[2]. Satu permulaan telah di-buat bagi melesenkan motorbot yang di-gunakan untok sewaan di-sungai[2].

484. Kelas[2] bulanan telah di-adakan bagi memperbaiki kemahiran-laut serta pengetahuan tata-chara[2] Kerajaan di-kalangan kakitangan[2] laut.

485. Bilangan anak negeri Sarawak di-bawah latehan untok mengambil-aleh pegawai[2] dagang yang kanan telah bertambah dari lima kapada tujoh.

PENTADBIRAN KERETAPI

486. Dalam tahun 1967, Keretapi Tanah Melayu menjangka menghadapi kurangan sa-banyak $9.1 juta dan dengan kurangan yang telah tertimbun sa-banyak $14.1 juta sa-lama beberapa tahun yang lalu, maka kurangan tertimbun hingga tahun 1967 menchapai sa-jumlah $23.2 juta.

487. Kemerosotan kedudokan kewangan Pentadbiran Keretapi telah di-sebabkan oleh faktor[2] yang kebanyakan di-luar kawalan Pentadbiran Keretapi, saperti:

(*a*) kenaikan gaji dan elaun yang luar biasa semenjak 1962;

(*b*) kenaikan banyak-nya bayaran pinjaman kapada Kerajaan;

(*c*) pertentangan hebat dari lain[2] chara pengangkutan yang memaksa tambang[2] barang di-turunkan;

(*d*) bijeh besi tiada lagi di-angkut kerana beberapa lombong[2] besi dalam kawasan Ipoh dan Temangan telah di-tutup; dan

(*e*) bah besar dalam tahun 1967 yang menyebabkan bukan sahaja kerosakan yang terok bahkan kerugian hasil.

488. Dengan bantuan Ranchangan Kemajuan Bangsa[2] Bersatu, suatu kajian pengangkutan 'am sedang di-laksanakan untok menimbangkan peranchangan dan pembangunan pengangkutan yang di-setarafkan dalam negara ini. Masa'elah yang menghadapi Keretapi Tanah Melayu dan mengakibatkan kerisis kewangan-nya sekarang akan di-pertimbangkan dengan sewajar-nya sebagai bahagian daripada kajian seluroh-nya.

489. Dalam tahun 1967, satu daripada perojek yang besar di-bawah ranchangan permodanan Keretapi, ia-itu sambongan landasan keretapi dari Perai ka-Butterworth, telah siap sempurna. Jumlah belanja perojek itu ia-lah $11 juta, $10 juta daripada-nya telah di-adakan dari wang pinjaman pembangunan oleh Kerajaan di-bawah Ranchangan Lima Tahun Yang Pertama dan baki-nya dari sumber[2] Pentadbiran Keretapi sendiri.

490. Sambongan landasan keretapi ka-Butterworth telah melibatkan pembenaan jambatan putar menyeberangi Sungai Perai, bangunan setesen baru di-Butterworth (yang berhampiran dengan pelabohan feri penumpang) serta dengan yad barang[2] yang di-ranchangkan supaya boleh melayan dermaga[2] ayer dalam yang sedang di-bena dan perusahaan[2] yang akan terdiri dalam kawasan itu. Dengan siap-nya perojek itu, Keretapi telah memberhentikan gerakan perkhidmatan feri-nya di-antara Pulau Pinang dan Perai.

491. Dalam tahun 1967 juga, bersama[2] dengan Keretapi Negara Thai, perkhidmatan Keretapi segera di-antara Bangkok dan setesen sempadan Sungai Golok telah di-lanjutkan hingga ka-Tumpat, sementara perkhidmatan relkar disel dari Perai ka-Padang Besar (setesen sempadan yang lagi satu) telah di-sambong perjalanan-nya dari Butterworth ka-Hadyai selepas sahaja pembukaan sambongan landasan keretapi Butterworth.

492. Sa-bagai lanjutan ranchangan menggunakan lebeh banyak lagi loko[2] disel sepuloh buah lagi loko haiderolik disel ibu jalan sedang di-pesan.

KEMENTERIAN PERDAGANGAN DAN PERUSAHAAN

PERDAGANGAN

493. Dalam lapangan perdagangan, pada tempoh Januari hingga September, 1967, kelebehan dalam perimbangan kira² perdagangan Malaysia ada-lah berkurangan sa-banyak $97.6 juta jika di-bandingkan dengan masa yang sama dalam tahun 1966. Dalam jangka masa Januari hingga September 1966 kelebehan perimbangan kira² perdagangan ia-lah $388.7 juta pada hal pada masa yang sama dalam tahun 1967 angka-nya ia-lah $291.1 juta. Jumlah eksepot bagi tahun 1966 (Januari-September) berharga sebanyak $2,896.7 juta dan jumlah impot sebanyak $2,508.0 juta. Tetapi dalam tahun 1967 (Januari-September) jumlah eksepot berharga sebanyak $2,827.0 juta dan ini menunjokkan bahawa angka ini telah kurang sebanyak $69.7 juta jika di-bandingkan dengan tempoh yang sama dalam tahun 1966. Sebalek-nya impot untok 1967 (Januari-September) berjumlah sebanyak $2,535.9 juta dan ini ia-lah tambahan sebanyak $27.9 juta jika di-bandingkan dengan jumlah impot bagi masa yang sama dalam tahun 1966. Turun-nya harga jumlah eksepot yang di-sebabkan oleh kemerosotan harga² bahan² mentah yang di-eksepot oleh Malaysia dalam pasaran dunia, telah pun mengurangi kelebehan dalam perimbangan kira² perdagangan.

494. Oleh kerana perdagangan sangat-lah penting bagi menentukan kema'amoran ekonomi negeri ini, maka Malaysia telah senantiasa menjalankan berbagai-bagai tindakan yang tegas untok memperbanyakan, menggalakkan dan menjagaï perdagangan luar negeri Malaysia. Yang paling menarek perhatian di-antara tindakan² ini ia-lah suatu Perjanjian Perdagangan yang telah di-tandatangani dengan U.S.S.R. dalam bulan April, 1967. Ini ia-lah kali yang pertama Malaysia menandatangani suatu Perjanjian dengan negara Komunis dan tujuan yang utama mengadakan Perjanjian ini ia-lah untok menggalakkan perdagangan di-antara kedua² negeri sechara terus-menerus dan tidak lagi melaluï negeri² lain yang menjadi orang tengah. Dengan tamat-nya Konfrontasi, Malaysia dan Indonesia telah mengadakan rundingan² bagi memulehkan hubongan perdagangan sechara yang lebeh tertib dan berkesan. Rundingan² ini telah berakhir dengan kedua² negara menandatangani Urusan² Asas mengenaï Perhubongan Perdagangan dan Ekonomi pada 11hb Mei, 1967. Berasas kapada Urusan² Asas tersebut, atoran² dan chara² peratoran perdagangan di-sediakan oleh kedua² Kerajaan dan telah pun di-umumkan serentak oleh kedua² negara pada 14hb November, 1967.

495. Suatu daripada langkah² yang di-ambil oleh Kerajaan untok menchari pasaran² yang baru di-samping memperluaskan lagi pasaran² yang ada pada masa sekarang untok hasil² negeri ia-lah memperkuatkan lagi Perkhidmatan Surohanjaya Perdagangan. Sakumpulan yang kedua Pesurohjaya² perdagangan telah pun di-lantek dalam bulan Oktober, 1967 dan Kerajaan telah pun berchadang hendak menghantarkan pegawai² ini yang sedang menjalankan latehan² khas dalam bidang menggalakkan perdagangan di-negeri² seberang laut, ka-Jakarta, Bangkok, Nairobi, Beirut dan Brussels. Ada-lah menjadi tujuan Kerajaan untok melantek banyak lagi pegawai² untok berkhidmat di-dalam Perkhidmatan Surohanjaya Perdagangan.

496. Kedudokan politik yang sehat dan keadaan ekonomi yang stabil di-Malaysia telah menarek perhatian banyak negeri² seberang laut yang ingin

membuat perdagangan dengan Malaysia. Banyak rombongan[2] perdagangan dan perusahaan luar negeri telah melawat Malaysia dalam tahun 1967 dengan tujuan hendak menambahkan lagi perdagangan mereka dengan negeri ini. Rombongan[2] perdagangan ini datang dari negeri[2] U.S.S.R., New Zealand, Pakistan, Taiwan, Italy, Finland, Burma, India dan Amerika Sharikat. Selain daripada menerima kedatangan rombongan[2] perdagangan daripada negeri[2] seberang laut, Kerajaan telah juga menggalakkan pehak[2] yang bersendirian menghantar rombongan[2] perdagangan ka-negeri[2] seberang laut. Dalam hal ini, rombongan[2] perdagangan sechara bersendirian telah pun melawat Australia, Korea Selatan, Japan, Hongkong, Formosa dan Indonesia.

497. Malaysia mengambil bahagian yang chergas di-dalam perbinchangan[2] antarabangsa berkenaan dengan penggalakkan perdagangan antarabangsa dan penyelesaian masa'alah[2] perdagangan antarabangsa, terutama sekali yang berkaitan dengan barang[2] mentah yang di-eksepot oleh Malaysia, dengan menjadi anggota di-dalam badan[2] antara bangsa saperti UNCTAD. Dalam tahun 1967 Malaysia telah menyertai meshuarat[2] persiapan yang telah di-adakan oleh Kumpulan "77" negara[2] yang sedang membangun di-Bangkok dan Algiers untok membinchangkan dan menyediakan suatu tindakan bersama di-dalam Persidangan UNCTAD di-New Delhi. Di-persidangan[2] ini, Malaysia telah, bersama[2] dengan negeri[2] lain yang sedang membangun, mengemukakan tuntutan[2] untok mendapat layanan keutamaan (preferential) untok kemasokan barang[2] keluaran kilang dan barang[2] keluaran separoh kilang ka-dalam pasaran negeri[2] yang maju dan juga tuntutan supaya menetapkan harga[2] barang[2] dagangan yang stabil terutama sekali harga getah melalui perkiraan[2] antarabangsa.

Barang[2] Eksepot

GETAH

498. Getah asli yang akan terus menjadi bahan ekonomi yang utama bagi negara ini untok beberapa tahun lagi sedang menghadapi anchaman[2] di-sebabkan oleh getah tiruan. Untok mengukohkan kedudokan getah asli dalam pasaran getah, Kerajaan telah mengambil langkah[2] yang sesuai dengan menggalakkan lagi penanaman sa-mula getah yang lama dengan beneh[2] yang tinggi mutu-nya. Juga, Kerajaan sedang menjalankan penyelidekan yang rapi untok menambah lagi penghasilan daripada beneh[2] itu, dan menchari chara[2] baharu dalam membeku dan membungkus getah supaya dapat di-keluarkan dengan sa-chara baharu. Penyelidekan untok meluaskan lagi kegunaan getah asli sedang di-jalankan dan pasaran baharu juga di-chari dengan chara memberi perkhidmatan penasihatan teknik serta juga dengan kempen[2] yang bersemangat untok menyebarkan mutu getah asli. Untok menahankan kejatohan harga getah Kerajaan telah mengambil bahagian di-dalam pasaran getah dan mengambil bahagian chergas dalam perundingan antarabangsa dengan pengeluar[2] getah asli dan tiruan.

499. Ranchangan tanam sa-mula yang telah di-jalankan oleh Kerajaan telah dapat kejayaan besar. Sa-hingga tahun 1967 lebeh kurang 86% daripada ladang[2] besar dan 60% kebun[2] kechil di-Malaysia Barat telah di-tanam dengan beneh jenis yang bermutu tinggi. Ini telah mengakibatkan penghasilan yang bertambah.

Pengeluaran getah dalam tahun 1967 dari Malaysia ia-lah 982,990 tan jika di-bandingkan dengan 952,425 tan dalam tahun 1966. Pengeksepotan getah daripada Malaysia, termasok Sabah dan Sarawak, dalam tahun 1967 berjumlah 1,026,715 tan, ia-itu lebeh daripada pengeksepotan sebanyak 997,867 tan dalam tahun 1966.

500. Pengeluaran getah jenis baharu SMR bertambah banyak dalam tahun 1967 dan sa-hingga penghujong tahun itu pengeluar[2] SMR di-Malaysia berjum-lah 107. Jumlah pengeksepotan SMR dalam tahun 1967 ia-lah 23,576.3 tan. Kerajaan berharap bahawa dengan pengeluaran getah jenis SMR ini, Malaysia akan dapat melebehkan lagi penjualan getah-nya di-luar negeri. Perkhidmatan penasihat teknik di-bawah anjoran Lembaga Kumpulan Wang Getah Malaya yang ada pejabat[2]-nya di-negeri[2] yang membeli getah, telah menghibahkan keterangan[2] mengenaï mutu tinggi dan kelebehan[2] SMR ini.

501. Dalam tahun 1967 Kerajaan telah menuboh sa-mula Pasaran Getah Malaysia mengikut sambutan penjual[2] dan pembeli[2] di-dalam dan di-luar negeri untok menguatkan Pasaran tersebut. Tindakan ini ada-lah mengikut dasar Kera-jaan supaya Malaysia mempunyaï suatu badan penjualan getah yang kukoh. Supaya Pasaran ini di-gunakan oleh pehak[2] luar negeri, badan[2] daripada luar negeri telah di-benarkan menjadi ahli dalam Pasaran ini.

502. Sa-bagai suatu langkah untok menahankan kejatohan harga getah, Kerajaan telah mengadakan suatu Persidangan Negara[2] pengeluar Getah Asli di-Kuala Lumpur dalam bulan Oktober, 1967 untok membinchangkan tindakan[2] yang patut di-ambil di-atas kejatohan harga getah asli. Malaysia juga turut sama dalam Persidangan Bangsa[2] Bersatu atas Perdagangan dan Pembangunan (UNCTAD) di-Geneva dan meshuarat Penasehat Pengeluar[2] Getah Asli dan Tiruan di-London. Meshuarat[2] ini telah menimbulkan harapan bahawa dalam masa yang akan datang rundingan[2] yang dapat memberi hasil boleh di-adakan lagi.

BIJEH TIMAH

503. Dalam tahun 1967 pengeluaran bijeh timah oleh Malaysia sampai ka-perengkat 72,120 tan, atau pun penambahan 4.7% atas pengeluaran tahun sudah. Ini ia-lah pengeluaran yang tertinggi sekali dalam masa 25 tahun yang lalu. Tetapi pengeluaran yang tertinggi ini telah di-chapai dalam masa harga bijeh timah sedang merosot. Harga hetong panjang tahun 1967 ia-lah lebeh kurang $601 satu pikul atau pun lebeh kurang 70% kurang daripada tahun lalu. Walau pun demikian, sumbangan perusahaan bijeh timah kapada ekonomi Malaysia seluroh-nya sangat penting. Dalam tahun 1967 perusahaan bijeh timah telah memberi hetongan 25.8% daripada jumlah hasil eksepot dan 60% daripada chukai eksepot yang di-kutip.

504. Malaysia telah lama menjadi pengeluar bijeh timah yang terutama di-dunia, dan pada tahun 1967 bahagian-nya dalam pengeluaran dunia ia-lah 43%. Oleh sebab ini, Malaysia seringkali telah mengambil peranan utama dalam hal ehwal Majlis Timah Antara Bangsa (I.T.C.) ia-itu suatu pertubohan yang bertujuan hendak menetapkan harga bijeh timah pada paras[2] (levels) yang akan menentukan

pendapatan hasil yang memuaskan bagi pehak pengeluar[2] dan memberi satu harga membeli yang patut bagi pehak pembeli[2]. Oleh kerana tindakan[2] yang di-ambil di-bawah Ranchangan Chadangan Penimbal (Buffer Stock Scheme) yang di-tetapkan dalam Perjanjian Bijeh Timah Antarabangsa yang Ketiga-lah dapat terchapai sadikit sebanyak ketetapan harga bijeh timah dunia pada keselurohan tahun 1967.

505. Kejatohan nilai mata-wang paun sterling yang berlaku pada 19hb November, 1967, telah menjadi suatu kejadian dunia yang penting yang mempengarohi perusahaan bijeh timah. Berikutan dengan kejadian ini, ahli[2] pengeluar dalam Majlis Timah Antarabangsa telah berjaya meminda naik jarak harga (price range) bijeh timah menurut turun-nya nilai mata-wang itu. Jarak harga yang terpinda ia-lah saperti berikut:

Tembereng	Tajam	Bawah	...	£1,280	ka	£1,400	satu tan	panjang
„	„	Tengah	...	£1,400	ka	£1,515	„	„
„	„	Atas	...	£1,515	ka	£1,630	„	„

506. Berikutan kejatohan nilai mata-wang paun sterling, beberapa keraguan telah munchul dan keadaan pasaran bijeh timah menjadi lebeh lemah daripada masa yang lalu. Untok menghadapi masaelah ini, Majlis Timah Antarabangsa dalam meshuarat ketujoh-nya yang di-adakan di-London pada bulan Januari tahun ini telah mengambil keputusan untok menjemput semua ahli[2] pehak pengeluar membayar sumbangan separoh-kedua Chadangan Penimbal mereka yang berjumlah £10 juta. Malaysia telah menyelesaikan pembayaran panggunya yang berjumlah £4.674 juta pada 31hb Januari, 1968. Langkah ini di-ambil untok melengkapi Pengelola Chadangan Penimbal dengan kumpulan wang yang chukup untok memperkuatkan pasaran itu di-masa kelemahan.

507. Kerajaan akan terus memerhati dengan teliti kejadian[2] di-dunia yang akan mempengarohi perusahaan bijeh timah, dan akan chuba bekerja rapat dengan lain[2] ahli[2] Majlis Timah Antarabangsa untok menchari penyelesaian kapada masaelah[2] yang akan munchul dari semasa ka-semasa. Kerajaan juga akan terus menchari kerjasama Kerajaan Amerika Sharikat supaya menggunakan jimat chermat seberapa daya yang boleh dalam kegunaan ranchangan menjual barang baki bijeh timah-nya, kerana apa[2] penjualan yang tidak patut di-lakukan, lebeh[2] lagi pada masa sekarang, apakala pengeluaran dan penggunaan dunia lebeh kurang sama, mungkin akan menyebabkan kekachauan di-pasaran bijeh timah.

508. Pengeluaran yang tertinggi yang di-chapai oleh Malaysia dalam tahun[2] yang baharu lalu ada-lah kebanyakan-nya di-sebabkan oleh keadaan harga[2] tinggi antara pertengahan tahun 1964 dan pertengahan tahun 1966. Tetapi banyak daripada lombong[2] kechil yang di-tubohkan dalam masa itu sekarang telah tidak memberi hasil lagi, dan terpaksa di-tutup kechuali harga bijeh naik kembali. Selain daripada ini, simpanan[2] bijeh yang di-ketahui maseh berada sedang beransor[2] habis dan mereka akan terpaksa di-tambahkan jika Malaysia hendak mengekalkan tempat-nya sebagai pengeluar bijeh timah yang utama dalam dunia. Berkenaan dengan ini, Kerajaan akan terus memberi segala galakan kapada usaha[2] menchari tempat[2] lombong bijeh yang baharu, termasok juga kawasan di-perayeran pantai.

KAYU KAYAN

509. Perusahaan kayu makin bertambah mustahak-nya kapada ekonomi Malaysia. Perusahaan ini sekarang menjadi ketiga besar-nya mendatangkan penukaran wang luar kapada negara ini di-samping bahan[2] eksepot getah dan timah. Kayu mendatangkan 9.5 peratus daripada jumlah eksepot Malaysia di-dalam tahun 1966. Bahan ini lebeh besar ma'ana-nya kapada Sabah dan Sarawak, yang mendatangkan kira[2] 60.7 peratus dan 14.3 peratus daripada eksepot masing[2] untok tahun itu.

510. Pengeluaran kayu balak dalam tahun 1967 di-anggarkan sebanyak 8.3 juta tan. Eksepot dalam tahun yang sama berjumlah 4.8 juta tan berharga kira[2] $458.3 juta. Pengeluaran kayu gergaji dalam tahun itu juga di-anggarkan sebanyak 1.2 juta tan. Eksepot kayu gergaji untok tahun itu berjumlah 568,020 tan berharga $97.1 juta.

511. Dengan pembukaan kawasan[2] untok ranchangan[2] kemajuan tanah di-beberapa tempat di-Malaysia, pengeluaran kayu balak di-jangka bertambah banyak-nya di-dalam beberapa tahun akan datang. Pengeluaran kayu gergaji juga di-jangka bertambah banyak-nya untok memenohi permintaan[2] di-dalam dan di-luar negeri.

512. Memandang kapada peri-mustahak-nya perusahaan ini kapada ekonomi Malaysia, Kerajaan pada beberapa masa telah mengkaji masaelah[2] mengenai perusahaan eksepot kayu. Masaelah[2] saperti tiada memenohi konterek[2] dan tuntutan[2] berbangkit daripada kayu[2] chachat yang di-hantarkan ka-luar negeri telah merosakkan nama baik kayu dari Malaysia. Lembaga Perusahaan Eksepot Kayu Malaysia, satu badan bersama dengan Singapura, sudah pun di-bentok. Lembaga ini bertanggong-jawab untok meluas, mengator, dan mengawaskan eksepot kayu. Lembaga ini telah menjalankan tugas[2]-nya di-dalam awal tahun 1968, dan mulai daripada 1hb April, 1968, pada kali pertama-nya, pengeksepot[2] kayu di-daftarkan dengan Lembaga itu. Ini-lah langkah yang pertama untok mengatorkan perusahaan kayu sechara berukun. Ada-lah di-harapkan nama baik kayu dari Malaysia di-pasaran luar dapat di-peliharakan selaras dengan nama baik getah dan timah dari Malaysia yang di-akui terbaik sekali di-dalam dunia ini.

NENAS

513. Eksepot nenas bertin telah kurang menjadi 3 juta peti (std. cases) sahaja bagi tahun 1967 jika di-bandingkan dengan jumlah 3.2 juta peti bagi tahun 1966. Antara lain, hal ini ada-lah di-sebabkan oleh kemerosotan ekonomi (economic recession) di-kebanyakan pasaran[2] di-seberang laut, mithal-nya, di-German Barat dan di-United Kingdom modal telah menjadi lebeh ketat atau susah di-dapati dalam tahun 1967. Satu sebab lagi ia-lah bertambah-nya halangan[2] perdagangan; dua mithalan halangan ini ia-lah, pertama, chukai pengimpotan yang di-kenakan kapada nenas bertin di-Pasaran Bersama Eropah telah di-naikkan dan, kedua, halangan[2] impot nenas bertin di-negeri[2] New Zealand, Jepun, dan Pranchis telah bertambah. Keturunan harga mata-wang sterling U.K. baru[2] ini juga mengakibatkan kekurangan pengimpotan nenas[2] bertin oleh Britain; tetapi, walau bagaimana pun, ada-lah di-jangka

bahawa eksepot nenas bertin dari Malaysia ka-United Kingdom akan kembali menjadi saperti biasa apabila persesuaian² (adjustments) berkenaan dengan keturunan harga mata-wang sterling telah di-bereskan.

514. Perusahaan nenas negeri ini sentiasa terus mengambil tindakan² yang sesuai bagi meninggikan lagi eksepot² ka-luar negeri. Dalam tahun 1967, perusahaan ini telah mengambil bahagian dalam pertunjokan² perdagangan di-German Barat dan Jepun serta di-Malaysia sendiri. Kilang² nenas sechara persendirian, telah menghantar rombongan ka-luar negeri untok mengkaji pasaran² di-sana dan chara memperbaikkan lagi teknik² pemasaran. Beberapa kilang nenas telah menambah jumlah badan² penjualan-nya di-luar negeri. Usaha² saperti ini tentu-lah akan meninggikan lagi eksepot² ka-luar negeri. Kerajaan sendiri pun telah membuat langkah² bagi memudahkan lagi kemasokan nenas² bertin Malaysia ka-dalam setengah² pasaran² yang penting.

Kemajuan Perusahaan

515. Sapuloh tahun telah lampau semenjak bermula-nya ranchangan untok memperbagaikan ekonomi Malaysia. Dengan berjalan kuatkuasa-nya undang² perusahaan taraf perintis dalam tahun 1958, kemajuan perusahaan negara telah meningkat tinggi dan Malaysia ada-lah berbangga atas kemajuan yang di-chapai dalam lapangan ini. Sunggoh pun pada perengkat permulaan-nya kemajuan perusahaan di-Malaysia di-mulakan dengan perusahaan² pengganti-impot, tetapi perusahaan ini telah jua menarek beberapa perusahaan yang penting saperti perusahaan² petroleum, kimia, besi dan besi waja.

516. Kemajuan perusahaan dalam tahun 1967 ada-lah menggalakkan. Lebeh daripada 35 buah sharikat taraf perintis berbagai jenis telah di-tubohkan dalam tahun ini. Suatu lagi kemajuan yang terchapai dalam bidang ini ia-lah penubohan 6 buah kilang memasang kenderaan berjentera yang di-luluskan untok memasang kenderaan dan 5 buah lagi untok melengkap kenderaan² berjentera beroda dua. Tindakan juga sedang di-ambil bagi menggalakkan penubohan kilang² pembuat barang² "spare" untok kenderaan².

517. Malaysia telah menempohi suatu zaman yang baharu dalam usaha² kemajuan perusahaan-nya dengan tertuboh-nya Lembaga Kemajuan Perusahaan Persekutuan dalam tahun 1967. Kerajaan mengakuï bahawa dalam masa 10 tahun yang akan datang kemajuan perusahaan akan menghadapi beberapa rintangan yang lebeh rumit daripada apa yang telah di-alami pada masa yang sudah². Ada-lah di-akuï ia-itu masa-nya telah tiba bagi Kerajaan untok mengambil langkah serta memberi panduan dalam bidang ini pada masa akan datang. Dengan jalan ini sahaja-lah Malaysia akan dapat menggunakan dengan sa-penoh-nya puncha² hasil-nya yang terhad dengan memperbanyakkan lagi daya pengeluaran hasil.

518. Lembaga Kemajuan Perusahaan Persekutuan akan mengambil langkah memperimbang dan meninggikan kemajuan perusahaan dalam negara. Lembaga itu akan mengambil langkah mengadakan kajian² kemungkinan ekonomi per-usahaan dalam negara, menjalankan kerja penggalakan perusahaan di-dalam dan luar negeri, memudahkan pertukaran penerangan dan perhubongan di-antara badan² yang mengambil bahagian atau ada kaitan dengan kemajuan perusahaan

dalam dan luar negeri serta membentangkan polisi bagi tapak kawasan perusahaan dan juga bertanggong-jawab terhadap nilaian permohonan[2] untok taraf perintis.

519. Tugas yang di-pertanggong-jawabkan kapada Lembaga ini ada-lah bertambah penting jika di-pandang dari segi dua masaelah asas yang menghadapi ekonomi Malaysia. Pertama-nya, mengadakan banyak lagi peluang[2] bekerja untok belia[2] negeri ini dan kedua-nya, membantu memperbagaikan ekonomi negara dengan tidak sangat bergantong kapada hasil[2] yang utama. Untok mengatasi masaelah[2] ini, Lembaga ini akan membuat beberapa shor kapada Kerajaan atas chara[2] masaelah[2] itu patut di-selesaikan.

520. Dengan ada-nya polisi Kerajaan mengechualikan sharikat[2] yang mengeluarkan barang yang di-ishtiharkan sa-bagai barang[2] perintis daripada membayar chukai pendapat, sa-jumlah 131 buah sharikat perintis telah di-tubohkan sahingga penghujong tahun 1967. Sharikat[2] perintis yang tersebut mempunyai modal yang di-benarkan sa-banyak $1,900 juta dan modal terkumpul sa-banyak $320 juta. Sharikat[2] ini telah memberi pekerjaan kapada kira[2] 20,000 warganegara. Sa-lain daripada itu sa-jumlah 79 buah sharikat telah di-berikan taraf perintis pada dasar-nya. Sharikat[2] ini mempunyai modal yang di-benarkan sabanyak $2,190 juta dan modal yang terkumpul sa-banyak $398 juta yang memberi peluang pekerjaan kapada kira[2] 30,000 orang ra'ayat Malaysia. Sa-lain daripada sharikat[2] taraf perintis, beratus[2] kilang pembuat barang[2] yang tidak bertaraf perintis telah di-tubohkan. Mithal-nya di-dalam perusahaan kain baju sahaja di-dapati lebeh daripada 200 buah kilang yang telah memberi pekerjaan kapada kira[2] 5,000 orang.

521. Kema'amoran dan keamanan di-negeri ini telah menambahkan kemajuan perindustrian-nya. Penanam modal di-dalam Malaysia oleh orang[2] asing dari tidak kurang daripada 18 Negeri telah memboktikan bahawa mereka itu perchaya terhadap kemajuan negeri ini.

522. Ada-lah di-harap dengan berjalan kuatkuasa-nya "Undang[2] Galakan Pelaboran, 1968", Malaysia akan menarek banyak lagi penanam[2] modal asing. Penanam[2] modal ada-lah di-beri penggalakan dengan seberapa boleh di-bawah undang[2] ini bagi penubohan perusahaan[2] dalam negeri ini.

523. Kemudahan[2] yang di-beri di-dalam Undang[2] Galakan Pelaboran, 1968, akan membolehkan Malaysia meninggikan lagi eksepot-nya untok mendapat banyak lagi pertukaran wang asing. Sa-buah negara muda yang sedang membangun saperti Malaysia sa-mesti-nya-lah mendapat dan menyimpan sa-berapa banyak pertukaran wang asing untok membiayai ranchangan[2] pembangunan-nya.

PELANCHONGAN

524. Kejayaan telah di-perolehi lagi di-tahun yang lalu di-dalam usaha pembangunan perusahaan pelanchongan di-Malaysia. Hasil dari pelanchongan telah meningkat sa-banyak 28.5 peratus dengan mendatangkan pendapatan yang di-taksirkan berjumlah sa-banyak $26.4 juta berbanding dengan $20.5 juta bagi tahun 1966.

525. Kemajuan yang pesat telah jua terchapai di-dalam beberapa perojek pelanchongan di-bawah Ranchangan Pembangunan Malaysia 5-Tahun Pertama. Segala perojek[2] ini akan menjadikan negara ini lebeh[2] menarek lagi kapada pelanchong[2] di-samping menggalakkan pehak[2] bersendirian menanam banyak lagi modal mereka di-dalam ranchangan[2] pelanchongan.

526. Usaha Malaysia bagi penggalakan pelanchongan di-luar negeri ada-lah lebeh berkesan pada tahun yang lepas dengan penyertaan Negeri ini, sechara besaran[2], di-dalam Kempen Tahun Pelanchong Antarabangsa di-bawah anjoran Bangsa[2] Bersatu. Peristiwa yang sunggoh[2] chemerlang ini ada-lah sa-bagai pendorong kapada bertambah[2]-nya kesedaran tentang peri mustahak-nya perusahaan pelanchongan yang boleh menimbulkan usaha kerjasama yang lebeh erat di-kalangan pehak[2] bersendirian dan umum.

Pusat Daya Pengeluaran Negara

527. Pusat Daya Pengeluaran Negara, ada-lah bertanggong-jawab untok meninggikan lagi darjah pengurusan, membaiki taraf kebolehan pekerjaan perusahaan, menjalankan latehan dan lain[2] ranchangan yang boleh meninggikan daya pengeluaran.

528. Dengan ada-nya sokongan penoh dan erat daripada badan[2] perdagangan dan perusahaan, juga daripada Jabatan[2] Kerajaan dan sa-paroh Kerajaan, yang telah menghantarkan wakil[2] mereka yang terdiri daripada Bahagian[2] rendah, pertengahan dan atasan untok mengambil bahagian di-dalam berbagai[2] kursus latehan yang telah di-jadualkan oleh Pusat ini, ranchangan[2] Pusat ini telah di-perbesarkan lagi untok memenohi kehendak dan permintaan bagi latehan pengeluaran. Kursus[2] latehan dan seminar[2] telah di-selenggarakan bukan sahaja di-Petaling Jaya, Selangor tetapi juga di-negeri[2] Sarawak, Johor dan Pulau Pinang.

529. Dalam tahun 1967, sa-jumlah 765 orang wakil dari seluroh Malaysia yang terdiri daripada Pengarah[2], Pengurus[2], Penyelia[2] dan Pegawai[2] tinggi Kesatuan Sekerja telah di-lateh di-Pusat ini. Di-dalam tempoh itu 46 kursus latehan dan seminar telah di-adakan berbanding dengan 25 kursus untok 417 orang wakil di-dalam tahun 1966. Latehan[2] ini telah menghasilkan banyak ranchangan[2] latehan dalam perusahaan yang telah di-jalankan oleh wakil[2] yang di-lateh di-Pusat ini dalam lapangan-nya masing[2] dan sa-jumlah 557 orang telah mendapat latehan tersebut. Untok meninggikan lagi pengeluaran dan daya pengeluaran 8 ranchangan dalam perusahaan telah di-usahakan oleh pegawai[2] yang telah di-lateh di-Pusat ini. Hasil-nya daripada ranchangan[2] ini telah memberi keuntongan perbelanjaan sa-banyak $67,000 sa-tahun. Dengan ada-nya pertolongan daripada kakitangan Pusat ini, banyak kejayaan telah di-perolehi daripada ranchangan[2] ini, mithal-nya, kejayaan[2] di-bidang darjah pengurusan dan penyeliaan, pekerjaan[2] perusahaan, penjualan dan juga pengurusan perhubongan buroh.

530. Penempatan 3 orang penasihat pelateh daripada I.E.S.C. dari Amerika Sharikat dalam tahun 1967 dan pengambilan lebeh ramai lagi pegawai[2] tempatan di-masa yang akan datang akan membolehkan Pusat Daya Pengeluaran Negara

berkhidmat dengan lebeh chergas lagi di-dalam kemajuan perusahaan Malaysia dengan jalan mengadakan lebeh banyak lagi kursus[2] latehan daya pengeluaran yang akan memberi faedah kapada tiap[2] bahagian ekonomi negara.

Pusat Piawaian Malaysia

531. Pusat Piawaian Malaysia telah di-tubohkan sebagai sa-buah badan berkanun apabila Undang[2] Piawaian (1966) di-kuatkuasakan pada 1hb Februari, 1967. Majlis Piawaian telah di-tubohkan dengan resmi-nya pada 6hb Oktober, 1967. Sa-belas buah Jawatan-kuasa Perusahaan Piawaian telah di-tubohkan untok memperkembang dan menyediakan piawaian[2] bagi barang[2], chara[2] dan amalan[2] pengeluaran daripada sa-belas kumpolan perusahaan terbesar.

532. Tiap[2] sa-buah Jawatan-kuasa tersebut mengandongi perwakilan[2] daripada Jabatan[2] Kerajaan dan Kementerian[2], lapangan perniagaan, perusahaan dan perkilangan dan badan[2] penyelidekan dan profesional dan lain[2] badan teknik. Apabila Jawatan-kuasa[2] ini telah merangkakan senarai[2] barang[2], chara[2] pengeluaran dan amalan yang berkehendakkan mutu-nya di-piawaikan, Jawatan-kuasa teknik yang berkaitan akan di-tubohkan oleh Jawatan-kuasa Piawaian masing[2] untok menyediakan piawaian bagi barang[2] tersebut.

533. Penyediaan Piawaian Malaysia untok Topi Keselamatan bagi penunggang[2] motorsikal telah di-sempurnakan baharu[2] ini dan apabila di-luluskan nanti oleh Majlis Piawaian, piawaian itu akan di-ishtiharkan di-dalam Warta Kerajaan dan akan di-jualkan. Rangka Piawaian Malaysia bagi tali keledar bagi kereta[2] tidak lama lagi akan di-keluarkan untok ulasan[2] orang ramai. Kerja telah di-mulakan untok menyediakan rangka piawaian bagi lain[2] barang dan apabila pengambilan pegawai teknik Pusat Piawaian Malaysia di-jalankan, Jawatan-kuasa teknik berkaitan akan di-tubohkan untok membuat dan merangka piawaian sebagai Piawaian Malaysia.

534. Pusat Piawaian Malaysia akan mengadakan satu Tanda Pengesahan Pusat Piawaian Malaysia tahun ini. Tanda Pengesahan ini menjaminkan bahawa sa-suatu barang keluaran itu ada-lah bersaimbang dengan piawaian kebangsaan. Pengilang[2] dan peniaga[2] boleh memohon lesen untok melekatkan tanda pengesahan kapada barang[2] mereka apabila barang[2] tersebut telah di-uji dan di-luluskan oleh Pusat Piawaian.

535. Pusat Piawaian Malaysia akan melancharkan satu kempen pada tahun ini untok mempelawa Pertubohan[2] perdagangan dan perniagaan, sharikat yayasan, dll, untok menjadi ahli[2] beryuran Pusat Piawaian Malaysia. Ahli[2] beryuran ada-lah berhak untok (*a*) membeli Piawaian[2] dan dokumen[2] lain dengan nilaian yang murah; (*b*) masok ka-Perpustakaan Piawaian; (*c*) menerima risalah dan laporan[2]; (*d*) meminta supaya menyediakan piawaian untok barang[2] mereka, (*e*) menggunakan perkhidmatan penerangan dan penasihat untok mendapatkan penerangan berkenaan piawaian sama ada bersifat kebangsaan atau antarabangsa; dan (*f*) menggunakan lain[2] perkhidmatan dan kemudahan[2] yang sarupa yang boleh di-dapati oleh Pusat ini untok membantu dalam mengembangkan piawaian.

536. Pusat Piawaian Malaysia telah menjadi wakil penjual Piawaian Negeri[2] asing selain daripada menjual Piawaian Malaysia sendiri jika ada. Pusat Piawaian Malaysia sentiasa menerima terus menerus dokumen[2] piawaian dan risalah teknik daripada pertubohan piawaian antarabangsa dan badan[2] piawaian kebangsaan Britain, India, Canada, Australia, New Zealand, Afrika Tengah dan Afrika Selatan.

537. Pusat ini juga telah di-tugaskan oleh Jawatan-kuasa Penasihat Piawaian Asia (Asian Standards Advisory Committee) untok mengumpulkan bahan[2] penentuan piawaian berkenaan getah mentah yang di-dapati di-negara[2] daerah ECAFE serta menyediakan penentuan piawaian untok di-kaji oleh ASAC.

Bekalan Letrik

538. Lembaga Letrik Negara telah menchapai lagi kemajuan besar dalam tahun yang lalu.

539. Ranchangan Pembangunan Tenaga Batang Padang dan Perai hampir[2] siap kechuali beberapa perkara kechil. Dengan pelancharan Stesen Tenaga Haba Perai dan setesen[2] letrik haidero di-Batang Padang, jumlah keupayaan janarus Lembaga ini sekarang ada-lah lebeh dari 500 MW. Dengan siap-nya bahagian besar talian[2] pengaliran yang berkait dengan Ranchangan Pembangunan Tenaga Batang Padang dan Perai, maka ini membolehkan Lembaga ini memberi bekalan borong kapada Sharikat Perak River Hydro Electrik di-Papan, melanjutkan bekalan borong kapada bandar[2] Taiping, Butterworth dan Alor Star di-Utara dan bandar[2] Batu Pahat dan Kluang di-Selatan, dan juga menambahkan bekalan kapada Kuala Lumpur.

540. Ranchangan Pembangunan Tenaga Selatan Tanah Melayu, yang di-biayai dengan pinjaman ketiga dari I.B.R.D., berjalan dengan memuaskan. Di-bawah ranchangan ini, pemasangan set 30 MW di-Setesen Janaletrik Sultan Ismail, Johor Bahru, sebagai tambahan kapada set[2] 3×10 MW, sudah siap dan set itu sedang berjalan sekarang. Kerja[2] akan di-mulakan tahun ini mengenai set 30 MW yang kedua.

541. Di-Setesen Janaletrik Port Dickson, kerja pemulehan kawasan telah di-siapkan. Kerja 'awam yang utama sedang berjalan dengan memuaskan. Bahan[2] bagi kerja[2] keluli benaan telah tiba di-kawasan itu dan tempaan sedang berjalan. Set 60 MW yang pertama di-jangka di-lancharkan dalam bulan Mach 1969 dan pelancharan set 60 MW yang kedua akan di-buat selepas itu. Kerja[2] memasang talian[2] pengaliran yang berkenaan dan penchawang[2] bagi ranchangan ini juga berjalan dengan memuaskan.

542. Lembaga ini telah maju kehadapan setapak lagi kearah pelaksanaan Ranchangan Letrik Hairdero Ulu Perak. Baru[2] ini Lembaga ini telah memperolehi sokongan Kerajaan Negeri Perak bagi pembangunan perengkat pertama ranchangan itu ia-itu pembenaan sebuah ampangan dan setesen janaletrik di-Temenggor. Memandangkan kapada banyak-nya faedah yang akan di-dapati dari simpanan ayer yang banyak di-kolam yang terbentok dengan ada-nya ampangan di-Temenggor, misal-nya kawalan banjir dengan aliran ayer yang

paling kurang di-hilir sungai, dan dengan menjadikan negara ini kurang bergantong kapada bahan api yang di-impot, maka Lembaga ini berchadang hendak memulakan memberi bekalan Ranchangan Temenggor perengkat satu menjelang tahun 1974/75 jika ia mendapat wang yang di-perlukan bagi ranchangan itu.

543. Berikutan dari penyelidekan permulaan tahun lalu yang mendatangkan hasil[2] yang memuaskan, Lembaga Letrik Haidero Snowy Mountains Australia di-bawah bantuan Ranchangan Kolombo dari Kerajaan Australia telah menghantar satu lagi rombongan ka-Kelantan untok menjalankan kajian[2] sebelum menanam modal di-Sungai Pergau bagi pembangunan tenaga. Rombongan penyelidekan itu sekarang berada di-kawasan tersebut dan di-jangka menyiapkan kerja[2] di-kawasan itu menjelang bulan Oktober, 1968. Dengan maklumat[2] yang mereka kumpul, mereka akan mengemukakan satu laporan kajian mengenaï kemungkinan mengusahakan tenaga haidero di-Sungai Pergau.

544. Mengenaï ranchangan bekalan letrik luar bandar bagi tahun 1967, Kerajaan Pusat bersama[2] dengan empat kerajaan negeri telah menyumbangkan sejumlah $4,177,960 bagi ranchangan[2] letrik itu yang akan memberi bekalan kapada 11,478 buah rumah di-133 buah kampong memberi faedah kapada 68,868 orang. Lembaga Letrik Negara menyumbangkan $1,495,505 bagi ranchangan[2] yang sama. Di-bawah ranchangan yang di-luluskan dalam Ranchangan Malaysia Pertama bagi tahun 1968, ada-lah di-chadangkan hendak memberi bekalan kapada 4,876 buah rumah dalam 65 buah kampong dan memberi faedah kapada 29,256 orang pendudok luar bandar dengan perbelanjaan sa-jumlah $3,050,831 yang dari jumlah itu Kerajaan Pusat akan menyumbangkan $2,500,000. Selain daripada itu sa-jumlah $5.98 juta akan di-belanjakan pada tahun ini untok ranchangan[2] tambahan dan di-jangka akan memberi bekalan kapada 10,301 buah rumah dalam 97 buah kampong dan memberi faedah kapada 61,806 orang pendudok luar bandar. Dari jumlah ini sa-banyak $2.798 juta akan di-biayaï oleh Kerajaan Pusat dan baki-nya akan di-sumbangkan oleh Kerajaan Negeri masing[2] dan Lembaga Letrik Negara.

KEMENTERIAN PERTAHANAN

Tentera Biasa

GERAKAN TENTERA

545. Penarekan keluar Pasokan[2] Tentera British dalam tempoh yang lebeh awal daripada kawasan ini, ia-itu pada akhir tahun 1971, akan menimbulkan banyak masaelah[2] yang pada masa ini dalam perhatian utama Kerajaan. Sementara itu pula anchaman yang maseh ada daripada fahaman komunis sa-chara ketenteraan dan gerakan sabversip ada-lah satu bahaya terhadap keselamatan Negara ini. Oleh yang demikian Angkatan Tentera Malaysia akan terpaksa memikul beban tanggong-jawab yang lebeh besar dalam mempertahankan kedaulatan Negara ini. Dalam usaha mempertahankan Negara ini maka mustahak-lah di-tambahkan lagi kekuatan pertahanan itu.

546. Oleh kerana ada-nya anchaman di-Malaysia Timor, terutama sekali di-Negeri Sabah, maka Kerajaan terpaksa-lah mengambil langkah[2] pertahanan yang tertentu di-atas permintaan daripada Kerajaan Sabah. Langkah[2] pertahanan ini termasok-lah penubohan Pasokan[2] Pertahanan Tempatan dan mengadakan sa-mula latehan perkhidmatan negara serta pendaftaran-nya di-Sabah. Kerajaan telah juga memutuskan untok menubohkan sa-mula pasokan[2] kawalan kampong di-negeri itu.

547. Tentera Biasa Malaysia telah menchapai kejayaan yang memuaskan dalam gerakan[2]-nya menentang musoh[2] negara, terutama sa-kali Pertubohan Sulit Komunis di-Sarawak dan anchaman dari Tentera Nasional Kalimantan Utara. Kerajaan Thai terus bekerjasama dengan Malaysia dalam usaha bersama bagi menghapuskan saki baki pengganas[2] komunis di-kawasan[2] sempadan di-antara kedua[2] buah negeri itu. Dengan susunan sa-mula kerja[2] Pejabat Jawatan-kuasa Kawasan Sempadan, maka segala gerakan di-kawasan[2] tersebut dapat-lah di-lancharkan dengan lebeh berkesan lagi.

548. Pasokan[2] Keselamatan Malaysia dan Indonesia pada masa ini sedang melancharkan gerakan[2] bersama di-sepanjang sempadan Malaysia Timor/Kali-mantan Barat. Kejayaan[2] yang di-chapai dalam gerakan[2] oleh Pasokan[2] Kese-lamatan Malaysia telah memechahkan pasokan tentera komunis yang tersusun di-kawasan sempadan Sarawak itu dan telah memaksa anggota[2]-nya menchari perlindongan di-Kalimantan Barat. Mengikut suatu peratoran khas Kerajaan memberi bantuan lojistik kapada Pasokan[2] Tentera Indonesia yang menjalankan gerakan[2] di-kawasan sempadan Kalimantan Barat. Pasokan[2] Keselamatan akan terus melancharkan gerakan[2] ini sa-hingga musoh[2] itu di-hapuskan sama sa-kali.

PEMBESARAN

549. Perkara membesarkan Angkatan Tentera terpaksa di-selenggarakan sa-chara berperengkat[2] di-sebabkan oleh kedudokan kewangan negeri yang kurang baik pada masa sekarang. Beberapa pindaan mengenai ranchangan yang sedia telah di-buat untok membesarkan lagi pasokan tentera dan, oleh hal yang demikian, beberapa pasokan dan perojek[2] baharu yang di-jadual akan di-laksanakan pada tahun ini telah di-tanggohkan. Chuma beberapa perojek yang penting untok meneruskan kewajipan Tentera Darat di-Malaysia Barat dan Timor sahaja akan di-jalankan dalam tahun 1968. Markas Tentera Darat di-Malaysia Timor ada-lah mempunyai kakitangan yang chukup dan telah mengambil aleh sa-penoh-nya tanggong-jawab pertahanan di-Malaysia Timor daripada Pasokan British dan Pasokan Komanwel. Pusat bagi Markas Ketumbokan kedua pada masa ini sedang di-bentok bagi memerentah pasokan[2] Tentera Darat di-Malaysia Barat. Satu batalian lagi tentera infanteri Askar Melayu Di-Raja telah di-tubohkan dalam tempoh kajian ini. Ia akan selesai di-tubohkan dalam tahun ini. Pasokan[2] lain yang telah di-tubohkan termasok-lah Sekolah Latehan Pasokan Perkhidmatan Malaysia, satu Bahagian Polis Tentera dan Chawangan Keselamatan, dua Pusat Kesihatan, satu Markas Gerisen, Pasokan Pemereksa Bomba Angkatan Tentera, Terup Semboyan Bantuan Udara Malaysia, dan Pasokan Pelabohan dan satu Kompeni Pengiriman Udara.

TEMPAT² KEDIAMAN

550. Tempat² kediaman ia-lah satu perkara yang mustahak dalam pembangunan Angkatan Tentera. Oleh itu, ada-lah menjadi dasar Kerajaan untok menyediakan tempat² kediaman yang chukup bagi ahli² pasokan tentera dan keluarga mereka. Oleh kerana kebanyakan daripada tempat² kediaman yang ada di-Malaysia Timor pada masa ini ia-lah bagi sementara sahaja, maka ada-lah di-utamakan membena kem² tetap dan tempat² kediaman kelamin di-sana. Pada masa sekarang, satu Kompleks Batalian Infanteri dan satu Kompleks Tempat Kediaman Kelamin di-Malaysia Timor sedang di-bena.

RANCHANGAN MENGGANTI PEGAWAI DAGANG DENGAN PEGAWAI² MALAYSIA

551. Ranchangan mengganti pegawai² dagang dengan pegawai² Malaysia dalam Tentera Darat ada-lah berjalan dengan memuaskan. Jawatan² penting saperti Pengarah Pasokan Jurutera Mekanik dan Letrik dan Pengarah Perkhidmatan Kelengkapan telah di-isi oleh pegawai² Malaysia masing² dalam bulan Disember, 1967 dan Mach, 1968. Jawatan Pegawai Memerentah, Depoh Kelengkapan Pusat di-Batu Kantonman telah juga di-isi dengan pegawai Malaysia. Dengan hal yang demikian, hampir semua jawatan² kanan ada-lah sekarang di-pegang oleh pegawai² Malaysia sendiri.

KELENGKAPAN

552. Dasar Tentera Darat mengenai alat kelengkapan telah di-kaji sa-mula untok menambah perbekalan senjata² dan alat² kelengkapan moden. Bersaingan dengan kedua² tentera yang lain itu, usaha² sedang di-jalankan untok menyamakan, dengan seberapa boleh-nya, semua alat² kelengkapan yang di-gunakan dan satu ranchangan untok menukar senjata dan alat kelengkapan akan di-adakan supaya sesuai dengan dasar hendak menyamakan alat kelengkapan dan memakai-nya bersama.

TENTERA WATANIAH

553. Usaha² untok meninggikan taraf Batalian² Jalan Kaki Tentera Wataniah kapada taraf Batalian Tentera Jalan Kaki bagi Tentera Biasa sedang di-jalankan. Tujuan-nya ia-lah supaya mereka boleh membantu Tentera Biasa dengan chekap dalam masa peperangan atau dzarurat. Pasokan Pertahanan Tempatan tidak akan di-bubarkan, tetapi latehan² yang di-jalankan akan di-kurangkan dari empat kali sa-bulan menjadi sa-kali sa-bulan sahaja. Kerajaan menguchapkan berbanyak² terima kaseh kapada orang² yang telah di-berhentikan perkhidmatan mereka, dan Kerajaan tidak akan lupa atas jasa² mereka kapada negara. Sa-lain dari bayaran sagu hati yang telah di-beri kapada mereka, pertolongan² tambahan lain sedang juga di-beri sa-bagai bantuan dan kenangan² atas jasa² mereka itu. Sa-ramai lebeh daripada 1,000 orang anggota² yang telah di-berhentikan daripada perkhidmatan sa-penoh masa telah di-tempatkan pada masa ini dalam ranchangan² tanah di-bawah Lembaga Kemajuan Tanah Persekutuan.

PASOKAN SETIA NEGARA

554. Dengan tamat-nya Konfrantasi Jabatan Perkhidmatan Negara tiada lagi memberi latehan² tentera kapada anggota² Pasokan Setia Negara. Walau bagaimana pun, oleh kerana kekurangan pegawai² perubatan dan pergigian dalam

Angkatan Tentera, maka mengikut Undang[2] Perkhidmatan Negara, beberapa orang doktor dan doktor gigi telah di-panggil berkhidmat sa-lama satu tahun dalam Angkatan Tentera. Sa-hingga ini, ada sa-ramai 42 orang doktor dan 4 orang doktor gigi telah di-panggil berkhidmat sa-lama sa-tahun dalam Angkatan Tentera.

Tentera Laut Di-Raja Malaysia

555. Pembesaran Tentera Laut Di-Raja Malaysia telah sampai ka-perengkat yang tertinggi sa-kali dalam tahun yang lepas, ia-itu sa-telah di-tambah beberapa buah lagi bot peronda yang laju dan beberapa buah kapal[2] peronda. Ranchangan membesarkan-nya telah di-teruskan dengan memuaskan hati. Usaha membesarkan Pasokan itu, yang telah di-ranchangkan bagi tempoh tersebut, telah pun selesai kechuali Friget, K.D. Hang Jebat, yang akan mula bertugas dalam tahun 1969. Kapal itu telah di-lancharkan pada akhir tahun 1967 dan sekarang sedang di-lengkapkan di-United Kingdom.

556. Tentera Laut Di-Raja Malaysia ada-lah bertanggong-jawab bagi memeli-hara keselamatan di-sempadan perayeran Malaysia di-Malaysia Timor dan Barat. Sa-lain daripada itu, kapal[2] ada-lah juga di-tugaskan untok menjaga perkapalan dan perahu[2] nelayan daripada perompakan[2] yang seringkali berlaku terutama sa-kali di-Selat Melaka. Semenjak kapal[2] baharu di-gunakan, kerja[2] ronda di-laut telah di-hebatkan dan dengan ini bilangan rompakan[2] yang berlaku telah kurang.

557. Pengkalan[2] barisan hadapan yang di-bena di-Malaysia Timor berjalan sa-bagaimana yang di-ranchangkan. Pengkalan di-Tawau di-jangka siap pada awal tahun 1969.

558. Ranchangan menggantikan pegawai[2] dagang dengan pegawai[2] anak negeri dalam Tentera Laut sedang di-teruskan dengan memuaskan. Dengan ada-nya lebeh banyak lagi pegawai[2] yang memperolehi pengalaman[2] yang di-kehendaki, maka beberapa jawatan[2] yang penting yang dahulu di-pegang oleh pegawai pinjaman, telah di-ganti dengan pegawai[2] anak negeri. Jawatan Ketua Turus Tentera Laut telah di-isi dengan pegawai anak negeri dalam bulan Disember 1967 apabila Komodor K. Thanabalasingam, A.M.N., T.L.D., telah menyandang jawatan ini, ia-itu pegawai Malaysia yang pertama menyandang jawatan tersebut.

559. Oleh kerana bilangan anggota[2], kelengkapan dan kapal[2] bertambah, maka Tentera Laut Di-Raja Malaysia, saperti mana[2] Tentera Laut lain juga yang sedang di-perbesarkan, ada-lah menghadapi beberapa kesulitan. Dasar Tentera Laut Di-Raja mengenai perbaikan dan alatan kapal[2] bagi masa hadapan ada-lah sedang di-timbangkan. Apabila memandangkan betapa mustahak-nya Tentera Laut kerana pengundoran Tentera British daripada Singapura dan Malaysia, maka Kerajaan terpaksa-lah mengadakan penyenggaraan bagi kapal[2] yang ada sekarang dan juga bantuan[2] yang patut.

Tentera Udara Di-Raja Malaysia

560. Dalam tahun lalu, Tentera Udara Di-Raja Malaysia telah terus di-tugaskan memberi bantuan pengangkutan udara untok membantu pasokan[2] keselamatan di-Malaysia Barat dan Timor. Dengan pengundoran baki Pasokan[2] Tentera Udara Komanwel daripada Malaysia Timor, Tentera Udara Di-Raja

Malaysia telah di-beri tanggong-jawab penoh bagi semua tugas gerakan udara di-Sarawak dan di-Sabah. Sa-lain dari itu, gerakan menolong mangsa[2] banjir, termasok-lah menggugor dan mengangkut makanan dan perbekalan kapada mereka yang malang, telah di-jalankan di-kawasan[2] timor laut Sabah ketika banjir baharu[2] ini. Tentera Udara terus menjalankan tugas[2] penting di-kawasan sempadan Malaysia dengan Thailand. Tugas-nya termasok-lah mengangkut ahli tentera dan polis, menggugor dan mengangkut barang[2] bekalan dan kelengkapan untok askar[2] di-barisan hadapan, memindahkan orang[2] yang mati dan terchedera dan menjalankan ronda[2] peninjauan.

561. Kapal terbang jenis Tebuan yang baharu sahaja di-terima dan kebanyakan daripada helikopter[2] jenis Sikorsky pada masa sekarang sedang di-tempatkan di-pengkalan gerakan TUDM yang moden di-Kuantan. Latehan penerbangan dengan kapal[2] terbang yang sukar ini sedang bergerak maju dengan baik-nya dan Sekuadran[2] baharu akan dapat menjalani peranan penting dalam membantu pasokan[2] keselamatan di-darat tidak berapa lama lagi.

562. Dalam tahun yang lalu, kedua[2] Sekolah Latehan Terbang di-Alor Star dan Sekolah Latehan Teknik di-Kinrara terus melateh pemandu[2] kapal terbang dan juru[2] teknik yang sangat di-perlukan bagi Tentera Udara yang sedang di-perbesar-kan itu. Sa-buah Markas Taktik Udara telah di-tubohkan untok memerentah dan mengawal semua Pengkalan[2] Tentera Udara di-Malaysia Barat dan Timor.

563. Dua buah kapal terbang baharu jenis Dov telah di-hadiahkan oleh Kera-jaan New Zealang dalam bulan Februari, 1968. Dengan ada-nya kapal[2] terbang ini maka boleh-lah membuat perhubongan dengan udara di-Malaysia Timor pada akhir tahun ini. Sembilan buah lagi kapal terbang jenis Caribou telah di-tempah dan akan sampai dalam tahun 1969. Kapal[2] terbang ini ia-lah mengganti-kan kapal terbang jenis Twin Pioneers yang sudah lama dan, dengan ada-nya kapal[2] terbang ini, boleh-lah Tentera Udara memberi bantuan yang lebeh besar dan mudah di-sesuaikan bagi pasokan[2] keselamatan di-darat ketika mengadakan gerakan[2] di-Malaysia Barat dan Timor.

PENTADBIRAN

564. Dasar Kementerian ini ia-lah untok memberi kemudahan yang chukup kapada Angkatan Tentera. Berhubong dengan hal ini, satu Markas Lojistik yang baharu, ia-itu Markas Jurutera Mekanik dan Letrik (Malaysia Timor), telah di-tubohkan di-Kuching dalam bulan November, 1967. Kem[2] yang sedia ada ada-lah sedang di-baiki dan di-perelokkan. Kem[2] dan Tempat[2] kediaman yang di-tinggal-kan oleh Pasokan British itu ada-lah di-gunakan dengan sa-baik[2]-nya dengan tujuan hendak mengurangkan perbelanjaan.

565. Tempat[2] kediaman tambahan yang di-kehendaki di-tempat[2] latehan Angkatan Tentera tidak-lah di-biarkan, bahkan ada-lah di-masokkan ka-dalam ranchangan[2] pembangunan dan Sekolah Latehan Budak[2] dan Sekolah Pertukangan Jurutera Mekanik dan Letrik Malaysia di-Port Dickson akan siap dalam bulan Mei, 1968. Satu perojek bagi membena rumah[2] pangsa Angkatan Tentera sedang di-jalankan di-Ipoh. Tempat[2] kediaman kelamin yang lain di-serata Malaysia akan di-bena dalam masa tempoh dua tahun lagi.

BANTUAN PERTAHANAN

566. Kerajaan ada-lah terhutang budi ka-atas bantuan pertahanan dan tentera yang telah di-beri oleh Kerajaan[2] United Kingdom, Australia, New Zealand, Canada dan Amerika Sharikat. Kerajaan berharap bantuan akan di-perolehi lagi daripada negeri[2] sahabat, jika di-kehendaki, untok pertahanan pada masa hadapan.

BANTUAN KAPADA ORANG RAMAI

567. Sa-lain daripada menjalankan tugas[2] tentera biasa, Angkatan Tentera telah juga memberi sumbangan bantuan kapada orang[2] ramai ketika banjir dalam tahun 1967 dan awal tahun 1968. Walau pun ada urusan[2] gerakan dan lain[2] tugas, Angkatan Tentera Malaysia telah memberi sa-bahagian besar bantuan dalam gerakan[2] menolong mangsa banjir di-Malaysia Barat dan Timor serta bekerja rapat dengan Pasokan Polis Di-Raja.

568. Dalam bulan Januari tahun 1968, negeri Sabah dan Sarawak telah mengalami banjir yang besar. Kedudokan banjir di-Sabah sangat-lah terok dan Angkatan Tentera Malaysia telah memberi pertolongan besar saperti mengangkut mangsa[2] banjir dengan kapal terbang, bot[2] penggempor, bekalan makanan dan juga dengan menggugor dan mengangkat bekalan dan barang[2] kelengkapan di-kawasan[2] banjir serta memberi pertolongan bagi pemulehan sa-mula mangsa[2] banjir itu. Sa-kira-nya tiada pertolongan dari udara maka kerja[2] bantuan ini tidak-lah dapat di-jayakan.

569. Angkatan Tentera telah juga memberi perkhidmatan-nya dalam pembangunan negara dengan membena jalan[2] raya, lapangan[2] terbang dan lain[2] kemudahan bagi kegunaan orang ramai di-Malaysia Timor. Sa-batang jalan Lundu/Biawak sedang di-bena dan di-jangka akan siap pada akhir tahun 1969. Jalan yang menyambongkan Tebedu/Pendawan dan jalan Kalabakan sudah pun siap. Lapangan Terbang Bario telah di-perbaiki oleh Pasokan Jurutera Malaysia supaya kapal[2] terbang mudah mendarat. Sa-lain dari itu, mereka telah membena jabatan[2].

570. Di-Malaysia Barat, Angkatan Tentera Malaysia telah juga memberikan perkhidmatan-nya dalam pembangunan negara. Sa-buah jambatan bailey telah di-bena untok menggantikan jambatan asal-nya, ia-itu Jambatan Nordin yang menyambongkan Ipoh dengan Parit yang telah binasa ketika banjir besar yang lepas. Beberapa padang permainan untok sekolah[2] dan kampong[2] telah juga di-bena. Sa-lain daripada itu, mereka telah juga membaiki atau menggantikan beberapa jalan kechil dan titian[2].

KEMENTERIAN PERTANIAN DAN SHARIKAT KERJASAMA

BAHAGIAN PERTANIAN

571. Bahagian Pertanian maseh terus menchapai kemajuan dalam bidang penyelidekan, pembangunan dan pengeluaran.

572. Penyiasatan sa-chara kasar ka-atas 31.5 juta ekar tanah di-seluroh Malaysia Barat telah selesai dan ini ada-lah satu perkara yang penting.

Keterangan yang di-perolehi daripada penyiasatan tanah ini sedang di-peroses untok di-masokkan ka-dalam peta yang akan di-chetak dalam tahun 1968 menunjokkan jenis[2] tanah Malaysia Barat. Untok membantu Lembaga Kemajuan Tanah Persekutuan dalam ranchangan penempatan baharu-nya, pemereksaan khas ka-atas kawasan[2] yang mungkin di-gunakan untok pertanian telah juga di-jalankan. Sa-jumlah 169,600 ekar telah di-pereksa dan di-laporkan kapada FLDA dalam tahun 1967. Perkhidmatan saperti itu telah juga di-beri kapada Kerajaan[2] Negeri dan kira[2] 70,000 ekar telah di-pereksa.

573. Satu penyiasatan tanah dengan menggunakan gambar yang di-ambil dari udara telah di-mulakan dalam tahun 1967 dan pada akhir tahun itu penyiasatan tanah di-Negeri Melaka telah selesai. Penyiasatan penggunaan tanah bagi Negeri Trengganu dan kawasan[2] padi Negeri Kedah sedang di-jalankan.

574. Pengeluaran padi telah terganggu di-sebabkan oleh banjir yang besar sa-kali semenjak 30 tahun yang lalu. Akan tetapi, kerugian itu dapat di-atasi dengan meningkat-nya hasil dari tanaman bagi yang kedua di-luar musim.

575. Ranchangan menambah tanaman padi di-jalankan terus dengan lebeh giat lagi. Pembiakan dan pemilehan jenis[2] padi yang banyak mengeluarkan hasil dan tiada kena penyakit telah di-utamakan. Keputusan[2] yang di-dapati sa-takat ini sangat menggalakkan dan beberapa jenis kachokan yang boleh mengeluarkan hasil yang banyak sekarang dalam perengkat ujian yang akhir. Ada-lah di-jangka tiada lama lagi, sa-kurang[2]-nya satu jenis padi akan di-shorkan untok di-beri kapada petani[2] supaya di-tanam mereka terutama sa-kali di-kawasan[2] menanam padi dua kali sa-tahun dalam Perojek Perayeran Sungai Muda.

576. Kemajuan yang besar telah di-chapai dalam usaha meluaskan tanaman padi terutama sa-kali dalam bidang menanam padi dua kali sa-tahun. Dalam tahun 1957 hanya 6,600 ekar sahaja dari jumlah sawah padi kita telah di-tanam dua kali sa-tahun, kebanyakan-nya di-Saberang Prai. Dalam tempoh 10 tahun sejak Merdeka, penanaman padi dua kali sa-tahun telah merebak ka-semua negeri di-Malaysia Barat dan jumlah-nya menjadi sa-banyak 157,000 ekar ia-itu lebeh kurang 22 kali banyak-nya daripada jumlah tahun 1957. Ada-lah di-jangka sa-luas 15,000 ekar akan bertambah daripada jumlah tahun lepas menjadi sa-luas 172,000 ekar di-bawah tanaman dua kali sa-tahun. Jumlah ini ia-lah kira[2] 1/5 daripada jumlah tanah[2] sawah kita. Hetong panjang hasil padi sa-ekar telah juga meningkat dari 350 gantang menjadi lebeh dari 400 gantang sa-ekar sekarang.

577. Oleh kerana sa-makin ramai orang yang tertarek menanam kelapa sawit di-ladang[2] dan di-kalangan pekebun[2] kechil dalam tahun lepas, maka bertambah-lah kawasan[2] tanaman-nya dari 304,000 ekar pada akhir tahun 1966 menjadi 347,000 ekar pada akhir tahun 1967. Angka ini bertambah sa-banyak 43,000 ekar dalam masa sa-tahun. Oleh kerana penanaman kelapa sawit di-jangka tidak akan merosot dalam beberapa tahun yang akan datang ini maka ada-lah di-ranchangkan sa-tengah juta ekar akan di-tanam dengan kelapa sawit menjelang tahun 1970.

578. Ranchangan mengelokkan lagi tanaman kelapa sawit ini telah di-selenggarakan supaya dapat di-sesuaikan dengan perkembangan perusahaan. Tugas[2] yang utama ia-lah mengeluarkan beneh[2] tanaman yang baik dan mengkaji tanah serta chara[2] mengurus perusahaan kelapa sawit. Dalam tahun 1967, lebeh 500,000 beneh telah di-keluarkan dan di-beri kapada berbagai Ranchangan Kerajaan. Orang[2] yang menghendaki beneh lebeh banyak bilangan-nya daripada beneh yang dapat di-adakan. Ada-lah di-jangka bahawa dengan memileh lebeh banyak lagi beneh[2] pokok yang baik baharu-lah chukup kelak untok memenohi kehendak pehak[2] perusahaan orang ramai.

579. Ranchangan Pemulehan dan Tanam Sa-mula Kelapa terus menchapai kemajuan yang memuaskan dan mendatangkan keuntongan yang banyak kapada pekebun[2] kechil yang mengambil bahagian dalam ranchangan ini. Banyak kawasan yang telah di-jalankan di-bawah ranchangan ini. Hasil[2] kelapa dari-pada kebun[2] kelapa yang telah puleh dan di-tanam sa-mula telah bertambah banyak dan di-satengah[2] tempat lebeh dari 100%.

580. Sa-laras dengan dasar Kerajaan hendak melancharkan serba jenis penanaman, usaha memperbaiki tanaman jagong dan sekoi telah di-galakkan dan beneh jagong yang baik, Metro, telah di-perbanyakkan lagi dan di-sebarkan untok di-tanam dalam kawasan[2] perojek perintis oleh Persatuan[2] Peladang.

581. Pengawalan ulat dan penyakit tanam[2]an telah mendapat perhatian yang berat dalam tahun ini dan mengenalkan alat[2] yang kukoh untok di-gunakan dalam ranchangan pembiakan ada-lah menjadi sa-bahagian daripada ranchangan mempembiaki tanaman[2].

582. Sejak di-tubohkan Kumpulan Penyelidekan Tanah Gambut di-bawah Ranchangan Malaysia Yang Pertama banyak kemajuan telah di-dapati daripada penyiasatan[2] menggunakan tanah gambut.

583. Ranchangan[2] bagi tahun 1968 termasok-lah usaha[2] memperluaskan penye-lidekan dan pengeluaran padi dengan jalan menchari jenis[2] baharu yang lebeh baik untok di-gunakan dalam ranchangan menanam padi dua kali sa-tahun dan untok menambah kawasan sawah padi. Bersama[2] dengan ranchangan mengelokkan beras, kerja mengenai tanaman jagong, sekoi dan tanaman[2] lain untok tanaman serba jenis pertanian akan juga di-perhebatkan.

Bahagian Parit dan Taliayer

584. Pada penghujong tahun kedua bagi Ranchangan Malaysia Yang Pertama, Bahagian Parit dan Taliayer telah menyiapkan, di-Malaysia Barat, 17 Ran-changan taliayer dan 32 lagi sedang di-laksanakan. Ranchangan[2] yang terbesar ia-lah Ranchangan Taliayer Rengit (5,800 ekar), Peserai (3,000 ekar), Serom (18,000 ekar), Kesang (9,200 ekar) dan Sungai Pinggan (19,700 ekar) kesemua-nya di-Negeri Johor; Sungai Kelambu (2,000 ekar), Semenanjong Bernam Perengkat Dua (2,200 ekar), Batang Berjuntai (30,000 ekar) dan Ujong Per-matang (800 ekar) kesemua-nya di-Selangor; Sitiawan (9,000 ekar), Perengkat dua seluroh Perak (50,000 ekar) dan Durian Sebatang (1,870 ekar) di-Perak; dan juga Bukit Minyak/tengah (12,000 ekar) di-Pulau Pinang.

585. Enam puloh dua ranchangan taliayer telah siap dan memberi kemudahan[2] taliayer kapada tanah[2] sawah berjumlah 33,070 ekar, dan menukarkan hutan dan tanah[2] tidak bertanam sa-luas 14,887 ekar kapada tanah sawah. Sa-lain daripada itu, 38,949 ekar telah di-sediakan dengan kemudahan[2] taliayer untok menanam padi dua kali sa-tahun. Jumlah luas kawasan yang di-tanam padi dua kali tiap[2] tahun di-Malaysia Barat ia-lah 157,000 ekar.

586. Di-Sabah, 13 ranchangan taliayer telah siap untok menyediakan kemudahan taliayer kapada 1,280 ekar tanah[2] sawah dan 900 ekar tanah yang baharu di-buka untok menanam padi. 7,000 ekar ladang kelapa sawit telah juga di-sediakan dengan kemudahan taliayer.

587. Di-Sarawak, 9,000 ekar ladang kelapa telah di-adakan kemudahan taliayer.

588. Sa-jumlah $85 juta akan di-belanjakan di-Malaysia Barat, $1.06 juta di-Sabah dan $1.86 juta di-Sarawak untok ranchangan parit dan taliayer dalam tahun 1968. Antara perojek[2] di-Malaysia Barat ia-lah penambahan kerja di-atas 32 ranchangan taliayer dan satu ranchangan baharu yang akan memberi keuntongan kapada 212,268 ekar ladang[2] kelapa dan getah. Perojek[2] taliayer pula ada-lah sa-banyak 33 ranchangan tambahan taliayer dan satu ranchangan baharu untok menyediakan kemudahan taliayer bagi menanam padi dua kali sa-tahun kapada 223,642 ekar dan menanam padi sa-kali sa-tahun kapada 20,757 ekar. Perojek Perayeran Sungai Muda, ia-itu ranchangan taliayer yang terbesar sa-kali di-laksanakan dan sa-bahagian belanja-nya di-tanggong oleh Bank Dunia, sedang di-jalankan mengikut jadual.

589. Lagi satu ranchangan taliayer yang besar ia-itu Ranchangan Seluroh Perak Perengkat IV bagi membuka sa-luas 40,000 ekar hutan rawa untok tanaman padi sedang di-laksanakan, dan kira[2] 4,000 ekar telah pun di-buka. Sa-luas 2,000 ekar lagi akan di-pulehkan tahun ini. Di-Kelantan Ranchangan Taliayer Lemal, Perengkat III ada-lah di-perengkat akhir pelaksanaan-nya. Di-Trengganu Ranchangan Taliayer Nerus hampir siap dan ini akan menyediakan kemudahan taliayer kapada 6,300 ekar untok tanaman padi dua kali sa-tahun.

590. Di-Sabah, Penempatan Kelapa Sawit Klias akan siap tahun ini. Ini akan menukar 8,000 ekar tanah paya menjadi kawasan penanaman kelapa sawit. Kawasan yang luas sa-kali yang akan di-elokkan lagi tahun ini ia-lah kawasan Tempasuk di-Jajahan Kota Belud yang akan mendapat bekalan taliayer bagi pertama kali-nya.

591. Di-Sarawak, kerja di-teruskan bagi melaksanakan Ranchangan Taliayer Kabong Nyabor. Perengkat I bagi 11,500 ekar tanah untok menanam kelapa, dan Ranchangan Taliayer Mid-Sadong, Perengkat I bagi menukar 1,700 ekar tanah paya yang tidak berguna untok pertanian. Ranchangan Taliayer Tanjong Bijat akan di-mulakan bagi 3,000 ekar tanah gembor untok menanam padi sa-kali sa-tahun dan menanam tanaman tanah kering di-luar musim. Dalam Ranchangan[2] Parit dan Taliayer Sibuti Hilir kemudahan[2] taliayer untok 350 ekar tanah di-Paya Selanyau dan kemudahan parit untok 1,500 ekar tanah di-kawasan Bangai Mummon yang sekarang ini di-liputi hutan akan di-sediakan.

BAHAGIAN HAIWAN

592. Dalam masa yang sedang di-kaji, Bahagian Haiwan telah di-beri tugas menganjorkan ranchangan[2] penyelidekan dan ranchangan[2] yang tujuan-nya mengelokkan lagi mutu pengeluaran ternakan tempatan dan menambah bilangan ternakan serta hasil-nya untok memenohi keperluan negara. Keutamaan juga di-beri oleh Bahagian ini dalam bidang perkembangan perkhidmatan dan mengadakan latehan[2] di-beberapa perengkat.

593. Pada keselurohan-nya keadaan kesihatan haiwan di-negeri ini ada-lah baik. Negeri ini sentiasa selamat daripada penyakit haiwan yang merbahaya dan sekatan yang kuat maseh di-kenakan untok menghindar kemungkinan berlaku-nya penyakit[2] haiwan yang tidak pernah terjadi di-negeri ini.

594. Akan tetapi, wabak[2] penyakit Demam Babi (Swine Fever) telah berlaku pada akhir tahun 1966 dan banyak kejadian[2] telah di-laporkan hingga pertengahan tahun 1967 sunggoh pun langkah[2] mengawal penyakit ini telah di-ambil dengan serta merta. Tindakan untok mengadakan suntekan besar[2]an bagi menchegah penyakit ini telah di-mulakan pada awal tahun 1967 dan hingga akhir tahun sa-jumlah 243,000 ekor babi telah di-suntek. Penyakit ini nampak-nya dapat di-kawal pada masa ini dan segala usaha sedang di-jalankan untok memulehkan sa-mula perusahaan babi supaya sa-kurang[2]-nya menchapai nilai perusahaan tahun 1966 ia-itu berjumlah $120 juta.

595. Kerja penyelidekan mengenai beberapa jurusan kesihatan haiwan terus di-jalankan di-Pusat Penyelidekan Haiwan, Ipoh. Di-antara-nya ia-lah penggunaan ubat suntek yang baharu untok menchegah penyakit kerbau yang terkenal ia-itu Penyakit Hawar atau "Haemorrhagic Septicaemia". Penyelidekan juga di-jalankan bagi mengelokkan lagi chara yang di-gunakan untok suntekan bagi penyakit Sampar Ayam. Kerja membuat "tissue culture swine fever vaccine" juga sedang di-jalankan.

596. Nilai perusahaan ternakan telah meningkat dari $181 juta pada tahun 1960 kapada $347 juta pada tahun 1967.

597. Penyelidekan dalam lapangan pengeluaran ternakan sedang di-jalankan di-beberapa pusat ternakan haiwan di-seluroh negeri ini. Usaha menchari tempat menyimpan susu lembu dan membuat mentega serta lembu[2] baka yang sesuai dengan keadaan kita sedang di-usahakan dengan giat-nya di-Pusat Ternakan Haiwan, Kluang dan Paroi. Keputusan kajian[2] mengenai lembu[2] yang di-bawa dari luar negeri dan lembu kachokan sangat menarek dan menunjokkan ada kemungkinan besar bagi memajukan perusahaan susu dan pengeluaran daging di-negeri ini. Di-Pusat Penyelidekan dan Menternak Ayam, Johor Bahru, usaha menchari ayam untok makanan yang sesuai dengan keadaan kita sedang di-jalankan dan Pusat ini telah juga memulakan satu ranchangan yang besar membahagi[2]kan anak[2] ayam berumor sa-hari yang elok baka-nya kapada penternak[2] ayam. Tindakan sedang di-ambil untok menjadikan pusat tersebut di-Serdang sa-bagai pusat penyelidekan dan ternakan babi yang utama di-Malaysia Barat.

598. Dalam lapangan ternakan, kemudahan memberi latehan permulaan kapada petani[2] kita sedang di-perluaskan lagi. Pada masa ini, Bahagian ini juga sedang

menjalankan kursus dua tahun bagi pembantu[2] urusan haiwan yang sedang berkhidmat dan ada-lah di-chadangkan supaya pusat latehan ini lama kelamaan-nya akan menjadi sa-buah Maktab Ternakan Haiwan yang memberi latehan dalam lapangan ini kapada semua orang yang gemar kapada-nya.

599. Sa-lain daripada itu, Bahagian ini sedang menyusun sa-mula chara menyembeleh binatang, memereksa daging dan kesihatan binatang[2]. Satu penyiasatan telah di-jalankan dalam perkara ini dan ada-lah di-jangka sa-buah rumah sembeleh yang julong kali lagi moden akan di-bena di-Batu Tiga dan akan dapat di-gunakan pada akhir tahun 1969. Rasa-nya, langkah ini akan dapat menggalakkan penubohan perusahaan[2] yang akan menggunakan bahan[2] ternakan dan dengan itu bertambah luas-lah lagi pasaran bagi ternakan dan hasil[2]-nya.

Bahagian Kemajuan Kerjasama

600. Mulaï tahun 1968, peranan yang di-jalankan oleh Bahagian Kemajuan Kerjasama bagi melaksanakan tujuan[2] untok menchapai matlamat dalam tugas meninggikan taraf ekonomi pendudok[2] di-luar bandar menerusi Gerakan Kerja-sama akan mengalami sadikit perubahan oleh kerana 3 jenis tugas ia-itu (i) pinjaman kapada petani untok menanam padi (production loans); (ii) per-bekalan baja (supply of fertilisers); dan (iii) pemasaran perengkat rendah (primary marketing) akan menjadi tanggong-jawab Persatuan[2] Peladang di-bawah pengawasan Bahagian Pertanian. Tetapi dalam pada itu, Gerakan Kerja-sama akan menumpukan segala daya usaha, pengalaman dan modal-nya dalam bidang pinjaman[2] pertengahan dan panjang masa, bagi mengembangkan sharikat[2] pengguna, kenderaan dan pengangkutan, sharikat[2] nelayan, sharikat[2] kilang padi dan getah, dan sharikat[2] penanaman modal di-luar bandar, dan dalam kawasan[2] bandar, sharikat[2] pinjaman, pengguna dan perumahan.

601. Dalam tahun 1967, Ranchangan memperkukoh dan memperkemaskan Gerakan Kerjasama di-kawasan[2] Luar Bandar telah berjalan dengan maju-nya. Sa-bilangan besar sharikat[2] yang lemah telah di-tutup, dan penyeliaan Sharikat[2] tersebut di-pindahkan kapada Pegawai[2] yang khas. Dalam tahun ini juga sharikat kerjasama telah mengumpulkan lebeh dari $300 juta dan memberi pinjaman kapada ahli[2] sa-banyak lebeh kurang $90 juta.

602. Sharikat[2] Kerjasama luar bandar mendapat pinjaman dari Kumpulan Wang Pinjaman Kerjasama (The Co-operative Credit Trust Fund) yang mem-punyaï kira[2] sa-banyak $16.604 juta. Pada hujong tahun 1967 Sharikat[2] Kerja-sama telah menerima bantuan sa-banyak $14 juta melaluï Kumpulan wang ini bagi keperluan menanam padi, pasaran padi, membeli alat[2] menangkap ikan, pengangkutan, penanaman dan pemasaran kopi, menternak ayam, membeli kilang[2] ayer batu, dan kegunaan berladang.

603. Sharikat[2] Kerjasama di-kawasan[2] bandar mempunyaï modal dan harta lebeh dari $190 juta. Pinjaman[2] yang di-keluarkan oleh Sharikat[2] Pinjaman dari kumpulan wang mereka kapada ahli[2]-nya dalam tahun 1967 berjumlah lebeh dari $80 juta. Sejak di-tubohkan Sharikat Insuran Kerjasama Malaysia telah mengeluarkan polisi[2] insuran nyawa yang bernilai lebeh dari $200 juta. Sharikat[2] Kerjasama Perumahan terus bertambah besar dan maju.

604. Satu lagi kejayaan besar yang di-chapai oleh Sharikat[2] di-bandar ia-lah dengan pembenaan sa-buah bangunan dan alat penchetakan yang besar dan moden bagi Sharikat Penchetakan Kerjasama Tanggongan Berhad.

605. Dengan tujuan hendak memperkukoh dan menyusun sa-mula Gerakan Kerjasama dan juga menjalankan ranchangan[2] dan perojek kerjasama, pelajaran dan latehan kerjasama bagi ahli[2] Sharikat Kerjasama telah di-tambah lagi supaya mereka lebeh faham akan dasar[2] dan amalan[2] sharikat kerjasama, dan pegawai[2] serta pekerja[2] Sharikat Kerjasama boleh mempelajari dan mengamalkan chara[2] baharu dalam pentadbiran dan pengurusan sharikat[2].

Bahagian Perikanan

606. Pembangunan Perikanan dalam tahun 1967 sunggoh memuaskan. Penangkapan ikan dalam tahun 1967 bertambah 27% daripada tahun 1966. Dalam masa dua tahun sahaja jumlah pengeluaran ikan telah bertambah sa-banyak 52% dari pengeluaran tahun 1965, ia-itu sa-banyak 198,377 tan. Sebab-nya ia-lah nelayan[2] banyak menggunakan pukat tunda dan pukat[2] jerat. Dari jumlah penangkapan dalam dua tahun ini, pukat tunda mendapat sa-banyak 24,000 tan dalam tahun 1966 dan sa-banyak 58,000 tan dalam tahun 1967. Ini satu kejayaan yang chemerlang sunggoh pun negeri[2] yang banyak mengeluarkan ikan saperti Pulau Pinang, Perak dan Kedah mula[2] dahulu tiada bersetuju di-gunakan pukat[2] tunda. Dalam perkara ini, hendak-lah di-sebut peranan Persatuan[2] Sharikat Kerjasama Nelayan[2] yang telah di-tubohkan di-tiga[2] buah negeri ini bagi menggunakan pukat tunda dengan kerjasama dari tuan[2] punya perahu. Kejayaan yang telah di-perolehi oleh Persatuan[2] ini bagi menambah pendapatan ahli[2]-nya dari $70 sa-bulan kapada $150-$250 sa-bulan akan menjadi satu peransang kapada nelayan[2] lain untok menggunakan chara baharu ini.

607. Dalam lapangan kejenteraan bertambah[2] banyak lagi perahu[2] nelayan telah di-pasang dengan jentera[2] diesel. Dalam tahun 1967 ada 13,102 buah perahu nelayan yang berjentera berbanding dengan 12,535 dalam tahun 1966 dan dari jumlah ini sa-banyak 10,228 buah menggunakan jentera[2] diesel.

608. Latehan di-kedua[2] Sekolah Perikanan Laut di-teruskan dan sa-ramai 87 orang pelateh[2] nelayan dari Sarawak, Sabah dan Negeri[2] di-Malaysia Barat telah menamatkan latehan mereka dalam tahun ini. Sa-lain daripada itu satu ranchangan latehan bagi nelayan[2] Pantai Timor menggunakan pukat tunda telah di-adakan di-akhir tahun ini.

609. Satu kemajuan besar yang di-dapati dalam perusahaan ikan darat ia-lah membiakkan ikan[2] Tongsan (Chinese Carp) di-Pusat Menternak Ikan di-Bukit Tinggi, Pahang. Kejayaan ini bukan sahaja menentukan bekalan anak[2] Ikan Tongsan bahkan juga menyelamatkan pengeluaran wang beribu[2] ringgit ka-negeri asing. Bahagian Perikanan juga telah melancharkan satu ranchangan besar bagi pengeluaran anak[2] ikan Tongsan untok menyempurnakan kehendak perusahaan membiakkan ikan di-negeri ini.

610. Tempat Memelihara Ikan untok Penyelidekan Ayertawar dan Laut di-Pulau Pinang telah siap dalam tahun 1967. Satu perojek yang penting dalam tahun 1968 ia-lah melaksanakan perengkat pertama bangunan perikanan di-Kuala Kedah yang berharga lebeh kurang $1 juta.

611. Banyak kemajuan telah di-chapai bukan sahaja dalam pengeluaran ikan bahkan juga dalam perkara memperkukohkan lagi perusahaan itu dalam lapangan memasang jentera untok perahu² nelayan, melateh nelayan² menggunakan teknik² baharu menangkap ikan, mengadakan kemudahan bagi perahu² nelayan yang besar dan chara menangkap ikan yang lebeh baik dan latehan bagi kakitangan² Bahagian ini. Kita sekarang menchapai kemajuan teknik yang besar dalam perusahaan menangkap ikan dan usaha mengelokkan lagi penghidupan nelayan² kita.

612. Pendek kata, kemajuan perikanan dalam Ranchangan Malaysia Yang Pertama menchapai perengkat yang penting dan kemajuan yang lebeh besar lagi di-jangka akan di-perolehi dalam masa tiga tahun lagi bagi Ranchangan Malaysia. Kejayaan yang di-dapati hingga masa ini ia-lah kenaikan 52% dalam tempoh dua tahun yang lalu. Ini ada-lah melebehi daripada kenaikan yang di-jangka sa-banyak 45% bagi lima tahun 1966-1970.

Bahagian Kajiteknik Makanan

613. Perojek² yang telah di-beri keutamaan dalam lapangan Kajiteknik Makanan ia-lah mengkaji chara² menyimpan, mengisar dan menjual padi. Dari penyiasatan tersebut dapat-lah di-taksir berapa banyak beras yang susut dalam simpanan, masa mengkilang dan sa-bagai-nya. Dengan keadaan demikian dapat-lah di-adakan satu sistem bagi menentukan perengkat dan mutu padi serta beras.

614. Kilang Perintis Buah²an dan Sayor²an di-Tampoi, Johor telah di-lengkapi dengan alat perkakas yang sesuai untok menjalankan perusahaan memperoses dengan berbagai chara. Sa-lain daripada ini penyelidekan telah di-jalankan untok menambah perengkat dan mutu nenas sa-bagai bahan mentah untok di-peroses. Ujian² berkenaan dengan chara² mengawit buah²an dan sayor²an yang lain telah juga di-buat di-Kilang perintis ini dan di-ma'amal di-Kuala Lumpur.

615. Ranchangan² telah pun di-buat dengan kerjasama Jabatan Kerja Raya untok membena sa-buah bangunan ma'amal baharu. Di-sini segala ujian sains kajiteknik makanan boleh di-jalankan. Bangunan ini di-jangka akan siap pada akhir tahun 1968. Langkah² telah juga di-ambil untok membena sa-buah Kilang perintis untok memperoses ikan di-Kuala Trengganu.

616. Bahagian ini telah juga menjalankan kursus² latehan untok kaum ibu di-luar bandar berkenaan dengan chara memperoses dan menyimpan buah²an dan sayor²an yang berlebehan untok di-gunakan di-luar musim buah²an.

Lembaga Pemasaran Pertanian Persekutuan

617. Dalam tahun lepas, FAMA telah melaksanakan empat ranchangan pemasaran padi dalam kawasan Tanjong Karang dan Sabak Bernam, Krian, Pulau Pinang dan Perlis. Semua ranchangan ini sedang di-selenggara dan di-kawal oleh

Perbadanan Pemasaran Padi dan Beras yang telah di-tubohkan di-bawah Bahagian 6 dalam Act FAMA, 1965. Ranchangan Pemasaran Padi di-Tanjong Karang dan Sabak Bernam di-jalankan sa-chara perniagaan tunggal oleh Perbadanan dan juga memberi lesen kapada pembeli[2] padi yang menjadi wakil[2] Perbadanan ini. Ranchangan[2] di-tiga buah kawasan lain ada-lah sa-chara kawalan sahaja, dan ini di-jalankan dengan mengeluarkan lesen[2] kapada pembeli[2] padi dan mengadakan kakitangan untok menjalankan kuatkuasa peratoran.

618. Hasil yang memuaskan telah di-dapati daripada empat buah ranchangan ini. Dalam Ranchangan di-Tanjong Karang, penanam[2] padi, menerusi Perbadanan ini, telah mendapat harga yang lebeh tinggi bagi padi mereka. Ranchangan ini telah juga mengada dan menimbulkan chara pemasaran yang terator dan dengan-nya petani[2] sudah tentu mendapat pemasaran untok padi mereka, bayaran tunai serta-merta, chara sukatan dan timbangan yang berpatutan dan bekalan guni yang chukup banyak-nya. Dalam tiga buah kawasan ranchangan yang lain, kawalan yang rapi supaya pemegang[2] lesen patoh kapada peratoran[2] yang ada pada lesen mereka telah menimbulkan chara[2] pemasaran padi yang berpatutan dan juga mengurangkan pembeli[2] haram.

619. Baharu[2] ini FAMA telah menyampaikan shor[2]-nya untok memperluas ranchangan pemasaran padi ka-negeri[2] Kedah, Kelantan, kawasan Sungai Manik dan Negeri Selangor, tidak termasok Tanjong Karang dan Sabak Bernam. Shor[2] ini telah menimbangkan bangkangan[2] yang di-kemukakan dalam Penyiasatan Umum yang di-adakan dalam bulan September 1967, yang di-kehendaki oleh Act FAMA, 1965. Kajian[2] berkenaan dengan maselah[2] pemasaran padi di-negeri[2] Pahang, Trengganu dan Melaka telah juga selesai.

620. Sa-lain daripada mengadakan langkah[2] untok mengelokkan lagi chara[2] pemasaran yang lama, FAMA telah juga menubohkan Kumpulan Kemajuan dan Perkembangan Pemasaran. Tujuan-nya ia-lah hendak menambah bilangan orang[2] yang berkehendakkan hasil pertanian, sama ada dengan jalan penggantian eksepot atau impot. FAMA telah menjalankan beberapa kajian untok menchari pasaran bagi hasil pertanian dan untok menentukan apa jenis perusahaan yang boleh di-tubohkan bagi menggunakan hasil[2] pertanian negeri ini sa-bagai bahan mentah. Dalam hal ini, FAMA telah membuat kajian yang teliti mengenaï pasaran untok jagong, ubi kayu dan minyak[2] yang di-keluarkan di-negeri ini.

621. Penyiasatan perengkat pertama berkenaan dengan Pemasaran Padi dan Beras sudah siap dan perengkat yang kedua akan di-mulakan dalam bulan Jun. Dalam Anggaran Perbelanjaan Pembangunan untok 1968, FAMA telah di-beri sa-banyak $200,000 untok menjalankan penyiasatan[2] khas mengenaï masaelah[2] pemasaran padi, kopi, kelapa dan sayor[2]an.

622. Satu[2]-nya halangan untok mengadakan chara pemasaran hasil pertanian yang baik dalam negeri ini ia-lah tiada-nya chara menentukan darjah perengkat. Untok permulaan-nya, FAMA telah menjalankan satu kajian mengenaï chara menentukan perengkat padi dan beras di-bawah penyeliaan sa-orang pakar memperoses padi FAO. Dua kertas mengandongi chadangan menentukan perengkat padi dan beras telah di-siap dan di-sampaikan kapada Institut Darjah[2] Malaysia

sambil meminta supaya di-tubohkan sa-buah jawatan-kuasa untok mengkaji masaelah[2] itu. Ada-lah juga di-chadangkan hendak mengkaji chara menentukan perengkat kelapa kering, lada hitam, kopi, tembakau dan telor ayam-itek.

Chadangan Ekonomi dan Perangkaan

623. Chawangan Ekonomi dan Perangkaan telah menyempurnakan kerja[2] yang berguna dalam lapangan ekonomi pertanian dan perangkaan.

624. Pada tahun lepas Chawangan ini telah menjalankan satu penyiasatan ekonomi pekebun[2] kechil nenas di-Pontian. Laporan ini, apabila siap, amat-lah berguna kapada Lembaga Perusahaan Nenas Tanah Melayu untok membuat keputusan. Chawangan ini telah juga di-minta membuat nilaian mengenai Ranchangan Pemulehan dan Tanam Sa-mula Kelapa. Satu laporan bertajok "Kemajuan Perikanan di-Malaysia Barat" sedang di-buat dan akan di-terbitkan tidak lama lagi.

The English translation is as follows:

SPECIAL APPENDIX TO THE ROYAL ADDRESS BY HIS MAJESTY THE YANG DI-PERTUAN AGONG AT THE OPENING OF PARLIAMENT ON THURSDAY, JUNE 6, 1968

The following additional information is issued herewith as a Special Appendix to the Royal Address given by His Majesty the Yang di-Pertuan Agong at the Opening of Parliament on Thursday, June 6, 1968

PRIME MINISTER'S DEPARTMENT

The General Economic Situation in 1967 and Prospects for 1968

1967 represented another year of further expansion of the Malaysian economy, although the rate of growth of output in the second year of the First Malaysia Plan was slower than 1966, primarily in consequence of external factors.

2. The Gross National Product at market prices increased at 2.8 per cent from $9,243 million in 1966 to $9,502 million in 1967. Physical output is estimated to have increased by 5.8 per cent in 1967 against 6.4 per cent in 1966, only a marginally slower rate.

3. The economy had to cope with lower world prices for its major commodity exports—for rubber, tin and palm oil—resulting in lower export earnings. In addition, there was the initial impact of the withdrawal of British forces and the continued disturbed conditions in this region which, in turn, affect private capital investment inflow from abroad. Gross capital formation and gross domestic savings declined somewhat, in the first case from 18.5 per cent of the gross

national product to 17.6 per cent in 1967 and in the second from 19 per cent of the gross national product to 17 per cent in 1967. Both public consumption and public investment continued to increase.

4. Despite adverse economic trends, the tax effort to mobilise domestic resources for development has been maintained, and this represents evidence to would-be donors that Malaysia is not sparing herself in self-help.

5. 1967, therefore, represented a year of adjustment to adverse external factors. With economic activity picking up in the major industrial countries of the world, world prices of the country's major export commodities may well improve and this, together with expected production increases and with economic, social and political stability, will have a stimulating effect upon the economy.

6. This country is endowed with ample unused land of potentially high fertility and unemployed and underemployed labour. This year should witness the capitalising upon these potentialities by the application of liberal land alienation policies for accelerated agricultural development.

7. Malaysia is fortunate in possessing the means of accelerating its economic development by pursuing realistic policies. In the detailed Mid-Term Review of the First Malaysia Plan to be carried out in 1968, all the factors having a bearing on the performance of the economy will be taken into account.

Land Development

8. The importance of land development for our continuing economic prosperity cannot be overstressed. To meet the heavy costs of this ambitious programme, it will be necessary for the Government to call on the private sector to share the burden of development.

9. Results from the Land Capability Classification Programme are being applied to our national development planning. Several regional development projects are now being planned in areas of particular promise for new settlement and agricultural development. The largest of these areas is in South-east Pahang, where some 1.1 million acres are believed suitable for agricultural development, together with several hundred thousand acres of permanent productive forest land. This area is particularly opportune for development on a large scale at the present time on account of the generally high quality and extent of the natural resources and its proximity to areas of existing development. Because of its strategic importance, its development is likely to have a stimulating effect on the economy well beyond the boundary of the actual development region, wherein as many as a million persons may ultimately be settled.

10. Two other areas selected for concentrated development effort, with a combined agricultural potential of about 350,000 acres, lie in the State of Johore and both these areas are comparable in size and scope of opportunity with the Jengka Triangle, which is now being rapidly developed.

Agricultural Diversification

11. The Government continued its efforts to diversify the Malaysian economy during the past year, with particular emphasis upon the key agricultural sector. A request for UNDP assistance to Malaysia's agricultural research programme is to be submitted in the near future.

12. A most promising development is the recent Government decision to establish the Malaysian Agricultural Research and Development Institute (MARDI), which will initially be responsible for research on all crops (except rubber and pineapple) and livestock including poultry. It will also administer the extension programmes required for effective dissemination of research results to smallholders, estates and industry. The Government is committed to the early establishment of MARDI and is currently seeking international assistance to this end. Progress has been achieved in the identification of crops suitable for expanded production, viz, tapioca, maize, banana and cocoa.

Industrial Development

13. Wood-based industries provide a promising field in which expansion of industrial development can proceed. Malaysia is at present a primary producer of tropical handwoods and log production is likely to increase in the next few years. Further opportunities for expansion include the further development of the plywood and veneer industry. In order to promote the growth of the industry, agreement has been reached with the UNDP for a Forest Industries Development Project to be carried out in Malaysia over a period of five years.

Manpower Planning and Education

14. The Government is well aware of the need to gear the output of the educational system more closely to the requirements of the economy. This serves not only to promote rapid economic growth but also to minimize dislocations caused by yearly increments of unemployable school leavers. It will be necessary to accelerate the shift from general education at the upper secondary level to one which provides for greater numbers following the technical and vocational streams. The IBRD (World Bank) has agreed to help in this respect by providing both loan funds and technical assistance for the establishment of more vocational and secondary agricultural schools in West Malaysia. In East Malaysia, assistance will be given to both vocational schools and teacher training.

Transportation

15. A comprehensive transport survey is currently being undertaken by a team of consultants jointly appointed by the World Bank and the Government. The survey will provide a detailed programme of transport investments for 1969-75, based on economic priorities of specific projects, and perspective programme of transport investments for 1967-85. Recommendations include the improvement of the operations, planning, organisation, administration and management of each transport mode, the improvement of Government transport policies and the training abroad of Malaysians in the field of transport planning.

16. Malaysia took the initiative in convening the Conference of South-East Asian Officials on Transport and Communications which serve an important component towards regional development. On the recommendation of the Conference, the Malaysian Government requested the Asian Development Bank to undertake a regional transport survey. The Government has set up an Interim Secretariat as a follow up on this subject.

External Development Assistance

17. In a more intensive effort for the mobilisation and utilisation of external assistance, the Government has received from several countries in the Aid Malaysia Consultative Group concrete offers of financial and technical assistance; and the necessary legal instruments for the utilisation of these offers were completed or in the final stages of negotiation. However, since the Malaysian economy is basically agricultural with a great number of projects which are small and scattered and having very low import component, these projects are ineligible for loan financing on the terms available. In the circumstances, the World Bank remains the biggest single potential source of development lending to Malaysia. The most recent Bank loan was a US$14 million loan for the first stage development of the Jengka Triangle involving an area of about 34,000 acres. The World Bank is also helping to finance the development of telecommunications, water supply for the Kuala Lumpur area and the expansion of the technical, vocational and agricultural schools programme in the education sector.

18. The establishment of the Asian Development Bank to which Malaysia has made active financial support presents another source of loan finance. Malaysia has already submitted two projects for loan assistance from the ADB, namely, the processing mills required to serve a number of adjoining oil palm schemes undertaken by the Federal Land Development Authority and a water supply project for Penang and Province Wellesley.

19. Additional new projects requiring external finance are the expansion of thermal units at the Prai and Port Dickson stations, the detailed engineering design for the first stage development of a hydroelectric project in Upper Perak and a regional master planning study of a land development area in Southern Pahang. The United Kingdom Government has offered certain sums of aid to offset the economic effects of the withdrawal of British forces from this region.

National Integration

20. Regular meetings between the various State Governments and the Federal Government at various levels have helped to overcome problems relating to national integration. Federal Ministers, including the Prime Minister and the Deputy Prime Minister, and officials continue to make frequent visits to East Malaysia. Similarly, State Ministers and officials of Sabah and Sarawak have come over to Kuala Lumpur for consultation. Seminars on administration and development were attended also by officers from East Malaysia. These visits and seminars as well as the exchange of officers between East and West Malaysia

have contributed towards the good relationship between the State and the Federal Governments and made it possible for national development projects in the States, especially in East Malaysia, to proceed smoothly.

Study Tour

21. The Government has continued with the study tour programme; study tours were organised and direct and indirect contributions were made to organisations, especially sports and cultural organisations, making trips to South-East Asian countries. Internal tours include visits from East Malaysia to West Malaysia and vice-versa.

22. In accordance with the Government austerity drive, the study tour vote was reduced to $286,000 for 1968 as compared with $400,000 for 1967.

National Monument

23. At an official ceremony held at the National Monument in November, 1967 the Prime Minister unveiled the crests and emblems of the Commonwealth Security Forces which took part in the Emergency. It is proposed to add to these crests and emblems the crests and emblems of the Malaysian Security forces.

Improving the Efficiency of the Civil Service

24. Since 1967 the Development Administration Unit through its four divisions, namely, the Personnel and Training Division, the Budgetary and Financial Administration Division, the Management Services Division, and the State and Local Government Division, has carried out training courses and formulated procedures to improve the quality and efficiency of the civil service to meet its task as a machinery for national development.

25. A report containing recommendations on training programmes covering all departments in West Malaysia is now being considered by a National Committee on Development Administration. Efforts are being carried out to establish a Central Staff Record which will be useful for planning and budgeting purposes. The record, to be processed by a computer, will enable information to be made available very quickly to central control agencies such as the Treasury, Establishment Office and the various Ministries of the Government.

26. With the assistance of a foreign expert, a new system of programme and performance budgeting is being studied. The system will enable the government to have a more effective control of Government procedures whether for routine matters or for development projects. As a first step in the implementation of this system, it has been decided to embark on a pilot project involving 6 departments.

27. The Unit has succeeded in compiling a handbook illustrating the Federal Government organisation (Handbook of Government Organisation) which is extremely useful, especially to the public, in determining the functions and the responsibility of every Ministry, Department and Government Officer.

Nevertheless the efficiency of the Ministries and Departments must be improved so that routine administration can function more efficiently. An intensive training course for administrative and professional officers is being organised and these officers will, on the completion of the course, be sent to Ministries and Departments to form the nucleus of management services in the Ministries, in order to assist Ministries and Departments to improve the administrative machinery.

28. In respect of land administration, the Development Administration Unit has instituted a number of projects in order to streamline land administration and procedures in land offices so that land offices will be able to render a more efficient service to the public and speed up rural development programmes. Among the small but important projects carried out by the Unit are the holding of seminars for Permanent Secretaries and Secretaries to Ministries and Heads of Departments, a pilot project to improve the administration in Ministries and Departments, the formulation of a new system of tendering which will enable the Government to economise on expenditure and a new and a more efficient system of collecting land revenue.

National Language

29. With the implementation of the National Language Act on 1st September, 1967 which requires administrative business in Ministries and Departments to be conducted in the National Language, intensive National Language courses were conducted under the auspices of the Establishment Office Malaysia. The response to these courses was indeed encouraging.

Promotion Boards

30. Promotion Boards have been established under the Public Services Promotion Board Regulations, 1967. These Boards, which are vested with the powers to promote officers in the Public Service, have not encountered any major difficulties. The review of the General Orders has not yet been completed as it is intricately linked with the Report of the Special Commission on Salaries which is being considered by the Government. The present review of the General Orders is, therefore, confined merely to matters which are not within the purview of the Special Commission on Salaries.

Training of East Malaysian Officers

31. By implementing the exchange of officers scheme between West Malaysian and East Malaysian Officers, the Director of Establishment has succeeded in giving training to local officers from East Malaysia to prepare them to take over important posts vacated by seconded officers.

Scholarships and Training

32. For the year 1967, the Government spent about $3.4 million in the form of scholarships, bursaries and study awards, including an allocation for East Malaysia. These bursaries and scholarships were awarded for a variety of courses,

either in the University of Malaya or in overseas universities. For the year 1968, the Government will increase the allocation for scholarships, bursaries and study awards and the allocation for Sabah and Sarawak so that Malaysian officers could undertake various courses overseas including post graduate courses.

Training Courses at the Staff Training Centre, Petaling Jaya

33. The Staff Training Centre, after consulting the various Ministries and statutory boards, is now making arrangements for a variety of courses for both administrative and professional officers. The Centre will be expanded with a view to intensifying training courses for officers at all levels of the Public Service. In order to ensure that future recruits to the Home and Foreign Service as well as those already in service are equipped with knowledge and experience for posting to specialised appointments a new system of posting is now under consideration.

Elections Commission

34. The electoral rolls of West Malaysia and Sabah were revised between the months of September and October, 1967 and this brought in a net increase of 138,593 electors thus bringing the total number of registered electors to 3,325,264.

35. Six by-elections were held in West Malaysia. These were held in the Parliamentary Constituencies of Raub, Pahang, Pasir Mas Hulu and Kelantan Hilir in Kelantan and in the State Constituencies of Kampong Bahru, Selangor, Tampoi, Johore and Chukai, Trengganu.

36. Polling in the first direct election to the Sabah State Assembly was successfully carried out from 8th April to 23rd April, 1967.

37. A Report on the delimitation of Parliamentary and State Constituencies in Sarawak was submitted to the Prime Minister in August, 1967 in accordance with the requirements of Section 96 of the Malaysia Act. A number of electoral laws were extended to Sarawak.

38. Preliminary work on the revision of Constituencies in West Malaysia was commenced by the Commission in May 1967 and by the end of the year the work had almost completed. The Commission hopes to complete the work before the middle of 1968 and submit a report containing its recommendations to the Prime Minister before the end of the year.

39. The Commission hopes to submit to the Government a report containing its recommendations on the proposal for continuous registration of electors in the near future. This new system of registering electors will be an improvement on the current system.

40. During the whole of 1968 the Commission will be actively engaged in carrying out the preparations for the next General Elections.

Family Planning

41. As part of the social and economic development of this country, the objective of the programme of the Family Planning Board is to help improve the health of mothers and children and contribute to the general welfare of the family. The Board has carried out its family planning programme with satisfactory success. In the economic context, family planning would tend to reduce the rate of population growth. The Board's objective is to develop and implement a programme whereby the present rate of the population growth of 3% could be brought down to 2%. If this objective is attained the *per capita* income of the country would be considerably increased.

42. Beginning in May, 1967, the Board, for the first time in the history of the country, has made available family planning services to the public in clinics attached to the hospitals in the metropolitan areas in West Malaysia. The programme has received an overwhelming support from all sections of the community and 90% of the target number of mothers planned to be reached during this initial period was achieved. This is a good indication that family planning has been readily accepted by the society. The programme will be implemented by phases beginning with metropolitan areas and the urban and semi-urban areas and finally, by 1969, the rest of the country.

National Archives

43. 1967 saw an increase in the activities of the National Archives, being the immediate consequence of the implementation of the National Archives Act and the Preservation of Books Act, both of which were enacted in the previous year. There was an increase in the intake of materials causing considerable strain on the limited staff. There was also an increase in the number of publications received for deposit as required by the law.

44. In its efforts to acquire private records of national or historical interest, the National Archives has been able to acquire the collection of private papers of the late Tun Tan Cheng Lock, the grand old man of Malayan politics. Selections from this collection were put on exhibition in November, 1967 the first of its kind, which was declared open by the Deputy Prime Minister.

45. 290 researchers from this country as well as abroad consulted the Archives and used the document coyping service, and altogether 1,265 daily attendances were registered. For the first time two short residential courses were held at the Staff Training Centre and these have proved to be very useful in preparing these officers for their new role in administering the records of their respective departments.

46. At international level, further progress was made in the effort to establish a Southeast Asian Regional Branch of the International Council on Archives which has already had the support of the ASA countries. UNESCO has promised a contribution to help finance the inaugural conference to be held in Kuala Lumpur sometime this year.

47. In connection with the proposal to establish a National Library, the nucleus in the National Archives would be further strengthened this year by the appointment of a Deputy Director (Libraries) and four other staff members.

MINISTRY OF LABOUR

48. The Government has continued its policy of promoting the welfare and well-being of workers generally and of better integrating their role in the process of national development. During the past year, further strides were made in the fulfilment of this primary objective of labour policy.

Labour Legislation

49. The general exercise to review and bring up to date all labour legislation in the country continues. Significant amendments were made to the Employment Ordinance, 1955, to extend its scope of coverage to all categories of workers whose wages do not exceed $500 a month. The Ordinance was previously confined mainly to persons engaged in manual labour. By the amendments to the Ordinance, the benefits and protection afforded by its provisions are now available to a substantial portion of the wage-earning population in this country and domestic servants are able, if they so wish, to take their claims for wages and other matters connected with their contract of service to a Labour Court.

50. The Wages Councils Ordinance, 1947, was also amended in March this year to streamline its provisions and to enable easier enforcement.

51. The Weekly Holidays Ordinance, 1950, was reviewed and shops engaged in the retail sale of motor vehicle spare-parts, flowers and plants and pets were included in the Schedule to the Ordinance, thereby removing the necessity for these shops to close on one day of the week. The employees in these shops, however, are required to be given a holiday of one whole day each week.

52. The exercise of standardizing the labour laws throughout Malaysia continued during the past year and this is hoped to be completed very soon.

The Employment Service

53. Action was taken during the last year to review and streamline the functioning of the Employment Service operated by this Ministry. With the assistance of an I.L.O. Adviser, new procedures for the registration, interview and placement of job-seekers have been devised and the siting of the various Employment Offices also looked into. As a result, the Employment Offices in Petaling Jaya, Butterworth and Johore Bahru are already operating under these new procedures and the impact of this is already being felt by the greater use that is being made of these Offices by employers and job-seekers. The re-location of Employment Offices has been designed to enable a greater concentration of effort in areas of greater economic activity and to provide a more efficient service to both job-seekers and employers throughout the country. As more officers become trained in the new procedures and methods, more and more of the 26 Employment Offices in West Malaysia and those in East Malaysia, would be brought under the new system of work.

Occupational Research

54. The Ministry has established an Occupational Research Unit and, with the assistance of an I.L.O. expert, a new Malaysian Occupational Classification System has been drawn up. Preparations are being made to publish the new

system. This publication, containing initially the definitions of more than 1,000 occupations commonly found in this country, will enable a uniform understanding of occupational titles frequently used in the drawing up of the development plans, the planning and execution of industrial training courses, manpower analyses and vocational guidance and the operation of the employment service. The Classification System will be kept under constant review to take account of the new industries and new job opportunities that become available with the development of the Malaysian economy. A number of officers have already been trained for this specialised work.

Wages Councils

55. There was considerable activity in the field of Wages Councils in the past year. The Shop Wages Council, with jurisdiction over 26 main towns in West Malaysia, has drawn up fresh wages regulation proposals to improve upon the minimum terms of the 1964 Wages Regulation Order. The new proposals also plug a number of loopholes shown up by the enforcement of the previous Order. The enforcement of the 1964 Order, covering over 11,000 shops in 9 State Capitals, was satisfactory and nearly all shops effected by the Order had been inspected. The new proposals are expected to be submitted for the approval of the Minister soon. The Catering and Hotel Wages Council submitted its proposals for a Wages Regulation Order, covering 9 State Capitals and over 2,000 establishments, last year. A Wages Regulation Order was made by the Minister on 1st July, 1967 and since then more than 60% of the establishments covered have already been inspected. A Wages Council was also established for the cinema industry in May 1967, and considerable progress has already been made by this Council in preparing its proposals for a Wages Regulation Order. A new Wages Council to cover shop assistants in Sarawak was also established last year and this Council has already held a number of meetings. Meanwhile, the Penang Port Wages Council continued its work and an amendment was made to the 1966 Wages Regulation Order covering port workers, concerning hours of work for stevedores and cargo-handlers.

Safety, Health and Welfare of Workers

56. The new Factories and Machinery Act was passed by Parliament last year to improve upon and make more effective provisions concerning the safety, health and welfare of workers, not only in places where power-driven machinery is used but also in the other larger places of employment. The necessary regulations to make detailed provisions in respect of standards are now being drafted and this Act is scheduled to be brought into force in a few months' time. An Industrial Health Unit was also established in the Ministry at the beginning of this year. The services of a doctor have already been obtained to head this Unit and the further staff required for the Unit are now being recruited. The Unit has already commenced functioning, its attention being now devoted to the general study of health problems in industry, agriculture and mining and the preparation of the health and welfare requirements under the Factories and Machinery Act.

Malaysian Migration Fund Board

57. The Malaysian Migration Fund Board, established in September, 1966, had a very successful year of operation. In 1967, a total of 1,069 workers and 1,217 dependants had been sent to work on plantations in Sabah, under the auspices of the Board. In the first 4 months of 1968, a further 295 workers and 307 dependants had already been sent. The Board proposes to send 1,800 families to Sabah during 1968 but this would depend on the actual demand of the employers. The initial problems facing the Board, such as the natural difficulties faced by workers in new environments, appear to have been overcome and the Board is now a confident participant in the general economic development of Sabah. Following the stoppage of the inflow of Filipino labour into Sabah, it is expected that both the timber industry and the plantations in Sabah would experience a slightly greater degree of shortage of labour and the Board has already carried out the necessary enquiries regarding the size of this potential demand and the terms and conditions of employment in the timber industry, in preparation to meet this demand.

Trade Unions

58. The number of employees' unions in West Malaysia at the end of 1967 was 258 with a membership in benefit of nearly 307,000. This compares with 277 unions with about 315,000 members at the end of 1966. The membership on the registers of the various trade unions, however, showed an increase of about 22,000 from the 1966 total of about 348,000. These figures clearly indicate that the process of consolidation of the trade union movement is gaining some momentum, though the overall trade union structure still shows a marked clustering of trade unions with small memberships. Some 226 trade unions, out of a total of 258 employees' unions, accounted for a mere 18% of the total membership of trade unions, while 51% of the total membership was in the nine larger trade unions. 1968 has shown further encouraging signs of trade union consolidation and at the end of March, 1968, the process of amalgamation and dissolution had reduced the number of employees' unions to 249 trade unions.

Industrial Relations

59. The most significant development during 1967 in the field of industrial relations was the adoption of the Industrial Relations Act, which came into force on 7th August, 1967. This Act revoked the Essential Regulations which had been promulgated in 1965 and consolidates all existing legislation on industrial relations throughout Malaysia. By and large, the provisions of the Act have fulfilled a much-felt need and have been implemented in a manner generally to the satisfaction of all the parties concerned. However, a close watch is being kept on the problems and difficulties arising from the operation of the Act so as to make any amendments to it, if this is felt necessary.

60. The Act was a stabilising influence in the field of industrial relations activity. The new provisions, to deal with such questions as recognition of trade unions and allegations of victimisation of trade union officials and members, were found to be useful provisions not only to resolve some of the

problems that arose in this regard but also, in a large way, to prevent them from arising as a result of the wider knowledge of the principles contained in the Act in this regard. The provisions concerning reference of disputes to the Industrial Court were found to be particularly welcome in sectors of the economy where trade union organisation was less effective and in cases where the issues involved were not amenable to settlement through the normal processes of joint negotiations or conciliation.

61. During 1967, there were a total of 161 trade disputes and, with the 34 brought forward from the previous year, 195 trade disputes were pending. Of these, 162 disputes were settled, more than 100 of these being with the assistance of the Ministry of Labour. 42 of the disputes were referred to the Industrial Court for settlement, 7 of them being at the request of the parties to the disputes themselves.

62. In all, 38 collective agreements were concluded between employers and trade unions, 28 of these agreements being made after the coming into force of the Industrial Relations Act. These agreements are known to have benefited more than 20,000 workers, with wage increases ranging from 4% to 6% and bringing about other improvements in terms and conditions of employment.

63. 45 strikes occurred in 1967, involving 9,452 workers and resulting in a total loss of 157,980 man-days. More than 100,000 of the man-days lost were as a result of 7 strikes which stretched to over a month. 15 of the 44 strikes were merely of a day's duration.

64. With regard to this year, 47 trade disputes were dealt with, 42 of them being settled. 19 of these disputes led to strikes, involving 5,148 workers and a loss of 22,681 man-days. Only one strike was pending settlement at the end of March. Up to the end of April, 8 collective agreements were deposited with the Industrial Court, while 5 cases were referred to the Court by the Minister for settlement, 3 of these being at the joint request of the parties concerned.

65. The above figures prove, beyond doubt, that the Industrial Relations Act has not, in any way, been a depressive factor and that, in fact, despite occasional criticisms that it would inhibit free collective bargaining, the parties involved have found it otherwise.

Industrial Training and Employment

66. During 1967 and early this year, the newly established Department of Employment and Training had been actively engaged in making preparations for the expansion of industrial training facilities and the drawing up of specific programmes for accelerated training to be introduced for the first time this year. Construction work on the new hostels and workshops, to supplement the facilities already available at the Industrial Training Institute in Kuala Lumpur, commenced in December, 1967 and is expected to be completed shortly.

67. To overcome the problem of instructor shortage at the Institute, a request has been submitted for UNDP Special Fund Assistance in establishing an Instructor Training Programme not only to cater for the needs of the Ministry

but also the requirements of other Ministries and various statutory bodies engaged in their respective training programmes. Discussions are also taking place with various governments with a view to obtaining foreign instructors in order to fill the present gap, so that the programme for accelerated industrial training could be proceeded without delay.

68. Plans for the construction of a second Industrial Training Institute at Butterworth have also progressed satisfactorily. The State of Penang has generously allocated a 27-acre site in the industrial complex in that area and discussions are now taking place with friendly countries for technical assistance in the form of equipment and expert personnel in order to commence this project before the end of the First Malaysia Plan period. Progress on these discussions has been extremely satisfactory and it is expected that firm commitments from these Governments would be forthcoming very shortly.

69. The Industrial Training Institute at Kuala Lumpur, meanwhile, continues with its programme of apprenticeship training. Six full-time courses were conducted during the year, along with a few part-time courses. A total of 1,003 trainees from all parts of West Malaysia participated in these training courses last year.

70. The accelerated training programme, to be introduced shortly, will cater mainly for school-leavers at the L.C.E. level in various trades. It is envisaged that the training programme would be for a period of about six months, the actual duration of the courses varying according to the trade concerned. However, the possibility of providing such short-term training programme for those found suitable from among the personnel to be retrenched as a result of the withdrawal of British Forces from Malaysia is also being examined.

Social Security

71. The Report of the Colombo Plan Expert, Mr A. N. Ambo, on the Social Insurance Schemes to cover the contingencies of permanent invalidity and employment injury, has already been received and discussed with the employers' and workers' groups on the National Joint Labour Advisory Council. Both groups and the Government have unanimously accepted the recommendations contained in the Report.

72. It has been agreed that the scheme in respect of permanent invalidity should apply to the whole of West Malaysia, in the first intsance, while a phased programme is to be introduced to cover employment injury, initially covering Georgetown, Ipoh, Kuala Lumpur, Petaling Jaya and Johore Bahru, and gradually being extended to the rest of the country.

73. It has also been agreed that a contribution of 1% of the wages, shared equally by employers and workers, should be levied for the Permanent Invalidity Scheme, while the employer should make the whole contribution of about 1% of wages for the Employment Injury Scheme.

74. The necessary legislation would be submitted to Parliament soon for the schemes to be brought into operation this year itself.

MINISTRY OF HOME AFFAIRS

COMMUNISM AND SUBVERSION

75. The two-pronged threat of communist terrorism and subversion continues to be a major security problem which requires continuous and firm counter measures.

76. In East Malaysia, the Sarawak Communist Organisation continues to pursue its policy of active preparations for guerilla struggle while simultaneously strengthening its mass support through a comprehensive programme of subversion. It is, however, gratifying to note that the increasing Indonesian Armed Forces' offensive against its guerillas hiding in the jungles of West Kalimantan and the successful Malaysian Security Forces' disruption of its underground apparatus within Sarawak have hampered its efforts and demoralised its members. Nevertheless, the Organisation is remarkably resilient and its leaders are determined men. A new danger exists in the form of possible precipitated return of Communist armed guerillas to Sarawak to escape the Indonesian Security Forces.

77. In West Malaysia, despite sustained joint Malaysian-Thai Security Forces' operations against the Communist Terrorist Organisation in the border area, the communist terrorists have remained elusive and pose a formidable threat to the security of the country. This is particularly evident in the increasingly belligerent mood adopted by the Organisation which has been reflected both in its activities and propaganda. Meanwhile, in the subversive field, the Communist United Front is still committed to its policy of militancy. The recent disturbances towards the end of last year were a direct manifestation of this policy of violence.

78. The Government is fully cognisant of the subversive forces seeking to destroy national security and is determined to spare no efforts in fulfilling the responsibility entrusted to it by the people to maintain law and order in the country.

THE ROYAL MALAYSIA POLICE

79. The Royal Malaysia Police, which has been completely Malayanised in West Malaysia, is employed for the maintenance of law and order, the preservation of peace and security of the Federation, the prevention and detection of crime, the apprehension and prosecution of offenders and the collection of security intelligence. It has performed these difficult tasks admirably despite the extra demands made by public order situations caused by subversive and anti-social elements.

80. It is hardly necessary to elaborate on the numerous problems that confront the Police. It is heartening to note that there has been increasing public confidence in, and co-operation with, the Police without which the Police could not have possibly achieved as much success as they had. In order to ensure security, peace, and harmony in the multi-racial society in Malaysia it is essential that public co-operation should continue to increase.

81. With the aim of providing a better service, the Royal Malaysia Police has streamlined its functional organisation at various levels. Experienced officers are placed in the field for improved efficiency. New methods of policing are being implemented and every effort is being made to integrate the police with the community.

82. On 1st January, 1968, the Senoi Pra'aq, which until then had remained a separate establishment, was integrated with the Royal Malaysia Police and placed under the command and control of the Inspector-General of Police. Besides the similarity of its operations with those of the Police Field Force, the principal factor that motivated this exercise was to achieve ultimate assimiliation of the Orang Asli with the other members of the community in the interest of their own future well-being.

83. As the Government cannot expect to have a truly efficient Police Force when the majority of its members, particularly those from the rank and file, are not being provided with suitable living quarters, the Government will continue to give top priority to the question of accommodation for the rank and file.

84. Since the launching of the First and Second Five-Year Development Programme, 3,224 quarters for the rank and file have been constructed throughout Malaysia. Under the First Malaysia Plan (1966-1970) a further 2,784 units have been completed in the years 1966 and 1967 making a total of 6,008 units. Construction is now proceeding on a further 1,533 units.

Department of Immigration

85. The Standing Committee of Officials on Malayanisation in Commerce and Industry continues to implement the Government's policy on Malayanisation in Commerce and Industry, as laid down by the Cabinet Committee on Malayanisation in Commerce and Industry. In 1967 it examined the staffing position of 485 private Companies which employed 4,004 expatriates. By the end of that year 225 posts were Malayanised. An agreement has also been reached between the Government and the Rubber Growers' Association whereby the latter now undertakes to Malayanise yearly 7% of the posts being held by expatriates.

86. The Government's policy to impose immigration control at the causeway has been implemented and carried out smoothly.

87. The Anti-Smuggling Agreement entered into between the Philippines and Malaysia on 1st December, 1967, imposed an additional task upon the Department necessitating an increase in staff in Sabah to cope with the issue of border passes and control of entry and exist of Philippines' nationals.

Department of National Registration

NATIONAL REGISTRATION

88. For the period under review, 221,638 new identity cards of the various categories were issued in West Malaysia. This brings the total of laminated cards, since they were first issued in August 1960, to 5,628,312. In addition, a total of 71,990 replacement cards were issued.

89. The total number of identity cards received from Sarawak, Sabah and Brunei for lamination was:

Sarawak	265,104
Sabah	14,052
Brunei	7,233

REGISTRATION OF CITIZENS

90. Total number of applications from East Malaysia during 1967 was 5,655. The total number of certificates issued was 5,359—(Sarawak—3,102 and Sabah—2,259).

91. In West Malaysia, 56,589 certificates were granted during the year.

ANTI-CORRUPTION AGENCY

92. In its attempt to stamp out corruption in the Public Service, the Government has caused the re-organisation of the Agency. By this move the Agency is now equipped with powers of investigation and prosecution and provided with adequate manpower to discharge its duties. The Agency, under its present set-up, began functioning on 1st October, 1967.

93. The re-organisation has given the Agency a completely new image. Public confidence in its usefulness has tremendously increased and this is evidenced by the constantly increasing flow of information received. It is hoped that public co-operation in the Government's effort to stamp out this particular evil would continue to be given.

MINISTRY OF LANDS AND MINES

MINES DEPARTMENT

TIN

94. Tin, Malaysia's chief mineral product, remains one of the main pillars of the country's economy and continues to contribute substantially towards the country's revenue and foreign exchange earnings. Malaysia has been the world's leading producer and exporter of tin for more than 80 years. The production of tin for the year 1967 reached the record figure of 72,119 tons, the highest since 1941 and showed an increase of 3,235 tons or 4.7% over that of the previous year. In terms of the total world's production, the country's output was about 43%. This substantial increase, although somewhat unexpected, was indeed very encouraging as the average tin price for the year was about $45 per picul lower than the previous year and the number of units in operation decreased by 65.

95. Tin metal exported during the year totalled 73,525 tons valued at M$743.8 million which was about 25% of the total value of Malaysia's export for that year. The revenue collected from the export amounted to M$114.4 million which was 60.49% of the total export revenues in that year.

96. It is anticipated that the trend of production for the years 1968 onwards will be downward. Although extensive prospecting was carried out actively, no new discoveries of substantial tin bearing areas were made during the year, but investigations into large newly-opened areas in Perak and other States have been carried out and the results of some of these investigations are encouraging.

IRON ORE

97. The production of iron ore for the year 1967 showed a drop of 412,660 tons from 5,762,440 tons in 1966 valued at M$138,125,687 to 5,349,780 tons valued at M$124,382,385. The main cause of this drop was the exhaustion of ore reserve. Although extensive prospecting was carried out during the year, no deposits of significance have been located.

98. There were 25 iron mines in operation during the year as compared to 31 in the previous year. Of the 25 mines in operation, only two were considered large scale operations, and their production amounted to 70.9% of the total production. The trend of production for the future years will be downward due to depletion of ore reserve.

BAUXITE

99. Bauxite production for the year amounted to 885,389 tons valued at M$14,785,996. The production showed a decrease of 55,058 over that of the previous year. It is expected that the production for 1968 will be maintained at this level.

CRUDE OIL

100. The production of crude oil from the Miri oil field in Sarawak continued to decline. In 1967, the production was 45,102 tons equivalent to 328,334 U.S. barrels valued at M$1,844,486 which showed a decrease of 2,234 tons over that of the previous year. Drilling in the off-shore areas of Sarawak undertaken by Sarawak Shell Oil Field Limited has resulted in the discovery of a small off-shore field off the coast of Lutong. Development of the field is programmed to commence in the latter part of this year.

101. During the year, the Mineral Investigation Drilling Unit continued with the scout prospecting of Malay Reservations in the States of Perak, Selangor, Negri Sembilan and Pahang. These investigations will be continued until all the potential Malay Reservations in the country have been scout-prospected. Up to the end of 1967, 59 Malay Reservations totalling 167,528 acres have been scout-prospected and out of these 21 Malay Reservations, with a total area of 13,131 acres, are considered to be potentially tin bearing land. Recommendations have been made to the State Governments to encourage applications from Malay individuals, companies or co-operative societies for further prospecting of these areas with a view to promoting greater and more active participation by the Bumiputra in the mining industry. The Government has also provided a revolving fund known as "Pinjaman Kumpulan Wang Kira^2 Amanah untok melombong dalam Kawasan Simpanan Melayu" so as to enable Bumiputra

to obtain loans to start ventures within the Malay Reservations. Two Malay Mining Companies have been formed by land owners in the selected areas within Malay Reservations in Perak in order to mine their own land. These companies are expected to start operations in early 1968.

102. Applications for prospecting rights for the off-shore areas of West Malaysia for both tin and oil have been given active consideration. Rules and regulations regarding the issue of prospecting rights have been formulated and a petroleum agreement has been entered into between the Government and two oil companies respectively, namely the Esso Exploration (Malaysia) Inc. and Continental Oil Company. The area approved to be prospected includes the whole area of the Continental Shelf off the East Coast of West Malaysia.

103. A prospecting licence for the rights to explore and prospect the copper deposit at Mamut on the slope of Kinabalu, in Sabah, was issued to a Japanese Mining Consortium. Preliminary work prior to actual exploration has already been started by this Consortium. The results of this exploration and investigation will be known in two or three years time.

COMMISSIONER OF LANDS, STATES OF MALAYA

EXTENSION OF FEDERAL LANDS COMMISSIONER ORDINANCE TO EAST MALAYSIA

104. The main functions of the Commissioner of Lands are to advise the Federal and the State Governments as well as Public Authorities on land matters and to hold land on behalf of the Federal Government under the authority of the Federal Lands Commissioner's Ordinance, 1957. Hitherto, his power to hold land has been limited to West Malaysia. In September, 1967, the Ordinance was extended to East Malaysia by His Majesty the Yang di-Pertuan Agong under the Modification of Laws (Federal Land Commissioner) (Extension to Borneo States) Order, 1967.

105. As co-ordinator and consultant, the Commissioner convened, in 1967, two conferences of State Commissioners of Lands and Mines in June and November. At these conferences, numerous problems arising out of the implementation of the provisions of the National Land Code were discussed. These conferences proved extremely useful and helpful and provided an appropriate medium by which land problems could be resolved.

106. The Commissioner and his assistants inspected 14 land offices during the period under review and reports on the inspections were submitted to the State Governments and Departments concerned.

107. Land Administration Courses were conducted during the year at the Staff Training Centre where land officers and other staff were given talks not only on land matters but also on other allied subjects. Two courses for land officers and one course for settlement officers and clerks were held in 1967, each attended by 24 participants.

108. The Kelantan and Perlis Land Settlement Schemes continue to progress satisfactorily. In Kelantan 16,266 lots were investigated in the office and 16,438 in the field, bringing the total up to date to 129,658 lots and 126,487

lots respectively. The number of titles issued during the year was 11,389. The total number of titles issued since the scheme was started was 85,269.

109. In Perlis, 2,204 lots were investigated in the office and 3,275 lots in the field. During the year, 1,857 titles were issued bringing the total to 7,651 titles issued since the scheme was first started in this State.

NATIONAL LAND REHABILITATION AND CONSOLIDATION AUTHORITY

110. In 1967—its first year of operation—the National Land Rehabilitation and Consolidation Authority had undertaken the rehabilitation of 4 fringe alienation schemes, namely, the Ayer Hitam Alienation Scheme, the Kampong Rasau "A" Alienation Scheme (Slim River), the Gong Alienation Scheme, Temerloh and the Simpang Rengam Alienation Scheme, Kluang. Three of the above Schemes, viz. Ayer Hitam, Kampong Rasau "A" and Simpang Rengam, were under rubber aged 3-5 years when they were first taken over by the Authority, and rehabilitation work in these schemes included clearing of the rubber areas, supplying of vacancies, pruning of side branches (corrective and preventive pruning), manuring, construction of jeepable tracks, etc. In the case of the Gong Scheme, the area was under secondary jungle when it was first taken over by the Authority. This scheme was originally meant for rubber but, since the area was found suitable for oil palm, preparations are being made for the area to be planted with oil palm.

111. Progress of rehabilitation work in the schemes can be said to be satisfactory.

112. In 1968, the Authority will continue rehabilitating State Land Schemes and these will include Sri Wangi Land Rehabilitation Scheme, Batu Pahat, Temeris Land Rehabilitation Scheme, Kuala Pilah, Nasaruddin Land Rehabilitation Scheme, Kuala Kangsar and Berhala Gantang Land Rehabilitation Scheme, Temerloh, Pahang.

113. All these schemes are under rubber. However, if there is any possibility of planting these schemes with oil palm instead, the Authority will undertake to develop them for oil palm. Tender notices for rehabilitation work in certain schemes have been issued and it is expected that the work will start sometime in April or May, 1968.

114. The policies of the Authority in carrying out rehabilitation work are as follows:

(*a*) that, before any proposal or application to rehabilitate any land scheme is accepted, the capacity of the participants to repay loan expenses has to be studied;

(*b*) that the cost of administration, such as the expenses on the management of the scheme, will be borne by the Central Government and that the cost of rehabilitation will be treated as loans to the participants;

(*c*) that the rehabilitation work will be done by contract but that, in order to give scheme participants an opportunity to participate, a provision is made in the contract agreement for the contractor to engage as many participants as possible to work with him as contractor's labourers;

(*d*) that the Authority will maintain the land rehabilitated until the time when it would be safe to hand it over to the participant;

(*e*) that, in order to ensure the collection of loans from the participants, the Authority will carry out processing work and marketing and thereafter deduct from the sale proceeds the amount of loans due to the Authority; and

(*f*) that, in the process of carrying out rehabilitation work, encouragement will be given to agricultural diversification such as the planting of short-term crops and mixed farming.

115. The Authority had not been able to carry out its other functions such as to consolidate and rehabilitate alienated lands. Surveys and research will have to be carried out in order to investigate on how best the Authority would carry out these functions. In this respect, the services of foreign experts are being sought.

FOREST DEPARTMENT

116. As mentioned in the Appendix to the Royal Speech in June, 1967, the Forest Department, West Malaysia, would establish pilot plantations of quick-growing species with the object of investigating all aspects of plantation establishment, technical and economic, as a guide for expanding the industrial plantations now being established in the various States in the country. Assistance has been received from the United Nations and seven specialists and one associate specialist have begun their work. A total of eleven specialists will be obtained to carry out the project. The remaining 6 will be procured from time to time in accordance with the progress of the project scheme.

117. In connection with the establishment of plantations of quick-growing species, a study by the Department on the possibility of establishing a plantation of not less than 50,000 acres of "pine" species has been completed. The report which is nearing completion will be forwarded to the Prime Minister's Department for consideration.

118. In the field of Land Classification Mapping which is sponsored by the Prime Minister's Department, the Forest Department has been directed to investigate and report on forest resources according to districts in the States in West Malaysia. This involves the preparation of 40 reports. To date, 15 reports have been completed and published embracing districts in Pahang, Johore, Negeri Sembilan, Perak, Selangor and Malacca. Investigation and preparation of reports are being pursued in earnest and the reports will be published from time to time.

119. The Forest Department's proposal to establish a Forest Products Research Centre in West Malaysia has been accepted by the United Nations and approval has been given to the framework of the Forest Industries Development Programme for Malaysia as a whole. The scheme will begin as soon as experts from the United Nations arrive. They will carry out the scheme in co-operation with this Department. They are expected to be in the country in 1968.

120. The production of logs has been on the increase resulting in an increase in national revenue. In 1967, a total of about 3.0 million tons of timber were produced, bringing in a revenue of about $27 million compared with the production of about 2.7 million tons in 1966 which brought in a revenue of about $23.7 million. Forest products, other than logs, earned a revenue totalling $8.6 million making a grand total of revenue collected in 1967 by the Forest Department West Malaysia $35.5 million.

121. To date, a total of 437 sawmills, large and small, and 13 plywood mills have been established, in addition to 6 factories such as the Match, Pencil, Particleboard and Wood-wool Factories. It is estimated that these industries and the timber industry employ some 25,000 people not including those engaged in the transport sector connected with these industries.

122. Forest industry is one of the sources of foreign exchange earning. In 1967, over 822,000 tons of timber valued at about $60 million and 408,000 tons of sawn timber worth about $70 million were sold overseas. Other exports were worth about $10 million, making a total export value in 1967 of about $140 million compared with $104 million in 1966.

123. The Department continues to take steps to encourage the participation of Bumiputra in the forest industry. For some States, complete success has not yet been achieved. However, in some States, where the annual coupe in Forest Reserves and forest areas on State Land is still available, the situation, with regard to allocation of areas to bumiputra, is satisfactory.

124. In view of the rapid progress as a result of a very active development as at present, the Department is facing a shortage of staff. Steps have already been taken to re-organise the Forestry Service in West Malaysia to meet the need of such development.

Survey Department

125. The Department continued with its mapping programme with vigour. Altogether, 479,710 maps were printed during the year. This included 98,650 new 1 inch to the mile maps, 241,870 reprints and 139,190 miscellaneous maps. With this, the 1 inch to the mile mapping of West Malaysia is 74% completed while that of East Malaysia is 36% completed. The active co-operation and support by British mapping agencies in East Malaysia has been maintained.

126. In pursuance of the Malaysia/Thailand Map Exchange Agreement to achieve maximum co-operation in mapping and survey operations, an agreement was reached between the Directorate of National Mapping, Malaysia and the Royal Thai Survey Department to carry out joint survey operations in the Malaysia/Thailand border area. The work was carried out in two phases; the first phase was confined to distance measurements with tellurometers, and the second, to observations of horizontal angles with geodetic theodolites. The operations had been possible due to the co-operation of the Assistant Director of Survey, Far East Land Forces, who was responsible for the loan of electronic and other equipment, transport as well as an element of training and supervision.

127. The progress of topographical field compilation in West Malaysia has been most heartening with the availability of excellent aerial photographs, and about 90% of the work is completed.

128. The National Map Library is slowly finding its feet. Thousands of contact prints and enlargements of aerial photographs for mapping and planning purposes were produced for other departments such as the Public Works Department, the Department of Town and Country Planning, the Drainage and Irrigation Department, the National Electricity Board and the University of Malaya.

129. In the field of national and rural development, 56,063 lots were surveyed in the field compared to 46,875 lots in 1966. A few large Land Development Schemes were surveyed by Licensed Surveyors.

130. It is the policy of the Government to give high priority to surveys and mapping for development and for defence. The Department hopes that assistance from the two British mapping agencies, the Directorate of Overseas Surveys and the Directorate of Military Survey, will be continued until at least all the basic mapping in East Malaysia is completed.

131. In the field of cadastral surveys, the Department has been able to cope with the unprecedented demands of field surveys although office arrears are slowly mounting. It is planned to resort to electronic computers to help relieve the situation. The services of Licensed Surveyors may be required especially in the State of Pahang where large areas are being opened up for oil palm.

Geological Survey, West Malaysia

132. In spite of the serious shortage of staff in the Geological Survey, the achievements in the past year had been most satisfying. Systematic geological mapping of the whole country is continued as such work is undoubtedly the first requisite in the assessment of the economic potential of the country. Geological and geohydrological investigations of the Jengka Triangle for land development have been successfully completed. Investigation on the Kuala Lumpur water supply scheme involving more than 22 miles of tunneling from Kuala Kubu-Gap road to Ulu Klang was carried out and a report issued. Advice on economic potentials of mining areas and the use, exploration and identification of mineral ores increased considerably over the previous years due to intensive prospecting activities of many private mining companies in the country. Nearly half of the 3,500 square miles of land earmarked for Land Development in Southern Pahang and Northern Johore has been surveyed in order to assess the mineral potential of the area and to assist in the Land Capability Classification programme. Simultaneously, mineral clearance surveys were also carried out in the other States of West Malaysia. The study of bedrock mineralization and the investigation of other economic minerals besides tin such as lead, copper, zinc, aluminium and other sulphides are being carried out in keeping with the department's policy to explore and develop other economic minerals in the country. Investigations into new methods of analysis and mineral studies using modern sophisticated instruments such as

the atomic absorption spectrophotometer and X-ray fluorescence and diffraction equipments have contributed to faster, more accurate analysis and the understanding of mineral occurrences.

133. The work of the Geological Survey follows many different lines of approach and priorities are given to work connected with the economic and social development of the country. It is hoped that collection of all geological data and implementation of basic geological facts will eventually lead to a sound systematic understanding of the geology of the country and no doubt contribute to the ever increasing understanding of the earth sciences leading to the betterment of human knowledge and to the raising of the standard of living in this part of the world.

Geological Survey, East Malaysia

134. Good progress was made by the Geological Survey of East Malaysia during 1967 in economic investigations, systematic mapping and geological research, and in the presentation and publication of the results of these activities. Particular interest is focussed on geochemical surveys since this method has already been successful in locating an important copper prospect at Mamut in Sabah. Three similar surveys are now in progress and interesting results are already emerging from one of them.

135. Remarkable success has been achieved by the Geological Survey in conjunction with the Mines Department in the search for kaolinitic clay in West Sarawak. Since March 1967, 25 new deposits containing over 9 million tons have been discovered, and the work is continuing.

136. Reports and maps of two areas (Bidu-Bidu Hills and Krokong) were completed by the two geologists concerned before the end of their contracts in mid-1967 and have now been printed. A survey of the Silam area, started in 1966, was extended and redefined as a revision of the reconnaissance survey of the Segama and Darvel Bay area, Sabah. This area was one of the first to be mapped by the Geological Survey, and was completed in 1954. Since then, great improvements in communications, new airphotographs, fresh data in road cuttings, and a better understanding of the regional stratigraphy justify new work in the area. Detailed mapping has been started in two areas (Kuap and Sandakan) previously covered only by reconnaissance work. Neither the Kuap area, near Kuching, nor the Sandakan area is likely to have rich mining potential, but the proximity with the two largest towns in East Malaysia marks them out for general development. The collection and publication of basic geological data will aid planning and lead to economies in such aspects as stone supply, water supply and civil engineeering studies.

137. Although mineral production in East Malaysia is small at present, the optimism of the Geological Survey for the future is shared by several oil and mining companies which are actively engaged in exploration. Five companies are using the most modern techniques in the search for oil at an anticipated cost of over $40 million during 1968. Two companies are drilling for copper, and several others are interested in kaolinite, glass sand and nickel.

138. The Geological Survey of East Malaysia maintained its reputation for high standards and productivity despite the loss of several of the expatriate staff because of retirement or completion of contract. Two more graduates from East Malaysia returned from overseas to take up appointments during the year, and others now studying will enable the Geological Survey to be completely staffed by East Malaysians by 1970.

Game Department

139. The conservation and preservation of wild life and its control continued to be the main concern of the Game Department. A Colombo Plan expert attached to the Game Department since September 1966 has been conducting a research and survey of the environmental requirements of all the wild mammals of West Malaysia; it is now in its final stage. On completion of this research and survey, recommendations, based on scientific data, will be made for the creation of new Game Reserves and the improvement of existing ones.

140. In the past year, development of Taman Negara under the 1st Malaysia Plan was a great success. Two new chalets, 8 units of staff quarters and a surau were built and a 60 KVA generator was purchased and installed. The popularity of Taman Negara can best be judged by the increased number of tourists visiting the place. A sum of $200,000.00 will be spent on the development of Taman Negara this year for the building of a 24-bed Hostel, a new water supply reservoir, and 15 units of staff quarters.

Department of Aborigines

141. The Rural Development programme for the Orang Asli in 1967 has been successfully implemented. Altogether, 9 housing schemes were completed providing homes to about 1,000 Orang Asli in many places. In addition, a number of minor agriculture projects have been implemented. These include the provision of livestock, crop seedlings and construction of fish ponds.

142. Two schools were built last year for the Orang Asli children who live far from other communities. There are now 80 of these special schools. Over 5,000 children are attending schools, either at schools run by the Department, or at the ordinary schools. Adult education classes attended by 4,000 adults are held in the Balai Raya built in Orang Asli settlements.

143. Medical facilities for the Orang Asli are well organised. By the end of last year, 19,000 patients were treated at Medical Posts in the jungle. 3,200 patients were admitted to the 2 Orang Asli Hospitals. The average number of patients daily at Gombak Hospital was 350 and 1,730 Orang Asli were X-Rayed. The Department's efforts to bring medical facilities within the reach of the Orang Asli are paying off.

144. The Government will continue to promote the social and economic welfare of the Orang Asli especially through more intensive rural development, education and health programmes. More projects are planned for this year as incorporated in the First Malaysia Plan. There is no doubt that these development work will help to improve the living standard of the Orang Asli, and this will result in their gradual integration with the other communities in Malaysia.

MINISTRY OF JUSTICE

LEGAL DEPARTMENT

145. The National Language Act, No. 7 of 1967, came into force on 1st September, 1967, and all new legislation is now produced in both the National Language and in English. This has placed a heavy strain on the Legal Department. The strain, which is expected to continue for some time, should ease off gradually as the scholars sent for law studies overseas in early 1967 will be back in 1969.

146. The task of modifying the federal laws of East Malaysia to bring them into conformity with the Constitution as amended by the Malaysia Act has been completed; but the extension of laws of the former Federation of Malaya to East Malaysia continues as part of the process of unification of laws on federal subjects throughout Malaysia. The revision of federal laws, whether confined to West Malaysia only or applicable throughout Malaysia, is being carried out by the publication of up-to-date reprints incorporating all amendments and modifications. The process is being speeded up.

147. Beginning from August, 1967, a senior legal officer was seconded to the Anti-Corruption Agency as Director. The Agency functions as an independent body but liaises in close co-operation with the Attorney-General's Chambers as the Attorney-General, in his capacity as the Public Prosecutor, has the overall control of criminal prosecution in the country.

JUDICIAL DEPARTMENT

148. During the period under review, the progress of the Judicial Department is as follows:

(*a*) Two High Court Judges were elevated to Federal Judges and two more Malaysians from the Federation Legal Service were elevated to the Bench.

(*b*) Three judicial scholars returned from the United Kingdom, two in July, 1967 and one in November, 1967, on completion of their Bar Final Examinations and have been appointed to the Federation Legal Service.

(*c*) The new Court House at Kuala Selangor, a project under the First Five-Year Malaysia Development Plan (1966-1970), was completed and officially declared opened by His Royal Highness the Sultan of Selangor on 16th March, 1968.

(*d*) Plans for the construction of new Court buildings in Kota Bharu, Kulim, Kajang, Pontian and Butterworth are being drawn up and it is anticipated that construction work will commence in mid-1968.

(*e*) The new High Court Building at Kota Kinabalu is now in its final stage of completion and will, after completion, provide for one High Court room and two Magistrates' Court rooms with associated prisoner and witness facilities as well as adequate facilities for public attendance. In addition, there will be provision for Chambers for resident and visiting Judges, accommodation for Magistrates and Advocates and also for the administrative staff of the Courts.

Department of Public Trustee

149. The Department of Public Trustee has established two more branch offices in West Malaysia, one in Seremban and the other in Kangar, to serve the people of the States of Negri Sembilan and Perlis. With the establishment of these two branches, the Department now has a branch office in each of the thirteen States of Malaysia.

150. The Public Trustee Department has now assumed responsibility on a pan-Malaysian basis. The Trustee Ordinance, 1949, the Trustee Investment Act, 1965 and the Public Trustee Ordinance, 1950, together with the subsidiary legislations made thereunder, have been extended to the States of Sabah and Sarawak. Action is being taken to extend the Probate and Administration Ordinance, 1959, to East Malaysia and, when this has been done, the laws relating to the administration of trusts and estates will be brought into uniformity throughout Malaysia.

151. The work of the Public Trustee Department has increased considerably, both in volume and in value, particularly in the field of trusts. At present, compensations awarded by the Courts under the Civil Law Ordinance to minors are invariably paid to the Public Trustee to be held in trust for them until they attain the age of majority. In this way, the interest of the beneficiaries is amply protected and, furthermore, the trust funds are invested to earn interest and are guaranteed by the Government. In other words, the trust funds held by the Public Trustee grow as the years go by. The Public Trustee Department (which includes the Official Administrator) in carrying out its legal and statutory functions, actually renders a valuable social and legal service to the public. The constant aim of the Public Trustee has been, and will be, to assimilate his duties as closely as possible to that of the competent, prudent and sympathetic private trustee.

152. The new Bankruptcy Act for Malaysia has been passed and brought into force on 30th September, 1967. The Bankruptcy Rules for the Act have been prepared and are being translated into Bahasa Kebangsaan by the Attorney-General's Department. It is hoped to bring into force the new rules within the next few months.

153. A Branch Office of the Official Assignee was established at Kota Bharu on 10th January, 1968. This office will deal with bankruptcy cases emanating from the High Courts at Kota Bharu, Kuala Trengganu and Kuantan.

154. Steps are being taken to establish Branch Offices at Kota Kinabalu and Kuching in East Malaysia.

Prisons Department

155. Under the Colombo Plan Training and Award Scholarships, Prison Officers were sent regularly each year to attend training courses at the United Nations Asia and Far East Institute for the Prevention of Crime and Treatment of Offenders at Fuchu, Tokyo, Japan. In 1967, one Prison Officer attended a 3 months' course from the 12th September to 13th December, 1967.

156. In keeping with the policy of providing a sound training at all levels in the administration of the penal establishments, the Prison Officers' Training School at Taiping has been giving regular courses to all uniformed staff. In 1967, two courses were held which were attended by 150 members of the uniformed staff including three from Brunei.

157. In the First Malaysia Plan, provisions were made for the construction of quarters for prison staff. In 1967, 88 units were completed in West Malaysia. In addition, extra security measures to existing prison walls were provided for Kuala Lumpur and one unit segregation cell Block for Kelantan Prison was constructed.

158. In Sarawak, the Limbang Prison was completed in 1967 with 3 units Married Warders' Quarters.

159. In Sabah, 4 units class II quarters were completed for Kota Kinabalu Prison.

160. The following projects where completed or are laid down to be undertaken in the 1968 Development Plan:

(1) 2 units dormitory blocks at Alor Star Prison completed in March 1968.

(2) Fixing of mild steel grills to air wells at Kuala Lumpur Prison.

(3) Extension of Industries Office in Johore Prison.

(4) 20 units married warders' barracks for Sibu Prison.

(5) 16 units class IV quarters for Kota Kinabalu Prison.

(6) 1 Prison block to accommodate 40 inmates at Women's Prison, Kota Kinabalu.

161. Land has, at last, been obtained at Ayer Kroh, Melaka to implement a scheme for the establishment of an agricultural farm to provide teaching and practical training in agricultural pursuits to suitable boys of the Henry Gurney School, Telok Mas, Melaka. The erection of 9 units school building blocks and 30 units staff quarters takes precedence under the 1968 Development Plan.

162. In order to discuss problems and other matters pertaining to prison administration, a Superintendents' Conference is held annually at the Prisons Headquarters, Malaysia, Taiping, in which Superintendents from all the Establishments are required to attend. The last Conference had just taken place in early March this year.

Chemistry Department

163. The Department of Chemistry is a service department performing analytical, scientific, investigatory and advisory work for all other Government Departments not possessing such facilities. These include the Ministry of Health, the Royal Malaysia Police, the Royal Malaysia Customs and Excise, the Malaysian Armed Forces, the Public Works Department, the Printing Department, the Post Office, the Treasury and other quasi-government institutions such as the Federal Land Development Authority, the National Electricity Board, the Malayan Railway and MARA.

164. The main aspects of the work of this Department are concerned with:

(1) Providing scientific aids and training to the Royal Malaysia Police in the examination and interpretation of physical evidence found at the scenes of crime.

(2) Assisting the Customs Department in the collection and protection of revenue by providing analytical service and technical advice on both imported and exported commodities so that they are correctly classified in the Malaysian Trade Classification and Customs Tariff.

(3) Analysing—chemically and bacteriologically—water samples from all the public supplies of the country to ensure that they are potable and do not constitute a danger to public health.

(4) Acting as official analyst under various statutory legislation, e.g., the Food and Drugs Ordinance, the Criminal Procedure Code, the Customs Ordinance, the Poisons Ordinance and others.

(5) Surveys of atmospheres in the environment of industrial plants such as cement factories, quarries, oil refineries and acid works in the interest of public health.

(6) Analysing tender samples of food and other supplies (excluding arms and ammunitions) for the Treasury, the Armed Forces and the Royal Malaysia Police for compliance with specification, shelf-life and warranty.

165. The policy of the Department is to decentralise its analytical services by establishing regional laboratories. Under the First Malaysia Plan two regional laboratories are expected to be established. Work has already begun on the branch laboratory at Kuala Trengganu which will be completed by the end of 1968. The other proposed branch laboratory is expected to be established at Johore Bahru by the end of 1970. It is envisaged that these regional laboratories and the one in Kuching would help to provide the necessary analytical services required by other Government Departments in various parts of Malaysia.

Printing Office, Sarawak

166. The extension to the Government Printing Office in Sarawak at a total cost of $175,000 under the First Malaysia Development Plan has now been completed. The Composing, Linotype, Monotype Casting and the Proof Reading Sections are housed on the ground floor of the new building leaving two spacious rooms in the old building to accommodate Stationery Stores. The storage space which was one of the major problems encountered by this Department has now been solved.

Department of Statistics

167. A comprehensive sample survey of households was launched in June, 1967 in collaboration with the Ministry of Labour in order to obtain employment, unemployment and under-employment data. The scope of the survey included a collection of data covering various socio-economic characteristics

of the Malaysian population. The year-long survey is divided into three subrounds of four months each. Provisional results based on the first subround were made available for inclusion in the Finance Minister's Budget Speech.

168. The pilot studies connected with the National Crop Survey, a survey designed to obtain accurate acreage data for various smallholding crops, were completed in respect of Malacca, Johore and Penang. Following these pilot studies, the National Crop Survey has been extended to cover all the States of West Malaysia during the course of 1968. Steps were also taken towards integrating the National Crop Survey with the annual Padi Crop Cutting Survey. This will ensure that accurate estimates of padi production will be available. Preparations for carrying out the Household Budget Survey in the East Malaysian States of Sabah and Sarawak were completed. The survey was started in Sarawak in the latter part of the year. The principal objective of this survey is to obtain basic information for calculating weights for a retail price index which will enable the Department to study retail price changes.

169. The manpower problems of East Malaysia which have an important bearing on development planning received due attention. A Manpower Survey designed to obtain an up-to-date picture of the available skilled manpower and the consequent shortages in key categories was carried out in both Sabah and Sarawak. While the field work was completed during the course of the year, the final results will only become available during the course of 1968. In West Malaysia, a Family Planning Survey initiated in the second half of 1966 was completed by the end of 1967. Preliminary results were made available to the National Planning Board in order to assist the Board in formulating and executing its programme. A detailed evaluation of the results is being undertaken at the Population Research Centre at the University of Michigan in the United States. A full and comprehensive report is likely to be published during the course of 1968.

170. In order to meet the demands for processing a larger volume of data and increasing the sophistication of analysis, the Department purchased and installed an electronic computer costing $1 million. The computer, which was officially inaugurated by the Prime Minister in February 1967, is now fully operational. The Data Processing Unit of the Department is providing services not only to the Department itself but to other Government Ministries/Departments. For instance, computer was used to some extent in connection with the UN Transportation Study undertaken during 1967.

171. The Census of Distributive Trades, the first ever undertaken in Malaysia, was carried out during the course of the year. By the end of 1967, almost all the field work connected with this study was completed in the urban areas. Work in the rural areas is scheduled to be completed in the first half of 1968.

172. In view of the need to improve the balance of payments estimates of the nation, a major project was launched in order to collect financial data from businesses operating in Malaysia. This project, which was undertaken with the assistance of an expert from the International Monetary Fund, was launched towards the end of 1967. Results should be available in 1968.

173. Despite the continuing shortage of professional staff, the Department strengthened its establishment in the branch offices in East Malaysia. The year 1967 also saw the launching of a bold programme of staff training. No less than six senior officers of the Department were sent overseas for training in several fields for periods ranging from 2 to 18 months.

174. A major change that has taken place in the first few months of 1968 is the transfer of the Department of Statistics from the Prime Minister's Portfolio to the Ministry of Justice. As regards the work programme of the Department, the major task will be carrying out of the Household Budget Survey in West Malaysia. The last such survey was undertaken in 1957/58 and it has been felt that the current retail price indices require to be revised. Such a revision can only take place after the conclusion of the proposed Household Budget Survey.

175. The Department is heavily committed in connection with the mid-term review for the First Malaysian Five-Year Plan. In this task it is providing the planning authorities with comprehensive data to assess the current economic situation and to reassess the nation's priorities.

176. The Department will continue to strengthen and extend statistical collections in East Malaysia. At the same time, with the establishment of the Federal Industrial Development Authority, it will attempt to provide an increasingly wider range of statistical information for purposes of accelerating industrial development in the country.

177. In 1970, the Department of Statistics is committed to undertaking a most important and heavy task, namely the Census of Population and Housing. Preparations for the under-taking of the censuses have already commenced and for this purpose the services of a Colombo Plan Adviser have been obtained from the Government of Australia. The Census of Population will be one of the biggest, if not the biggest, tasks ever handled by the Department. For this purpose, additional resources both in terms of equipment and man-power are being sought. Preparations will also commence in the latter part of 1968 for the carrying out of another major task, the Census of Agriculture, which is scheduled for 1971.

178. The Department's policy of sending senior officers for overseas post-graduate training will continue during the course of the current year.

MINISTRY FOR WELFARE SERVICES

179. The Ministry for Welfare Services will focus attention not only on the social needs of particular groups and individuals—the disadvantaged sections of the society—with a view to restoring them to normal social functions, but also to national development needs including mass programmes designed to develop positive conditions in social environment so as to enhance social capacity and prevent people from becoming malfunctioning individuals. To this end,

community studies and surveys have been made by the Department to identify areas in which social work could make a positive contribution towards more rapid results in development projects under the Government's national development programme. As a first step, the Ministry will, in co-operation with the Ministry of National and Rural Development, be undertaking surveys to draw up a programme of social changes in the Kuala Muda Scheme to ensure better development potential among the farmers so that the fullest possible benefits could be derived by them from the irrigation scheme. While undertaking these tasks the traditional social services will continue to be consolidated and expanded for the benefit of the social casualties resulting from economic growth and social development.

180. Preliminary planning which commenced last year for services to chronically ill patients to release congestion in hospitals has been completed and the construction of an institution designed for the care and medication of chronically ill patients is scheduled to start sometime in the middle of the year. Preliminary planning of another Home in Kuala Lumpur is now in progress.

181. Reformatory services for juvenile delinquents will also be expanded. A new Remand Home was completed in Penang last year and the construction of another Home to cater for juvenile delinquents in the East Coast Regions of West Malaysia will commence sometime during the year. In Sabah, preliminary planning for a reformatory institution for juvenile delinquents is in an advanced stage and its construction is expected to commence this year. In Sarawak, the existing Boys Home is being expanded and the preliminary planning for a new Approved School is in progress.

182. Services for beggars and vagrants and decrepits will continue to be expanded. The construction of a new Home in Johore is progressing according to schedule. The existing Homes are being expanded to provide for the intake of beggars and vagrants as a consequence of the Vagrancy Act.

183. The nucleus of a Sales Organisation which was started last year to provide production and marketing facilities for goods made by handicapped persons is now firmly established. Disabled persons participating in this scheme can now be financially independent and lead a satisfying life and no longer dependant on the Government.

184. Services, both institutional and counselling, for children in need, and other services will be consolidated and expanded. Preliminary planning for a new Children's Home in Penang to cater for Kedah, Perlis and Penang, which was started last year, has since been completed and the construction of the Home is scheduled to start this year.

185. The in-service training programme will be reviewed not only to provide social work education for the execution of the traditional services but also to meet emerging needs in social work contribution within the context of national development.

186. Assistance will continue to be given to dependants of detainees.

MINISTRY OF CULTURE, YOUTH AND SPORTS

GENERAL

187. In 1967, this Ministry was able to play its role more effectively on the ground level because of the increase in the number of the Ministry's staff and officers both at State and District levels.

188. The Ministry carried out works on the continuation projects such as the Youth Centre at Kampong Pandan, the National Youth Leadership Centre at Kuala Kubu Bharu and the Muzium Negara. It also implemented two new projects under the 1st Malaysian Development Plan, viz. the formation of the National Youth Pioneer Corps and the construction of Multi-Purpose State Centres.

189. Since its inception in 1966, the National Youth Pioneer Corps has a total of 462 trainees undergoing training courses in agriculture, tailoring, carpentary, building construction and repair works on machines, radio and television. Out of the 462 trainees, 361 are following specialised courses while 101 are following basic training courses for a period of 2 months. In 1968, about 800 new trainees will be recruited and it is hoped that by the end of the year the Pioneer Corps will have approximately 1,000 youths doing the courses.

190. At the end of 1967, planning for the construction of Multi-Purpose State Centres was completed and the first Centre will be built in Perlis in the early part of 1968. With this Multi-Purpose State Centre, this Ministry will be able to hold training courses for the purpose of promoting cultural, youth and sports activities.

CULTURE

191. In 1967, the Ministry held several cultural shows both for the purpose of celebrating national functions and for the public. This Ministry helped to make the Festival celebrating Malaysia's Tenth Year of Independence a success.

192. The Ministry continued to hold dance, music and art courses for the public. Besides holding such courses, this Ministry organised competitions. In 1967, the dance competition was restricted only to Kuala Lumpur area but in 1968 the competition will be held in all the States of Malaysia.

193. With the co-operation of TV Malaysia, this Ministry has produced a TV programme in the form of "Dances of Malaysia". This Ministry continues to play its part in giving assistance to and co-ordinating cultural bodies with the purpose of promoting culture.

YOUTH

194. In 1967, there was an increase in the number of youth clubs.

195. This Ministry continues to provide courses for the youths. Leadership courses were held and activity instructors were made available to organise and carry out the courses.

196. A total of 49 courses were held in 1967 at the National Youth Leader, ship Training Centre, Kuala Kubu Bharu, and were attended by 801 youth leaders. These included a long-term course for Domestic Science. For 1968 more intensive courses have been planned with the syllabus orientated towards development.

197. During the year under review, this Ministry, with the co-operation of Radio Malaysia, produced a Radio programme "Youth on the March" which is still being broadcast. The Ministry also produced the same programme "Youth on the March" on TV Malaysia. For 1968 the Ministry plans to produce a film on "Youth Services in Malaysia".

198. This Ministry continues to co-ordinate youth work and provides assistance and services to the youths.

Sports

199. In 1967, the Ministry continued to render assistance to national sports organisations and other sports bodies to carry out their respective programmes.

200. Malaysia participated in the SEAP Games held in 1967 but did not do as well as on previous occasions. Efforts have been taken by this Ministry to improve the standard of sports in Malaysia. In the same year, a Sports Medicine unit was formed in the Ministry. The aim of this unit is to carry out research on how to improve and promote the standard of sports. With the establishment of this unit, it has been possible to hold a "high altitude test" at Cameron Highlands for the purpose of testing and acclimatizing sportsmen to climatic conditions different from that prevalent in the country.

201. The sports highlight in the year 1967 was focussed on Malaysia's success in winning the Thomas Cup Badminton Tournament.

National Museum

202. The number of visitors to the National Museum during 1967 was 1,220,404, the highest on record.

203. Six major temporary exhibitions were mounted in the Central Hall of the Museum. The most important one was the Pameran 10 Tahun Merdeka—History and Constitution.

204. The gallery on the second floor which displays Natural History was officially opened in February, 1968. Preparatory work was carried out in another gallery on the same floor. This gallery will display objects on the economy and technology of Malaysia.

205. Close relationship continued to be maintained with the University of Malaya, the Institute of Medical Research and other Scientific Institutions which have allowed members of their staff to be Hon. Curators of the Museum. Relationships with overseas institutions are also continuing and the Museum has arrangements with 99 Institutions for exchange of publications.

MINISTRY OF LOCAL GOVERNMENT AND HOUSING

LOCAL GOVERNMENT

206. The report of the Royal Commission of Enquiry appointed towards the later part of 1965 to investigate into the workings of Local Authorities is being anxiously awaited by both the Government and the public. It is hoped that the findings and recommendations of the Commission, when accepted by the Government, would go a long way towards not only improving the quality and efficiency of Local Government administration but also enabling these authorities to play a more meaningful role in Malaysian democratic society.

DEVELOPMENT AND MINOR WORKS IN LOCAL AUTHORITIES (INCLUDING LOCAL COUNCIL AREAS)

207. The Federal Government continued to assist in the development of Local Authority areas by allocating grants for development projects for general improvement. These projects took the form of minor roads and bridges, drains and culverts, installation and extension of electricity supplies, markets and stalls, improvement of public health facilities, recreational facilities, community halls or centres, and other miscellaneous works.

208. No major projects were undertaken during the period under review, since most of the grants were for works not exceeding $10,000 in value. But the total allocations issued in 1967 amounted to a substantial sum of $640,242. The responsibility for the development of local authorities lies mainly with the respective State Governments but it is hoped that the provisions from Federal funds allocated through the Ministry of Local Government and Housing contributed in no small measure towards the development of Local Authority areas.

HOUSING

209. Progress on low cost housing during the second year of the Malaysia Plan, i.e., 1967, has been satisfactory. During this period, a total of 1,697 units were completed under direct Federal financing. In terms of money expended, a sum of nearly $10 million out of a provision of $17 million was spent. It has to be mentioned that it is inevitable that the number of units in the first two years will be less than the later part of the Plan period as there is always a time lag between planning, implementation and completion of schemes. Furthermore, many multi-storey schemes will be constructed in the latter part of the Plan period (1968-1970) and the bulk of the provision earmarked for the 5-year period will also be expended during this period.

210. As stated in the previous year's address, the bulk of low cost housing programme is centered in Kuala Lumpur and in the big towns. In the Federal Capital, during 1967, the scheme at Bukit Bungsar (1st Phase) of 80 units was completed while the schemes at Shaw Road (808 units), Tun Tan Cheng Lok Mansion (Phase IV) (400 units), Circular Road (3,009 units), Wardieburn Estate (1st Phase) (1,130 units) and at Cheras Road (640 units) are in various

stages of construction. Planning work has also been carried out with vigour in the following schemes:

(i) Cheras (Phase II, III and IV—2,090 units).

(ii) Sentul (1,088 units).

(iii) Wardieburn (2nd Phase—256 units).

(iv) Bungsar (960 units).

(v) Peel Road (2,768 units).

(vi) San Peng Road (272 units).

To meet future needs, the Ministry is acquiring 806 acres of land at Seaport Estate near Kuala Lumpur. The Federal Capital has also launched its staff housing scheme comprising 84 semi-detached and 120 terrace houses at Gombak. This scheme has already been completed and will be sold to the staff on easy payment terms. The whole scheme will provide a total of 419 housing units for the members of the staff.

211. Penang has also a sizeable low cost housing programme. A number of approved schemes in the State are already under construction, viz., the scheme at the industrial estates at Mak Mandin (240 units—4 storey flats), at Chain Ferry Road (672 units—4 storey flats), Ayer Itam (Phase IV—one 16 storey block of 448 flats) and Noordin Street Ghaut (one 17 storey block of 398 units). Another scheme under construction is at Rifle Range Road. This is the 2nd pilot project using industrial building techniques and will cost over $20 million. The entire scheme is scheduled to be completed by early 1970. The schemes at Mak Mandin and Chain Ferry Road are intended to cater for the workers at the industrial estates at Mak Mandin and also for the squatters affected by the new trunk road. The remaining provision for low cost housing will be spread among smaller towns and districts in the country.

212. To supplement, but not to supplant, the existing programme in the States, this Ministry has launched a Crash Programme of 32 to 50 units per scheme in every town where there is as yet no low cost housing scheme. This is a bold undertaking considering that this Ministry is very short of staff, particularly in the technical grades. This Ministry will nevertheless make every effort to implement this Crash Programme in the shortest possible period. The Crash Programme is expected to yield approximately 4,000 units of terrace brick houses this year (1968). This undertaking is also in the nature of an experiment, in that it will provide useful information for future planning and the establishment of a Central Authority for Housing and Development.

213. In the last address, it was mentioned that the Ministry was looking into the proposal to create a Central Housing and Development Authority which should incorporate features that would result in the private sector playing a role to finance public housing and development, particularly urban renewal. To do this, the Minister made a study tour of America to see for himself how the private sector could play a role in the public housing programme. As a result of this visit, this Ministry requested for two or three experts in the field of home-financing with a view to conducting a feasibility survey on the establishment of

Savings and Loans Associations and the like as a measure for mobilising domestic capital for home and development financing. The experts have been in this country in late April to conduct their survey and the Government is now studying their report.

Town and Country Planning

214. Marked progress has been and is being made by the Department of Town and Country Planning in all the various aspects of its work the planning of the urban, rural and regional development of the country.

215. The most urgent task on hand in the Department is to assist in the implementation of the low-cost housing Crash Programme in the country in fulfilment of the Government's objective that there shall be a low-cost housing scheme in every town in the country. There is the tremendous task of selecting and investigating the most suitable sites for such schemes, and of site planning that ensures public utilities and amenities are provided in accordance with the basic concept of neighbourhood planning. It is no small effort that the Department has, in 3 months, planned and investigated a total of 127 schemes in the country.

216. Other public housing projects comprehensively planned by the Department include the Seaport Estate and Wardieburn Estate schemes. In the latter scheme, the first Phase of development comprising 1,130 units of flatted development, 260 units of terrace housing and an industrial estate has started.

217. In the sphere of rural development, the Department has planned the village settlements in 3 major Federal Land Development Authority schemes in the past months, i.e., Bukit Ramun in Johore, Bukit Puchong and Bukit Mendi in Pahang. The Department has employed its trained skill and experience expertly in providing for the general well-being of rural communities to ensure that the basic amenities of urban living, comfort and convenience are not sacrificed in the life of rural communities.

218. Regional planning is a very important aspect of Town Planning. It aims at population distribution to ensure that the best advantages are taken of opportunities for employment, the provision of amenities commensurate with each village and town and the prevention of migration from the rural areas to towns causing congestion and overcrowding with subsequent loss of amenities. On the other hand, amenities and employment opportunities in the rural areas must be safeguarded. Regional planning therefore, strikes a balance between rural and urban living. On a regional scale, the Department has continued in the important role of guiding development in the Kuala Lumpur and Klang Valley Region and the State Department of Kelantan in Kota Bharu has completed a regional settlement pattern plan for Kelantan and Trengganu and a zoning plan for Kota Bharu Town.

219. In the field of urban planning, the Department assisted the Board of Inquiry hearing objections to the Kuala Lumpur Draft Town Plan. No doubt the Board would keep in mind the public's reaction to the Plan and the need for forward planning to see that the capital city would take its place as one of the most modern and beautiful cities in the world.

220. The Department has continued to provide planning services to the University of Malaya. Recently it assisted in conducting a traffic survey of the Campus and has now published a report on the survey. This will eventually form a part of the University planning.

221. Finally, the past year has been a significant year for the Department especially for the States of Penang, Perak and Johore where the State Departments have acquired the services of Assistant State Planning Officers and thereby expanding both in the scope of their work and responsibilities.

Inspectorate of Fire Services

222. The Federal Inspectorate of Fire Services has continued to advise State and other Fire Authorities on matters connected with their fire services so that a standard in keeping with the needs of the country is constantly maintained and fire losses kept to a minimum. A comprehensive survey on fire service training was carried out and the various Authorities advised on measures to be taken for further improvements in this direction. It is expected that this will result in better co-ordination and more effective action in the extinction of fires.

223. The Central Fire Training School which is maintained by the Federal Government also continued to play its part in advancing the efficiency of the service. A total of 11 Courses were held at the School in 1967, with 229 students from the various fire services throughout Malaysia, attending. Courses included not only fire-fighting but also fire prevention.

224. To ensure that Federal Government buildings and other properties are adequately protected against fire, the Inspectorate of Fire Services carried out 911 fire prevention inspections in 1967, and serviced and maintained more than 13,000 items of fire-fighting equipment of various types. The department also made recommendations on the planning of fire protection measures for new buildings.

The Federal Capital of Kuala Lumpur

225. Considerable development took place both in the public and private sectors resulting in the increase of the annual value of properties from $72,282,305 on 1st January, 1967, to $81,919,442 on 31st December, 1967. This figure does not include the annual value of properties exempted under Article 156 of the Federal Constitution amounting to $28,572,628.

226. A draft Town Plan is under active consideration. This, when ready and officially approved by the Minister, will replace the existing Approved Town Plan which was gazetted in 1939.

227. By the passing of the Control of Rent Act No. 56 of 1966 which came into effect on 1st January, 1967, the Commissioner of the Federal Capital was given the responsibility of administering the provisions of the Act within the Federal Capital area for and on behalf of the Ministry of Local Government and Housing.

228. The revised traffic circulation in the Central Area—the "Green Wave" System—was introduced in January this year. It is designed to improve the traffic flow in the limited network of roads in the Central Area. This System is now working satisfactorily. All arterial roads radiating from the Central Area of the Federal Capital have been widened and, at present, works are still in hand to widen the following roads:

(1) Jalan Pahang: for traffic to the East Coast,

(2) Jalan Klang, Jalan Bungsar and Jalan Travers: for traffic to Petaling Jaya and Port Swettenham,

(3) Jalan Ampang.

229. Steps are now being taken to construct a new road from Jalan Parlimen to Jalan Ipoh in order to ease the traffic flow in Jalan Tuanku Abdul Rahman.

230. The cost of the above works will be approximately $3½ million.

231. Considerable work is being undertaken to provide proper drainage to abate the general flooding in the Federal Capital.

232. The sewering of the Pudu area has virtually been completed and buildings are now being connected on to the public sewer. When this is completed approximately 200,000 of the population would have been served with water-borne sanitation.

233. The street lighting in the Central Area has been considerably improved. This is in keeping with the policy of the Pesurohjaya to improve the street lighting in Kuala Lumpur to make this Federal Capital a more attractive city.

234. An experiment is in progress in Kuala Lumpur to house hawkers in two emporia—one at Jalan Raja Bot and another at Jalan Sekolah. The cost of these two emporia is $1.3 million.

235. If these prove successful, further emporia will be established with a view to overcoming the hawker problems in Kuala Lumpur.

236. The Commissioner of the Federal Capital continues to provide Fire Services for the protection of life and property in Kuala Lumpur.

MINISTRY OF WORKS, POSTS AND TELECOMMUNICATIONS

237. A major change which took place in the Ministry of Works, Posts and Telecommunications towards the end of 1967 was the re-organisation of the Posts and Telecommunications Department, Borneo Region. Before 1st January, 1968, there was a combined Posts and Telecommunications Department for the Borneo Region. As the Department was expanding and work became more complex, it was decided that officers of the Department should specialise and that there should be separate Postal and Telecommunications Departments in Sabah and Sarawak. The re-organisation is now complete and each Head of Department is responsible direct to his respective Head in Kuala Lumpur, i.e., the Director-General of Telecommunications and Postmaster-General.

238. At present, there are no post office savings bank facilities in Sabah. It has been decided to introduce this service and Sabah officers are being trained to carry out the work. In addition, a study of the postal delivery system in both Sabah and Sarawak is being carried out. At present, postal deliveries are restricted to the town areas only.

239. Towards the latter part of 1967, three new Acts, the Architects Act, the Engineers Act and the Surveyors Act, were enacted to enable Boards of Engineers, Architects and Surveyors to be formed to determine the code of conduct of Engineers, Architects and Surveyors and also the scale of fees. Previously, there was only the Architects Ordinance and Engineers as well as Surveyors who wish to practise must have themselves registered under the provision of the Architects Ordinance. This was an anomaly and the Acts mentioned above were introduced to remedy the shortcoming.

240. A comparatively new feature in the use of roads is in respect of the use of roads designed for light traffic by heavy lorries especially those carrying timber and iron-ore. It is now the Government's policy to allow heavy lorries to use such roads provided they are prepared to pay for the abnormal maintenance of the roads.

Public Works

241. A National Transport Study in which the Highway Planning Unit of the Headquarters of the Public Works Department played an important role commenced in 1967. It is expected to be completed in the middle of this year.

242. The Muar and Batu Pahat Bridges were completed and officially opened in 1967. With their completion, the ferry service across the Muar and Batu Pahat Rivers ceased to operate. Vehicles making use of the bridges are required to pay toll.

243. At the end of 1967, work on the construction of a road-over-rail bridge commenced in Bukit Tengah, Seberang Prai. Included in this project is the construction of a roundabout to replace the existing crossroad in Bukit Tengah Town. When this bridge is completed traffic using this road will no longer be required to stop when trains pass through. In addition, it is expected that, with the completion of the roundabout in Bukit Tengah town, the flow of traffic will be smooth and safe.

244. Works on the improvement of the Kuantan-Maran road from the 36 to 48 milestones was completed in 1967. During this year, similar work will be undertaken at the stretch of road from the 41¼ to 48 milestones. In addition, improvements will also be made at the stretch of road from the 64 to the 66 milestones Temerloh-Maran road.

245. In 1967, approximately $26,000,000 were expended for the development of roads in West Malaysia. In the field of maintenance more than $14,000,000 were expended.

246. In the State of Sarawak, considerable progress has been achieved in the construction and improvement of trunk roads connecting the First, Second and Third Divisions. Except for a small section in the First Division which will be opened to traffic very soon, there is now a through connection by road from

Sematan in the First Division to Sibu in the Third Division. The construction of the trunk road between Bintulu and Miri in the Fourth Division will continue and there is also provision for constructing a proper road near the coast between Miri and the Brunei Border.

247. The new trunk roads in Sarawak will open up large tracks of land in the Fourth Division for timber and agriculture.

248. In Sabah, work connected with the East-West Road linking Ranau in the West to Sandakan in the East will continue to be carried out. The construction of part of the road will be carried out with the assistance of the Australian Government. This road will provide access to the interior region of the State and will provide road connection between East and West Sabah. Improvements of the roads in Sabah will also be continued.

249. Every effort was made during the past year to provide fully treated water to as many people as possible within the financial ability of the Government.

250. New supplies were commissioned in Pantai Remis and Dindings in Perak. Jerantut in Pahang, Ayer Kroh in Malacca and Muar in Johore.

251. Three Federal Land Development Schemes were also given treated water supplies while 16 others were supplied with partially treated piped water supply as temporary measures pending the completion of their proper water supply schemes.

252. Pipeline extensions continue to be constructed to reach out from existing supplies all over the country to serve rural areas at Kuala Ketil, Merbau Pulas and Titi Karang in Kedah, Tanjong Tualang in Perak, Gambang and Gali in Pahang, Kampong Ladang, Kampong Kuala, Tanjong Bidara, Kampong Solok, Pengkalan Balak, Kuala Tinggi and Telok Berembang in Malacca, Kampong Gombang, Kampong Bharu Melayu Lenga, Kampong Sentosa and Sri Gading in Johore, and Kampong Kerjasama, Kampong Pasir Semenyik and Kampong Batu Tiga in Selangor.

253. It is estimated that 280,000 additional people have benefitted from the Government's water supply programmes during the year. To make it easier for more people to enjoy the benefits of wholesome water supplies, the State Governments of Kedah and Pahang have made financial arrangements whereby people in the rural areas can repay the capital cost of their private water connections in small monthly instalments and the State Government of Selangor has continued to provide standpipes in areas where the people cannot afford private water connections.

254. During the year 1967, the Mechanical Branch of the Public Works Department in West Malaysia provided maintenance and repair services for all mechanical plant and equipment operated by the Department as well as those operated by other Government and quasi-Government Departments. Besides the above physical work, the Branch was also called upon during the year to provide professional engineering advice to numerous Government Departments and also to undertake design service for the installation of air conditioning, lift

installations, pumping installations and other mechanical installations to Government and quasi-Government buildings for which funds are provided from Federal and State sources. In addition, the Branch also undertook to prepare specifications and relevant tender documents for calling central tenders to purchase vehicles and other mechanical equipment as directed by the Federal Treasury. For the first time the Branch was also entrusted by the Treasury with the work of preparing specifications and suitable tender documents for calling international tenders within the context of foreign loan to procure heavy earth-moving plant and vehicles required by the Public Works Department, the Drainage and Irrigation Department and the Federal Land Development Authority for the implementation of the 1st Malaysia Plan. As in previous years, the Branch was also made responsible for preparing. executing and administering the recurrent annual contracts for the supply of petrol, oil and lubricant, mechanical spare parts, and air-conditioning service and maintenance.

255. The physical turnover of work recorded in all the Mechanical Workshops of the Public Works Department amounted to approximately $19,000,000 during the year.

256. As a result of better facilities now available at the Federal Workshops, Kuala Lumpur and of systematic training programmes, training courses are held during the year for the benefit of trainees from several Government and quasi-Government Departments and military personnel. As in the previous year, practical training courses for the undergraduates of the University of Malaya and Technical College are also organised in the various Workshops.

257. The Mechanical Branch continues to meet the ever-increasing demand for quarry products required to maintain the nation's existing roads and to build new ones. The output from the central quarries was higher than that of 1966 and this is due to improvements and minor expansions in the quarries and to better organisational and operational methods. The output in 1967 was 1,586,371 tons. The first phase of the Bukit Jong Central Quarry in Trengganu has been completed and work on the second phase will commence soon. Programme to develop quarries in other areas was also drawn up and it is anticipated that design work will commence in 1968.

Postal Services

258. In 1967, six new offices were completed and opened for business, viz. at Kuala Trengganu, Kuala Perlis, Kapar, Kelang Utara, Ulu Tiram and Sungei Patani. Work on another two Post Offices at Jinjang, Selangor, and the Police Cantonment at Tanjong Rambutan, Perak, is in progress.

259. 28 Postal Agencies were also established in various parts of the country in 1967 and 2 Mobile Post Offices were put into operation. 59 wayside posting boxes were installed in the course of the year. These amenities served the rural areas mainly.

260. For 1968 the Postal Services Department has planned to start construction work on new Post Offices at Lanchang in Pahang, Yan in Kedah, Tumpat and Temangan in Kelantan, Chaah and Kota Tinggi in Johore, Mak Mandin in

Butterworth, Penang, Salak South, Batu Arang, Sentul and Jalan Pantai Bharu, Kuala Lumpur in Selangor, and Seremban and Port Dickson in Negri Sembilan. In addition, it will construct a mail sorting office in Butterworth.

261. 30 new Postal Agencies will also be opened in various parts of the country and 4 Mobile Post Offices put into operation to serve the rural areas.

262. Progress has also been made in postal services in Sabah and Sarawak as follows:

(i) In the State of Sabah—

(*a*) Construction of a new Post Office at Ranau which commenced in October 1967 is expected to be completed early in 1968.

(*b*) 8 Postal Agencies were established in 1967.

(*c*) 70 Private letter boxes and letter posting boxes were installed in selected areas for the convenience of the public.

(*d*) Delivery by postmen has been improved. House to house deliveries of letters were introduced to six towns. Express delivery was established at all principal Post Offices. House to house delivery of non-dutiable parcels was introduced at Kota Kinabalu. Direct air and surface mails were introduced between Kota Kinabalu and various overseas destinations, and Telegraph Money Order service was introduced with West Malaysia and Singapore.

(ii) In the State of Sarawak—

(*a*) New Post Office buildings at Lundu and Lawas were completed and occupied in 1967.

(*b*) Four Postal Agencies were established:

2 in the First Division and 1 each in the Third and Fourth Divisions.

(*c*) Plans are underway to erect, during 1968, 3 new Post Offices for Saratok in the Second Division, Dulat in the Third Division and Bekenu (Sibuti) in the Fourth Division.

TELECOMMUNICATIONS

263. The growth in the demand for telephone service is ever on the increase each year. The rapid economic growth of the country, particularly the development of industries and housing estates, has given rise to an increased demand for telephone service everywhere. The increased demand is being met in the best possible manner within the financial resources available. During 1967, no less than $5.5 million was spent on new telephone subscribers plant in order to meet this demand.

264. Allied with this development, steps are also being taken to modernise and improve the telecommunication services in areas where such services are poor. Major improvements are being made to the exchange and the interconnecting telephone and telegraph links.

265. Under the First Malaysia Plan, emphasis has been given to the development of the telecommunication services in the East Coast States of West Malaysia. Work has started on a high capacity microwave bearer from Kuala Lumpur to Kota Bharu to carry both multi-channel telephone and television. Simultaneously, all the major exchanges along the East Coast are being converted from manual to automatic working, using modern Crossbar Exchange equipment. These projects are scheduled for completion before 1970, when the facilities and the quality of the telecommunication network in the East Coast will be at par with those available now in the West Coast of West Malaysia.

266. With regard to the telecommunication services in East Malaysia, a microwave troposcatter system to span the sea between Kuching and Kuala Lumpur has been planned. The work has commenced and the whole project is expected to be completed in 1969. With the completion of the project there will be first-class communications between West Malaysia and Sarawak. The system will also enable Sarawak to obtain good telecommunications with Sabah via the troposcatter to West Malaysia and then to Sabah via the SEACOM cable. In addition, internal microwave communications are also being planned to connect Sarawak with Sabah.

267. An order has been placed for a 5,000 line exchange using the latest crossbar equipment for Kota Kinabalu and a 3,000 line exchange using similar equipment for Sibu. A total of 18 other smaller automatic exchanges totalling 1,420 lines have also been ordered. The Federal Government will be spending a total of approximately $15 million in 1968 for the expansion of the telecommunication services in East Malaysia.

268. In the past year, Malaysia's overseas telecommunication services had passed two very important milestones. One was the completion in Kuala Lumpur of the first Intercontinental Automatic Telephone Switching Centre in South-East Asia. This Switching Centre is in conformity with the World Plan for automatic telephone working. It enables telephone operators in Malaysia to dial directly to subscribers in Europe, North America, Australia, Japan and Hong Kong. The next step will be to provide for direct subscriber dialling from Malaysia to subscribers in other parts of the world.

269. The second milestone was passed when the International Semi-Automatic Telegraph Relay Centre was commissioned in Kuala Lumpur in November 1967. This Relay Centre has speeded up international telegraph traffic to and from the various telegraph centres like Kuala Lumpur, Penang, Ipoh, Kuching and Kota Kinabalu.

MINISTRY OF HEALTH

270. In both the preventive and curative fields of the Medical and Health Services, a steady progress has been made.

271. The general health of the nation continues to improve with the continuous expansion and improvement of the Medical and Health Services. The Government is not only concerned with reducing the number of deaths

and the incidence of disease but also with the attainment and the maintenance of optimum health of the population.

272. Malaysia was free of major infectious diseases in 1967. The death rate dropped from 7.9 in 1965 to 7.6 in 1966 per one thousand population compared with 12.4 in 1957. The infant mortality rate dropped from 78 per thousand live births in 1957 to a low level of 50 per thousand live births in 1965.

Rural Health

273. The policy of the Government continues to place greater emphasis on the expansion and improvement of the health services for the rural people with the objective of further improving their health and consequently the attainment of a higher socio-economic status. There were 39 main health centres, 139 health sub-centres and 703 midwives' clinics in operation by the end of 1967. In addition, there were 338 static dispensaries and 192 travelling and riverine dispensaries to cover the remoter areas. Another 18 health sub-centres will be completed in 1968 whilst the construction of 18 more will be started in the same year. Seventy-seven midwives' clinics will be completed in 1968 and the construction of another 105 will commence during the year.

274. In these health centres, provisions are available for curative medicine as well as preventive facilities such as dental care, infant, child and mother care, immunisation against certain preventable diseases, health education and nutrition programmes and specific measures directed towards the improvement of environmental health.

275. In Sabah and Sarawak the Rural Health Improvement Schemes have also been expanded in keeping with the policy to intensify preventive health activities in the rural areas through programmes similar to those in West Malaysia.

276. The response by the people is most encouraging as shown by the increased number of births attended by trained midwives which in 1960 was 48,083, and in 1966, 68,105. Similarly, an increased number of people are making use of the medical and health facilities in hospitals and health centres as borne out by attendance which was 2,249,816 in 1963 compared with 2,432,261 in 1966.

School Health

277. The health of school children is considered to be of the utmost importance and a joint School Health Committee was inaugurated in 1967 in conjunction with the Ministry of Education to examine the school health programme in existence in the country in all its aspects, such as prevention of diseases and accidents, medical care and follow up services, health education and the health environment of school children. This Committee will study projects so far implemented to improve the nutritional standard of these children. The work of various agencies such as Medical, Social and Welfare Associations involved in the promotion of health of school children will also be co-ordinated. Ultimately, it is expected that an effective school health service would be developed.

Health Education

278. The health education programme is proceeding satisfactorily not only through the recognised media but also through courses and seminars directed towards the orientation of all medical and health personnel in applied health education activities in daily routine duties. As more and more supervisory officers for health education practice become available, the programme will be enlarged in coverage and in intensity, particularly among the rural population. Particular emphasis is being placed on the health educational aspect of the Malaria Eradication Programme so that the population can be prepared for their role in the programme.

Malaria

279. West Malaysia moved into a country-wide malaria eradication programme in the later part of 1967. This programme has been planned to cover a period of at least 10 years at an estimated total cost of about $85 million. In the implementation of this project it is envisaged that the staff of the health service and the present malarial control service would be used with a view to integrating the eradication programme with the existing health services at the very out-set so that the Ministry would have trained and competent personnel at all levels for this programme. Funds provided for malaria control work will supplement the provision made for malaria eradication and it will be diverted progressively to eradication as the programme expands. The assistance of government departments as well as the co-operation of the public are necessary to make this venture a success.

280. The initial zone of operation is the northern States where a preparatory phase has begun in Perlis, the Kubang Pasu and Langkawi Districts of Kedah and in Penang Island, covering a total population of 400,000 people. These localities will get proper and adequate spraying treatment this year, and another specific area will then move into a preparatory phase. This gradual process will go on until the whole of West Malaysia has been completely treated. It is anticipated that, by 1978, the maintenance phase will be reached when malaria will be prevented from emerging once again.

281. In Sarawak, following the end of Confrontation, eradication activities were intensified along the common border of Sarawak and Kalimantan Indonesia resulting in a considerable reduction of malaria cases in these areas. In 1968, an increased spraying coverage, particularly in the border areas, is planned in order to accelerate progress towards eradication. The Malaria Eradication activities in Sarawak, in 1968, are expected to cost $810,000.

Tuberculosis

282. The National Tuberculosis Control Programme, which was launched in 1961 to eliminate tuberculosis as a public health problem, is now fully operational, and substantial progress continues to be achieved. Since the commencement of the campaign, a total of 1,500 medical, para-medical and health staff have been trained in the various aspects of the control programme. Up to date, more than 1.6 million children have been vaccinated with B.C.G. of whom over 600,000 are new-born babies. In the Mass Case-finding Drive,

1.7 million adults have been X-rayed, yielding more than 70,000 suspects requiring further investigation to establish the diagnosis of tuberculosis. Of those who responded to recall, about one-quarter failed to complete the full investigation required.

283. In Sarawak, the tuberculosis control project has moved from the urban to the rural areas. Staff Training was carried out during 1967 as the methods used in urban areas had to be modified to suit the rural environment.

Leprosy

284. In the control of leprosy, the emphasis is now on early diagnosis and ambulatory treatment of cases which are non-infectious; hospitalisation of leprosy cases is kept to the minimum. Skin Clinics are being established for out-door follow-up treatment of non-infectious cases. Towards this end, 150 medical officers and medical officers of health have already been given intensive training locally. When the Leprosy Control Programme is put into effect the total number of in-patients in the leprosarium will reduce gradually year by year, thereby resulting in considerable savings of public funds. At the same time, the unfortunate patients will not become victims of public prejudice which accompanies hospitalization of such cases.

Other Communicable Diseases

285. The control of filariasis in the States of Kedah, Penang, Perak, Pahang and Johore is progressing satisfactorily. Seven teams are now operating in these States. The co-operation of the people, particularly in taking the complete course of treatment regularly, is essential before the disease can be brought to a still lower level.

286. Yaws has been practically eliminated from most of the States and is now only found in the border areas where sporadic foci of infection are still present.

287. The incidence of typhoid fever has decreased since 1965, from 15.10 per one hundred thousand population in that year to 11.4. The preventive measures taken in all areas, particularly those affected by the floods, have contributed to this result. A high percentage of cases is still found in the rural areas where there is inadequate supply of safe water.

288. The incidence of diphtheria has dropped from 18.4 in 1965 to 11.7 in 1966 per one hundred thousand population. This is mainly due to the active and persistent immunisation campaigns carried out by the Ministry using triple antigen on all children who attended clinics and health centres.

289. Poliomyelities is not a serious health problem in this country. Its incidence which was 4.97 per one hundred thousand population in 1965 has declined to 1.2 in 1966.

290. No case of smallpox was reported in 1967. Compulsory vaccination of infants and children against smallpox continues. The percentage coverage of smallpox vaccination among the infant and children population is around

80%, thus maintaining a satisfactory level of immunity in the population. The entry of smallpox into Malaysia has been prevented through strict controls at all points of entry into the country. International travellers coming into Malaysia are required to possess valid certificates of vaccination.

Hospital Services

291. Facilities for patient care continue to improve with the renovation and extension of the existing facilities. In addition, the programme of building new hospitals has been pursued as planned. The Teaching Hospital at Petaling Jaya is now providing services to the public as well as clinical training to medical students. At the General Hospital, Kuala Lumpur, the new Radiotherapy Department, with its own ward accommodation of 100 beds, is being commissioned while the commissioning of 516 north ward block will commence shortly. Work on the next stage of the New General Hospital, Kuala Lumpur, is progressing as planned. The New General Hospital, Seremban, is expected to be completed before the end of the year. The building of the rural hospital at Changkat Melintang has been delayed but it is expected that the plans will be ready before the end of this year. All these improvements will ease overcrowding existing in hospitals at present.

292. Further improvement and expansion of the Neuro-Surgical Unit at Kuala Lumpur will be effected when funds are made available by the Neuro-Surgical Foundation of Malaysia which proposes to meet part of the capital cost estimated at $7 million of expanding this institution.

Sabah and Sarawak

293. In Sabah, the development programme is progressing satisfactorily. Two dental centres for area health units of Kudat and Keningau will be built soon. District health centres for Kudat, Beaufort and Tenam and some 20 village group sub-centres and rural dispensaries are planned to be constructed this year. Progress in the construction of a new Cottage Hospital at Semporna is satisfactory and work is to be completed within this year. The building of Ranau Hospital with living quarters, which commenced last year to enable the doctor and ancillary staff to be posted pending work on the hospital proper, is progressing as scheduled and the actual building of the hospital proper is expected to commence this year. Further phased extensions to Main Hospitals, Wards, Nurses Hostels, Central Medical Stores and funds for the purchase of Ambulances, Mobile Dispensaries and Boats for Rural Health work are some of the many projects being implemented.

294. In Sarawak, some 15 health sub-centres are under construction. A new dental clinic at Sibu was opened in 1967. New hospitals at Lundu and Marudi are already providing services. A new hospital at Lawas is under construction. A provision of $6,884,684 has been made in 1968 to complete the first phase of the new General Hospital, Sarawak. Other projects such as static dispensaries and travelling dispensaries, and the expansion of maternity unit at Sibu are some of the many projects being provided within the provisions available.

STAFF SITUATION

295. The staffing situation regarding doctors has improved recently with a substantial number of local doctors joining the Government service. All the posts in the Ministry's present establishment are filled up. However, there is still a shortage of qualified dentists and pharmacists not only in the Government service but in the private sector as well. To alleviate these shortages, measures will be taken to increase the intake into the University of Singapore and filling up of all places at overseas universities made available under the Colombo Plan. The Ministry is also taking steps to amend the Registration of Dentists Ordinance on the same line as that of the Medical Registration Ordinance so as to permit registration of Malaysians with foreign qualifications after fulfilling certain conditions.

296. In addition active consideration is being given to the establishment of a Dental Faculty at the University of Malaya so that there will be a permanent source of supply of qualified dentists in the country. The Government is also contemplating setting up a School of Pharmacy at the University of Malaya in order to meet the demand for qualified pharmacists.

TRAINING

297. The training for all categories of staff has been vigorously pursued. The number of undergraduates holding government scholarships or bursaries is as follows: Medicine—290; Dentistry—15; and Pharmacy—8. In addition, a total number of 40 doctors, 4 dental surgeons and 1 pharmaceutical chemist have been sent abroad in 1967 on WHO and foreign government scholarships.

298. The training of para-medical staff is making satisfactory progress and, during the year 1967, a training programme for 41 junior laboratory assistants was instituted.

299. To overcome the shortage of nurses in mental nursing, proposals are in hand to train more of such nurses in the United Kingdom.

300. Post-graduate training leading to higher qualifications with regard to doctors and dental surgeons is also satisfactory although the response to specialities like Pathology and Psychiatry is still poor. The training of supporting staff to man the specialist units in all institutions is also undertaken. A total of 30 para-medical staff has been sent overseas in 1967 with the help of WHO and others.

301. Local courses have been organised during the year to cover special subjects such as leprosy, rural health, nursing administration, malaria eradication, health education and family planning for doctors and para-medical staff. With better trained staff, the efficiency of the service will be enhanced.

302. In Sarawak, in 1967, full recognition was extended by the General Nursing Council of England and Wales to the Kuching Nurses' Training School. In the past, student nurses had to be sent overseas to obtain the State Registered Nurse certificate but this could now be obtained in Kuching.

Research

303. The Institute for Medical Research is now participating actively not only in local tropical disease research but also in the organisation of South East Asia Ministry of Education Secretariat. In the Secretariat, a wide co-ordination of research activities in tropical medicine is being arranged with countries such as Indonesia, Thailand, Philippines, Vietnam, Laos and Singapore.

304. Further development expansion was carried out in I.M.R. in 1967 in terms of research units and scientists so that the Research Institute is now gradually regaining its status. Research will continue on the subjects of malaria, filariasis, worms and diseases of the heart, lungs and mouth. An important research subject is being planned for the detailed study of the health status of the rural people with assistance from many willing sources. In addition to research, the I.M.R. has also training programmes for laboratory assistants and junior laboratory assistants.

Blood Bank

305. The Blood Bank and Blood Transfusion Service throughout the country is being thoroughly reorganised. A National Council has been formed to re-organise and co-ordinate the activities of the voluntary organisations at the State and District levels to improve and expand the service.

Dental

306. Plans are in hand for new dental clinics to be built in Malacca, Kulim, Kuala Trengganu and Kuala Lumpur. At every health centre completed in 1968, dental services will be provided. The Dental Nurses Training School in Penang provides training for not only candidates from West Malaysia, Sarawak, and Sabah, but also for candidates from friendly countries. At the end of 1967, there were 103 student dental nurses; 67 from West Malaysia, 23 from Sarawak, 4 from Sabah, 5 from Nigeria, 2 from Hongkong and 2 from South Vietnam.

307. In Sarawak, a new dental centre at Sibu was opened in 1967. In addition to the 21 existing schools, 19 new dental clinics in Sarawak's primary schools will be opened in 1968.

308. After the launching of "Operation Goodwill" (Gerakan Mesra) the relation between the staff and the general public has considerably improved.

MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS

309. As a result of the visit of the Prime Minister to Indonesia from 4th to 8th March, 1968, the two nations have agreed to conclude a new Treaty of Friendship consistent with the new situation and development in the relations between the two countries. In line with the spirit of friendship and brotherhood between the two nations, Indonesia and Malaysia agreed to seek peaceful solutions through negotiations to disputes that might arise between the two countries.

310. Malaysia and Indonesia agreed to intensify efforts towards increasing co-operation between the two countries, particularly in stabilizing the prices of raw materials which constitute an important source of income to the two countries. In order to activate bilateral trade, it was agreed to speed up the formation of a Joint Commission as stipulated in the Basic Agreement on Economic and Trade Relation of 11th May, 1967.

311. Malaysia conveyed her intention to extend her territorial waters from three to twelve nautical miles. The two nations have agreed to hold negotiations at official level in the near future regarding the territorial waters of their respective countries.

312. His Majesty the Yang di-Pertuan Agong has extended an invitation through the Prime Minister to His Excellency the President of the Republic of Indonesia to visit Malaysia and the President has stated that he would make the visit at a later date.

313. British military withdrawal from Malaysia and Singapore creates an entirely new political and military situation in this part of the world. By the end of 1971, actual British military presence—land, sea and air—will be completely withdrawn from Malaysia and Singapore. In the light of the above, the Anglo-Malaysian Defence Agreement (AMDA) with which Australia and New Zealand are associated, will have to be reviewed to meet the changing circumstances. To deal with this new situation, the Malaysian Government has, *inter alia*, asked for a five power defence talk with Australia, New Zealand, Singapore and Britain towards the end of May 1968.

314. On the question of joint defence with Singapore, the Government has reiterated that she will work in close co-operation with Singapore. The visit by the Deputy Prime Minister to Singapore on 4th March, 1968, is a clear indication of Malaysia's genuine intention of doing so.

315. The Association of South East Asia Nations (ASEAN) was officially launched on 8th August, 1967, following a meeting of the Ministers of Foreign Affairs held in Bangkok from 5th to 8th August, 1967. Countries represented at the meeting were Indonesia, Philippines, Thailand, Singapore and Malaysia. The aim of ASEAN is to bring about greater regional co-operation in the economic, social, cultural, technical, scientific and administrative fields among member countries.

316. To implement the aims and objectives of ASEAN, a Standing Committee was set up. The Standing Committee of ASEAN is now seated in Jakarta and comprises the Foreign Minister of Indonesia as Chairman and Heads of Missions of the member countries.

317. The first meeting of the committee was held on 16th September, 1967 at which only matters pertaining to the arrangements of meetings were discussed. At the second meeting, held on 25th January, 1968, the committee decided that, for a start, ASEAN should direct its efforts towards the implementation of the projects which were easy to implement, quick-yielding and did not require a very high capital outlay.

318. The Third Meeting of the Standing Committee was held on 23rd February specifically to study the recommendations made by the Meeting of the Heads of the National Secretariat of ASEAN held in Jakarta on 20th and 21st February. The Meeting of the National Secretariat of ASEAN was to discuss projects for implementation both as an immediate as well as long term plan.

319. Based on the recommendation made by the National Secretariat of ASEAN, the Standing Committee, at its third meeting, agreed that co-operation in food production, tourist trade and telecommunication and transportation should be implemented immediately.

320. During the period under review, there were six visits by Heads of States/ Prime Ministers to Malaysia. Two other Heads of States and a Prime Minister are expected to come to Malaysia in the near future. These visits by Heads of States/Prime Ministers to Malaysia will certainly strengthen the bonds of friendship between Malaysia and the countries concerned. Such visits will also increase the field of co-operation with these countries especially in trade and economic development. Malaysia's image and standing has also improved as a result of these visits.

321. Consistent with her policy to extend further ties of friendship with other countries of the world for mutual benefit especially in matters of trade, Malaysia has established diplomatic relations with Russia and Yugoslavia and has raised the status of her diplomatic representation in Canada to a resident High Commissioner in Ottawa. In Jakarta and in Medan an Embassy and Consulate were respectively set up in August 1967. Another Consulate was set up in Vienna in early 1968. Malaysia's Ambassador to the Hauge will also be accredited to the European Economic Community in Belgium in order to study the possibility of increased trade with the Community.

322. Malaysia has offered its Consular facilities to two other Commonwealth countries, namely Zambia and Guyana. In return, these countries have agreed to undertake consular functions for Malaysia as she has not yet established diplomatic representation in these countries.

323. Three Malaysian Honorary Consuls were appointed, one each to Helsinki, Copenhagen and San Francisco.

324. In the United Nations, Malaysia has always strongly supported the international body in its efforts to maintain international peace and security and to eradicate the evils of colonialism, racism and poverty from which so many countries of the world have suffered. In the Arab/Israel's war of June, 1967, Malaysia did not hesitate to condemn Israel's acts of aggression and gave full support for the peaceful efforts by the United Nations to solve the crisis while at the same time reiterating Malaysia's policy in support of the legitimate rights of the Palestinian refugees.

325. Based on the policy of co-operation for mutual benefit, Malaysia and India have agreed to hold annual discussions at official level to be held alternately in Kuala Lumpur and New Delhi. The discussions will cover all aspects of Indo-Malaysian relations and co-operation.

326. Malaysia's relations with Japan reached a new peak in 1967 with the signing of the Atonement Agreement on 21st September, 1967. The Agreement is not so much an act of atonement as a gesture of goodwill and friendship on the part of the Japanese Government towards Malaysia.

327. On the 1st of September, 1967, the Anti-Smuggling Agreement with the Philippines was signed and this came into effect on 1st December, 1967. Since then, with the co-operation of the Malaysian Government, the Philippine Government has been able to lessen smuggling activities to some extent.

MINISTRY OF EDUCATION

General

328. The total school enrolment for the whole of Malaysia continues to increase. In West Malaysia, the figure rose to 1,369,000 for primary and 478,000 for secondary schools. In East Malaysia, the enrolment reached 314,100, an increase of 17,600. As regards finance, the Ministry of Education received the largest slice of the ordinary budget amounting to $401 million for this year as compared $385 million for 1967. Under the development programmes, the construction of new, and extension of, classrooms and the replacement of old school buildings and classrooms are being continued. The construction of science laboratories, domestic science rooms as well as industrial art workshops is also undertaken so as to be in line with the Government's policy of providing comprehensive education for secondary schools. These building programmes consume a large portion of the Ministry's development allocation.

329. Although expenditure has increased, several economic measures have been undertaken including the revision of rates in the grants to schools and institutions that are eligible to receive grants and the implementation of rigid establishment formula on the creation of teaching posts.

Teachers' Salaries Commission

330. An event of major significance last year was the establishment of the Teachers' Salaries Commission to enquire into and make recommendations on the emoluments and conditions of service of teachers both in and outside Government service. This Commission, under the chairmanship of Justice Dato' Abdul Aziz, is carrying out its work smoothly and it is hoped that this will be completed as soon as possible.

The Examinations Syndicate

331. Another significant development last year was the holding of the Lower Certificate of Education/Sijil Rendah Pelajaran (LCE/SRP) examination in the objective form or the computerised system of examination. In this way, not only were fees to examiners saved but the problem of looking for qualified examiners solved. Another new development was the successful introduction of the assessment examination in all language media in primary schools of West Malaysia and this was also conducted in the objective form. Plans are underway

to conduct, for the first time, the Malaysia Vocational School Certificate Examination which will be held in 1969 for pupils who obtained grades A and B in the LCE/SRP examination.

Special Education

332. In the field of special education, three additional integrated classes for the blind were established in secondary schools in 1967. The abbreviated Malay braille code for the blind was completed, and has been distributed to all integrated classes for the blind and special institutions for the blind including the Malayan Association for the Blind.

Graduate Teachers

333. There is still a shortage of graduate teachers particularly in subjects like Physics, Chemistry, Biology and Mathematics. A long-term plan to overcome the shortage is by awarding more scholarships and bursaries. For the academic year 1967/1968, 2,734 students were awarded scholarships and bursaries to undergo various courses in the University of Malaya. In addition, 21 Teaching Scholarships were awarded in 1967 for courses overseas which were not available at the University of Malaya and under the Colombo Plan, 46 scholarships were awarded by Australia, New Zealand and Canada.

Teacher Training

334. All 29 Regional Training Centres were closed at the end of 1967 and the students from these Centres were redirected to residential Secondary Teachers' Training Colleges to complete their training. In 1967, vacation courses were started for training 76 untrained guru[2] ra'ayat, 83 Tamil teachers and 869 religious teachers. On the development side, it is expected that the proposed Trade Teacher Training College in Kuantan will be constructed in 1968.

Technical Education

335. Under the First Malaysia Plan, emphasis is being placed on the development of technical and vocational education to meet the manpower needs of the nation. Industrial arts education, which was introduced in the lower secondary schools in 1965 as part of the comprehensive system of education, has been successfully implemented and it is hoped that the technical and vocational education programmes, which are a follow-up of industrial arts education, will be equally successful. Three additional vocational schools came into operation this year. Many more technical and vocational education projects are under consideration with loans from the World Bank and it is hoped that when negotiations are completed all our requirements will be met.

Federal Inspectorate

336. Three Sub-inspectorates were opened this year in Alor Star, Taiping and Raub. In 1968, it is proposed to open more Sub-inspectorates and to assign School Inspectors in all districts in the country. This will enable them to visit more schools and have as close a liaison as possible with teachers and obtain as much knowledge of local situations as possible.

South-East Asian Ministers of Education Secretariat

337. Malaysia is one of the members of this Secretariat which was formed at the end of 1965 with the object of raising the standard of education in this region. The other members are Singapore, Thailand, Philippines, Laos, Vietnam and Indonesia. A number of regional projects have been launched and the one located in our country is the Regional Centre for the Teaching of Science and Mathematics at Penang.

Islamic Religious Instruction in Primary and Secondary Schools

338. The Conference of Rulers has approved the new syllabus which was compiled by the Ministry for Islamic religious instruction for fully-assisted Government primary, secondary and special secondary schools. It was implemented in gradual stages from the beginning of this year and will be in full operation by 1970. The higher education course of studies for form VI in the Muslim College, including Islamic law, Islamic theology, Arabic language and literature, was also compiled for implementation.

Muslim College

339. The Muslim College at Petaling Jaya continued to expand in 1967 when it was placed under the Education Act, 1961. It is the hope of the Government that the Muslim College will become a well known Centre for Islamic studies in South East Asia. With the establishment of form VI classes, the College will provide a strong foundation for students to obtain higher education at university level. This is also in line with the principles of Islam as the study of Islam is not limited to Islamic matters only but should also embrace other academic disciplines such as science, economics, etc.

College of Agriculture, Serdang

340. The year 1967 was outstanding for the College especially in regard to the physical expansion of the College for which $7.9 million had been estimated under the First Malaysia Plan. Under the development programmes, three new hostels were completed during that year and 550 acres of land acquired for the expansion of the college farm.

341. The scope of the diploma course was widened to include subjects such as basic Social science, basic agricultural education and agricultural extension. A preliminary course for 40 students was launched in 1967 to ensure that promising youths from the rural areas were given an opportunity to enter the College. This venture proved to be a great success. Encouragement will be given to carry out research projects in the College and more lecturers will be sent abroad for training. It is the aim of the Government to provide such training as will produce diplomates in sufficient numbers and of a high calibre so that the nation will have a cadre of dedicated technical personnel to carry out its vast agricultural schemes.

University of Malaya

342. The session 1968/1969 would appear to be one of consolidation rather than expansion for the University of Malaya. Although extra courses will be introduced in the faculties, no new departments will be set up. The new courses include a chemical technology course in the academic year 1967/1968 by the Department of Chemistry. A School of Biological Sciences was established on 1st April, 1967, with the aim of giving basic training in the various fields of these sciences for which the demand is great. The Faculty of Economics and Administration, which was established in the 1966/67 session with some courses in the National Language, will produce the first batch of graduates at the end of the 1968/69 session.

343. The entire University of Malaya Medical Centre complex, comprising the faculty, a hostel for clinical students, nursing quarters and a nursing school, a central animal house and the Hospital phase I and II with a total of 756 beds, was completed in December 1967 after a construction period of $3\frac{1}{2}$ years. The first batch of students will graduate in 1969 and the General Medical Council delegation is expected to visit the Faculty in December 1968 to consider the recognition of its M.B., B.S. degree.

Higher Education

344. Another significant event last year was the completion of the report of the Higher Education Planning Committee which was presented to Parliament during the November session, 1967. All the Committee's recommendations were accepted in principle by the Government and its implementation will be subject to the availability of funds. The recommendations which will be on the priority list for implementation by the Government are the establishment of a University College in Penang which, it is hoped, should be ready to admit the first batch of students in 1970, and the conversion of the Technical College in Kuala Lumpur into a College of Technology with the aim of increasing the output of a technical manpower to meet the country's need.

Dewan Bahasa dan Pustaka

345. With the implementation of the National Language Act, 1967, from 1st September, 1967, the Dewan Bahasa dan Pustaka stepped up its task to equip the National Language. In 1967, the Dewan Bahasa dan Pustaka published 178 books meant for primary, secondary, upper secondary schools and the public. The National Language dictionary has been sent for publication and is expected to be ready at the end of next year. Work on the junior encyclopaedia, national atlas and science encyclopaedia continued to progress smoothly in 1967. The Dewan Bahasa dan Pustaka continues to carry out research work and collect literary material, old and new. In accordance with the decision of the Government to adopt the new Malaysia/Indonesia spelling system, the Dewan Bahasa dan Pustaka held a series of activities to familiarise the general public with the new system in the form of lectures, forums and through newspapers and the Dewan's own magazine, as well as through radio and television. When it is felt that the public has fully understood the mechanics of the new spelling system, a date will be considered for its implementation.

EAST MALAYSIA

346. With the introduction of free primary education in Sabah and Sarawak with effect from 1-1-66 and the growing appreciation of the importance of education by the rural population, the number of pupils and schools in both States continues to rise at a rapid rate. As an evidence of this development, the number of primary schools in Sarawak increased by 48 in 1967 and as for secondary education it is hoped that, with the completion of the secondary school projects, every district in Sarawak will have at least a secondary school. In Sabah, the number of primary schools this year is 652 as compared to 623 last year. The number of secondary schools has increased to 66 as compared to 54 in 1967. For the first time in the history of education in the State, further education classes were introduced in five centres. The first batch of pupils attending the classes in 1967 was 1,100 but this year the number of classes has increased to 80 with an enrolment of over 2,000 students in the major towns in Sabah. Efforts to increase and expand the educational facilities in both States will be continued.

MINISTRY OF NATIONAL AND RURAL DEVELOPMENT

347. The main responsibility of the Ministry of National and Rural Development is to co-ordinate the efforts of the various Ministries and Departments charged with implementing the development projects under the First Malaysia Plan. In the past year, the Ministry held a number of monthly and special briefings for officers of the various Ministries and Departments and State Development Officers on the progress of, and problems arising from the implementation of the national and rural development projects. A number of similar briefings were also held at State and district levels in the past year.

348. These briefings were very necessary for the purpose of co-ordinating the various actions taken by the Ministries and Departments concerned and also for the purpose of pinpointing problems that might hinder or slow down the implementation of any development project. The technique used in the co-ordination exercises is the "Operations" technique of the "Red Book". The technique has been very effective in achieving the development objectives set out in the First Malaysia Plan.

349. In addition to being responsible for the co-ordination of the development efforts, the Ministry also prepares and implements Adult Education and Community Development programmes through the existing development machinery at state and district levels. The progress and achievements of the programmes in the previous year, and the activities for this year, are reported in the subsequent paragraphs under Adult Education and Community Development. Yet another important function of this Ministry is the implementation of minor works in the rural area and religious projects in various parts of Malaysia with the co-operation of the State Governments concerned.

350. In 1966, the Ministry spent $3,480,453 on minor works, such as village roads, bridges, community halls, small water supplies, playing fields and other

important amenities of life urgently required by those in the rural area. In 1967, the Ministry spent $15,561,464 on the construction and improvement of mosques, suraus, religious schools, temples and churches and other places of worship.

351. Since 1963 and 1964, when the emergency situation in East Malaysia necessitated the resettlement and regrouping of people in certain localities in Sabah and Sarawak, the Ministry had established, as part of a development exercise, a number of resettlement and regrouping projects along the Serian road and at Pandaruan in Sarawak, and in Tawau in Sabah. In the main, these resettlement and regrouping projects have been carried out successfully. In 1968, the Ministry will carry out works scheduled to be implemented during the year. When most of the important aspects of the exercise have been completed, the Ministry will hand over these schemes to the local authorities concerned.

352. Towards the end of 1966, the Ministry established a Research Division in its set-up to carry out research on a number of subjects related to the implementation of development projects under the First Malaysia Plan. Such research undertakings are important in terms of overcoming the likely problems encountered in the field of development. They are also important in terms of achieving greater success in the implementation of the Government's development plans. Headed by a local officer, the Research Division devoted itself to formulating a programme of work in 1967 and also carried out a number of field investigations. This year, the Division will direct its efforts towards agricultural problems related to increasing agricultural outputs and productivity. It will also concentrate on the problems of agricultural diversifications in Malaysia.

353. The Ministry is also generally responsible for the overall policies, and the manner of implementing such policies, of statutory bodies, such as the Federal Land Development Authority which has been established by the Government as its agency to implement the opening up of land; MARA, a body established to carry out among other things, commercial and industrial projects; and the Pilgrims Savings Corporation, a body established for the collection of savings of intending Muslim pilgrims and to invest such savings in guilt-edged industrial and commercial ventures. The activities of these organisations during the year 1967 and their programmes for 1968 are reported under their individual sections in this appendix.

Community Development and Adult Education Division

Gerakan MAJU (Community Development)

354. Gerakan MAJU, which was officially inaugurated in March 1966, has assumed a more prominent role in co-ordinating the activities of Ministries and Government Departments, particularly at district level, and in getting greater participation of the people in national and rural development.

355. In the past year, following the concept of team work in Gerakan MAJU, members of District Development Committees visited many villages, particularly those which have formed Village Development Committees, and gave assistance and guidance to the people to play a bigger role in improving their standard of

living. The response from the people in Gerakan MAJU has been encouraging. There has been greater self-reliance and lesser dependence on Government, particularly in the implementation of amenities which are of social significance to the people concerned.

JAYADIRI—A DRIVE FOR GREATER PROGRESS

356. The progress achieved under Gerakan MAJU (Community Development) Programme has revealed the need to instil greater confidence in individual Malaysians so that they can acquire the right spirit thus enabling them to realise greater achievements in development. This has led to the introduction of a new drive termed "JAYADIRI" which was officially launched on 18th April, 1968 immediately following the success of a National Seminar on Agriculture sponsored by the Government.

357. JAYADIRI is aimed at making Malaysians ready to adapt themselves to changing needs, to utilize fully their available resources and to exert themselves so that all their individual efforts can produce positive results in national and rural development. Initially the drive is directed to the agricultural sector and involves a two-pronged attack on agricultural development, namely—

(*a*) a concentrated and integrated programme designed to meet the needs of more rapid development in areas that are ready for take-off;

(*b*) a programme of continuity in other areas, much along the lines indicated by the national development plan, but directed towards preparing these areas for accelerated agricultural development.

This programme entails a joint effort by the Government on one hand and the farmers on the other and utilizes one single, effective force called JAYADIRI in which all the Government Extension Services are made more responsible and dynamic and the farmers more active participants in the economic life of the nation.

VILLAGE DEVELOPMENT COMMITTEES

358. By the end of March this year, the number of Village Development Committees had increased to 2,212. Last year the figure was 1,200. Most of these Committees are active in the work of co-ordinating the activities of the other group-action organisations at village level (such as the Farmers' Association, women and youth organisations) and have been of great assistance to the Government Extension Services, particularly in the fields of agriculture, veterinary, health, adult education, rural industries, co-operatives and "gotong-royong". Many of them have completed their Village RED Books in which they plan projects for improvements of their respective areas. Some of these projects have already been completed by the people themselves with minimum Government assistance.

TRAINING IN GERAKAN MAJU

359. To enable members of Village Development Committees to carry out their responsibilities effectively, courses at village, district, state and national levels were held. During the past year, two national level study-tour courses were held

for these Committees. The duration of the courses coincided with "Hari MARA" and the 10th Merdeka Anniversary Celebrations respectively. In addition to these, short courses were held for members of these Village Development Committees and also for women and youth organisations to enable them to participate more actively in community development.

360. Gerakan MAJU courses were also held for Government officers to enable them to increase their efficiency in dealing with community problems. During the past year, four courses on community development which stressed on co-ordination, were held for District Officers and officers of State and District levels connected with extension services.

Gerakan MAJU Projects

361. Three Gerakan MAJU projects involving community participation in health, agriculture and fisheries were started during the past year. One is an Environmental Sanitation Health Pilot Project involving 11 areas in West Malaysia. This project, aimed at improving the rural practices on sanitation and environmental health, is carried out with the participation of Village Development Committees. Another project is a self-sufficiency campaign in agriculture for home-grown vegetables and maize. The other project is to encourage the people to utilize swamp lands and ex-mining pools to breed fresh water fish. These projects have produced substantial results and are being expanded to other areas.

362. A project on Applied Nutrition has been planned. The project would involve the participation of the Ministries of Agriculture and Co-operatives, Health, National and Rural Development, Education and Information and Broadcasting. It is aimed at raising the nutritional status of rural people on the basis of production and consumption of locally grown food stuffs.

Adult Education

363. The National Adult Education Programme, which has been the spearhead of the programme on Community Development in Malaysia since 1961, was vigorously continued in 1967. Altogether, 11,482 National Language classes were opened which catered for about 281,000 Malay and non-Malay students.

364. Apart from the eradication of illiteracy, the Adult Education Programme aims at making its "students" more development conscious so as to enable them to improve their standard of living. Hence, besides imparting basic literacy knowledge in the National Language, other subjects including Home Economics, Muslim Religious Instructions, Civic and subjects pertaining to rural development, are also taught to the "students".

365. Last year, 67,558 "students" attended Home Economics classes, 146,615 "students" attended classes in Muslim Religious Instructions and 1,072 "students" were given training in agriculture and other allied rural development subjects. For the Home Economics classes, 423 rural women were trained in the 3 Women Training Centres (Kuala Lumpur, Malacca and Kepala Batas) last year making the total of women trained under this stream to slightly over 2,000 since its inception in 1963.

366. Altogether, 354 supervisors and 9,647 teachers were employed on part-time basis to implement the programme.

367. Starting from 1968, the Adult Education Programme has been adjusted in such a manner as to give emphasis on basic literacy and vocational training. The number of classes for first year basic literacy was increased to 5,000 in order to give more opportunities to those who want to take advantage of the literacy campaign. A programme to train qualified Adult Education teachers to teach simple agriculture, practical veterinary and rubber planting and to carry out practical demonstrations in such fields was started to enable the opening of about 200 vocational training classes that conform to the new concept of "functional literacy", i.e., the efforts to eradicate illiteracy is complementary with the efforts carried out in other fields of development.

Muslim Pilgrims Savings Corporation

368. The progress achieved by the Corporation since its inception about 4 years ago is seen mainly in the fields of human and financial development. In the field of human development, the Corporation has enrolled, as at the beginning of March, 1968, 36,174 Muslims to become depositors. It has also given facilities to 1,850 of the depositors to go on pilgrimage. In the financial field, the Corporation has been able to accumulate deposits amounting to $9,283,657.71 and to make reasonable profits from the investments of a portion of such deposits.

369. Up to the end of February, 1968, the Corporation has made profits amounting to $775,478 and a further $2,109,715 from capital appreciation of shares purchased at $3,834,718. In addition to the above assets, the Corporation has a fixed capital asset in the form of lands and buildings amounting to approximately $700,000.

370. The Corporation has also declared a bonus of 4% on savings deposited with the Corporation between September, 1966, and September, 1967. This bonus is the profits made on investments and will be credited to the accounts of the depositors concerned and they will be notified of this in due course.

371. The Corporation has also started the construction of its own headquarters in Kuala Lumpur. The project is scheduled to complete during the middle of this year.

372. The success of the Corporation has prompted the government to plan for the merger of the Corporation and the Pilgrimage Department under a bigger national organisation so that the work to accumulate savings, undertake investments and provide facilities for the Muslims to perform the Haji can be carried out more efficiently.

Federal Land Development Authority

373. The Federal Land Development Authority is a corporate body established by the Government to carry out land development to resettle landless rural people in order to give them economic holdings planted with high yielding crops. For the last 7 years, the F.L.D.A. has played an important role in implementing the above policy of the government.

374. Every land development scheme undertaken by the F.L.D.A. is complete with:

(*a*) all necessary public services and facilities;

(*b*) adequate management, training and extension services;

(*c*) adequate processing equipment and marketing facilities.

375. To date, F.L.D.A. has opened up 75 land development schemes; 52 schemes are under rubber and 23 under oil-palm. This shows an increase of 8 schemes over the previous year. The total acreage involved is 184,000 acres which can support 16,500 families when completed. Up to date, as many as 13,244 settler-families or 82,100 persons have been settled in these schemes. Generally, the total acreage developed annually can be divided into 3 phases. In the first phase, i.e., the First Malaya Plan, an average of 3,600 acres were developed annually. In the second phase, i.e., under the Second Malaya Plan, the annual acreage of land opened up was an average of 23,000 acres, while in the third phase (this is under the First Malaysia Plan), the average annual acreage developed is 28,000 acres. This is certainly a major achievement for the Authority.

376. With regard to the F.L.D.A.'s contribution towards agricultural diversifications, the F.L.D.A. has opened up several oil-palm schemes. From 926 acres in 1961, the F.L.D.A. has increased the acreage under oil-palm schemes to 59,677 acres today. As an additional step, the F.L.D.A. encourages its pioneer settlers to plant cash crops that bring additional incomes to the settlers.

377. The F.L.D.A.'s efforts have now begun to bear fruit. 17 schemes covering an area of 20,487 acres have come under production. As a result, as many as 2,630 families in these schemes are now enjoying the benefits of their labour. By 1968, 21,280 acres more will come under production. This means 3,007 more families will enjoy the benefits of their past efforts. Indications from the schemes which are now in production are that the families concerned can earn up to $300 to $350 per month.

378. The policy of the F.L.D.A. is not only to open up new land and settlement schemes but also to concentrate its efforts towards creating a new and dynamic society so that the settlers in the schemes can contribute fully to the Government's development efforts. With that in view, the F.L.D.A. has carried out a number of projects under the "Gerakan MAJU" (or Operations Progress) in order to promote the spirit of self-help, self-reliance and thrift among its settlers. For this kind of development, the F.L.D.A. has established a special division called the Settler Development Division in its set-up.

379. The F.L.D.A. has also established a section under its wing for processing and another for marketing their produce. Up to now, 4 modern palm-oil processing factories have been set up by the F.L.D.A., and a total of 4 rubber processing factories will be ready by the end of 1968. With modern processing equipment such as these, all produce of the schemes are assured of fetching reasonable prices.

380. In view of the success of these schemes which are scattered all over West Malaysia, the F.L.D.A. has begun a new concept of land schemes based on a single large regional area. The first scheme of this kind is being developed in the

Jengka Triangle area and involves the development of 150,000 acres. Clearing on this scheme was begun towards the end of 1966, and, to date, Project One of the Jengka Triangle is almost completed. When all the projects within the Jengka Triangle have been completed by 1977, a total of 93,000 acres of virgin jungle would have been converted into the biggest oil-palm plantation in South-East Asia. It is estimated that nearly 10,000 families or 70,000 persons would benefit from the scheme.

381. The Authority is also investigating into the possibility of establishing such regional land development schemes on an even larger scale than the Jengka Triangle project in three other areas in West Malaysia. The areas concerned are one in Pahang and two in Johore. Such projects will ensure even better utilisation and more specific use of available land. Projects such as these will not only help meet the nation's development objectives but also fulfil the aspirations of the rural people to contribute more fully towards the economic development of the country.

382. The achievements of the F.L.D.A. prove the soundness and realism of the government's policy on land development. These achievements are certain to give positive contributions to the development of the country.

Majlis Amanah Ra'ayat

383. The Majlis Amanah Ra'ayat (Council of Trust for the Indigenous People) was established in 1966 with the object of promoting, stimulating, facilitating and undertaking economic and social developments in the country especially in the rural areas. To achieve this aim, MARA is directing its efforts into 4 main spheres of activity, namely:

(1) To provide training for the Bumiputra;

(2) To provide credit finance facilities to the Bumiputra in the field of commerce and industry and to provide them with advisory services in management and technical matters;

(3) To carry out commercial and industrial ventures; and

(4) To operate bus services and to give assistance to the Bumiputra in this field.

TRAINING

384. The Training Division of MARA is carrying out a variety of projects for the training of Bumiputra. The projects range from skill training to University education. With regard to training of skill, about two thousand Bumiputra have been given training in the following:

(1) motor mechanic;

(2) machinery;

(3) electrical mechanic;

(4) construction and building;

(5) business management;

(6) sartorialogy and hairdressing;

(7) tailoring.

385. Malaysia today, is actively promoting a dynamic programme of industrialisation and consequently the demand for skilled workers to work in the newly established industries is increasing. MARA is making every effort to train the Bumiputra to fill in some of the new jobs created as a result of the implementation of the Government's industrialisation programme.

386. In addition to providing facilities for the training of skill, MARA also provides scholarships for students in colleges and in universities at home and overseas. Since the last session of Parliament, 396 scholarships have been offered, and out of this number 46% are for technical and science subjects, 36% for professional subjects in commerce and industry and 18% for others. MARA is aware that the number of Bumiputra qualified in the field of Science and Technology is small and it is doing all it can to encourage Bumiputra to take up Science and Technology. MARA hopes to be able to increase the present small number to a reasonable size.

387. This year MARA has launched a new type of scholarship in the form of a Loan Scholarship Fund. This will provide more opportunities for Bumiputra students to further their studies. MARA has also established a Career Development Section in its set-up. The function of the Section is to provide advice to intending students so that they will be in a better position to opt for the correct disciplines and training that may fit them into the present developing society. The Section also puts out brochures and pamphlets on career development and gives lectures and advice to various groups of students.

388. The MARA Institute of Technology, which is fast expanding, today has two thousand students. At the beginning of 1965, the student population was less than 300. In October 1967, the foundation stone of the new building of the Institute was laid at the new site in Batu Tiga, Klang. Apart from increasing its courses in the professional subjects, the Institute has also added courses in the various technical fields of engineering. As from last year, the Institute has started Pre-University classes. These Pre-University classes will give more places for students from the rural areas to prepare themselves for admission into institutions of higher learning. These classes give emphasis to the teaching of Science subjects. In 1968, the Institute will start preparatory courses for external degrees from the University of London. This is carried out with the co-operation of the University of London.

389. In order to further increase facilities for the training of Bumiputra in skill, MARA has also established a Vocational Training School in Malacca. When completed, the school is expected to produce 200 qualified youths annually in various technical skills. The success of the present efforts to train Bumiputra and the increasing number of Bumiputra obtaining certificates, diplomas and degrees are indeed encouraging and testify to the fact that MARA has, to a certain measure, been able to convince the Bumiputra that they also have the competence and ability to prove themselves in various fields of endeavour including commerce, industry, science and technology.

CREDIT FINANCE DIVISION AND ADVISORY SERVICES DIVISION

390. MARA will continue to provide credit finance facilities to Bumiputra in order to encourage them to widen their commercial and industrial ventures. Since the convening of the Konggeres Ekonomi Bumiputra in 1965, MARA has changed its policy on credit finance. MARA now will provide loan facilities only for viable commercial and industrial projects. In conformity with this policy, loans for agriculture, fishery and animal husbandry which are considered to be "primary production" have been stopped.

391. To carry out a systematic processing of loan applications, MARA has recruited a number of qualified and expert officers in the fields of finance and commerce. Systematic processing and investigations of the applications are necessary in order to ensure the success of all projects financed from MARA loans. MARA supplements its credit assistance with advice on technical, management, book-keeping and marketing aspects of the business or venture undertaken by the loanee. To cope with this type of operations, MARA has established an Advisory Services Division. MARA loanees are also encouraged to undergo MARA-sponsored training courses on the management of their business. With the implementation of the present policy regarding MARA's Credit Finance, a number of encouraging changes in the nature of the applications and behaviour of the loanees are discernable. One of the changes is the regularity of repayments of loans and the methods by which the Bumiputra entrepreneurs concerned carry out their ventures. The other notable change is that Bumiputra entrepreneurs have begun to go into bigger industries. Then, there is the change in the attitude of the MARA loanees themselves. They are now more eager to seek and accept advice, direction, and guidance from MARA Officers or from their brother Bumiputra businessmen. Although MARA stipulates stringent conditions on its loans, it is, however, noted that the Bumiputra businessmen and entrepreneurs concerned have been able to make a success of their business and commercial undertakings. This is attributable to their change of attitude which has enabled them to accept readily the advice given them by the experts in MARA. It has also been noted that an increasing number of them now have come forward for bigger loans for carrying out bigger business. Hitherto, most of the loan applications were for the purpose of carrying out retail trades, constructions and for operating taxis. The present trend is for loans to carry out printing, logging, hotel business, establishment of workshops, petrol stations and others.

392. As has been mentioned in the foregoing, MARA has established an Advisory Services Division in its set up. The Division is not only providing technical and management services to Bumiputra who have taken loans from MARA but is also making such services available to all Bumiputra businessmen in Malaysia. Up to date, the Division has made available technical advice and guidance to about 500 businesses of all kinds. The most important function of the Division is to determine the causes that lead a Bumiputra enterprise into difficulties and to recommend to the Bumiputra entrepreneur concerned the options open to him in order to make the business viable, financially and technically. The options may be in the form of regular visits by MARA Officers or agreement by him to accept a temporary attachment of MARA Officers to show

him how to run the trade or business. MARA recognises that assistance in the form of advice on management and technical matters is indeed as critically important as the provision of credit facilities.

393. The main objective of the Division of Commerce and Industry of MARA is to assist Bumiputra in the management of their commercial and industrial undertakings and to undertake industrial and commercial ventures with a view to handing them over at a future date to the Bumiputra when they are ready and equipped to run such ventures themselves. One of the steps taken by MARA is to assist Bumiputra small industries in the matter of securing supplies of raw materials. Sale of brass to Bumiputra brassware makers has increased by 40% over that of last year. MARA also supplies white cloths to the Batek makers at reasonable prices. In 1967, the sale of white cloths increased by 30%. The increase indicates that there is an increase in the capacity of the batek making industry. As from 1967, MARA has been supplying the batek makers with high quality dyestuffs. With regard to technical assistance to the batek makers, MARA channels it through its Handicraft Research Centre at Petaling Jaya. The Centre has carried out a research project on small cottage industries which produce silverware and brassware and also clothing materials from silks.

394. In the middle of last year, the Centre succeeded in printing batek cloth in rolls up to 50 yards in length. It has also proved the practicability of printing batek not only on cotton but also on linen, teteron, and other materials. The Centre has also carried out investigations on new designs which will attract customers from towns and overseas. A research laboratory for the purpose of carrying out experiments on the right types of dyestuffs has been established at the Centre. The results of the experiments that have been carried out in the laboratory have been extended to the batek makers so that they can take advantage of the new developments for the purpose of improving their products. The batek makers have also been invited to come to the Centre for training on the new techniques developed by the Centre.

395. With regard to the processing of hides, MARA has established a number of centres in Kelantan and Trengganu. It is planned to establish such centres in other areas if it is found economically feasible and viable. With regard to hide processing, the Handicraft Research Centre will carry out investigations on the efficient methods of producing better skin from hides.

396. One of the results of the research carried out by the Handicraft Research Centre is the establishment by MARA of 3 projects namely,

1. The Batek Malaysia Company Limited;
2. The Shirt Making Factory; and
3. The Leather Industries Company Limited.

397. These 3 projects have already been launched and will start production in 1968. The establishment of these projects is in line with the policy of MARA to undertake industrial ventures with the object of handing them over to the Bumiputra in time to come.

398. As a step to further encourage the Bumiputra to expand their industries, ventures, and also their businesses, MARA is actively implementing its programme of constructing shophouses, and of establishing bazaars and pekan sahari. These shophouses and bazaars will give further opportunities for the Bumiputra to conduct their business in towns where it is difficult to obtain business premises. In 1968, MARA will complete its shophouses in Kuala Kangsar, Telok Anson, Alor Gajah, Malacca and Kuala Trengganu.

PUSPAMARA

399. PUSPAMARA is the sale centre run by MARA for the purpose of selling the Bumiputra's handicraft products. The successful centres are in Kuala Lumpur, Pulau Pinang, Kota Kinabalu and Kuala Trengganu. MARA is studying the possibility of extending these centres to other towns in Malaysia. Through the centres MARA is able to promote the sale of Bumiputra's handicraft products in towns and make them known to tourists from overseas.

400. As has been pointed out in the Appendix to the Royal Address in 1967, MARA has also participated actively in timber exploitation. The intention is to establish a complex for the exploitation of useful timber in the Jengka Triangle area. It is also the object of MARA to assist those Bumiputra timber operators who are willing to abide by MARA's advice and guidance and also any conditions that may be imposed by MARA in the exploitation of timber concessions. The National Timber Corporation Limited which was established in 1967, has now begun implementing the first phase of its logging operation in the Jengka Triangle area. The operations are according to plan and have shown satisfactory results. With the co-operation of State Governments, MARA is now encouraging small loggers all over the country to organise themselves to form into organisations so that they can pool their resources and carry out their logging operations in a sound and efficient manner. At the moment, efforts in this direction are directed to the small loggers in Perak, Pahang and Johore.

401. Similar action is also taken in other Bumiputra industries, for example, in Kelantan, MARA has sponsored a Batek Association in order to help the batek makers overcome the various common problems faced by them. The Association is also intended to promote the production of better quality batek. Yet another step taken by MARA to encourage the Bumiputra to conduct large businesses in the towns, is the purchase by MARA of 10 factory units from the Malaysian Industrial Estate Limited (MIEL) at Petaling Jaya. Eight of these units have already been sold to Bumiputra entrepreneurs on instalment basis.

402. The MARA Unit Trust Limited established in 1967 has now started to function. Units of Trust will be sold at the beginning of 1968 and in the meantime the Company has underwritten the shares of two big Companies in Malaysia.

TRANSPORT

403. The Transport Division of MARA is implementing the policy of operating bus services on new roads that have been opened up under the Rural Development Programme. The Division is also taking steps to train Bumiputra to take

over the bus services established by MARA when the services concerned have become viable and when the Bumiputra concerned have acquired the necessary know how and competence to take over such services. This exercise is in line with MARA's policy of starting bus services with a view to handing them later to the Bumiputra themselves.

404. During the last year, an additional bus service was launched in East Malaysia. Negotiations are being conducted with the appropriate authorities in Sarawak with a view to establishing bus services between Kuching and Sibu and between Kuching and Semantan. Negotiations are also being conducted with the State Government of Sabah in connection with a franchise for establishing services on new roads in Sabah, i.e., between Kota Kinabalu and Papar.

405. This year, MARA will expand its bus operations to cover an additional 800 miles of new roads using 56 additional buses. MARA will also put more buses on its existing roads for convenience of the rural people. For the first time in the history of MARA's bus operations, an express service from Johore Bahru to Kuantan has been inaugurated this year.

406. Apart from directly running the bus services, MARA is also establishing workshops for the purpose of repairing and overhauling its buses. At present, it has established workshops in Kuala Lumpur and Alor Star. An additional workshop will be established in Batu Tiga Klang. These workshops are also used as training places for Bumiputra youths to become mechanics and motor-repairers. In connection with this, a programme of training for Bumiputra from the lowest level, i.e., mechanic, to the highest level of management on bus transport services is being actively implemented by MARA.

MINISTRY OF INFORMATION AND BROADCASTING

407. The Ministry of Information and Broadcasting continues to perform the vital role as a communication machinery for the Government. This includes organizing and co-ordinating the various mass media departments under its wing which are charged with the responsibility to disseminate Government policies and information on development and other related matters. More significantly is the role of nation building, establishing unity and solidarity among the various races, and instilling the spirit of loyalty.

408. Progress in the Ministry's efforts to promote greater flow of news about Malaysia for use within and outside the country has been made with the launching of the National News Agency "BERNAMA" in 1967. This Agency will commence functioning by May, 1968.

409. In February, 1968 all the Administrative, Finance and the Service Branches of the Ministry, and the Departments of Information, Radio and Television were shifted to the new Ministry building Angkasapuri at Bukit Putra. The official opening which took place on 17th February, 1968, was

performed by the Honourable the Prime Minister. It is now hoped that the work on integration of the various departments within the Ministry would proceed speedily and smoothly. However, the technical staff of Television Malaysia will only be able to move into Angkasapuri next year when the installation of the electronic equipments in the Television House is completed. The technical staff of Radio Malaysia is scheduled to shift into the Radio House in 1970 as the building is now under construction. The Broadcasting Centre at Angkasapuri would therefore be fully operational in 1970 when all the departments have completely shifted into their respective buildings.

410. One item which deserves mention here is the collection of revenue. In addition to playing its role in co-ordinating the various functions and activities of the departments of mass communication media, the Ministry of Information and Broadcasting has succeeded in the collection of revenue in the form of radio and television licences and through the Commercial Division in the form of advertisement charges. In 1967, the total revenue raised through television and radio licences amounted to $6,427,561 compared to 1966 figures of $5,362,933. This represents an increase of $1,640,628 or 19.8%. Collection of revenue in 1967 through Commercial Advertising amounted to $7,021,815 compared to 1966 figures of $5,818,145 showing an increase of $1,211,670 or 20.8%.

INFORMATION DEPARTMENT

411. Information Services, through its diverse field activities, continues to maintain close contact or two-way links with the people, and this role has become increasingly more important as Government activity becomes more complex with the passage of time. In the discharge of its functions, the Department becomes directly or indirectly involved in every activity of the Government at kampong, district, state and national level. However, it is at the grass root level that the Department continues to play a positive role in activating movements, fostering or nourishing the growth of civic consciousness on the one hand and dispelling false rumours or countering malicious and unfounded distortions of facts or travesty of truths on the other.

412. Re-training programmes, which are extremely important to equip staff for their tasks, were held periodically, the field staff taking departmental tests on current affairs.

413. Nation-building, civics education, common loyalty, racial harmony and unity were accorded priority attention by the Department. The Department was called upon to participate actively, as part of the programme of civics education, in the campaign on Operation Good Citizen which was launched in July, 1967.

414. The important function of the Press liaison had its share of appreciation by all Ministries in consequence of which a number of Ministries have now their own public relations or liaison officers. Relationship with the Press had been very close and cordial as a result of which the South-East Asia Press Centre emerged. The Centre, with which this Department, the local Press, the International Press Institute, Zurich, and certain foundations are associated, provides training for local journalists as well as those from neighbouring countries.

415. The External Information Service, which was set up in 1965, is now being strengthened as a separate branch within the Ministry of Information and Broadcasting. There is now a total of 17 Information Attache posts, the latest to be approved being for Jakarta and Medan. Many of these posts have already been filled while the remaining ones are still in the process of recruitment by the Public Services Commission.

416. Publications produced for overseas circulation include periodicals which are issued in several other foreign languages. Although, purely due to financial limitation, no specific documentary films have been made for distribution overseas, in many cases films meant for showing in Malaysia have been specially edited and dubbed in appropriate languages for foreign audiences.

417. The Information Research Section which forms part of the External Information Service continues to make a study of several foreign newspapers and publications and to-date has produced 47 research papers dealing with various topics of interest, including a monthly summary of foreign press comments on Malaysia.

418. A total of 1.7 million leaflets in the various languages to explain the effects of the sterling devaluation on local currency were printed by the Department for distribution throughout the country. Mobile publicity units of the Department were also sent out to the rural areas to give talks to the people on the subject and distribute leaflets.

419. Among the more important publicity campaigns which the Department initiated and organised during the year were those on the "National Disaster Fund" for flood victims, the National Solidarity Week, the First General Elections in Sabah, the formation of ASEAN, the new Malaysian Currency, the National Language Bill, the 10th Merdeka Anniversary, the International Koran Reading Competition, the resumption of full diplomatic relation with Indonesia, the devaluation of the Sterling, and Goodwill Committees.

420. In Sarawak, where a state of emergency still prevails in some areas, psychological warfare continues to play an important part in obtaining the surrender of communist terrorists. The release of 180 detainees (45 in Sarawak, 60 in Sabah, 75 in West Malaysia) by the Central Government on Merdeka Day (31st August) was also fully publicised.

421. Wide publicity was accorded to the first general elections in Sabah right up to the eve of polling day on April 8th. The high percentage of voting and the low percentage of spoilt votes reflect creditably on the work of the Department. A notable effort was the coverage of the three-pronged inspection tours of the five-Nation Foreign Observers to the election and the assistance given to the foreign press.

Department of Radio

422. Radio remains the most significant and effective means of mass communication in Malaysia since almost every family now owns a radio set.

423. The Department of Radio has been successful in carrying out its duties in explaining and giving maximum publicity to Government policies and efforts.

Through its programmes and news bulletins, Radio Malaysia has been successful in counteracting the efforts of dangerous elements who spread false rumours and engage in other subversive activities in Malaysia.

424. Subjects deserving special mention are the devaluation of the old currency, the Penang riots and the international monetary crisis. In its task of giving maximum information on matters of great concern, the Department of Radio had succeeded in allaying fears, quashing rumours and preventing panic among the people.

425. Radio Malaysia also strives to strengthen the spirit of loyalty and national pride and to promote racial tolerance and understanding among the people.

426. In keeping with Government policy, the National Language was used extensively in the preparation of news bulletins and radio programmes during the year under review.

427. 1967 saw the completion of a number of studios and transmitters. The new transmitting station at Kajang was officially commissioned by H.R.H. the Sultan of Selangor. The new Ipoh studios were declared open by H.R.H. the Sultan of Perak in May last year. On February 10 this year, H.R.H. the Sultan of Pahang declared open a new transmitting station at Kuantan.

428. Another achievement is the launching of regional broadcast from 15th April this year. As from this date, the Penang, Ipoh, Melaka and Johor Bahru stations began their regional broadcasts every evening from 10.30 a.m. to 12.00 midnight. The main objective of these broadcasts is to give the people in these regions the opportunity of listening to more coverage of local events and programmes of essentially regional interest.

429. In its efforts to serve the people, Radio Malaysia has also brought the Government closer to the "ra'ayat". Beginning this year, Radio Malaysia has intensified its efforts in bringing itself closer to the audience by organising variety shows and public performances by the Radio Malaysia Orchestra outside the studio more regularly and on a bigger scale than before.

430. While efforts are being made to improve existing facilities, plans are also carried out to develop and expand these facilities to enable Radio Malaysia broadcasts, in the near future, to reach every nook and corner of this country through shortwave and mediumwave.

Television Malaysia

431. Television Malaysia enters its fifth year of operation in 1968. From a mere 1,000 over licensed sets in 1964 it has risen to a successful figure of 106,692 in November 1967. Television is, therefore, more than a medium, it has become a way of life for Malaysia.

432. Starting with a single transmitter pilot project to serve Kuala Lumpur and the surrounding districts, the service now extends to cover the whole of the West Coast of Malaya and a part of the East Coast. Transmitters are now carrying programmes via the Telecoms microwave system from Bukit Sungei Besi, Gunong Pulai, Gunong Tampin, Gunong Kledang, Gunong Jerai, Maxwell,

Batu Pahat, Kluang, Gunong Brinchang and Bukit Bakar. It is estimated that more than ¾ of a million people view television every evening.

433. Plans for extending television to the whole of the East Coast of West Malaysia and "pockets" of inland towns have reached a very advanced stage and it is anticipated that by the end of the year Kuantan would be served with television. Trengganu will get television later when the Telecoms microwave system is installed.

434. In East Malaysia too, planning has reached the final stage and in the not too distant future Sabah and Sarawak will have television.

435. Programme time has increased from 22 hours per week to 48 hours per week. Normal telecast time is 5.45 p.m. till about midnight but on Fridays, Saturdays, Sundays and national holidays additional programmes are broadcast.

436. About 45% of the programmes are "live" and are locally produced with a very high quality. In the future, when the facilities are better, it is the aim of the service to provide more and better quality locally-produced programmes.

437. Plans have been drawn up to serve the public better. When T.V. moves into Angkasapuri it is hoped to introduce a 2nd channel, giving the public a wider choice of programmes. Educational television too will be introduced and eventually built up to serve schools and also to enrich the whole nation.

438. T.V. Malaysia, although a Government department, also operates a commercial service by offering advertising spots of their airtime. Programmes are not interrupted by commercials, which are placed at the completion of each programme. Viewers are very pleased with the arrangement. Commercial advertisement was introduced into the service in 1965. In 1967, the revenue derived from Commercial advertisement reached a record figure of $3.6 million.

439. Through an exchange of items programme, T.V. Malaysia has been able to make Malaysia more known to other parts of the world particularly in the Asian Broadcasting Union area where monthly items on Malaysia are shown in national networks of 9 countries who subscribe to this programme.

Filem Negara

440. Despite the continued difficulty of recruiting experienced film production personnel, Filem Negara made good progress in the past one year. The volume of production work undertaken surpassed all previous records since the Unit was established 21 years ago. This has been achieved mainly through hard work on the part of Filem Negara staff in a national effort to promote loyalty, unity and solidarity and to keep Malaysians informed of progress in the country.

441. In 1967, Filem Negara produced a record number of 107 titles with a running time of 23 hours and 17 minutes. The increasingly popular Malaysia Sa-minggu, a weekly cine-magazine on current affairs and significant events of the country, account for 52 weekly and 5 special issues. A wide subject range was covered in nearly all aspects of social progress, education and nation-building.

442. Twenty-two documentary and educational films were produced covering such important aspects as Sa-puloh Tahun Merdeka, State Visits of foreign dignitaries, rural health and youth training in Sabah, Thomas Cup finals in Djakarta and national and rural development. Three colour productions—Hari Keputeraan Yang di-Pertuan Agong, Pesta Pulau Pinang, a cultural film, and Sentiasa di-Angkasaraya, a film about the role of the Royal Malaysian Air Force, are also included.

443. The popular Kesah Kampong Kita series dealing with social progress and rural development in the kampong and Tongkat Hitam series on the theme "crime does not pay" are included in four semi-feature dramatic productions.

444. In 1968, it is proposed to continue the weekly issues of Malaysia Sa-minggu and also to step up the production of documentaries dealing with nation-building and development. More films will also be made on the lines of Kesah Kampong Kita and Tongkat Hitam. A new series on "Inspector Zain" to combat juvenile delinquency and foster a deeper respect and regard for law and order is being planned. A study is being made into the feasibility of Filem Negara expanding its activities into feature productions and for it to operate as a corporation.

MINISTRY OF TRANSPORT

General

445. The prime function of the Ministry of Transport is to co-ordinate the development of transport facilities and services so that they will collectively represent an efficient system. It is also the objective of the Ministry to ensure that rail, road, water and air transport facilities can be provided as efficiently and as cheaply as possible.

446. In the First Malaysia Development Plan (1966-70), development expenditure covering the various means of transportation and communications under the Ministry of Transport as well as the Ministry of Works, Posts and Telecommunications are estimated to be almost $751 million.

447. At present, the General Transport Survey, carried out by a team of United Nations experts studying the various means of transportation, is in its final stages. The report and recommendations of the team are expected to be completed this October.

448. Revenue collected by the Department of Road Transport has increased by about $7 million in the year 1967. The Department of Civil Aviation is implementing the project of expanding the airports at Pulau Pinang and Kuala Trengganu. Although the Railway Administration is still confronted with an unsatisfactory financial situation, its development projects are being continued.

Road Safety

449. The Government is concerned with the problems of road safety and the occurrence of road accident, resulting in injuries and deaths. Prevention of road accidents is indeed a complex problem which cannot be easily tackled as

it is connected with various problems such as the characteristics and conduct of road users, road and vehicle conditions, weather conditions, etc. In short, to tackle these problems necessary action must be taken through the three spheres of activities, that is engineering, enforcement and education. Action in these three directions had been taken and is still being looked into.

450. In the education of road safety, the Government had organised campaigns from time to time and will step up these campaigns to create more safety consciousness in the minds of the public to enable them to realise the importance of good road behaviour and to take extra care on the roads. The Government will also look into the possibility of obtaining the co-operation and support of organisations and firms so that every road user would be aware that road safety is not only the responsibility of the Government but also of every member of the public. Road safety activities will be expanded and more publicity materials will be issued for the guidance of the public. Steps will also be taken to introduce the necessary regulations for the safety of road users.

451. In the campaign held last year, wide publicity was given through the Government publicity media, the press and cinema theatres. Thousands of booklets, literature and posters were distributed. Road safety films and cinema slides were screened throughout the country, and various other items to remind the public of road safety were included in the campaign. The campaign had received good public response and had succeeded in creating more safety consciousness in the minds of the public.

Road Transport

452. In pursuance of Government policy, progress in the field of Malay participation in the road transport industry continues to be maintained steadily. The target percentage in the States of Malacca, Negri Sembilan, Selangor, Perak, Penang and Pahang regarding Malay participation in the road transport industry in connection with hire cars and taxi cabs has been achieved. For the State of Kedah the percentage is only 0.14% below the target. Action is being taken to achieve the target for the States of Johore, Perlis, Trengganu and Kelantan as soon as possible. With regard to Carrier's Licences authorising vehicles for the carriage of goods, 393 licences were issued up to 31st March, 1968, to Malays and to companies owned by Malays and others jointly. The extent of Malay participation in bus companies has also maintained a satisfactory progress and the number of bus routes operated by Malay companies as on 31st March, 1968 was 268 compared with 242 on 1st January, 1967. As on 1st January, 1968, the amount of capital invested by Malays in Malay and non-Malay bus companies amounted to $8,262,752.

453. The expansion in road transport generally continues at a rapid rate, The total number of motor vehicles registered up to 31st March, 1968, was 514,927, an increase of 62,925 motor vehicles over the previous years. The revenue collected by the Road Transport Department during 1967 has also increased to 137.7 million dollars as compared to 130.3 million dollars during the preceding year.

454. In order to provide a more efficient service to the public in the various Registrars' Offices throughout the country, order has been placed for the purchase of receipting/analysis machines for more speedy and efficient issue of licences. It is expected that delivery and installation of these machines will be completed before the end of the year.

455. The construction of a new office of the Senior Registrar and Inspector of Motor Vehicles, Selangor, is now in progress and it is expected that the office will be moved to the new building at Petaling Jaya from the existing over-crowded wooden buildings at Jalan Tuanku Abdul Rahman by the middle of the year.

CIVIL AVIATION

WEST MALAYSIAN REGION

456. The task of providing better facilities for planes and passengers is progressing very well as expected.

457. Along with the expansion of the national airline, the Malaysia-Singapore Airline, the Penang Airport is being improved and expanded with the construction of a longer runway, the installation of more navigational aids and the construction of more buildings.

458. The airport at Kuala Trengganu is being improved and expanded to enable Fokker Friendship 27 to land there. Modern telecommunicational and ground aids have been installed.

459. The year 1967 saw complete safety in air travel without any accident occurring to civil aviation planes operating in West Malaysia.

460. Air traffic is steadily increasing at the Kuala Lumpur International Airport as four international airlines extended their operations to Kuala Lumpur last year.

EAST MALAYSIA REGION

461. In 1967, there was a considerable expansion in the services and in the traffic carried by the national airline, the Malaysia-Singapore Airline, which is reflected in the following figures:

1966 ... Total passengers at all aerodromes, 500,605.

1967 ... Total passengers at all aerodromes, 583,054.

This is an increase of 16.4% in one year.

462. In 1966, the total Civil Aircraft Movements was 48,726. In 1967, the total was 48,222.

463. The slight decrease in the number of aircraft movements is mainly due to the introduction of larger aircraft, namely, the Fokker Friendship, for use on the regional domestic services.

464. The programme for the construction and extension of aerodromes in the Borneo States progressed satisfactorily in 1967.

465. All work on the runways, taxiway and apron at Bintulu aerodrome was completed, and by the end of December work on the new aerodrome at Miri was seventy per cent completed. Work on the Lahad Datu aerodrome was completed. Considerable progress was made in the re-equipment of the Department's aerodromes with new telecommunication equipment, and in the last quarter of the year tenders were called for the installation of Very High Frequency Omni Range Beacons at Kota Kinabalu and Kuching Aerodromes. The installation of these beacons is expected to be completed in 1968.

466. Work on two aerodrome buildings was commenced in 1967 and will be completed in 1968; namely:

(*a*) A New Terminal Building and Fire Station at Tawau Aerodrome;

(*b*) An extension to the Bintulu Aerodrome Terminal Building.

The Ministry's policies to be implemented include:

(i) the provision of aerodromes and associated facilities throughout the Borneo States to permit Malaysia-Singapore Airlines to operate all main internal routes with Fokker Friendship aircraft.

(ii) to continue the programme laid down as part of the First Malaysia Plan to bring the Radio Navigation Services, the Telecommunication Services and the Aerodrome Lighting facilities to the standard required for the safe and proper utilisation of the national airline's aircraft and the provision of adequate air services to the public.

Meteorological Services

467. The Malaysian Meteorological Service continued its expansion in 1967 in order to be able to meet the increasing demands from both civil and military aviation for increased and extended meteorological facilities in both East and West Malaysia. A Meteorological Office in Kuantan and another one in Kota Kinabalu were being established to provide more efficient services to the Royal Malaysian Air Force. A new radiosonde/radio-wind station was also set up in Kota Kinabalu to measure upper-winds and temperatures up to heights of 100,000 ft to provide meteorological information for high-flying jet aircrafts operating in this area.

468. One significant achievement in 1967 was the establishment of the Climatological Division which saved the Government a sizeable sum of money in contribution to Singapore annually. This Division introduced the use of the punch-card system which would allow the future use of computers in data processing and analysis. New recording formats were introduced to enable the easy transfer of data to punch-cards for computer analysis. This new method was a vast improvement over the old method of recording and analysing data. Publications of meteorological data could be speeded up once this system is supplemented by a computer.

469. Progress in tropical weather forecasting technique had gained momentum when orders for electronic equipment to equip the APT Satellite Tracking Station were placed in 1967. The introduction of APT pictures in weather analysis

would result in a tremendous improvement on the quality and accuracy of weather forecast as cloud systems, which had hitherto escaped detection by conventional analysis, would be photographed and be included in the analysis.

470. Another notable progress in the Service was the establishment of a Training Division in the Head Office. This Division was entrusted with the task of training new recruits in meteorological practice and theory. It had, since its establishment, trained more than 35 new recruits. The Service hopes that training would be extended to other specialised topics like radar and satellite meteorology when qualified staff is available.

MARINE AND PORTS

DEEP WATER WHARVES, BAGAN LUAR

471. The development of the $60 million Deep Water Wharves at Bagan Luar is well advanced, and the first three berths will be put into operation by September this year, thus enabling the Commission to earn revenue earlier than anticipated. This will, to a great extent, assist the Penang Port Commission in the repayment of its loan of $44.3 million from the Central Government including a loan of $16.3 million made by the Kreditanstalt fur Wiederaufbau, Federal Republic of Germany.

472. The remaining two berths are expected to be completed by the end of 1969 or early 1970 and they will be capable of being readily converted for the handling of containerised cargo, should this latest trend in cargo handling method be introduced to the port of Penang. The port will thus be in a position not only to meet the need to handle additional cargo by the end of this decade, but also to meet the new system of cargo handling and thus retain its position as the premier port of Malaysia.

473. In order to ensure that the new wharves operate at maximum efficiency, the Commission has, with the assistance of its Management Consultants, undertaken a complete review of all operations and procedures and has introduced many changes which will improve productivity and service to port users. Detailed planning and study into every aspect of the operation of the new wharves will allow the Commission to commence operation smoothly and efficiently when construction is complete.

WELD QUAY

474. The development of the middle section of Weld Quay has been completed, thus providing a straight line quay stretching from south of the Commission's premises to Pengkalan Raja Tun Uda, enabling private lighters to handle cargo at all states of tide. Consideration is being given to making the Weld Quay wharf a free trade area to take care of the entrepot trade of Penang.

FERRY SERVICE

475. Since 1st January, 1968, the Commission has introduced a new system of collecting ferry fares at one end only, which has enabled it to reduce expenditure on its staff at the terminals. The resultant savings have enabled the ferry charges to be reduced for the majority of the ferry users.

MARINE AND PORTS, SABAH

476. The construction of the 120-ton slipway at Sandakan was completed and officially opened on 5th April, 1968, by the Minister of Transport. With the completion of the slipway, small vessels in the East Coast of Sabah need not travel to Labuan to be slipped and repaired.

477. The new 150 × 40 feet wharf at Semporna is now completed and will be opened to shipping very shortly. The wharf, when completed, will permit intermediate type vessels to berth alongside.

478. The contract for the new 200 × 40 feet wharf at Lahad Datu was awarded in October 1967 and work on this project is progressing satisfactorily.

479. The new launches constructed in Hong Kong were completed and delivered in 1967, namely:

One Grab/Hopper dredger.

One landing craft for the Public Works Department.

One administration launch.

A new administration launch is under construction locally and is expected to be completed soon.

MARINE AND PORTS, SARAWAK

480. During the past year, contracts have been placed for four new vessels to augment the Department's plant and passenger carrying capacity.

481. A special effort was made to assist in completing the new airfield development project at Miri, 4th Division, and to this end, Marine Stone Carriers moved a total of 20,000 tons of crushed stone travelling 83,200 miles between quarry and site.

482. All outstanding investigation work was carried out by the Department's Hydrographic Surveyor prior to his resignation in September. Construction of a new Hydrographic Survey Launch had started.

483. Insistence on improved safety measures in local craft continues with less resistance from the owners. A start was made on licensing the numerous speed boats which ply for hire on rivers.

484. Monthly "teach-ins" were instituted to improve seamanship and knowledge of Government procedure in floating staff.

485. The number of Sarawakians under training to take over from senior expatriate officers was increased from five to seven.

RAILWAY ADMINISTRATION

486. In 1967, the Malayan Railway Administration expected a deficit of $9.1 million and with the accumulated deficits of $14.1 million over the previous years, the accumulated deficits to 1967 reached the total of $23.2 million.

487. The deteriorating financial position of the Administration had been caused by factors mainly outside the control of the Railway Administration, such as:

(*a*) the phenomenal increase in salaries and allowances since 1962;

(*b*) the increased amounts of loan charges paid by the Railway to the Government;

(*c*) severe competition from other forms of transport which forced the Railway to cut its freight charges;

(*d*) a severe drop in iron ore traffic due to the closure of many iron ore mines in Ipoh and Temangan areas; and

(*e*) the severe floods in 1967 causing not only heavy damage but loss in revenue.

488. With the assistance of the United Nation Development Programme, a general transport study is being carried out to consider co-ordinated transport planning and development in this country. The problems that are facing the Malayan Railway and causing its present financial crisis will be given due consideration as part of the overall study.

489. In 1967, one of the major projects under the Railway's modernisation programme, viz. the extension of the railway line from Prai to Butterworth, was completed. The total cost of the project was $11 million, $10 million of which was provided from development loan funds by the Government under the First Malaysia Five-Year Plan and the remainder from the Railway Administration's own sources.

490. The extension of the line to Butterworth involved the construction of a swing bridge across the Prai river, a new station building at Butterworth, within easy reach of the passenger ferry terminal, with related goods yards so planned as to serve the new deep-water wharves that are being constructed and the industries that will develop in that area. With the completion of the project, the Railway ceases to operate its own ferry services between Penang and Prai.

491. During 1967 also, in conjunction with the State Railway of Thailand, the express train services between Bangkok and the border station of Sungei Golok was extended to Tumpat whilst the diesel railcar services from Prai to Padang Besar (the other border station) was extended to run from Butterworth to Haadyai immediately after the opening of the Butterworth extension.

492. As a continuation of the dieselisation programme, ten more main line diesel hydraulic locomotives are being ordered.

MINISTRY OF COMMERCE AND INDUSTRY

TRADE

493. Malaysia's favourable trade balance decreased by $97.6 million during the period January-September, 1967 as compared to the same period in 1966. For the period January-September, 1966, the favourable trade balance stood at $388.7 million while during the same period in 1967 the figure was $291.1 million.

Total exports for January-September, 1966 were valued at $2,896.7 million and total imports at $2,508.0 million. However, for the same period in 1967, total exports were valued at $2,827.0 million thus showing a decline of $69.7 million when compared to the same period in the previous year. On the other hand, imports for 1967 (January-September) totalled $2,535.9 million which represent an increase of $27.9 million over total imports for the same period in the previous year. The decline in total exports, as a result of the decline in prices of Malaysia's primary export commodities in the world markets, has reduced the favourable balance of trade.

494. As trade is vital to the economic prosperity of the country, Malaysia has continued to take various positive measures to increase, promote and protect her foreign trade. Notable among these was the signing of the Trade Agreement with the U.S.S.R. in April, 1967. This is the first State-trading country with which Malaysia has concluded a Trade Agreement and the objective of this Agreement is to promote direct trading between the two countries instead of trading through third countries. With the ending of Confrontation, both Malaysia and Indonesia held discussions towards the re-establishment of trade on a more formal and effective basis. These discussions culminated in the signing of the Basic Agreements on Trade and Economic Relations on 11th May, 1967. Based on these Basic Arrangements, details of the trade procedure were prepared by the two Governments and were released jointly on 14th November, 1967.

495. One of the measures taken by the Government to find new markets and expand present markets for Malaysia's products, is the consolidation and strengthening of Malaysia's Trade Commissioner's Service. A second batch of Trade Commissioners was recruited in October, 1967 and the Government proposes to send these officers, who are at present undergoing special training in trade promotional work overseas, to Jakarta, Bangkok, Nairobi, Beirut and Brussels. It is the intention of the Government to recruit more officers for the Trade Commissioner's Service.

496. The sound political climate and economic stability of Malaysia have attracted the attention of many overseas countries which are keen to trade with Malaysia. Many foreign trade and industrial missions visited Malaysia during 1967 for the purpose of increasing trade with this country. These trade missions came from the U.S.S.R., New Zealand, Pakistan, Taiwan, Italy, Finland, Burma, India and the U.S.A. Besides welcoming trade missions from overseas, the Government, in urging the manufacturers to be export-orientated, has also encouraged the private sector to send trade missions overseas. In this regard, trade missions sponsored by the private sector visited Australia, South Korea, Japan, Hong Kong, Formosa and Indonesia.

497. Malaysia participates actively in international conferences dealing with the promotion and problems of international trade, in particular, those affecting Malaysia's primary export commodities, through her membership in international bodies such as the UNCTAD. In 1967 Malaysia participated in the preparatory meetings held by the Group "77" developing countries in Bangkok and Algiers to discuss and prepare a common platform for the Second UNCTAD in New Delhi. At these conferences Malaysia joined the other developing countries in

putting forward demands for preferential liberalised access of manufactured and semi-manufactured into the markets of developed countries and stabilisation of commodity prices, especially rubber, through international arrangements.

EXPORT COMMODITIES

RUBBER

498. Natural rubber which will continue to play a major role in Malaysia's economy for some time to come, has been facing increased competition from synthetic rubber. The Government has taken measures to ensure that the competitive position of natural rubber is strengthened by encouraging the replanting of old uneconomic rubber holdings with high-yielding clones, by intensifying research into the improvement of yields, by introducing new methods of processing, packing and presentation of natural rubber, by persuing consumption research to improve the end uses of natural rubber and by consolidating and expanding overseas markets through technical advisory and after-sales service as well as sales promotion campaign. The Government has also taken measures to check the fall in the price of natural rubber in 1967; the Government's action in this respect took the form of Government intervention in the rubber market and active participation in international consultations and conferences with producers of both natural and synthetic rubber.

499. The Government's replanting programme has been successful in increasing the amount of the replanting of rubber land with high-yielding rubber. In 1967, about 86% of the total area planted with rubber on estates in West Malaysia was planted with high-yielding rubber whilst about 60% of the smallholdings were under high-yielding rubber. This resulted in an increase in the production of rubber in Malaysia from 952,425 tons in 1966 to 982,990 tons in 1967. The total export of rubber by Malaysia including exports from Sabah and Sarawak in 1967 was 1,026,715 tons indicating an increase over the 1966 figure of 997,067 tons.

500. The production of Standard Malaysian Rubber or SMR continued steadily in 1967 and by the end of that year there were 107 producers of SMR in Malaysia. Total SMR shipments in 1967 was 23,576.3 tons. The Government hopes that with the production of SMR, Malaysia would be able to increase its share of the world rubber market. The technical advisory service of the Malayan Rubber Fund Board with offices located in important consuming areas, has been publicising the good qualities and advantages of SMR.

501. The Government, in 1967, re-organised the Malaysian Rubber Exchange on lines acceptable to all buyers and sellers, both overseas and locally. This is in keeping with the policy of the Government to see that Malaysia has a stable marketing organisation for her increasing rubber production. In order to make the Exchange internationally acceptable, its membership was opened to organisations overseas.

502. The Government, in an effort to find solution to the decline in the price of natural rubber, organised a conference of Natural Rubber Producing Countries in Kuala Lumpur in October 1967, to enable the producers of natural rubber to

discuss possible solutions to the fall in the price of rubber. Malaysia also participated at the UNCTAD rubber meeting in Geneva and the meeting of the Natural and Synthetic Rubber Producers Consultative Committee in London. As a result of these conferences a better understanding between the producer countries of natural and synthetic rubber was achieved.

TIN

503. In 1967, Malaysia's tin production reached a remarkably high level of 72,120 tons, representing an increase of 4.7% over the previous year's production. This is the highest figure recorded for the past 25 years. This record production, however, came at a time of declining tin prices. The average price registered for 1967 was about $601 per picul or about 7% less than the previous year. Despite this price decline, the contribution of the tin industry to the Malaysian economy as a whole was significant. In 1967, the tin industry accounted for 25.8% of the total export earnings and 60% of the export duty collected for the country.

504. Malaysia has long been the leading tin producer in the world, and in 1967 her share of the world's production was 43%. In view of this, Malaysia has always taken a leading role in the affairs of the International Tin Council, an organisation aimed primarily at stabilising tin prices at levels which would, on the one hand, ensure a remunerative return for producers and, on the other, a fair purchase price for consumers. It is largely on account of the operation of the Buffer Stock Scheme under the Third International Tin Agreement that a reasonable measure of stability in the world tin price prevailed throughout 1967.

505. An important world event affecting the tin industry was the devaluation of pound sterling which took place on November 19th, 1967. Following this event, producer members of the International Tin Council succeeded in obtaining an upward revision of the price range to the full extent of the devaluation. The revised price range is as follows:

Lower sector	...	£1,280 to £1,400	per long ton
Middle sector	...	£1,400 to £1,515	„
Upper sector	...	£1,515 to £1,630	„

506. Following the devaluation of the pound sterling, uncertainties began to develop and the tin market became considerably weaker than previously. In order to cope with the situation, the International Tin Council, at its 7th meeting held in London in January 1968, passed a resolution calling upon all the producer members to pay up the second-half of the Buffer Stock contributions due from them, amounting in aggregate to £10 million. Malaysia's share, amounting to £4.674 million, was paid up by 31st January, 1968. This move was designed to furnish the Buffer Stock Manager with adequate funds to support the market in times of weakness.

507. The Government will continue to watch over closely world developments affecting the tin industry, and will endeavour to work in close collaboration with other members of the International Tin Council to find solutions to the problems that will arise from time to time. The Government will also continue to seek

the co-operation of the U.S. Government to exercise the greatest restraint possible in handling its tin stockpile disposal programme, since any unwarranted stockpile release, particularly at the present time when world production and world consumption are roughly in balance, is bound to cause serious disruptions in the tin market.

508. The record production level achieved by Malaysia in recent years was largely spurred by the prevalence of relatively high prices between the second-half of 1964 and the first-half of 1966. However, many of the small mines which were established during this period have now become uneconomical to operate, and will soon have to close down unless there is a price recovery. Quite apart from this, known ore reserves are gradually being depleted and must be replenished if Malaysia is to maintain her position as the foremost tin producer in the world. In this respect, the Government will continue to give every encouragement to the search for new tin deposits, including those in the off-shore areas.

TIMBER

509. The timber industry is becoming increasingly important to the Malaysian economy. It has today become the third largest foreign exchange earner for the country ranking next only to the traditional exports, rubber and tin. Timber accounted for 9.5 percent of the total Malaysian exports in 1966. However, this commodity is of greater significance to the East Malaysian States of Sabah and Sarawak, accounting for about 60.7 percent and 14.3 percent of their respective total exports for that year.

510. Malaysia's production of round timber in 1967 is estimated to be in the region of 8.3 million tons. Export for the same year amounted to 4.8 million tons valued at about $458.3 million. Production of sawn timber is estimated to be around 1.2 million tons. Export of sawn timber for that year amounted to 568,020 tons valued at $97.1 million.

511. With the opening up of areas for land development schemes in various parts of Malaysia, production of round timber is expected to show a steady increase over the next few years. Sawn timber production is also expected to increase to cope with the total and overseas demand.

512. Recognizing the importance of this particular industry to the country's economy, the Government has, for some time, been looking into the problems affecting the timber export trade. Problems such as non-fulfilment of contracts and claims arising from the defects of the timber shipped have been injurious to the good name of Malaysian timber. The Malaysian Timber Export Industry Board, a joint Board with Singapore, has been set up. This Board is responsible for promoting, regulating, and controlling the export of timber. The Board became fully operational in the early part of 1968, and by 1st April, 1968, for the first time, the timber exporters would have to be registered with the Board. This is the first step in getting the timber industry organised on a proper basis. It is hoped that the good name of Malaysian timber in overseas markets would be maintained in the same manner as Malaysian rubber and tin are recognised as the best in the world.

PINEAPPLE

513. Exports of canned pineapple dropped to 3 million std. cases in 1967 as compared to 3.2 million std. cases in 1966. A slight economic recession in most of the overseas markets was partly responsible for this drop, e.g., credit was tighter in West Germany and U.K. in 1967. Increased trade barriers also contributed to this drop in exports; the imposition of higher import duties in the European Economic Community on canned pineapples, restrictions on imports of canned pineapple by New Zealand, Japan and France are two examples of the trade barriers faced by this product. The recent devaluation of the pound sterling did have a slight effect in dampening the import of canned pineapples by the U.K. but it is expected that Malaysia's exports of canned pineapples to that country would be normal again after adjustments in line with the devaluation have been finalised.

514. The industry has continued to take measures to increase exports overseas. In 1967, the industry participated in trade fairs in West Germany and Japan as well as locally. Individual canneries sent out missions overseas to study overseas markets and to improve their marketing techniques. Some canneries have increased the number of their selling subsidiaries overseas. All these promotional efforts would help to increase exports overseas. The Government itself has taken steps to try to obtain easier entry of Malaysian canned pineapple into some of the important markets.

INDUSTRIAL DEVELOPMENT

515. A decade is over since the beginning of the diversification of the economy of Malaysia. With the introduction of the pioneer industries legislation in 1958, industrial development in this country gained momentum, and now Malaysia is proud of having attained fairly reasonable progress in industrial development. Although in the early stage of industrial development Malaysia started with import-substituting industries, it nevertheless attracted some of the most vital industries such as petroleum, chemical and iron and steel industries.

516. The year 1967 was a most promising and encouraging year in so far as the industrial development of the country was concerned. More than 35 pioneer companies, of various types, were established during that year. Another land mark in the progress of industrial development has been the establishment of six approved assembly plants to assemble motor vehicles, locally and five to assemble motorised two-wheelers. Action has also been taken to promote the establishment of industries manufacturing component parts for motor-vehicles.

517. The establishment of the Federal Industrial Development Authority during 1967 augers a new era in Malaysia's industrial development efforts. The Government has recognized that the next decade of industrial development is going to be more difficult than the decade that has just come through. It has been recognised that the time has come for the Government to set the pace and guidelines for future industrial development in order to utilise fully its scarce resources and thus maximize its productive capacity.

518. The Federal Industrial Development Authority will promote and co-ordinate industrial development in Malaysia. It will undertake economic feasibility studies on industrial possibilities in Malaysia, conduct industrial promotion work at home and abroad, facilitate exchange of information and co-ordination among institutions engaged in or connected with industrial development within and outside Malaysia and recommend policy on industrial site development. It will also be responsible for the evaluation of applications for pioneer status.

519. The task to be undertaken by FIDA is all the more important when seen in the light of the two basic problems that face the Malaysian economy: firstly, to create more employment opportunities for the youths of this country and secondly to help in the diversification programme of the economy by reducing the dependence on primary products. In assisting to meet the challenge that these problems provide, the Federal Industrial Development Authority will make recommendations to the Government on the manner in which such problems may be dealt with.

520. The Malaysian Government's unwavering policy of free private enterprise has resulted in the establishment of 131 pioneer companies by the end of 1967. The total nominal capital was $1,900 million and the total called-up capital was $320 million. These companies provided employment to approximately twenty thousand Federal citizens. Besides, there are 79 companies which have been granted pioneer status in principle, making a total nominal capital of $2,190 million and a total called-up capital of $398 million and providing employment opportunities for approximately 30,000 Malaysians. In addition to the pioneer companies, hundreds of non-pioneer manufacturing factories have been established. For example, in the clothing industry alone there are over two hundred factories giving employment to about two thousand persons.

521. Malaysia's economic and political stability has contributed enormously towards the growth of industrial development. The investments from more than 18 countries in Malaysia will bear silent testimony to the confidence that foreign nations have in the future of Malaysia's economic development and political stability.

522. It is hoped, that with the introduction of the new Incentives Act 1968, Malaysia would be able to attract more and more foreign investments. Entrepreneurs are given every possible encouragement under the new Incentives Act to establish industries in the country.

523. The physical and non-physical incentives embodied in the Investment Incentives Act will enhance Malaysia's ability to increase its exports so as to earn more foreign exchange. A young developing country like Malaysia must earn and save as much of her foreign exchange as possible in order to enable her to finance her various development programmes.

TOURISM

524. Further strides were made last year in the development of the tourist industry in Malaysia. Tourist receipts increased by 28.5% to reach an estimated total of $26.4 million as compared to $20.5 million in 1966.

525. Steady progress is being made on several tourist projects included in the First Malaysia 5-Year Plan. These projects are expected to increase the tourist attractions of the country and to lead the way for the private sector to invest more in tourist facilities.

526. The impact of Malaysia's tourist promotion abroad was enhanced last year by Malaysia's participation, in a big way, in the United Nations-sponsored International Tourist Year Campaign. This event was a notable milestone in stimulating greater tourism-consciousness and in bringing about closer co-operation from all public and private sectors.

National Productivity Centre

527. The National Productivity Centre is charged with the responsibility of raising the standard of management, improving the efficiency of industrial operations, initiating training and other programmes which would raise productivity.

528. With better and fuller support from the industrial and commercial sectors. as well as government and quasi-government departments, which sent their lower, middle and upper management representatives to participate in the various training courses programmed by the Centre, the activities of the Centre were expanded to cater for the growing need and demand for productivity training. Training courses and seminars were conducted not only in the Centre's premises at Petaling Jaya, Selangor, but also in the States of Sarawak, Johore and Penang.

529. In 1967, a total of 765 participants comprising directors, managers, supervisors and trade union executives were given training directly in the Centre. During the period, 46 training courses and seminars were held as compared to 25 courses for 417 participants in 1966. As a result of these training courses, in-plant training projects have been carried out by the Centre's trained participants in their respective organisations and a total of 557 persons benefitted from this training. 8 in-plant projects were succesfully completed by the personnel trained at the Centre and cost savings at the rate of $67,000 per annum have resulted from these projects. With the assistance of the Centre's staff, many improvements were achieved by these projects, e.g., improvements in standards of management and supervision, industrial operations and sales as well as labour management relations.

530. With the assignment of three training advisers from the International Executive Service Corps of the United States of America in 1967, and the recruitment of more local counterpart officers in the future, the National Productivity Centre will be able to render greater contribution to the industrial development of Malaysia by conducting more and more productivity training courses to reach and benefit each and every sector of the national economy.

Standards Institution of Malaysia

531. The Standards Institution of Malaysia was established as an autonomous body when the Standards Act (1966) came into operation on 1st February, 1967. The Standards Council was officially inaugurated on 6th October, 1967. Eleven

Industry Standards Committees have been established to develop and prepare standards for commodities, processes and practices of eleven different major industry groupings.

532. Each of these Committees comprises representatives from Government Departments and Ministries, trade, manufacturing and commercial interests, professional and research institutions and other technical bodies. When these Committees have drawn lists of commodities, processes and practices that need to be standardized, relevant technical Committees will be established by the respective Industry Standards Committee to develop and prepare standards for these items.

533. The preparation of a Malaysian Standard for protective helmets for motor cyclists has just been completed and when it has been approved by the Standards Council, it will be published in the Government *Gazette* and will be available for sale. A Malaysian draft standard for Seat Belt Assemblies for motor vehicles will soon be issued for public comment. Work has already been started to prepare draft standards for some other products and when the technical officers of SIM are recruited, relevant Technical Committees would be established to work on the draft standards and develop them into Malaysian standards.

534. The Standards Institution will be establishing a SIM certification mark this year. This certification mark would guarantee that a product conforms to the national standard. Manufacturers and dealers can apply for a licence to affix the certification mark on their products when their products pass the compliance tests of the Standards Institution.

535. The Standards Institution will be launching a campaign this year inviting trade and commercial organizations, firms, companies, institutions, etc., to become subscribing members of SIM. Subscribing members are entitled to (*a*) purchase standards and other documents at cheaper rates; (*b*) have access to the Standards Library; (*c*) receive bulletins and reports; (*d*) request for the preparation of standards for their products; (*e*) use the Institution's information and advisory service to obtain information on standardization of a national or international character; and (*f*) make use of such other services or facilities as may be made available by the Institution to assist in the promotion of standardization.

536. SIM has now taken up agency work for the sale of foreign standards in addition to selling its own Malaysian standards when available. The Standards Institution continues receiving regularly standard documents and technical bulletins from the International Organization for Standardization and national standards bodies of Britain, India, Canada, Australia, New Zealand, Central Africa and South Africa.

537. SIM has been assigned by the Asian Standards Advisory Committee to collect datas of standards specifications on raw rubber available in the countries of the ECAFE region and prepare common standards specifications for the study of the ASAC.

ELECTRICITY SUPPLIES

538. The National Electricity Board has further achieved significant progress during the past year.

539. The Batang Padang and Prai Power Development Scheme is virtually completed except for some minor items. With the commissioning of the Prai thermal power station and the hydro electric station of Batang Padang, the Board's total generating capacity is now over 500 MW. The completion of the major part of the transmission lines associated with the Batang Padang and Prai Power Development scheme has also enabled the Board to give a bulk supply to the Perak River Hydro Electric Co. at Papan, to extend bulk supply to the towns of Taiping, Butterworth and Alor Star in the North and to the towns of Batu Pahat and Kluang in the South, and also to reinforce the supply to Kuala Lumpur.

540. The South Malaya Power Development Scheme, which is financed by a third loan from the I.B.R.D., is progressing satisfactorily. Under this scheme the installation of a 30 MW set at Sultan Ismail Power Station, Johore Bahru as an extension to the existing 3×10 MW sets is completed and the set is now in operation. Work will commence this year on a second 30 MW set.

541. At Port Dickson Power Station, site reclamation work has been completed. The main civil work is progressing satisfactorily. Materials for structural steel work have arrived on site and fabrication is in progress. The first, 60 MW generating set is expected to be commissioned in March 1969 and the commissioning of the second 60 MW set will follow soon after. Work on the erection of the associated transmission lines and substations for this scheme is also progressing satisfactorily.

542. The Board has taken another step forward towards the realization of the Upper Perak Hydro-Electric Scheme. Recently, the Board has obtained the support of the Perak State Government for the development of the first stage of the scheme, i.e., the construction of a dam and power station at Temenggor. In view of the manifold, advantages to be gained from the vast storage of the reservoir created by the dam at Temenggor, e.g., in the control of floods, in the improved minimum flow down stream, in making the country less dependent on imported fuel, the Board is planning to have the 1st stage of the Temenggor Scheme operational by 1974/75 if it is able to obtain the necessary finance for the scheme.

543. Following last year's preliminary investigation which produced favourable result, the Snowy Mountains Hydro Electric Authority of Australia under the Colombo Plan aid from the Government of Australia has sent another team to Kelantan to carry out pre-investment studies on the Pergau River for power development. The investigation team are now on the site and are expected to complete their site work by October 1968. With the data collected they will put up a feasibility study report on the hydro potentiality of the Pergau River.

544. On rural electrification for the year 1967, the Central Government, together with four State Governments, contributed a total of $4,177,960 towards rural electrification schemes which will give supply to 11,478 houses in 133

villages benefiting 68,868 rural population. The National Electricity Board contributed $1,495,505 towards the same schemes. Under the approved programme in the First Malaysia Plan for 1968, it is proposed to supply 4,876 houses in 65 villages benefiting 29,256 rural population at a total cost of $3,050,831 of which the Central Government will contribute $2,500,000. In addition, a further sum of $5.98 million would be spent this year on additional schemes which will eventually give supply to 10,301 houses in 97 villages for the benefit of about 61,806 rural population. Of this amount a total sum of $2.798 million would be met by the Central Government and the balance by the respective State Governments and the National Electricity Board.

MINISTRY OF DEFENCE

THE REGULAR ARMY

OPERATIONS

545. The accelerated withdrawal of the British Forces from this region by the end of 1971 will create many problems which are now engaging the serious attention of the Government. Meanwhile the remaining threat posed by militant communism and subversion is still a menace to the security of the country. In view of these, the Malaysian Armed Forces will have to shoulder a greater responsibility in the defence of the nation's sovereignty. In the efforts to defend the country, it may become necessary to increase further the defence capabilities.

546. In view of the threat in East Malaysia, in particular Sabah, it becomes necessary for the Government to take certain defence measures with the co-operation of the Sabah Government. These measures include the establishment of Local Defence Corps and the re-introduction of national service training and registration in Sabah. The Government has also decided to re-establish the vigilante corps in the State.

547. The Malaysian Army has achieved considerable success in its operations against the enemies of the State particularly the clandestine communist organisation in Sarawak and the Tentera National Kalimantan Utara. The Thai Government continued to extend its close co-operation with Malaysia in a common effort to eliminate the remaining communist terrorists in the border areas between the two countries. With the streamlining of the working of the Regional Border Committee, operations in these areas can now be executed more effectively.

548. The Malaysian and Indonesian security forces are mounting co-ordinated operations along the East Malaysia/West Kalimantan border. The successful operations carried out by Malaysian security forces have disorganised communist militant forces in the Sarawak border area and have compelled them to seek sanctuary in West Kalimantan. The Government is providing, on a special arrangement, some logistic support to the Indonesian Armed Forces operating in the West Kalimantan border area. The security forces will continue these operations until the enemies are annihilated.

EXPANSION

549. Owing to the current unfavourable financial situation, the expansion of the Malaysian Armed Forces will have to be carried out in phases. Some modifications have already been made to the existing expansion plan with the result that some new units and projects which were scheduled to be implemented this year have been deferred. Only a few essential projects required to sustain the Army's roles in both East and West Malaysia are to be undertaken in 1968. The Land Forces Headquarters in East Malaysia is now at full strength and has taken over fully the defence responsibility in East Malaysia from the British and Commonwealth forces. The nucleus of a second Divisional Headquarters is in the process of being formed to command Army units in West Malaysia. Another infantry battalion of the Royal Malay Regiment was formed during this period. The formation of this infantry battalion will be completed this year. The other units that were formed include the Malaysian Service Corps Training School, one Divisional Provost and Security Section, two Medical Centres, one Garrison HQ, Armed Forces Fire Inspectorate, Malaysian Air Support Signal Troop, two Port Units and one Air Despatch Company.

ACCOMMODATION

550. Accommodation is an essential aspect of the development of the Armed Forces. Thus it has always been the policy of the Government to provide adequate accommodation facilities for members of the Armed Forces and their families. As most of the military accommodation available in East Malaysia at the moment is of a temporary nature, priority has been given to the construction of permanent camps and married accommodation in this area. At present an Infantry Battalion complex and married quarters complex in East Malaysia are in the course of construction.

MALAYSIANISATION

551. The Malaysianisation programme of the Army has been progressing very satisfactorily. The key appointments of the Director of Electrical and Mechanical Engineers and the Director of Ordnance Services were Malaysianised in December 1967 and March 1968 respectively. The appointment of Commanding Officer, Central Ordnance Depôt at Batu Cantonment has also been Malaysianised. As a result, practically all the senior posts are now being held by Malaysians.

EQUIPMENT

552. The Army undertook the periodical review of its policy in regard to equipment in order to maintain a resupply of modern weapons and equipment. In conjunction with the two other services, attempts are now being made to standardise, as far as possible, all equipments used and a replacement programme would be drawn up so as to conform to standardisation and common user principles.

THE TERRITORIAL ARMY

553. Every effort is being made to bring the standard of the Territorial Army Infantry Battalions to that of the Regular Infantry Battalions so that they may lend support to the Regular Army in time of war or emergency in an efficient

manner. The Local Defence Corps will not be disembodied but their training periods which were formerly four times a month had been reduced to once a month. To those demobilized personnel, the Government would like to take this opportunity to record its appreciation for the valuable services rendered. In addition to the payment of bonus to the demobilized personnel, other forms of assistance are being rendered to them as a measure of help and an expression of gratitude. Over 1,000 members of the demobilized personnel are now being re-settled in the land schemes under the Federal Land Development Authority.

The National Service Corps

554. With the ending of Confrontation the National Service Department suspended the training of national servicemen. However, the shortage of medical and dental officers in the Armed Forces necessitated the calling up of a number of doctors and dentists for a one year service in the Armed Forces under the National Service Ordinance. Up till now, 42 doctors and 4 dentists have been called up for one year full time service in the Armed Forces.

The Royal Malaysian Navy

555. The expansion of the Royal Malaysian Navy reached a peak during the past year with the addition of several fast patrol boats and a large number of patrol crafts. Planned expansion for the period is, therefore, complete, with the exception of only the New Frigate, K.D. Hang Jebat, which will be in operation by 1969. It was launched at the end of 1967 and is now being fitted out in the United Kingdom.

556. The Royal Malaysian Navy has continued to assume responsibility for the country's security along its sea frontiers in East and West Malaysia. In addition, ships have been employed in protecting shipping and fishing craft from piracy which remains prevalent, especially in the Straits of Malacca. With the arrival of the new vessels, sea patrols have been intensified with a resultant decrease in the number of piracies committed.

557. The construction of advanced bases in East Malaysia proceeded as planned. The base at Tawau should be completed by early 1969.

558. Malaysianisation in the Navy is continuing satisfactorily. More and more officers are obtaining the required experience and several positions of responsibility, previously held by seconded personnel, have been Malaysianised. The post of the Chief of the Naval Staff was Malaysianised in December, 1967 when Commodore K. Thanabalasingam became the first Malaysian Officer to hold this appointment.

559. As a result of the increase in manpower, equipment and ships, the Royal Malaysian Navy is now facing many challenging problems. The future repair and refitting policy of the Navy is under very active consideration. Taking into account the importance of the Navy, in the light of the British withdrawal from Singapore and Malaysia, the Government will have to continue to provide for the maintenance of the present fleet and its proper support.

THE ROYAL MALAYSIAN AIR FORCE

560. During the past year, the Royal Malaysian Air Force has continued to provide air transport support to the security forces in the field in both East and West Malaysia. Consequent upon the withdrawal of the remainder of the Commonwealth Air Force from East Malaysia, the Air Force has undertaken full responsibility for all air aspects of operations in Sarawak and Sabah. In addition, flood relief operations, including the air dropping of food and supplies, were carried out in the north-eastern areas of Sabah to help the unfortunate victims of the recent floods. The Air Force continues to play a vital role on the Thai/Malaysian border. Its tasks include the air transportation of troops and police, air dropping and air landing of supplies and equipment to forward ground forces, casualty evacuation, and reconnaissance.

561. The recently acquired Tebuan aircraft and the majority of the new Sikorsky helicopters are now established at the RMAF's modern operational base at Kuantan. Pilot training on this complex aircraft is progressing favourably and the new Squadrons will shortly be ready to play their vital role in support of ground security forces.

562. During the past year, both the Flying Training School at Alor Star and the School of Technical Training at Kinrara continued to play their essential role of producing trained pilots and technicians who are urgently required for the expanding Air Force. A Tactical Air Headquarters has been formed to command and control all Air Force Bases in both East and West Malaysia.

563. Two new Dove aircraft were donated in February 1968 by the New Zealand Government. Their acquisition will enable a communication aircraft flight to be established in East Malaysia later this year. A firm bid has been placed for nine additional Caribou aircraft to be delivered in 1969. These aircraft will replace the ageing Twin Pioneers and will provide the Air Force with a much greater and more versatile support capability for the ground security forces operating in both East and West Malaysia.

ADMINISTRATION

564. The policy of the Ministry is to provide adequate facilities for the Armed Forces. In this regard, a new Logistical Headquarters, the Headquarters of the Malaysian Electrical and Mechanical Engineers (East Malaysia), was established in Kuching in November, 1967. Existing camps are being rehabilitated and modernised. In order to reduce expenditure to the minimum, and at the same time provide accommodation for the Armed Forces, full use is being made of all existing camps and barracks which have been taken over from the British forces.

565. The additional accommodation requirements of the training establishments of the Armed Forces have not been left out of development plans and the Boys Training School and the Malaysian Electrical and Mechanical Engineers Trade School at Port Dickson will be completed in May, 1968. A project for the construction of servicemen's flats is already under way at Ipoh. Further, married quarters throughout Malaysia will be constructed in the course of the next two years.

Defence Aid

566. The Government recognises with gratitude the defence aid and military assistance given by the Governments of the United Kingdom, Australia, New Zealand, Canada and the United States of America. The Government hopes that additional assistance, if required, would be forthcoming from Malaysia's friends for its defence in future.

Assistance to the Public

567. Besides carrying out their normal military tasks, the Armed Forces have also been giving assistance to the public during the floods in 1967 and early 1968. In spite of operational and other commitments, they rendered considerable assistance in the flood relief operations in East and West Malaysia in conjunction with the Royal Malaysian Police.

568. In January, 1968, there was severe flooding in Sarawak and Sabah. The situation in Sabah reached a critical point and massive assistance was given by the Armed Forces in the form of airlifts, assault boats, food supplies, airdrops in flooded areas and assistance for the rehabilitation of flood victims. Without air assistance, relief work could not have been a success.

569. The Armed Forces have also rendered their services in the field of economic development by constructing roads, airstrips and other public facilities in East Malaysia. The Lundu/Biawak Road is being constructed and will be completed by the end of 1969. The Tebedu/Pandawan Link Road and the Kalabakan Road have been completed. The Bario Airstrip has been improved by the Malaysian Engineers in order to provide better landing facilities. Besides these, bridges have also been constructed by them.

570. In West Malaysia, the Armed Forces also rendered their services to rural development. A Bailey Bridge was constructed in place of the original Nordin Bridge connecting Ipoh and Parit which was severely damaged during the recent floods. Several playing fields for schools and kampongs were also constructed by them. In addition, a number of minor roads and small bridges were improved or replaced.

MINISTRY OF AGRICULTURE AND CO-OPERATIVES

Division of Agriculture

571. The Division of Agriculture continues to make encouraging progress in the field of agricultural research, development and production.

572. Of particular significance is the completion of the broad scale reconnaissance soil survey covering a total acreage of 31.5 million acres of the whole of West Malaysia. The data obtained from such a soil survey is being processed for the production of a soils map of West Malaysia which will be published in 1968. To give the necessary support to the Federal Land

Development Authority in their planning of new settlement schemes, *ad hoc* surveys of potential agricultural areas for exploitation were also carried out. A total of 169,600 acres were examined and reported to the F.L.D.A. in 1967. The same services were rendered to State Governments and some 70,000 acres were covered.

573. A land use survey based on aerial photo interpretation was started in 1967 and by the end of the year the survey of the State of Malacca was completed. Land use survey interpretation of Trengganu and the padi areas of Kedah is still in progress.

574. Padi production was severely affected by the worst national flood in the past 30 years. However, the loss of the main season crop was to some extent compensated by increased yields of the second crop planted during the off-season.

575. The padi improvement programme continued with increased tempo. The breeding and selection of suitable high-yielding varieties resistant to diseases were given emphasis. The results obtained so far have been most encouraging and a number of hybrid varieties capable of giving very high yields are now in the final stages of testing. It is anticipated that in the very near future, at least one variety would be recommended for release to the farmers for general cultivation, especially in the double-cropping areas of the Muda River Irrigation Project.

576. Significant progress has been achieved in padi extension work especially in the field of double-cropping. In 1957, only some 6,600 acres of our total padi land were cultivated with double-cropping mainly in Province Wellesley. Within 10 years of Merdeka, double-cropping has spread to all States of West Malaysia with a total of 157,000 acres or about 22 times the acreage of 1957. It is expected that by this year an additional 15,000 acres will be added to last year's acreage to give a total area of 172,000 acres that will come under padi double-cropping. This represents approximately 1/5 of Malaysia's total padi land. The average yield per acre has also steadily risen from about 350 gantangs per acre to more than 400 gantangs per acre today.

577. Tremendous interest in oil palm cultivation, both in the plantation as well as smallholders sector, over the last year has resulted in a rise of planted acreage from 304,000 acres at the end of 1966 to 347,000 acres at the end of 1967. This represents an increase of 43,000 acres in a single year. Since the rate of planting is not likely to slow down over the next few years, it is projected that half a million acres would be under oil palm by 1970.

578. The improvement programme of this crop has been so oriented as to keep pace with the expanding industry. The major undertakings were the production of better planting materials and soil and management studies. In 1967, over 500,000 seeds were produced and supplied to various Government schemes. The demand for seed has been greater than the supply. It is envisaged that with the selection of more proven mother palms, the production of seed should meet the requirements of the private sector also.

579. The Coconut Rehabilitation and Replanting Scheme continued to make satisfactory progress and brought about accrued benefits to the smallholders participating in the Scheme. More areas have been brought under the Scheme. Yields of coconut increased substantially (in some cases over 100%) from improved holdings.

580. In line with the agricultural diversification policy of the Government, improvement work on maize and sorghum was intensified and the improved maize variety, Metro, was multiplied and distributed for cultivation in large-scale pilot projects by Farmers Associations.

581. Pest and disease control of economic crops received much attention during the year and the identification of resistant material for use in the breeding programme is now a mandatory part of the programme of crop improvement.

582. Since the set-up of the Peat Research Unit under the First Malaysia Plan, considerable progress has been obtained from investigations into the utilisation of peat.

583. Plans for 1968 include the intensification of padi research and production into finding new and better rice varieties for use in double-cropping and increasing the acreage to be planted. Hand in hand with the intensification of rice improvement programme, work on maize, sorghum and other crops for agricultural diversification will be intensified.

Drainage and Irrigation Division

584. By the end of the second year of the First Malaysian Plan, the Drainage and Irrigation Division had completed in West Malaysia 17 drainage schemes, while 32 are in various stages of completion and are being continued this year. The major continued drainage schemes are Rengit (5,800 acres), Peserai (3,000 acres), Serom (18,000 acres), Kesang (9,200 acres) and Sungei Pinggan (19,700 acres) all in the State of Johore; Sungei Kelambu (2,000 acres), Bernam Peninsula Stage II (2,200 acres), Batang Berjuntai (30,000 acres) and Ujong Permatang (800 acres) all in the State of Selangor; Sitiawan (9,000 acres), Trans-Perak Stage II (50,000 acres) and Durian Sebatang (1,870 acres) in Perak; as well as Bukit Minyak/Tengah (12,000 acres) in Penang.

585. 62 irrigation schemes were completed, resulting in the provision of irrigation facilities to existing padi land totalling 33,070 acres and the conversion of 14,887 acres into padi land from jungle and uncultivated land. In addition, 38,949 acres were provided with irrigation facilities for double-cropping. The total acreage planted with two crops of padi annually in West Malaysia stands at 157,000 acres.

586. In Sabah, thirteen irrigation schemes were completed to provide irrigation facilities to 1,280 acres of padi land and 900 acres of newly-opened land for padi cultivation. Also, 7,000 acres of oil palm estate were provided with drainage facilities.

587. In Sarawak, 9,000 acres of cocount were provided with drainage facilities.

588. A total of $85 million will be spent in West Malaysia, $1.06 million in Sabah and $1.86 million in Sarawak on drainage and irrigation schemes during 1968. Among the projects in West Malaysia, there will be 32 drainage continuation schemes and one new scheme to benefit 212,268 acres of coconut and rubber, while for irrigation there will be 33 irrigation continuation schemes and one new scheme to provide irrigation facilities for double-cropping of padi to 223,642 acres and single cropping of padi 20,737 acres. The Muda Irrigation Project, the largest irrigation scheme undertaken and financed partly by the World Bank, is being continued according to schedule.

589. The other major irrigation scheme, the Trans-Perak State IV, for opening up 40,000 acres of jungle swamp for padi cultivation is progressing, and about 4,000 acres have been reclaimed. A further 2,000 acres will be reclaimed this year. In Kelantan, the Lemal Irrigation Scheme, Stage III is in the final stage of completion. In Trengganu the Nerus Irrigation Scheme is nearing completion and it will provide irrigation facilities for double-cropping to 6,300 acres.

590. In Sabah, the Klias Oil Palm Settlement will be completed this year. It will convert 8,000 acres of swamp land to oil palm cultivation. The largest area that will be improved this year will be the Tempasuk area in Kota Belud District which will receive an assured irrigation supply for the first time.

591. In Sarawak, work continued on the Kabong Nyabor Drainage Scheme, Stage I of 11,500 acres for coconut cultivation, and on the Mid-Sadong Drainage Scheme, Stage I for converting 1,700 acres of useless swamp land for agriculture. A start will be made on the Tanjong Bijat Drainage Scheme for 3,000 acres of fertile land for one crop of padi, with possible dry land crops during the off season. In the Lower Sibuti Drainage and Irrigation Schemes, irrigation facilities for Paya Selanyau of 350 acres and drainage facilities for the Bangai Mummon Area of 1,500 acres now under jungle will be provided.

Veterinary Division

592. During the period under review, the Veterinary Division was given the task of organising research programmes and schemes aimed at improving the productivity of the local livestock with a view to meeting the country's requirements of livestock and livestock products. The expansion of the extension services of the Division and the provision of training facilities at various levels were also accorded high priorities in the Division's activities.

593. The general state of animal health in the country was good. The country continued to be free from the major livestock diseases and strict quarantine measures are still in force to prevent possible introduction of epizootic diseases not usually present in this country.

594. Serious outbreaks of Swine Fever, however, were reported towards the end of 1966 and many cases were reported till about the middle of 1967 in spite of immediate measures taken to control this disease. Mass vaccination against this disease was undertaken early in 1967 and up to the end of the year a total of 243,000 pigs were vaccinated against the disease. This disease

appeared to be under control at the moment and every effort is being made to bring back the pig industry, worth about $120,000,000 in 1966 to this old level at least.

595. Work on the various aspects of animal health research continued to be carried out at the Veterinary Research Institute, Ipoh. Among them are the use of a new vaccine against a well known buffalo disease, i.e., Haemorrhagic Septicaemia, and the improvement in the procedure and techniques adopted for vaccination against Ranikhet disease. Work on the establishment of a tissue culture swine fever vaccine is also in progress.

596. The value of the livestock industry has increased from $181,000,000 in 1960 to $347,000,000 in 1967.

597. Research in the field of animal production is carried out at the various animal husbandry stations located throughout the country. Work on finding dairy and beef animals suitable for Malaysia's conditions is being actively tackled at the Central Animal Husbandry Station, Kluang and Paroi. Studies on the performance of exotic cattle and their crossbred are yielding some very interesting results which tend to indicate that there is big potential for the development of the dairy and beef industry in this country. At the Poultry Research and Breeding Station, Johore Bahru, work on finding a suitable table bird for Malaysia's conditions is being tackled and the Station has also embarked on a big programme to make available good quality day old chicks to poultry farmers. Action is now being taken to develop the pig station at Serdang into the main pig research and breeding station in West Malaysia.

598. In the field of animal husbandry, training facilities offering elementary animal husbandry training to farmers are being expanded. The Division is also at present running two-year courses for in-service veterinary assistants and it is intended that this training centre would eventually develop into an Animal Husbandry College offering training in this field to all those interested.

599. In addition to the above, the Division is also very actively engaged in the reorganisation of the current practices of meat slaughter, meat inspection and hygiene. A feasibility survey has been completed in this respect and it is expected that the first of the modern abbatoirs, as recommended, will be established at Batu Tiga and will be ready for operation late in 1969. It is also felt that this move will have the effect of encouraging animal based industries thus creating more demand and markets for livestock and livestock products.

Co-operative Development

600. Beginning from 1968, the role of the Co-operatives Division in uplifting the economic standards of the rural sector of the population will be slightly altered because its 3 functions viz: (i) production loans, (ii) supply of fertilisers, and (iii) primary marketing, will be the responsibilities of the Farmers' Associations under the supervision of the Division of Agriculture. However the Co-operative Movement will concentrate its activities in the fields of mid and long term loans, the expansion of consumer and transport societies, fishermen societies, rice milling and rubber marketing societies, thrift and investment societies in rural areas, and loan, consumer and housing societies.

601. Good progress was made in 1967 in strengthening and streamlining rural co-operative movement. A large number of weak societies were closed, and the supervision of these societies was transferred to special officers. In the same year co-operative societies have accumulated more than $300 million, and have given loans totalling about $90 million to members.

602. Rural co-operative societies receive loans from the co-operative Credit Trust Fund which has about $16.604 million. At the end of 1967, these societies received loans amounting to $14 million for padi cultivation and marketing, buying of fishing gears, transportation, growing and marketing of coffee, poultry rearing, purchase of ice factories and for field use.

603. Co-operative Societies in urban areas have capital and property valued more than $190 million. Loans released by the Loan Societies from 1967 totalled more than $80 million. The Malaysian Co-operative Insurance Society since its establishment has floated more than $200 million worth of life insurance policies. Co-operative Housing Societies continue to expand and progress.

604. Another significant achievement of the urban societies was the establishment of a large and modern Co-operative Printing Press by the Co-operative Printing Press Society Limited.

605. In order to strengthen and streamline the Co-operative Movement, and also to carry out co-operative projects and schemes, co-operative education and training have been expanded for Co-operative Societies' members. Training is given on the basic role of co-operative and up-to-date techniques in the administration and management of societies.

Fisheries Division

606. Fisheries development in 1967 is indeed most gratifying. Fish landings in 1967 showed an increase of 27% over that of 1966. Within a span of only two years a total increase in fish production of 52% on the 1965 figure of 198,377 tons has been achieved. This spectacular increase was mainly due to increasing adoption of trawling by fishermen and increased landings by purse-seines. Of the total landings for these two years, trawlers accounted for 24,000 tons in 1966 and 58,000 tons in 1967. This achievement is truly significant considering the initial opposition to trawling in the main fishing States of Penang, Perak and Kedah. In this connection, mention must be made of the Fishermen's Co-operative Societies which have been formed in these three States to undertake trawling in co-operation with boat owners. The success achieved thus far by these Societies in raising the level of income of their members from $70 per month to $150-$250 per month will be an incentive to other fishermen to take to this modern method of fishing.

607. In the field of mechanisation, more and more fishing craft were fitted with inboard diesel engines. Altogether, 13,102 mechanised fishing craft were recorded in 1967 as compared with 12,535 in 1966 and of these 10,228 had inboard diesel engines.

608. Training at the two Marine Fisheries Schools continued and 87 fishermen trainees drawn from Sarawak, Sabah and the States of West Malaysia completed their training during the year. In addition, a training scheme for East Coast fishermen in trawling was started during the latter part of the year.

609. A significant development in freshwater fisheries was the successful induced spawning of the Chinese Carp at the Fish Breeding Station at Bukit Tinggi, Pahang. This major break-through will not only ensure a dependable source of this important Chinese Carp fry for stocking purposes, but it will also mean the saving of thousands of dollars in foreign exchange. Following this success, the Fisheries Division has launched a large scale programme for the production of Chinese Carp fry to meet the needs of the fish culture industry in the country.

610. The Aquarium for Freshwater and Marine Research in Penang was completed in 1967. An important project for 1968 is the implementation of the first phase of the Kuala Kedah Fisheries Complex costing approximately $1 million dollars.

611. Much progress has been achieved not only in fish production but also in laying a firm foundation for the development of the industry in such fields as the machanisation of fishing craft, the training of our fishermen in advanced techniques of fish capture, the provision of infrastructure facilities for larger fishing vessels and better handling of the catch and the training of staff for the Division. We therefore stand in the midst of a major technical break-through in the development of our fishing industry and the betterment of the livelihood of our fishermen.

612. In short, the tempo of fisheries development in the First Malaysia Plan has indeed reached a vital stage when further spectacular advances are to be expected in the remaining three years of the Plan. The results so far achieved, i.e., an increase of 52% in the last two years, has thus surpassed the anticipated increase of 45% estimated for the whole five years, 1966-1970.

Division of Food Technology

613. Projects which have been accorded priority in the field of Food Technology include a survey in the methods of storage, milling and marketing of padi. Results of this survey would indicate how much rice has decreased during storage and milling. Data from this survey would be the basis for a system for working out the grade and quality of padi and rice.

614. The Fruit and Vegetable Pilot Plant in Tampoi, Johore is fully equipped to undertake various techniques of food processing. The processing unit of this Plant will be completed in July this year. Apart from this, research has been undertaken to increase the grade and quality of pineapples as a raw material for processing. Tests have also been conducted at this Plant and at the laboratory in Kuala Lumpur to discover methods of preserving other fruits and vegetables.

615. Plans have already been drawn up with the co-operation of the Public Works Department to establish a new laboratory where research and tests in all aspects of food technology can be carried out and it is expected that it will be completed by the end of 1968. Steps have also been taken to build a pilot factory for the processing of fish in Kuala Trengganu.

616. This Division has also conducted training courses for rural housewives on how to process and preserve surplus fruits and vegetables for consumption during the off-season periods.

FEDERAL AGRICULTURAL AND MARKETING AUTHORITY

617. During the past year, FAMA has implemented four padi marketing schemes in the areas of Tanjong Karang and Sabak Bernam, Krian, Penang and Perlis. All these schemes are being managed and controlled by the Padi and Rice Marketing Board which has been set up under Section 6 of the FAMA Act, 1965. The Padi Marketing Scheme in Tanjong Karang and Sabak Bernam involves monopoly trading by the Board and the licensing of padi dealers who act as agents of the Board. The schemes in the other three areas are purely regulatory in nature and involve the licensing of padi dealers and provision of enforcement services.

618. Satisfactory results have been obtained in the operations of these four schemes. In the Tanjong Karang Scheme, through the operations of the Board, padi farmers there have obtained better prices for their padi than previously obtained in the past. The scheme has also been viable and has brought about orderly marketing whereby farmers are assured of market outlets, immediate cash payments, fair weight and deductions and an adequate supply of gunny sacks. In the other three scheme areas, strict enforcement of licensing terms and conditions has resulted in fair marketing practices on the part of padi buyers and also the curtailment of activities of illegal buyers.

619. The Authority has recently submitted recommendations to expand the padi marketing scheme to Kedah, Kelantan, Sungai Manik and Selangor excluding Tanjong Karang and Sabak Bernam. These recommendations have taken into account the objections raised at the Public Inquiries held in September 1967 in accordance with the requirements of the FAMA Act 1965. Studies on the padi marketing problems in Pahang, Trengganu and Malacca have also been completed.

620. Besides introducing measures to improve institutional marketing arrangements, the Authority has also set up a Market Development Promotion Unit, aimed at expanding the demand for agricultural produce either by way of export or import substitution. The Authority has carried out a number of studies to find markets for agricultural produce of this country as raw material. In this respect, the Authority is carrying a detailed study on the potential market for maize, tapioca and oils produced in this country.

621. The first phase of the National Padi and Rice Marketing Survey has been completed and the second phase will begin in early June. In the next Development Estimate for 1968, FAMA has been given a sum of $200,000 to carry out specialised surveys on the marketing problems of padi, coffee, coconut and vegetables.

622. One of the obstacles to efficient marketing of agricultural produce in this country is the absence of standards and grades. As a start, the Authority has undertaken a study of the grading problems of padi and rice under the supervision of a F.A.O. rice processing expert. Two papers containing proposed interdependent grades for padi and rice have been prepared and submitted to the Standards Institution of Malaysia with a request for the establishment of an appropriate committee to study the problems. It is also proposed to undertake a study of the grading problems of copra, pepper, coffee, tobacco and egg.

Economics and Statistics Branch

623. The Economics and Statistics Branch has made valuable contribution in the fields of agricultural economics and statistics.

624. Last year, the Branch undertook an economic survey of small-holder pineapple growers in Pontian. This report when completed will be extremely useful to the Malayan Pineapple Industry Board for decision-making. Currently, the Branch has been approached to carry out an evaluation of the Coconut Rehabilitation and Replanting Scheme. A report entitled "Fisheries Development in West Malaysia" is being written and will be published soon.